

# **Slovesa s rozdílnou valencí**

## **v češtině a slovinštině**

(s ohledem na problematiku výuky češtiny jako cizího jazyka)

**Verbs with Different Valence in Czech and Slovenian Language**

(with Regard to Matter of Education the Czech as a Foreign Language)

Magisterská diplomová práce

**Bc. Jarmila Stříteská**

Historie – Česká filologie

Vedoucí práce: doc. PhDr. Božena Bednaříková Dr.

Olomouc 2012

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně a uvedla v ní všechny použité zdroje a literaturu.

V Olomouci dne 2. dubna 2012

.....

## **Poděkování**

Řada osob, kterým bych ráda vyjádřila svůj dík za významnou pomoc při tvorbě této práce, je velmi dlouhá. Ráda bych poděkovala vedoucí mé diplomové práce doc. PhDr. Boženě Bednaříkové, Dr. za nepostradatelné metodické a terminologické pokyny. Další poděkování směřuji do Lublaně k prof. Dr. Andreje Žele, tehdejší pracovníci Inštitutu za slovenki jezik Frana Ramovša, která mě mile uvedla do slovinské teorie valence. Velmi si vážím pomoci vedoucí bohemistické sekce katedry slavistiky doc. Dr. Petry Staňkovské, která mi velmi obětavě věnovala svůj čas při jazykové i metodické kontrole tabulek. Cení si pomoci lektorů českého jazyka Mgr. Jany Šnytové, Žigy Mujakiče a Bojany Maltarič. S vděčností vzpomínám na desítky hodin prodiskutovaných nad tabulkami s mými slovinskými přítelkyněmi z bohemistiky. Za mimořádnou ochotu děkuji především Evě Rajh, dále Bojaně Petkovič, Laře Mihovilovič a Katje Simjanovski.

V neposlední řadě bych ráda poděkovala všem mým blízkým, kteří mi s tvorbou práce přímo či nepřímo pomáhali.

## Obsah

<b>1 Úvod a struktura .....</b>	<b>1</b>
<b>2 Vybrané teoretické názory českých a slovinských syntaktiků na jev valence.....</b>	<b>4</b>
2.1 Teoretická východiska .....	4
2.2 Teorie valence - <i>teorija vezlživosti</i> .....	6
2.2.1 Vícerozínný pohled na syntax.....	6
2.2.2 Dominace .....	8
2.2.3 Intence – <i>usmerjenost</i> .....	8
2.2.4 Valence – <i>vezlživost</i> .....	9
2.2.5 Rozvíjení – <i>družljivost</i> .....	11
2.2.6 <i>Podrednost</i> .....	12
<b>3 Zvolená slovesa .....</b>	<b>13</b>
3.1 Kritéria výběru sloves .....	13
3.1.1 Obecné znaky jednotlivých sémantických skupin .....	14
3.1.2 Seznam sloves v rámci jednotlivých skupin podle frekvence.....	16
3.2 Metodická pomůcka ke komentářům a vzorový komentář .....	17
<b>3.3 Slovesa pohybu .....</b>	<b>24</b>
běžet, chodit, jít, přijít, setkat se / potkat	
<b>3.4 Slovesa manipulování.....</b>	<b>50</b>
dát (se, si), dosáhnout, vést (se, si), vrátit (se), vzít (se, si)	
<b>3.5 Slovesa mluvení, myšlení, vnímání .....</b>	<b>69</b>
bát se, cítit (se), dívat se, mluvit, myslet (si), podívat se, prosit (se), ptát se, rozumět (si), říci (se, si), slyšet, stydět se, vědět, věřit, vidět (se), volat, všimnout si, zapomenout, zdát se, znát (se)	
<b>3.6 Slovesa s obecným významem změny.....</b>	<b>119</b>
hledat (se), najít (se, si), objevit (se), stát se, ztratit (se)	
<b>3.7 Slovesa obecně pojatých a elementárních dějů .....</b>	<b>130</b>
čekat, dělat (se), hrát (si), ležet, počítat, potřebovat, psát, sedět, stačit, stát (si), tvořit, ukázat (se), znamenat, zůstat, žít	
<b>4 Závěr.....</b>	<b>169</b>
<b>5 Anotace.....</b>	<b>171</b>
<b>6 Resumé .....</b>	<b>172</b>
<b>7 Seznam literatury a dalších zdrojů informací.....</b>	<b>174</b>
7.1 Jazykovědná literatura.....	174
7.2 Internetové zdroje.....	175
7.3 Učebnice češtiny jako cizího jazyka, články.....	176

<b>8 Přílohy .....</b>	<b>178</b>
8.1 Tabulky .....	178
8.1.1 Metodická pomůcka k tabulkám a vzorová tabulka.....	178
8.1.2 Slovesa pohybu .....	184
8.1.3 Slovesa manipulování .....	209
8.1.4 Slovesa mluvení, myšlení, vnímání .....	230
8.1.5 Slovesa s obecným významem změny .....	273
8.1.6 Slovesa obecně pojatých a elementárních dějů.....	285
8.2 Cvičení .....	319
8.2.1 Úvod ke cvičením .....	319
8.2.2 Adverbiální komplement místa: předložka do <b>x z</b> , <b>z x iz</b> .....	321
8.2.3 Slovesa setkat se, potkat / srečati (se) .....	322
8.2.4 Komplement kvalifikační: český instrumentál nebo nominativ <b>x slovinský</b> nominativ nebo genitiv.....	322
8.2.5 Komplement objektový v instrumentálu – prostředek nebo slučování? .....	323
8.2.6 Objektový komplement v akuzativu a v lokálu a české předložky za, na, pro, o <b>x za</b> .....	325
8.2.6 Specifické rozdíly ve valenci vybraných sloves .....	326
8.2.7 Sémantické rozdíly mezi vybranými slovesy.....	330
8.2.8 Adverbiále příčiny: předložka kvůli <b>x zaradi</b> .....	331
8.3 Seznam zkratk .....	332

## 1 Úvod a struktura

Jak už napovídá samotný název práce - *Slovesa s rozdílnou valencí v češtině a slovinštině* - bude kladen důraz na slovesnou valenci ve dvou slovanských jazycích. Valence je pokládána českými lingvisty následující Danešovskou tradici i předními slovinskými lingvisty<sup>1</sup> za základní kámen závislostní syntaxe, je shodně pojímána jako určení členů z formálně gramatického hlediska.

Hlavním účelem představované práce je komparace valence padesáti nejfrekventovanějších českých a jim odpovídajících slovinských sloves. Pro maximální zpřehlednění nasbíraného jazykového materiálu byly vytvořeny tabulky, které jsou umístěny v příloze. Zde jsou systematicky charakterizovány jednotlivé valenční pozice včetně jejich užití ve větě. Jakékoli hodnocení valence vycházelo vždy z poznatků zachycených v tabulkách, kde se mezi příklady užití jednotlivých valenčních pozic objevovaly jen slovesné predikáty v jejich finitních, neimperativních tvarech aktiva, protože zde je jejich valenční pole plně rozvinuto, není nijak redukováno. U několika málo příkladů se sice objevují slovesa v imperativním tvaru, což ale v demonstraci dané pozice nijak nebrání.

Samotná struktura práce je poměrně jednoduchá, postupuje se od teoretického k praktickému. Nejprve jsou zde hodnoceny přístupy české a slovinské lingvistické tradice k jevu valence. V mnoha případech je možné slovinské termíny přeložit do češtiny, ale pokud to nelze, pokud neexistují české ekvivalenty, jsou slovinské termíny uvedeny kurzivou, slovinský pravopis je u nich zachován, jen jsou z důvodu srozumitelnosti skloňovány podle české deklinace.

Protože byla nastíněna teoretická východiska, je možné se v práci soustředit na zvolená slovesa. Bylo vybráno padesát nejfrekventovanějších určitých českých sloves a jim ekvivalentních slovinských protějšků. Relativní frekvenci českých sloves bylo možné určit pomocí českého frekvenčního slovníku *Frekvence slov, slovních druhů a tvarů v českém jazyce*<sup>2</sup>. Slovinská slovesa takto zhodnocena být nemohla, protože slovinský frekvenční slovník dosud neexistuje. Při výběru sloves byl zároveň brán zřetel na jejich rozřazení do sémantických skupin určených Františkem Danešem, kde jsou vybraná slovesa rozdělena do sémantických kategorií a v nich nejprve obecně

---

<sup>1</sup> Andreja Žele, Martina Križar-Otar

<sup>2</sup> Jelínek, Jaroslav - Bečka, Josef - Těšitelová, Marie: *Frekvence slov, slovních druhů a tvarů v českém jazyce*, Praha, SPN, 1961.

posuzována, než je možné přejít k analýze každého slovesného predikátu zvlášť. Zmíněné analýzy sloves jsou v této práci nazývány komentáři. Je nutné ještě připomenout, že původním způsobem výběru sloves měly být analýzy písemných prací slovinských studentů bohemistiky. Očekávalo se, že v chybách ve valenci českých sloves se ukáže tlak jejich vlastního slovinského jazyka. Tento předpoklad se sice potvrdil, ale výsledky takovéto práce s textem byly nesystematické, proto byl zvolen přístup posuzování frekvence sloves se zřetelem k jejich frekvenci a sémantické kategorii.

Po vysvětlení kritérií výběru sloves následují komentáře jejich komplementů. Znovu se jeví opodstatněné zdůraznit, že pro rychlé pochopení přístupu ke komparaci valence je vhodnější nejprve se seznámit s tabulkami v příloze. Organizační princip tabulek vychází ze sémantických okruhů jednotlivých sloves. V komentářích je potom dále pracováno s poznatky z tabulek, ale zachází se s nimi odlišným způsobem. Zde nejsou jednotlivé pozice a příklady jejich užití podřizovány sémantickému hledisku, ale hledisku charakteru komplementů. Sémantická stránka zde také hraje roli, ale hlavní pozornost se věnuje komplementům a jejich rozdílným podobám v obou jazycích. Dále je zde větší prostor věnován vysvětlení rozdílů v distribuci předložek a dalším jevům.

V přílohách se kromě tabulek nacházejí i návrhy cvičení, kde je pozornost upřena na právě ty oblasti, kde byly díky tabulkám a komentářům zjištěny nesrovnalosti mezi slovesnými valencemi nebo i v sémantice sloves. Návrhy cvičení však nepopisují všechny rozdíly ve valenci vybraných sloves.

Pro snazší orientaci v práci zbývá dodat, že slovesa a jejich valence posuzovaná formou komentářů i formou tabulek jsou vždy zařazena do příslušných sémantických skupin, ne však podle frekvence, ale podle abecedy. Každé kategorii sloves předchází seznam obsažených sloves s příslušnými stránkami.

Na tomto místě ještě zbývá seznámit se zdroji zmíněného jazykového materiálu, který je systematicky zpracován nejprve v tabulkách, a poté i v jiných částech práce. Příklady užití valenčních pozic byly přednostně čerpány z valenčních slovníků. České pozice a věty byly nacházeny ve *Slovníku slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*.<sup>3</sup> Mnohem větší nároky na uživatele kladl jediný slovinský valenční

---

<sup>3</sup> Svozilová, Naďa - Prouzová, Hana - Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

slovník *Vezljivostni slovar slovenskih glagolov*,<sup>4</sup> kde se nepodařilo nalézt několik sloves, množství sémantických okruhů vlastních slovinským slovesům i množství příkladů užití pozic. Význam uvedených vět mnohdy nebylo možné pochopit bez kontextu. Český valenční slovník potřebu hledat v jiných zdrojích vytvářel jen okrajově. Zdroji pro české příklady užití valenčních pozic se staly *Český národní korpus syn2005*<sup>5</sup> nebo slovníky *SSJC*, *SSČ*, *PSJČ*<sup>6</sup>. Příruční slovník je již poměrně zastaralý, ale v určitých případech byl velmi cenný, protože některé české zastaralé pozice se ve slovinštině užívají zcela běžně. Srovnání těchto pozic bylo tedy na místě. Při hledání příkladů užití pozic slovinských sloves byl používán internetový *Korpus slovenskega jezika*<sup>7</sup> nebo byl využit internetový *Slovar slovenskega knjižnega jezika*.<sup>8</sup> Nasbíraný materiál byl jako důkaz existence valenčních pozic slovinských sloves užit až poté, co byl prodiskutován s rodilými slovinskými mluvčími nebo bilingvními znalci slovinského jazyka. Každou pozici hodnotili minimálně 2 slovinsky mluvící. Na tomto místě bych ráda znovu poděkovala všem, kteří této práci věnovali svůj vlastní čas a pozornost, na kterou byly často kladeny vysoké nároky, protože do dnešní doby nevyšel kvalitní česko-slovinský slovník. Jediný slovník, který je k dispozici, pochází z pera Ruženy Škerlj<sup>9</sup>, ale ten bohužel nelze pokládat za důvěryhodnou příručku.

---

<sup>4</sup> Žele, Andreja: *Vezljivostni slovar slovenskih glagolov*, Ljubljana, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, 2008.

<sup>5</sup> Český národní korpus syn2005, <http://ucnk.ff.cuni.cz>, Dostupný z: bonito.

<sup>6</sup> Všechny přístupné na: DEBDict – obecný prohlížeč slovníků. Dostupný z WWW: <http://deb.fi.muni.cz/debdict/index-cs.php>.

<sup>7</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [Inštitut za slovenski jezik](http://bos.zrc-sazu.si/s_beseda.html) Frana Ramovša [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/s_beseda.html), Laboratorij za korpus slovenskega jezika. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/s\\_beseda.html](http://bos.zrc-sazu.si/s_beseda.html).

<sup>8</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika [online]. [Inštitut za slovenski jezik](http://bos.zrc-sazu.si/sskj.html) Frana Ramovša [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/sskj.html), Laboratorij za korpus slovenskega jezika. Dostupný z WWW: <http://bos.zrc-sazu.si/sskj.html>.

<sup>9</sup> Škerlj, Ružena: *Česko-slovenski in slovensko-češki slovar*, Ljubljana, Izobraževalno založništvo, 2008.



## 2 Vybrané teoretické názory českých a slovinských syntaktiků na jev valence

### 2.1 Teoretická východiska

Tato práce, která se zabývá analýzou sloves s rozdílnou valencí ve dvou jazycích, přednostně čerpá a komparuje poznatky z valenčních slovníků těchto jazyků. Oba slovníky vycházejí z valenčních teorií, které zde budou nejprve rámcově představeny a srovnány.

Teoretickým východiskem české syntaktické lingvistiky se stal Tesnièreův závislostní pohled na větnou stavbu, který byl v české lingvistice uplatňován a rozpracován již od konce 50. let, kdy vyšla průkopnická stať Dokulila a Daneše.<sup>10</sup> Avšak pohled na predikátor jako na entitu schopnou vyžadovat od jistých členů ve větě určité pozice by nebyl možný, kdyby čeští lingvisté nenazírali na syntax jako na vícevrstevný celek.

Podle teorie dvourovinné valenční syntaxe, která byla vypracována v Ústavu pro jazyk český (ÚJČ) v 60. a 70. letech 20. století a která se opírala o Mathesiovo funkční pojetí syntaxe, je základem syntaxe usouvztažňovací a zároveň větotvorný akt, který se opírá o predikaci. Větná syntax češtiny byla pojata jako uspořádaný soubor větných vzorců a pravidel, za jejichž organizující složku bylo stanoveno sloveso v určitém tvaru – *verbum finitum*.<sup>11</sup> Jak uvedl Daneš, „větně organizační úloha predikátorů záleží v tom, že mají schopnost vázat na sebe další elementy formálně gramatické i sémantické struktury věty, neboli, viděno z druhé strany, predikátory jsou centrem, na němž je zbudována větná struktura“.<sup>12</sup> Jedno ze základních východisek celkové koncepce české valenční lingvistiky je tedy centrální postavení slovesa na obou rovinách syntaxe. Základní metodologickou zásadou tvůrců českého syntaktického systému je potom postup od významu k formě.

Základní prací, která úvahy o valenci rozpracovala, byly Danešovy a Hlavsovy *Větné vzorce v češtině*, kde byl podroben syntakticko-sémantické analýze široký reprezentativní vzorek českých predikátorů. Na základě tohoto, ale i dalších děl,<sup>13</sup> byl

---

<sup>10</sup> Dokulil, Miroslav - Daneš, František: K tzv. významové a mluvnické stavbě věty, in: *O vědeckém poznání soudobých jazyků*, Praha, Academia, 1958, 231 – 246. Zdroj: Sgall, Petr: Teorie valence a její formální zpracování, in: *SaS*, 59, 1998, s. 15–29.

<sup>11</sup> Karlík, Petr - Nekula, Marek - Pleskalová, Jana: *Encyklopedický slovník češtiny*, Praha, Lidové noviny, 2002, s. 118.

<sup>12</sup> Daneš, František - Hlavsa, Zdeněk: *Větné vzorce v češtině*, Praha, Academia, 1981, s. 48.

<sup>13</sup> Daneš, František - Hlavsa, Zdeněk: *Práce o sémantické struktuře věty*, 1973; *Teoretické základy synchronní mluvnice češtiny*, 1975, atd.

zpracován třetí díl *Mluvnice češtiny* pojednávající o české syntaxi,<sup>14</sup> jejíž metodologickou zásadou je právě postup od významu k formě, v čemž mimo jiné tkví rozhodující úloha predikátu.<sup>15</sup> Jako všechny uvedené práce, i český valenční slovník - *Slovník slovesných substantivních vazeb a spojení* - vznikl na půdě ÚJČ, a vychází tedy ze stejných teoretických východisek.

Základnu pro slovinskou teorii valence tvoří Toporišičova gramatika<sup>16</sup>. Toporišič v 70. a 80. letech ve svém díle *Slovenska slovnica*<sup>17</sup> představil slovinskou skladbu jako závislostní celek o více vrstvách. O valenci se však explicitně nezmínil.<sup>18</sup> Teorií valence se hlouběji začal v 80. letech zabývat Janez Dular,<sup>19</sup> který zavedl valenční terminologii valenční syntaxe. Avšak stejně jako Jože Toporišič valenci jako schopnost slovesa vyžadovat pozice od dalších participantů připisoval všem slovům.<sup>20</sup> Valenční teorie se dočkala hlubšího propracování v článku *Vezljivost: iz pomena v izraz*, který vydala Martina Križaj-Ortar v roce 1989.<sup>21</sup> Zpracování teorie vychází z českého a německého pohledu na valenční strukturu věty. Valenční teorii od Križaj-Ortar převzala a rozpracovala Andreja Žele, která mimo své teoretické práce o valenci,<sup>22</sup> vydala také valenční slovník slovinských sloves - *Vezljivostni slovar slovenskih glagolov*,<sup>23</sup> který se stal východiskem pro srovnávání české a slovinské valence vybraných sloves v této práci.

---

<sup>14</sup> Karlík, Petr - Nekula, Marek - Pleskalová, Jana: *Encyklopedický slovník češtiny*, Praha, Lidové noviny, 2002, s. 119.

<sup>15</sup> *Mluvnice češtiny III. Skladba*, Praha, Academia, 1987, s. 41.

<sup>16</sup> Toporišič, Jože: *Nova slovenska skladnja J. Toporišiča*, Ljubljana, Državna založna Slovenije, 1982.

<sup>17</sup> Toporišič, Jože: *Slovenska slovnica*, Maribor, Obzorja, 1991.

<sup>18</sup> Ve svém dalším díle *Nova slovenska skladnja J. Toporišiča* již o valenci hovoří, ale chápe ji jako vlastnost všech slov. Rozlišuje její levou a pravou část a uvádí první dělení podle nutnosti obsazenosti pozic. Zdroj: Žele, Andreja: *Vezljivost v slovenskem jeziku: (s poudarkom na glagolu)*, Ljubljana, Založba ZRC, ZRC SAZU, 2001, s. 44; Križaj-Ortar, Martina: *Vezljivost: iz pomena v izraz*, in: XXVI. Seminar slovenskega jezika, literature in kulture, Ljubljana, Filozofska fakulteta, 1990, s. 133.; Toporišič, Jože: *Enciklopedija slovenskega jezika*, Ljubljana, Cankarjeva založba, 1992, s. 351.

<sup>19</sup> Dular, Janez: *Priglagolska vezava v slovenskem knjižnem jeziku 20. Stoletja*. Disertační práce, FF, Univerza v Ljubljani, Ljubljana, 1982.

<sup>20</sup> Križaj-Ortar, Martina: *Vezljivost: iz pomena v izraz*, in: XXVI. Seminar slovenskega jezika, literature in kulture, Ljubljana, Filozofska fakulteta, 1990, s. 133.

<sup>21</sup> Žele, Andreja: *Vezljivost v slovenskem jeziku: (s poudarkom na glagolu)*, Ljubljana, Založba ZRC, ZRC SAZU, 2001, s. 48.

<sup>22</sup> Žele, Andreja: *Vezljivost v slovenskem jeziku: (s poudarkom na glagolu)*, Ljubljana, Založba ZRC, ZRC SAZU, 2001; Žele, Andreja: *Glagolska vezljivost: iz teorije v slovar*, Ljubljana, Založba ZRC, ZRC SAZU, 2003.

<sup>23</sup> Žele, Andreja: *Vezljivostni slovar slovenskih glagolov*, Ljubljana, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, 2008.

## 2.2 Teorie valence - *teorija vezljivosti*

Danešova definice valence formulovaná v *Mluvnici češtiny* zní: „Valencí rozumíme schopnost dominujícího členu vyžadovat jistý počet dominovaných valenčních členů, zpravidla též v jistých tvarech, a je projevem jeho intence na rovině gramatické formy.“<sup>24</sup> Valence je tedy podmíněna skladebním vztahem zvaným dominace, který se realizuje na obou syntaktických rovinách. Na sémantické rovině se projevuje v podobě intence, na povrchové, formálněgramatické rovině potom jako valence.

Slovinská teorie valence z pera Andreji Žele zní obdobně: „Vezljivost je lastnost oz. zmožnost določene besede, da veže nase določeno število mest oz. vezljivostnih položajev, je torej obveznost skladenjskih mest. Obvezna skladenjska mesta, ki so napovedljiva iz pomenske usmerjenosti glagola oz. iz njegove pomenskoskladenjske vezljivosti, so zasedena s določili v določenih slovnicih oblik.“<sup>25</sup> Valence je tu představena jako schopnost určitého slova vázat na sebe jistý počet valenční pozic, jako schopnost, která vychází z intence slovesa. O vztahu dominace se tu explicitně nemluví.

### 2.3.1 Vícerovinný pohled na syntax

Česká dvourovinná valenční syntax je pojímána jako celek, který se skládá ze sémantické a formálněgramatické roviny. Hlubková sémantická rovina je rovina významu, pro niž je relevantní obsah jazykových jednotek, které vstupují do vzájemných vztahů v závislosti na predikátu, jímž rozumíme slovesný význam.<sup>26</sup> Jinými slovy sémantické větné vzorce (SVV) - neboli zobecnělé větné struktury - se opírají o schopnost slovesného významu implikovat jistý počet sémantických pozic, které predikát usouvztažňuje.<sup>27</sup>

Povrchová rovina syntaxe se nazývá rovina gramatické formy, kde již není relevantní význam nebo obsah jazykových jednotek, ale jejich výrazová forma neboli jazykové vyjádření. Formálně gramatická rovina struktury syntaktických jednotek je

---

<sup>24</sup> *Mluvnice češtiny III. Skladba*, Praha, Academia, 1987, s. 18.

<sup>25</sup> Překlad: Valence je vlastnost, tedy schopnost určitého slova vázat na sebe jistý počet míst, valenčních pozic. Je to tedy nutná obsazenost syntaktických míst. Určitá syntaktická místa, která jsou vyžadována významovou intencí slovesa, tedy jeho sémantickou valencí, jsou obsazena členy v určité gramatické formě. Zdroj: Žele, Andreja: *Vezljivost v slovenskem jeziku: (s poudarkom na glagolu)*, Založba ZRC, ZRC SAZU, Ljubljana, 2001, s. 13.

<sup>26</sup> Pokud je však tímto slovesem ve vebum být/bývat ve funkci spony, pak tvoří pouze součást predikátu, jeho druhou část představuje připojený jmenný výraz, který se obvykle označuje jako predikativ. Zdroj: *Mluvnice češtiny III. Skladba*, Praha, Academia, 1987, s. 21.

<sup>27</sup> Karlík, Petr - Nekula, Marek - Pleskalová, Jana (eds.): *Encyklopedický slovník češtiny*, Praha, Lidové noviny, 2002, s. 118.

chápana jako rovina výrazových prostředků, které vyjadřují význam sémantické roviny, přičemž právě sémantická povaha jevů je považována za určující.<sup>28</sup> Jazykové jednotky opět vstupují do vzájemných vztahů v závislosti na slovesu ve tvaru verba finita, které bývá i na této rovině nazýváno predikátor, což je třeba chápat jako sloveso s jistým výrazem.<sup>29</sup>

Oproti českému dvourovinnému pojetí syntaxe slovinská teorie operuje se třemi syntaktickými rovinami. Již Jože Toporišič v 70. a 80. letech představil slovinskou skladbu ze sémantického (*pomenski*), formálněgramatického (*skladenjskofunkcijski*) a „výrazového“ (*izrazni*) pohledu.<sup>30</sup> Tuto myšlenku systematicky zpracovala Martina Križaj-Ortar a převzala také Andreja Žele.

Hlubková rovina syntaxe se nazývá *pomenska ravnina*. Ta je stejně jako sémantická rovina úrovní, kde je relevantní obsah jazykových jednotek, které tu obsazují sémantické pozice (*napovedljiva mesta*). Jazykové jednotky spolu s predikátem, který je usouvztažňuje, tvoří *pomenski stavčni vzorec*, obdobu SVV. Pojetí obou rovin je prakticky shodné.

Rovina gramatické formy je chápána odlišným způsobem. Česká teorie tuto rovinu chápe nejen jako rovinu hierarchizovaných větných členů, ale také jako rovinu gramatických prostředků neboli jazykového výrazu. Slovinský přístup k této rovině, kterou nazývá *slovnična* neboli *skladenjskofunkcijska*, je poněkud užší. Tato úroveň je obsazována pouze větnými členy, které obsazováním nutně obsaditelných a volných pozic (*obvezna in prosta skladenjska mesta*) vytvářejí zobecnělou větnou strukturu, zvanou *slovnični stavčni vzorec*.

Třetí rovina se nazývá *izrazna*, tedy rovina výrazu. Zde se realizují konkrétní gramatické prostředky. Jedná se o konkrétní výpovědi, kde se jazykové jednotky objevují v určitých formách, výrazech, na základě vztahů obsažených v *slovničnem stavčnem vzorci* a v *pomenskem stavčnem vzorci*. Tato rovina je chápána jako realizace systému, který pomocí vztahů vytváří valence a intence.

České pojetí formálněgramatické roviny se tedy ve slovinském přístupu rozděluje na rovinu větných členů a rovinu konkrétního výrazu jazykových jednotek. Avšak princip

---

<sup>28</sup> *Mluvnice češtiny II. Tvarosloví*, Praha, Academia, 1986, s. 9.

<sup>29</sup> Daneš, František - Hlavsa, Zdeněk: *Větné vzorce v češtině*, Praha, Academia, 1981, s. 61.

<sup>30</sup> Žele, Andreja: *Vezljivost v slovesnem jeziku: (s poudarkom na glagolu)*, Ljubljana, Založba ZRC, ZRC SAZU, 2001, s. 44.

vztahů mezi rovinami zůstává zachován. Význam jazykových jednotek je pro jednotky vyšších rovin určující - „iz pomena v izraz“<sup>31</sup>: od významu k výrazu.<sup>32</sup>

### 2.2.2 Dominace

Syntaktická struktura je v obou teoriích pojímána jako organizace jejích členů do vztahů, které vytvářejí syntaktická spojení. Skladební vztahy mohou mít dvojí povahu, může jít o vztah dominace, či zmnožení. Pro valenční pojetí je klíčový vztah dominace, který podmiňuje hierarchickou strukturovanost věty. Na její nejvyšší stupeň je umístěn predikát, verbum finitum. Jev dominace je v českém pojetí vlastní jak sémantické, tak formálně gramatické rovině, což také vyplývá ze skutečnosti, že se nejsilněji projevuje na verbu finitu, které je v obou rovinách přítomno.<sup>33</sup>

Ačkoli slovinská teorie pracuje se závislostním uspořádáním jazykových jednotek, vztah dominace jako podmínku takového uspořádání výslovně nezmiňuje. Ale zjevně s ním počítá, protože valenční členy hierarchizuje.

### 2.2.3 Intence - usmerjenost

Protože je sémantická a *pomenska* rovina pojímána shodně, není ani v základním předpokladu sémantické roviny syntaxe, tedy v pojetí intence, žádný rozdíl v interpretaci. Intencí se rozumí schopnost predikátu vyžadovat jisté množství a druh jazykových jednotek, které se v české valenční terminologii nazývají participanty.<sup>34</sup> Participanty jsou organizovány sémantickými vlastnostmi predikátu do relační sémantické struktury, do intenčního pole predikátu. Participanty v této struktuře obsazují určité pozice, které jsou charakterizovány jistou větněsémantickou rolí.<sup>35</sup>

---

<sup>31</sup> Križaj-Ortar, Martina: *Vezljivost: iz pomena v izraz*, in: XXVI. Seminar slovenskega jezika, literature in kulture, Ljubljana, Filozofska fakulteta, 1990, s. 129–131.

<sup>32</sup> Križaj-Ortar, Martina: *Vezljivost: iz pomena v izraz*, in: XXVI. Seminar slovenskega jezika, literature in kulture, Ljubljana, Filozofska fakulteta, 1990, s. 136.

<sup>33</sup> *Mluvnice češtiny III. Skladba*, Praha, Academia, 1987, s. 16.

<sup>34</sup> Ty jsou ve funkčním generativním popisu a v Greplově a Karlíkové Skladbě češtiny nazývány aktanty. Zdroj: Panevová, Jarmila: Ještě k teorii valence, in: *SaS*, 59, 1998, s. 1–13; Grepl, Miroslav - Karlík, Petr: *Skladba češtiny*, Votobia, Olomouc, 1998.

<sup>35</sup> V Mluvnici češtiny se hovoří o agentu jako nositeli děje, o patientu jako o entitě dějem zasažené, o určení poživitele prospěchu, o určení prostředku činnosti a o komplementu kvalifikačním. Naproti tomu například v tradici funkčního generativního popisu se jedná o konatele (actora), název pro pacienta zůstává stejný, následuje adresát, původ (origo) a výsledek (efekt). Viz např.: Grepl, Miroslav - Karlík, Petr: *Skladba češtiny*, Votobia, Olomouc, 1998.

Predikát tyto role svým participantům přiděluje na základě selektivních rysů, což jsou sémantická omezení kladená na výběr konkrétních lexikálních jednotek.<sup>36</sup>

Obdobným způsobem jsou za pomoci intence (*usmerjenost*) organizována *določila* neboli *delovalniki* – participanty neboli aktanty, kterým jsou rovněž přidělovány větněsémantické role (*udeleženske vloge*).<sup>37</sup> *Določila* se rozlišují na *nujna* a *nenujna*, podle nutnosti významu, který nesou.<sup>38</sup>

#### 2.2.4 Valence - *vezljivost*

Chápání pojmu valence je v obou přístupech také shodné, ale problematické je místo její realizace, protože se formálně gramatická rovina ve slovinském pojetí rozpadá na dvě, na *slovničnou* a na *izraznou*.

Valence je v českém pojetí považována za základní kámen formální závislostní syntaxe. Jako vlastnost je přisuzována především slovesným predikátům, ale lze s ní počítat také u jiných slovních druhů, jako jsou adjektiva a substantiva. Predikátory jsou považovány za budovatele větné struktury, které usouvztažňují jazykové jednotky, jež se na této rovině nazývají podle Danešových *Větných vzorců* členy, podle *Mluvnice češtiny* jsou tyto pravovalenční členy nazývány komplementy. Každé sloveso vyžaduje jiný počet valenčních pozic.<sup>39</sup> Soubor všech valenčních pozic každého predikátoru je nazýván valenčním potenciálem (VP).<sup>40</sup> V rámci VP jsou rozlišovány dvě pozice: levovalenční a pravovalenční.

Levovalenční pozici vždy obsazuje formálně gramatický podmět, který stojí mezi valenčními pozicemi predikátoru hierarchicky nejvýše. Predikát a podmět spolu tvoří specifický vztah členu dominovaného a dominujícího, který se nazývá shoda.<sup>41</sup> Všechny pozice mimo podmětové jsou pravovalenční. Ty mohou být oproti pozicím na levovaleční straně obsazovány více komplementy různého významu a odlišné formy. Jedná se o objekty, o některá příslovečná určení a doplňky.<sup>42</sup>

---

<sup>36</sup> *Mluvnice češtiny III. Skladba*, Praha, Academia, 1987, s. 10; Daneš, František - Hlavsa, Zdeněk: *Větné vzorce v češtině*, Praha, Academia, 1981, s. 50.

<sup>37</sup> Tvůrcem teorie těchto rolí je Janez Orešnik. Zdroj: Orešnik, Janez: *Udeleženske vloge v slovenščini*, Ljubljana, Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 1992.

<sup>38</sup> Žele, Andreja: *Vezljivost v slovenskem jeziku: (s poudarkom na glagolu)*, Ljubljana, Založba ZRC, ZRC SAZU, 2001, s. 70.

<sup>39</sup> Jako predikáty zde vystupují povětšinou slovesa pojmenovávající atmosférické děje, jako např.: *Mrzne*. Zdroj: *Mluvnice češtiny III. Skladba*, Praha, Academia, 1987, s. 171.

<sup>40</sup> Plně rozvinutý VP můžeme nalézt u finitních tvarů aktivních, naproti tomu redukovanou valenci mají pasivní, imperativní a nominální – tedy odvozené - predikátory.

<sup>41</sup> *Mluvnice češtiny III. Skladba*, Praha, Academia, 1987, s. 27.

<sup>42</sup> *Mluvnice češtiny* tyto členy nazývá komplementy.

S uvedeným přístupem slovinská teorie, jak ji vidí Martina Križaj-Ortar a Andreja Žele, v zásadě souhlasí. Valence je podle jejich teorie schopnost určitého slova, čímž rozumí sloveso, substantivum nebo adjektivum, vázat na sebe jistý počet valenčních pozic, které tvoří valenční pole predikátu (*vezljivostno polje povedja*). Tato struktura se opět dělí na pravovalenční a levovalenční. Levovalenční pozice je vymezená pro podmět (*osebek*), který s predikátem tvoří specifický vztah – shodu (*ujemanje*). Avšak projevy shody, tedy morfologické kategorie včetně slovnědruhově charakteristiky, již nenáleží do *slovnične* roviny, ale do *izrazne*, která je konkrétním projevem větněčlenské *slovnične* roviny. Stejně tak je nutné přistupovat k pravovalenčním členům. Forma objektů, příslovečných určení a doplňků (*predmet, prislovno določilo, povedkov prilastek*) náleží *izrazne* rovině.

Protože jsou jednotlivé pozice z hlediska smyslu věty různě významné, byla stanovena pravidla jejich hierarchizace. Ta se liší nejen z hlediska slovinského nebo českého přístupu, ale i mezi jednotlivými jazykovědci. Daneš s Hlavsovou členy ve valenčním poli rozdělili na tři základní skupiny - na větné členy obligatorní, fakultativní a potenciální.<sup>43</sup> Provedená analýza větných členů pracovala s dvěma dvojicemi protikladů: „obligatorní“ x „neobligatorní“ a „konstitutivní“ x „nekonstitutivní“. Mezi uvedenými dvojicemi existuje určitý vztah, a sice obligatorní pozice jsou vždy konstitutivní. Z toho vyplývá, že tyto pozice s odlišnou slovnědruhovou nebo morfologickou klasifikací jsou vždy nositeli distinktivních vlastností. A právě proto se jedná o nejpodstatnější členy věty. Zatímco konstitutivní členy tvoří základovou větnou strukturu, a proto musí být ze své podstaty obligatorní, nekonstitutivní členy plní funkci rozvíjejících členů, nejsou proto obligatorní, a tedy mají ke slovesu mnohem volnější vztah. Fakultativní členy mají ke slovesu těsnější valenční vztah než členy potenciální, avšak tyto pozice není nutné obsazovat kvůli případnému významovému nebo gramatickému narušení věty, protože jejich úloha je rozvíjející. Fakultativní pozice jsou často mluvčím zaváděny do základního schématu věty se záměrem podat další složku sdělení o určité situaci, a to hlavně při snaze specifikovat vlastnosti objektu nebo okolnosti děje.<sup>44</sup> Třetí úroveň pozic představují potenciální členy.<sup>45</sup> Existence

---

<sup>43</sup> *Mluvnice češtiny i Skladba spisovné češtiny* vyznává stejný názor, tvůrci funkčního generativního popisu potom pozice potenciální nazývají fakultativními. Zdroj: Karlík, Petr - Nekula, Marek - Pleskalová, Jana: *Encyklopedický slovník češtiny*, Praha, Lidové noviny, 2002, s. 517.

<sup>44</sup> *Mluvnice češtiny III. Skladba*, Praha, Academia, 1987, s. 38.

<sup>45</sup> Někteří autoři rozlišují jen obligatorní a neobligatorní členy, to znamená pozice nutně nebo volně obsaditelné vzhledem ke gramatické správnosti věty. *Skladba spisovné češtiny i Skladba češtiny* rozlišují pozice obligatorní a potenciální. *Mluvnice češtiny* pojednává i o fakultativních vazbách, naproti tomu

fakultativních členů se opírá o záměr mluvčího přiblížit situaci. U potenciálních členů je tomu jinak. Jsou to členy, které valenční potenciál vyžaduje jako v jistém stupni dané. Obsazení potenciální pozice závisí na úzkých jazykových tendencích a okolnostech. Jen u některých predikátorů lze potenciálnost zcela vyloučit. Jedná se tedy poměrně častý jev.<sup>46</sup>

Slovinský přístup k nutné nebo volné obsazenosti pozic je principiálně shodný. Jazykové jednotky se stejně jako na *pomenske* rovině se nazývají *določila*, jejichž distribuce je buď *obvezna*, nebo *neobvezna*, což je možné chápat jako obligatorní nebo neobligatorní. Jedná se o předměty, příslovečná určení a doplňky. Podmět je v této koncepci bezproblémově považován za obligatorní člen, který spolu s uvedenými členy obsazuje nutně obsaditelné pozice (*vezlživostni položaj*).<sup>47</sup>

Fakultativnost se v jistém smyslu ve slovinské teorii rozlišuje rovněž, a to účelným rozdělením pozic ve valenčním slovníku. Zde je u každého významu slovesného hesla uvedena množina jeho pozic, které jsou rozlišovány do tří stupňů. Pomocí české terminologie by je bylo možné označit za pozice obligatorní, fakultativní a potenciální.<sup>48</sup>

### 2.2.5 Rozvíjení - *družljivost*

Po rámcovém představení názorů na jev valence je třeba uvést, že ve formálněgramatické i *slovníčne* rovině není přítomná jen valence. Může se tu také nacházet jev nevalenční povahy, který se nazývá rozvíjení (*družljivost*). Věty totiž většinou neobsahují jen valenční členy, ale i členy, které vznikají právě tímto procesem. Rozvíjení však stále vychází ze syntaktického vztahu dominance. Rozvíjející členy neboli rozvití či suplementy mohou být dominovány členy, které patří do základové větné struktury. Ale suplementy do valenčního pole predikátu již nezahrnujeme.

---

Sgallova škola nazývá potenciální pozice fakultativními. Zdroj: Karlík, Petr - Nekula, Marek - Pleskalová, Jana: *Encyklopedický slovník češtiny*, Praha, Lidové noviny, 2002, s. 517.

<sup>46</sup> Daneš, František - Hlavsa, Zdeněk: *Větné vzorce v češtině*, Praha, Academia, 1981, s. 61–69.

<sup>47</sup> Žele, Andreja: *Vezlživost v slovenskem jeziku: (s poudarkom na glagolu)*, Ljubljana, Založba ZRC, ZRC SAZU, 2001, s. 70–71.

<sup>48</sup> Dalším kritériem dělení *določil* je druh predikátoru, na který se vážou. Pokud tvoří vazbu s plnovýznamovým slovesem, dělí se na pádová (*sklonska*), pádová s předložkou (*predložnosklonska*) a příslovečná (*prislovna*). Jestliže se *določila* vážou na neplnovýznamové sloveso, může se jednat o pádová (*sklonska*), „příslovečná přísudková (*prislovna povedkovniška*), infinitivní (*neodložniška*) a upinální (*namenilniška*). Zdroj: Žele, Andreja: *Vezlživost v slovenskem jeziku: (s poudarkom na glagolu)*, Ljubljana, Založba ZRC, ZRC SAZU, 2001, s. 7–72.



Suplement se dá spíše považovat za složku větného členu, je jeho rozvitím, specifikací, okolností.<sup>49</sup>

Slovinská teorie k procesu rozvíjení přistupuje obdobně, suplementy nazývá *dopolnila*, která nejčastěji se svým dominujícím členem tvoří vztah nazývaný přimykání (*primik*) neboli adjunkce. Ten by bylo možné označit jako vztah, kde dominující člen nemá vliv na pád svého *dopolnila*<sup>50</sup> *Dopolnila* lze charakterizovat jako lexémy, které vyjadřují časové a prostorové vztahy. Jedná se převážně o příslovečná určení.<sup>51</sup> *Dopolnila* jsou nejčastěji vázána adjunkcí, ale ta může být realizována také prostřednictvím valence. Nelze tedy říci, že přimykání je pouze striktně projevem rozvíjení a vazba spolu se shodou výrazem valence.<sup>52</sup>

### 2.2.6 Podrednost

Na *pomenske* (sémantické) rovině se vztahy mezi *določili* tvoří pomocí *usmerjenosti* (intence). Na *slovnične* („gramatické“) rovině je to *vezljivost* (valence), která organizuje *določila*. Vedle jevu valence je na této rovině přítomná také *družljivost* (rozvíjení) se svými nevalenčními *dopolnili*.

Vztahy mezi *določili*, *dopolnili* a predikátem z *izrazne* roviny zachycuje *podrednost*. *Podrednost* je nutné chápat jako projev intence a valence či rozvíjení ve výpovědi, ne jako schopnost jednotek *izrazne* roviny. Obsazená pozice, shoda nebo **přímky** jsou způsoby, jak vyjádřit vztahy *podrednosti* ve výpovědi, proto patří na *izraznou* rovinu. Jedná se tedy o realizaci systému pomocí gramatických prostředků. Jazykové jednotky *izrazne* roviny se opět nazývají *določila*, která jsou *opustljiva* nebo *neopustljiva*, podle možnosti nebo nemožnosti je vypustit. *Primik* je považován za vztah, který většinou vychází z rozvíjení, proto bývá volný. Vazba a shoda jsou vlastní především valenci, proto lze pozice dělit na „nutné“ a „volné“ (*obvezna* a *neobvezna*) podle jejich obligatornosti.

*Usmerjenost* tedy určuje svým jednotkám jejich význam, *vezljivost* od svých *določil* vyžaduje určitou formu a *podrednost* tyto vztahy realizuje.<sup>53</sup>

<sup>49</sup> *Mluvnice češtiny III. Skladba*, Praha, Academia, 1987, s. 37–40.

<sup>50</sup> Žele, Andreja: *Vezljivost v slovesnem jeziku: (s poudarkom na glagolu)*, Ljubljana, Založba ZRC, ZRC SAZU, 2001, s. 14.

<sup>51</sup> Žele, Andreja: *Vezljivost v slovesnem jeziku: (s poudarkom na glagolu)*, Ljubljana, Založba ZRC, ZRC SAZU, 2001, s. 69–70.

<sup>52</sup> Například ve spojení *grem domov - jdu domů*.

<sup>53</sup> Križaj-Ortar, Martina: *Vezljivost: iz pomena v izraz*, in: XXVI. Seminar slovenskega jezika, literature in kulture, Ljubljana, Filozofska fakulteta, 1990, s. 135–138; Žele, Andreja: *Vezljivost v slovenskem jeziku: (s poudarkom na glagolu)*, Ljubljana, Založba ZRC, ZRC SAZU, 2001, s. 14, 70.

### 3 zvolená slovesa

#### 3.1 kritéria výběru sloves

Bylo vybráno padesát nejfrekventovanějších valenčních sloves. Všechna slovesa představují syntetické predikáty, tedy případy, kdy sémantický predikát představuje na rovině sémantické formy samo sloveso. Jedná se o slovesa v aktivním tvaru, která sice mohou být uvedena v příkladech užití ve větě v imperativních tvarech, ale jejich valenční pole v uvedené situaci není redukováno. V příkladech užití jednotlivých valenčních pozic sloves je záměrně upuštěno od jejich možných kategoriálních významů, kdy jde o jistou metaforizaci. Tuto metaforu je při převodu do cizího jazyka nutné často významně transformovat, ne-li vyjádřit úplně jiným způsobem, což se při našem zaměření na valenci jeví neúčelně.<sup>107</sup>

Při výběru sloves byla tedy pominuta deverbativní adjektiva, která vyjadřují dějový příznak nebo vlastnost plynoucí z děje. Stranou bylo také ponecháno pasivum, a to včetně reflexivního pasiva, protože jejich výklad by si vyžádal samostatnou pozornost. Byla také vypuštěna neosobní vyjádření děje, kde se také objevuje reflexivní „se“. Stejně tak nebyly analyzovány vidové dvojice, pokud nebyla obě slovesa vysoce frekventovaná. Problematika vidu je v češtině a ve slovinštině totiž asymetrická, její postižení je komplikované a tato práce si jej neklade za cíl. Velmi frekventovanými skupinu představují modální slovesa, která byla pro svou neplnovýznamovost při výběru také pominuta.

Protože ve frekvenčním slovníku češtiny až na výjimky není rozlišováno mezi reflexivní a nereflexivní variantou slovesa, ani v tabulkách a komentářích se až na jednu výjimku nerozlišuje mezi reflexivními a nereflexivními slovesy, jsou pokládány za jedno sloveso. Zmíněnou výjimku představují slovesa „stát“ a „stát se“, což na příslušném místě vysvětleno.

Vybraná slovesa byla uspořádána podle Danešovy sématické typologie predikátů, protože valence ve slovesných kategoriích vykazuje podobné znaky. V každé kategorii se mezi nejfrekventovanějšími slovesy nachází jedno nebo dvě slovesa, jejichž frekvence je nižší než 100, ale přesto byla analyzována, a to z důvodu výrazně odlišné valence. U každého slovesa je jinak jeho frekvence uvedena.

---

<sup>107</sup> *Mluvnice češtiny III. Skladba*, Praha, Academia, 1987, s. 22–24.

### 3.1.1 Obecné znaky jednotlivých sémantických skupin

První sémantickou kategorií, která je analyzována, jsou slovesa pohybu. V jejich valenčním poli se objevují pozice, prostřednictvím nichž je vyjádřeno východisko a cíl, protože je u nich dominantním významovým komponentem pohyb. Ve valenci sloves zde nastává zásadní rozdíl, který bude na příslušném místě uveden. Navíc jednotlivá slovesa pohybu jsou značně polysémní, obsahují celou řadu často velmi odlišných významů, které s pohybem už nijak nesouvisí.<sup>108</sup> To mimo jiné znamená, že se slovesa velmi často ve svých přenesených významech nekryjí. Nejvíce významů ze všech sledovaných sloves obsahuje sloveso „přijít/priti“, které patří právě do této skupiny. Českému slovesu je vlastních šestnáct významů a slovinskému dokonce devatenáct, protože ve slovinštině neexistuje rozdíl ve vyjádření pohybu po vlastních nohou a pohybu v dopravním prostředku. Zatímco tedy čeština pro způsob přepravy dopravním prostředkem využívá specializovanější slovesa, slovinština užívá sloveso „priti“ nebo „iti“ či „hoditi“, kde je situace obdobná.

Rozdíl mezi českými a slovinskými slovesy pohybu není v sekundárních sémantických okruzích či ve vyjadřování použití dopravního prostředku, je zde také patrný velký kognitivní rozdíl. Ve slovinštině totiž lze pro opakovaný děj užit sloveso, které vyjadřuje děj jednorázový. Velice příznačné je to např. v dichotomii sloves „chodit“ – „jít“. V četině pro ilustraci není možné v následující větě použít sloveso „chodit“: *Dve dobri uri sem hodil od doma v mesto.*<sup>109</sup>

Slovesa „setkat se“ a „potkat“ obsahují na rozdíl od ostatních sloves ve své skupině velmi málo významů, ale jsou výjimečná v jiném ohledu. Jsou totiž ekvivalentem jediného slovinského slovesa „srečati (se)“. Ke slovinské reflexivní variantě náleží totiž sloveso „setkat se“ (sejít se), kdežto k nereflexivní variantě „potkat“. Tato slovesa byla vybrána právě proto, aby byly osvětleny rozdíly mezi reflexivními a nereflexivními variantami slovinského slovesa a jeho ekvivalenty v češtině.

Druhou skupinu čítajících opět pět sloves představují slovesa manipulování. Slovesa vybraná do této kategorie mají také většinou vysoký počet významů, což souvisí, stejně jako u předchozí kategorie, s vysokou frekvencí. Jak již bylo jinými slovy uvedeno, slovesa pohybu se v obou jazycích různí ve vnímání vidu, protože čeština pro opakovaný, nedokončený a neaktuální děj na rozdíl od slovinštiny striktně

<sup>108</sup> Daneš, František - Hlavsa, Zdeněk: *Větné vzorce v češtině*, Praha, Academia, 1981, s. 88.

<sup>109</sup> Dvě dobré hodiny jsem šel z domu do města.

používá imperfektivních slovesných tvarů. U sloves manipulování se ve dvou případech objevuje právě uvedený problém. Jedná se totiž o slovesa, jejichž základní významy vyjadřují záměrnou činnost, jejímž smyslem je působit, aby se něco s něčím stalo. Jde tedy o manipulaci s objektem<sup>110</sup>, často o pohyb. Slovesa, kde je pohybová kognitivní složka rozrůzněná, jsou „vést/voditi“, kdy by bylo v mnoha případech často nutné v češtině užit sloveso „vodit“, a také slovesa „vzít/vzeti“. Slovinské sloveso *vzeti* obsahuje i význam opakovaného braní: *Nikoli ni rada vzela metle v roke.*<sup>111</sup>

Slovesa mluvení, myšlení vnímání představují v této práci dvacetičlennou skupinu, protože mají vysokou frekvenci. V jejich valenčním poli se velmi často objevuje participant, který Daneš nazývá „informací“ – jde o myšlenkové obsahy, které představují předmět komunikace.<sup>112</sup> Tento participant má nejčastěji podobu objektového komplementu, který má v některých případech nepředložkovou podobu, ale objevuje se i s předložkou. V distribuci předložek dochází mezi jazyky mnohdy k velkým rozdílům. Další velmi častou podobu participantu informace mohou být věty v přímé řeči, vedlejší věty spojkové a vztažné.

V předposlední skupině o pěti slovesech s obecným významem změny se nachází jediné z vybraných sloves, které se se svým slovinským protějšem kryje jak v sémantických okruzích, tak ve valenci. Tuto anomálii představují slovesa „hledat/iskati“. Slovesa s obecným významem změny vyjadřují vznik, zánik nebo změnu v nejobecnějším smyslu.<sup>113</sup> Tato slovesa obsazují nejčastěji pozici objektového komplementu v akuzativu, který je velmi často nepředložkový, nedochází proto k asimetriím v distribuci předložek mezi oběma jazyky. Jen v případě sloves „stát se/postati“ na místě objektového komplementu stojí komplement kvalifikační, a to v češtině v podobě substantiva nebo adjektiva v instrumentálu nebo nominativu, což je pro češtinu nejtýpickejší, kdežto ve slovištině se i v tomto případě uplatňuje nejčastěji nominativ nebo případně genitiv.

Poslední pátou skupinu představují slovesa obecně pojatých a elementárních dějů. Tato skupina je velice široká a rozrůzněná. Zde se jedná se o patnáct sloves, která nezapadají do jiných kategorií. Vztahy mezi slovesy jsou velmi volné a je problematické určit společné znaky. Valence jednotlivých sloves je shrnuta zvlášť na příslušném místě v komentářích, jako i u sloves jiných kategorií, kde ovšem lze s jistou

<sup>110</sup> Daneš, František - Hlavsa, Zdeněk: *Větné vzorce v češtině*, Praha, Academia, 1981, s. 120.

<sup>111</sup> Nikdy ráda nebrala koště do rukou.

<sup>112</sup> Daneš, František - Hlavsa, Zdeněk: *Větné vzorce v češtině*, Praha, Academia, 1981, s. 149–150.

<sup>113</sup> Daneš, František - Hlavsa, Zdeněk: *Větné vzorce v češtině*, Praha, Academia, 1981, s. 224.

mírou zjednodušení vyabstrahovat určité společné znaky. Zde lze snad jen obecně říci, že v distribuci předložek objektových komplementů dochází mezi jazyky mnohdy k velkým rozdílům.

Slovesa „stát/stati“ se výrazně sémanticky odlišují od sloves „stát se/postati“, frekvenční slovník je uvádí jako oddělená slovesa, i když se jedná o reflexivní varianty. Proto jsou slovesa analyzována zvlášť ve vlastní kategorii. Slovesa „stát/stati“, která náležejí do poslední skupiny, jsou navíc velmi bohatá na významy, představují druhá nejbohatší slovesa, hned po slovesech „přijít/priti“.

### 3.1.2 Seznam sloves v rámci jednotlivých skupin podle frekvence

#### Slovesa pohybu:

jít – *f*: 7  
přijít – *f*: 11  
chodit – *f*: 32  
běžet – *f*: 65  
setkat se, potkat – *f*: >100

#### Slovesa manipulování:

dát (se, si) – *f*: 10  
vzít (se, si) – *f*: 19  
vrátit (se) – *f*: 27  
vést (se, si) – *f*: 30  
dosáhnout – *f*: >100

#### Slovesa mluvení, myšlení, vnímání:

vědět – *f*: 5  
říci (se, si) – *f*: 8  
vidět (se) – *f*: 9  
myslit (si) – *f*: 12  
mluvit – *f*: 16  
slyšet – *f*: 21  
znát (se) – *f*: 22  
zdát se – *f*: 23  
dívat se – *f*: 26  
cítit (se) – *f*: 34  
prosit (se) – *f*: 37  
věřit – *f*: 39  
podívat se – *f*: 40  
bát se – *f*: 42  
rozumět (si) – *f*: 46  
ptát se – *f*: 54

#### Slovesa s obecným významem změny:

stát se – *f*: 18  
najít (se, si) – *f*: 28  
hledat (se) – *f*: 47  
objevit (se) – *f*: 70  
ztratit (se) – *f*: >100

zapomenout – *f*: 55  
volat – *f*: 64  
všimnout si – *f*: >100  
stydět se – *f*: >100

#### Slovesa obecně pojatých a elementárních dějů:

stát – *f*: 13  
dělat (se) – *f*: 15  
zůstat – *f*: 24  
žít – *f*: 25  
hrát (si) – *f*: 28  
čekat – *f*: 31  
sedět – *f*: 33  
ukázat (se) – *f*: 38  
znamemat – *f*: 44  
ležet – *f*: 48  
potřebovat – *f*: 50  
stačit – *f*: 53  
psát – *f*: 57  
tvořit – *f*: 62  
počítat – *f*: >100

### **3.2 Metodická pomůcka ke komentářům a vzorový komentář**

Tabulky s přehledy české a slovinské valence u padesáti nejfrekventovanějších sloves, které jsou umístěny v příloze, posloužily jako podklady pro tvorbu komentářů. Všechny poznatky o valenčních pozicích jsou z nich převzaty a okomentovány podrobněji, a to prostřednictvím přístupu, který bude níže popsán. Jak v titulu tabulek, tak v titulu komentářů je možné setkat se se slovesem s reflexivním „se“ nebo „si“ v závorce. Prostřednictvím této pomůcky je dáno najevo, že se sloveso v některých sémantických okruzích objevuje ve své reflexivní variantě, ale ne ve všech významech. Pokud je sloveso vždy reflexivní, „se“ nebo „si“ je uvedeno bez závorky.

Pro správnou orientaci v komentářích je nutné pochopit způsob jejich organizace, proto za metodickou pomůckou následuje vzorový komentář, kde jsou organizační principy názorně představeny, a to jak přímo v tabulkách a v textu, tak pomocí poznámkového aparátu.

Organizační princip komentářů se neřídí sémantikou sloves, jak je tomu v tabulkách, ale věnuje daleko větší pozornost jednotlivým doplněním sloves, a to v jistém pořadí. Nejprve jsou vždy komentovány objektové komplementy. Uvnitř této kategorie se postupuje podle nejvyužívanějšího objektového komplementu k méně frekventovanému. Frekvence užití komplementu byla určena jednoduchým součtem jeho výskytů ve všech sémantických okruzích. Nejprve jsou vždy uvedeny nepředložkové varianty určitého komplementu, následně předložkové. Pokud se tento komplement nachází ve valenčním poli slovesa spolu s jiným komplementem, je tato skutečnost v tabulce také uvedena. V řazení druhých komplementů je také určena jistá posloupnost. Pokud se objektový komplement vyskytuje spolu s komplementy objektovými, jsou uvedeny jako první. Po nich následují další doplnění, která se vyskytují spolu s objektovým komplementem, a to komplementy kvalifikační, adverbialní, vedlejší věty a věty v přímé řeči a případně i adverbiale. Označení vedlejších vět je převzato z českého valenčního slovníku<sup>61</sup> - u vedlejších vět spojkových je uvedena vždy příslušná spojka, u vztažných je užití označení „Vvzt“. Obdobně je situace řešena na slovinské straně – větu spojkovou označuje spojka, pro větu vztažnou se ve slovinštině užívá výraz „oziralni odvisnik“, proto byla zavedena značka „Oo“. Výraz „oziralni odvisnik“ se ve slovinské lingvistické literatuře tradičně nezkracuje, ale z účelového hlediska úspory místa, zde byl nově zaveden. Adverbiale jsou v komentářích zmiňována jen okrajově. Český valenční slovník totiž pojímá valenci široce, proto uvádí právě i adverbiale. Podoba některých adverbiale se v obou jazycích různí, proto jejich uvádění v komentářích i v tabulkách není bez významu.

Po tabulce následuje její slovní komentář, aby v příští tabulce mohly být systematicky zobrazeny další jevy. Často se i v druhé tabulce zabýváme objektovými komplementy, protože možnost obsazení takovýchto pozic je u některých sloves velmi bohatá a z důvodu dosažení přehlednosti se jevílo účelnější tabulku objektových komplementů rozdělit na dvě. Po tabulkách zabývajících se objektovými komplementy následuje přehled obsazení pozic komplementů kvalifikačních, pokud ovšem sloveso

---

<sup>61</sup> Svozilová, Naďa - Prouzová, Hana - Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

tyto pozice využívá. V případě, že sloveso otevírá pozici objektového komplementu spolu s pozicí komplementu kvalifikačního, je tato skutečnost již zachycena v rámci tabulky zabývající se objektovými komplementy. Tabulka určená pro komplementy kvalifikační již tyto pozice nezachycuje, ale v následném komentáři je tento jev zmíněn.

Po oddílu zabývajícím se komplementy kvalifikačními, přichází část věnující se adverbialním komplementům, kde je z hlediska odkazování se na dřívější přehledy, situace obdobná – pokud komplement nebyl zmíněn výše, je v tabulce uveden, pokud se tak již stalo, je celá záležitost už jen okomentována v následné části určené pro komentář. Stejným způsobem se postupuje v částech věnujících se vedlejším větám a větám v přímé řeči. Pokud by tabulka v komentáři měla obsahovat jen jednu pozici, je její konkrétní užití ve větě zahrnuto přímo do textu komentáře, celá věta a její ekvivalent ve slovinštině je zvýrazněna kurzivou.

Organizační princip tabulek byl právě výše popsán, nyní k jejich vnitřní struktuře. V prvním sloupci každé tabulky je nejprve kapitálou označen sémantický okruh, který je stručně charakterizován až v komentáři, kde je zvýrazněn kurzivou. Pokud se nachází stejná pozice ve více sémantických okruzích, jsou tyto pozice řazeny podle abecedního pořadí označení sémantických okruhů.

Za značkou sémantického okruhu následuje v druhém sloupci označení jednotlivých pozic – např.: „1a“ znamená první uvedená pozice v určité kategorii doplnění českého slovesa, „a“ je značka pro komplement v češtině, „b“ potom ve slovinštině. Za označením jednotlivých pozic přichází v linii řádku jejich specifikace. Kvůli úspoře místa a dosažení přehlednosti je vždy vybrána buď charakteristika osoby, nebo věci, nikdy ne oboje. Příklady užití jsou také zredukovány na minimum, na jeden příklad pro jednu valenční pozici. Pokud sloveso využívá adverbiale, je zvýrazněno kurzivou. Následuje příklad užití charakterizované pozice ve větě.

V druhé části tabulky se nachází slovinské vyjádření onoho významu a pozice s překladem do češtiny. Podoba slovinské části tabulky je obdobná jako česká. Jen sémantický okruh se již nevyjadřuje, protože platí pro celý řádek, jak pro českou, tak pro slovinskou stranu. I ve slovinské části je vyjádřeno pořadí pozice, slovinštinu značí písmeno „b“. Následuje specifikace pozice, a to buď osoby, nebo věci. Poté přichází příklad užití oné pozice ve větě s tím, že tato věta je přeložena do češtiny a nachází se v poznámce pod čarou, aby bylo hospodárně naloženo s místem.

Ve všech příkladech užití pozic ve větách, jsou sledované pozice zvýrazněny podtržením. Protože každá tabulka obsahuje více druhů komplementů, zdá se jako



nejúčelnější oddělit jednotlivé kategorie šedými pruhy. Toto grafické opatření tedy nemá jinou funkci, než zpřehlednění obsahu tabulek.

V případě, že se významy českého a slovinského slovesa nekryjí, je tato skutečnost zachycena jiným druhem označení. Pokud české sloveso obsahuje význam, který je vlastní jen jemu, je to vyjádřeno písmenem  $X_1$ , případně dále  $X_2$ ,  $X_3$ ... Stejná situace může nastat i ve slovinštině, zde slovesné významy, které se nekryjí, vyjadřují znaky  $Y_{1,2,3...}$

V tabulkách patřících do komentářů je také vyjádřena situace, kdy v jednom z jazyků je možné jistou pozici otevřít, a v druhém ne, protože pro ni neexistuje v daném společném sémantickém okruhu ekvivalent. Celý jev je naznačen prostým vynecháním místa v řádku náležejícímu oné pozici, ať už na české nebo na slovinské straně. U zkoumaných sloves je možné narazit také na případy, kdy bylo v jednom z jazyků možné užít více způsobů vyjádření, pro které měl druhý jazyk jen jednu možnost za pomoci daného slovesa. V tabulkách je tato situace řešena tak, že jsou pozice číslovány desetinným způsobem - například „1.1a“, „1.2a“ znamená, že v češtině jsou dvě možnosti, jak vyjádřit skutečnost, pro kterou má slovinština jen jednu možnost vyjádření: „1b“. Situace samozřejmě může nastat i v opačném případě.

K podobě charakteristik jednotlivých pozic ve třetím a šestém sloupci tabulek je nutné doplnit, že ve slovinštině na rozdíl od češtiny lze v určitých případech vynechat předložku, a to v závislosti na záměru mluvčího. Tato skutečnost je naznačena vložením dané předložky do závorky s náležitým komentářem pod tabulkou.

Poznatky usystematizované v tabulce jsou vždy náležitě okomentovány v pasáži pod ní, aby mohla následovat další tabulka. Na několika místech už byla podoba komentářů pod tabulkami zmíněna, na tomto místě stručně celkově o jejich struktuře. V každém komentáři jsou charakterizovány pozice, které jsou zařazeny do sémantických okruhů. Tyto okruhy jsou zde stručně charakterizovány. Na každou pozici je odkázáno prostřednictvím jejího označení v druhém nebo pátém sloupci. V případě, že si pozice neodpovídají, obě se neotevírají nebo jsou distribuovány různé předložky, je celá situace náležitě okomentována. Je také připomenut případ, kdy určitý sémantický okruh obsahuje jen jedno ze sloves. Již bylo zmíněno, že tabulky neobsahují shodné valenční členy, pokud je určitá pozice zobrazena v jiné výše umístěné tabulce, již se v jiné tabulce nevyskytuje. Na tomto místě je třeba zdůraznit, že v komentáři pod tabulkou je tato výše umístěná pozice pro úplnost zachycena.

V závěru každého rozboru českého a slovinského slovesa je připojeno shrnutí, kde je komentovaná problematika obecněji pojata a jsou zde zdůrazněny hlavní rozdíly ve valenci posuzovaných sloves.

V komentářích nejsou uváděny zdroje jednotlivých příkladů užití pozic. Všechny příklady jsou čerpány z tabulek v příloze práce, kde jsou zdroje podrobně popsány. Jeví se jako účelné znovu zdůraznit, že v následujících komentářích je zvolen jiný princip klasifikace, než v tabulkách umístěných v příloze. Neklade se tu důraz na sémantické okruhy slovesa, ale na druhy jejich komplementů. Texty pod tabulkami se snaží osvětlit problematiku ekvivalence předložek, je poukázáno na případy, kdy si pozice sloves neodpovídají nebo se jedna z nich neotevívá, stejně jako na skutečnost, že v jednom z jazyků mohou existovat dvě možnosti vyjádření dané situace, kdežto ve druhém jazyce jen jedna nebo i žádná. Stále se mluví o možnostech vybraného slovesa, nehovoří se o možnostech jazyka jako celku.

Následuje vzorový komentář.

## České sloveso / slovinské sloveso

### 1. Komplement objektový v akuzativu, v lokálu a v instrumentálu a další komplementy v jednom VP.

C. <sup>121</sup>	1a <sup>122</sup>	<b>někoho</b> <sup>123</sup>	Česká věta, která je příkladem užití české pozice.	1b <sup>124</sup>	<b>koga</b> <sup>125</sup>	Slovinská věta, která je příkladem užití slovinské pozice s odkazem na překlad do češtiny pod čarou. <sup>126</sup>
D. <sup>127</sup>	1a	<b>někoho</b>		1b	<b>koga</b>	
B.	2a	<b>za někoho</b>		2b	<b>(za) koga</b> <sup>128</sup>	
A.	3a	<b>někoho někomu</b> <sup>129</sup>		3b	<b>koga komu</b>	
C.	4a	<b>někoho jako někoho</b> <sup>130</sup>				
B.	5a	<b>někoho někde</b>		5b	<b>koga kje</b>	
A.	6a	<b>někoho + přímá řeč</b>		6b	<b>koga + premi govor</b>	
A.	7a	<b>někoho, aby</b>		7b	<b>koga, da</b>	

<sup>121</sup> Označení společného sémantického okruhu.

<sup>122</sup> Označení první pozice v tabulce, kterou obsahuje české sloveso (a).

<sup>123</sup> Konkrétní pozice, kterou obsahuje české sloveso a která bude demonstrována v následující větě. Příklad české pozice komplementu objektového v nepředložkovém akuzativu.

<sup>124</sup> Označení první pozice v tabulce, kterou obsahuje slovinské sloveso (b).

<sup>125</sup> Konkrétní pozice, kterou obsahuje slovinské sloveso a která bude demonstrována v následující větě. Příklad slovinské pozice komplementu objektového v nepředložkovém akuzativu.

<sup>126</sup> Překlad slovinské věty do češtiny.

<sup>127</sup> Pokud se nachází stejná pozice ve více sémantických okruzích, jsou tyto pozice řazeny podle abecedního pořadí označení sémantických okruhů.

<sup>128</sup> Předložka v závorce naznačuje, že v dané pozici lze v závislosti na záměru mluvčího vynechat předložku.

<sup>129</sup> Příklad, kdy se ve valenčním poli českého slovesa nachází vedle objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu také komplement v nepředložkovém dativu.

<sup>130</sup> Takto je naznačeno, že české sloveso v jistém sémantickém okruhu jistou pozici obsahuje, kdežto ve slovinštině pro ni neexistuje ekvivalent.

<b>D.</b>	8a	<b>někoho</b> <i>nějak</i> <sup>131</sup>		8b	<b>koga</b> <i>kako</i>	
<b>C.</b>	9a	<b>po někom</b> <sup>132</sup>		9b	<b>za čim</b>	
<b>A.</b>	5a	<b>něčim</b>		5b	<b>s/z čim</b>	

Komentář hodnotí pozice v tabulce a pojmenovává sémantické okruhy, do kterých pozice náležejí. Na každou pozici je odkázáno prostřednictvím jejího označení v druhém nebo pátém sloupci. Konkrétně v tomto komentáři by byly uvedeny pozice obsazované objektovým komplementem v nepředložkovém i předložkovém akuzativu a dalšími komplementy, objektovými komplementy v předložkovém lokálu a v instrumentálu, který je v češtině nepředložkový, kdežto ve slovinštině se nachází s předložkou „s“. Předložka „s“ se vlivem spodoby může měnit na „z“. Problematika nedistribuce předložky v češtině je dále vysvětlena, stejně jako jsou uvedena i jiná vysvětlení problematiky ekvivalence předložek. Je také poukázáno na případy, kdy si pozice sloves neodpovídají nebo se jedna z nich neotevívá.<sup>133</sup>

## 2. Komplementy kvalifikační a další komplementy v jednom VP.

<b>D.</b>	1.1a	<b>nějakého</b>	Česká věta, která je příkladem užití české pozice.	1b	<b>kakšnega</b>	Slovinská věta, která je příkladem užití slovinské pozice s odkazem na překlad do češtiny pod čarou. <sup>134</sup>
	1.1a <sup>135</sup>	<b>nějakého</b>				

Jedná se o komentář tabulky, kde jsou zobrazeny ty komplementy, které se neobjevují v předchozí tabulce jako doplnění spolu s objektovým komplementem. V komentáři je na tyto případy upozorněno, ale v tabulce znovu zobrazeny už nejsou. Zde se bude pozornost věnovat hlavně skutečnosti, že v češtině jsou dvě možnosti vyjádření dané situace, kdežto ve slovinštině jen jedna.

## 3. Adverbiální komplement místa a času a další komplementy v jednom VP.

<b>B.</b>	1a	<b>někde</b>	Česká věta, která je příkladem užití české pozice.	1b	<b>kje</b>	Slovinská věta, která je příkladem užití slovinské pozice s odkazem na překlad do češtiny pod čarou. <sup>136</sup>
<b>Y<sub>1</sub></b> <sup>137</sup>				2b	<b>kje</b>	
<b>X<sub>1</sub></b> <sup>138</sup>	3a	<b>kdy</b>				

<sup>131</sup> Příklad, kdy české sloveso využívá vedle komplementu v nepředložkovém akuzativu i adverbiale, které je pro přehlednost zvýrazněno kurzivou.

<sup>132</sup> Konkrétní pozice, kterou obsazuje české sloveso a která bude demonstrována v následující větě. Příklad české pozice komplementu objektového v předložkovém lokálu.

<sup>133</sup> Viz neexistující pozice „4b“.

<sup>134</sup> Překlad slovinské věty do češtiny.

<sup>135</sup> Desetinným způsobem vyjádřeno, že v češtině lze situaci postihnout dvěma způsoby, kdežto ve slovinštině jen jedním.

<sup>136</sup> Překlad slovinské věty do češtiny.

<sup>137</sup> Označení sémantického okruhu, který obsahuje jen české sloveso.

<sup>138</sup> Označení sémantického okruhu, který obsahuje jen slovinské sloveso.

V tomto komentáři se hovoří o těch komplementech, které se neobjevují v první tabulce jako doplnění spolu s objektovým komplementem. Na tyto případy je upozorněno, ale v tabulce znovu zobrazeny už nejsou. V komentáři pod touto tabulkou bude poukázáno na skutečnost, že slovinské i české sloveso obsahují významy, které jsou vlastní jen českému, nebo slovinskému sloveso. Neobsahují tyto významy společně.

#### **4. Vedlejší věta spojková**

V textu komentáře k vedlejší větě spojkové se objevuje přímo příklad jejího užití ve větě: *Česká věta, která je příkladem užití české pozice. / Slovinská věta, která je příkladem užití slovinské pozice.*<sup>139</sup> Bude následovat odkaz na užití vedlejší věty spolu s pozicí objektového komplementu, jak je uvedeno výše.

#### **5. Shrnutí**

Zde je obecněji shrnuta komentovaná problematika a zdůraněny hlavní rozdíly ve valenci posuzovaných sloves.

---

<sup>139</sup> Překlad slovinské věty do češtiny.

### 3. 3. Slovesa pohybu

běžet / teči .....	24
chodit / hoditi .....	26
jít / iti (se) .....	32
přijít / priti .....	39
setkat se, potkat / srečati (se).....	47

#### běžet / teči

##### 1. Komplement objektový v akuzativu, ve formě infinitivu

B.	1a	<b>něco</b>	Kratochvílová běžela <u>osmistovku</u> .	1b	<b>kaj</b>	Rad bi tekkel <u>maraton</u> . <sup>140</sup>
A.	2a	<b>pro něco</b>	Táta běžel <u>pro noviny</u> .	2b	<b>po koga</b>	Tekel je <u>po policaja</u> . <sup>141</sup>
A.	3a	<b>něco (u)dělat</b>	Kuba běžel <u>žalovat</u> mamince.	3b	<b>delati (narediti) kaj</b>	Tekel je <u>nakupovat</u> . <sup>142</sup>

Obě slovesa otevírají pozici objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 1a, 1b) ve významu *účastnit se sportovního běhu, běžet určitou dráhu* (B.). Ve smyslu *utíkat, spěchat, pospíchat za nějakým účelem, něco vyřídit, zařídit* (A.) obě slovesa tento komplement otevírají s předložkou – české s předložkou „pro“ (č. 2a) a slovinské s předložkou „po“ (č. 2b). Doplnění také může mít podobu infinitivu. Obě slovesa tuto pozici obsazují v posledně zmíněném významu *utíkat, spěchat, pospíchat za nějakým účelem, něco vyřídit, zařídit* (A., č. 3a, 3b).

##### 2. Adverbiální komplement místa a času

A.	1a	<b>někde</b>	Několik kluků běží <u>po ulici</u> .	1b	<b>kje</b>	Otrok je tekkel <u>po prehodu</u> za pešce. <sup>143</sup>
A.	2a	<b>někudy</b>	Zloděj běžel <u>přes pole</u> .	2b	<b>kod</b>	Tekel je <u>mimo kraja</u> . <sup>144</sup>
A.	3a	<b>odněkud</b>	Tonda běží až <u>ze Smíchova</u> .	3b	<b>od kod</b>	Tekel je <u>iz izpita</u> . <sup>145</sup>
A.	4a	<b>někam</b>	Děti běžely <u>do školy</u> .	4b	<b>kam</b>	Žival je tekla <u>v gozd</u> . <sup>146</sup>
C.	5a	<b>někam</b>	Ten vodovod běží jen	5b	<b>kam</b>	Vrstnice tečejo <u>k jezeru</u> . <sup>147</sup>

<sup>140</sup> Rád bych běžel maraton.

<sup>141</sup> Běžel pro policistu.

<sup>142</sup> Běžel nakupovat.

<sup>143</sup> Dítě běželo po přechodu pro chodce.

<sup>144</sup> Běžel podél / okolo / vedle tohoto místa

<sup>145</sup> Běžel ze zkoušky.

<sup>146</sup> Zvíře běželo do lesa.

			<u>do jejich města.</u>			
<b>C.</b>	6a	<b>někud</b>	Cesta běží <u>přes kopec.</u>	6b	<b>kod</b>	Železnice teče <u>mimo kraja.</u> <sup>148</sup>
<b>D.</b>	7a	<b>někde</b>	<u>V našem kině</u> běží film Superman.	7b	<b>kje</b>	<u>V kinotekah</u> zdaj teče predvajanje njegovega filma. <sup>149</sup>
<b>Y.</b>				8b	<b>kam</b>	Sáva teče <u>v Donavo.</u> <sup>150</sup>
<b>A.</b>	9a	<b>někam s něčím</b>	Kolega běžel <u>k řediteli se žádostí</u> o dovolenou.	9b	<b>kam s/z čím</b>	<u>Z diplomsko nalogo</u> tečem <u>k učiteljici.</u> <sup>151</sup>
<b>A.</b>	10a	<b>odněkud někam</b>	<u>Z práce</u> běžela Marie rovnou <u>do školky.</u>	10b	<b>od kod kam</b>	Tekli so <u>od mesta do mesta.</u> <sup>152</sup>
<b>D.</b>	11a	<b>po nějakou dobu</b>	Výstavba vodovodu běží <u>třetí rok.</u>	11b	<b>koliko časa</b>	Pogajanja so tekla <u>ves mesec.</u> <sup>153</sup>
<b>X.</b>	12a	<b>po nějakou dobu</b>	Opravená mraznička už běží <u>tři roky.</u>			

Nejčastěji užívaným valenčním členem je v obou jazycích adverbialní komplement místa, který se objevuje ve významech *utíkat, spěchat, pospíchat za nějakým účelem, něco vyřídit, zařídit* (A., č. 1a, 1b, 2a, 2b, 3a, 3b, 4a, 4b), *směřovat, vést* (C., č. 5a, 5b, 6a, 6b) a *probíhat (o ději)* (D., č. 7a, 7b). Význam *téci, proudit* (Y.) je vlastní jen slovinskému slovesu. Proto jen ono obsazuje pozici komplementu lokálního (č. 8b). Ve valenčních polích obou sloves ve významu *utíkat, spěchat, pospíchat za nějakým účelem, něco vyřídit, zařídit* (A.) se může tento komplement nacházet spolu s objektovým komplementem v instrumentálu s předložkou „s“ (č. 9a, 9b), která ve slovinštině může mít vlivem spodoby podobu „z“. Tento objektový komplement může být v uvedeném významu také nahrazen druhou pozicí adverbialního komplementu místa (č. 10a, 10b).

Pozice adverbialního komplementu času je českým slovesem otevírána dvakrát – ve významech *probíhat (o ději)* (D., č. 11a) a *fungovat (o zařízení)* (X., č. 12a). Slovinské sloveso ji otevírá jen v prvním z uvedených významů (č. 11b), protože druhý neobsahuje.

### 3. Shrnutí

Obě slovesa ze všech svých pozic nejčastěji využívají pozici adverbialního komplementu místa, který se ve valenčním poli obou sloves nachází spolu s objektovým

<sup>147</sup> Vrstevnice běží / směřují k jezeru.

<sup>148</sup> Železnice běží podél / kolem / vedle tohoto místa.

<sup>149</sup> V kinech teď běží promítání jeho filmu.

<sup>150</sup> Sáva teče do Dunaje.

<sup>151</sup> Běžím za učitelkou s diplomovou prací.

<sup>152</sup> Běželi z města do města.

<sup>153</sup> Jednání běžela celý měsíc.

komplementem jen v jednom případě. Tímto komplementem je pozice v instrumentálu s předložkou „s“ nebo ve slovinštině i „z“. Pozice objektových komplementů se obsazují jen okrajově a jedná se o pozice v akuzativu s předložkou i bez ní. České předložce „pro“ zde ve významu účelu odpovídá slovinská předložka „po“. Poslední pozici objektového komplementu představuje infinitiv.

Vedle pozic adverbialního komplementu místa jsou také obsazovány pozice adverbialního komplementu času, které se spolu s jiným komplementem ve valenčních polích sloves nenacházejí.

## chodit / hoditi

### 1. Komplement objektový v instrumentálu a další komplementy v jednom VP

A.	1a	<b>za něčím</b>	Nemůžeš chodit jen <u>za zábavou</u> a do cirkusu.	1b	<b>za čím</b>	Vsako pomlad je hodil <u>za delom</u> v mesto. <sup>154</sup>
B.	2a	<b>s něčím</b>	Chodím <u>s novinami</u> .			
C.	3a	<b>s někým</b>	Dušan nejdřív chodil <u>s Jarmilou</u> , teď chodí <u>se Šárkou</u> .	3b	<b>s/z kom</b>	Že tri leta hodi <u>z njo</u> . <sup>155</sup>
Y.				4b	<b>s/z čím</b>	Vsak dan hodim <u>z avtobusom</u> ali <u>z vlakom</u> . <sup>156</sup>
B.	5a	<b>s něčím za někým</b>	<u>S</u> nepříjemnými <u>zprávami</u> Jiřina raději <u>za svými</u> rodiči nechodila.			
Y.				6b	<b>s/z čím za čím</b>	Vsako pomlad je hodil <u>za delom</u> v město <u>z vlakom</u> . <sup>157</sup>
B.	7a	<b>s něčím k někomu</b>	Dana pořád chodila <u>k vedoucímu se stížnostmi</u> .	7b	<b>s/z čím k/h komu</b>	<u>S</u> svojimi <u>problemi</u> je hodila <u>k psihiatru</u> . <sup>158</sup>
B.	8a	<b>s něčím někam</b>	Za války chodil <u>na gestapo s udáními</u> .	8b	<b>s/z čím kam</b>	Hodil je <u>z ysem na magistrat</u> . <sup>159</sup>
Y.				9b	<b>s/z čím kje</b>	Vsak dan so hodili <u>po isti cesti s kolesom</u> . <sup>160</sup>
Y.				10b	<b>s/z čím kam</b>	Vsak dan hodi <u>z avtobusom v šolo</u> . <sup>161</sup>

<sup>154</sup> Každé jaro chodil za prací do města.

<sup>155</sup> Už s ní chodí tři roky.

<sup>156</sup> Každý den jezdím autobusem nebo vlakem.

<sup>157</sup> Každé jaro jezdil za prací do města vlakem.

<sup>158</sup> Se svými problémy chodila k psychiatrovi.

<sup>159</sup> Chodil se vším na magistrát.

<sup>160</sup> Každý den jezdil po stejné silnici na kole.

<sup>161</sup> Každý den jezdí do školy autobusem.

Ze všech objektových komplementů je právě pozice v instrumentálu používána nejvíce. Ve významu *opakovaně se pohybovat po vlastních nohou, někam docházet* (A.) je obsazována spolu s předložkou „za“ (č. 1a, 1b). Předložku „s“ spolu s komplementem v instrumentálu ve významu *konat chůzi za účelem něčím se opakovaně zabývat, někoho přivést, něco přinést* (B.) používá jen české sloveso (č. 2a). Slovinské sloveso možnost obsazovat tuto pozici v uvedeném významu vůbec nevyužívá. Obě slovesa otevírají pozici v instrumentálu s předložkou „s“ ve významu *mít milostný poměr* (C., č. 3a, 3b) s tím, že ve slovinštině se může objevit vlivem spodoby i předložka „z“. Pouze slovinské sloveso vyjadřuje i význam *přepřavovat se dopravním prostředkem* (Y.), kdy obsazuje stejnou pozici jako v předchozím případě (č. 4b). České sloveso užívá specializovanější slovesa.

Pokud české sloveso otevírá pozici v instrumentálu dvakrát, jednou s předložkou „s“ a podruhé s předložkou „za“, děje se tak ve významu *konat chůzi za účelem něčím se opakovaně zabývat, někoho přivést, něco přinést* (B., č. 5a). Pokud tak činí slovinské sloveso, je to pouze ve významu *přepřavovat se dopravním prostředkem* (Y.), kde jako vždy může být přiřazena předložka „s“ nebo „z“ (č. 6b).

Ve významu *konat chůzi za účelem něčím se opakovaně zabývat, někoho přivést, něco přinést* (B.) jsou obě slovesa doplněna pozicí v instrumentálu s předložkou „s“ nebo „z“ a valenčním členem v dativu s předložkou „k“ (č. 7a, 7b), která se vlivem spodoby může ve slovinštině změnit na „h“. Místo pozice v dativu může ve valenčních polích obou sloves ve stejném významu také figurovat adverbialní komplement místa (č. 8a, 8b). V sémantickém okruhu *přepřavovat se dopravním prostředkem* (Y.), který české sloveso neobsahuje, slovinské sloveso vedle pozice v instrumentálu s předložkou „s“ nebo „z“ klade také pozici adverbialního komplementu místa (č. 9b, 10b).

## 2. Komplement objektový v dativu, v akuzativu, v lokálu, ve formě infinitivu a další komplementy v jednom VP

B.	1a	<b>k někomu</b>	Manžel chodí každý týden <u>k lékaři</u> .	1b	<b>k/h komu</b>	Moja žena hodi vřak mesec <u>k frizerju</u> . <sup>162</sup>
B.	2a	<b>k někomu pro něco</b>	Klienti <u>ke mně</u> chodí <u>pro radu</u> .	2b	<b>k/h komu po kaj</b>	<u>Po mleko</u> hodim <u>h kmetu</u> . <sup>163</sup>
B.	3a	<b>pro něco</b>	<u>Pro pivo</u> chodí vždycky nejmladší z dětí.	3b	<b>po kaj</b>	<u>Po cigarete</u> hodi samo Janez. <sup>164</sup>
B.	4a	<b>pro něco</b>	<u>Pro potvrzení</u> chodíme	4b	<b>po kaj kam</b>	Skoraj vřak dan je

<sup>162</sup> Moje manželka chodí každý měsíc ke kadeřníkovi.

<sup>163</sup> Pro mléko chodím k farmáři.

<sup>164</sup> Pro cigarety si chodí jen Jan.



		<b>někam</b>	<u>na</u> obecní úřad.			hodil <u>po</u> <u>kruh</u> <u>v</u> <u>trgovino</u> . <sup>165</sup>
<b>B.</b>	5a	<b>po něčem</b>	Ve Florencii jsem chodila celých 5 dní <u>po</u> <u>památkách</u> .	5b	<b>po čem</b>	V Ljubljani vedno hodijo <u>po</u> <u>trgovinah</u> . <sup>166</sup>
<b>B.</b>	6a	<b>po něčem</b> <i>kvůli něčemu</i>	<u>Kvůli</u> mé nešťastně zlomené <u>noze</u> jsme chodili pořád <u>po</u> <u>doktorech</u> .	6b	<b>po čem</b> <i>zaradi česa</i>	Hodila je <u>zaradi</u> <u>krila</u> <u>po</u> <u>trgovinah</u> . <sup>167</sup>
<b>B.</b>	7a	<b>něco (u)dělat</b>	V létě chodím denně <u>plavat</u> .	7b	<b>kaj delati</b> <b>(narediti)</b>	Zelo rad hodi <u>lovit</u> ptice. <sup>168</sup>

Pokud se komplementy v dativu, v akuzativu, v lokálu a ve formě infinitivu nacházejí ve valenčních polích sloves, děje se tak vždy ve významu *konat chůzi za účelem něčím se opakovaně zabývat, někoho přivést, něco přinést* (B.), a to včetně případů, kdy se vedle nich ve valenčních polích objevují i jiné komplementy, jak je uvedeno výše. Obě slovesa dokážou obsadit pozici v dativu s předložkou „k“ (č. 1a, 1b), která může mít ve slovinštině i podobu „h“. Tato pozice může být otevřena spolu s pozicí v akuzativu. Tento komplement se v češtině objevuje s předložkou „pro“ (č. 2a), která vyjadřuje účel nebo cíl, jíž ve slovinštině odpovídá předložka „po“ (č. 2b).

Objektový komplement v akuzativu s předložkou „pro“ nebo „po“ se může ve valenčních polích obou sloves nacházet i bez jiných objektových komplementů (č. 3a, 3b) nebo také spolu s adverbialním komplementem místa (č. 4a, 4b). Stejně tak objektový komplement v lokálu s předložkou „po“ se nemusí ve valenčních polích objevovat spolu s jiným valenčním členem (č. 5a, 5b), ale může spolu s adverbiale příčiny, které má v češtině podobu substantiva v dativu s předložkou „kvůli“ (č. 6a), které ve slovinštině odpovídá předložka „zaradi“, jež se pojí se substantivem v genitivu (č. 6b). Obě slovesa také otevírají pozice objektového komplementu ve formě infinitivu (č. 7a, 7b).

### 3. Komplement kvalifikační v nominativu

Obě slovesa obsazují pozici komplementu kvalifikačního v podobě adjektiva v nominativu, ale jen ve významu *být nějak upraven, v nějakém stavu, nosit něco* (D.): *Celé dny chodí zamyšlený. / Hodi slabo oblečen.*<sup>169</sup>

<sup>165</sup> Skoro každý den chodil pro chleba do obchodu.

<sup>166</sup> V Lublani vždy chodí po obchodech.

<sup>167</sup> Chodila kvůli sukni po obchodech.

<sup>168</sup> Velmi rád chodí lovit ptáky.

<sup>169</sup> Chodí špatně oblečený.

#### 4. Adverbiální komplement místa, způsobu, času a další komplementy a adverbiale v jednom VP

A.	1a	<b>někde</b>	Byl nervózní, vstal a chodil <u>po kanceláři</u> .	1b	<b>kje</b>	Vsak dan so hodili <u>po</u> istem <u>hodilniku</u> . <sup>170</sup>
A.	2a	<b>někam</b>	I mladí lidé chodí do kostela.	2b	<b>kam</b>	V mraku naj otroci ne hodijo <u>ven</u> . <sup>171</sup>
A.	3a	<b>někudy</b>	Vesničané chodili <u>lesem</u> , i když se tam střílelo.	3b	<b>kod</b>	Hodijo <u>skozi</u> glavna <u>vrata</u> ven in noter. <sup>172</sup>
B.	4a	<b>někam</b>	Manžel chodí <u>na</u> výstavy, já zase <u>na</u> módní <u>přehlídky</u> .	4b	<b>kam</b>	Upam da bom hodil <u>na</u> filozofsko <u>fakulteto</u> . <sup>173</sup>
E.	5a	<b>někam</b>	Pošta chodí i <u>na</u> <u>samoty</u> .	5b	<b>kam</b>	<u>Na račun</u> mi hodi premalo denarja. <sup>174</sup>
A.	6a	<b>odněkud</b> <b>někam</b>	Vězeň chodí <u>ode dveří</u> <u>k oknu</u> a zase nazpátek.	6b	<b>od kod</b> <b>kam</b>	Hodili so <u>od mesta</u> <u>do mesta</u> . <sup>175</sup>
E.	7a	<b>někam</b> <b>nějak</b>	Noviny <u>sem</u> chodí <u>denně</u> .	7b	<b>kam kako</b>	Pošta <u>k nam</u> <u>domov</u> hodi <u>enkrat na</u> <u>teden</u> . <sup>176</sup>
B.	8a	<b>někam</b> <i>kvůli</i> <i>něčemu</i>	<u>Kvůli zlepšení</u> kondice budu chodit <u>do</u> <u>posilovny</u> .	8b	<b>kam</b> <i>zaradi česa</i>	Hodili so <u>zaradi tega</u> <u>na urad</u> cel mesec. <sup>177</sup>
A.	9a	<b>po nějakou</b> <b>dobu</b>	Výletníci často chodí <u>celý den</u> a večer pak necítí nohy.	9b	<b>koliko časa</b>	Na vrh se chodi cele <u>tri ure</u> . <sup>178</sup>
E.				10b	<b>koliko časa</b>	Pismo je hodilo <u>tri dni</u> . <sup>179</sup>
C.	11a	<b>po nějakou</b> <b>dobu nějak</b>	Chodí <u>spolu</u> už <u>pět měsíců</u> .	11b	<b>koliko časa</b> <b>kako</b>	Hodita <u>skupaj</u> že <u>tri leta</u> . <sup>180</sup>
A.				12b	<b>od kod</b> <b>kam koliko</b> <b>časa</b>	Dve dobri <u>uri</u> sem hodil <u>od doma</u> <u>v mesto</u> . <sup>181</sup>
A.	13a	<b>nějak</b>	Dědovi je přes sedmdesát a ještě chodí <u>bez hole</u> .	13b	<b>kako</b>	Hodi že <u>brez bergel</u> . <sup>182</sup>
C.	14a	<b>nějak</b>	Petr a Anežka se mají rádi, chodí <u>spolu</u> .	14b	<b>kako</b>	Kratek čas hodita <u>skupaj</u> . <sup>183</sup>
D.	15a	<b>nějak</b>	Marek chodí celou	15b	<b>kako</b>	Vdova hodi

<sup>170</sup> Každý den chodili po stejném chodníku.

<sup>171</sup> Ať děti nechodí ven za soumraku.

<sup>172</sup> Chodí hlavními dveřmi ven i dovnitř.

<sup>173</sup> Doufám, že budu chodit na filozofickou fakultu.

<sup>174</sup> Na účet mi chodí příliš málo peněz.

<sup>175</sup> Chodili / šli od města k městu.

<sup>176</sup> Pošta k nám domů chodí jednou týdně.

<sup>177</sup> Chodili kvůli tomu na úřad celý měsíc.

<sup>178</sup> Nahoru se jde celé tři hodiny.

<sup>179</sup> Dopis šel tři dny.

<sup>180</sup> Chodí (spolu) už tři roky.

<sup>181</sup> Dvě dobré hodiny jsem šel z domu do města.

<sup>182</sup> Chodí už bez berlí.

<sup>183</sup> Chodí spolu krátce.

Adverbiální komplement místa doplňuje obě slovesa nejčastěji ze všech komplementů. Slovesa jej využívají ve významu *opakovaně se pohybovat po vlastních nohou, někam docházet* (A., č. 1a, 1b, 2a, 2b, 3a, 3b), *konat chůzi za účelem něčím se opakovaně zabývat, někoho přivést, něco přinést* (B., č. 4a, 4b) a *být někam dopravován* (E., č. 5a, 5b). Obě slovesa otevírají zároveň pozici adverbiálního komplementu místa a také pozice v instrumentálu nebo v dativu nebo v akuzativu, a to vždy ve stejném sémantickém okruhu, jak již bylo uvedeno.

Ve významu *opakovaně se pohybovat po vlastních nohou, někam docházet* (A.) je navíc možné obsadit zároveň dvě pozice adverbiálního komplementu místa (č. 6a, 6b). V češtině se však mnohem častěji využívá v tomto případě sloveso *jít*. V sémantickém okruhu *být někam dopravován* (E.) se mohou ve valenčních polích obou sloves také nacházet dva adverbiální komplementy, a to místa a způsobu (č. 7a, 7b). Pozici adverbiálního komplementu místa je možné ještě doplnit adverbiale příčiny, které má v češtině podobu substantiva v dativu s předložkou „kvůli“ (č. 8a), které odpovídá předložka „zařadí“, jež se pojí se substantivem v genitivu (č. 8b). Jená s eo význam *konat chůzi za účelem něčím se opakovaně zabývat, někoho přivést, něco přinést* (B.).

Pozice adverbiálního komplementu času je oběma slovesy využívána ve významech *opakovaně se pohybovat po vlastních nohou, někam docházet* (A., č. 9a, 9b) a *být někam dopravován* (E.). V druhém uvedeném sémantickém okruhu je to jen slovinské sloveso, které tento valenční člen užívá (č. 10b). Adverbiální komplement času lze ve valenčním poli obou sloves ve významu *mít milostný poměr* (C.) doplnit adverbiálním komplementem způsobu (č. 11a, 11b) a ve významu *opakovaně se pohybovat po vlastních nohou, někam docházet* (A.) lze do valenčního pole jen slovinského slovesa ke komplementu času přiřadit dvě pozice adverbiálního komplementu místa (č. 12b). Čeština zde užívá sloveso *jít*, protože se jedná o jednorázový děj.

Obě slovesa ve významech *opakovaně se pohybovat po vlastních nohou, někam docházet* (A.), *mít milostný poměr* (C.) a *být nějak upraven, v nějakém stavu, nosit něco* (D.) otevírají pozice adverbiálních komplementů způsobu (č. 13a, 13b, 14a, 14b, 15a, 15b). Díky tomu, že slovinské sloveso je schopné vyjadřovat duál pomocí koncovky –a, není obsazení pozice adverbiálního komplementu způsobu ve významu *mít milostný*

<sup>184</sup> Vdova chodí v černém.

*poměr* (C., č. 14b) nutné. V praxi se užívají obě varianty, častěji sloveso spolu s komplementem.<sup>185</sup>

## 5. Shrnutí

Obě slovesa nejčastěji ze všech komplementů využívají adverbialní místa, ale z objektových komplementů je to pozice v instrumentálu s předložkou „za“ nebo „s“, případně „z“, která je nejfrekventovanější. Pozici s předložkou „s“ nebo „z“ slovinské sloveso neotevívá ve významu, které samo obsahuje. Naproti tomu české sloveso tuto pozici neobsazuje v sémantickém okruhu, který mu vlastní není. Jedná se totiž o význam *přepřavovat se dopravním prostředkem* (Y.), pro který čeština využívá specializovanější slovesa. Slovinština používá předložku „s“ spolu s objektovým komplementem v instrumentálu, i když vyjadřuje instrument. Tento komplement se v uvedeném významu může vyskytovat spolu s adverbialním komplementem místa nebo způsobu. Ve valenčních polích obou sloves se mohou nacházet i dva komplementy v instrumentálu, jeden s předložkou „s“ nebo „z“ a druhý s předložkou „za“. Opakuje se ale stejná situace jako s instrumentální pozicí s předložkou „s“ nebo „z“ – tyto dvě pozice otevírá české sloveso ve významu, který je vlastní oběma slovesům a slovinské opět ve významu *přepřavovat se dopravním prostředkem* (Y.). Obě slovesa potom již shodně otevírají instrumentální pozici s předložkou „s“ spolu s pozicí v dativu s předložkou „k“. Předložky se ve slovinštině vlivem spodoby mohou měnit na „z“ nebo „h“. Dativní pozice může být také vystřídána adverbialním komplementem místa.

Slovinština není tolik vidově vyhraněná a sloveso *choditi* může vyjadřovat průběh i jednorázový děj. Naopak v češtině se jedná o jednorázový děj téměř vždy.

Pokud se komplementy v dativu, v akuzativu, v lokálu a ve formě infinitivu nacházejí ve valenčních polích sloves, děje se tak vždy v jednom významu, a to včetně případů, kdy se vedle nich ve valenčních polích nacházejí i jiné komplementy. Obě slovesa spolu s dativní pozicí užívají předložku „k“, kterou slovinské sloveso v některých případech nahrazuje předložkou „h“. Pozice objektového komplementu v dativu se v češtině může nacházet s předložkou „pro“, která vyjadřuje účel nebo cíl, jí ve slovinštině odpovídá předložka „po“. Pozice v lokálu se ve valenčních polích obou sloves nachází se stejnou předložkou „po“. Obě předložky vyjadřují místní vztah. Obě slovesa také využívají pozici obsazenou infinitivem a také komplementem kvalifikačním v podobě adjektiva v nominativu.

---

<sup>185</sup> Zjištěno na základě dotazníku. Bylo osloveno deset rodilých mluvčích.

Již bylo naznačeno, že obě slovesa nejčastěji otevírají pozice adverbialního komplementu místa, které se ve valenčních polích obou sloves mohou nacházet i dvakrát. Čeština však v tomto případě využívá sloveso *jít*, které označuje jednorázový děj. V češtině je totiž možné použít sloveso *chodit* jen ve smyslu *jít opakovaně* ve spojení s adverbialním komplementem místa charakterizovanými otázkami *kde?*, *kam?*, *kudy?*, případně *odkud kam?*. Pozice, která vyjadřuje jednorázový děj, se nemůže vázat na sloveso *chodit*, jak tomu je v případě dvou pozic adverbialních komplementů místa a času. Pokud se však ve valenčním poli českého slovesa nachází pouze pozice adverbialního komplementu času, žádný problém s videm není, až na význam *být někde dopravován* (E.).

Dále obě slovesa shodně obsazují pozice adverbialního komplementu způsobu. Adverbialní komplement místa se ve valenčních polích nachází spolu se všemu uvedenými objektovými komplementy, až na pozici v lokálu a na pozici obsazenou infinitivem.

## **jít / iti (se)**

### **1. Komplement objektový v akuzativu a v instrumentálu a další komplementy v jednom VP**

<b>Y<sub>2</sub>.</b>				1b	<b>koga</b>	Gre se <u>znastvenika</u> . <sup>186</sup>
<b>A.</b>	2a	<b>pro něco</b>	Monika šla <u>pro pivo</u> .	2b	<b>po koga</b>	Moram iti <u>po zdravnika</u> . <sup>187</sup>
<b>B.</b>	3a	<b>mezi někoho</b>	Šel <u>mezi nás</u> .	3b	<b>med koga</b>	Šel je <u>med potapljače</u> . <sup>188</sup>
<b>H.</b>	4a	<b>o někoho</b>	Jde <u>o</u> skutečně dobrého <u>autora</u> .	4b	<b>za kaj</b>	Šlo je <u>za biti</u> ali <u>ne biti</u> . <sup>189</sup>
<b>I.</b>	5a	<b>za někoho</b>	Já bych chtěla jít <u>za družičku</u> .	5b	<b>za koga</b>	Rad bi šel <u>za pričo</u> . <sup>190</sup>
<b>G.</b>	6a	<b>něco k něčemu</b>	Jde vůbec ta <u>sukně k té halence?</u>	6b	<b>kaj k/h čemu</b>	<u>K</u> tej <u>obleki</u> ne gredo viskoki <u>čevlji</u> . <sup>191</sup>
<b>H.</b>	7a	<b>o něco někomu</b>	<u>Týmu</u> vědců jde dnes <u>o</u> polární <u>medvědy</u> .	7b	<b>za kaj komu</b>	<u>Njemu</u> ni šlo <u>za zanemarjanje</u> službene dolžnosti. <sup>192</sup>
<b>I.</b>	8a	<b>za někoho někomu</b>	Rád <u>ti</u> půjdu <u>za svědka</u> .	8b	<b>za koga komu</b>	Janez se bo poročil in jaz bom <u>mu</u> šel <u>za pričo</u> . <sup>193</sup>

<sup>186</sup> Hraje si na vědce.

<sup>187</sup> Musím jít pro doktora.

<sup>188</sup> Šel mezi potápěče.

<sup>189</sup> Šlo o bytí nebo nebytí.

<sup>190</sup> Rád bych šel za svědka.

<sup>191</sup> K tomu oblečení nejdou vysoké boty.

<sup>192</sup> Jemu nešlo o zanedbávání pracovní povinnosti.

A.	9a	na někoho s něčím	Hlídač šel <u>na kluka</u> <u>s holí</u> .	9b	na koga s/z čim	Martin Krpan je šel <u>s kijem</u> in <u>mesarico na Brdavs</u> . <sup>194</sup>
Y <sub>3</sub> .				10b	po koga s/z čim	Moram iti <u>po zdravniku z avtom</u> . <sup>195</sup>
G.	11a	něco někomu k něčemu	Jde <u>ti to k očím</u> .			
B.	12a	s někým	Náš syn šel <u>s vojáky</u> .	12b	s/z kom	Gino je šel <u>s partizani</u> . <sup>196</sup>
Y <sub>3</sub> .				13b	s/z čim	Šel sem <u>z avtom</u> . <sup>197</sup>
CH.	14a	s někým do něčeho	<u>S tebou do toho</u> jdu.	14b	s/z kom v kaj	<u>S teboj</u> ne bom šla <u>v to</u> . <sup>198</sup>
A.	15a	s něčím někam	Jdu <u>se žádostí na</u> <u>obecní úřad</u> .	15b	s/z čim kam	Šli so <u>s škafo</u> na glavi <u>v gozd</u> nabirat maline. <sup>199</sup>
Y <sub>3</sub> .				16b	s/z čim kam	<u>V Julijske Alpe</u> smo šli <u>z vlakom</u> . <sup>200</sup>
Y <sub>3</sub> .				17b	s/z čim od kod	<u>Z Maribora</u> je šel <u>z vlakom</u> . <sup>201</sup>

Obě slovesa ze všech komplementů objektových využívají nejčastěji pozici v akuzativu, která se objevuje bez předložky jen ve významu *hrát si na něco*, *vydávat se za někoho* (Y<sub>2</sub>., č. 1b), jenž obsahuje pouze slovinské sloveso. České sloveso potom v sémantickém okruhu *pohybovat se po vlastních nohou, za nějakým účelem* (A.) otevírá akuzativní pozici s předložkou „pro“ (č. 2a), které ve slovinštině ve smyslu cíle nebo účelu odpovídá předložka „po“ (č. 2b). Ve významu *volit zaměstnání, činnost, přidat se do nějaké skupiny* (B.) české sloveso otevírá pozici komplementu s předložkou „mezi“ (č. 3a) a slovinské s předložkou „med“ (č. 3b). Předložka „o“ před komplementem objektovým v akuzativu u českého slovesa (č. 4a) ve významu *jednat se o něco* (H.) ve slovinštině koresponduje s předložkou „za“ (č. 4b). Slovinské sloveso předložku „za“ ve významu cíle nebo účelu využívá vždy, a to i v sémantickém okruhu *zastávat určitou funkci, zaměstnání* (I.), kde se před pozicí v akuzativu v češtině objevuje stejná předložka (č. 5a, 5b).

Objektový komplement v akuzativu se může ve valenčních polích obou sloves nacházet i spolu s jiným objektovým komplementem. Ve významu *hodit se* (G.) vedle

<sup>193</sup> Jan se bude ženit a já mu půjdu za svědka.

<sup>194</sup> Martin Krpan šel s kijem a se sekerou na Brdause.

<sup>195</sup> Musím jet pro doktora autem.

<sup>196</sup> Gino šel s partyzány.

<sup>197</sup> Jel jsem autem.

<sup>198</sup> S tebou do toho nepůjdu.

<sup>199</sup> Šli s kbelíkem na hlavě do lesa sbírat maliny.

<sup>200</sup> Do Julských Alp jsme jeli vlakem.

<sup>201</sup> Z Mariboru odjel vlakem.

pozice v nepředložkovém akuzativu stojí pozice v dativu s předložkou „k“ (č. 6a, 6b), která se ve slovinštině může vlivem spodoby přeměnit na „h“. Ve významech *jednat se o něco* (H.) a *zastávat určitou funkci, zaměstnání* (I.) české sloveso obsazuje pozici komplementu v akuzativu s předložkou „o“ (č. 7a) a v druhém případě s předložkou „za“ (č. 8a). Obě vyjadřují účel nebo cíl. Druhý komplement ve valenčním poli představuje pozice v nepředložkovém dativu (č. 7a, 8a). Ve valenčním poli slovinského slovesa vypadá situace v těchto významech téměř stejně, jen se místo uvedených předložek používá jen předložka „za“ (č. 7b, 8b). Na místě dativní pozice obou sloves může stát i pozice v instrumentálu s předložkou „s“, ale valenční člen v akuzativu musí potom mít v obou jazycích předložkovou podobu s předložkou „na“. Jedná se o význam *pohybovat se po vlastních nohou, za nějakým účelem* (A., č. 9a, 9b). Předložka „s“ se ve slovinštině může měnit vlivem spodoby na „z“. V sémantickém okruhu *přepřavovat se dopravním prostředkem* (Y<sub>3</sub>), pro který české sloveso využívá specializovanější slovesa, slovinské sloveso obsazuje pozici v akuzativu s předložkou „po“ a v instrumentálu s předložkou „s“ nebo „z“, (č. 10b) protože instrumentál ve slovinštině při vyjadřování prostředku předložku neztrácí. Obě slovesa obsahují význam *hodit se* (G.), ale pouze české sloveso zde obsazuje zároveň tři pozice objektového komplementu – v nepředložkovém akuzativu a dativu a v dativu s předložkou „k“ (č. 11a).

Objektový komplement v instrumentálu s předložkou „s“ nebo „z“ se objevuje ve valenčních polích obou sloves také bez pozice v akuzativu, a to ve významu *volit zaměstnání, činnost, přidat se do nějaké skupiny* (B., č. 12a, 12b). Protože sémantický okruh *přepřavovat se dopravním prostředkem* (Y<sub>3</sub>) obsahuje jen slovinské sloveso, pozici v instrumentálu s předložkou „s“ nebo „z“ obsazuje také jen ono samo (č. 13b). Instrumentální pozice s předložkou „s“ či „z“ může být otevřena spolu s pozicí v genitivu s předložkou „do“ ve významu *chtít uskutečnit* (CH.). Tato genitivní pozice se však může užívat jen v češtině (č. 14a), ve slovinštině význam dovnitř vyjadřuje pozice v akuzativu s předložkou „v“ (č. 14b). Spolu s instrumentální pozicí s předložkou „s“ nebo „z“ se ve valenčních polích obou sloves může nacházet také adverbialní komplement místa v sémantickém okruhu *pohybovat se po vlastních nohou, za nějakým účelem* (A., č. 15a, 15b). Význam *přepřavovat se dopravním prostředkem* (Y<sub>3</sub>) obsahuje jen slovinské sloveso, které zde obsazuje stejné pozice jako v předchozím případě (č. 16b, 17b).

## 2. Komplement objektový v dativu, ve formě infinitivu, v genitivu a další komplementy v jednom VP

<b>E.</b>	1a	<b>někomu</b>	Jde <u>mu</u> pletení a háčkování.	1b	<b>komu</b>	Matematika <u>mu</u> ne gre. <sup>202</sup>
<b>Y<sub>1</sub>.</b>				2b	<b>komu</b>	Njemu gre <u>zahvala</u> . <sup>203</sup>
<b>B.</b>	3a	<b>k někomu</b>	Pavel půjde <u>k</u> policistům.	3b	<b>k/h komu</b>	Šel je <u>k</u> partizanom. <sup>204</sup>
<b>B.</b>	4a	<b>něco dělat</b>	Po skončení školy jde <u>pracovat</u> .	4b	<b>delati kaj</b>	Šli so večkrat <u>plesat</u> . <sup>205</sup>
<b>F.</b>	5a	<b>něco dělat</b>	Jde to okno vůbec <u>otvírat</u> ?			
<b>CH.</b>	6a	<b>do něčeho</b>	Šli vůbec někdy vojáci dobrovolně <u>do války</u> ?	6b	<b>v kaj</b>	Razložili so, <u>zakaj</u> so šli <u>v revolucijo</u> . <sup>206</sup>

Méně často než pozici objektového komplementu v akuzativu nebo v instrumentálu obě slovesa využívají valenční člen v dativu. Ten se v nepředložkové podobě nachází ve významu *dařit se / nedařit se* (E., č. 1a, 1b) a pouze slovinské sloveso jej obsazuje v sémantickém okruhu *náležet, patřit, připadat, vejít se, pasovat* (Y<sub>1</sub>., č. 2b), které obsahuje jen ono samo. Objektový komplement v dativu se objevuje s předložkou „k“ ve významu *volit zaměstnání, činnost, přidat se do nějaké skupiny* (B., č. 3a, 3b), která se ve slovinštině vlivem spodoby může změnit na „h“. Pozice v dativu se může nacházet v jednom valenčním poli spolu s objektovým komplementem v akuzativu nebo v akuzativu a zároveň v dativu, s jinými objektovými komplementy ne, to již bylo uvedeno výše.

Objektový komplement ve formě infinitivu je oběma slovesy využíván ve významu *volit zaměstnání, činnost, přidat se do nějaké skupiny* (B., č. 4a, 4b). České sloveso tuto pozici obsazuje ještě v sémantickém okruhu *být možné* (F., č. 5a), který obsahuje i slovinské sloveso, ale možnost otevírat tuto pozici nevyužívá.

Pozice objektového komplementu v genitivu se neobjevuje pouze spolu s pozicí v instrumentálu, ale také bez ní, ale ve stejném významu *chtít uskutečnit* (CH.) s předložkou „do“ (č. 6a). Ve slovinštině této pozici odpovídá valenční člen v akuzativu s předložkou „v“ (č. 6b).

<sup>202</sup> Matematika mu nejde.

<sup>203</sup> Patří mu poděkování.

<sup>204</sup> Šel k partyzánům.

<sup>205</sup> Vícekrát šli tančit.

<sup>206</sup> Vysvětlili, proč šli do revoluce.



### 3. Adverbiální komplement místa, času, způsobu a další komplementy v jednom VP

A.	1a	<b>někde</b>	Po <u>náměstí</u> jde skupina cizinců.	1b	<b>kje</b>	Šel je <u>po prehodu</u> za pešce. <sup>207</sup>
A.	2a	<b>někudy</b>	Proč jdeš tím <u>blátem</u> ?	2b	<b>kod</b>	Ta mesec nismo nič šli <u>skozi gozd</u> . <sup>208</sup>
A.	3a	<b>někam</b>	Jděte zatím <u>do předsíně</u> .	3b	<b>kam</b>	Šli so <u>na Triglav</u> . <sup>209</sup>
A.	4a	<b>odněkud</b>	Šel <u>z lesa</u> sám.	4b	<b>od kod</b>	Šel je <u>z doma</u> . <sup>210</sup>
B.	5a	<b>někam</b>	Kristýna půjde asi <u>na konzervatoř</u> .	5b	<b>kam</b>	Rada bi šla <u>na univerzo</u> . <sup>211</sup>
C.	6a	<b>někde</b>	<u>Na té stanici</u> jde ten seriál pořád dokola.	6b	<b>kje</b>	Gibanje gre v krogu. <sup>212</sup>
D.	7a	<b>někam</b>	Okna jdou <u>do zahrady</u> .	7b	<b>kam</b>	Vrata gredo <u>na dvorišče</u> . <sup>213</sup>
D.	8a	<b>odněkud</b>	Od <u>moře</u> jde příjemně vlahý vzduch.	8b	<b>od kod</b>	<u>Iz dimnika</u> gre dim. <sup>214</sup>
D.	9a	<b>někudy</b>	Cesta jde <u>lesem</u> .	9b	<b>kod</b>	Železnica gre <u>mimo tistega kraja</u> . <sup>215</sup>
Y <sub>1</sub> .				10b	<b>kam</b>	<u>V avto</u> gre pet oseb. <sup>216</sup>
Y <sub>3</sub> .				11b	<b>kje</b>	<u>Po avtocesti</u> je šel 156km/h. <sup>217</sup>
Y <sub>3</sub> .				12b	<b>kam kod</b>	Na morje smo šli <u>skozi visoke gore</u> . <sup>218</sup>
X <sub>1</sub> .	13a	<b>někam po nějakou dobu</b>	Pošta tam jde <u>týdny</u> .			
A.	14a	<b>po nějakou dobu</b>	Šli jsme <u>celý den</u> , byli jsme unaveni.			
C.	15a	<b>po nějakou dobu</b>	Ten seriál jde už <u>dva měsíce</u> .			
X <sub>2</sub> .	16a	<b>po nějakou dobu</b>	Internet nám nejde už <u>dva dny</u> .			
A.	17a	<b>nějak</b>	Šla jsem <u>pěšky</u> .	17b	<b>kako</b>	<u>Molče</u> sta šla. <sup>219</sup>

Nejčastěji užívanou pozici obou sloves představuje adverbiální komplement místa, který se uplatňuje ve významech *pohybovat se po vlastních nohou, za nějakým účelem* (A., č. 1a, 1b, 2a, 2b, 3a, 3b, 4a, 4b), *volit zaměstnání, činnost, přidat se do nějaké skupiny* (B., č. 5a, 5b), *probíhat (o ději)* (C., č. 6a, 6b) a *přibližovat se, šířit se*,

<sup>207</sup> Šel po přechodu pro pěšce.

<sup>208</sup> Ten měsíc jsme ještě vůbec nešli lesem.

<sup>209</sup> Šli na Triglav.

<sup>210</sup> Šel z domu.

<sup>211</sup> Ráda bych šla na vysokou školu.

<sup>212</sup> Pohyb jde v kruhu.

<sup>213</sup> Dveře jdou do dvora.

<sup>214</sup> Z komína jde kouř.

<sup>215</sup> Železnice jde tím krajem.

<sup>216</sup> Do auta se vejde pět osob.

<sup>217</sup> Po dálnici jel 156km/h.

<sup>218</sup> Jeli jsme k moři přes vysoké hory.

<sup>219</sup> Mlčky jste šli.

*směřovat, vést* (D., 7a, 7b, 8a, 8b, 9a, 9b) a rovněž ve významech, které obsahuje jen slovinské sloveso: *náležet, patřit, připadat, vejít se, pasovat* (Y<sub>1.</sub>, č. 10b) a *přepravovat se dopravním prostředkem* (Y<sub>3.</sub>, č. 11b).

Adverbiální komplement místa se ve valenčním poli může objevovat i dvakrát, ale jen u slovinského slovesa v posledně jmenovaném významu (č. 12b). Naopak jen české sloveso má ve svém valenčním poli místo jak pro adverbiální komplement místa, tak pro adverbiální komplement času (č. 13a) ve významu *být někam dopravován* (X<sub>1.</sub>).

Adverbiální komplement místa se ve valenčních polích nachází většinou bez jiných komplementů. Bylo uvedeno, spolu se kterými adverbiálními komplementy nebo adverbialy se může objevit, proto je nutné ještě připomenout, že se spolu s objektovými komplementy téměř nevyskytuje. Jedinou výjimku představuje pozice objektového komplementu v instrumentálu, jak je popsáno výše.

Jen české sloveso *jít* otevírá pozici adverbiálního komplementu času. Ve slovinštině by tento komplement doplňoval často sloveso *hoditi*<sup>220</sup>. Pozice adverbiálního komplementu času se nacházejí ve významech *pohybovat se po vlastních nohou, za nějakým účelem* (A., č. 14a), *probíhat (o ději)* (C., č. 15a) a *fungovat (o zařízení)* (X<sub>2.</sub>, č. 16a). Poslední jmenovaný sémantický okruh obsahuje jen české sloveso. Ani v případě, kdy se ve valenčním poli spolu s tímto komplementem času nachází jiný komplement, slovinské sloveso tuto pozici nevyužívá. To již bylo uvedeno výše.

Adverbiální komplement způsobu se nachází ve valenčních polích obou sloves ve významu *pohybovat se po vlastních nohou, za nějakým účelem* (A., č. 17a, 17b).

#### 4. Vedlejší věta spojková

Doplněním obou sloves může také být vedlejší věta spojková ve významu *být možné* (F.): *To by nešlo, aby sis dělal, co tě napadne. / Ne gre, da bi jaz samo delal.*

#### 5. Shrnutí

Obě slovesa ze všech komplementů objektových využívají nejčastěji pozici v akuzativu, která se objevuje bez předložky jen v jednom významu, jenž je vlastní pouze slovinskému slovesu. V dalších sémantických okruzích se tento komplement objevuje s předložkou „pro“, které ve smyslu cíle nebo účelu odpovídá ve slovinštině předložka „po“. Dále jsou to předložky „mezi“ a „med“, které se spolu s komplementem objevují. Ekvivalentem českých předložek „o“ a „za“ je ve slovinštině ve smyslu cíle

---

<sup>220</sup> Chodit.

nebo účelu předložka „za“. Spolu s objektovým komplementem v akuzativu se ve valenčních polích obou sloves nachází i pozice v dativu, ke které náleží předložka „k“, jež může mít ve slovinštině vlivem spodoby také podobu „h“. V jiných významech je pozice v dativu nepředložková, ale pozice v akuzativu je naopak předložková. U české pozice se jedná zase o předložky „o“ nebo „za“, kterým ve slovinštině odpovídá předložka „za“. České sloveso má ve svém valenčním poli také místo pro nepředložkovou akuzativní a dativní pozici a pro pozici v dativu s předložkou „k“. Tuto možnost slovinské sloveso nevyužívá. Předložky „na“ si u objektového komplementu v akuzativu v obou jazycích odpovídají, ale jen pokud se ve valenčním poli obou sloves nachází také pozice objektového komplementu v instrumentálu s předložkou „s“ nebo „z“. Ve slovinštině je také možné předložku „na“ nahradit předložkou „po“, ale ve významu, který české sloveso neobsahuje.

Pozice v instrumentálu se ve valenčních polích obou sloves objevuje také bez jiných komplementů, a to vždy s předložkou „s“ i ve významu, který české sloveso neobsahuje. České sloveso ve smyslu dovnitř ke komplementu v instrumentálu přiřazuje pozici v genitivu s předložkou „do“, kdežto ve slovinštině je to pozice v akuzativu s předložkou „v“, která je doplněna ke komplementu v instrumentálu. Dále komplement v instrumentálu doplňuje adverbialní komplement místa. V češtině se tak děje pouze jednou, ve slovinštině navíc ještě dvakrát ve významu, který české sloveso neobsahuje.

Objektový komplement v dativu se může ve valenčních polích obou sloves nacházet také bez jiných komplementů, a to bez předložky nebo s předložkou „k“, případně „h“.

Obě slovesa otevírají pozici objektového komplementu ve formě infinitivu. České sloveso tak činí dvakrát, a slovinské jen jednou.

Již bylo uvedeno, že české pozici objektového komplementu v genitivu s předložkou „do“ ve slovinštině odpovídá pozice v akuzativu s předložkou „v“. Zde je nutno uvést, že se tato pozice nemusí ve valenčních polích sloves nacházet jen spolu s jiným komplementem.

Nejčastěji ze všech pozic nejsou však využívány objektové komplementy, ale adverbialní komplementy. Adverbialní komplement místa se nejčastěji objevuje bez jiných komplementů a navíc i ve významech, které obsahuje jen slovinské sloveso, kde jeho pozice může být obsazena i dvakrát. Naopak jen české sloveso má ve svém valenčním poli místo jak pro komplement lokální, tak pro adverbialní komplement času.

Jen české sloveso *jít* otevírá pozici adverbialního komplementu času. Ve slovinštině by tento komplement doplňoval často sloveso *hoditi*, které může vyjadřovat průběh i jednorázový děj. Ani v případě, kdy se ve valenčním poli spolu s tímto komplementem času nachází jiný komplement, slovinské sloveso tuto pozici nevyužívá.

Pozice adverbialního komplementu způsobu je oběma slovesy využita pouze jednou. Obě slovesa také využívají jako doplnění vedlejší větu spojkovou.

## přijít / priti

### 1. Komplement objektový v akuzativu a v dativu a další komplementy v jednom VP

A.	1a	pro něco	Pro <u>mléko</u> (si) dnes přišla Jiřina.	1b	po koga	Po <u>otroka</u> je prišla mama v vrtec. <sup>221</sup>
B.	2a	mezi někoho	Přišla <u>mezi nás</u> nová posila.	2b	med koga	Přišla je <u>mednje</u> <sup>222</sup> nova okrepitev. <sup>223</sup>
D.	3a	na někoho	Přišlo <u>na mě</u> mdlo.	3b	na koga	Přišla je <u>name</u> <sup>224</sup> depresija. <sup>225</sup>
G.	4a	na něco	Tak <u>na copak</u> jste přišli?	4b	do česa	Přišel je <u>do</u> odlične ideje. <sup>226</sup>
CH.	5a	na něco	Štěně knírače přijde i <u>na</u> několik tisíc.	5b	(na) kaj	Obrtniki pridejo <u>tri</u> mesečne plače. <sup>227</sup> Zidar pride <u>na tristo</u> dinarjev na uro. <sup>228</sup>
I.	6a	o někoho	Už v dětství přišla Jana <u>o oba rodiče</u> .	6b	ob kaj	Krave so prišle <u>ob mleko</u> . <sup>229</sup>
L.	7a	na někoho	Služba o Vánocích přijde <u>na Romana</u> .	7b	na kaj	Praznik dela pride <u>na soboto</u> . <sup>230</sup>
L.				8b	pod kaj	Del slovesnkega ozemlja je prišel <u>pod Italijo</u> . <sup>231</sup>
N.				9b	v kaj	Pitje kave je prišlo <u>v navado</u> . <sup>232</sup>
X.	10a	na někoho	Přišli <u>na ně</u> loupežníci.			
Y <sub>2</sub> .				11b	kaj iz česa	Ne ve, <u>kaj</u> vse še lahko pride <u>iz tega</u> . <sup>233</sup>

<sup>221</sup> Matka přišla pro dítě do školky.

<sup>222</sup> Předložka je v tomto případě spojena se zájmenem.

<sup>223</sup> Přišla mezi ně nová posila.

<sup>224</sup> Předložka je v tomto případě spojena se zájmenem.

<sup>225</sup> Přišla na mě deprese.

<sup>226</sup> Přišel na skvělý nápad.

<sup>227</sup> Řemeslníci přijdou na tři měsíční platy.

<sup>228</sup> Zedník přijde na tři sta dinárů na hodinu.

<sup>229</sup> Krávy přišly o mléko.

<sup>230</sup> Svátek práce přijde na sobotu.

<sup>231</sup> Část slovinského území připadl Itálii.

<sup>232</sup> Pití kávy se stalo zvykem.

<sup>233</sup> Neví, co všechno z toho ještě může vzejít.

<b>Y<sub>4</sub></b>				12b	<b>po koga s/z čím</b>	Po <u>otroka</u> je prišla mama v vrtec s avtom. <sup>234</sup>
<b>B.</b>	13.1a	<b>k někomu</b>	Prý <u>k vám</u> přijde nová uklízečka.	13b	<b>k/h komu</b>	Več novih pevcev je prišlo <u>k zboru</u> . <sup>235</sup>
<b>B.</b>	13.2a	<b>někomu</b>	Přijde <u>nám</u> nová posila.			
<b>E.</b>	14a	<b>někomu</b>	Konečně <u>mi</u> přišel ten dopis.	14b	<b>za koga</b>	Přišla je <u>zate</u> pošta. <sup>236</sup>
<b>L.</b>	15a	<b>k čemu</b>	<u>K umyvadlu</u> přijde ručník.	15b	<b>k/ h čemu</b>	Stol pride <u>k mizi</u> . <sup>237</sup>
<b>C.</b>	16a	<b>k někomu s něčím</b>	Přišla jsem <u>k vám se stížností</u> .	16b	<b>k/h komu s/z čím</b>	Treba je <u>k nam</u> priti z resnejšimi <u>argumenti</u> . <sup>238</sup>
<b>J.</b>	17a	<b>někomu jako něco</b>	Jen jsem opustil bránu vězení, hned <u>mi</u> přišel život <u>jako sen</u> .	17b	<b>komu kot kaj</b>	Šport <u>mi</u> pride <u>kot izguba časa</u> . <sup>239</sup>
<b>J.</b>	18a	<b>někomu nějaké</b>	Nesplnit daný slib přišlo <u>Jirkovi nemožné</u> .	18b	<b>komu kakšno</b>	Vedno <u>mu</u> pride <u>enako</u> . <sup>240</sup>

Obě slovesa velmi často používají jako své doplnění komplement objektivý v akuzativu. Ve významu *chůzí se dostat, vyzvednout si* (A.) české sloveso otevírá pozici objektového komplementu s předložkou „pro“ (č. 1a), které odpovídá ve slovinštině předložka „po“ (č. 1b) – obě vyjadřují účel nebo cíl. V sémantickém okruhu *přibýt do kolektivu* (B.) je to předložka „mezi“, která náleží ke komplementu českého slovesa (č. 2a). Této předložce ve slovinštině odpovídá předložka „med“ (č. 2b). Ve významu *dostat se do nějakého stavu* (D.) a *zjistit, objevit* (G.) české sloveso obsazuje pozici komplementu s předložkou „na“ (č. 3a, 4a). Slovinské sloveso tak v prvním případě činí také (č. 3b) a v druhém otevírá pozici komplementu objektového v genitivu s předložkou „do“ (č. 4b). České a slovinské sloveso shodně užívají předložku „na“ ve významu *mít peněžitou hodnotu* (CH., č. 5a, 5b), ale slovinský mluvčí používá v tomto případě předložku „na“ jen, pokud si přeje předmět zdůraznit. Předložce „o“ v češtině u pozice v akuzativu (č. 6a) ve významu *ztratit někoho, něco* (I.) odpovídá ve slovinštině předložka „ob“ (č. 6b), pokud se jedná o předmět zasažený dějem. Obě slovesa ve významu *patřit, přiřadit (o vybavení, nábytku a o území), připadnout* (L.) distubuuji předložku „na“ (č. 7a, 7b). Ve stejném sémantickém okruhu pouze slovinské sloveso otevírá pozici objektového komplementu v akuzativu s předložkou „pod“ (č. 8b). A

<sup>234</sup> Matka přijela pro dítě do školky autem.

<sup>235</sup> Do sboru přišlo více nových zpěváků.

<sup>236</sup> Přišla ti pošta.

<sup>237</sup> Židle přijde ke stolu.

<sup>238</sup> Je třeba k nám přijít s pravdivějšími argumenty.

<sup>239</sup> Sportování mi přijde jako ztráta času.

<sup>240</sup> Vždy mu to přijde stejné.

znovu pouze slovinské sloveso obsazuje uvedenou pozici ve smyslu *dojít k něčemu, někam; stát se* (N.) s předložkou „v“ (č. 9b), i když české sloveso tento význam obsahuje. Naproti tomu pouze české sloveso je doplněno akuzativní pozicí s předložkou „na“ ve významu *dostavit se s nepřátelským úmyslem, nepříjemně postihnout za něco* (X., č. 10a), protože tento význam obsahuje jen ono samo. Sémantické okruhy *vzejít* (Y<sub>2</sub>) a *dorazit někam dopravním prostředkem* (Y<sub>4</sub>) jsou vlastní jen slovinskému slovesu, které zde v prvním případě obsazuje nepředložkovou akuzativní pozici spolu s pozicí v genitivu (č. 11b) a v druhém případě vedle akuzativní pozice s předložkou „po“ stojí ještě pozice v instrumentálu s předložkou „s“ (č. 12b). Předložka „s“ se vlivem spodoby může změnit na „z“.

Objektový komplement v dativu také představuje doplnění obou sloves. Ve významu *přibýt do kolektivu* (B.) je v češtině předložku buď nepředložkový (č. 13.1a), nebo se objevuje s předložkou „k“ (č. 13.2a). Slovinské sloveso v uvedeném významu využívá komplement s předložkou „k“ vždy (č. 13b), mimo případy, kdy se tato předložka vlivem spodoby mění na „h“. Ve významu *být doručen* (E.) pozici v nepředložkovém dativu (č. 14a) v češtině odpovídá akuzativní pozice s předložkou „za“ (č. 14b). Předložka „k“ náleží ke komplementům v dativu obou sloves také ve významu *patřit, přiřadit (o vybavení, nábytku a o území), připadnout* (L., č. 15a, 15b). Předložka „k“ se ve slovinštině ale může vlivem spodoby měnit na „h“. V sémantickém okruhu *obrátit se s přáním, s žádostí* (C.) se k dativní pozici s předložkou „k“ v obou jazycích může připojit pozice objektového komplementu v instrumentálu s předložkou „s“ (č. 16a, 16b). Předložka „s“ se ve slovinštině může vlivem spodoby změnit na „z“. Spolu s pozicí v nepředložkovém dativu se může ve valenčních polích obou sloves nacházet pozice komplementu kvalifikačního ve tvaru substantiva v nominativu s výrazem „jako“ (č. 17a) či ve slovinštině „kot“ (č. 17b) nebo může mít komplement kvalifikační podobu adjektiva v nominativu (č. 18a, 18b). Pokaždé se jedná o význam *připadat, zdát se* (J.).

## 2. Komplement objektový v genitivu, v instrumentálu, v lokálu, ve formě infinitivu a další komplementy v jednom VP

D.	1a	do něčeho	Učil se už dlouho, ale nemohl <u>do toho</u> přijít.	1b	v kaj	Upam, da bo moja obleka prišla spet v <u>modo</u> . <sup>241</sup>
H.				2b	do česa	Prišel je <u>do</u> zasluženega denarja. <sup>242</sup>

<sup>241</sup> Doufám, že moje oblečení přijde zase do módy.

N.				3b	<b>do česa</b>	V mednarodnih odnosih je prišlo <u>do napetosti</u> . <sup>243</sup>
Y <sub>3</sub> .				4b	<b>iz česa</b>	Obleka je prišla <u>iz mode</u> . <sup>244</sup>
C.	5a	<b>s něčím</b>	Kdo s <u>tím</u> prišel první?	5b	<b>s/z čim</b>	Spet je prišla <u>z</u> istim <u>problemom</u> . <sup>245</sup>
K.	6a	<b>za čim</b>	<u>Za mlži</u> prijdou hlavonožci, pamatuj si to.	6b	<b>za čim</b>	Pesem pride <u>za branjem</u> . <sup>246</sup>
Y <sub>4</sub> .				7b	<b>s/z čim</b>	Prišel je <u>z</u> avtobusom. <sup>247</sup>
C.	8a	<b>s něčím za někým</b>	Přišli jsme <u>za tebou</u> s <u>prosbou</u> .	8b	<b>s/z čim k/h komu</b>	Treba je <u>k nam</u> priti <u>z resnejšimi argumenti</u> .
Y <sub>4</sub> .				9b	<b>s/z čim kam</b>	Přišli so <u>k njemu z vlakom</u> . <sup>248</sup>
Y <sub>4</sub> .				10b	<b>s/z čim kod</b>	V gorsko kočo <u>smo prišli z avtom po</u> makadamski poti. <sup>249</sup>
K.	11a	<b>po něčem</b>	<u>Po celkem dobrých zprávách</u> prišla první šokující.	11b	<b>po čem</b>	<u>Po praznikih</u> navadno pride nujno delo. <sup>250</sup>
A.	12a	<b>něco udělat</b>	Přišli jsme si <u>prohlédnout</u> vaši zahradu.	12b	<b>kaj narediti</b>	Prišel je mu <u>odpret</u> . <sup>251</sup>

České sloveso využívá objektový komplement v genitivu jen ve významu *dostat se do nějakého stavu* (D.), a to s předložkou „do“ (č. 1a), která vyjadřuje směr dovnitř. Tento smysl se ve slovinštině nevyjadřuje genitivní pozicí, ale pomocí pozice v akuzativu s předložkou „v“ (č. 1b), jak taky slovinské sloveso v tomto významu činí. Ve slovinštině je na rozdíl od češtiny ve významech *získat, dostat* (H.) a *dojít k něčemu, někam; stát se* (N.) možné obsazovat pozice valenčním členem v genitivu s předložkou „do“ (č. 2b, 3b). V sémantickém okruhu *vyjít, dostat se z nějakého stavu* (Y<sub>3</sub>), který české sloveso neobsahuje, se místo předložky „do“ užívá spolu s genitivní pozicí předložka „iz“ (č. 4b). Pozice v genitivu se může ve valenčním poli nacházet i spolu s valenčním členem v akuzativu, jak již bylo popsáno výše, kde bylo uvedeno, že tuto možnost využívá jen slovinské sloveso.

Pro vyjádření významu *obrátit se s přáním, s žádostí* (C.) obě slovesa užívají pozici objektového komplementu v instrumentálu s předložkou „s“ (č. 5a) nebo ve slovinštině i

<sup>242</sup> Dostal zasloužené peníze.

<sup>243</sup> V mezinárodních vztazích došlo k napětí.

<sup>244</sup> Oblečení vyšlo z módy.

<sup>245</sup> Zase prišla se stejným problémem.

<sup>246</sup> Báseň přijde za čtením.

<sup>247</sup> Přijel autobusem.

<sup>248</sup> Přijeli k němu vlakem.

<sup>249</sup> Na chatu jsme dojeli autem po šterkové cestě.

<sup>250</sup> Po svátcích obvykle přijde neodkladná práce.

<sup>251</sup> Přišel mu otevřít.

„z“ (č. 5b) a pro význam *následovat* (K.) obě slovesa místo předložky „s“ uplatňují spolu se svým komplementem předložku „za“ (č. 6a, 6b), protože se jedná o význam následování. Sémantický okruh *dorazit někam dopravním prostředkem* (Y<sub>4</sub>) je vlastní jen slovinskému slovesu, kde obsazuje pozici objektového komplementu v instrumentálu s předložkou „s“ nebo „z“ (č. 7b), i když se jedná o význam prostředku. V sémantickém okruhu *obrátit se s přáním, s žádostí* (C.) české sloveso otevírá pozici komplementu v instrumentálu dvakrát – jednou s předložkou „s“ a podruhé s předložkou „za“ (č. 8a). Slovinské sloveso obsazuje objektovým komplementem v instrumentálu pouze jednu pozici – s předložkou „s“ nebo „z“, druhou pozici obsazuje komplementem v dativu s předložkou „k“ (č. 8b), která se vlivem spodoby může změnit na „h“. Aby české sloveso vyjádřilo význam *dorazit někam dopravním prostředkem* (Y<sub>4</sub>), užívá specializovanější slovesa než slovinština, kde sloveso *priti* často otevírá pozici objektového komplementu v instrumentálu s předložkou „s“ nebo „z“. Spolu s ní se může ve valenčním poli nacházet také adverbialní komplement místa (č. 9b, 10b). Pro úplnost zopakujeme, že objektový komplement v instrumentálu se může ve valenčním poli nacházet také spolu s komplementem v akuzativu, ale jedná se pouze o valenční pole slovinského slovesa.

Obě slovesa ve významu *následovat* (K.) obsazují pozici objektového komplementu v lokálu s předložkou „po“ (č. 11a, 11b), jež stejně jako pozice ve formě infinitivu v sémantickém okruhu *chůzí se dostat, vyzvednout si* (A.) představují jediné pozice svého druhu ve všech významech slovesa *prijít / priti* (č. 12a, 12b).

### 3. Komplement kvalifikační a další komplementy v jednom VP

A.	1a	nějaký	Výletníci přišli <u>unavení</u> a <u>hladoví</u> .	1b	kakšen	Prišel je <u>prestrašen</u> . <sup>252</sup>
CH.				2b	kakšen	Oprema pride <u>predraga</u> . <sup>253</sup>
Y <sub>4</sub> .				3b	kakšen od kod	Prišel je <u>iz službene poti utrujen</u> . <sup>254</sup>

Pozici komplementu kvalifikačního ve tvaru adjektiva v nominativu obě slovesa používají ve významu *chůzí se dostat, vyzvednout si* (A., č. 1a, 1b). Tato pozice představuje doplnění pouze slovinského slovesa v sémantickém okruhu *mít peněžitou hodnotu* (CH., č. 2b) a *dorazit někam dopravním prostředkem* (Y<sub>4</sub>). V druhém případě se uvedená pozice nachází ve valenčním poli spolu s pozicí adverbialního komplementu

<sup>252</sup> Přišel vystrašený.

<sup>253</sup> Vybavení přijde draho / na hodně peněz.

<sup>254</sup> Ze služební cesty se vrátil / přijel unavený.



místa (č. 3b). Komplement kvalifikační v tomto tvaru může představovat doplnění obou sloves také spolu s pozicí v dativu. Spolu s dativní pozicí mohou obě slovesa využívat také komplement kvalifikační v podobě substantiva v nominativu, jak je popsáno výše.

#### 4. Adverbiální komplement místa, způsobu, účelu a času a další komplementy v jednom VP

A.	1a	<b>někam</b>	Přijď <u>domů</u> .	1b	<b>kam</b>	Přišli so <u>pred dom</u> . <sup>255</sup>
A.	2a	<b>odněkud</b>	Manžel právě přišel <u>z práce</u> .	2b	<b>odkod</b>	Fant je prišel <u>iz mesta</u> . <sup>256</sup>
A.	3a	<b>někudy</b>	Přišli jsme <u>zkratkou</u> .	3b	<b>kod</b>	Přišel je <u>skozi</u> glaven <u>vhod</u> . <sup>257</sup>
B.	4a	<b>někam</b>	<u>Na</u> naše <u>pracoviště</u> přišel další pracovník.	4b	<b>kam</b>	<u>V tovarno</u> je prišlo več mladih strokovnjakov. <sup>258</sup>
E.	5a	<b>někam</b>	<u>Na sekretariát</u> zatím žádná zpráva nepřišla.	5b	<b>kam</b>	<u>Na njegov naslov</u> je prišel paket. <sup>259</sup>
H.				6b	<b>kam</b>	Přišel je v težaven <u>položaj</u> . <sup>260</sup>
L.	7a	<b>někam</b>	Skříň po babičce přijde <u>do vedlejšího pokoje</u> .	7b	<b>kam</b>	Nad posteljo <u>pride</u> slika. <sup>261</sup>
M.	8a	<b>odněkud</b>	<u>Od severu</u> přijde studená fronta.	8b	<b>od kod</b>	Nevihta ni prišla <u>od nas</u> . <sup>262</sup>
M.	9a	<b>někam</b>	<u>Do Troubek</u> bohužel zase přišla povodeň.	9b	<b>kam</b>	Smrad iz tovarne je prišel <u>do naselja</u> . <sup>263</sup>
N.	10a	<b>někam</b>	S ničím nemůže přijít <u>ke konci</u> .	10b	<b>kam</b>	Příprave so prišle <u>v novo fazo</u> . <sup>264</sup>
Y <sub>1</sub> .				11b	<b>kam</b>	Čoln je prišel <u>v vrtinec</u> . <sup>265</sup>
Y <sub>4</sub> .				12b	<b>od kod</b>	Brat je prišel <u>iz Londona</u> . <sup>266</sup>
A.	13a	<b>odněkud</b> <b>někam</b>	Vyhladovělá liška přišla <u>z lesa</u> až <u>na náš dvorek</u> .	13b	<b>od kod</b> <b>kam</b>	<u>Iz gostilne</u> ni prišel <u>domov</u> . <sup>267</sup>
Y <sub>1</sub> .				14b	<b>od kod</b> <b>kam</b>	Ta rastlina je prišla <u>k njim od drugod</u> . <sup>268</sup>
Y <sub>4</sub> .				15b	<b>od kod</b> <b>kam</b>	<u>Iz Maribora</u> še ni prišel <u>v Ljubljano</u> . <sup>269</sup>
F.	16a	<b>někdy</b>	Rozhodující okamžik	16b	<b>kdej</b>	Ta pomemben trenutek je

<sup>255</sup> Přišli před dům.

<sup>256</sup> Kluk přišel z města.

<sup>257</sup> Přišel hlavním vchodem.

<sup>258</sup> Do továrny přišlo hodně mladých specialistů.

<sup>259</sup> Na jeho adresu přišel balík.

<sup>260</sup> Dostal se do těžké pozice.

<sup>261</sup> Nad postel přijde obraz.

<sup>262</sup> Bouřka nepřišla od nás.

<sup>263</sup> Smrad z továrny se šířil do obydlené oblasti.

<sup>264</sup> Přípravy došly / přišly do nové fáze.

<sup>265</sup> Člun se dostal do víru.

<sup>266</sup> Bratr přiletěl z Londýna.

<sup>267</sup> Z hospody nepřišel domů.

<sup>268</sup> Ta rostlina se k nim dostala odjinud.

<sup>269</sup> Z Mariboru ještě do Lublaně nedojel / nepřijel.

		přišel <u>v desáté minutě</u> .			přišel <u>ob enajsti uri</u> . <sup>270</sup>
--	--	---------------------------------	--	--	---

Obě slovesa nejčastěji obsazují pozici adverbialního komplementu místa ve významech *chůzí se dostat*, *vyzvednout si* (A., č. 1a, 1b, 2a, 2b, 3a, 3b), *přibýt do kolektivu* (B., č. 4a, 4b), *být doručen* (E., č. 5a, 5b), *patřit, přiřadit* (o vybavení, nábytku a o území), *připadnout* (L., č. 7a, 7b), *přibližovat se, šířit se, směřovat, vést* (M., č. 8a, 8b, 9a, 9b) a *dojít k něčemu, někam; stát se* (N., č. 10a, 10b). Pouze slovinské sloveso využívá možnost tuto pozici obsadit ve významech *získat, dostat* (H., č. 6b), *dostat se někam, objevit se někde* (Y<sub>1</sub>., č. 11b) a *dorazit někam dopravním prostředkem* (Y<sub>4</sub>., č. 12b). První význam české sloveso obsahuje, ale další dva již ne.

Obě slovesa mají ve svých valenčních polích místo pro dvě pozice adverbialních komplementů místa zároveň. Jedná se o význam *chůzí se dostat, vyzvednout si* (A., č. 13a, 13b). Slovinské sloveso tak ještě činí v sémantických okruzích *dostat se někam, objevit se někde* (Y<sub>1</sub>., č. 14b) a *dorazit někam dopravním prostředkem* (Y<sub>4</sub>., č. 15b). Výše již bylo popsáno, že adverbialní komplement místa se může v jednom valenčním poli pouze slovinského slovesa nacházet také spolu s pozicí v instrumentálu nebo spolu s pozicí komplementu kvalifikačního ve tvaru adjektiva v nominativu.

V sémantickém okruhu *udát se* (F.) je obsazena pozice adverbialního komplementu času (č. 17a, 17b). Tento komplement představuje jediné doplnění svého druhu ve všech významech obou sloves.

## 5. Shrnutí

Slovesa *přijít* a *priti* otevírají nejvíce pozic ze všech zkoumaných sloves. Z objektových komplementů je to nejčastěji pozice v akuzativu, kterou využívají až na výjimky s předložkou. Slovesa nejčastěji využívají spolu s komplementem v akuzativu předložku „na“, která označuje předmět zasažený dějem. Tyto prepozice si v některých případech odpovídají, jindy je jejich distribuce ve slovinštině závislá na záměru mluvčího nebo akuzativní pozice s předložkou „na“ koresponduje s pozicí v genitivu s předložkou „do“. Předmět zasažený dějem také označuje předložka „o“, která se v tomto smyslu do slovinštiny překládá jako „ob“. Předložce „pro“, jež se užívá k vyjádření účelu nebo cíle, ve slovinštině odpovídá předložka „po“. Místní vztah ve spojení s akuzativní pozicí vyjadřuje v češtině předložka „mezi“ a ve slovinštině předložka „med“. Ve významech, které nejsou vlastní českému slovesu, se ve

<sup>270</sup> Ten důležitý okamžik přišel v jedenáct hodin.

slovinštině ve spojení s pozicí v akuzativu uplatňuje ještě předložka „pod“ a „v“ – obě vyjadřují místní určení. Pozice objektového komplementu v akuzativu se ve valenčním poli slovinského slovesa může objevit také spolu s pozicí v genitivu s předložkou „iz“ nebo s pozicí v instrumentálu s předložkou „s“ nebo „z“, a to ve významech, které české sloveso neobsahuje.

Obě slovesa v mnohem menší míře využívají pozici objektového komplementu v dativu - české sloveso s předložkou „k“ nebo bez předložky, kdežto slovinské sloveso k vyjádření onoho významu používá předložku „k“ případně „h“ ve spojení s komplementem vždy. V jiném významu nepředložkové dativní pozici v češtině odpovídá ve slovinštině pozice v akuzativu s předložkou „za“. Obě slovesa mají ve svých valenčních polích prostor jak pro pozici v dativu s předložkou „k“, případně „h“, tak pro pozici v instrumentálu s předložkou „s“ nebo „z“. Ve dvou případech je komplement v dativu ve valenčním poli spolu s jiným komplementem nepředložkový – jedná se o případ, kdy je druhým členem komplement kvalifikační, který může být ve tvaru substantiva v nominativu s výrazem „jako“ nebo „kot“ nebo ve tvaru adjektiva v nominativu, a to v obou případech ve stejném významu.

České sloveso využívá komplement objektový v genitivu v menší míře než slovinské sloveso – jen v jednom významu, kde české genitivní pozici s předložkou „do“ ve slovinštině odpovídá pozice v akuzativu s předložkou „v“. V jiných významech již slovinské sloveso obsazuje pozice v genitivu s předložkou „do“, české sloveso tuto možnost nevyužívá, ač významy obsahuje. V sémantickém okruhu, který českému slovesu vlastní není, se ve valenčním poli slovinského slovesa nachází genitivní pozice s předložkou „iz“.

Předložka „s“ nebo „z“ před objektovým komplementem v instrumentálu si v obou jazycích odpovídá stejně jako předložka „za“. Pokud české sloveso otevře pozici komplementu v instrumentálu dvakrát, objevuje se jednou tato pozice s předložkou „s“ podruhé s předložkou „za“. Slovinské sloveso k vyjádření tohoto významu použije instrumentální pozici s předložkou „s“ nebo „z“ a na místo druhé pozice v instrumentálu použije pozici v dativu s předložkou „k“ nebo „h“. Slovinské sloveso využívá pozici v instrumentálu mnohem častěji než české, protože vyjadřuje také význam *dorazit nekam dopravním prostředkem* (Y<sub>4</sub>), který se v češtině vyjadřuje specializovanějšími slovesy. Aby bylo ve slovinštině jasné, jaký prostředek je použit, musí být využita pozice v instrumentálu s předložkou „s“ nebo „z“, která se ve valenčním poli slovinského slovesa nachází i spolu s adverbialním komplementem místa.

Obě slovesa obsazují pozici objektového komplementu v lokálu s předložkou „po“, jež stejně jako pozice ve formě infinitivu představují jediné pozice svého druhu ve všech významech zkoumaných sloves.

Pozici komplementu kvalifikačního nevyužívají obě slovesa jen spolu s dativní pozicí, ale i bez ní – slovinské sloveso v obou případech, české jen v jednom. Pouze slovinské sloveso otevírá tuto pozici také spolu s adverbialním komplementem místa ve významu, který českému slovesu vlastní není.

Obě slovesa nejčastěji ze všech pozic používají adverbialní komplement místa. Protože slovinské sloveso obsahuje o 4 sémantické okruhy navíc, může pozici komplementu lokálního také více využívat. To platí i pro případy, kdy jsou obsazeny tyto pozice zároveň dvakrát. Adverbialní komplement času obě slovesa užívají jen v jednom případě.

Slovinské sloveso osahuje více významů oproti českému *přijít*. Pro vyjádření těchto sémantických okruhů čeština obvykle používá více předponových sloves odvozených od základu *jít* než slovinština. Proto také čeština některé slovinské významy vyjadřuje jiným předponovým slovesem.

## setkat se / srečati se

### 6. Komplement objektový v instrumentálu a další komplementy v jednom VP

A.	1a	s něčím	Náš návrh se setkal <u>s</u> nesouhlasem.	1b	s/z kom	Srečal se je <u>z</u> več ljudmi istega poklica. <sup>271</sup>
A.	2a	s něčím někde	<u>V</u> tomto kontextu jsem se <u>s</u> tím ještě nesetkal.	2b	s/z čím kje	<u>Na</u> fakulteti se je srečal <u>z</u> grško gramatiko. <sup>272</sup>
A.	3a	s někým někdy	<u>Během</u> svého pražského <u>pobytu</u> se Dick Francis setká <u>s</u> českými spisovateli.	3b	s/z čím kdaj	Ali si se <u>s</u> tem kdaj srečal? <sup>273</sup>

Ani jedno ze sloves neobsahuje víc než jeden sémantický okruh: *dostat se do kontaktu, potkat se při míjení* (A.). Pozice objektového komplementu v předložkovém instrumentálu je oběma slovesy obsazována s předložkou „s“ (č. 1a, 1b), která se ve slovinštině vlivem spodoby může změnit na „z“. Předložková pozice v instrumentálu

<sup>271</sup> Setkal se s více lidmi stejného zaměstnání.

<sup>272</sup> Na fakultě se setkal s řeckou gramatikou.

<sup>273</sup> Setkal ses s tím někdy?

se ve valenčních polích obou sloves může objevit i spolu s adverbiálním komplementem místa (č. 2a, 2b) nebo času (č. 3a, 3b).

## 7. Adverbiální komplement místa a času

A.	1a	<b>někde</b>	Jitka a Michal se poprvé setkali <u>na lodi</u> plující do Anglie.	1b	<b>kje</b>	Tramvaj številk 4 in številk 7 se srečata <u>na mostu</u> . <sup>274</sup>
A.	2a	<b>někdy</b>	Se záporným postojem k sametové revoluci jsem se setkala ještě <u>v devadesátých letech</u> .	2b	<b>kdaj</b>	Prejšnji teden sva se srečala samo <u>na trenutek</u> . <sup>275</sup>

Adverbiální komplement místa a času se může objevovat také bez pozice v instrumentálu (č. 1a, 1b, 2a, 2b). Jedná se stále o stejný význam.

## 8. Shrnutí

Obě slovesa obsazují nejčastěji pozici objektového komplementu v instrumentálu s předložkou „s“, která se ve slovinštině může vlivem spodoby změnit na „z“. Spolu s tímto komplementem se ve valenčním poli obou sloves může nacházet i komplement lokální nebo adverbiální komplement času. Oba komplementy mohou ve valenčních polích figurovat i samostatně. Slovesa mají jen jeden společný sémantický okruh.

## potkat / srečati

### 1. Komplement objektový v akuzativu a další komplementy v jednom VP

A.	1a	<b>někoho</b>	Hanka potkala <u>kamarádku</u> , kterou neviděla více než rok.	1b	<b>koga</b>	Takega <u>človeka</u> še ni srečal. <sup>276</sup>
B.	2a	<b>někoho</b>	<u>Kolegu</u> potkala nehoda.	2b	<b>koga</b>	Srečala <u>ga</u> je nesreča. <sup>277</sup>
A.	3a	<b>někoho</b> <b>někde</b>	Potkal jsem <u>na chodbě ředitele</u> .	3b	<b>koga</b> <b>kje</b>	<u>Na hodniku</u> je srečal starega <u>znanca</u> . <sup>278</sup>
A.	4a	<b>někoho</b> <b>někdy</b>	<u>Včera</u> jsem potkala <u>Miladu</u> .	4b	<b>koga</b> <b>kdaj</b>	Tega <u>pisatelja</u> je srečal <u>naslednje leto</u> . <sup>279</sup>

Obě slovesa obsazují pozici objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 1a, 1b, 2a, 2b) v obou významech: *neplánovaně se setkat* (A.) a *stihnout*,

<sup>274</sup> Tramvaj číslo 4 a číslo 7 se setkají na mostě.

<sup>275</sup> Minulý týden jsme se setkali jen na chvíli.

<sup>276</sup> Takového člověka ještě nepotkal.

<sup>277</sup> Potkalo ho neštěstí.

<sup>278</sup> Na chodbě potkal starého známého.

<sup>279</sup> Toho spisovatele potkal v příštím roce.

*postihnout* (B.). Spolu s komplementem v kauzativu se ve valenčních polích obou sloves může nacházet i adverbialní komplement místa (č. 3a, 3b) nebo času (č. 4a, 4b), a to pouze v prvním významu *neplánovaně se setkat* (A.).

## 2. Shrnutí

Častěji užívanou pozici představuje objektový komplement v nepředložkovém akuzativu, spolu s nímž se ve valenčních polích obou sloves mohou nacházet objektové komplementy místa nebo času.

Uvedená dvě slovesa byla vybrána proto, aby byly osvětleny rozdíly mezi reflexivními a nereflexivními variantami slovinských sloves a jejich ekvivalenty v češtině. Protože byl zvolen přístup od českého slovesa a jeho valence ke slovinskému, nelze tabulky spojit. Ke slovinské reflexivní variantě náleží totiž sloveso *setkat se* (*sejít se*), kdežto k nereflexivní variantě sloveso *potkat*. Obsazení pozic si odpovídá. Tato slovesa jsou uvedena proto, že jejich reflexivní varianty bývají zaměňovány.

### 3.4 Slovesa manipulování

dát (se, si) / dati (se, si) .....	50
dosáhnout / doseči .....	55
vést (se, si) / voditi .....	57
vrátit (se) / vrniti (se).....	61
vzít (se, si) / vzeti (se, si).....	64

### dát (se, si) / dati (se)

#### 1. Komplement objektový v akuzativu a další komplementy v jednom VP

<b>B.</b>				1b	<b>kaj</b>	Dala sem <u>30 evrov!</u> <sup>280</sup>
<b>X<sub>1</sub>.</b>	2a	<b>něco</b>	Studovat na vysoké škole dá hodně <u>námahy</u> .			
<b>H.</b>	3a	<b>na někoho</b>	Moje sestry <u>na mě</u> hodně dají.	3b	<b>na kaj</b>	Nič ne dajo <u>na njegovo besedo</u> . <sup>281</sup>
<b>Y<sub>1</sub>.</b>				4b	<b>na kaj</b>	Sosed veliko da <u>na svojo auto</u> . <sup>282</sup>
<b>Y<sub>3</sub>.</b>				5b	<b>na koga</b>	Ali boš dala <u>nase tole ali ne?</u> <sup>283</sup>
<b>A.</b>	6a	<b>něco za něco</b>	<u>Padesát korun</u> jsme <u>za to</u> dali!	6b	<b>kaj za kaj</b>	Primož je dal star <u>avto za nov motor</u> . <sup>284</sup>
<b>A.</b>	7a	<b>něco na něco</b>	Vybrané <u>peníze</u> dáme <u>na povodňové konto</u> .	7b	<b>kaj za kaj</b>	Dal je <u>denar za mašo</u> . <sup>285</sup>
<b>A.</b>	8a	<b>něco někomu</b>	Bratr <u>mi</u> dal svůj <u>fotoaparát</u> a koupil si nový.	8b	<b>kaj komu</b>	Dal je <u>podrejenim navodila</u> . <sup>286</sup>
<b>C.</b>	9a	<b>něco někomu</b>	Podnik už dal <u>řádě</u> zaměstnanců <u>výpověď</u> .	9b	<b>kaj komu</b>	Dal <u>mu</u> je <u>klofuto</u> . <sup>287</sup>
<b>B.</b>	10a	<b>za něco po něčem</b>	Loni jsme dali <u>za sazenice</u> muškátů <u>po třiceti korunách</u> .	10b	<b>za kaj po kaj</b>	<u>Za kokoši</u> bi dali <u>po pet evrov</u> . <sup>288</sup>
<b>B.</b>	11a	<b>něco do něčeho</b>	Otec dal <u>do toho obchodu</u> všechny své <u>úspory</u> .	11b	<b>kaj v kaj</b>	<u>Izdelek</u> je dal <u>v promet</u> . <sup>289</sup>
<b>E.</b>	12a	<b>někoho něco dělat</b>	Každý zaměstnavatel dá povinně <u>vyškolit</u> svého	12b	<b>koga kaj delati</b>	Dali so <u>me študirati</u> . <sup>290</sup>

<sup>280</sup> Dala jsem za to 30 eur!

<sup>281</sup> Vůbec neberou jeho slova vážně.

<sup>282</sup> Soused má velice rád svoje auto.

<sup>283</sup> Obleč si tohle nebo ne?

<sup>284</sup> Primož vyměnil staré auto za novou motorku.

<sup>285</sup> Dal peníze na mši.

<sup>286</sup> Dal podřízeným instrukce.

<sup>287</sup> Dal mu facku.

<sup>288</sup> Za slepice by dali po pěti eurech.

<sup>289</sup> Výrobek dali do prodeje.

			<u>účetního.</u>			
<b>D.</b>	13a	<b>někoho někam</b>	Raněného <u>vojáka</u> dali <u>na</u> <u>nosítka</u> .	13b	<b>kaj kam</b>	Dal je <u>pismo</u> <u>na</u> <u>pošto</u> . <sup>291</sup>
<b>E.</b>	14a	<b>někoho někam</b>	Nejmladšího <u>Pepíka</u> dal otec <u>do</u> <u>učení</u> .	14b	<b>koga kam</b>	<u>Otroka</u> so dali <u>v</u> <u>rejo</u> . <sup>292</sup>
<b>A.</b>	15a	<b>něco za něco někomu</b>	<u>Za</u> <u>maturitu</u> dali rodiče <u>Monice</u> <u>zlaté</u> <u>hodinky</u> .	15b	<b>kaj za kaj komu</b>	<u>Za</u> <u>odlično</u> <u>spričevalo</u> je mati dala <u>Jani</u> <u>nakit</u> . <sup>293</sup>
<b>B.</b>	16a	<b>něco za něco někomu</b>	Obec dala <u>osadníkům</u> <u>pozemky</u> <u>za</u> <u>nižší</u> <u>cenu</u> .	16b	<b>kaj za kaj komu</b>	Marko <u>mi</u> je dal nekaj <u>denarja</u> <u>za</u> <u>sadje</u> . <sup>294</sup>
<b>B.</b>	17a	<b>něco na něco někomu</b>	Cestovní kancelář dala <u>průvodkyni</u> nějaké <u>peníze</u> <u>na</u> <u>nepředvídané</u> <u>výdaje</u> .	17b	<b>kaj za kaj komu</b>	Dal je <u>sinu</u> <u>denar</u> <u>za</u> <u>kino</u> . <sup>295</sup>
<b>B.</b>	18a	<b>za něco po něčem někomu</b>	Sběratel <u>vám</u> dá <u>za</u> <u>staré</u> <u>pohlednice</u> <u>po</u> <u>dvaceti</u> <u>korunách</u> .	18b	<b>za kaj po kaj komu</b>	<u>Za</u> <u>delo</u> jim je dala <u>vsakemu</u> <u>po</u> <u>eno</u> <u>steklenico</u> . <sup>296</sup>
<b>B.</b>	19a	<b>něco někomu, aby</b>	Dám <u>dětem</u> <u>pár</u> <u>stovek</u> , <u>aby</u> <u>měly</u> <u>na</u> <u>dárky</u> .	19b	<b>kaj komu, da bi</b>	Dali so <u>mu</u> <u>transfuzijo</u> <u>krvi</u> , <u>da</u> <u>ne</u> <u>bi</u> <u>umrl</u> . <sup>297</sup>

Pozici objektového komplementu v akuzativu obě slovesa využívají nejvíce. Ve valenčním poli slovinského slovesa se tato pozice nachází bez předložky (č. 1b) ve významu *odevzdat do vlastnictví, k použití (jako dar)* (A.). Pouze české sloveso zase otevírá tuto pozici ve významu, které obsahuje jen ono: *vynakládat námahu* (X<sub>1.</sub>, č. 2a). Obě slovesa společně obsazují pozici tohoto komplementu s předložkou „na“ (č. 3a, 3b) ve významu *řídít se* (H.). Ve valenčním poli pouze slovinského slovesa se mohou objevovat další dva objektové komplementy v akuzativu s předložkou „na“ (č. 4b, 5b), protože významy *mít rád, oceňovat* (Y<sub>1.</sub>) a *obléci si* (Y<sub>3.</sub>) české sloveso neobsahuje. Ve valenčních polích již obou sloves se potom mohou nacházet dva komplementy v akuzativu zároveň, a to ve významu *odevzdat do vlastnictví, k použití (jako dar)* (A.). Jeden z komplementů je předložkový a druhý nepředložkový. V češtině se v prvním případě jedna z pozic objevuje s předložkou „na“ (č. 6a) a v druhém případě s předložkou „za“ (č. 7a). Ve slovinštině je to vždy jen předložka „za“, která doplňuje jeden z komplementů (č. 6b, 7b). Místo jedné z pozic v akuzativu se může ve valenčních polích objevit pozice v nepředložkovém dativu. Jedná se o významy *odevzdat do vlastnictví, k použití (jako dar)* (A., č. 8a, 8b) a *postihnout úderem i jinak*

<sup>290</sup> Dali mě na studia.

<sup>291</sup> Dal dopis na poštu.

<sup>292</sup> Dali dítě do pěstounské péče.

<sup>293</sup> Za výborné vysvědčení dala matka Janě náhrdelník.

<sup>294</sup> Marek mi dal za ovoce nějaké peníze.

<sup>295</sup> Dal synovi peníze na kino.

<sup>296</sup> Za práci jim dala každému po jedné flašce.

<sup>297</sup> Dali mu krevní transfuzi, aby neumřel.



(C., č. 9a, 9b). České sloveso může dále obsazovat zároveň pozici objektového komplementu v akuzativu s předložkou „za“ a komplementu v lokálu s předložkou „po“ (č. 10a) ve významu *odevzdat do vlastnictví, použít peníze za nějakým účelem (o penězích, směna)* (B.). Smysl rozdělovat rovným dílem se v češtině vyjadřuje pozicí objektového komplementu v lokálu s předložkou „po“. Ve slovinštině je to pozice v akuzativu se stejnou předložkou „po“, která tento smysl vystihuje, proto ekvivalent zmíněných českých pozic představují dva objektové komplementy v akuzativu s předložkami „za“ a „po“ (č. 10b). Ve stejném významu *odevzdat do vlastnictví, použít peníze za nějakým účelem (o penězích, směna)* (B.) české sloveso otevírá zároveň pozici objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu a pozici v genitivu s předložkou „do“ (č. 11a), čemuž ve slovinštině odpovídá komplement v akuzativu, ale druhá pozice je také v akuzativu s předložkou „v“ (č. 11b). Obě slovesa dále dokážou otevřít zároveň pozici v nepředložkovém akuzativu a druhou pozici obsadit infinitivem, a to ve významu *vést ke studiu, k činnosti, vychovávat* (E., č. 12a, 12b).

Ve významech *přesunout, umístit* (D.) a *vést ke studiu, k činnosti, vychovávat* (E.) se ve valenčních polích obou sloves nachází objektový komplement v nepředložkovém akuzativu a adverbialní komplement místa (č. 13a, 13b, 14a, 14b).

Obě slovesa mohou být doplněna také třemi pozicemi. V sémantických okruzích *odevzdat do vlastnictví, k použití (jako dar)* (A.) a *odevzdat do vlastnictví, použít peníze za nějakým účelem (o penězích, směna)* (B.) obě slovesa doplňují dvě pozice objektových komplementů v akuzativu, jeden je nepředložkový a druhý se objevuje s předložkou „za“. Třetí pozici představuje objektový komplement v nepředložkovém dativu (č. 15a, 15b, 16a, 16b). Ve stejném smyslu *odevzdat do vlastnictví, použít peníze za nějakým účelem (o penězích, směna)* (B.) české sloveso u zmíněných třech pozic ve svém valenčním poli nahrazuje předložku „na“ předložkou „za“ (č. 17a, 17b). Slovinské sloveso předložku „za“ nemění. Opět ve významu *odevzdat do vlastnictví, použít peníze za nějakým účelem (o penězích, směna)* (B.) obě slovesa shodně obsazují pozici objektového komplementu v akuzativu s předložkou „za“, pozici v nepředložkovém dativu a pozici v lokálu s předložkou „po“ (č. 18a), které ve slovinštině odpovídá pozice v akuzativu se stejnou předložkou (č. 18b).

Ve významu *způsobit, aby bylo něco vykonáno* (F.) obě slovesa otevírají nepředložkové pozice v akuzativu a v dativu. Třetí komplement, který je doplňuje, je vedlejší věta spojková (č. 19a, 19b), a to ve smyslu *odevzdat do vlastnictví, použít peníze za nějakým účelem (o penězích, směna)* (B.).

## 2. Komplement objektový v dativu, v genitivu a ve formě infinitivu a další komplementy v jednom VP

X <sub>4</sub> .	1a	k někomu	Synovec se dal <u>k</u> nějaké náboženské <u>sektě</u> .			
A.	2a	někomu po něčem	Selka dala <u>dětem po koláči</u> .	2b	komu po kaj	Vsakemu je dala <u>po en kovanec</u> . <sup>298</sup>
F.	3a	někomu něco udělat	Dali <u>jim pít</u> jen šťávu.	3b	komu kaj narediti	Dala je <u>otrokom</u> kosilo <u>jesti</u> . <sup>299</sup>
Y <sub>2</sub> .				4b	komu kaj delati	Ne da se <u>mu učiti</u> . <sup>300</sup>
C.	5a	někomu někam	Matka dala <u>Tomášovi na zadek</u> .	5b	komu kam	Oče je dal <u>otroku po ustih</u> . <sup>301</sup>
Y <sub>2</sub> .				6b	komu kam	Ne da se <u>mu v kino</u> . <sup>302</sup>
X <sub>2</sub> .	7a	do něčeho	Na jaře se dáme <u>do stavby</u> chaty.			
X <sub>4</sub> .	8a	do něčeho	V té době se dalo hodně lidí <u>do</u> komunistické <u>strany</u> .			
F.	9a	něco udělat	To kolo jsem už dala <u>spravit</u> .	9b	kaj narediti	Dala si je <u>postriči in pobarvati</u> lase. <sup>303</sup>

Pouze české sloveso obsazuje pozici objektového komplementu v dativu s předložkou „k“ (č. 1a) ve významu *přijmout účast, stát se stoupencem* (X<sub>4</sub>). Tento sémantický okruh totiž slovinské sloveso neobsahuje. Ve valenčních polích obou sloves se potom nachází pozice v nepředložkovém dativu spolu s pozicí v lokálu s předložkou „po“ (č. 2a), které ve slovinštině odpovídá pozice v akuzativu se stejnou předložkou (č. 2b). Jedná se o význam *odevzdat do vlastnictví, k použití (jako dar)* (A.). Na místě pozice v lokálu nebo v akuzativu může také ve smyslu *způsobit, aby bylo něco vykonáno* (F.) stát pozice obsazená infinitivem (č. 3a, 3b). Pouze slovinské sloveso tyto valenční členy využívá také v sémantickém okruhu *chtít* (Y<sub>2</sub>., č. 4b), který české sloveso neobsahuje. Obě slovesa ve významu *postihnout úderem i jinak* (C.) obsazují pozici objektového komplementu v nepředložkovém dativu a adverbialního komplementu místa (č. 5a, 5b). Slovinské sloveso stejně činí ještě ve významu *chtít* (Y<sub>2</sub>., č. 6b). Objektový komplement v dativu se nejčastěji ve valenčních polích obou sloves nachází spolu s pozicí v akuzativu, což je popsáno výše.

<sup>298</sup> Každému dala po jedné minci.

<sup>299</sup> Dala dětem jíst oběd.

<sup>300</sup> Nechce se mu učít.

<sup>301</sup> Otec dal dítěti přes pusy.

<sup>302</sup> Nechce se mu do kina.

<sup>303</sup> Dala si ostříhat a obarvit vlasy.

Pozice objektového komplementu v genitivu je využívána mnohem méně než pozice v akuzativu nebo v dativu. Používá ji jen české sloveso ve významech *začít dělat* (X<sub>2</sub>.) a *přijmout účast, stát se stoupencem* (X<sub>4</sub>.), a to s předložkou „do“ (č. 7a, 8a). Uvedené významy obsahuje jen české sloveso. V jednom případě se pozice v genitivu nachází ve valenčním poli českého slovesa spolu s pozicí v akuzativu. Této genitivní pozici s předložkou „do“ ve slovinštině odpovídá pozice v akuzativu s předložkou „v“, jak je komentováno výše.

Obě slovesa také využívají pozice objektového komplementu ve formě infinitivu (č. 9a, 9b) ve významu *způsobit, aby bylo něco vykonáno* (F.). Tento objektový komplement se ve valenčních polích obou sloves nachází také spolu s komplementem v akuzativu nebo v dativu, jak již bylo řečeno.

### 3. Adverbiální komplement místa

Adverbiální komplementy jsou oproti objektovým komplementům oběma slovesy málo užívané. Komplement lokální představuje jediné doplnění českého slovesa jen ve významu *pohybovat se určitým směrem* (X<sub>3</sub>.): *Turisté se dali polní cestou*. Slovinské sloveso pouze tímto komplementem není doplněno nikdy. Dále se však tento komplement lokální může ve valenčních polích obou sloves nacházet spolu s objektovým komplementem v akuzativu nebo v dativu.

### 4. Shrnutí

Obě slovesa nejčastěji obsazují pozici objektového komplementu v akuzativu. Slovinské sloveso tuto pozici bez předložky obsazuje ve významu, které sice české sloveso obsahuje, ale pozici neotevívá. České sloveso potom obsazuje tuto pozici v sémantickém okruhu, který slovinskému slovesu již vlastní není. Obě slovesa objektový komplement využívají s předložkou „na“ v jednom významu, slovinské potom ještě v dalších dvou, které už české sloveso neobsahuje. Ve valenčních polích obou sloves se také mohou nacházet dva komplementy v akuzativu. Ve smyslu výměny obě slovesa používají jeden z komplementů s předložkou „za“ a druhý v nepředložkové podobě. Smysl účelu české sloveso vyjadřuje obsazení pozice s předložkou „na“, kdežto slovinské ponechává předložku „za“. Obě slovesa dále jednu z akuzativních pozic mohou nahradit pozicí nepředložkového dativu. České sloveso ve smyslu rozdělovat rovným dílem vedle pozice v akuzativu s předložkou „za“ klade pozici v lokálu s předložkou „po“. Této lokální pozici ve slovinštině odpovídá valenční člen

v akuzativu se stejnou předložkou. Ve smyslu dovnitř české sloveso místo lokální pozice používá genitivní valenční člen s předložkou „do“, jehož ekvivalentem je ve slovinštině pozice v akuzativu s předložkou „v“. Poslední z možných dvou objektových komplementů ve valenčních polích obou sloves, kdy je jednou z pozic objektový komplement v akuzativu, je pozice obsazená infinitivem.

Obě slovesa ve svých valenčních polích mají místo také pro objektový komplement v nepředložkovém akuzativu a pro adverbialní komplement místa.

České i slovinské sloveso také dokáže otevírat tři pozice zároveň, kdy ke dvěma pozicím v akuzativu nebo v akuzativu a v lokálu s příslušnými předložkami přiřazují ještě pozici v nepředložkovém dativu.

## dosáhnout / doseči

### 1. Komplement objektový v genitivu, v akuzativu a v instrumentálu a další komplementy v jednom VP

<b>B.</b>	1a	<b>něčeho</b>	Námořníci dosáhli vytouženého <u>cíle</u> .	1b	<b>kaj</b>	Reka je doseгла kritično <u>točko</u> . <sup>304</sup>
<b>C.</b>	2a	<b>něčeho</b>	Katastrofa dosáhne obrovských <u>rozměrů</u> .	2b	<b>kaj</b>	Dosegel je veliko <u>hitrost</u> . <sup>305</sup>
<b>D.</b>	3a	<b>něčeho</b>	Dosáhli vysokého <u>věku</u> .	3b	<b>kaj</b>	Dosegel je visoko <u>starost</u> . <sup>306</sup>
<b>Y.</b>				4b	<b>koga</b>	Zasledovalci so <u>ga</u> z lahkoto dosegli. <sup>307</sup>
<b>A.</b>	5a	<b>na někoho</b>	Nedosáhnú <u>na tebe</u> .	5b	<b>kaj</b>	Ni mogel doseči toliko <u>jabolk</u> . <sup>308</sup>
<b>A.</b>	6a	<b>něčím někam</b>	Dosáhnú <u>tam</u> jen dlouhou <u>tyčí</u> .	6b	<b>s/z čím kam</b>	<u>Z</u> uteženo <u>vrvjo</u> je dosegel <u>do dna</u> . <sup>309</sup>

České pozici objektového komplementu v nepředložkovém genitivu ve slovinštině odpovídá pozice v akuzativu také bez předložky. Jedná se o významy *dosáhnout určité fyzické meze, místa, cíle* (B., č. 1a, 1b), *dosažení určitého stupně, cíle, stavu, meze* (C., č. 2a, 2b) a *bez vlastního úsilí nabýt, dočkat se* (D., č. 3a, 3b). Slovinské sloveso tuto pozici v akuzativu využívá také ve významu, které české neobsahuje: *dospět někam; dostihnout někoho* (Y., č. 4b). I české sloveso obsazuje pozici objektového

<sup>304</sup> Řeka dosáhla kritického bodu.

<sup>305</sup> Dosáhl veliké rychlosti.

<sup>306</sup> Dosáhl / Dočkal se vysokého věku.

<sup>307</sup> Pronásledovatelé ho snadno dohonili / chytili / dostihli.

<sup>308</sup> Nemohl dosáhnout na tolik jablek.

<sup>309</sup> Dosáhl na dno zatíženým lanem.

komplementu v akuzativu, ale s předložkou „na“ (č. 5a) ve významu *vztáhnout ruce až někam, dotknout se něčím až někam* (A.), které opět odpovídá pozice v nepředložkovém akuzativu (č. 5b). Ve stejném sémantickém okruhu se ve valenčních polích obou sloves nachází objektový komplement v nepředložkovém instrumentálu spolu s adverbialním komplementem místa. Pozice v instrumentálu má funkci prostředku, proto je v češtině nepředložková (č. 6a), a ve slovinštině si předložku „s“ ponechává (č. 6b). Předložka „s“ se může vlivem spodoby změnit na „z“.

## 2. Adverbialní komplement místa a další komplementy v jednom VP

<b>A.</b>	1a	<b>někam</b>	Chci dosáhnout až <u>na dno</u> .	1b	<b>kam</b>	Dosegla je <u>do</u> najskrajnejšega <u>kota</u> . <sup>310</sup>
<b>B.</b>	2a	<b>někam</b>	Voda dosáhla <u>k</u> mostním <u>obloukům</u> .	2b	<b>kaj</b>	Dekle je doseglo nasprotni <u>breg</u> . <sup>311</sup>

Pozice adverbialního komplementu místa je ve významu *vztáhnout ruce až někam, dotknout se něčím až někam* (A.) oběma slovesy obsazována stejně (č. 1a, 1b). V sémantickém okruhu *dosáhnout určité fyzické meze, místa, cíle* (B.) je však otevírána jen v češtině (č. 2a). Ve slovinštině jí odpovídá pozice objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 2b). Obě slovesa ještě tuto pozici obsazují spolu s pozicí objektového komplementu v instrumentálu, jak je popsáno výše.

## 3. Shrnutí

Každé české pozici objektového komplementu v nepředložkovém genitivu odpovídá ve slovinštině pozice v nepředložkovém akuzativu. České sloveso také dokáže otevírat valenční členy v akuzativu, ale jen s předložkou „na“. Této pozici opět odpovídá akuzativní valenční člen bez předložky. Obě slovesa ve svých valenčních polích obsazují také pozici objektového komplementu v instrumentálu zároveň s pozicí adverbialního komplementu místa. Pozice v instrumentálu má funkci prostředku, proto je v češtině nepředložková, slovinské sloveso ji stále využívá s předložkou „s“ nebo „z“. Obě slovesa otevírají pozice adverbialního komplementu místa i bez jiných komplementů. Ve významu *dosáhnout určité fyzické meze, místa, cíle* (B.), na rozdíl od jiných sémantických okruhů, české pozici adverbialního komplementu místa ve slovinštině odpovídá objektový komplement v nepředložkovém akuzativu.

<sup>310</sup> Dosáhla do nejzazšího kouta.

<sup>311</sup> Děvče dosáhlo protějšího břehu.

## vést (se, si) / voditi

### 1. Komplement objektový v akuzativu a další komplementy v jednom VP

A.	1a	někoho	<u>Slepce</u> vedl <u>cvičený vlčák</u> .	1b	kaj	Vodi <u>lutko</u> . <sup>312</sup>
C.	2a	někoho	<u>Povstalce</u> vedl bývalý armádní generál.	2b	kaj	<u>Kolono</u> je vodil <u>gasilski avtomobil</u> . <sup>313</sup>
G.	3a	někoho	Ve dne vedlo <u>poutníky</u> slunce, v noci hvězdy.	3b	koga	Markacije so vodile <u>predvsem tabornike</u> . <sup>314</sup>
D.	4a	něco	<u>Tabulku</u> extraligy vede Slávie.	4b	kaj	<u>Tekmo</u> vodi <u>najmlajši kolesar</u> . <sup>315</sup>
D.	5a	o něco	V prvním poločase vedl Blaník Ostrava <u>o dvě branky</u> .	5b	za kaj	Naši atleti vodijo <u>za pet točk</u> . <sup>316</sup>
C.	6a	něco někomu	<u>Faráři</u> vedly <u>domácnost</u> jeho dvě sestry.	6b	kaj komu	<u>Gospodinjstvo nam</u> vodi naša najstarejša sestra. <sup>317</sup>
B.	7a	někoho k něčemu	Dobrá učitel vede <u>žáky k</u> samostatnému <u>myšlení</u> .	7b	koga k/h čemu	Sveto pismo <u>nas</u> vodi <u>k resnici</u> . <sup>318</sup>
E.	8a	něco něčím	Elektrický <u>proud</u> vedeme <u>kabely</u> .	8b	kaj s/z čím	<u>Opilke</u> so vodili <u>z magnetom</u> . <sup>319</sup>
A.	9a	někoho někam	Vedu <u>Pěťu k</u> zubaři.	9b	koga kam	Ta pot vodi <u>Rdečo Kapico k</u> babici. <sup>320</sup>
A.	10a	někoho někudy	Průvodkyně vede <u>návštěvníky</u> <u>křivolakými uličkami</u> .	10b	koga kod	Pisec vodi <u>bralca skozi zgodovino</u> teh krajev. <sup>321</sup>
C.	11a	něco někde	Ve <u>Fondu ohrožených dětí</u> vede <u>účetnictví</u> pan Veselý.	11b	kaj kje	Kapitan <u>na morju</u> je sam vodil celo <u>ladjo</u> . <sup>322</sup>
G.	12a	někoho někam	Tabule vedly <u>účastníky</u> kongresu <u>k hotelu</u> .	12b	koga kam	Smerokaz vodi <u>izgubljene ljudi na pravo pot</u> . <sup>323</sup>
G.	13a	někoho někudy	Červená turistická značka <u>nás</u> vedla <u>úbočím</u> Černé hory.	13b	koga kod	Ta smer <u>nas</u> vodi <u>po navpičnih zajedah skale</u> . <sup>324</sup>
A.	14a	někoho nějak	Babička vede <u>Katku za ruku</u> .	14b	koga kako	Ona <u>konja</u> navadno vodi <u>za uzdo</u> . <sup>325</sup>
E.	15a	něco něčím	Papírna vede odpadní <u>vody kanálem do řeky</u> .	15b	kaj kod kam	<u>Elektriko</u> vodijo <u>skozi gozd k nam domov</u> . <sup>326</sup>

<sup>312</sup> Vede loutku.

<sup>313</sup> Kolonu vedl hasičský automobil.

<sup>314</sup> Značky vedly především skauty.

<sup>315</sup> Závod vede nejmladší cyklista.

<sup>316</sup> Naši atleti vedou o pět bodů.

<sup>317</sup> Domácnost nám vede naše nejstarší sestra.

<sup>318</sup> Písmo svaté nás vede k pravdě.

<sup>319</sup> Piliny vedli magnetem.

<sup>320</sup> Ta cesta vede Červenou Karkulku k babičce.

<sup>321</sup> Spisovatel provádí čtenáře historií těch krajů.

<sup>322</sup> Kapitán na moři sám vedl celou loď / velel celé lodi.

<sup>323</sup> Směrovka vede zbloudilé na správnou cestu.

<sup>324</sup> Ten směr nás vede po svislých zářezích skály.

<sup>325</sup> Ona koně obvykle vodí za uzdu.

		<b>někam</b>			
--	--	--------------	--	--	--

Nejčastěji obsazovanou pozicí obou sloves je objektový komplement v akuzativu, který je většinou nepředložkový. Komplement se bez předložky nachází ve významech *převádět, provádět, přivádět* (A.), *řídít, velet, být v čele, mít na starosti, vykonávat nějakou činnost* (C.), *být ukazatelem směru, směřovat* (G.) nebo *mít přední postavení v soutěži* (D.). Česká předložka „o“, které ve slovinštině v tomto významu odpovídá předložka „za“, se spolu s komplementem objevuje v sémantickém okruhu *mít přední postavení v soutěži* (D.), kde se tento valenční člen může vyskytovat také bez předložky.

Spolu s komplementem objektovým v akuzativu se ve valenčním poli obou sloves může také nacházet pozice v dativu - bez předložky ve významu *řídít, velet, být v čele, mít na starosti, vykonávat nějakou činnost* (C.), s předložkou „k“, která se ve slovinštině vlivem spodoby může měnit na „h“, potom ve významu *vychovávat, podněcovat* (B.). Zároveň s komplementem objektovým v akuzativu se také může otevírat pozice v instrumentálu ve smyslu *určovat směr pohybu nějakým zařízením* (E.). Tato pozice má funkci instrumentu, proto je v češtině nepředložková, ale ve slovinštině má vždy předložkovou podobu s předložkou „s“, která se vlivem spodoby může změnit na „z“.

Valenční člen v akuzativu se také objevuje spolu s adverbiálním komplementem místa, a to ve významech *převádět, provádět, přivádět* (A.), *řídít, velet, být v čele, mít na starosti, vykonávat nějakou činnost* (C.) nebo *být ukazatelem směru, směřovat* (G.). Rovněž adverbiální komplement způsobu může doplňovat objektový komplement v akuzativu ve významu: *převádět, provádět, přivádět* (A.). Adverbiale způsobu doplňuje slovesa spolu s objektovým komplementem v nepředložkovém akuzativu v sémantickém okruhu *vychovávat, podněcovat* (B.) nebo *řídít, velet, být v čele, mít na starosti, vykonávat nějakou činnost* (C.).

Ve valenčních polích obou sloves je možné otevřít tři pozice komplementů ve významu *určovat směr pohybu nějakým zařízením* (E.), jedná se o objektový komplement v akuzativu, v instrumentálu a adverbiální komplement místa. Objektovému komplementu v instrumentálu s funkcí instrumentu v tomto významu ve slovinštině odpovídá adverbiální komplement místa.

---

<sup>326</sup> Elektřinu k nám domů vedou přes les.

## 2. Komplement objektový v instrumentálu a v dativu a další komplementy v jednom VP

<b>D.</b>	1a	<b>nad někým</b>	Zatím vede Sampras <u>nad Agassim</u> .	1b	<b>nad kom</b>	Naši nogometaši vodijo <u>nad Hrvati</u> . <sup>327</sup>
<b>D.</b>	2a	<b>před někým</b>	Tomáš Dvořák vede <u>před Romanem Šebrlem</u> .	2b	<b>pred kom</b>	Vodi Francija <u>pred Sovjetsko zvezo</u> . <sup>328</sup>
<b>X<sub>1</sub></b>	3a	<b>s někým</b>	Ten frajer se včera vedl <u>s Jarmilou</u> a teď zase <u>s Kateřinou</u> .			
<b>X<sub>1</sub></b>	4a	<b>s někým nějak</b>	Dáša se vede <u>se Slávkem spokojeně za ruku</u> .			
<b>H.</b>	5a	<b>k něčemu</b>	Tato léčba bohužel nevedla <u>k úspěchu</u> .	5b	<b>k/h čemu</b>	To vse vodi <u>k pogubi</u> človeštva. <sup>329</sup>

Komplement objektový v instrumentálu se vyskytuje jen ve významu *mít přední postavení v soutěži* (D.) buď s předložkou „nad“ (č. 1a, 1b), nebo „před“ (č. 2a), jejímž ekvivalentem je ve slovinštině předložka „pred“ (č. 2b). V sémantickém okruhu *jít a přitom se držet za ruku nebo kolem pasu* (X<sub>1</sub>), který obsahuje jen české sloveso, se objevuje pozice v instrumentálu s předložkou „s“ (č. 3a). Tento komplement se ve valenčním poli českého slovesa může vyskytovat také spolu s adverbialním komplementem způsobu (č. 4a).

Pouze ve významu *mít za následek* (H.) se ve valenčním poli obou sloves nachází objektový komplement v dativu s předložkou „k“ (č. 5a, 5b), která se vlivem spodoby může ve slovinštině změnit na „h“.

## 3. Adverbialní komplement místa a způsobu a další komplementy v jednom valenčním poli

<b>D.</b>	1a	<b>někde</b>	<u>Ve skupině C</u> vede Kamerun.	1b	<b>kje</b>	Naši skakalci vodijo <u>na svetu</u> . <sup>330</sup>
<b>F.</b>	2a	<b>někam</b>	Všechny cesty vedou <u>do Říma</u> .	2b	<b>kam</b>	Vrata vodijo <u>v kuhijo</u> . <sup>331</sup>
<b>F.</b>	3a	<b>někudy</b>	Naše putování <u>vedlo</u> i přes veliký kopec.	3b	<b>kod</b>	Cesta vodi <u>skozi gozd</u> . <sup>332</sup>
<b>H.</b>	4a	<b>někam</b>	Chamtivost zpravidla vede <u>do záhuby</u> .	4b	<b>kam</b>	Tako gospodarjenje vodi <u>v bankrot</u> . <sup>333</sup>
<b>F.</b>	5a	<b>odněkud někam</b>	Jihočeská úzkokolejná trať vede <u>z Jindřichova Hradce do Nové Bystřice</u> .			

<sup>327</sup> Naši fotbalisté vedou nad Chorvaty.

<sup>328</sup> Vede Francie před Sovětským svazem.

<sup>329</sup> To všechno vede k záhubě lidstva.

<sup>330</sup> Naši skokani na světě vedou.

<sup>331</sup> Dveře vedou do kuchyně.

<sup>332</sup> Cesta vede lesem.

<sup>333</sup> Takové hospodaření vede k bankrotu.



<b>D.</b>	6a	<b>nějak</b>	Hurá, vedeme <u>1:0!</u>	6b	<b>kako</b>	<u>Vodi</u> z dvema točkama. <sup>334</sup>
<b>X<sub>1</sub>.</b>	7a	<b>nějak</b>	Novomanželé se vedli <u>kolem pasu.</u>			

Pozice adverbialního komplementu místa je nejhojněji obsazovanou pozicí z adverbialních komplementů u obou sloves. Nachází se ve významech *mít přední postavení v soutěži* (D., č. 1a, 1b), *směřovat* (F., č. 2a, 2b, 3a, 3b) nebo *mít za následek* (H., č. 4a, 4b). Pozice tohoto komplementu mohou být otevřeny dvakrát pouze ve významu *směřovat* (F.), a to pouze českým slovesem (č. 5a). Vedle adverbialního komplementu místa může být v obou valenčních polích otevřena pozice objektového komplementu v akuzativu, jak je popsáno výše.

Adverbialní komplement způsobu se nachází ve významu *mít přední postavení v soutěži* (D.) u obou sloves (č. 6a, 6b). Pouze české sloveso potom obsazuje jeho pozice v sémantickém okruhu *jít a přitom se držet za ruku nebo kolem pasu* (X<sub>1</sub>., č. 7a), který je vlastní jen českému slovesu.

#### 4. Shrnutí

Obě slovesa nejčastěji otevírají pozici objektového komplementu v akuzativu, který je předložkový jen v jednom významu. Zde české předložce „o“ odpovídá ve slovinštině předložka „za“. Pozice v akuzativu se mohou ve valenčních polích svých sloves nacházet spolu s objektovými komplementy v dativu, které se mohou vyskytovat s předložkou i bez ní, přičemž předložky si odpovídají. Dále se pozice v akuzativu objevuje spolu s objektovým komplementem v instrumentálu, který má funkci prostředku, proto je v češtině nepředložkový, ale ve slovinštině má předložkovou podobu s předložkou „s“ nebo „z“. Vedle pozice objektového komplementu v akuzativu je hojně otevírána pozice adverbialního komplementu místa, vedle které se může obsadit ještě pozice objektového komplementu v instrumentálu, který má v daném významu ve slovinštině podobu adverbialního komplementu místa. Ve valenčním poli obou sloves se také může spolu s objektovým komplementem v akuzativu objevit adverbialní komplement či adverbiale způsobu.

Objektový komplement nemusí být jen v akuzativu, ale i v instrumentálu. Předložky, které se k němu přiřazují, si v zásadě odpovídají. České sloveso pozici tohoto komplementu otevírá čteněji, protože má o dva sémantické okruhy navíc.

<sup>334</sup> Vede s dvěma body.

## vrátit (se) / vrniti (se)

### 1. Komplement objektový v akuzativu a další komplementy v jednom VP

A.	1a	<b>něco</b>	Jana ten <u>dar</u> vrátila.	1b	<b>kaj</b>	Ali lahko bi mi vrnil <u>denar</u> ? <sup>335</sup>
C.	2a	<b>pro něco</b>	Děti, vraťte se <u>pro</u> <u>čepice</u> , je tam zima.	2b	<b>po kaj</b>	Moram se vrniti <u>po ključ</u> . <sup>336</sup>
A.	3a	<b>někoho někomu</b>	Únosci naštěstí vrátili <u>dítě rodičům</u> .	3b	<b>kaj komu</b>	Moram vrniti tole <u>pismo pošiljatelju</u> . <sup>337</sup>
B.	4a	<b>něco někomu</b>	Samotné léky <u>nikomu</u> <u>zdraví</u> nevrátí.	4b	<b>kaj komu</b>	Spanje je <u>mu</u> vrnilo <u>moč</u> .
D.	5a	<b>něco někomu</b>	<u>Všem</u> se vrátila dobrá <u>nálada</u> .	5b	<b>kaj komu</b>	Vrnil se <u>mi</u> je <u>spomin</u> . <sup>338</sup>
X.	6a	<b>někoho něčemu</b>	Nikdo a nic už nevrátí <u>zesnulého životu</u> .			
A.	7a	<b>něco někam</b>	Čtenář vrátil <u>noviny do</u> příslušné <u>příhrádky</u> .	7b	<b>koga kam</b>	Vrnili so pobegnelega <u>zločinca v Slovenijo</u> . <sup>339</sup>
A.	8a	<b>někoho odněkud</b>	<u>Od vchodu</u> do sálu pořadatelé <u>reportéry</u> vrátili.			

Nejčastěji užívaným pádem tohoto objektového komplementu je akuzativ, který může být nepředložkový i předložkový. Akuzativní pozice bez předložky je u obou sloves možná ve významu *dát původnímu majiteli, na původní místo, nepřijmout, poslat zpět* (A., č. 1a, 1b). České sloveso dále pozici objektového komplementu v akuzativu otevírá s předložkou „pro“ (č. 2a) a slovinské s předložkou „po“ (č. 2b), a to ve významu *dostat se na původní místo* (C.).

Objektový komplement v akuzativu se dále vyskytuje ve valenčních polích obou sloves jen bez předložky a mnohem častěji také spolu s komplementem objektovým v dativu. Tyto komplementy jsou zastoupeny v okruzích: *dát původnímu majiteli, na původní místo, nepřijmout, poslat zpět* (A., č. 3a, 3b), *obnovit* (B., č. 4a, 4b), *dostat se do původního stavu, obnovit se* (D., č. 5a, 5b) a *uvést zpět do původního stavu, do původní funkce* (X., č. 6a). Posledně uvedený význam obsahuje pouze české sloveso.

Komplement objektový v akuzativu nepředstavuje valenční doplnění slovesa pouze spolu s dalším objektovým komplementem, ale může se také objevit s adverbialním komplementem místa, a to ve významu *dát původnímu majiteli, na původní místo, nepřijmout, poslat zpět* (A., č. 7a, 7b) s tím, že v češtině lze obsadit pozici

<sup>335</sup> Mohl byste mi vrátit peníze?

<sup>336</sup> Musím se vrátit pro klíč.

<sup>337</sup> Musím vrátit tento dopis odeslateli.

<sup>338</sup> Vrátila se mi paměť.

<sup>339</sup> Vrátili uprchlého zločince do Slovinska.

komplementu, který je odpovědí na otázku *kam?* a také *odkud?*, kdežto ve slovinštině je možné obsadit jen pozici odpovídající na otázku *kam?*.

## 2. Komplement objektový v dativu, v genitivu a v instrumentálu

C.	1a	<b>k někomu</b>	Mladý Elian se vrátil <u>ke</u> svému <u>otci</u> .	1b	<b>k/h komu</b>	Otrok se je vrnil <u>k</u> srečni <u>materi</u> . <sup>340</sup>
D.	2a	<b>k něčemu</b>	Vrátíš se <u>ke</u> svým <u>houslím</u> ?	2b	<b>k/h čemu</b>	Vrnil se je <u>k</u> veri in <u>k</u> nekdanjim <u>navadam</u> . <sup>341</sup>
C.	3a	<b>od někoho</b>	Referenti se <u>od</u> <u>ředitele</u> ještě nevrátili.	3b	<b>od koga</b>	Mojca se še ni vrnila <u>od</u> <u>zdravnika</u> . <sup>342</sup>
C.	4a	<b>bez něčeho</b>	Kolegyně se vrátila <u>bez</u> <u>svetru</u> , zapomněla ho v jídelně.	4b	<b>brez koga</b>	Vrnil se je <u>brez</u> <u>otroka</u> , pozabil ga je v čakalnici. <sup>343</sup>
C.	5a	<b>s někým</b>	Vrátil se už Kopecký <u>s</u> tou novou <u>klientkou</u> ?	5b	<b>s/z čím</b>	Vrnil se je <u>z</u> izgubljeno <u>igračo</u> . <sup>344</sup>

Obě slovesa obsazují pozici objektového komplementu v dativu s předložkou „k“, která se vlivem spodoby může ve slovinštině změnit na „h“, ve významech *dostat se na původní místo* (C., č. 1a, 1b) a *dostat se do původního stavu, obnovit se* (D., č. 2a, 2b). Tento komplement se ve valenčních polích obou sloves může vyskytovat také spolu s pozicí v akuzativu, jak je uvedeno výše.

Pozice komplementu objektového v genitivu s předložkou „od“, která je v obou jazycích stejná (č. 3a, 3b) a „bez“ (č. 4a), které ve slovinštině odpovídá předložka „brez“ (č. 4b), jsou zastoupeny pouze ve významu *dostat se na původní místo* (C.). Ve stejném sémantickém okruhu se nachází také jediná instrumentální pozice, a to s předložkou „s“ (č. 5a, 5b), jež se ve slovinštině vlivem spodoby může změnit na „z“.

## 3. Komplement kvalifikační v nominativu

Obě slovesa jsou také schopná obsazovat pozici tímto komplementem ve tvaru adjektiva v nominativu, ale pouze ve významu *dostat se na původní místo* (C.): *Všichni se vrátili živi a zdrávi. / Otroci so se vrnili zelo utrujeni*.<sup>345</sup>

## 4. Adverbiální komplement místa a času

C.	1a	<b>někam</b>	Vítězní hokejisté se vrátili <u>do</u> <u>vlasti</u> .	1b	<b>kam</b>	Bila je na koncu vasi, pa se je še enkrat vrnila <u>nazaj</u> . <sup>346</sup>
----	----	--------------	--	----	------------	--

<sup>340</sup> Dítě se vrátilo ke šťastné matce.

<sup>341</sup> Vrátil se k víře a k někdejšími zvykům.

<sup>342</sup> Mojca se ještě od lékaře nevrátila.

<sup>343</sup> Vrátil se bez dítěte, zapomněl ho v čekárně.

<sup>344</sup> Vrátil se se ztracenou hračkou.

<sup>345</sup> Děti se vrátily velmi unavené.

C.	2a	<b>odněkud</b>	Tchoř se vrátil <u>z</u> lovu žab.	2b	<b>od kod</b>	Na veliko soboto se zvonovi vrnejo <u>iz</u> Rima. <sup>347</sup>
D.	3a	<b>někam</b>	<u>Do</u> domácnosti se vrátila pohoda.	3b	<b>kam</b>	Telo se bo vrnilo <u>v</u> prvotno stanje. <sup>348</sup>
C.	4a	<b>odněkud někam</b>	Kamion se vrátil <u>z</u> týdenní cesty <u>zpět</u> <u>na</u> <u>celnici</u> .	4b	<b>od kod kam</b>	Kdaj boš se <u>od tam</u> vrnil domov? <sup>349</sup>
C.	5a	<b>někdy</b>	Já už jsem se vrátila <u>před</u> <u>čtyřmi</u> <u>dny</u> .	5b	<b>kdaj</b>	Oče se bo <u>kmalu</u> vrnil. <sup>350</sup>

Adverbiálním komplementem místa obě slovesa obsazují své pozice ve významu *dostat se na původní místo* (C., č. 1a, 1b, 2a, 2b) a *dostat se do původního stavu, obnovit se* (D., č. 3a, 3b). Obě slovesa potom dokáží otevřít dvě pozice adverbiálního komplementu místa ve významu *dostat se na původní místo* (C., č. 4a, 4b). Tento komplement také představuje valenční doplnění obou sloves spolu s komplementem objektovým v akuzativu.

Ve smyslu *dostat se na původní místo* (C.) je také možné obsazovat pozici adverbiálního komplementu času (č. 5a, 5b), která se spolu s jiným z komplementů ve valenčních polích nenachází.

## 5. Shrnutí

Nejčastěji užívaným valenčním členem je objektový komplement v nepředložkovém akuzativu, který se ve valenčních polích obou sloves objevuje i spolu s dalšími objektovými komplementy v dativu nebo s adverbiálními komplementy místa. Pozice v dativu se ve valenčních polích sloves objevuje také bez akuzativní pozice, a to s předložkou „k“, která se může ve slovinštině vlivem spodoby změnit na „h“. Obě slovesa dále obsazují pozici v genitivu buď s předložkou „do“, nebo „bez“, které ve slovinštině odpovídá předložka „brez“. Také instrumentální pozici obě slovesa využívají, a to s předložkou „s“, která může mít ve slovinštině podobu „z“.

Komplementy kvalifikační, adverbiální komplementy místa ani času se, až na uvedenou výjimku, neobjevují spolu s jinými komplementy.

<sup>346</sup> Byla na konci vsi, ale ještě se vrátila zpátky.

<sup>347</sup> Na velkou sobotu se zvony vracejí z Říma.

<sup>348</sup> Tělo se vrátí do původního stavu.

<sup>349</sup> Kdy se odtamtud vrátíš domů?

<sup>350</sup> Otec se brzy vrátí.

## vzít (si, se) / vzeti (si, se)

### 6. Komplement objektový v akuzativu a další komplementy v jednom VP

A.	1a	něco	Ředitel (si) vzal <u>pero</u> a podepsal se.	1b	kaj	Vzemi (si) <u>žlivo</u> in jej! <sup>351</sup>
C.	2a	něco	Vezměte si obložené <u>chlebíčky</u> .	2b	kaj	Vse <u>sadje</u> (si) je vzal. <sup>352</sup>
D.	3a	něco	Venku leje, vezmi si <u>deštník</u> .	3b	kaj	Vzela sta si <u>taksi</u> . <sup>353</sup>
E.	4a	něco	Češi jsou vynalézavý národ, vezměme si například kontaktní <u>čochky</u> .	4b	kaj	Športi so zdravi, vzemimo (si) <u>kolesarjenje</u> . <sup>354</sup>
G.	5a	někoho	Denisa si vzala <u>Patrika</u> .	5b	koga	Vzela (si) je mladega <u>vlovca</u> . <sup>355</sup>
Y.				6b	kaj	Vsakokrat, ko je bila bolna, je vzela <u>sirup</u> proti kašlu. <sup>356</sup>
A.	7a	někoho za něco	Honzík vzal <u>slepce za ruku</u> a převedl ho přes ulici.			
D.	8a	něco od někoho	<u>Od tebe</u> by (si) pes nevzal ani <u>kúrku</u> chleba.	8b	kaj od koga	<u>Od kupca</u> (si) je vzal <u>preveč</u> <u>denarja</u> . <sup>357</sup>
D.	9a	něco za něco	<u>Za</u> pouhou <u>prohlídku</u> chrupu <u>si</u> zubařka vzala <u>tři</u> <u>stovky</u> .	9b	kaj za kaj	<u>Za</u> <u>popravilo</u> zidu (si) je zidar vzal <u>preveč</u> <u>denarja</u> . <sup>358</sup>
D.	10a	něco na něco	Vezmi <u>si na</u> to <u>rytí</u> pořádný <u>ryč</u> .	10b	kaj za delati	Vzemi se <u>nekaj za</u> <u>igrat</u> . <sup>359</sup>
F.	11a	někoho mezi někoho	Parta z mokré čtvrti hned vzala toho <u>zelenáče</u> <u>mezi</u> <u>sebe</u> .	11b	koga med koga	Vzeli so <u>jo med</u> <u>redovnice</u> . <sup>360</sup>
F.	12a	něco na někoho	Vzal <u>na sebe</u> všechny <u>výdaje</u> .	12b	kaj na koga	Vzeli so <u>krivdo in</u> <u>odgovornost</u> <u>nase</u> . <sup>361</sup>
F.	13a	někoho za někoho	Vzali si <u>ho za</u> <u>svědka</u> .	13b	koga za koga	Vzel (si) <u>ga je za</u> <u>služabníka</u> . <sup>362</sup>
G.	14a	někoho za někoho	Vezmu si <u>tě za</u> <u>ženu</u> , jestli mě chceš.	14b	koga za koga	Vzela (si) <u>ga je za</u> <u>moža</u> , čeprav je precej starejši od nje. <sup>363</sup>
A.	15a	něco něčím	<u>Dort</u> (si) vezměte touhle <u>lopatičkou</u> .	15b	kaj s/z čím	Vzemite (si) <u>to</u> <u>z rokavicami</u> . <sup>364</sup>

<sup>351</sup> Vezmi (si) lžíci a jez!

<sup>352</sup> Všechno ovoce si vzal.

<sup>353</sup> Vzali si taxi.

<sup>354</sup> Sporty jsou zdravé, vezměme (si) cyklistiku.

<sup>355</sup> Vzala si mladého vdovce.

<sup>356</sup> Pokaždé, když byla nemocná, brala sirup proti kašli.

<sup>357</sup> Od zákazníka (si) vzal příliš mnoho peněz.

<sup>358</sup> Za opravu zdi si zedník vzal příliš mnoho peněz.

<sup>359</sup> Vezmi si něco na hraní.

<sup>360</sup> Vzali ji mezi řádové sestry.

<sup>361</sup> Vzali vinu a odpovědnost na sebe.

<sup>362</sup> Vzal ho za služebníka.

<sup>363</sup> Vzala si ho za muže, ačkoli je o hodně starší než ona.

<b>B.</b>	16a	<b>někoho někomu</b>	Válka vzala <u>tisícům</u> matek <u>syny</u> .	16b	<b>kaj komu</b>	Vzeli so ji <u>prtljago</u> iz rok. <sup>365</sup>
<b>B.</b>	17a	<b>někoho k někomu</b>	O Vánocích jsme (si) vzali starou <u>tetu k nám</u> .	17b	<b>koga k/h komu</b>	<u>Starše</u> (si) je vzal <u>k sebi</u> . <sup>366</sup>
<b>A.</b>	18a	<b>něco odněkud</b>	Hostitelka vzala <u>ze stolu</u> <u>tác</u> a všem nabídla.	18b	<b>koga od kod</b>	Vzela <u>otroka iz</u> <u>vozička</u> . <sup>367</sup>
<b>B.</b>	19a	<b>někoho někam</b>	Vzali jsme oba <u>synovce</u> <u>k moři</u> .	19b	<b>kaj kam</b>	<u>V popravilo</u> je vzela vso njegovu <u>garderobo</u> . <sup>368</sup>
<b>D.</b>	20a	<b>něco někam</b>	<u>Do Tater</u> si vezmi <u>pohorky!</u>	20b	<b>kaj kam</b>	<u>Na pot</u> so (si) vzeli najnutnější <u>stvari</u> . <sup>369</sup>
<b>D.</b>	21a	<b>něco odněkud</b>	Když si <u>něco</u> vezmeš <u>z</u> rodinné <u>pokladny</u> , musíš to pak vrátit.	21b	<b>kaj od kod</b>	<u>Iz denarnice</u> (si) je vzela <u>bankovce</u> . <sup>370</sup>
<b>D.</b>	22a	<b>něco někde</b>	<u>Kde</u> kluci vzali tolik <u>céděček?</u>	22b	<b>kaj kje</b>	<u>Pri prodajalcu</u> so (si) vzeli <u>plačano blago</u> . <sup>371</sup>
<b>F.</b>	23a	<b>někoho někam</b>	<u>Do našeho baru</u> vezmeme dvě pohledné <u>dívky</u> .	23b	<b>koga kam</b>	<u>V firmo</u> so (si) vzeli <u>več</u> novih <u>delavcev</u> . <sup>372</sup>
<b>A.</b>	24a	<b>něco nějak</b>	Veźmĕte <u>košík zespodu</u> , ať se nevysype.	24b	<b>koga kako</b>	<u>Otroka</u> je vzela (si) <u>v naročje</u> . <sup>373</sup>
<b>E.</b>	25a	<b>něco jako něco</b>	<u>Jako</u> odstrašující <u>příklad</u> (si) vezmeme <u>obezitu</u> .	25b	<b>kaj kot kaj</b>	Vzemimo (si) <u>to kot</u> <u>opozorilo</u> . <sup>374</sup>
<b>F.</b>	26a	<b>někoho jako někoho</b>	Novou <u>pedagožku</u> vzali nejdřív <u>jako</u> <u>tělocvikářku</u> .	26b	<b>koga kot koga</b>	Vzeli so <u>ga kot</u> <u>začetnika</u> . <sup>375</sup>

Nejčastěji užívanou pozici obou sloves představuje objektový komplement v akuzativu. Pokud se vyskytuje ve valenčním poli bez jiného komplementu, je vždy nepředložkový. U obou sloves se nachází ve významech: *uchopit rukou* (A., č. 1a, 1b), *nabídnout si, posloužit si* (C., č. 2a, 2b), *použít, uplatnit, odebrat* (D., č. 3a, 3b), *vybrat si, považovat* (E., č. 4a, 4b) a *oženit se, vdát se* (G., č. 5a, 5b). Sémantický okruh *opakované braní* (Y.) obsahuje jen slovinské sloveso, proto tuto pozici (č. 6b) otevírá jen ono.

<sup>364</sup> Veźmĕte (si) to rukavicemi.

<sup>365</sup> Vzali jí zavazadlo z rukou.

<sup>366</sup> Vzal (si) rodiče k sobě.

<sup>367</sup> Vzala dítě z kočárku.

<sup>368</sup> Všechnu jeho garderobu vzala/dala na spravení.

<sup>369</sup> Na cestu si vzali nejnutnější věci.

<sup>370</sup> Z peněženky si vzala bankovky.

<sup>371</sup> U prodavače si vzali zaplacené zboží.

<sup>372</sup> Do firmy vzali víc nových pracovníků.

<sup>373</sup> Dítě (si) vzala do náručí.

<sup>374</sup> Veźmĕme (si) to jako upozornění.

<sup>375</sup> Vzali ho jako začátečníka.

Ještě častěji obě slovesa otevírají pozici v akuzativu dvakrát, jedna z těchto je vždy nepředložková a druhá předložková. Ve významu *uchopit rukou* (A.) je to předložka „za“, která náleží k jedné z pozic (č. 7a). To ovšem platí jen pro české sloveso, slovinské sice tento význam obsahuje, ale pozici neobsazuje. V sémantickém okruhu *použít, uplatnit, odebrat* (D.) obě slovesa používají buď předložku „od“ (č. 8a, 8b), nebo „za“ (č. 9a, 9b). Ještě v tomto významu je v češtině možné otevřít dvě pozice objektového komplementu v akuzativu, přičemž jeden s předložkou „na“ (č. 10a). Ve slovinštině je předložková pozice v akuzativu nahrazena pozicí ve formě infinitivu, rovněž s předložkou „na“. Ve významovém okruhu *přijmout (o člověku)*(F.) se také otevírají pozice tohoto typu ve třech variantách. České předložce „mezi“ (č. 11a) odpovídá předložka „med“ (č. 11b), předložky „na“ (č. 12a, 12b) a „za“ (č. 13a, 13b) si odpovídají zcela. Předložky „za“ si odpovídají také ve významu *oženit se, vdát se* (G., č. 14a, 14b).

Nepředložková pozice objektového komplementu v akuzativu se ve valenčních polích obou sloves může nacházet také spolu s pozicí v instrumentálu. Tato pozice má funkci instrumentu, proto je v češtině nepředložková (č. 15a) a ve slovinštině si předložku „s“ ponechává (č. 15b). Předložka „s“ se vlivem spodoby může měnit na „z“. Ve významu *odvést, přemístit, odejmout, sebrat, připravit o něco, o někoho* (B.) obě slovesa do svého valenčního pole vedle nepředložkové akuzativní pozice kladou i pozici v dativu. Ta může být nepředložková (č. 16a, 16b) nebo s předložkou „k“ (č. 17a, 17b). Předložka „k“ se vlivem spodoby může měnit na „h“.

Pozici objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu obě slovesa také doplňují adverbialním komplementem místa, a to ve významech *uchopit rukou* (A., č. 18a, 18b), *odvést, přemístit, odejmout, sebrat, připravit o něco, o někoho* (B., č. 19a, 19b), *použít, uplatnit, odebrat* (D., č. 20a, 20b, 21a, 21b, 22a, 22b) a *přijmout (o člověku)*(F., č. 23a, 23b).

Objektový komplement v nepředložkovém akuzativu obě slovesa využívají také spolu s adverbialním komplementem způsobu (č. 24a, 24b), a to v prvním významu *uchopit rukou* (A.). Ve významu *vybrat si, považovat* (E.) je to komplement kvalifikační v podobě substantiva v akuzativu se spojovacím výrazem „jako“ nebo „kot“, který se objevuje ve valenčních polích obou sloves spolu s objektovým komplementem v nepředložkovém akuzativu (č. 25a, 25b). V sémantickém okruhu *přijmout (o člověku)*(F.) se stejná situace opakuje (č. 26a, 26b).

## 7. Adverbiální komplement místa a času a další komplementy v jednom VP

<b>G.</b>	1a	<b>někde</b>	Snoubenci se vezmou v Jaroměři.	1b	<b>kje</b>	Želela sta se vzeti v cerkvi. <sup>376</sup>
<b>H.</b>	2a	<b>někde</b>	Kde Kateřina vzala tu drzost?	2b	<b>kje</b>	Je čudno, kje je vzal toliko moči za živiljenje. <sup>377</sup>
<b>H.</b>	3a	<b>odněkud</b>	Odkud se vzaly ty tvé výtvarné sklony?	3b	<b>od kod</b>	Od nekod je vzal idejo, da bo prišel. <sup>378</sup>
<b>G.</b>	4a	<b>někdy</b>	Magda a Jakub se včera vzali.	4b	<b>kdej</b>	Pred postom se bosta vzela. <sup>379</sup>

Adverbiální komplement místa doplňuje obě slovesa také bez jiných komplementů, a to ve významech *oženit se, vdát se* (G., č. 1a, 1b) a *objevit se, vzniknout* (H., č. 2a, 2b, 3a, 3b). Mnohem častěji se komplement lokální objevuje ve valenčním poli sloves spolu s komplementem objektovým v nepředložkovém akuzativu, jak je popsáno výše. Ve významu *oženit se, vdát se* (G.) představuje doplnění obou sloves adverbiální komplement času (č. 4a, 4b).

## 8. Vedlejší věta spojková

Vedlejší věta spojková představuje doplnění sloves jen ve významu *vybrat si, považovat* (E.): *Vezměme si, že auto jelo 100 km v hodině. / Vzemimo, da bodo prišli vsi.*<sup>380</sup>

## 9. Shrnutí

Obě slovesa nejčastěji obsazují své pozice objektovým komplementem v nepředložkovém akuzativu, který se může ve slovesných valenčních polích nacházet i spolu s jiným objektovým komplementem, který je potom předložkový. Předložky si v zásadě odpovídají, jen ve významu *použít, uplatnit, odebrat* (D.) je ekvivalentem dvou českých pozic v akuzativu s předložkou „na“ jedna pozice v akuzativu s předložkou „za“ a objektový komplement ve formě infinitivu. Pokud je pozice objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu otevřena spolu s pozicí v instrumentálu, je tato instrumentální pozice v češtině nepředložková, a ve slovinštině se objevuje s předložkou „s“, která se vlivem spodoby může změnit na „z“. Pozice objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu je velmi často obsazována

<sup>376</sup> Chtěli se vzít v kostele.

<sup>377</sup> Je zvláštní, kde vzal tolik síly do života.

<sup>378</sup> Odněkud vzal nápad, že přijde.

<sup>379</sup> Před pústem se vezmete.

<sup>380</sup> Vezměme (si), že přijdou všichni.



spolu s pozicí adverbialního komplementu místa. Jednou je také využíván spolu s komplementem způsobu a dvakrát spolu s komplementem kvalifikačním v podobě substantiva v akuzativu se spojovacím výrazem „jako“ nebo „kot“.

Adverbialní komplement místa je oběma slovesy využíván i bez objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu. Pouze jednou jsou slovesa doplněna pozicí adverbialního komplementu času a vedlejší větou spojkovou.

### 3. 5 Slovesa mluvení, myšlení, vnímání

bát se / bati se .....	69
cítit (se) / čutiti (se) .....	71
dívat se / gledati .....	73
mluvit / govoriti .....	75
myslet (si) / misliti (si) .....	79
podívat se / pogledati (se) .....	81
prosit (se) / prositi .....	83
ptát se / vprašati .....	86
rozumět (si) / razumeti (se) .....	88
říci (se, si) / reči (se, si) .....	90
slyšet / slišati .....	95
stydět se / sramovati se .....	99
vědět / vedeti .....	100
věřit / verjeti .....	102
vidět (se) / videti (se) .....	104
volat / klicati .....	109
všimnout si / opaziti .....	114
zapomenout / pozabiti .....	115
zdát se / zdeti se .....	116
znát (se) / poznati (se) .....	118

#### **bát se / bati se**

##### 1. Komplement objektový v akuzativu, v genitivu a ve formě infinitivu

<b>A.</b>	1a	<b>o něco</b>	Bojím se víc <u>o zdraví</u> než <u>o majetek</u> .	1b	<b>za koga</b>	Starši se bojijo <u>za otoke</u> . <sup>381</sup>
<b>A.</b>	2a	<b>někoho</b>	Odmalička se bojím <u>policajtů</u> .	2b	<b>česa</b>	Boji se smrti. <sup>382</sup>
<b>B.</b>	3a	<b>něco (u)dělat</b>	Raněný se bojí <u>pohnout</u> .	3b	<b>delati (narediti) kaj</b>	Vsako stvar se boji <u>začeti</u> . <sup>383</sup>

<sup>381</sup> Rodiče se bojí o děti.

<sup>382</sup> Bojí se smrti.

<sup>383</sup> Každou věc se bojí začít.

Obě slovesa ve významu *mít pocit ohrožení, obavu, očekávat něco nepříjemného* (A.) otevírají pozici objektového komplementu v předložkovém akuzativu. České sloveso obsazuje tuto pozici s předložkou „o“ (č. 1a), které ve slovinštině odpovídá předložka „za“ (č. 1b), pokud se jedná o vyjádření předmětu zasaženého dějem. Ve stejném sémantickém okruhu obě slovesa obsazují také pozici v nepředložkovém genitivu (č. 2a, 2b). Ve smyslu *mít obavu z nějaké vlastní činnosti* (B.) je potom oběma slovesy obsazena pozice objektového komplementu ve formě infinitivu (č. 3a, 3b).

## 2. Vedlejší věta spojková

A.	1a	<b>že</b>	Mladí manželé se bojí, <u>že budou mít málo peněz.</u>	1b	<b>da</b>	Boji se, <u>da mu bo potem očital.</u> <sup>384</sup>
A.	2a	<b>aby</b>	Stařík se bojí, <u>aby ho někdo neošidil.</u>	2b	<b>da bi</b>	Bojim se, <u>da ne bi prišel moj mož.</u> <sup>385</sup>
A.	3a	<b>jestli/zda</b>	Báli jsme se, <u>jestli nás taky nevykradli.</u>	3b	<b>če</b>	Bala bom se ga, <u>če bo me pogledal grdo.</u> <sup>386</sup>

Doplnění obou sloves může mít také podobu vedlejší věty spojkové, která se ale nachází pouze ve významu *mít pocit ohrožení, obavu, očekávat něco nepříjemného* (A.).

## 3. Shrnutí

Obě slovesa obsahují jen dva významové okruhy. V prvním obsazují pozice objektových komplementů v nepředložkovém genitivu a v akuzativu s předložkou. České předložce „o“ ve významu předmětu zasaženého dějem odpovídá ve slovinštině předložka „za“. Žádný z objektových komplementů se ve valenčním poli nenachází spolu s jiným komplementem. Vedlejší věty spojkové obě slovesa také v prvním významu doplňují.

Ve druhém významu obě slovesa obsazují pouze pozici objektového komplementu ve formě infinitivu.

<sup>384</sup> Bojí se, že mu to bude potom vyčítat.

<sup>385</sup> Bojím se, aby nepřišel můj manžel.

<sup>386</sup> Budu se bát, jestli se na mě podívá ošklivě.

## cítit (se) / čutiti (se)

### 1. Komplement objektový v akuzativu a v instrumentálu a další komplementy v jednom VP

A.	1a	<b>něco</b>	Pasažéři před výbuchem cítili <u>zápach</u> plynu.	1b	<b>kaj</b>	Ali čutiš ta <u>smrad</u> ? <sup>387</sup>
B.	2a	<b>někoho</b>	V místnosti někdo byl, Ivan ho <u>cítil</u> .	2b	<b>kaj</b>	Živali <u>čutijo</u> <u>nevarnost</u> . <sup>388</sup>
B.	3a	<b>něco z něčeho</b>	<u>Z chování</u> našich hostů jsme cítili <u>nadřazenost</u> .	3b	<b>kaj iz česa</b>	<u>Iz njegovih gest</u> čutim <u>surovost</u> . <sup>389</sup>
C.	4a	<b>něco k někomu</b>	Cítíš <u>ke mně</u> ještě vůbec <u>něco</u> ?	4b	<b>kaj do koga</b>	Mislím, da <u>do njega</u> čuti <u>ljubezen</u> . <sup>390</sup>
C.	5a	<b>s někým</b>	Všichni cítíme <u>s nešťastnými obyvateli</u> Afganistanu.			

Objektový komplement v nepředložkovém akuzativu představuje nejčastější doplnění obou sloves. Nachází se v sémantických okruzích *vnímat čichem* (A., č. 1a, 1b) a *vnímat jiným smyslem než čichem* (B., č. 2a, 2b) a spolu s dalšími komplementy opět ve významu *vnímat jiným smyslem než čichem* (B.) a také v předposledním významu *sympatizovat* (C.). V druhém jmenovaném významovém okruhu se objektový komplement v akuzativu objevuje spolu s pozicí v genitivu s předložkou „z“ (č. 3a), které ve slovinštině odpovídá předložka „iz“ (č. 3b). V posledním uvedeném významu se nachází zároveň s pozicí v dativu s předložkou „k“ (č. 4a), která se v tomto případě do slovinštiny překládá jako „do“ (č. 4b).

Pozici objektového komplementu v instrumentálu s předložkou „s“ obsazuje ve významu *sympatizovat* (C.) pouze české sloveso (č. 5a).

### 2. Komplement kvalifikační v nominativu, v akuzativu a v instrumentálu a další komplementy v jednom VP

D.	1a	<b>nějaký</b>	Marcela se cítila <u>opuštěná</u> .			
D.	2a	<b>někým</b>	Když se cítíš <u>soudcem</u> , zkus soudit.	2b	<b>koga</b>	Čuti se <u>aristokratinjo</u> . <sup>391</sup>
D.	3a	<b>někým někde</b>	<u>Ve Slovinsku</u> se už necítím <u>cizincem</u> .	3b	<b>koga kje</b>	<u>V lastni hiši</u> se čuti <u>tujca</u> . <sup>392</sup>

<sup>387</sup> Cítíš ten zápach?

<sup>388</sup> Zvířata cítí nebezpečí.

<sup>389</sup> Z jeho gest cítím surovost.

<sup>390</sup> Myslím, že k němu cítí lásku.

<sup>391</sup> Cítí se aristokratkou.

<sup>392</sup> Cítí se cizincem ve vlastním domě.

Všechny pozice komplementu kvalifikačního se nacházejí v posledním významu *připadat si* (D.). Pozici tohoto komplementu ve tvaru adjektiva v nominativu obsazuje jen české sloveso (č. 1a). České pozici ve tvaru substantiva v nepředložkovém instrumentálu (č. 2a) potom ve slovinštině odpovídá substantivní pozice v akuzativu, rovněž bez předložky (č. 2b). Ve valenčních polích obou sloves se posledně zmíněné pozice mohou objevovat spolu s adverbialními komplementy místa (č. 3a, 3b).

## 2. Adverbialní komplement místa a času a další komplementy v jednom VP

<b>D.</b>	1a	<b>někde</b>	Všechny návštěvy se <u>u nás</u> cítí jako doma.		.....
<b>D.</b>	2a	<b>někdy</b>	<u>O Vánocích</u> jsme se všichni cítili skvěle.		

Stejně jako v případě komplementů kvalifikačních i adverbialní komplementy se nacházejí jen v posledním významu *připadat si* (D.). Pozici adverbialního komplementu místa (č. 1a) či času (č. 2a) bez jiných komplementů otevírá jen české sloveso. Tento komplement lokální se však také nachází ve valenčním poli již obou sloves zároveň spolu s komplementem kvalifikačním ve tvaru substantiva v instrumentálu, jak je popsáno výše.

## 3. Shrnutí

Obě slovesa nejčastěji obsazují pozici objektového komplementu v akuzativu, který je vždy nepředložkový. Tento komplement se ve valenčních polích obou sloves objevuje také spolu s předložkovou pozicí v genitivu – v češtině s předložkou „z“ a ve slovinštině s předložkou „iz“. Na místě předložkové pozice v genitivu může stát předložkový valenční člen v dativu, ke kterému v češtině náleží předložka „k“, kdežto ve slovinštině „do“. Pozici objektového komplementu v nepředložkovém instrumentálu obsazuje potom pouze české sloveso.

Stejně tak pouze české sloveso otevírá pozici komplementu kvalifikačního ve tvaru adjektiva v nominativu. Pozice tohoto komplementu ve tvaru substantiva je využívána oběma slovesy, ale pokaždé v jiném pádu. České pozici v nepředložkovém instrumentálu odpovídá ve slovinštině pozice v nepředložkovém akuzativu. Obě tyto pozice se mohou otevírat zároveň s pozicí adverbialního komplementu místa.

Uvedený adverbialní komplement je jediný, který doplňuje slovinské sloveso. Adverbialními komplementy místa a času bez jiných komplementů využívá pouze české sloveso.

## dívat se / gledati

### 1. Komplement objektový v akuzativu, v lokálu, v instrumentálu a v dativu a další komplementy v jednom VP

A.	1a	na něco	Milióny lidí se dnes budou dívat <u>na zatmění</u> Slunce.	1b	kaj	Rad gleda <u>filme</u> . <sup>393</sup>
Y <sub>1</sub> .				2b	na kaj, da	Gleda le <u>na to, da bi kaj zaslužil</u> . <sup>394</sup>
C.	3a	po někom	Náš kluk se už začíná dívat <u>po slečnách</u> .	3b	za čim	Gledali so samo <u>za visokimi položaji</u> v vladi. <sup>395</sup>
X.	4a	po něčem	Rodiče se dívají <u>po malém venkovském domku</u> na důchod.			
A.	5a	něčím	Dívala se uplakanýma <u>očima</u> .	5b	s/z čim	Naš dedek rad gleda <u>z dalnogledom</u> . <sup>396</sup>
A.	6a	někomu někam	Dívej se <u>mi do očí</u> , když se mnou mluvíš.	6b	komu kam	Ne gledaj <u>mi v karte</u> ! <sup>397</sup>
Y <sub>2</sub> .				7b	komu od kod	Uho <u>mu</u> gleda <u>izpod kape</u> . <sup>398</sup>

Obě slovesa ve významu *používat zrak* (A.) obsazují pozici objektového komplementu v akuzativu – v češtině s předložkou „na“ (č. 1a), ve slovinštině bez předložky (č. 1b). Slovinské sloveso pozici v akuzativu s předložkou „na“ používá v situaci, kdy se v jeho valenčním poli nachází zároveň vedlejší věta spojková (č. 2b). Jedná se o sémantický okruh *starat se, snažit se, dohlédnout* (Y<sub>1</sub>), který obsahuje jen slovinské sloveso.

V sémantickém okruhu *hledat, mít zájem* (C.) české sloveso otevírá pozici objektového komplementu v lokálu s předložkou „po“ (č. 3a), které ve slovinštině odpovídá pozice v instrumentálu s předložkou „za“ (č. 3b). Význam *hledat* (X.) obsahuje jen české sloveso, které zde opět otevírá pozici objektového komplementu v lokálu s předložkou „po“ (č. 4a).

<sup>393</sup> Rád se dívá na filmy.

<sup>394</sup> Stará se jen o to, aby si něco vydělal.

<sup>395</sup> Dívali se jen po vysokých funkcích ve vládě.

<sup>396</sup> Náš děda se rád dívá dalekohledem.

<sup>397</sup> Nedívej se mi do karet!

<sup>398</sup> Ucho mu kouká zpod čepice.

Pozice objektového komplementu v instrumentálu je oběma slovesy obsazována pouze ve významu *používat zrak* (A.). Pozice má funkci instrumentu, proto je v češtině nepředložková (č. 5a). Ve slovinštině se tato pozice objevuje s předložkou „s“, která se vlivem spodoby může měnit na „z“ (č. 6b).

Objektový komplement v dativu se nachází ve valenčním poli obou sloves pouze s adverbialním komplementem místa. Ve významu *používat zrak* (A.) jej užívají obě slovesa (č. 6a, 6b). Sémantický okruh *vykukovat* (Y<sub>2</sub>.) obsahuje jen slovinské sloveso, proto tyto pozice sloveso *dívat se* neotevívá (č. 7b).

## 2. Adverbialní komplement místa a další komplementy v jednom VP

A.	1a	<b>někam</b>	Když jdu, dívám se <u>před sebe</u> i <u>okolo sebe</u> .	1b	<b>kam</b>	Gledal je <u>na</u> vse <u>strani</u> . <sup>399</sup>
A.	2a	<b>odněkud</b>	Nahoře ve věži se někdo díval <u>z okna</u> .	2b	<b>od kod</b>	Gledal je <u>z</u> stolpe. <sup>400</sup>
A.	3a	<b>někudy</b>	Vlčák neštěkal, jen se díval <u>skulinou</u> v plotě.	3b	<b>kod</b>	Kar naprej je gledal <u>skozi okno</u> . <sup>401</sup>
Y <sub>2</sub> .				4b	<b>od kod</b>	Krilo gleda <u>izpod plašča</u> . <sup>402</sup>

Nejužívanější komplement obou sloves představuje adverbialní komplement místa, který obě slovesa využívají ve významu *používat zrak* (A., č. 1a, 1b, 2a, 2b, 3a, 3b) a slovinské sloveso ještě ve významu, který české neobsahuje: *vykukovat* (Y<sub>2</sub>., č. 4b). Adverbialní komplement místa se ve valenčních polích obou sloves nachází spolu s objektovým komplementem v dativu, jak je popsáno výše.

## 3. Vedlejší věta spojková a vztážná

B.	1a	<b>jestli/zda</b>	Matka se denně dívala, <u>jestli jí přišel dopis od syna</u> .	1b	<b>če</b>	Gledali so, <u>če se h gradu ne približujejo odposlanci</u> . <sup>403</sup>
Y <sub>1</sub> .				2b	<b>da</b>	Gledal bom, <u>da se bo vse končalo</u> . <sup>404</sup>
B.	3a	<b>Vvzt</b>	Dívám se, <u>jaký je dnes v televizi program</u> .	3b	<b>Oo</b>	Najprej vedno gledamo, <u>kaj je na jedilniku</u> . <sup>405</sup>

<sup>399</sup> Díval se na všechny strany.

<sup>400</sup> Díval se z věže.

<sup>401</sup> Pořád se díval oknem.

<sup>402</sup> Sukně vykukuje zpod pláště.

<sup>403</sup> Dívali se, zda se k hradu neblíží poselstvo.

<sup>404</sup> Budu se snažit, aby to všechno skončilo.

<sup>405</sup> Nejdřív se vždy díváme, co je na jídelním lístku.

Doplnění obou sloves může představovat i vedlejší věta spojková, a to ve významu *zjišťovat* (B., č. 1a, 1b). Slovinské sloveso potom toto doplnění využívá i ve významu, který české neobsahuje: *starat se, snažit se, dohlédnout* (Y<sub>1</sub>., č. 2b).

Vedlejší věta vztažná se ve valenčních polích obou sloves nachází jen v jednom významu, kterým je opět *zjišťovat* (B., č. 3a, 3b).

#### 4. Shrnutí

České sloveso spolu s pozicí v akuzativu využívá předložku „na“ vždy, slovinské sloveso tuto předložku nepoužívá v případech, kdy se akuzativní pozice v jeho valenčním poli nachází bez jiného komplementu, kterým je vedlejší věta spojková.

České sloveso pozici objektového komplementu v lokálu otevírá vždy s předložkou „po“. Této pozici ve slovinštině odpovídá pozice v instrumentálu s předložkou „za“. Komplement v instrumentálu má funkci prostředku, proto je v češtině nepředložkový, kdežto ve slovinštině má při sobě předložku „s“, která se vlivem spodoby může měnit na „z“. Objektový komplement v dativu se ve valenčních polích obou sloves nachází spolu s adverbialním komplementem místa.

Komplement lokální je nejčastěji využívanou pozicí. Do valenčních polí obou sloves také patří vedlejší věty spojkové a vztažné.

## mluvit / govoriti

### 5. Komplement objektový v akuzativu, v dativu a v genitivu a další komplementy v jednom VP

D.	1a	<b>něco</b>	Nemluv takové <u>nesmysly</u> .	1b	<b>kaj</b>	Oči so govorile samo <u>strah</u> . <sup>406</sup>
E.	2a	<b>někoho</b>	Hlavního <u>hrdinu</u> mluví Viktor Preis.	2b	<b>koga</b>	Ta igralec govori <u>Hamleta</u> . <sup>407</sup>
A.	3a	<b>na někoho</b>	Nemluv <u>na něj</u> , když se učí.	3b	<b>komu</b>	Govorim <u>ti</u> že pol ure in ti ne slišiš. <sup>408</sup>
A.	4a	<b>za někoho</b>	Nechápu, že sneseš, že <u>za tebe</u> mluví matka.	4b	<b>namesto koga</b>	Vedno je govorila <u>namesto njega</u> . <sup>409</sup>
C.	5a	<b>pro něco</b>	Všechny body mluví <u>pro legalizaci</u> marihuany.	5b	<b>za kaj</b>	Vse govori <u>za to</u> , da se je ponesrečil. <sup>410</sup>
A.	6a	<b>k</b>	Poslanec Jandák mluvil <u>ke</u>			

<sup>406</sup> Oči říkaly, že má strach.

<sup>407</sup> Ten herec mluví Hamleta.

<sup>408</sup> Mluvím na tebe už půl hodiny a ty neslyšíš.

<sup>409</sup> Vždycky za něj / místo něj mluví.

<sup>410</sup> Všechno mluví pro to, že měl nehodu.



		<b>někomu</b>	shromážděným <u>občanům</u> .			
<b>C.</b>	7a	<b>proti něčemu</b>	<u>Protí</u> navrhovanému řešení mluví několik okolností.	7b	<b>proti komu</b>	Ampak on je govoril <u>proti meni!</u> <sup>411</sup>
<b>A.</b>	8a	<b>do něčeho</b>	Matka by ráda mluvila <u>do</u> všech našich <u>záležitostí</u> .			
<b>C.</b>	9a	<b>z někoho</b>	Honzy si nevíšmej, mluví <u>z něj</u> závist.	9b	<b>iz koga</b>	<u>Iz njega</u> skoraj vedno govori hrepenenje. <sup>412</sup>
<b>D.</b>				10b	<b>komu kaj</b>	<u>To mu</u> govori notrajni glas. <sup>413</sup>
<b>D.</b>				11b	<b>kaj kje</b>	<u>Na predavanju</u> je govoril najbolj tipične <u>primeru</u> . <sup>414</sup>

České sloveso nejčastěji obsazuje své valenční pozice komplementem objektovým v akuzativu, který se nachází jak bez předložky, tak s předložkami. Ve významech *říkat* (D.) a *dabovat, mluvit roli* (E.) obě slovesa otevírají své pozice tohoto komplementu v nepředložkové podobě (č. 1a, 1b, 2a, 2b). Pozici obsazené v češtině komplementem objektovým v akuzativu s předložkou „na“ (č. 3a) ve významu *vyjadřovat se řečí, promlouvat, mít proslov* (A.) odpovídá ve slovinštině pozice v dativu bez předložky (č. 3b). Ve stejném významu dokáže české sloveso otevřít valenční člen v akuzativu s předložkou „za“ (č. 4a). Ekvivalentem této pozice je potom ve slovinské větě pozice obsazená genitivem s předložkou „namesto“ (č. 4b). Valenční člen českého slovesa v akuzativu může být otevřen s předložkou „pro“ (č. 5a) ve významu *vypovídat, svědčit, být důkazem* (C.). Zde již i slovinské sloveso obsazuje pozici komplementu objektového v akuzativu, která se objevuje s předložkou „za“ (č. 5b).

I české sloveso ve významu *vyjadřovat se řečí, promlouvat, mít proslov* (A.) může otevírat valenční pozici objektového komplementu v dativu, a to s předložkou „k“ (č. 6a). Touto pozicí slovinské sloveso v uvedeném významu doplněno není. Ve valenčním poli obou sloves se potom objevuje pozice v dativu s předložkou „proti“ (č. 7a, 7b), ale v jiném významovém okruhu - *vypovídat, svědčit, být důkazem* (C.).

V sémantickém okruhu *vyjadřovat se řečí, promlouvat, mít proslov* (A.) pouze české sloveso obsazuje pozici v genitivu s předložkou „do“ (č. 8a). Slovinské sloveso tuto pozici neotevívá. Obě slovesa v sémantickém okruhu *vypovídat, svědčit, být důkazem* (C.) jsou ale pozicí v genitivu doplněna, která se objevuje s předložkou „z“ v češtině (č. 9a) a „iz“ ve slovinštině (č. 9b).

<sup>411</sup> Ale on mluvil proti mně!

<sup>412</sup> Mluví z něho skoro vždy touha.

<sup>413</sup> To mu říká vnitřní hlas.

<sup>414</sup> Na přednášce říkal nejtypičtější příklady.

Dva objektové komplementy se mohou nacházet ve valenčním poli pouze slovinského slovesa. Jedná se o nepředložkové pozice v dativu a v akuzativu (č. 10b) ve významu *říkat* (D.).

Ve smyslu *říkat* (D.) pouze slovinské sloveso otevírá zároveň pozici objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu a adverbialního komplementu místa (č. 11b). Již bylo uvedeno, že i české sloveso obsazuje pozici v dativu, a to s předložkou „k“ ve významu *vyjadřovat se řečí, promlouvat, mít proslov* (A.).

## 6. Komplement objektový v lokálu a v instrumentálu a další komplementy v jednom VP

A.	1a	<b>o něčem</b>	Premiér mluvil hlavně <u>o</u> ekonomické <u>situaci</u> .	1b	<b>o kom</b>	Govorili so samo <u>o</u> <u>njem</u> . <sup>415</sup>
C.	2a	<b>o něčem</b>	Tvar a dekorace mluví <u>o</u> <u>době</u> jejího vzniku.	2b	<b>o čem</b>	Pohišstvo govori <u>o</u> dobrem <u>okusu</u> lastnikov. <sup>416</sup>
A.	3a	<b>čím</b>	Plynule mluví dvěma <u>jazyky</u> , pasivně potom ještě ovládá tři další.	3b	<b>kaj</b>	Govori <u>šest</u> <u>jezikov</u> . <sup>417</sup>
B.	4a	<b>s někým</b>	Tvrdí, že <u>s</u> <u>ním</u> nikdy nemluvil.	4b	<b>s/z kom</b>	Ali si že govoril <u>z</u> <u>njo</u> ? <sup>418</sup>
B.	5a	<b>o někom s někým</b>	<u>O Lindě</u> jsem už mluvil <u>s</u> <u>psychiatrem</u> .	5b	<b>o čem s/z kom</b>	Govoril je <u>z</u> <u>vnuki</u> <u>o</u> svojih <u>doživetjih</u> . <sup>419</sup>

Obě slovesa ve významu *vyjadřovat se řečí, promlouvat, mít proslov* (A.) a *vypovídat, svědčit, být důkazem* (C.) otevírají pozice objektového komplementu v lokálu s předložkou „o“ (č. 1a, 1b, 2a, 2b). V prvně zmíněném sémantickém okruhu *vyjadřovat se řečí, promlouvat, mít proslov* (A.) představuje českému valenčnímu členu v nepředložkovém instrumentálu (č. 3a) opozici ve slovinštině komplement objektový v akuzativu, rovněž bez předložky (č. 3b). Ve významu *vést rozhovor* (B.) si obě pozice v instrumentálu s předložkou „s“, která se vlivem spodoby může změnit ve slovinštině na „z“, odpovídají (č. 4a, 4b), a to i v případě, kdy se ve valenčním poli slovesa nachází také pozice v lokálu s předložkou „o“ (č. 5a, 5b).

<sup>415</sup> Mluvili jen o něm.

<sup>416</sup> Nábytek mluví o dobrém vkusu vlastníků.

<sup>417</sup> Mluví šesti jazyky.

<sup>418</sup> Už jsi s ní mluvil?

<sup>419</sup> Mluvil s vnoučaty o svých zážitcích.

## 7. Adverbiální komplement místa a další komplementy v jednom VP

A.	1a	<b>někde</b>	<u>Na demonstraci</u> mluvilo několik řečníků.	1b	<b>kje</b>	<u>Zunaj nekdo govori.</u> <sup>420</sup>
A.	2a	<b>odněkud</b>	<u>Z tribuny</u> teď mluví pražský primátor.	2b	<b>od kod</b>	Mati <u>govori</u> z okna. <sup>421</sup>

Obě slovesa obsazují své valenční pozice i adverbiálními komplementy místa. Oba valenční členy se vyskytují ve významu *vyjadřovat se řečí, promlouvat, mít proslov* (A.). Komplement místa se nachází spolu s objektovým komplementem pouze ve valenčním poli slovinského slovesa. Jedná se o objektový komplement v nepředložkovém akuzativu, jak již bylo naznačeno.

## 8. Vedlejší věta spojková

Vedlejší věta spojková se nachází ve valenčním poli pouze slovinského slovesa ve významu *říkat* (D.): *Govorijo, da jo bo poročil zaradi denarja.*<sup>422</sup>

## 9. Shrnutí

České sloveso nejčastěji obsazuje své valenční pozice komplementem objektovým v akuzativu, který se ve valenčních polích obou sloves nachází jak bez předložky, tak s předložkami. Pokud jsou tyto pozice bez předložek, v obou jazycích si odpovídají. Pokud se však objevuje česká pozice v akuzativu s předložkou „na“, „za“ nebo „pro“, může slovinské sloveso obsadit pozici v dativu, v genitivu nebo opět v akuzativu s jinou předložkou „namesto“. Česká slovesa také otevírá pozice v dativu. Pokud se tato pozice objevuje s předložkou „k“, neexistuje k ní ve slovinštině ekvivalent. Pozice si zcela odpovídají v případě, kdy je v obou jazycích objevuje pozice v dativu s předložkou „proti“. Pozice slovinského slovesa obsazená objektovým komplementem v genitivu není jen ekvivalentem českého valenčního členu v akuzativu s předložkou „za“, ale otevírá ji i české sloveso. Podobně jako v případě českých pozic obsazených objektovým komplementem v předložkovém dativu, i v případě pozic v předložkovém genitivu na slovinské straně pozice buď úplně chybí, nebo si v zásadě odpovídají. Pokud je obsazena česká pozice v genitivu s předložkou „do“, slovinský ekvivalent k ní neexistuje. V případě, kdy české sloveso obsadí pozici v genitivu s předložkou „z“, slovinské využívá pozici ve stejném pádu, ale s předložkou „iz“.

<sup>420</sup> Venku někdo mluví.

<sup>421</sup> Matka mluví z okna.

<sup>422</sup> Říká se, že se s ní ožení kvůli penězům.

České sloveso na rozdíl od slovinského neotevívá pozice dvou objektových komplementů zároveň. Slovinské sloveso dále dokáže otevřít nepředložkové pozice v dativu a v akuzativu. Jen ve slovinštině je možné otevřít zároveň pozici objektového komplementu v akuzativu a adverbialního komplementu místa.

Obě slovesa shodně obsazují pozice komplementu objektového v lokálu s předložkou „o“. Pozice v instrumentálu s předložkou „s“ si také odpovídají, ale české pozici v instrumentálu s funkcí instrumentu potom ve slovinštině odpovídá pozice v akuzativu. Pokud se komplement objektový v lokálu a v instrumentálu nachází ve valenčních polích obou sloves zároveň, jsou pozice obsazovány shodně s předložkami „o“ a „s“, v čemž si také v obou jazycích odpovídají. Jen předložka „s“ se může ve slovinštině vlivem spodoby měnit na „z“. Stejně tak v obou jazycích koresponduje pozice objektového komplementu v lokálu s předložkou „o“.

Ve valenčním poli obou sloves se častěji objevuje adverbiale způsobu než adverbialní komplement místa. Ve valenčním poli pouze slovinského slovesa se také nachází vedlejší věta spojková.

## myslet (si) / misliti (si)

### 1. Komplement objektový v akuzativu, v lokálu a ve formě infinitivu a další komplementy v jednom VP

B.	1a	<b>něco</b>	Promiň, myslel jsem <u>to</u> v legraci.	1b	<b>kaj</b>	Mislil <u>to</u> resno. <sup>423</sup>
A.	2a	<b>na někoho</b>	Myslel jsem jen <u>na Míšu</u> .	2b	<b>na kaj</b>	Mislil je <u>na bolečine</u> , ki ga čakajo. <sup>424</sup>
A.	3a	<b>něco o něčem</b>	<u>Co</u> si myslíte <u>o účinkování</u> v reklamě?	3b	<b>kaj o kom</b>	Mati si <u>o njem</u> misli neresnične <u>stvari</u> . <sup>425</sup>
B.	4a	<b>něco něčím</b>	<u>Co</u> myslíš tímhle svým <u>pohledem</u> ?	4b	<b>kaj s/z čím</b>	<u>Kaj</u> misliš <u>s</u> tem svojim <u>malčanjem</u> ? <sup>426</sup>
B.	5a	<b>něco s něčím</b>	Přejeme si, abyste <u>to s členstvím</u> v NATO mysleli vážně.	5b	<b>(kaj) s/z kom kako</b>	Ta učitelj <u>z dijaki</u> ni mislil dobro. <sup>427</sup>
A.	6a	<b>o něčem, že</b>	Nemyslím si <u>o tom článku</u> , že je špatný.	6b	<b>o kom, da</b>	<u>O njem</u> mislijo, <u>da ni dober prijatelj</u> . <sup>428</sup>
B.				7b	<b>delati kaj</b>	Mislil je <u>govoriti</u> z njim. <sup>429</sup>

<sup>423</sup> Myslím to vážně.

<sup>424</sup> Myslel na bolesti, které ho čekají.

<sup>425</sup> Matka si o něm myslí nepravdivé věci.

<sup>426</sup> Co myslíš tím svým mlčením?

<sup>427</sup> Ten učitel to se žáky nemyslel dobře.

<sup>428</sup> O něm si myslí, že není dobrý kamarád.

<sup>429</sup> Zamýšlel / chtěl s ním mluvit.

Nejčastěji užívané doplnění obou sloves představuje objektový komplement v akuzativu. Obě slovesa jej užívají v nepředložkové podobě (č. 1a, 1b) ve významu *zamýšlet, mít úmysl, záměr, plán* (B.). S předložkou „na“ (č. 2a, 2b) se objevuje ve významu *přemýšlet, uvažovat, přemítat* (A.). Tento komplement bez předložky se může ve valenčních polích obou sloves nacházet také spolu s pozicí v lokálu s předložkou „o“ (č. 3a, 3b), ve stejném sémantickém okruhu. A ve druhém významu *zamýšlet, mít úmysl, záměr, plán* (B.) se objektový komplement v nepředložkovém akuzativu objevuje spolu s pozicí v instrumentálu ve funkci prostředku, proto je v češtině nepředložkový (č. 4a), a ve slovinštině se objevuje s předložkou „s“ (č. 4b). Předložka „s“ se vlivem spodoby může měnit na „z“. Pokud komplement v instrumentálu ve stejném významu nabude funkce slučování, náleží k němu předložka „s“ nebo „z“ (č. 5a, 5b). Ve slovinštině v tomto uspořádání komplementů se pozice objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu obsazuje v závislosti na záměru mluvčího. Pokud mluvčí zamýšlí tuto pozici zdůraznit, obsadí ji. Pokud je výpověď neutrální, pozice zůstává neobsazená.

Objektový komplement v lokálu se nikdy neobjevuje ve valenčním poli bez jiného komplementu. Ve významu *přemýšlet, uvažovat, přemítat* (A.) se nachází spolu s vedlejší větou spojkovou (č. 6a, 6b).

Doplnění slovinského slovesa ve významu *zamýšlet, mít úmysl, záměr, plán* (B.) může představovat i objektový komplement ve formě infinitivu (č. 7b). České sloveso tuto možnost nevyužívá, protože slovinské sloveso zde nabývá modálního významu, který se v češtině vyjadřuje pouze modálními slovesy.

## 2. Vedlejší věta spojková a další komplementy v jednom VP

Doplnění obou sloves může představovat i vedlejší věta spojková ve významu *přemýšlet, uvažovat, přemítat* (A.): *Myslíš, že je to pravda? / Mislila sta, da bosta kmalu na cilju.*<sup>430</sup> Toto doplnění je možné uplatnit také spolu s objektovým komplementem v lokálu, jak již bylo popsáno.

---

<sup>430</sup> Mysleli si, že budou brzy v cíli.

### 3. Shrnutí

Obě slovesa nejčastěji užívají jako své doplnění objektivý komplement v akuzativu. Pokud se vyskytuje bez jiných komplementů, nachází se s předložkou „na“. Pokud se objevuje spolu s komplementem v lokálu s předložkou „o“ nebo spolu s komplementem v instrumentálu ve funkci instrumentu, nachází se bez předložky. Objektivý komplement v nepředložkovém akuzativu se může ve valenčním poli objevit také zároveň s pozicí v instrumentálu s předložkou „s“ nebo „z“. Ve slovinštině v tomto případě záleží na záměru mluvčího. Pokud mluvčí zamýšlí objekt zdůraznit, sloveso pozici v akuzativu obsadí. Pokud je sdělená neutrální, pozice se neotevívá.

Obě slovesa potom bez problémů obsazují pozici v nepředložkovém akuzativu v jednom významu a v druhém s předložkou „na“. Slovinština má ještě jednu možnost vyjádření tohoto významu, a to pomocí objektivého komplementu v lokálu s předložkou „o“. Objektivý komplement v lokálu s předložkou „o“ se dále může nacházet ve valenčním poli obou sloves spolu s vedlejší větou spojkovou.

Pouze slovinské sloveso otevírá pozici objektivého komplementu ve formě infinitivu ve významu, který je vlastní i českému slovesu. Obě slovesa totiž obsahují pouze dva v zásadě shodné sémantické okruhy.

## podívat se / pogledati (se)

### 1. Komplement objektivý v akuzativu, v lokálu, v instrumentálu a v dativu a další komplementy v jednom VP

A.	1a	na někoho	Jarmila se <u>na otce</u> podívala a měla slzy v očích.	1b	kaj	Pokaži, <u>to</u> bom pogledala doma. <sup>431</sup>
D.	2a	na něco	Hodinář slíbil, že se <u>na</u> <u>babiččiny hodinky</u> podívá.	2b	koga	Zubar je pogledal <u>brata</u> in ni ničesar našel. <sup>432</sup>
Y <sub>2</sub> .				3b	na kaj	Poglej <u>na juho</u> , prosim. <sup>433</sup>
C.	4a	po něčem	V příštím roce se podíváme <u>po</u> <u>větším bytě</u> .	4b	za čim	Moram pogledati <u>za</u> <u>boljšo službo</u> . <sup>434</sup>
A.	5a	něčim	Když se podíváš <u>dalekohledem</u> , uvidíš i hvězdy <u>pouhým okem</u> neviditelné.	5b	s/z čim	Poglej <u>z očali</u> . <sup>435</sup>
Y <sub>1</sub> .				6b	komu	Krilo <u>ji</u> je pogledalo

<sup>431</sup> Ukaž, podívám se na to doma.

<sup>432</sup> Zubar se podíval na bratra, a nic nenašel.

<sup>433</sup> Dohlédni na polévku, prosím.

<sup>434</sup> Musím se podívat po lepší práci.

<sup>435</sup> Podívej se brýlemi.

					<b>od kod</b>	<u>izpod</u> <u>plašča</u> . <sup>436</sup>
--	--	--	--	--	---------------	---

Nejčastěji užívanou pozici obou sloves představuje objektový komplement v akuzativu. České sloveso *jej* ve významu *pohlédnout* (A.) a *odborně prohlédnout* (D.) otevírá s předložkou „na“ (č. 1a, 2a), a slovinské ho ponechává bez předložky (č. 1b, 2b). Slovinské sloveso zmíněnou předložku spolu s komplementem využívá v sémantickém okruhu, který obsahuje jen ono samo: *dohlédnout* (Y<sub>2</sub>., č. 3b).

České sloveso dále obsazuje pozici objektového komplementu v lokálu s předložkou „po“ (č. 4a), které ve slovinštině odpovídá pozice v instrumentálu s předložkou „za“ (č. 4b). Děje se tak ve významu *poohlédnout se* (C.). České sloveso také obsazuje instrumentální pozici, ale v sémantickém okruhu *pohlédnout* (A., č. 5a). Kde má tento komplement funkci instrumentu, je pozice nepředložková. Ve slovinštině se objevuje instrumentální pozice s předložkou „s“ vždy (č. 5b). Předložka „s“ se vlivem spodoby může měnit na „z“. Slovinské sloveso obsahuje také význam *vykukovat* (Y<sub>1</sub>.), kde obsazuje pozici objektového komplementu v nepředložkovém dativu a zároveň s pozicí adverbialního komplementu místa (č. 6b).

## 2. Adverbialní komplement místa a další komplementy v jednom VP

<b>A.</b>	1a	<b>někam</b>	Podívejte se <u>na stranu</u> pět.	1b	<b>kam</b>	Pogledal je <u>proti hribom</u> . <sup>437</sup>
<b>A.</b>	2a	<b>odněkud</b>	Strážmistr se podíval <u>z okna</u> , na ulici nikdo nebyl.	2b	<b>od kod</b>	Mati se je pogledala <u>z okna</u> . <sup>438</sup>
<b>Y<sub>1</sub>.</b>				3b	<b>od kod</b>	Zvončki so že pogledali <u>izpod zemlje</u> . <sup>439</sup>

Obě slovesa také využívají pozici adverbialního komplementu místa, a to konkrétně ve významu *pohlédnout* (A., č. 1a, 1b, 2a, 2b). Slovinské sloveso tuto pozici obsazuje i v sémantickém okruhu *vykukovat* (Y<sub>1</sub>., č. 3b), který české sloveso neobsahuje.

Ve stejném významu se adverbialní komplement místa nachází ve valenčním poli slovinského slovesa spolu s objektovým komplementem v nepředložkovém dativu, jak je popsáno výše.

## 3. Vedlejší věta spojková a vztažná

<b>B.</b>	1a	<b>jestli/zda</b>	Nejdřív se podíváme, <u>jestli už profesor přišel</u> .	1b	<b>če</b>	Pogledal je, <u>če je oče tam</u> . <sup>440</sup>
-----------	----	-------------------	---	----	-----------	--

<sup>436</sup> Sukně jí vykukovala zpod pláště.

<sup>437</sup> Podíval se směrem ke kopcům.

<sup>438</sup> Matka se podívala z okna.

<sup>439</sup> Zvonky už vykukovaly ze země.

<b>B.</b>	2a	<b>Vvzt</b>	Podívám se, <u>co</u> jste zase provedli.	2b	<b>Oo</b>	Šli so pogledati, <u>kaj</u> se dogaja. <sup>441</sup>
-----------	----	-------------	---	----	-----------	--

Doplnění obou sloves může mít i podobu vedlejší věty spojkové (č. 1a, 1b) nebo vztahné (č. 2a, 2b), pokaždé ve významu *zjistit* (B.).

#### 4. Shrnutí

Nejčastěji užívanou pozici obou sloves představuje objektový komplement v akuzativu, který se ve valenčním poli českého slovesa objevuje s předložkou „na“, kdežto ve slovinštině je pozice nepředložková. Předložka „na“ se spolu s akuzativní pozicí ve slovinštině nachází ve významu, který českému slovesu vlastní není. České sloveso dále obsazuje pozici objektového komplementu v lokálu s předložkou „po“, které ve slovinštině odpovídá pozice v instrumentálu s předložkou „za“. V jiném významu obě slovesa instrumentální pozici využívají shodně, jen s rozdílem v distribuci předložky „s“, která se vlivem spodoby ve slovinštině může měnit na „z“. V češtině se navíc na rozdíl od slovinštiny spolu s uvedeným komplementem ve funkci prostředku předložka „s“ nebo „z“ nevyskytuje. Komplement objektový v dativu se objevuje ve valenčním poli jen slovinského slovesa, a to spolu s adverbialním komplementem místa.

Komplement lokální je druhou nejpoužívanější pozicí obou sloves. Pouze v jednom případě se tato pozice nachází ve valenčním poli spolu s jiným komplementem, kterým je pozice v nepředložkovém dativu.

Obě slovesa mohou být také doplněna vedlejší větou spojkovou nebo vztahnou.

## prosit (se) / prositi

### 1. Komplement objektový v akuzativu a v genitivu a další komplementy v jednom VP

<b>C.</b>	1a	<b>někoho</b>	<u>Nikoho</u> se neprosíme, poradíme si sami.	1b	<b>koga</b>	<u>Nikogar</u> ne bomo prosili. <sup>442</sup>
<b>A.</b>	2.1a	<b>o něco</b>	Prosíme <u>o</u> co nejstručnější <u>příspěvky</u> do diskuse.	2b	<b>(za) koga</b> <b>(za) kaj</b>	Mladi moški je prosil <u>za</u> njihovo <u>hči</u> . <sup>443</sup>
	2.2a	<b>za něco</b>	Chlapec prosil <u>za</u>			Prosi <u>kruh</u> v trgovini. <sup>444</sup> Prosi <u>za</u> <u>nasvet</u> . <sup>445</sup>

<sup>440</sup> Podíval se, jestli je tam otec.

<sup>441</sup> Šli se podívat, co se děje.

<sup>442</sup> Nikoho se nebudeme prosit.

<sup>443</sup> Mladý muž prosil o jejich dceru.

<sup>444</sup> Prosí o chleba v obchodě.

<sup>445</sup> Prosí o radu.



			<u>prominutí.</u>			
<b>B.</b>	3a	<b>za někoho</b>	Se slzami v očích prosí matka <u>za</u> provinilého syna.	3b	<b>za koga</b>	Ta človek očetovsko prosí <u>za sirote</u> . <sup>446</sup>
<b>A.</b>	4.1a	<b>někoho o něco</b>	Prosíme zájemce <u>o</u> <u>upřesnění</u> požadavků.	4b	<b>koga za kaj</b>	Mater je prosil za hčerino roko. <sup>447</sup> Vsi so ga prosili za odpuščanje. <sup>448</sup>
	4.2a	<b>někoho za něco</b>	Zloděj prosí vedoucího pokladny <u>za</u> <u>odpuštění</u> .			
<b>B.</b>	5a	<b>někoho za někoho</b>	Pan Hynek prosil <u>krále za</u> svého uvězněného bratra.	5b	<b>koga za koga</b>	Prosila je <u>zdravnika za</u> svojega <u>sina</u> , ampak se mu ni dalo pomagati. <sup>449</sup>
<b>C.</b>	6a	<b>někoho o něco</b>	Kdo se <u>tě</u> prosí <u>o</u> tvoje <u>radý</u> ?	6b	<b>koga česa</b>	<u>Ničesar te</u> ne prosim. <sup>450</sup>
<b>A.</b>	7a	<b>někoho + přímá řeč</b>	Nebohá dívka prosí <u>Boha</u> : „Pomoz mi, <u>Pane Bože!</u> “	7b	<b>koga + premi govor</b>	Prosila <u>ga</u> je: „ <u>Ne hodi tam!</u> “ <sup>451</sup>
<b>A.</b>	8a	<b>někoho, aby</b>	Prosíme <u>zákazníky</u> , <u>aby</u> <u>urychlili své nákupy</u> .	8b	<b>koga, da</b>	Prosil <u>me</u> je, <u>da mu vse prinem</u> . <sup>452</sup>

Komplement objektový v akuzativu je mezi valenčními pozicemi obou sloves zastoupen nejčastěji. Jeho nepředložková varianta se objevuje jen ve významu *žádat* (C., č. 1a, 1b). Jeho předložkové pozice se potom nacházejí v sémantickém okruhu *slušně žádat* (A.), kde jsou v češtině možné dvě předložky, a to „o“ (č. 2.1a) a „za“ (č. 2.2a), ale ve slovinštině lze uplatnit jen předložka „za“ (č. 2b), jejíž distribuce je závislá na několika faktorech. Pozice objektového komplementu v akuzativu v podobě substantiva, která je konkrétem, je nepředložková. Pokud však před tímto konkrétem stojí zájmeno, je pozice předložková. Abstrakta se potom ve valenčním poli slovinského slovesa objevují vždy s předložkou „za“. Ve smyslu *přimlouvav se* (B.) obě slovesa již k pozici v akuzativu otevírají s předložkou „za“ shodně (č. 3a, 3b).

Větné členy v akuzativu se mohou ve valenčních polích obou sloves objevit dvakrát, a to ve všech sémantických okruzích. V okruhu *slušně žádat* (A.) stojí ve valenčním poli českého slovesa vedle jedné akuzativní pozice předložka „o“ a druhá je nepředložková (č. 4.1a). Ve druhém případě stojí na místě předložky „o“ předložka „za“ (č. 4.2a). Slovinská akuzativní pozice se objevuje jen s předložkou „za“ nebo v nepředložkové podobě (č. 4b). Ve významu *přimlouvav se* (B.) je to v obou jazycích

<sup>446</sup> Ten člověk otcovsky prosí za sirotky.

<sup>447</sup> Prosil matku o dceřinu ruku.

<sup>448</sup> Všichni ho prosili za odpuštění.

<sup>449</sup> Prosila doktora za svého syna, ale nešlo mu pomoci.

<sup>450</sup> O nic se tě neprosím.

<sup>451</sup> Prosila ho: „Nechod tam!“

<sup>452</sup> Prosil mě, abych mu všechno přinesla.

předložka „za“, která se připojuje k jedné z pozic v akuzativu (č. 5a, 5b). A ve smyslu *žádat* (C.) české sloveso obsazuje jednu z pozic komplementů v akuzativu s předložkou „o“ a druhá je nepředložková (č. 6a), kdežto ve slovinštině se vedle pozice v nepředložkovém akuzativu objevuje pozice objektového komplementu v genitivu opět bez předložky (č. 6b).

Doplnění obou sloves může představovat i věta v přímé řeči a vedlejší věta spojková, které se ve významu *slušně žádat* (A.) objevují ve valenčním poli obou sloves spolu s pozicí komplementu objektového v nepředložkovém akuzativu (č. 7a, 7b, 8a, 8b).

## 2. Věta v přímé řeči a vedlejší věta spojková

A.	1a	<b>přímá řeč</b>	Markéta prosila: „ <u>Neříkej to nikomu, všichni by se mi smáli</u> “.	1b	<b>premi goror</b>	Prosil je: „ <u>Pridi k meni!</u> “ <sup>453</sup>
A.	2a	<b>aby</b>	Nemocná sousedka mne prosila, <u>abych jí koupila léky</u> .	2b	<b>da bi</b>	Prosil je, <u>da bi mu pomagali pri vsakodnevnem delu</u> . <sup>454</sup>

Věta v přímé řeči (č. 1a, 1b) a vedlejší věta spojková (č. 2a, 2b) se jako valenční členy vyskytují ve významu *slušně žádat* (A.). Příklad, kdy se objevují spolu s objektovým komplementem v akuzativu, již byl popsán.

## 3. Shrnutí

Valenční pozice obou sloves jsou nejčastěji obsazovány komplementy objektovými v akuzativu bez předložky i s předložkou. České sloveso může spolu s tímto komplementem uplatnit dvě předložky - „o“ a „za“, ale ve slovinštině lze použít jen předložka „za“, jejíž distribuce je závislá na tom, je-li substantivum konkrétem nebo abstraktem. V případě, kdy se ve valenčním poli obou sloves nacházejí dva komplementy v akuzativu, se opakuje stejná situace, jen distribuce předložky „za“ je ve slovinštině v tomto významu již nutná.

Slovesa neotevívají pozice objektových komplementů zároveň s pozicemi adverbálních komplementů. Adverbální komplementy se neobjevují ve valenčním poli ani jednoho ze sloves.

<sup>453</sup> Prosil: „Pojď ke mně!“

<sup>454</sup> Prosil, aby mu pomáhali při každodenní práci.

Valenční člen obou sloves může mít také podobu vedlejší věty spojkové nebo věty v přímé řeči, které se mohou vyskytovat také spolu s objektovým komplementem v nepředložkovém akuzativu.

## ptát se / vprašati (f: 54)

### 1. Komplement objektový v akuzativu a v lokálu, případně i v jednom VP

<b>Y.</b>				1b	<b>kaj</b>	Učenca je vprašal <u>matematiko</u> . <sup>455</sup>
<b>A.</b>	2a	<b>na někoho</b>	Ptal se tu <u>na tebe</u> nějaký mladík.	2.1b	<b>za kaj</b>	Vprašal je <u>za cigareto</u> in <u>za dovolenje</u> kaditi. <sup>456</sup>
				2.2b	<b>po čem</b>	Nikoli ni vprašal <u>po doti</u> . <sup>457</sup>
				2.3b	<b>o kom</b>	S stresočim glasom je vprašala <u>o sinu</u> . <sup>458</sup>
<b>Y.</b>				4b	<b>koga kaj</b>	<u>Otroke</u> je vprašala <u>osnove bontona</u> . <sup>459</sup>
<b>A.</b>	5a	<b>někoho na něco</b>	Ředitel se <u>nás na</u> náš <u>názor</u> neptá.	5.1b	<b>koga za koga</b>	Vprašala <u>me</u> je <u>za</u> svojo <u>hči</u> . <sup>460</sup>
				5.2b	<b>koga po čem</b>	Vprašal <u>ga</u> je <u>po imenu</u> . <sup>461</sup>
				5.3b	<b>koga o kom</b>	Zakaj bi <u>me</u> rad vprašal <u>o Schellingu</u> ? <sup>462</sup>
<b>B.</b>	6a	<b>někoho po něčem</b>	Ptali se <u>ho po příčině</u> tak dlouhého nezájmu.	6.1b	<b>koga po kom</b>	Vprašala je <u>ga po</u> njegovi prejšnji <u>punci</u> , ker ga videla s njo včeraj. <sup>463</sup>
				6.2b	<b>koga za koga</b>	Vprašala je <u>ga za</u> njegovo prejšnjo <u>punco</u> , ker ga videla s njo včeraj. <sup>464</sup>
<b>B.</b>	7a	<b>po někom</b>	Někdo se telefonicky ptal <u>po Standovi</u> .	7.1b	<b>po čem</b>	<u>Po tem izdelku</u> vpraša redkokateri kupec. <sup>465</sup>
				7.2b	<b>za koga</b>	Vprašal je <u>za sina</u> . <sup>466</sup>

Slovinské sloveso na rozdíl od českého otevírá pozici objektového komplementu i v jiných významech než jen v sémantickém okruhu *otázkou se snažit dozvědět, zjistit*

<sup>455</sup> Zkoušel studenta z matematiky.

<sup>456</sup> Požádal o cigaretu a o dovolení kouřit.

<sup>457</sup> Nikdy se neptal na věno.

<sup>458</sup> Třesoucím hlasem se ptala na syna.

<sup>459</sup> Zkoušela děti ze základů bontonu / Ptala se dětí na základy bontonu.

<sup>460</sup> Ptala se mě na svoji dceru.

<sup>461</sup> Ptal se ho na jméno.

<sup>462</sup> Proč by se mě rád ptal na Schellinga?

<sup>463</sup> Ptala se ho po jeho bývalé dívce, protože ho s ní včera viděla.

<sup>464</sup> Ptala se ho po jeho bývalé dívce, protože ho s ní včera viděla.

<sup>465</sup> Po tom výrobku se ptá sotva který zákazník / Ten výrobek žádá sotva který zákazník.

<sup>466</sup> Ptal se po synovi.

(A.). Ve významu *zkoušet* (Y.) otevírá pozici v nepředložkovém akuzativu (č. 1b). Ve zmíněném významu *otázkou se snažit dozvědět, zjistit* (A.) české sloveso uvedený komplement otevírá s pouze s předložkou „na“ (č. 2a). Pokud se jedná o vyjádření cíle nebo účelu, české předložce „na“ ve slovinštině v tomto případě odpovídá jak předložka „za“ (č. 2.1b), tak „po“ (č. 2.2b) i „o“ (č. 2.3b). Avšak předložky „po“ a „o“ nenáleží již objektovému komplementu v akuzativu, ale v lokálu.

Sémantický okruh *zkoušet* (Y.) obsahuje jen slovinské sloveso, které zde otevírá dvě pozice v nepředložkovém akuzativu zároveň (č. 4b). I české sloveso dovede otevřít akuzativní pozici dvakrát, ale jen v prvním sémantickém okruhu *otázkou se snažit dozvědět, zjistit* (A.). Slovinské sloveso v tomto případě také obsazuje vždy jednu nepředložkovou a druhou předložkovou pozici. Opakuje se stejná situace jako výše popsaná. České předložce „na“ (č. 5a) ve významu vyjádření cíle nebo účelu odpovídá v případě slovesa *vprašati* předložka „za“ (č. 5.1b), „po“ (č. 5.2) nebo „o“ (č. 5.3). Avšak předložky „po“ a „o“ opět nenáleží již objektovému komplementu v akuzativu, ale v lokálu.

V druhém sémantickém okruhu *dotazováním hledat, shánět, žádat* (B.) je nepředložkový objektový komplement oběma slovesy znovu využíván, tentokrát s pozicí v lokálu s předložkou „po“ (č. 6a, 6.1b). Pokud předložka „po“ označuje objekt zasažený dějem, může být ve slovinštině nahrazena ještě předložkou „za“ (č. 6.2b). Ve stejném sémantickém okruhu obě slovesa využívají možnosti otevřít komplement v lokálu bez jiných dolnění. Opakuje stejná situace jako v předešlém případě. České předložce „po“ (č. 7a) odpovídá ve slovinštině „po“ i „za“ (č. 7.1b, 7.2b).

## 2. Vedlejší věta spojková, vztažná a věta v přímé řeči

A.	1a	<b>jestli/zda</b>	Ptal se, <u>zda může mít modlitba i zpětný účinek.</u>	1b	<b>če</b>	Vprašal je, <u>če Mateja kaj želi.</u> <sup>467</sup>
A.	2a	<b>Vvzt</b>	Poručík se ptal, <u>jak ten muž vypadal.</u>	2b	<b>Oo</b>	Vprašal je, <u>kako bi moral vse skupaj narediti.</u> <sup>468</sup>
A.	3a	<b>přímá řeč</b>	„ <u>Je to ještě daleko?</u> “ ptaly se děti.	3b	<b>premi govor</b>	„ <u>Kaj je?</u> “ je vprašal mojster. <sup>469</sup>

Obě slovesa oba druhy vedlejších vět i větu v přímé řeči využívají ve významu *otázkou se snažit dozvědět, zjistit* (A.).

<sup>467</sup> Ptal se / Zeptal se, jestli Mateja něco nechce.

<sup>468</sup> Ptal se sám sebe, jak by měl všechno dohromady udělat.

<sup>469</sup> „Co je?“ ptal se mistr.

### 3. Shrnutí

České sloveso využívá mnohem méně pozic objektových komplementů než slovinské sloveso, ať už se jedná o pozice v akuzativu nebo v lokálu. Ve významu, který je vlastní jen slovinskému slovesu, je akuzativní pozice ponechána bez předložky. České předložce „na“ ve spojení s akuzativní pozicí odpovídá předložka „za“, pokud obě vyjadřují cíl nebo účel. V druhém a posledním významu české sloveso akuzativní pozici neobsazuje, na rozdíl od slovinského, který k němu klade předložku „za“. Stejná situace se opakuje v případě, kdy do valenčních polí obou sloves přibude ještě jedna akuzativní pozice, která je tentokrát nepředložková.

Slovinské sloveso potom ve svém valenčním poli může vedle nepředložkové akuzativní pozice obsadit také pozici v lokálu se dvěma různými předložkami. České sloveso tak v prvním významu nečiní, ale v druhém již ano. Předložky „po“, které obě slovesa kladou ke komplementu v lokálu, v obou jazycích odpovídají.

Pozice objektového komplementu v lokálu může v prvním sémantickém okruhu stát ve valenčním poli i bez jiných komplementů, ale pouze ve valenčním poli slovinského slovesa. V druhém významu ji obsazuje i české sloveso, a to s předložkou „po“, stejně jako ve slovinštině.

Doplnění obou sloves může představovat vedlejší věta spojková, vztahná i věta v přímé řeči, ale pouze v prvním významu.

## rozumět (si) / razumeti (se)

### 1. Komplement objektový v dativu, v instrumentálu a v akuzativu v jednom VP

A.	1a	něčemu	Rozumíš <u>teorii</u> relativity?	1b	kaj	Takoj je razumel to <u>težavo</u> . <sup>470</sup>
D.	2a	něčemu	Dobře rozumí <u>fotbalu</u> , je to dobrý hráč.	2b	na kaj	<u>Na</u> svoje <u>delo</u> se dobro razume. <sup>471</sup>
A.	3a	někomu něco	Nerozumím <u>tí ani slovo</u> .			
C.	4a	s někým	Rozumíte si <u>se šéfem</u> ?	4b	s/z kom	<u>Z ženo</u> se razumeta. <sup>472</sup>
B.	5a	pod něčím něco	<u>Pod pojmem</u> svoboda rozumí Karel Marx poznanou <u>nutnost</u> .	5b	pod čim kaj	<u>Pod okusom</u> vsakdo razume <u>nekaj</u> drugega. <sup>473</sup>

<sup>470</sup> Hned rozuměl tomu problému.

<sup>471</sup> Své práci dobře rozumí.

<sup>472</sup> S ženou si rozumíme.

<b>B.</b>	6a	<b>něčím něco</b>	<u>Demokracií</u> rozumí každý <u>něco</u> jiného.			
-----------	----	-----------------------	---	--	--	--

Komplement objektový se ve významu *postihnout smysl, význam něčeho, mít pochopení* (A.) v české větě objevuje jako pozice v nepředložkovém dativu (č. 1a), kdežto ve slovinské jako valenční člen v nepředložkovém akuzativu (č. 1b). Slovinské sloveso ve významu *umět něco dobře dělat* (D.), otevírá rovněž akuzativní pozici s předložkou „na“ (č. 2b). České sloveso zase oproti němu otevírá nepředložkovou dativní pozici (č. 2a). Ve valenčním poli pouze českého slovesa se může nacházet pozice komplementu objektového v nepředložkovém dativu a zároveň valenční člen v nepředložkovém akuzativu (č. 3a), a to ve stejném významu *postihnout smysl, význam něčeho, mít pochopení* (A.). Takovou možnost slovinské sloveso nevyužívá.

Valenční pozice v instrumentálu ve smyslu *jednat s někým ve shodě* (C.) se u obou sloves objevuje s předložkou „s“, která se ve slovinštině může změnit na „z“ (č. 4a, 4b). Obě slovesa dále v sémantickém okruhu *považovat* (B.) mohou zároveň otevírat pozici v instrumentálu s předložkou „pod“ a valenční člen v akuzativu bez předložky (č. 5a, 5b). V tomto významu ale potom pouze české sloveso obsazuje opět pozice v instrumentálu a v akuzativu, kde jsou ale již bez předložky obě (č. 6a).

## 2. Vedlejší věta spojková

Vedlejší věta spojková ve významu *postihnout smysl, význam něčeho* (A.) představuje také valenční pozici obou sloves: *Marta rozuměla, že ji paní žádá o pomoc. / Razumem, da moram priti bolj zgodaj.*<sup>474</sup>

## 3. Shrnutí

Ve významech, kde se ve valenčním poli českého slovesa objevuje pozice komplementu objektového v dativu, který je vždy bez předložky, je slovinské sloveso doplňováno pozicí v nepředložkovém akuzativu. Slovinské sloveso navíc v jednom případě obsazuje akuzativní pozici s předložkou „na“. Možnost, kdy se ve valenčním poli českého slovesa nachází zároveň pozice objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu a v dativu, slovinské sloveso nevyužívá.

Obě slovesa otevírají valenční pozici v instrumentálu s předložkou „s“, jež může mít ve slovinštině podobu „z“ a která se objevuje jak samostatně, tak spolu s pozicí

<sup>473</sup> Pod vkusem každý rozumí něco jiného.

<sup>474</sup> Rozumím, že musím přijít dříve.

v akuzativu. V případě, kdy české sloveso obsazuje pozici v instrumentálu bez předložky, slovinské sloveso tuto pozici neotevívá. Obě slovesa jsou také doplněna vedlejší větou spojkovou.

## říci (si, se) / reči (si, se)

### 1. Komplement objektový v akuzativu a další komplementy v jednom VP

A.	1a	něco	Řeknou lidé otevřeně své <u>názory</u> ?	1b	kaj	Težko reče „ <u>1</u> “. <sup>475</sup>
X <sub>4</sub> .	2a	o něco	Magda si řekla o <u>sklenici limonády</u> .			
C.	3a	něco na něco	David mi <u>na</u> mé <u>nářky</u> vždycky řekne nějaké povzbuzující <u>slovo</u> .	3b	kaj na kaj	Le <u>kaj</u> bi mama rekla <u>na to</u> ? <sup>476</sup>
X <sub>3</sub> .	4a	na někoho něco	Spolužák <u>na</u> <u>mě</u> <u>nic</u> neřekl.			
X <sub>4</sub> .	5a	za něco něco	Zedník si <u>za</u> dva <u>dny</u> práce řekl <u>tisíc korun</u> .			
X <sub>4</sub> .	6a	za něco o něco	<u>Za</u> opravu pračky si známý řekl <u>o láhev</u> slivovice.			
A.	7a	něco někomu	Řekl jsem <u>to</u> <u>kominíkovi</u> .	7b	kaj komu	To <u>besedo nam</u> je potem rekel. <sup>477</sup>
C.	8a	něco něčemu	Co řekne našemu <u>návru náměstek</u> ?			
X <sub>2</sub> .	9a	něco někomu	<u>Příčinu</u> smrti kriminalistům řekne až <u>výsledek</u> pitvy.			
C.	10a	něco k něčemu	Ministr dopravy <u>k</u> odborářské <u>stávce</u> řekl jen dvě <u>věty</u> .			
X <sub>4</sub> .	11a	o něco někomu	Řekli jsme si <u>úředníci</u> <u>o prospekty</u> .			
E.	12a	něco o něčem	Řekne oděv <u>něco</u> <u>o</u> <u>povaze</u> člověka?			
X <sub>1</sub> .	13a	něco něčím	<u>Výrazem</u> tváře řeknete někdy i <u>nevyslovitelné</u> .			
X <sub>3</sub> .	14a	na někoho, že	Líba řekla <u>na</u> svého <u>bratra</u> , <u>že</u> <u>ji</u> <u>zavřel</u> <u>na</u> <u>půdě</u> .			
X <sub>3</sub> .	15a	na někoho něco někomu	Ta užalovaná Katka <u>paní učitelce</u> <u>na</u> <u>každého</u> <u>všechno</u> řekne.			
X <sub>3</sub> .	16a	na někoho někomu, že	Řeknu <u>na</u> <u>tebe</u> <u>mamince</u> , <u>že</u> <u>sis</u> <u>půjčila</u> její <u>náramek</u> .			

Objektový komplement v nepředložkovém akuzativu (č. 1a, 1b) obě slovesa používají v prvním a základním významu *dát vědět řečí, vyjádřit slovy* (A.). Ve

<sup>475</sup> Težko říká / vyslovuje „r“.

<sup>476</sup> Co by na to řekla máma?

<sup>477</sup> To slovo nám potom řekl.

významu *požádat, vyžádat si* (X<sub>4</sub>), který obsahuje jen české sloveso, je otevírána pozice v akuzativu s předložkou „o“ (č. 2a).

Ve valenčních polích obou sloves se nejčastěji objevují dva objektové komplementy v akuzativu zároveň nebo je druhá akuzativní pozice nahrazena pozicí v jiném pádu. Obě slovesa zároveň obsazují dvě pozice objektových komplementů v akuzativu jen ve významu *vyslovit své mínění, zaujmout stanovisko* (C.), kde je jedna z pozic předložková s předložkou „na“ a druhá nepředložková (č. 3a, 3b). Stejně pozice i předložku české sloveso používá rovněž v sémantickém okruhu, který obsahuje jen ono samo: *prozradit* (X<sub>3</sub>., č. 4a). Ve významu *požádat, vyžádat si* (X<sub>4</sub>.) české sloveso potom obsazuje opět obě pozice v akuzativu, jednu s předložkou „za“ a druhou využívá bez předložky (č. 5a) nebo jednu opět s předložkou „na“ a druhou s předložkou „o“ (č. 6a).

Obě slovesa také využívají možnosti otevírat zároveň pozici objektového komplementu v akuzativu a v dativu. Ve významu *dát vědět řečí, vyjádřit slovy* (A.) jsou obě pozice nepředložkové (č. 7a, 7b). Stejně jsou obsazovány tyto pozice i ve smyslu *vyslovit své mínění, zaujmout stanovisko* (C., č. 8a) a *ukázat, znamenat, mít význam (o nějakém jevu)* (X<sub>2</sub>., č. 9a). Zde ale jen českým slovesem, slovinské tyto pozice neotevírá. Ve zmíněném významu *vyslovit své mínění, zaujmout stanovisko* (C.) navíc opět jen české sloveso může pozici v dativu otevírat s předložkou „k“ (č. 10a). Ve smyslu *požádat, vyžádat si* (X<sub>4</sub>.) sloveso *řici* využívá předložkovou pozici v akuzativu s předložkou „o“ a pozici v dativu ponechává bez předložky (č. 11a).

Dále pouze české sloveso obsazuje vedle pozice v nepředložkovém akuzativu i pozici v lokálu s předložkou „o“ (č. 12a) ve významu *sdělit, povědět* (E.). Na místě pozice v lokálu může také ve valenčním poli českého slovesa figurovat valenční člen v nepředložkovém instrumentálu (č. 13a) ve smyslu *dát najevo, sdělit jinak než řečí (o člověku)* (X<sub>1</sub>).

Pouze české sloveso potom ve významu, který je vlastní jen jemu - *prozradit* (X<sub>3</sub>.), je doplněno pozicí v akuzativu s předložkou „na“ a vedlejší větou spojkovou (č. 14a). Ve stejném sémantickém okruhu uvedená pozice objektového komplementu vyjádřeného předložkovým pádem může být obsazena spolu s další pozicí v akuzativu, tentokrát bez předložky, a pozicí v nepředložkovém dativu (č. 15a). K pozici objektového komplementu v akuzativu s předložkou „na“ může vedle doplnění v podobě vedlejší věty spojkové ve valenčním poli českého slovesa přibýt ještě pozice objektového komplementu v nepředložkovém dativu (č. 16a).



## 2. Komplement objektový v dativu, v lokálu a v instrumentálu a další komplementy v jednom VP

<b>X<sub>4</sub></b>	1a	<b>někomu</b>	Já ti nepomůžu, řekni si <u>sestře</u> .			
<b>E.</b>	2a	<b>někomu o něčem</b>	Řeknu <u>o</u> vaší <u>nabídce</u> <u>paní učitelce</u> .			
<b>B.</b>	3a	<b>někomu nějak</b>	Otce rozčílí, když <u>mu</u> někdo řekne <u>děda</u> .	3b	<b>čemu jako</b>	<u>Braniku</u> so rekli <u>Rihenberk</u> . <sup>478</sup>
<b>E.</b>	4a	<b>o něčem někde</b>	Děti řekly <u>o</u> <u>drogách</u> <u>ve škole</u> .			
<b>E.</b>	5a	<b>o něčem, že</b>	Kritik <u>o</u> <u>představení</u> řekl, <u>že ho trochu nudilo</u> .			
<b>E.</b>	6a	<b>o něčem + přímá řeč</b>	<u>O</u> tvých <u>plánech</u> šéf nejspíš řekne: „ <u>Jsou to samé fantazie</u> .“	6b	<b>o kom + premi govor</b>	„ <u>Ona je krava</u> .“ je rekel Janez <u>o njej</u> . <sup>479</sup>
<b>D.</b>	7a	<b>s někým, že</b>	<u>S</u> kamarádem jsme si řekli, <u>že půjdeme na vysokou školu</u> .	7b	<b>s/z kom, da</b>	Rekli smo si <u>s prijatelji</u> , <u>da bomo šli na Triglav</u> . <sup>480</sup>
<b>X<sub>1</sub></b>	8a	<b>něčím, že</b>	Tím <u>pousmáním</u> ředitel vlastně řekl, <u>že nám rozumí</u> .			
<b>X<sub>1</sub></b>	9a	<b>něčím, Vvzt</b>	<u>Co bylo nezbytné</u> , řekla dívka <u>očima</u> .			

Pouze české sloveso otevírá pozici objektového komplementu v dativu (č. 1a), a to ve významu, který také obsahuje jen ono: *požádat, vyžádat si* (X<sub>4</sub>). Ve valenčních polích obou sloves se potom tento komplement hojně objevuje spolu s pozicí v akuzativu, jak je popsáno výše. Na místě akuzativní pozice může ve valenčním poli českého slovesa stát objektový komplement v lokálu s předložkou „o“ (č. 2a). Jedná se o význam, který je vlastní oběma slovesům: *sdělit, povědět* (E.). Obě slovesa mohou být ve smyslu *nazvat, pojmenovat* (B.) doplněna vedle objektového komplementu v dativu také adverbialním komplementem způsobu (č. 3a, 3b).

Objektový komplement v lokálu, který se objevuje pokaždé s předložkou „o“, se ve valenčních polích obou sloves nachází vždy spolu s dalším komplementem. Nejčastěji jím je objektový komplement v akuzativu nebo v dativu, ale může vedle něho stát také adverbialní komplement místa, přičemž tuto možnost využívá jen české sloveso (č. 4a) ve významu *sdělit, povědět* (E.). Ve stejném sémantickém okruhu může mít podobu doplnění opět pouze českého slovesa vedle komplementu v lokálu také vedlejší věta

<sup>478</sup> Pevnosti říkali Richenberk.

<sup>479</sup> „Ona je kráva,“ řekl o ní Jan.

<sup>480</sup> Řekli jsme si s kamarády, že půjdeme na Triglav.

spojková (č. 5a). Na místě této vedlejší věty může ve stejném sémantickém okruhu a již ve valenčních polích obou sloves stát věta v přímé řeči (č. 6a).

Objektový komplement v instrumentálu se také jako doplnění obou sloves objevuje vždy spolu s jiným komplementem, který představuje buď objektový komplement v akuzativu, jak je uvedeno výše, nebo vedlejší věta. Vedlejší věta spojková funguje jako doplnění slovesa spolu s komplementem v instrumentálu s předložkou „s“ (č. 7a, 7b) ve významu *rozhodnout se, dohodnout se* (D.). Předkožka „s“ se ve slovinštině může během spodoby měnit na „z“. Ve smyslu *dát najevo, sdělit jinak než řečí (o člověku)* (X<sub>1</sub>.) české sloveso, které na rozdíl od slovinského tento význam obsahuje, obsazuje pozici objektového komplementu v nepředložkovém instrumentálu spolu s pozicí vedlejší věty spojkové (č. 8a), na jejímž místě může také stát vedlejší věta vztažná (č. 9a).

### 3. Vedlejší věta spojková, vztažná a věta v přímé řeči a další komplementy v jednom VP

A.	1a	<b>že</b>	Plynař řekl, <u>že krádeže</u> plynoměřů jsou běžná věc.	1b	<b>da</b>	Radio je rekel, <u>da bo sončno</u> . <sup>481</sup>
A.	2a	<b>aby</b>	Vedoucí výpravy řekl, <u>abychom se vrátili</u> .	2b	<b>da</b>	Rekli so mi, <u>da se pazim</u> . <sup>482</sup>
D.	3a	<b>že</b>	Řekl jsem si, <u>že přestanu kouřit</u> .	3b	<b>da</b>	Rekla sem si, <u>da bom shujšala</u> . <sup>483</sup>
X <sub>2</sub> .	4a	<b>že</b>	Odmítavý posunek řekne prosebníkovi, <u>že se namáhá zbytečně</u> .			
A.	5a	<b>Vvzt</b>	Dívka neřekla, <u>co vlastně chce</u> .	5b	<b>Oo</b>	Rekli so mi, <u>kaj naj naredim</u> . <sup>484</sup>
X <sub>2</sub> .	6a	<b>Vvzt</b>	Namalovaná šipka nám řekla, <u>kteou cestou se máme dát</u> .			
A.	7a	<b>přímá řeč</b>	„ <u>V neděli půjdeme na výlet</u> “, řekl tatínek.	7b	<b>premi govor</b>	„ <u>Včeraj sem bil zunaj</u> “, je rekel brat. <sup>485</sup>
D.	8a	<b>přímá řeč</b>	Řekl jsem si: „ <u>Vydrž!</u> “	8b	<b>premi govor</b>	Rekli smo si: „ <u>Zmoremo!</u> “ <sup>486</sup>

Vedlejší věta spojková představuje doplnění obou sloves ve významech *dát vědět řečí, vyjádřit slovy* (A., č. 1a, 1b, 2a, 2b) a *rozhodnout se, dohodnout se* (D., č. 3a, 3b). Ve valenčním poli pouze českého slovesa se navíc objevuje ještě v sémantickém okruhu *ukázat, znamenat, mít význam (o nějakém jevu)* (X<sub>2</sub>., č. 4a), který slovinské sloveso

<sup>481</sup> V rádiu řekli, že bude slunečno.

<sup>482</sup> Řekli mi, abych dával pozor.

<sup>483</sup> Řekla jsem si, že zhubnu.

<sup>484</sup> Řekli mi, co mám udělat.

<sup>485</sup> „Včera jsem byl venku“, řekl bratr.

<sup>486</sup> Řekli jsme si: „To zvládneme!“

neobsahuje. Tato věta může být doplněním i spolu s objektovými komplementy v akuzativu, v dativu, v lokálu a v instrumentálu, jak již bylo uvedeno.

Vedlejší věta vztažná doplňuje obě slovesa opět ve významu *dát vědět řečí, vyjádřit slovy* (A., č. 5a, 5b), ale ve smyslu *ukázat, znamenat, mít význam (o nějakém jevu)* (X<sub>2</sub>, č. 6a) ji využívá jen české sloveso. Dále bylo uvedeno, že vedlejší věta vztažná může představovat doplnění českého slovesa spolu s objektovým komplementem v nepředložkovém instrumentálu.

Větu v přímé řeči používají obě slovesa ve významech *dát vědět řečí, vyjádřit slovy* (A., 7a, 7b) a *rozhodnout se, dohodnout se* (D., 8a, 8b). Obě slovesa toto doplnění užívají také spolu s objektovým komplementem v lokálu, jak je popsáno výše.

#### 4. Shrnutí

Nejčastěji užívaným komplementem obou sloves je objektový komplement v akuzativu, jehož pozici s předložkou „o“ na rozdíl od jeho nepředložkové varianty obsazuje jen české sloveso. Ve valenčním poli obou sloves se může tento komplement nacházet dvakrát s jednou předložkou „na“. V dalších významech, které obsahuje jen české sloveso, jsou tyto pozice s jinými předložkami otevírány právě jen českým slovesem.

Nepředložkovou pozici v akuzativu a v lokálu využívají obě slovesa pouze v prvním významu. V dalších sémantických okruzích, z nichž některé jsou vlastní oběma slovesům, již obsazuje tyto pozice jen české sloveso, které v některých případech otevírá předložkové pozice a v jiných nepředložkové. Pouze české sloveso dále otevírá zároveň pozici objektového komplementu v akuzativu spolu s pozicí v předložkovém lokálu nebo v nepředložkovém instrumentálu.

Jediným adverbialním komplementem, který se nachází ve valenčním poli obou sloves, je komplement způsobu. Objevuje se spolu s objektovým komplementem v akuzativu.

Ve významu, který slovinské sloveso neobsahuje, je objektový komplement českého slovesa vyjádřen buď akuzativem, nebo vedlejší větou spojkovou, nebo dativem. Vedlejší věta spojková může být také nahrazena druhou pozicí v akuzativu. Tři komplementy ve valenčním poli může otevírat jen české sloveso.

Pozici objektového komplementu v nepředložkovém dativu otevírá rovněž pouze české sloveso. Tento komplement se potom spolu s pozicí v akuzativu objevuje ve valenčních polích vícekrát, převážně však u českého slovesa. Pouze české sloveso

k němu také může přiřadit pozici v lokálu ve významu, který slovinské sloveso obsahuje, ale možnost otevírat tuto pozici nevyužívá. Obě slovesa dativní pozici ve svých valenčních polích doplňují také pozicí adverbialního komplementu způsobu. Adverbialní komplement místa pak užívá jen české sloveso, ale již spolu s objektovým komplementem v lokálu. Spolu s tímto komplementem se ve valenčním poli pouze českého slovesa může nacházet i vedlejší věta spojková. Obě slovesa potom zároveň s pozicí v lokálu se stejnou předložkou „o“ využívají věty v přímé řeči.

České sloveso obsazuje pozici objektového komplementu v instrumentálu spolu s vedlejší větou spojkovou nebo vztaznou. Slovinské sloveso doplňuje pozici v instrumentálu pouze vedlejší větou spojkovou jen v jednom významu a jen v případě, kdy je objektový komplement realizován v podobě předložkového instrumentálu, v čemž si čeština i slovinština odpovídá.

Jak již bylo řečeno, doplnění obou sloves mohou představovat vedlejší věty spojkové, vztazné i věty v přímé řeči. Tato doplnění se mnohdy vyskytují ve valenčních polích obou sloves spolu objektovými komplementy, ale mohou se objevovat i bez nich. České sloveso je využívá častěji.

České sloveso má o čtyři sémantické okruhy navíc, proto obsazuje více pozic. Ale i ve významech, které jsou vlastní oběma slovesům, české sloveso otevírá pozice, ke kterým neexistuje ve slovinštině ekvivalent, a je proto nutné si pomáhat jiným slovesem.

## slyšet / slišati

### 1. Komplement objektový v akuzativu, v lokálu, v genitivu a ve formě infinitivu a další komplementy jednom VP

A.	1a	někoho	Přednášejícího slyšeli jen studenti v předních řadách.	1b	kaj	Nekaj trenutkov je bilo slišati samo <u>dež</u> . <sup>487</sup>
B.	2a	něco	Rádi bychom slyšeli i <u>názory</u> oponentů.	2b	kaj	Hotel je slišati še bratrovo <u>mnenje</u> . <sup>488</sup>
C.	3a	něco	Náhodou jsem tu <u>zprávu</u> slyšela.	3b	kaj	Kdo je že <u>kaj</u> takega slišal? <sup>489</sup>
C.	4a	něco od někoho	Bártová tvrdí, že <u>to</u> slyšela od samotného <u>ředitele</u> .	4b	kaj od koga	<u>To od tebe</u> želim slišati. <sup>490</sup>
C.	5a	něco někde	Ty <u>vtipy</u> jsi slyšel	5.1b	kaj po	Slišala sem <u>to po</u>

<sup>487</sup> Několik okamžiků bylo slyšet jen déšť.

<sup>488</sup> Chtěl slyšet ještě bratrův názor.

<sup>489</sup> Kdo už něco takového slyšel?

<sup>490</sup> Tohle chci slyšet od tebe.

			v <u>hospodě</u> , ne?		<b>čem</b>	televiziji. <sup>491</sup>
				5.2b	<b>kaj kje</b>	To sem že v <u>šoli</u> slišal. <sup>492</sup>
C.	6a	<b>něco odněkud</b>	Brzy poté slyšeli z <u>rádia</u> výzvu o pomoc.	6b	<b>kaj od kod</b>	Že <u>od tod</u> slišim ta neprijeten <u>zvok</u> . <sup>493</sup>
A.	7a	<b>někoho něco dělat</b>	V lese teď každou chvíli slyšíme <u>kukat kukačku</u> .	7b	<b>koga delati kaj</b>	Slišala <u>ga</u> je <u>prihajati</u> . <sup>494</sup>
C.	8a	<b>o něčem</b>	Slyšeli jste <u>o</u> té další <u>vraždě</u> psychiatra?	8b	<b>o kom</b>	<u>O</u> tem <u>pevcu</u> še nisem slišal. <sup>495</sup>
C.	9a	<b>o něčem od někoho</b>	Od jednoho <u>lékaře</u> jsem slyšela <u>o</u> novém <u>léku</u> proti AIDS.	9b	<b>o kom od koga</b>	<u>O</u> tem novem <u>učitelju</u> so prvič slišali <u>od nas</u> . <sup>496</sup>
C.				10b	<b>o čem po čem</b>	Po televiziji sem slišala <u>o</u> tisti <u>nesreči</u> . <sup>497</sup>
C.	11a	<b>o někom odněkud</b>	Z <u>nejmenovaných zdrojů</u> slyšel o haitském prezidentovi.	11b	<b>o čem od kod</b>	<u>O</u> teh nesrečnih <u>zadevah</u> sem prvič slišala <u>z radija</u> . <sup>498</sup>
C.	12a	<b>o něčem někde</b>	<u>O</u> turné Lucie Bílé jsme slyšeli <u>všude</u> .	12b	<b>o kom kje</b>	<u>O</u> tebi sem slišala že <u>doma</u> . <sup>499</sup>
C.				13b	<b>po čem, da</b>	Po radiju sem slišala, <u>da bo</u> lepo vreme. <sup>500</sup>
C.	13a	<b>od někoho, že</b>	Právě <u>od sekretářky</u> Emil slyšel, <u>že se</u> <u>jedná o jeho</u> <u>povýšení</u> .	14b	<b>od koga, da</b>	Slišela sem <u>od prijatelja</u> , <u>da vam je</u> <u>tudi to že znano</u> . <sup>501</sup>

Obě slovesa nejčastěji obsazují svoje pozice objektivním komplementem v akuzativu, který je vždy nepředložkový. V této podobě se objevuje ve všech významech, které slovesa obsahují: *vnímat sluchem* (A., č. 1a, 1b), *vnímat sluchem a tím se dozvídat, poznávat* (B., č. 2a, 2b) a *nepřímo, z doslechu se dozvídat* (C., č. 3a, 3b). Vedle nepředložkové akuzativní pozice může ve valenčních polích obou sloves stát i pozice v genitivu s předložkou „od“ (č. 4a, 4b). Pouze slovinské sloveso však může vedle pozice v akuzativu otevřít i lokální pozici s předložkou „po“ (č. 5.1b). České sloveso tento význam vyjadřuje pouze pomocí akuzativní pozice otevřené zároveň s adverbialním komplementem místa (č. 5a, 6a), což slovinské sloveso dokáže také (č. 5.2b, 6b). Ve slovinštině jsou tedy možné dva způsoby vyjádření. Pokud nebylo řečeno

<sup>491</sup> Slyšela jsem to v televizi.

<sup>492</sup> To už jsem slyšel ve škole.

<sup>493</sup> Už odtud ten nepříjemný zvuk slyším.

<sup>494</sup> Slyšela ho přicházet.

<sup>495</sup> O tom zpěvákovi jsem ještě neslyšel.

<sup>496</sup> O tom novém učiteli poprvé slyšeli od nás.

<sup>497</sup> O té nehodně jsem slyšela v televizi.

<sup>498</sup> O těch nešťastných záležitostech jsem poprvé slyšela z radia.

<sup>499</sup> O tobě jsem slyšela už doma.

<sup>500</sup> V rádiu jsem slyšela, že bude hezké počasí.

<sup>501</sup> Slyšela jsem od kamaráda, že vám je to také už známo.

jinak, všechny pozice byly až doposud otevírány v sémantickém okruhu *nepřímo*, z *doslechu se dozvídat* (C.). Pozici objektového komplementu ve formě infinitivu je možné otevřít spolu s pozicí v nepředložkovém akuzativu opět ve významu *vnímat sluchem* (A.). Činí tak obě slovesa (č. 7a, 7b).

Obě slovesa také poměrně často otevírají pozici objektového komplementu v lokálu s předložkou „o“ (č. 8a, 8b), která se ve valenčních polích obou sloves nachází i spolu s komplementem v genitivu s předložkou „od“ (č. 9a, 9b). Pouze slovinské sloveso obsazuje lokální pozici dvakrát, a to s předložkami „po“ a „o“ (č. 10b). Obě slovesa potom užívají lokální pozici s předložkou „o“ spolu s pozicemi adverbálních komplementů místa (č. 11a, 11b, 12a, 12b). Pouze slovinské sloveso vedle lokální pozice s předložkou „po“ klade i vedlejší větu spojkovou (č. 13b). Všechny uvedené pozice se nacházejí ve významu *nepřímo*, z *doslechu se dozvídat* (C.).

Na rozdíl od lokální a akuzativní pozice, pozice objektového komplementu v genitivu se ve valenčních polích sloves nenachází bez jiných komplementů. Již bylo popsáno, že se objevuje spolu s valenčním členem v akuzativu a v lokálu, ale navíc také spolu s vedlejší větou spojkovou (č. 13a, 13b).

## 2. Adverbální komplement místa a další komplementy v jednom VP

C.	1a	<b>odněkud, že</b>	Někteří zaměstnanci slyšeli až z podnikového <u>rozhlasu</u> , <u>že budou propuštěni</u> .	1b	<b>od kod, da</b>	<u>Od mame sem slišala, da je vlada padla.</u> <sup>502</sup>
C.	2a	<b>někde, že</b>	Pořád <u>kolem sebe slyšíme</u> , <u>že se demokracii musíme učit</u> .	2b	<b>kje, da</b>	<u>Nekje sem slišala, da so na Češkem spet poplave.</u> <sup>503</sup>

Pozice adverbálního komplementu místa se jinak než spolu s jiným komplementem ve valenčních polích sloves neobjevuje. Výše je naznačeno, že je využívána spolu s pozicí objektového komplementu v akuzativu a v lokálu. Dále se vedle ní může ve valenčních polích sloves nacházet vedlejší věta spojková (č. 1a, 1b, 2a, 2b), a to opět ve významu *nepřímo*, z *doslechu se dozvídat* (C.).

## 3. Vedlejší věta spojková a vztahná a další komplementy v jednom VP

A.	1a	<b>že</b>	Neslyšíš, <u>že za tebou někdo jde?</u>	1b	<b>da</b>	Ali ne slišiš, <u>da zvoni?</u> <sup>504</sup>
C.	2a	<b>že</b>	Už jsi slyšel, <u>že se zase bude</u>	2b	<b>da</b>	Slišali smo, <u>da so te nove</u>

<sup>502</sup> Od mámy jsem slyšela, že padla vláda.

<sup>503</sup> Někde jsem slyšela, že jsou v Česku zase povodně.

<sup>504</sup> Neslyšíš, že zvoni?

			<u>zdražovat benzin?</u>			<u>smuči dobře.</u> <sup>505</sup>
<b>A.</b>	3a	<b>Vvzt</b>	Svědčce pak údajně slyšela, <u>co</u> <u>obvinění muži říkali.</u>	3b	<b>Oo</b>	Slyšel si, <u>kaj je rekla?</u> <sup>506</sup>

Vedlejší věta spojková představuje doplnění obou sloves ve významech *vnímat sluchem* (A., č. 1a, 1b) a *nepřímo, z doslechu se dozvídat* (C., č. 2a, 2b). Častěji se nachází ve valenčních polích sloves spolu s objektovými komplementy v lokálu a v genitivu a spolu s adverbialními komplementy místa, jak je již naznačeno. Vedlejší věta vztavná představuje doplnění obou sloves jen ve významu *vnímat sluchem* (A., č. 3a, 3b).

#### 4. Shrnutí

Obě slovesa nejčastěji využívají pozici v akuzativu, která je vždy nepředložková a která se může objevovat ve valenčních polích sloves také spolu s genitivní pozicí s předložkou „od“, spolu s adverbialním komplementem místa nebo spolu s adverbiale způsobu či zároveň s objektovým komplementem ve formě infinitivu. Pouze slovinské sloveso má v případě, kdy české sloveso obsadí pozici v akuzativu a zároveň pozici adverbialního komplementu místa charakterizovaného otázkou *kde?*, dvě možnosti vyjádření tohoto významu, a to pomocí akuzativní pozice a pozice obsazené komplementem v lokálu s předložkou „po“, druhá možnost je potom shodná s obsazením pozic českého slovesa.

Dále obě slovesa otevírají pozici objektového komplementu v lokálu s předložkou „o“, a to také spolu s pozicí v genitivu s předložkou „od“. Pouze slovinské sloveso potom dokáže obsadit lokální pozici dvakrát – s předložkami „o“ a „po“. Obě slovesa opět shodně využívají pozici v lokálu s předložkou „o“ zároveň s pozicemi adverbialních komplementů místa. Doplnění opět pouze jen slovinského slovesa může představovat pozice v lokálu s předložkou „po“ a zároveň vedlejší věta spojková.

Genitivní pozice se ve valenčních polích sloves nacházela spolu s pozicí v lokálu a v akuzativu, dále se může vyskytovat spolu s vedlejší větou spojkovou. Tato vedlejší věta představuje doplnění sloves také bez jiných komplementů. Vedlejší věta vztavná představuje komplement sloves jen jednou, a to bez jiných valenčních členů.

<sup>505</sup> Slyšeli jsme, že jsou ty nové lyže dobré.

<sup>506</sup> Slyšel jsi, co rekla?

## stydět se / sramovati se

---

### 1. Komplement objektový v akuzativu, v instrumentálu, ve formě infinitivu a další komplementy v jednom VP

A.	1a	za něco	Stydím se <u>za</u> své chyby.	1b	koga	Sramoval se je <u>sorodnikov</u> . <sup>507</sup>
A.	2a	před někým	Stydím se <u>před nimi</u> .	2b	pred kom	Sramoval se je <u>pred sodelavci</u> . <sup>508</sup>
A.	3a	něco udělat	Styděl se to říci.	3b	narediti kaj	Ne sramujem se to <u>povedati</u> . <sup>509</sup>

V jediném sémantickém okruhu obou sloves *mít pocit studu a ostychu* (A.) české sloveso obsazuje valenční pozici komplementu objektového v akuzativu s předložkou „na“ (č. 1a), ve slovinštině se užívá pozice v nepředložkovém genitivu (č. 1b). Obě slovesa otevírají pozici objektového komplementu také v instrumentálu s předložkou „před“ (č. 2a) a „pred“ (č. 2b). Ve valenčním poli obou sloves se může objevit také pozice objektového komplementu obsazená infinitivem (č. 3a, 3b).

### 2. Vedlejší věta spojková

Doplnění obou sloves může mít také podobu vedlejší věty spojkové: *Někdy se stydím, že jsem Čech.* / *Sramujem se, da sem verjel v sovjetsko propagando*.<sup>510</sup>

### 3. Adverbiale účelu

Jediným adverbiale, které doplňuje obě slovesa je Adverbiale účelu v podobě substantiva v dativu s předložkou „kvůli“ v češtině a ve slovinštině se ekvivalentní předložka „zaradi“ pojí se substantivem v genitivu: *Styděla jsem se kvůli své postavě.* / *Sramovala se je zaradi svoje matere*.<sup>511</sup>

### 4. Shrnutí

Pokud je ve valenčním poli českého slovesa obsazena pozice objektového komplementu v akuzativu s předložkou „na“, odpovídá jí ve slovinštině pozice v genitivu bez předložky. Obě slovesa objektový komplement v akuzativu otevírají také

---

<sup>507</sup> Styděl se za příbuzné.

<sup>508</sup> Styděl se před spolupracovníky.

<sup>509</sup> Nestydím se to povědět.

<sup>510</sup> Stydím se, že jsem věřil sovětské propagandě.

<sup>511</sup> Styděla se kvůli svojí matce.



ve formě infinitivu. Stejně je také otvírána pozice komplementu objektového v předložkovém instrumentálu a vedlejší věty spojkové.

## vědět / vedeti

### 1. Komplement objektový v akuzativu, v lokálu, v genitivu a ve formě infinitivu

A.	1a	něco	Ví někdo <u>odpověď</u> ?	1b	kaj	Janko ve veliko <u>stvari</u> o enoti Moris. <sup>512</sup>
Y.				2b	kaj	Mogoče ve vse tuje <u>jezike</u> . <sup>513</sup>
A.	3a	o někom	Vím <u>o</u> vynikající <u>švadleně</u> .	3.1b	o čem	<u>O tem</u> bodo več vedeli neposredno vpletení. <sup>514</sup>
				3.2b	za kaj	Ve <u>za</u> njegovo <u>preteklost</u> . <sup>515</sup>
X.	4a	něco na někoho	Véděla <u>na</u> svého <u>muže</u> <u>něco</u> nepěkného.			
A.	5a	něco o něčem	Ve světě moc <u>věcí o</u> Česku nevědí.	5b	kaj o kom	Ga je kdo srečal ali <u>kaj</u> ve <u>o</u> <u>njem</u> ? <sup>516</sup>
A.	6a	něco od někoho	<u>Od sekretářky to</u> vím.			
A.	7a	něco z něčeho	Vím <u>to z</u> vlastní <u>zkušenosti</u> .	7b	kaj iz česa	<u>To</u> vem <u>iz</u> zanesljivih <u>virov</u> . <sup>517</sup>
A.	8a	o něčem od někoho	<u>O manželčině nevěře</u> kolega ví <u>od</u> její <u>přítečkyně</u> .	8.1b	o kom od koga	<u>Od</u> njegovih <u>staših</u> je <u>o njem</u> vedel. <sup>518</sup>
				8.2b	za koga od koga	<u>Od mene</u> ve <u>za njo</u> . <sup>519</sup>
A.	9a	o něčem z něčeho	<u>O módě</u> na příští rok vědí ženy především <u>z</u> módních <u>časopisů</u> .	9.1b	o kom iz česa	<u>O njih</u> smo vedeli <u>iz</u> <u>plakatov</u> . <sup>520</sup>
				9.2b	za kaj iz česa	<u>Iz časopisa</u> ve <u>za</u> pevcov <u>neprihod</u> . <sup>521</sup>
Y.				10b	narediti kaj	Izročilo ve <u>povedati</u> zanimive <u>zgodbe</u> . <sup>522</sup>

Obě slovesa nejčastěji obsazují svoje pozice objektovým komplementem v akuzativu, který je ve významu *mít vědomost, užívat informaci* (A., 1a, 1b) a *umět, dokázat* (Y., č. 2b) nepředložkový. Druhý sémantický okruh však obsahuje jen

<sup>512</sup> Janko ví mnoho věcí o jednotě Moris.

<sup>513</sup> Umí možná všechny cizí jazyky.

<sup>514</sup> O tom budou více vědět ti bezprostředně zúčastnění.

<sup>515</sup> Ví o jeho minulosti.

<sup>516</sup> Potkal ho někdo nebo ví o něm někdo něco?

<sup>517</sup> To vím z bezpečných zdrojů.

<sup>518</sup> Od jeho rodičů o něm věděl.

<sup>519</sup> Ode mne o ní ví.

<sup>520</sup> Véděli jsme o nich z plakátů.

<sup>521</sup> Z novin ví, že zpěvák nepříjde.

<sup>522</sup> Tradice může vyprávět zajímavé příběhy.

slovinské sloveso. Tento význam se již blíží modalitě. České sloveso dále v prvním uvedeném významu obsazuje pozici objektového komplementu v akuzativu s předložkou „o“ (č. 3a), která označuje objekt zasažený dějem. Ve slovinštině pro tuto situaci existují dvě možnosti vyjádření. Sloveso otevírá buď objektový komplement se stejnou předložkou „o“ (č. 3.1b), nebo s předložkou „za“ (č. 3.2b), které objekt zasažený dějem označuje v mnohem větším počtu příkladů i u jiných sloves.

Jen české sloveso obsahuje význam *znát tajnou informaci* (X.), kde otevírá akuzativní pozici dvakrát – jednou bez předložky, podruhé s předložkou „na“ (č. 4a). Obě slovesa potom obsazují spolu s nepředložkovou akuzativní pozicí pozici objektového komplementu v lokálu s předložkou „o“ (č. 5a, 5b) v jediném společném významu *mít vědomost, užívat informaci* (A.). Zde slovinské sloveso předložku „za“ ve spojení s akuzativním komplementem nevyužívá. Ve stejném sémantickém okruhu jen české sloveso na místo pozice v lokálu může klást pozici v genitivu s předložkou „od“ (č. 6a). Genitivní pozici spolu s akuzativní využívá i slovinské sloveso ve zmíněném významovém okruhu, ale pouze s předložkou „iz“, které v češtině odpovídá „z“ (č. 7a, 7b).

Pokud se ve valenčním poli sloves objevuje předložkový objektový komplement v akuzativu spolu s genitivním komplementem s předložkou „od“ (č. 8a, 8.1b, 8.2b) nebo „z“ (č. 9a), již ve slovinštině odpovídá „iz“ (č. 9.1b, 9.2b), opakuje se výše popsaná situace, kdy má české sloveso k dispozici ve spojení s akuzativním komplementem jednu předložku, kdežto slovinské dvě. K objektovému komplementu v češtině náleží předložka „o“ (č. 8a, 9a). Objekt zasažený dějem ve slovinštině v tomto případě označuje jak předložka „o“ (č. 8.1b, 9.1b), tak předložka „za“ (č. 8.2b, 9.2b).

V sémantickém okruhu *umět, dokázat* (Y.) slovinské sloveso obsazuje pozici objektového komplementu ve formě infinitivu (č. 10b). České sloveso tento význam neobsahuje.

## 2. Vedlejší věta spojková a vztahná

A.	1a	<b>že</b>	Kuřáci dobře <u>vědí</u> , že jim kouření škodí.	1b	<b>da</b>	Ve, <u>da je treba</u> <u>vstati</u> . <sup>523</sup>
A.	2a	<b>jestli/zda</b>	Nikdo předem <u>nevěděl</u> , zda ten pokus vyjde.	2b	<b>če</b>	Ne vem, <u>če imaš</u> <u>pogum</u> . <sup>524</sup>
A.	3a	<b>Vvzt</b>	Mnohé dítě školou povinné <u>neví</u> , jak se jmenoval náš první prezident.	3b	<b>Oo</b>	Ni vedel, <u>kaj</u> <u>reči</u> . <sup>525</sup>

<sup>523</sup> Ví, že musí vstát.

<sup>524</sup> Nevím, jestli máš odvahu.

Doplnění obou sloves mohou představovat i vedlejší věty, a to pokaždé ve významu *mít vědomost, užívat informaci* (A.). Jedná se o vedlejší věty spojkové (č. 1a, 1b, 2a, 2b) i vztahné (č. 3a, 3b).

### 3. Shrnutí

Obě slovesa nejčastěji používají pozici objektového komplementu v akuzativu, který se může nacházet bez předložky i s předložkou „za“, kterou využívá jen slovinské sloveso v jedním společném významu obou sloves. Akuzativní pozice s předložkou „za“ se v češtině vyjadřuje pomocí pozice v lokálu s předložkou „o“. Slovinské sloveso má tedy dvě možnosti vyjádření. Slovinské *vedeti* ve společném významu nevyužívá možnost otevřít dvě akuzativní pozice zároveň, jak to činí české sloveso. Jedna pozice je nepředložková a druhá pozice komplementu se objevuje s předložkou „na“. Obě slovesa využívají pozici v nepředložkovém akuzativu spolu s pozicí v lokálu s předložkou „o“ nebo spolu s pozicí v genitivu s předložkou „z“, která se do slovinštiny překládá jako „iz“. Pokud české sloveso otevře genitivní pozici s předložkou „od“, ve slovinštině neexistuje ekvivalent se slovesem *vedeti*. Avšak pokud se obsadí akuzativní pozice s předložkou „za“ a pozice v genitivu s předložkou „iz“ nebo „od“, je toto uspořádání komplementů možné, ale jen v případě slovinského slovesa.

Obě slovesa obsazují pozici v lokálu i spolu s valenčním členem v genitivu s předložkou „od“ nebo „z“, které ve slovinštině odpovídá „iz“. Pouze slovinské sloveso ve významu, který je vlastní jen jemu, obsazuje pozici ve formě infinitivu.

Obě slovesa jsou také doplněna vedlejšími větami spojkovými nebo vztahnými, a to ve shodném významu.

## věřit / verjeti

### 1. Komplement objektový v akuzativu a v dativu a další komplementy v jednom VP

A.				1b	<b>kaj</b>	<u>Vse</u> verjame. <sup>526</sup>
B.	2a	<b>v někoho</b>	V dětství jsem věřil <u>v Boha</u> .	2b	<b>v kaj</b>	Verjamem <u>v</u> pravilno <u>rešitev</u> . <sup>527</sup>
B.	3a	<b>na něco</b>	Indové <u>věří</u> na			

<sup>525</sup> Nevěděl, co říci.

<sup>526</sup> Všemu věří.

<sup>527</sup> Věřím ve správné řešení.

			stěhování duší.			
A.	4a	<b>něco někomu</b>	Tu <u>povídáčku mu</u> nikdo nevěřil.	4b	<b>kaj komu</b>	Verjamemo <u>vam vse</u> . <sup>528</sup>
A.				5b	<b>kaj, Oo</b>	Verjamem <u>to, kar vidim</u> . <sup>529</sup>
A.	6a	<b>někomu</b>	Věřím <u>lékařům</u> nebo <u>léčitelům</u> ?	6b	<b>čemu</b>	Verjame <u>klevetam</u> . <sup>530</sup>
A.	7a	<b>někomu, že</b>	Věřím <u>mu, že to</u> <u>myslel vážně</u> .	7b	<b>čemu, da</b>	Verjamem <u>temu, da se</u> <u>zgodovina ponavlja</u> . <sup>531</sup>

Obě slovesa nejčastěji jako své doplnění používají objektový komplement v akuzativu. Slovinské sloveso tuto pozici obsazuje již ve významu *důvěřovat, být přesvědčen o pravdivosti něčeho* (A.), a to v nepředložkové podobě (č. 1b). České sloveso pozici uvedeného komplementu ve významu *být přesvědčen o existenci nějakého jevu, o Boží existenci* (B.) otevírá s předložkou „v“ (č. 2a). Tak v tomto významu činí i slovinské sloveso (č. 2b). Ve stejném sémantickém okruhu pouze české sloveso využívá i předložku „na“ (č. 3a). Obě slovesa zároveň otevírají pozice nepředložkových objektových komplementů v akuzativu a v dativu (č. 4a, 4b), a to v prvním významovém okruhu *důvěřovat, být přesvědčen o pravdivosti něčeho* (A.), kde doplnění pouze slovinského slovesa může představovat i pozice v nepředložkovém akuzativu a zároveň vedlejší věta vztažná (č. 5b).

Pozice objektového komplementu v nepředložkovém dativu je oběma slovesy využívána ve stejném významu také bez jiného komplementu, a to v nepředložkové podobě (č. 6a, 6b). Slovinské sloveso má tedy dvě možnosti vyjádření jedné skutečnosti – nepředložkové pozice v akuzativu nebo v dativu. České sloveso používá jen nepředložkovou dativní pozici. Obě slovesa spolu s touto pozicí mohou být doplněna i vedlejší větou spojkovou (č. 7a, 7b).

## 2. Vedlejší věta spojková a vztažná a další komplementy v jednom VP

A.	1a	<b>že</b>	Věřím, <u>že se usmíří</u> .	1b	<b>da</b>	Verjame, <u>da se bo vse dobro</u> <u>rešilo</u> . <sup>532</sup>
B.	2a	<b>že</b>	I naši současníci věří, <u>že existuje</u> <u>posmrtný život</u> .	2b	<b>da</b>	<u>Verjamejo, da so nekatera števila</u> <u>nesrečna</u> . <sup>533</sup>
A.				3b	<b>Oo</b>	Verjamem, <u>kar vidim</u> . <sup>534</sup>

<sup>528</sup> Věříme vám všechno.

<sup>529</sup> Věřím tomu, co vidím.

<sup>530</sup> Věřím klepům.

<sup>531</sup> Věřím tomu, že se historie opakuje.

<sup>532</sup> Věřím, že se vše dobře vyřeší.

<sup>533</sup> Věříme, že některá čísla jsou nešťastná.

<sup>534</sup> Věřím tomu, co vidím.

Doplnění obou sloves může vedlejší věta spojková představovat i bez komplementu objektového v dativu, a to v obou významech - *důvěřovat, být přesvědčen o pravdivosti něčeho* (A., č. 1a, 1b) i *být přesvědčen o existenci nějakého jevu, o Boží existenci* (B., č. 2a, 2b). Pouze slovinské sloveso obsazuje pozici pro vedlejší větu vztaznou, která může být jeho doplněním bez objektového komplementu v akuzativu (č. 3b).

### 3. Shrnutí

Nejčastěji užívaným doplněním obou sloves je objektový komplement v akuzativu. Obě slovesa jej používají s předložkou „v“, ale slovinské sloveso jej v první významu ponechává také bez předložky. České sloveso v prvním sémantickém okruhu tuto pozici vůbec neotevřává. České sloveso naproti tomu v druhém významu otevírá pozici objektového komplementu v akuzativu s předložkou „na“, a slovinské sloveso tak nečiní. Obě slovesa otevírají nepředložkový komplement v akuzativu spolu s pozicí v dativu, rovněž bez předložky. Pozice objektového komplementu v dativu, která je ve všech případech bez předložky, se ve valenčních polích obou sloves může také nacházet bez jiného komplementu nebo spolu s vedlejší větou spojkovou. Vedlejší věta spojková může také představovat doplnění sloves bez jiného komplementu. Vedlejší věta vztazná je potom využívána obdobně, ale jen slovinským slovesem – spolu s objektovým komplementem v akuzativu nebo bez něj.

## vidět (se) / videti (se)

### 1. Komplement objektový v akuzativu a další komplementy v jednom VP

A.	1.1a	<b>něco</b>	Mami, my jsme viděli <u>duhu!</u>	1b	<b>kaj</b>	Videl je že <u>pol sveta</u> . <sup>535</sup>
	1.2a	<b>na něco</b>	Náš děda už <u>na televizi</u> skoro nevidí.			
C.	2a	<b>něco</b>	Vidíš snad jinou <u>možnost</u> , než se <u>přiznat</u> ?	2b	<b>kaj</b>	Videl je bližajočo <u>pomlad</u> . <sup>536</sup>
C.	3a	<b>někoho v někom</b>	Náš šéf vidí <u>v každém soupeře</u> .	3b	<b>kaj v čem</b>	<u>V</u> tem <u>poklicu</u> <u>vidi možnost</u> za dober zaslužek. <sup>537</sup>
C.	4a	<b>něco na</b>	Učitelka viděla <u>na</u>	4b	<b>kaj na</b>	Učitelj telovadbe je videl

<sup>535</sup> Viděl už půl světa.

<sup>536</sup> Viděl blížící se jaro.

<sup>537</sup> V tom zaměstnání vidí možnost dobrého výdětku.

		<b>někom</b>	<u>dětech nezájem.</u>		<b>kom</b>	<u>na otrocích utrženost.</u> <sup>538</sup>
<b>A.</b>	5a	<b>na něco někomu</b>	<u>Kouzelníkovi</u> v tu dobu nikdo neviděl <u>na ruce.</u>	5b	<b>na kaj komu</b>	Primožu se je pa zdelo, da <u>mu</u> stavec vidí <u>na dno</u> duše. <sup>539</sup>
<b>B.</b>	6a	<b>někoho jako někoho</b>	Maminka už vidí <u>Marcelu jako nevěstu.</u>	6b	<b>koga kot koga</b>	Mati že vidí <u>sina kot</u> <u>zmagovalca.</u> <sup>540</sup>
<b>A.</b>	7.1a	<b>někoho odněkud</b>	Kolega <u>mě</u> viděl <u>z tramvaje.</u>	7b	<b>kaj od kod</b>	<u>Od tu</u> vidím Triglav <u>in morje</u> hkrati. <sup>541</sup>
	7.2a	<b>na něco odněkud</b>	Čermákovi vidí <u>z kuchyně na</u> Národní divadlo.			
<b>A.</b>	8.1a	<b>něco někde</b>	<u>V Bulharsku</u> viděl Pěťa poprvé <u>moře.</u>	8b	<b>koga kje</b>	Vidí <u>ga na poti.</u> <sup>542</sup>
<b>A.</b>	8.2a	<b>na někoho někde</b>	Vidíš <u>na ně tam?</u>			
<b>C.</b>	9a	<b>něco někde</b>	<u>V tvých očích</u> vidím <u>nesouhlas.</u>	9b	<b>kaj kje</b>	<u>Tak načín</u> opisovanja vidimo že <u>v</u> prej navedenih <u>romanih.</u> <sup>543</sup>

Z pozic objektového komplementu je nejčastěji obsazován valenční člen v akuzativu, který se vyskytuje ve významu *uplatňovat zrak* (A.), jenž je v češtině možný jak bez předložky (č. 1.1a), tak s předložkou „na“ (č. 1.2a). Slovinština tuto možnost nemá, používá pouze objektový komplement v nepředložkovém akuzativu (č. 1b). Akuzativní pozici potom také obě slovesa mohou použít ve významu *poznávat, zjišťovat, shledávat, spatřovat, posuzovat, hodnotit* (C.), kde je již v obou jazycích objektový komplement nepředložkový (č. 2a, 2b).

V sémantickém okruhu *poznávat, zjišťovat, shledávat, spatřovat, posuzovat, hodnotit* (C.) se objektový komplement v akuzativu objevuje ve valenčním poli obou sloves spolu s komplementem v lokálu s předložkou „v“ (č. 3a, 3b) nebo „na“ (č. 4a, 4b). Obě slovesa také využívají možnost otevírat pozici v akuzativu s předložkou „na“ a zároveň v dativu (č. 5a, 5b), a to ve významu *uplatňovat zrak* (A.). Ve významu *představovat si* (B.) obě slovesa k pozici objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu připojují pozici komplementu kvalifikačního ve tvaru substantiva v akuzativu se spojovacím výrazem „jako“ - ve slovinštině „kot“ (č. 6a, 6b).

Komplement objektový v akuzativu se dále vyskytuje ve valenčním poli obou sloves spolu s adverbialním komplementem místa, a to opět ve významu *uplatňovat*

<sup>538</sup> Učitel tělocviku viděl na dětech únavu.

<sup>539</sup> Primožovi se zdálo, že mu stavec vidí na dno duše.

<sup>540</sup> Matka už vidí syna jako vítěze.

<sup>541</sup> Odtud vidím Triglav i moře zároveň.

<sup>542</sup> Vidí ho na cestě.

<sup>543</sup> Takový způsob popisu vidíme už v dříve uvedených románech.

*zrak* (A.). Zde se opakuje stejná situace – v češtině je vedle nepředložkové akuzativní pozice (č. 7.1a, 8.1a) možné použít i předložku „na“ (č. 7.2a, 8.2a) ve spojení s tímto komplementem, ale ve slovinštině existuje pouze nepředložková varianta akuzativní pozice (č. 7b, 8b). Ve významu *poznávat, zjišťovat, shledávat, spatřovat, posuzovat, hodnotit* (C.) již obě slovesa otevírají pozici objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu a zároveň pozici adverbialního komplementu místa (č. 9a, 9b).

## 2. Komplement objektový v instrumentálu, v lokálu, v dativu a další

### komplementy v jednom VP

A.	1a	<b>něčím</b>	Ten ostrůvek jsme viděli jen <u>dalekohledem</u> .	1b	<b>s čím</b>	Vidím to s prostím <u>očesom</u> . <sup>544</sup>
D.	2a	<b>s někým</b>	Je pravda, že ses viděla <u>s Hurychem</u> ?	2b	<b>s kom</b>	Ali si se <u>z njim</u> videla? <sup>545</sup>
D.	3a	<b>s někým někde</b>	<u>V Praze</u> se Honza <u>s Milenou</u> uvidí už potřetí.	3b	<b>s kom kje</b>	Videla sem se <u>z njimi v Celju</u> . <sup>546</sup>
D.	4a	<b>s někým někdy</b>	<u>S režisérem</u> Formanem jsme se naposledy viděli <u>před pěti lety</u> .	4b	<b>s kom kdaj</b>	Videla sem se <u>z njo predvčerajšnjim</u> . <sup>547</sup>
X.	5a	<b>v někom</b>	Matka se <u>ve své dceři</u> jen vidí.			
C.	6a	<b>na někom, že</b>	Každý <u>na Sabině</u> viděl, <u>že je jí ten instruktor protivný</u> .	6b	<b>na kom, da</b>	Mati <u>na njem</u> vidí, <u>da ne želi učiti otroke</u> . <sup>548</sup>
A.	7a	<b>někomu někam</b>	Viděla jsi té <u>ženské do obličejě</u> ?	7b	<b>komu kam</b>	Ali <u>mu</u> vidiš <u>v oči</u> ? <sup>549</sup>

Po objektovém komplementu v akuzativu je nejčastěji oběma slovesy obsazována pozice komplementu objektového v instrumentálu. Tuto pozici obě slovesa otevírají ve významech *uplatňovat zrak* (A.) a *setkat se, potkat se* (D.). V prvním uvedeném sémantickém okruhu má pozice v instrumentálu funkci prostředku, proto je v češtině - na rozdíl od slovinštiny – nepředložková (č. 1a). Ve slovinštině je tato pozice vyjádřena instrumentálem s předložkou „s“ (č. 1b). V druhém jmenovaném významu mají již doplnění obou sloves podobu pozice v instrumentálu s předložkou „s“ (č. 2a, 2b). Obě slovesa tento komplement ve vzpomenuém významovém okruhu *setkat se, potkat se*

<sup>544</sup> Vidím to pouhým okem.

<sup>545</sup> Viděla ses s ním?

<sup>546</sup> Viděla jsem se s nimi v Celje.

<sup>547</sup> Viděla jsem se s ní předevčírem.

<sup>548</sup> Matka na něm vidí, že nechce učit děti.

<sup>549</sup> Vidíš mu do očí?

(D.) také dokážou doplňovat adverbialním komplementem místa (č. 3a, 3b) nebo času (č. 4a, 4b). Předložka „s“ se ve slovinštině vlivem spodoby může změnit na „z“.

Objektový komplement v lokálu s předložkou „v“ používá pouze české sloveso (č. 5a) ve významu *mít někoho, něco velmi rád* (X.), který slovinskému slovesu vlastní není. Aby obě slovesa dokázala vyjádřit význam *poznávat, zjišťovat, shledávat, spatřovat, posuzovat, hodnotit* (C.), otevírají pozici tohoto komplementu v lokálu se stejnou předložkou „v“, kterou doplňují vedlejší větou spojkovou (č. 6a, 6b). Jak již bylo uvedeno, ve valenčním poli obou sloves se může nacházet i pozice v lokálu a v akuzativu.

Objektový komplement v nepředložkovém dativu se ve valenčním poli obou sloves objevuje pouze spolu s adverbialním komplementem místa (č. 7a, 7b) ve významu *uplatňovat zrak* (A.) nebo také s objektovým komplementem v akuzativu ve stejném sémantickém okruhu, jak je naznačeno výše.

### 3. Komplement kvalifikační ve formě infinitivu a v akuzativu a další komplement v jednom VP

Komplement kvalifikační má ve významu *uplatňovat zrak* (A.) podobu infinitivu: *Kdo vidí plakat hvězdu, má si něco přát. / Skozi okno je videl prihajati vojake.*<sup>550</sup> Obě slovesa obsazují pozici komplementu kvalifikačního také v podobě nepředložkového akuzativu, který otevírají spolu s objektovým komplementem v akuzativu se spojovacím výrazem „jako“ nebo „kot“, jak je popsáno výše.

### 4. Adverbialní komplement místa, způsobu a času a další komplementy v jednom VP

A.	1a	<b>někam</b>	<u>Do místnosti</u> strážník neviděl, byla tma.	1b	<b>kam</b>	Ali vidiš <u>tja</u> ? <sup>551</sup>
A.	2a	<b>odněkud</b>	Na jeviště vidíte i z <u>poslední řady</u> .	2b	<b>od kod</b>	<u>Iz hotela</u> je lepo videti. <sup>552</sup>
B.	3a	<b>někde</b>	Naši chlapci se už viděli <u>na stupních vítězů</u> .	3b	<b>kje</b>	Videli smo se že <u>doma</u> . <sup>553</sup>
D.	4a	<b>někde</b>	Viděli jsme se <u>na recepci na americkém velvyslanectví</u> , že?	4b	<b>kje</b>	Videli smo se <u>v gledališču</u> . <sup>554</sup>
A.	5a	<b>odněkud</b> <b>někam</b>	<u>Z protějšího domu</u> nám všichni vidí <u>do bytu</u> .	5b	<b>od kod</b> <b>kam</b>	<u>Od daleč</u> lakho vidiš <u>domov</u> . <sup>555</sup>

<sup>550</sup> Z okna viděl přicházet vojáky.

<sup>551</sup> Vidíš tam?

<sup>552</sup> Z hotelu je dobře vidět.

<sup>553</sup> Viděli jsme se už doma.

<sup>554</sup> Viděli jsme se v divadle.



<b>D.</b>	6a	<b>někdy</b>	Milenci se viděli každý den.	6b	<b>kdaj</b>	Se vidiva <u>kmalu</u> . <sup>556</sup>
-----------	----	--------------	------------------------------	----	-------------	---

Adverbiální komplement místa představuje nejvíce užívanou valenční pozici obou sloves. Vyskytuje ve společných sémantických okruzích *uplatňovat zrak* (A., č. 1a, 1b, 2a, 2b), *představovat si* (B., č. 3a, 3b) a *setkat se, potkat se* (D., č. 4a, 4b). Obě slovesa mohou tuto pozici ve svém valenčním poli otevírat dvakrát, ale jen v prvním významu *uplatňovat zrak* (A., č. 5a, 5b). Obě slovesa také vedle tohoto adverbiálního komplementu otevírají zároveň pozice objektového komplementu v akuzativu, ale také v instrumentálu a v dativu, jak již bylo uvedeno.

Poslední adverbiální komplement ve valenčním poli obou sloves představuje komplement času (č. 6a, 6b). Ten se objevuje ve významu *setkat se, potkat se* (D.), kde může být zároveň s touto pozicí otevřena i pozice objektového komplementu v instrumentálu. To již bylo popsáno.

## 5. Vedlejší věta spojková a vztažná

<b>A.</b>	1a	<b>že</b>	Snad ten policajt neviděl, <u>že jsem projel na červenou</u> .	1b	<b>da</b>	Videl, <u>da mu sledijo</u> . <sup>557</sup>
<b>C.</b>	2a	<b>že</b>	Chlapec viděl, <u>že provedl hloupost</u> .	2b	<b>da</b>	Videl je, <u>da bo lepo vreme</u> . <sup>558</sup>
<b>A.</b>	3a	<b>Vvzt</b>	At' nikdo nevidí, <u>kam jdeme a co neseme!</u> Vidíš, Andulko, <u>kdo to přišel?</u>	3b	<b>Oo</b>	Hotel je videti, <u>kam to so napisali</u> . <sup>559</sup> Ali si videl, <u>kdo je bil to?</u> <sup>560</sup>

Vedlejší věta spojková se jako valenční člen uplatňuje ve významu *uplatňovat zrak* (A., č. 1a, 1b) a *poznávat, zjišťovat, shledávat, spatřovat, posuzovat, hodnotit* (C., č. 2a, 2b). Její pozice může být také doplněna objektovým komplementem v dativu, což už bylo uvedeno.

Vedlejší věta vztažná se objevuje pouze ve významu *uplatňovat zrak* (A., 3a, 3b).

## 6. Shrnutí

Nejvíce užívaným valenčním členem obou sloves je adverbiální komplement místa, který se objevuje ve čtyřech sémantických okruzích. Nejčastěji se ve valenčním poli

<sup>555</sup> Domů můžeš vidět z daleka.

<sup>556</sup> Brzy se uvidíme.

<sup>557</sup> Viděl, že ho sledují.

<sup>558</sup> Viděl, že bude hezké počasí.

<sup>559</sup> Chtěl vidět, kam to napsali.

<sup>560</sup> Viděl jsi, kdo to by?

obou sloves nachází spolu s komplementem objektivním v akuzativu. Tento objektivní komplement je tedy až na druhém místě v pořadí frekventovanosti pozic. V některých případech je v češtině možné obsazovat pozici objektivního komplementu bez předložky i s předložkou „na“. Slovinština používá pouze objektivní komplement v nepředložkovém akuzativu. Spolu s objektivním komplementem v instrumentálu se objevuje se také různá distribuce předložky „s“, která se v češtině nepoužívá, pokud má komplement funkci instrumentu. Ve slovinštině se předložka „s“ využívá i v těchto případech. Předložka „s“ se ve slovinštině může vlivem spodoby změnit na „z“.

Objektivní komplement v nepředložkovém akuzativu může být ve valenčním poli doplněn také komplementem kvalifikačním ve tvaru substantiva v akuzativu, rovněž bez předložky. Pozice obsazené komplementy objektivními v jiných pádech než v akuzativu nebo pozice obsazené adverbialními komplementy mimo komplementu místa, jsou mnohem méně využívané.

## volat / klicati

### 1. Komplement objektivní v akuzativu a další komplementy v jednom VP

A.	1a	<b>někoho</b>	Už čtvrt hodiny volám <u>vrchního</u> .	1b	<b>koga</b>	Klicál je <u>prijatelj</u> . <sup>561</sup>
B.	2a	<b>někoho</b>	Už jste volali policii?	2b	<b>koga</b>	Mati kliče <u>otroke domov</u> . <sup>562</sup>
C.	3a	<b>něco</b>	Asi voláte špatné <u>číslo telefonu</u> .	3b	<b>kaj</b>	Ali ste prepričani, da kličete pravo <u>številko</u> ? <sup>563</sup>
Y <sub>2</sub> .				4b	<b>koga</b>	Zjutraj <u>ga</u> kliče mama, ker predolgo spi. <sup>564</sup>
A.	5a	<b>na někoho</b>	<u>Na psa</u> nevolej, je skoro hluchý.	5b	<b>komu</b>	Od daleč ji je <u>klicál</u> . <sup>565</sup>
A.	6a	<b>o něco</b>	V dálce někdo volal <u>o pomoc</u> .			
B.	7a	<b>pro někoho</b>	Paní vrátná už volala <u>pro doktora</u> .			
B.	8a	<b>za někoho</b>	Ve výpisu žaloby máte být volán <u>za svědka</u> .	8b	<b>za koga</b>	Sodišče ga kliče <u>za pričo</u> . <sup>566</sup>

<sup>561</sup> Volal přátele.

<sup>562</sup> Maminka volá děti domů.

<sup>563</sup> Jste přesvědčen, že voláte správné číslo?

<sup>564</sup> Ráno ho budí máma, protože spí příliš dlouho.

<sup>565</sup> Z dálky na ni volal.

<b>A.</b>	9a	<b>na něco někoho</b>	Voláme <u>na pomoc</u> všechny <u>lidi</u> dobré vůle.	9b	<b>na kaj koga</b>	Kliclal je <u>na pomoč očeta</u> . <sup>567</sup>
<b>B.</b>	10a	<b>někoho k někomu</b>	<u>Desátníka</u> volali <u>k veliteli</u> .	10b	<b>koga k/h čemu</b>	Zvon kliče <u>vernike k molitvi</u> . <sup>568</sup>
<b>Y<sub>1</sub>.</b>				11b	<b>koga po kom</b>	Vsi <u>ga</u> kličejo <u>po očetu</u> . <sup>569</sup>
<b>Y<sub>1</sub>.</b>				12b	<b>koga s / z čim</b>	Kličejo <u>jo z Mimi</u> . <sup>570</sup>
<b>B.</b>	13a	<b>někoho někam</b>	<u>Manžela</u> volají <u>na</u> <u>obecní úřad</u> .	13b	<b>koga kam</b>	<u>Starše</u> so klicali <u>v šolo</u> . <sup>571</sup>

Obě slovesa obsazují nejčastěji své pozice komplementem objektovým v akuzativu. Tyto nepředložkové pozice se nacházejí ve významech: *hlasitě sdělovat, přivolávat, křičet, oslovovat* (A., č. 1a, 1b), *zvat, předvolávat, povolávat* (B., č. 2a, 2b), *telefonovat* (C., č. 3a, 3b) a *budit* (Y<sub>2</sub>., č. 4b). Poslední jmenovaný význam české sloveso neobsahuje. Pozice objektového komplement v akuzativu může být ve valenčním poli českého slovesa ve významu *hlasitě sdělovat, přivolávat, křičet, oslovovat* (A.) vyjádřena spolu s předložkou „na“ (č. 5a). Ekvivalentem této pozice je ve slovinštině objektový komplement v dativu bez předložky (č. 5b). Ve stejném významu může být v češtině předložka „na“ nahrazena předložkou „o“ (č. 6a). V sémantickém okruhu *zvat, předvolávat, povolávat* (B.) je to předložka „pro“, která doplňuje českou akuzativní pozici (č. 7a). Všechny zmíněné předložky v češtině označují předmět zasažený dějem. Valenčním členům s předložkou „o“ a „pro“ ve slovinštině žádné pozice neodpovídají. Obě slovesa potom v posledně jmenovaném významu *zvat, předvolávat, povolávat* (B.) obsazují pozice valenčních členů v akuzativu s předložkou „za“ (č. 8a, 8b).

Pozice objektového komplementu v akuzativu se ve valenčních polích obou sloves mohou objevovat dvakrát, a to ve významu *hlasitě sdělovat, přivolávat, křičet, oslovovat* (A.), kdy je distribuována předložka „na“ (č. 9a, 9b). Ve smyslu *zvat, předvolávat, povolávat* (B.) otevírají obě slovesa zároveň pozice objektového komplementu v akuzativu a v dativu s předložkou „k“ (č. 10a) nebo ve slovinštině okrajově s „h“ (č. 10a). Pouze slovinské sloveso dokáže ve významu *jmenovat, nazývat jménem* (Y<sub>1</sub>.), který české sloveso neobsahuje, obsazovat pozici v

<sup>566</sup> Soud ho volá / předvolává za svědka.

<sup>567</sup> Volal otce na pomoc.

<sup>568</sup> Zvon volá / svolává věřící k modlitbě.

<sup>569</sup> Všichni mu říkají po otci.

<sup>570</sup> Říkají jí Mimi.

<sup>571</sup> Rodiče volali do školy.

nepředložkovém akuzativu a zároveň pozici valenčního členu v lokálu s předložkou „po“ (č. 11b) nebo vedle pozice v nepředložkovém akuzativu ve valenčním poli slovinského slovesa stojí člen v instrumentálu s předložkou „s“ nebo „z“ (č. 12b).

Ve valenčních polích obou sloves je obsazována pozice objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu a spolu s ním adverbialní komplement místa pouze v jednom případě, ve významu *zvát, předvolávat, povolávat* (B., č. 13a, 13b).

Pozice v akuzativu je ve slovinštině ve významu *telefonovat* (C.) navíc ekvivalentní k české pozici obsazené objektovým komplementem v dativu, jak bude níže uvedeno.

## 2. Komplement objektový v dativu, v lokálu a v instrumentálu a další komplementy v jednom VP

C.	1a	<b>někomu</b>	Volal <u>ti</u> přítel.	1b	<b>koga</b>	Klical <u>ga</u> je po telefonu.
C.	2a	<b>k někomu</b>	Volali jsme <u>k</u> vašim <u>sousedům</u> , ale nebyli doma.	2b	<b>k/h komu</b>	Ali boš klical k stašem domov? <sup>572</sup>
C.	3a	<b>někomu + přímá řeč</b>	Volal <u>mi</u> : „Nechod’, <u>prosím</u> .“	3b	<b>koga + premi govor</b>	Klical <u>me</u> je: „ <u>Lepo bodi</u> .“ <sup>573</sup>
D.	4a	<b>po něčem</b>	Tyrš volal <u>po</u> <u>jednotě</u> národa.	4b	<b>po čem</b>	Izsušena zemlja kliče <u>po</u> <u>dežju</u> . <sup>574</sup>
A.	5a	<b>za někým</b>	Volal <u>za</u> <u>někým</u> .	5b	<b>za kom</b>	„Počakaj“, je klicala <u>za</u> <u>njim</u> . <sup>575</sup>

České sloveso ve významu *telefonovat* (C.) obsazuje pozici objektového komplementu v nepředložkovém dativu (č. 1a), kdežto slovinské sloveso na jeho místo klade komplement v akuzativu, rovněž bez předložky (č. 1b). Ve stejném významu slovinské sloveso, stejně jako české, pozici objektového komplementu v dativu také obsazuje, ale pouze ve spojení s předložkou „k“, která se vlivem spodoby může měnit na „h“ (č. 2a, 2b). Spolu s pozicí objektového komplementu v nepředložkovém dativu se může vyskytovat valenční člen v podobě věty v přímé řeči, a to opět ve významu *telefonovat* (C., č. 3b). České pozici v dativu však ve slovinštině v tomto významu odpovídá pozice v akuzativu, protože se jedná o nepředložkovou variantu (č. 3a).

V sémantickém okruhu *přát si, mít velkou potřebu, touhu* (D.) je oběma slovesy potom obsazována pozice v lokálu s předložkou „po“ (č. 4a, 4b) a ve významu *hlasitě*

<sup>572</sup> Budeš volat k rodičům domů?

<sup>573</sup> Volal mi: „Měj se hezky.“

<sup>574</sup> Vyschlá země volá po dešti.

<sup>575</sup> „Počkej“, volala za ním.

*sdělovat, přivolávat, křičet, oslovovat* (A.) je to objektový komplement v instrumentálu s předložkou „za“, který obsazuje pozice obou sloves (č. 5a, 5b).

Všechny uvedené komplementy se mohou ve valenčním poli obou sloves nacházet spolu s pozicí v akuzativu. Objektový komplement v dativu ve slovinštině je navíc ještě ekvivalentní pozicí k českému valenčnímu členu v akuzativu s předložkou „na“, jak je výše uvedeno.

### 3. Adverbiální komplement místa a způsobu a další komplementy v jednom VP

<b>C.</b>	1a	<b>někam</b>	Policie volala i <u>na jiné adresy</u> z toho díře.	1b	<b>kam</b>	Andreja ne bo več klicala <u>v bolnico</u> . <sup>576</sup>
<b>Y<sub>1</sub>.</b>				2b	<b>kako</b>	Kličem se <u>Žiga</u> . <sup>577</sup>

Adverbiální komplement místa v obou jazycích obsazuje pozici ve významu *telefonovat* (C., č. 1a, 1b). Ve smyslu *jmenovat, nazývat jménem* (Y<sub>1</sub>.) pouze slovinské sloveso otevírá také pozici pro adverbiální komplement způsobu (č. 2b), protože tento význam české sloveso neobsahuje.

Adverbiální komplement místa se může objevovat ve valenčních polích obou sloves společně s komplementem objektovým v nepředložkovém akuzativu.

### 4. Vedlejší věta spojková a věta v přímé řeči

<b>A.</b>	1a	<b>že</b>	Soused volá, <u>že už jde listonoška</u> .	1b	<b>da</b>	Begal je po sobi in klical, <u>da pojde z vojaky</u> . <sup>578</sup>
<b>A.</b>	2a	<b>aby</b>	Maminka volá, <u>abychom na ni počkali</u> .	2b	<b>da bi</b>	Jan je klical Žano, <u>da bi mu pripravila kosilo</u> . <sup>579</sup>
<b>C.</b>	3a	<b>že</b>	Babička volala, <u>že se dědovi přitížilo</u> .	3b	<b>da</b>	Potem pa je klical, <u>da nima časa</u> . <sup>580</sup>
<b>C.</b>	4a	<b>aby</b>	Volala, <u>aby Petr koupil pečivo</u> .	4b	<b>da bi</b>	Lani je klical, <u>da bi mu dal sliko tega sklikarja</u> . <sup>581</sup>
<b>A.</b>	5a	<b>přímá řeč</b>	Přepadený volá: „ <u>pomoc!</u> “	5b	<b>premi govor</b>	Ta človek je klical: „ <u>Pojdi k meni</u> “. <sup>582</sup>

Ve valenčním poli obou sloves se také nacházejí vedlejší věty spojkové, a to ve významech *hlasitě sdělovat, přivolávat, křičet, oslovovat* (A., č. 1a, 1b, 2a, 2b) a

<sup>576</sup> Andrea už nebude volat do nemocnice.

<sup>577</sup> Jmenuju se Žiga.

<sup>578</sup> Pobíhal po místnosti a volal, že půjde s vojáky.

<sup>579</sup> Jan volal Žanu, aby mu připravila oběd.

<sup>580</sup> Potom ale volal, že nemá čas.

<sup>581</sup> Minulý rok volal, abych mu dal obraz toho malíře.

<sup>582</sup> Ten člověk volal: „Pojď ke mně.“

*telefonovat* (C., č. 3a, 3b, 4a, 4b). Ve smyslu *hlasitě sdělovat, přivolávat, křičet, oslovovat* (A.) je u obou sloves možné obsadit valenční pozici také větou v přímé řeči (č. 5a, 5b). Přímá řeč se také objevuje ve valenčních polích obou sloves společně s komplementem objektovým v nepředložkovém dativu, kterému ve slovinštině odpovídá pozice v akuzativu, rovněž bez předložky.

## 5. Shrnutí

Obě slovesa obsazují nejčastěji své pozice komplementem objektovým v akuzativu. Tyto valenční členy se ve větách objevují bez předložky i s předložkou, které si v obou jazycích vždy neodpovídají. Ve významu *hlasitě sdělovat, přivolávat, křičet, oslovovat* (A.) opozici k českému valenčnímu členu v akuzativu s předložkou „na“ představuje slovinský valenční člen v nepředložkovém dativu. Navíc k české akuzativní pozici s předložkou „o“ ve slovinštině neexistuje opozice. Kdežto ve významu *telefonovat* (C.) je tomu právě naopak – česká pozice v nepředložkovém dativu se do slovinštiny překládá pomocí nepředložkového akuzativu. Pokud je ale k pozicím v posledně jmenovaném významu přiřazena předložka „k“, ve slovinštině případně „h“, jsou obě pozice dativní.

Obě slovesa okrajově obsazují pozice objektového komplementu ještě v předložkovém lokálu a instrumentálu, také zaplňují pozice adverbialního komplementu místa, a to rovněž spolu s pozicí objektového komplementu v akuzativu. Pouze slovinské sloveso *klicati* otevírá navíc pozici adverbialního komplementu způsobu, a to ve významu, který českému slovesu vlastní není. Slovinské sloveso totiž obsahuje dva sémantické okruhy navíc.

Do valenčního pole obou sloves také patří vedlejší věty spojivé a věty v přímé řeči, které se mohou objevovat i spolu s pozicí objektového komplementu v dativu v češtině a spolu s pozicí v akuzativu ve slovinštině, protože se jedná o sémantický okruh *telefonovat* (C.), kde existuje tato opozice mezi objektovými komplementy.

## všimnout si / opaziti

---

### 1. Komplement objektový v genitivu

A.	1a	<b>někoho</b>	Kolemjdoucí si plačící <u>holčičky</u> ani nevšimli.	1b	<b>kaj</b>	Opazili so občutno <u>zvišanje</u> cen na trgu. <sup>583</sup>
B.	2a	<b>někoho</b>	Každý muž si všimne hezké <u>ženy</u> .	2b	<b>kaj</b>	Pesniško <u>zbirko</u> so kritiki opazili. <sup>584</sup>

Obě slovesa obsahují jen dva významy *věnovat pozornost*, *projevit zájem*, *pocítit změnu* (A.) a *postřehnout*, *zpozorovat* (B.). V obou těchto významech české sloveso obsazuje pozici objektového komplementu v nepředložkovém genitivu (č. 1a, 2a), kdežto ve slovinštině je to komplement v nepředložkovém akuzativu, jenž doplňuje sloveso (č. 1b, 2b).

### 2. Vedlejší věta spojková a vztažná

A.	1a	<b>že</b>	Fleming si všiml, <u>že bakterie v okolí plísně odumřely</u> .	1b	<b>da</b>	Zdaj je opazil, <u>da je okno na drugi strani hodnika odprto</u> . <sup>585</sup>
A.	2a	<b>Vvzt</b>	Blažej si vůbec nevšiml, <u>jak je Andrea poslední dobou zamlklá</u> .	2b	<b>Oo</b>	Poštar sprva ni opazil, <u>kako stara je dopisnica</u> . <sup>586</sup>

Doplnění obou sloves může představovat i vedlejší věta spojková (č. 1a, 1b) a vztažná (č. 2a, 2b), ale jen v prvním významu *věnovat pozornost*, *projevit zájem*, *pocítit změnu* (A.).

### 3. Shrnutí

Zatímco české sloveso obsazuje nejčastěji svoje pozice objektovým komplementem v nepředložkovém genitivu, slovinské sloveso je doplňováno pozicí v nepředložkovém akuzativu. Obě slovesa jsou dále doplněna ještě vedlejší větou spojkovou nebo vztažnou.

---

<sup>583</sup> Všimli si citelného zvýšení cen na trhu.

<sup>584</sup> Básnické sbírky si kritikové všimli.

<sup>585</sup> Teď si všiml, že je okno na druhé straně chodby otevřené.

<sup>586</sup> Pošťák si nejprve nevšiml, jak je pohlednice stará.

## zapomenout / pozabiti

### 1. Komplement objektový v akuzativu a ve formě infinitivu a další komplementy v jednom VP

A.	1a	<b>něco</b>	Mrzí mě, že jsem tu <u>melodii</u> zapomněla.	1b	<b>kaj</b>	Žal, pozabila sem <u>ime</u> ulice. <sup>587</sup>
A.	2a	<b>na někoho</b>	Táta se zastyděl, že <u>na hosta</u> dočista zapomněl.	2b	<b>(na) kaj</b>	Pozabil je ( <u>na</u> ) svojo prvo <u>ljubezenj</u> . <sup>588</sup>
B.	3a	<b>něco někde</b>	Danuška zapomněla <u>ve škole</u> čítanku.	3b	<b>kaj kje</b>	<u>Dežnik</u> je pozabil <u>na vlaku</u> . <sup>589</sup>
A.	4a	<b>něco (u)dělat</b>	Málem bych vám zapomněl <u>říct</u> adresu a číslo telefonu.	4b	<b>delati (narediti) kaj</b>	Pozabili so <u>paziti</u> na mleko na štendilniku. <sup>590</sup>

Obě slovesa nejčastěji využívají pozici objektového komplementu v akuzativu, který se objevuje ve významu *přestat si pamatovat, uvědomovat* (A.) jak bez předložky (č. +a, 1b), tak s předložkou „na“ (č. 2a, 2b). Distribuce této předložky se však ve slovinštině řídí záměrem mluvčího. Pokud si přeje objekt zdůraznit, použije předložku, pokud ne, objekt zůstává bez předložky. Spolu s objektovým komplementem v nepředložkovém akuzativu se ve valenčních polích obou sloves může nacházet i adverbiální komplement místa (č. 3a, 3b), ale jen v sémantickém okruhu *nechat někde, nevzít s sebou* (B.). Obě slovesa ve významu *přestat si pamatovat, uvědomovat* (A.) obsazují ještě i pozici objektového komplementu ve formě infinitivu (č. 4a, 4b).

### 2. Vedlejší věta spojková a vztažná

A.	1a	<b>že</b>	V tom shonu jsem úplně zapomněla, <u>že mám jít večer na koncert</u> .	1b	<b>da</b>	Čisto je pozabil, <u>da sem prišla</u> . <sup>591</sup>
A.	2a	<b>Vvzt</b>	Ještě jsem nezapomněl, <u>jaký je život a jak chutná</u> .	2b	<b>Oo</b>	Pozabil je <u>kako se to dela</u> . <sup>592</sup>

Doplnění obou sloves mohou představovat i vedlejší věty spojkové a vztažné. Obě jen ve významu *přestat si pamatovat, uvědomovat* (A.).

### 3. Shrnutí

Ve valenčních polích obou sloves se nejčastěji objevuje komplement objektový v akuzativu ať už bez předložky, nebo s předložkou „na“, jejíž distribuce se ve slovinštině

<sup>587</sup> Bohužel, zapomněla jsem jméno ulice.

<sup>588</sup> Zapomněl na svoji první lásku.

<sup>589</sup> Zapomněl deštník ve vlaku.

<sup>590</sup> Zapomněli dát pozor na mléko na sporáku.

<sup>591</sup> Úplně zapomněl, že jsem přišla.

<sup>592</sup> Zapomněl, jak se to dělá.



řídí záměrem mluvčího. Tento komplement může být také doplněn adverbialním komplementem místa, jak činí obě slovesa. Obě slovesa dále využívají pozici objektového komplementu ve formě infinitivu nebo vedlejší větu spojkovou či vztažnou.

## zdat se / zdeti se

### 1. Komplement objektový v dativu, v lokálu, v akuzativu a další komplementy v jednom VP

B.	1a	někomu	Ten Mirkův kamarád se <u>mi</u> moc nezdá, nevěřím mu.			
B.	2a	někomu na něčem	Co se <u>ti na té nabídce</u> nezdá?			
X.	3a	někomu o něčem	<u>Milanovi</u> se zdálo <u>o</u> samých zakletých <u>princeznách</u> .			
X.	4a	někomu něco	Skoro každou noc se <u>mi</u> zdají živé <u> sny</u> .			
A.	5a	někomu nějaký	Boty se <u>mi</u> zdály příliš <u>drahé</u> , tak jsem si je nekoupila.	5b	komu kakšen	Na pogled se <u>mi</u> zdi <u>zdrav</u> . <sup>593</sup>
B.	6a	někomu nějaký	Zdalo se <u>mi</u> to <u>užitečné</u> , než se to rozbilo.	6b	komu kakšen	To se <u>mi</u> ni zdelo <u>dobro</u> . <sup>594</sup>
A.	7a	někomu, že	Zdá se <u>mi</u> , <u>že</u> z té výhry <u>ani nemáš radost</u> .	7b	komu, da	Zdelo se <u>mi</u> je, <u>da nekdo trka</u> . <sup>595</sup>
X.	8a	někomu, že	<u>Katce</u> se zdálo, <u>že</u> se <u>Honza vrátil</u> .			

Obě slovesa nejčastěji využívají pozici objektového komplementu v dativu, která je vždy nepředložková, ale české sloveso ji ve svém valenčním poli uplatňuje výrazně častěji. Pouze ono pozici tohoto komplementu otevírá ve významu *nelíbit se*, *nezamlouvat se* (B., č. 1a), kde se tento valenční člen může nacházet také spolu s pozicí objektového komplementu v lokálu s předložkou „na“ (č. 2a). Uvedený význam slovinské sloveso obsahuje, ale možnost obsazovat charakterizované pozice nevyužívá. Sémantický okruh *vidět ve snu* (X.) ale již slovinskému slovesu vlastní není, proto pozici v nepředložkovém dativu spolu s lokální pozicí s předložkou „o“ (č. 3a, 3b) neotevívá, a to ani v případech, kdy na místě uvedené lokální pozice stojí valenční člen v nepředložkovém akuzativu (č. 4a).

<sup>593</sup> Od pohledu se mi zdá zdravý.

<sup>594</sup> To se mi nezdálo dobré.

<sup>595</sup> Zdálo se mi, že někdo klepe.

Obě slovesa spolu s pozicí objektového komplementu v nepředložkovém dativu otevírají pozici komplementu kvalifikačního ve tvaru adjektiva v nominativu, ať už ve významu *jevit se, pripadat* (A., č. 5a, 5b) nebo *nelíbit se, nezamlouvat se* (B., č. 6a, 6b). Obě slovesa také ve svých valenčních polích k dativní pozici připojují vedlejší větu spojkovou (č. 7a, 7b) ve významu *jevit se, pripadat* (A.). Kdežto v sémantickém okruhu *vidět ve snu* (X.) tak činí jen české sloveso (č. 8a), protože slovinské tento význam neobsahuje.

## 2. Komplement kvalifikační v nominativu a další komplementy v jednom VP

Obě slovesa otevírají pozici komplementu kvalifikačního ve tvaru adjektiva v nominativu také bez dativní pozice, a to ve významu *jevit se, pripadat* (A.): *Voda se zdá kupodivu teplá. / Z vznožja se zdijo gore še višje.*<sup>596</sup> Dále je tato pozice otevírána spolu s valenčním členem objektového komplementu v nepředložkovém dativu.

## 3. Shrnutí

Obě slovesa nejčastěji využívají pozici objektového komplementu v dativu, která je vždy nepředložková, ale české sloveso ji ve svém valenčním poli uplatňuje výrazně častěji, ať už ve významu, který obsahuje jen ono samo, nebo i v sémantických okruzích vlastních oběma slovesům. Komplement v dativu se může ve valenčním poli českého slovesa nacházet bez jiných komplementů nebo s objektovým komplementem v lokálu s dvěma různými předložkami či spolu s komplementem v nepředložkovém akuzativu. Obě slovesa dále ve svých valenčních polích k dativní pozici připojují pozici komplementu kvalifikačního ve tvaru adjektiva v nominativu nebo vedlejší větu spojkovou. Vedlejší věta spojková a komplement objektový v dativu představují doplnění českého slovesa také ve významu, který slovinskému slovesu vlastní není. Obě slovesa otevírají pozici komplementu kvalifikačního ve tvaru adjektiva v nominativu také bez dativní pozice.

---

<sup>596</sup> Z úpatí se hory zdají ještě vyšší.

## znát (se) / poznati (se)

---

### 1. Komplement objektový v akuzativu a v instrumentálu a další komplementy v jednom VP

A.	1a	něco	Cizinci znají hlavně české pivo.	1b	koga	Oče pozna <u>direktorja</u> . <sup>597</sup>
Y.				2b	koga	Pozna <u>jo</u> po <u>glasu</u> . <sup>598</sup>
A.	3a	někoho odněkud	Pojem valence známe především z <u>chemie</u> .	3b	kaj od kod	Pozna Jenkove <u>pesmi iz radia</u> . <sup>599</sup>
B.	4a	s někým	Ano, znám se s <u>ním</u> .	4b	s/z kom	Moj oče se pozna <u>z direktorjem</u> . <sup>600</sup>

Obě slovesa jsou doplněna pozicí objektového komplementu v akuzativu, který je ve všech případech nepředložkový. Ve významu *mít představu z vlastní zkušenosti, být znalcem, být s někým obeznámen* (A.) tuto pozici obsazují obě slovesa (č. 1a, 1b). Sémantický okruh *poznat* (Y.) obsahuje jen slovinské sloveso, proto pozici otevírá pouze ono (č. 2b). Obě slovesa potom v prvním významu *mít představu z vlastní zkušenosti, být znalcem, být s někým obeznámen* (A.) vedle akuzativní pozice využívají i pozici adverbialního komplementu místa (č. 3a, 3b).

Pozice objektového komplementu v instrumentálu s předložkou „s“ (č. 4a, 4b), která se ve slovinštině vlivem spodoby může měnit na „z“, je oběma slovesy obsazována jen ve významu *být s někým obeznámen z osobního styku* (B.).

### 2. Shrnutí

Objektový komplement v nepředložkovém akuzativu obě slovesa využívají i spolu s adverbialním komplementem místa v prvním významu. Slovinské sloveso jej používá ještě i v sémantickém okruhu, který obsahuje jen ono samo. V druhém významu opět obě slovesa otevírají pozici objektového komplementu v instrumentálu s předložkou „s“ nebo „z“.

---

<sup>597</sup> Otec zná ředitele.

<sup>598</sup> Pozná ji po hlasu.

<sup>599</sup> Zná Jenkovy písně z rádia.

<sup>600</sup> Můj otec se zná s ředitelem.

### 3. 6 Slovesa s obecným významem změny

hledat (se) / iskati (se) .....	119
najít (se, si) / najti (se).....	120
objevit (se) / odkriti (se).....	122
stát se / postati .....	123
ztratit (se) / izgubiti (se) .....	126

#### hledat (se) / iskati (se)

---

##### 1. Komplement objektový v akuzativu a v lokálu a další komplementy v jednom VP

A.	1a	<b>něco</b>	Marně jsme hledali <u>vysvětlení</u> .	1b	<b>koga</b>	Iskala je svojega <u>moža</u> . <sup>601</sup>
B.	2a	<b>něco v někom</b>	Marie by <u>v sobě</u> takovou <u>odvahu</u> nehledala.	2b	<b>koga v kom</b>	Iskal je <u>v meni</u> <u>prijatelja</u> . <sup>602</sup>
A.	3a	<b>někoho někde</b>	<u>Marii</u> hledal nějaký muž <u>u ní</u> <u>v kanceláři</u> , ale nebyla tam.	3b	<b>kaj kje</b>	<u>V mestu</u> je iskal <u>delo in stanovanje</u> . <sup>603</sup>

Jedinou pozici objektového komplementu představuje valenční člen v nepředložkovém akuzativu ve významu *snažit se nalézt, očekávat* (A., č. 1a, 1b). Tento valenční člen se ve valenčním poli obou sloves může nacházet spolu s pozicí v lokálu s předložkou „v“, a to v sémantickém okruhu *tušit, přát si* (B., č. 2a, 2b). Ve významu *snažit se nalézt, očekávat* (A.) potom obě slovesa pozici objektového komplementu v akuzativu doplňují pozicí adverbialního komplementu místa (č. 3a, 3b).

##### 2. Adverbialní komplement místa a další komplementy v jednom VP

Adverbialní komplement místa se objevuje pouze ve významu *snažit se poznávat sebe sama* (C.): *Hledá se ve svém zaměstnání, proto ho pořád mění. / Avtor se je šele začel iskati v svojih zadnjih romanih.*<sup>604</sup> Dále se valenčním poli obou sloves může objevovat spolu s objektovým komplementem v akuzativu.

---

<sup>601</sup> Hledala svého manžela.

<sup>602</sup> Hledal ve mně přítele.

<sup>603</sup> Ve městě hledal práci a ubytování.

<sup>604</sup> Autor se začal hledat až ve svých posledních románech.

### 3. Shrnutí

Jedinou pozici objektového komplementu představuje valenční člen v nepředložkovém akuzativu, který se může otevírat spolu s pozicí v lokálu s předložkou „v“ nebo s adverbialním komplementem místa. Slovesa si v obsazení svých valenčních pozic odpovídají.

## najít (se, si) / najti (se)

### 1. Komplement objektový v akuzativu, v genitivu, v lokálu a v instrumentálu a další komplementy v jednom VP

A.	1a	někoho	Policie našla dlouho pohřešovaného <u>muže</u> .	1b	kaj	Našel je izgubljeno stvar. <sup>605</sup>
A.	2a	něco u někoho	Rodiče našli <u>zastání</u> u cizích lidí.	2b	kaj pri kom	Pri njem je našel sočutje. <sup>606</sup>
A.	3a	něco v něčem	Myslím, že v takové práci najdete <u>uspokojení</u> .	3b	koga v kom	Našel je v njem prijatelja. <sup>607</sup>
B.	4a	něco v něčem	Ve svém <u>studiu</u> jsem nenašel žádný <u>smysl</u> .	4b	kaj v čem	V svojem življenju je končno našel smisel. <sup>608</sup>
B.	5a	něco na něčem	Pokud najdete <u>na</u> zakoupeném <u>zboží</u> <u>závadu</u> , můžete ho reklamovat.	5b	kaj na kom	Na vsakem učitelju najdeš napake. <sup>609</sup>
A.	6a	něco někde	<u>Klíč</u> jsem našla v <u>kapse</u> .	6b	koga kje	V gostilni je našla moža z neko mladenko. <sup>610</sup>
C.	7a	mezi někým	<u>Mezi posluchači</u> rozhlasu se každoročně najdou stovky dárců krve.	7b	med kom	Med študenti se bodo našli tudi tatovi. <sup>611</sup>

Obě slovesa nejčastěji užívají objektový komplement v akuzativu, který je vždy nepředložkový. Tento komplement se nachází ve významu *hledáním objevit, získat* (A., č. 1a, 1b). Ve stejném sémantickém okruhu se tento komplement objevuje také spolu s pozicí v genitivu s předložkou „u“ (č. 2a). Této pozici ve slovinštině odpovídá pozice v lokálu s předložkou „pri“ (č. 2b). České sloveso pozici v lokálu vedle pozice v akuzativu také uplatňuje, a to ve stejném významu, ale s předložkou „v“ (č. 3a), stejně jako slovinské sloveso (č. 3b). Stejně obsazení komplementů obě slovesa užívají i v sémantickém okruhu *zjistit, postřehnout* (B.), kde předložka „v“ (č. 4a, 4b) může být

<sup>605</sup> Našel ztracenou věc.

<sup>606</sup> U něho našel soucit.

<sup>607</sup> Našel v něm přítele.

<sup>608</sup> Ve svém životě konečně našel smysl.

<sup>609</sup> Na každém učiteli najdeš chyby.

<sup>610</sup> V hostinci našla manželku s nějakou mladíci.

<sup>611</sup> Mezi studenty se najdou také zloději.

nahrazena předložkou „na“ (č. 5a, 5b). Ve významu *hledáním objevit, získat* (A.) ve valenčním poli obou sloves může spolu s pozicí v akuzativu stát také adverbialní komplement místa (č. 6a, 6b).

Pozice objektového komplementu v instrumentálu s předložkou „mezi“, které ve slovinštině odpovídá předložka „med“, se nachází jen ve významu *objevit se, být* (C., č. 7a, 7b).

## 2. Adverbialní komplement místa a další komplementy v jednom VP

<b>C.</b>	1a	<b>někde</b>	Naštěstí se v hromadných dopravních <u>prostředcích</u> najdou lidé, kteří pustí starší občany sednout.	1b	<b>kje</b>	V tisti skupini bo se sigurno našel nekdo, kdor bo izdal skrivnost. <sup>612</sup>
<b>D.</b>	2a	<b>někde</b>	V té literární <u>postavě</u> jsem se našla.	2b	<b>kje</b>	V srednji šoli se je našel in spoznal, kaj hoče. <sup>613</sup>
<b>Y.</b>				3b	<b>kje</b>	Bomo se našli <u>pred kinom</u> . <sup>614</sup>

Pozice adverbialních komplementů u těchto sloves zabírá jen komplement místa ve významech *objevit se, být* (C., č. 1a, 1b), *poznat se, realizovat se* (D., č. 2a, 2b) a *sejít se* (Y.). Poslední jmenovaný sémantický okruh obsahuje jen slovinské sloveso (č. 3b). Pro úplnost je třeba dodat, že adverbialní komplement místa se nachází ve valenčním poli obou sloves také spolu s pozicí objektovým komplementem v akuzativu.

## 3. Shrnutí

Nejčastěji užívaný komplement představuje objektový komplement v nepředložkovém akuzativu. Ve valenčních polích obou sloves se nachází jak bez komplementů, tak spolu s pozicí v genitivu s předložkou „u“. Této pozici ve slovinštině odpovídá pozice v lokálu s předložkou „pri“. Dalším komplementem objektovým, který se objevuje spolu s pozicí v akuzativu, je pozice v lokálu s předložkou „v“ nebo „na“ či adverbialní komplement místa.

Pozice komplementu objektového v instrumentálu se v češtině nachází s předložkou „mezi“, a ve slovinštině s předložkou „med“. Jediným adverbialním komplementem sloves je komplement místa, který se objevuje i ve významu, který české sloveso neobsahuje. Slovinské sloveso má totiž o jeden sémantický okruh navíc.

<sup>612</sup> V této skupině se určitě najde někdo, kdo vyzradí tajemství.

<sup>613</sup> Ve střední škole se našel a poznal, co chce.

<sup>614</sup> Sejdeme se před kinem.

## objevit (se) / odkriti (se)

### 1. Komplement objektový v akuzativu a další komplementy v jednom VP

A.	1a	<b>někoho</b>	Detektiv objevil unesené <u>dítě</u> .	1b	<b>koga</b>	Učitelj je odkril študentov <u>talent</u> . <sup>615</sup>
Y <sub>1</sub> .				2b	<b>kaj</b>	Odkril je <u>pokrovko</u> . <sup>616</sup>
Y <sub>2</sub> .				3b	<b>kaj</b>	<u>Bolezenj</u> so pravočasno odkrili. <sup>617</sup>
Y <sub>3</sub> .				4b	<b>kaj</b>	Preučevanje teh dejstev bo tudi odkrilo <u>izhodišča gibanja</u> . <sup>618</sup>
Y <sub>3</sub> .				5b	<b>kaj komu</b>	Odkril <u>mu</u> je <u>skrivnost</u> . <sup>619</sup>
A.	6a	<b>někoho někde</b>	Policisté objevili hledaného muže <u>na nádraží</u> .	6b	<b>kaj kje</b>	Krištof Kolumb je odkril <u>Ameriko za morjem</u> . <sup>620</sup>
Y <sub>3</sub> .				7b	<b>kaj kje</b>	<u>V</u> svojem delu je odkril <u>preteklost</u> te dežele. <sup>621</sup>

Nejužívanějším pádem komplementu objektového u obou sloves je bezpředložkový akuzativ, který se vyskytuje v sémantickém okruhu s názvem *nalézt, odhalit něco* (A., č. 1a, 1b) a dále ve významech, které obsahuje pouze slovinské sloveso, *odstranit z povrchu něčeho nějaký předmět, pokryv* (Y<sub>1</sub>., č. 2b), *zjistit, přijít na něco* (Y<sub>2</sub>., č. 3b) nebo *udělat z neznámého známé* (Y<sub>3</sub>., č. 4b)

Akuzativní pozice se ve valenčním poli vyskytuje pouze spolu s pozicí objektového komplementu v dativu, a to ve významu *udělat z neznámého známé* (Y<sub>3</sub>.), který vyjadřuje jen slovinské sloveso (č. 5b). Ve společném sémantickém okruhu *nalézt, odhalit něco* (A.) a ve významu, který obsahuje jen slovinské sloveso - *udělat z neznámého známé* (Y<sub>3</sub>.) se také spolu s objektovým komplementem v akuzativu objevuje adverbialní komplement místa (č. 6a, 6b, 7b).

### 2. Adverbialní komplement místa a času

X.	1a	<b>někde</b>	<u>Na jeho tváři</u> se objevil úsměv.	.....	.....
X.	2a	<b>někdy</b>	<u>V tomto věku</u> se zpravidla objeví první vrásky.		

<sup>615</sup> Učitel objevil studentův talent.

<sup>616</sup> Odstranil víčko.

<sup>617</sup> Přišli na nemoc včas.

<sup>618</sup> Prostudování těch faktů odkryje východiska pohybu.

<sup>619</sup> Prozradil mu své tajemství.

<sup>620</sup> Kryštof Kolumbus objevil za mořem Ameriku.

<sup>621</sup> Ve svém díle odkryl minulost té vesnice.

Adverbiální komplement místa se objevuje ve významu *nenadále se vyskytnout* (X.), který obsahuje pouze české sloveso (č. 1a). V dalších významech se uplatňuje spolu s objektovým komplementem v akuzativu, jak je popsáno výše.

Adverbiální komplement času je použit pouze jednou, a to ve stejném významu jako adverbiální komplement místa (č. 2a).

### 3. Vedlejší věta spojková

Doplnění slovesa může mít podobu i vedlejší věty spojkové, ale pouze ve valenčním poli slovinského slovesa ve významu *zjistit, přijít na něco* (Y<sub>2</sub>): *Takrat se mu je odkrilo, da oče tega ne zmore več.*<sup>622</sup>

### 4. Shrnutí

Nejčastějším valenčním doplněním obou sloves je objektový komplement v nepředložkovém akuzativu. Jako jediný člen valenčního pole českého slovesa se objevuje jen v jednom významu. Ve slovinštině se vyskytuje mnohem četněji, což je dáno tím, že slovinské sloveso má o 3 sémantické okruhy navíc. Ve valenčním poli slovinského slovesa se může objevit vedle objektového komplementu v akuzativu i objektový komplement v dativu ve významu, který české sloveso opět neobsahuje.

Vedle pozice v dativu se může ve valenčních polích obou sloves nacházet adverbiální komplement místa. Pouze adverbiální komplement času nebo pouze komplement místa představují valenční doplnění jen českého slovesa. Na druhou stranu vedlejší věta spojková funguje jako doplnění jen slovinského slovesa.

## stát se / postati

### 1. Komplement objektový v genitivu, v dativu, v instrumentálu a v akuzativu a další komplementy v jednom VP

<b>A.</b>	1a	<b>z někoho</b>	<u>Z</u> malé <u>holčičky</u> se náhle stala slečna.	1b	<b>iz česa</b>	Področje Exjugoslavije je razvidno postalo <u>iz</u> srbskega <u>prostora</u> . <sup>623</sup>
<b>X.</b>	2a	<b>někomu</b>	Stala se <u>jim</u> podivná příhoda.			
<b>Y.</b>				3b	<b>komu</b>	Postala <u>mu</u> je všeč. <sup>624</sup>

<sup>622</sup> Tehdy zjistil, že otec toho už víc nezvládne.

<sup>623</sup> Ze srbského prostoru se zjevně stala oblast Exjugoslávie.

<sup>624</sup> Začala se mu líbit.



X.	4a	s něčím	Něco se s tou věcí stalo, nefunguje.			
Y.				5b	komu kaj	Žal mu je postalo. <sup>625</sup>
Y.				6b	kaj	Postalo je mráz. <sup>626</sup>

Obě slovesa jsou ve významu *nabýt nové podoby, podstaty* (A.) doplněna pozicí objektového komplementu v genitivu – v češtině s předložkou „z“ (č. 1a), ve slovinštině s předložkou „iz“ (č. 1b). Význam *udát se, přihodit se* (X.) obsahuje jen české sloveso, proto jen ono otevírá pozici objektového komplementu v nepředložkovém dativu (č. 2a). Sémantický okruh *začít být, nastat* (Y.) je naproti tomu vlastní jen slovinskému slovesu, kde opět obsazuje nepředložkovou dativní pozici (č. 3b). Pouze české sloveso ve významu, které obsahuje jen ono: *udát se, přihodit se* (X.), obsazuje pozici v instrumentálu s předložkou „s“ (č. 4a). Slovinské sloveso v sémantickém okruhu *začít být, nastat* (Y.) otevírá jak pozici v nepředložkovém dativu, tak pozici komplementu kvalifikačního v podobě substantiva v nepředložkovém nominativu (č. 5b). Ve stejném významu slovinské sloveso užívá i pozici objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 6b).

## 2. Komplement kvalifikační v nominativu, v instrumentálu a další komplementy v jednom VP

A.	1a	nějaký	Jakmile odejdete do důchodu, stanete se <u>zbytečný</u> .	1b	kakšen	Država je postala <u>neodvisna</u> . <sup>627</sup>
A.	2a	nějakým	Prožiješ-li velké štěstí, staneš se <u>šťastným</u> .			
A.	3a	něčím	Nedostatkové zboží se snadno stane <u>předmětem</u> spekulace.	3b	kdo	Postal je <u>bogataš</u> . <sup>628</sup>
Y.				4b	kako	Zvečer postane <u>hladno</u> . <sup>629</sup>
Y.				5b	kaj koga	Postalo <u>ga</u> je <u>groza</u> . <sup>630</sup>

Komplement kvalifikační představuje nejčastější doplnění obou sloves. V podobě adjektiva v nominativu se objevuje v obou jazycích, to znamená v jediném společném významu *nabýt nové podoby, podstaty* (A., č. 1a, 1b). Slovinské sloveso tuto pozici

<sup>625</sup> Začalo mu být smutno.

<sup>626</sup> Přišel mráz. / Začalo mrznout.

<sup>627</sup> Země se stala nezávislou.

<sup>628</sup> Stal se bohatým. / Zbohatl.

<sup>629</sup> Večer přijde chladno / chlad.

<sup>630</sup> Ochromila ho hrůza. / Začal se bát.

používá mnohem častěji než české. V podobě adjektiva v nepředložkovém instrumentálu se pozice komplementu kvalifikačního objevuje ve valenčním poli jen českého slovesa (č. 2a) ve stejném významu. Ve stále stejném sémantickém okruhu *nabýt nové podoby, podstaty* (A.) české sloveso obsazuje pozici komplementu kvalifikačního v podobě substantiva v nepředložkovém instrumentálu (č. 3a), kdežto slovinské v nepředložkovém nominativu (č. 3b).

Pouze slovinské sloveso je potom ve významu *začít být, nastat* (Y.) doplněno pozicí komplementu kvalifikačního v podobě adverbia (č. 4b). A pouze slovinské sloveso ve stejném významu dokáže ve svém valenčním poli otevřít spolu s pozicí komplementu kvalifikačního v podobě substantiva v nepředložkovém nominativu také pozici objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 5b).

### 3. Adverbiální komplement místa a času

X.	1a	někde	Na Pražském <u>mostě</u> se stala vážná dopravní nehoda.	...	....	.....
X.	2a	někdy	Ta událost se stala <u>7. října roku 2007.</u>			

Pouze české sloveso, ve významu *udát se, přihodit se* (X.), který obsahuje jen ono, obsazuje pozici adverbiálního komplementu místa (č. 1a) nebo času (č. 2a).

### 4. Shrnutí

Obě slovesa nejčastěji obsazují pozice komplementu kvalifikačního. Jeho podoby se však liší. Obě slovesa sice využívají komplement v podobě adjektiva v nominativu, ale české sloveso jen okrajově na rozdíl od slovinského. České sloveso potom často obsazuje pozice komplementu kvalifikačního v podobě adjektiva v instrumentálu, což slovinské sloveso nečiní vůbec, i když se stále jedná o první společný význam. Pokud české sloveso v tomto významu obsadí pozici komplementu kvalifikačního v podobě substantiva v instrumentálu, odpovídá této pozici ve slovinštině komplement kvalifikační stejného druhu, ale v nominativu. Ve významu, který české sloveso neobsahuje, je slovinské sloveso doplněno pozicí komplementu kvalifikačního v podobě substantiva v nominativu, spolu se kterou se v jeho valenčním poli může nacházet také pozice objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu nebo dativu. Komplement kvalifikační může ve slovinštině mít také podobu adverbia. Obecně lze

říci, že komplementy kvalifikační českého slovesa mají nejčastěji podobu instrumentální, kdežto slovinské nominativní.

Obě slovesa ve svém jediném shodném významu také obsazují pozici objektového komplementu v genitivu s předložkou „z“, které ve slovinštině odpovídá předložka „iz“. Pouze české sloveso ve významu, které slovinské neobsahuje, otevírá pozici objektového komplementu v nepředložkovém dativu nebo v instrumentálu s předložkou „s“. Slovinské sloveso je naopak ve svém sémantickém okruhu doplněno pozicí objektového komplementu v nepředložkovém dativu, který se případně v jeho valenčním poli může vyskytovat spolu s pozicí v nepředložkovém akuzativu.

Pozice adverbálních komplementů využívá jen české sloveso. Jsou jimi komplement lokální a adverbální komplement času.

## ztratit (se) / izgubiti (se)

### 1. Komplement objektový v akuzativu a další komplementy a adverbale v jednom VP

A.	1a	něco	Kůň ztratil jednu <u>podkovu</u> .	1b	kaj	Izgubil je <u>denarnico</u> in vse <u>dokumente</u> . <sup>631</sup>
B.	2a	někoho	Po odchodu z podniku ztratil <u>většinu</u> přátel.	2b	koga	Že zelo zgodaj je izgubila <u>starše</u> . <sup>632</sup>
C.	3a	něco	Ivana ztratila <u>rok</u> studií.	3b	kaj	Sčasoma je izgubil <u>strah</u> pred javnim nastopanjem. <sup>633</sup>
E.	4a	něco	Selešová ztratila <u>set</u> .	4b	kaj	Zlatko Zahovič je izgubil <u>žogo</u> . <sup>634</sup>
H.	5a	něco	Již několikrát jsme letos ztratil <u>zápas</u> v závěrečných minutách.	5b	kaj	Izgubili smo najpomembnejšo <u>tekmo</u> . <sup>635</sup>
H.	6a	něco s někým	Domáci Canadiens ztratil <u>zápas s Buffalem Sabres</u> .	6b	kaj s/z kom	Izgubili so <u>tekmo s Španjo</u> . <sup>636</sup>
B.	7a	něco někde	V husté <u>mlze</u> ztratilo letadlo <u>směr</u> .	7b	kaj kje	V <u>snegu</u> je izgubil <u>sledj</u> . <sup>637</sup>
D.	8a	něco někde	Jandák <u>na burze</u> ztratil téměř všechny <u>peníze</u> .	8b	kaj kje	V <u>banki</u> je izgubil svoje <u>prihranke</u> . <sup>638</sup>
C.	9a	něco kvůli	Nerad bych <u>kvůli</u>	9b	kaj	<u>Zradi čakanja</u> dnevno

<sup>631</sup> Ztratil peněženku a všechny doklady.

<sup>632</sup> Už velmi brzy ztratila rodiče.

<sup>633</sup> Časem ztratil strach před veřejným vystupováním.

<sup>634</sup> Zlatko Zachovič ztratil míč.

<sup>635</sup> Prohráli jsme / Ztratili jsme nejdůležitější zápas.

<sup>636</sup> Prohráli / Ztratili zápas se Španěly.

<sup>637</sup> Ve sněhu ztratil stopu.

<sup>638</sup> V bance ztratil svoje úspory.

		<i>něčemu</i>	zahraniční <u>stáži</u> ztratil <u>kontakt</u> s kolegy.		<i>zaradi česa</i>	izgubi <u>veliko</u> dragocenega časa. <sup>639</sup>
--	--	---------------	--	--	--------------------	---

Obě slovesa nejčastěji obsazují pozice objektového komplementu v akuzativu, který je vždy nepředložkový. Tato pozice je otevírána v sémantickém okruhu s názvem *přijít o něco tak, že to nelze najít* (A., č. 1a, 1b), *pozbyt spojení, styk, odloučit se, přijít o někoho* (B., č. 2a, 2b), *pozbyt nějakou hodnotu, vlastnost, nevyužit, promarnit* (C., č. 3a, 3b), *neúspěch ve sportu* (E., č. 4a, 4b) a ve významu *prohrát* (H., č. 5a, 5b).

Objektový komplement v akuzativu se spolu s jinými pozicemi objektových komplementů ve valenčním poli českého i slovinského slovesa vyskytuje jen v jednom případě, kterým je význam *prohrát* (H.), kde vedle akuzativní pozice otevírá i pozici v instrumentálu s předložkou „s“ (č. 6a, 6b), která se ve slovinštině vlivem spodoby může změnit na „z“

Obě slovesa potom objektový komplement v akuzativu doplňují adverbialním komplementem a adverbiale. V sémantických okruzích *pozbyt spojení, styk, odloučit se, přijít o někoho* (B.) a *prodělat* (D.) se jedná o komplement místa (č. 7a, 7b, 8a, 8b). Dále je to adverbiale příčiny v okruhu *pozbyt nějakou hodnotu, vlastnost, nevyužit, promarnit* (C.), které doplňuje obě slovesa. V češtině může mít podobu substantiva v dativu s předložkou „kvůli“ (č. 9a), ve slovinštině potom této předložce odpovídá předložka „zaradi“, která se pojí se substantivem v genitivu (č. 9b).

## 2. Komplement objektový v dativu, v lokálu a v instrumentálu a další komplementy v jednom VP

<b>F.</b>	1a	<b>někomu</b>	Holčička pláče, že se jí ztratil pejsek.	1b	<b>komu</b>	Hinavsko se jí je izgubil izpred očí. <sup>640</sup>
<b>F.</b>	2a	<b>někomu někde</b>	Kotě se <u>mi</u> ztratilo <u>pod postelí</u> .	2b	<b>komu kje</b>	Sonce se je <u>nam</u> izgubilo <u>za goro</u> . <sup>641</sup>
<b>H.</b>				3b	<b>v čem</b>	Izgubil je <u>v šahu</u> . <sup>642</sup>
<b>H.</b>				4b	<b>s kom</b>	Izgubili so <u>s Avari</u> . <sup>643</sup>
<b>H.</b>				5b	<b>v čem s kom</b>	Ta kralj je izgubil <u>v bitki s Hrvati</u> . <sup>644</sup>

Pozice obou sloves je dále možné obsazovat objektovým komplementem v dativu, který je vždy nepředložkový, jako ve významu *být postrádán, nebýt k nalezení, stát se*

<sup>639</sup> Denně ztratí kvůli čekání mnoho drahocenného času.

<sup>640</sup> Pokrytecky se jí ztratil z očí.

<sup>641</sup> Slunce se nám ztratilo za horou.

<sup>642</sup> Prohrál v šachách.

<sup>643</sup> Prohráli s Avary.

<sup>644</sup> Ten král prohrál v bitvě s Chorvaty.

*těžko viditelným* (F., č. 1a, 1b). Spolu s touto pozicí se ve valenčním poli obou sloves může objevovat adverbialní komplement místa (č. 2a, 2b), a to ve stejném významu.

Pozice objektového komplementu v lokálu s předložkou „v“ (č. 3b) a v instrumentálu s předložkou „s“ (č. 4b) otevírá pouze slovinské sloveso ve významu *prohrát* (H.). Tyto dva komplementy se v tomto sémantickém okruhu také mohou nacházet ve valenčním poli slovinského slovesa společně (č. 5b).

### 3. Adverbialní komplement místa a času a další komplementy v jednom VP

<b>F.</b>	1a	<b>odněkud</b>	Z <u>galerie</u> se ztratily dva vzácné obrazy.	1b	<b>od kod</b>	Slika se je izgubila <u>iz trezora</u> . <sup>645</sup>
<b>F.</b>	2a	<b>někde</b>	Za chvíli se děti ztratily <u>za malinovými keři</u> .	2b	<b>kje</b>	Sam bi se <u>v nepoznanem mestu</u> izgulil. <sup>646</sup>
<b>H.</b>	3a	<b>někde</b>	Postava se ztratila <u>mezi stromy</u> .	3b	<b>kje</b>	Izgubil se je <u>pri zadnjih vratih</u> kot dim. <sup>647</sup>
<b>G.</b>	4a	<b>někdy</b>	Několik žáků se <u>před hodinou</u> matematiky ztratilo.	4b	<b>kdaj</b>	<u>Med odmorom</u> se je dobesedno izgubil. <sup>648</sup>

Pozice adverbialního komplementu místa je oběma slovesy otevírána ve významu *být postrádán, nebýt k nalezení, stát se těžko viditelným* (F., č. 1a, 1b, 2a, 2b) a *vytratit se* (H., č. 3a, 3b). Adverbialní komplement času se nachází ve významu *odejít* (G., č. 4a, 4b).

Adverbialní komplementy místa se vyskytují ve valenčních polích obou sloves spolu s objektovým komplementem v akuzativu a okrajově s komplementem v dativu. Do valenčního pole k objektovému komplementu v akuzativu může být také doplněno adverbiale příčiny, jak je již uvedeno výše.

### 4. Shrnutí

Obě slovesa své valenční pozice nejčastěji obsazují objektovým komplementem v akuzativu, který je u obou sloves vždy nepředložkový. Tento komplement není ve valenčním poli doplněn jinými komplementy objektovými, jen adverbialními komplementy místa. Jediná výjimka se nachází v posledním sémantickém okruhu, kde se ve valenčních polích obou sloves nachází jak akuzativní pozice, tak pozice v předložkovém instrumentálu. Stejně tak se chová i objektový komplement v dativu.

<sup>645</sup> Obraz se ztratil z trezoru.

<sup>646</sup> Sám by se v neznámém městě ztratil.

<sup>647</sup> Ztratil se u zadních dveří jako dým.

<sup>648</sup> O přestávce se doslova ztratil.

Objektové komplementy v lokálu a v instrumentálu s předložkami využívá jen slovinské sloveso v posledním významu, který české sloveso obsahuje jen okrajově.

Adverbiální komplementy místa a času jsou také využívány bez jiných komplementů.

### 3.7 Slovesa obecně pojatých a elementárních dějů

čekat / čakati.....	130
dělat (se) / delati (se).....	133
hrát (si) / igrati (se).....	137
ležet / ležati .....	141
počítat / računati (se).....	143
potřebovat / potrebovati .....	145
psát / pisati .....	146
sedět / sedeti .....	148
stačit / zadostovati .....	150
stát (si) / stati .....	153
tvořit / tvoriti .....	156
ukázat (se) / pokazati (se).....	157
znamenat / pomeniti (se) .....	161
zůstat / ostati.....	162
žít / živeti.....	165

#### čekat / čakati

##### 1. Komplement objektový v akuzativu, v instrumentálu a další komplementy v jednom VP

<b>B.</b>	1a	<b>něco</b>	Čekal jsem hysterický výstup.	1b	<b>koga</b>	Čakali smo <u>te</u> . <sup>649</sup>
<b>A.</b>	2a	<b>na něco</b>	Čekáme <u>na vlak</u> .	2.1b	<b>(na) koga</b>	Pacienti čakajo ( <u>na</u> ) <u>zdravnika</u> . <sup>650</sup>
				2.2b	<b>(za) kaj</b>	Zakaj bi morali stati v vrsti z vsemi, ki čakajo <u>za vizo</u> ? <sup>651</sup>
<b>D.</b>	3a	<b>někoho něco</b>	Čeká <u>nás</u> drtivá <u>porážka</u> .	3b	<b>koga kaj</b>	Čakajo <u>jih</u> še težke <u>naloge</u> . <sup>652</sup>
<b>B.</b>	4a	<b>něco od někoho</b>	Čekala jsem <u>od tebe</u> <u>porozumění</u> , ne takový podraz.	4b	<b>kaj od koga</b>	Čakala sem <u>od tebe</u> <u>ljubezen</u> . <sup>653</sup>
<b>D.</b>	5a	<b>na někoho</b>	<u>Na</u> <u>doktora</u> čeká	5b	<b>(na) koga</b>	Čaka ( <u>na</u> ) <u>me izpit</u> iz

<sup>649</sup> Čekali jsme tě.

<sup>650</sup> Pacienti čekají na lékaře.

<sup>651</sup> Proč bychom měli stát v řadě se všemi, kteří čekají na vízum?

<sup>652</sup> Čekají je ještě těžké úkoly.

<sup>653</sup> Čekala jsem od tebe lásku.

		<b>něco</b>	obtížné <u>rozhodnutí</u> .		<b>kaj</b>	francošćine. <sup>654</sup>
C.	6a	<b>na něco s něčím</b>	Jandovi čekají <u>s odjezdem na jaro</u> .	6.1b	<b>(na) koga s/z čím</b>	<u>Z otvoritvijo</u> ceste še čakajo <b>(na) direktorja</b> . <sup>655</sup>
				6.2b	<b>(za) kaj s čím</b>	Čaka <u>s tem (za)</u> prihodna leta. <sup>656</sup>
A.	7a	<b>na někoho někde</b>	Před <u>ošetřovnou</u> čekalo <u>na doktora</u> několik vojáků.	7.1b	<b>(na) koga kje</b>	<u>Bom</u> na njega <u>čakala</u> doma. <sup>657</sup>
				7.2b	<b>(za) kaj kje</b>	Že dolgo čaka <u>v bolšnici (za) operacijo</u> . <sup>658</sup>
A.	8a	<b>na někoho po nějakou dobu</b>	Čekala jsem <u>na tebe</u> celé <u>odpoledne</u> .	8.1b	<b>(na) koga koliko časa</b>	<u>Že dolgo (na njo) jo</u> čakam. <sup>659</sup>
				8.2b	<b>(za) kaj koliko časa</b>	<u>Koliko časa</u> že čaka <b>(za) operacijo</b> sive mrene? <sup>660</sup>
C.	9a	<b>s něčím</b>	Pan Vlach stále čeká <u>s uplatněním</u> svého nároku.	9b	<b>s/z čím</b>	Mati čaka <u>s kosilom</u> ! <sup>661</sup>

Nejčastější valenční člen představuje objektový komplement v akuzativu. Ve smyslu *očekávat, předpokládat, že se někdo dostaví, něco nastane* (B.) jsou valenční členy u obou sloves nepředložkové (č. 1a, 1b). Zato ve významu *setrávat někde, až se někdo, něco dostaví* (A.) české sloveso pozici tohoto komplementu otevírá s předložkou „na“ (č. 2a), naproti tomu slovinské sloveso používá dvě předložky, které nijak nemění význam – „na“ (č. 2.1b) nebo „za“ (č. 2.2b). Pokud je jedna z předložek distribuována, záměr mluvčího byl zdůraznit předmět. Jestliže je však akuzativní pozice nepředložková, jedná se o neutrální vyjádření.

Komplement objektový v akuzativu je ve valenčním poli obou sloves možné doplnit dalšími objektovými komplementy, kterými jsou buď další pozice v akuzativu, nebo v instrumentálu. Ve významu *děj, událost, která nutně nastane* (D.) se obě pozice v akuzativu nacházejí bez předložky (č. 3a, 3b), kdežto v sémantickém okruhu *očekávat, předpokládat, že se někdo dostaví, něco nastane* (B.) se objevují komplementy s předložkou „od“ (č. 4a, 4b). Ve významu *děj, událost, která nutně nastane* (D.) je to předložka „na“, která náleží k jednomu z objektových komplementů v akuzativu (č. 5a, 5b). Zde se ve slovinštině opakuje obdobná situace jako v případě 2.1b a 2.2b - jestliže jsou akuzativní pozice nepředložkové, jedná se o neutrální vyjádření. Stejný případ se

<sup>654</sup> Čeká na mě zkouška z francouzštiny.

<sup>655</sup> S otevřením cesty ještě čekají na ředitele.

<sup>656</sup> Čeká s tím do příštích let.

<sup>657</sup> Budu na něho čekat doma.

<sup>658</sup> Už dlouho čeká v nemocnici na operaci.

<sup>659</sup> Už dlouho na ni čekám.

<sup>660</sup> Jak dlouho už čeká na operaci šedého zákalu?

<sup>661</sup> Máma čeká s obědem!



objevuje i ve významu *odkládat nějakou činnost* (C.), kdy se spolu s komplementem v akuzativu nachází ve valenčních polích obou sloves objektový komplement v instrumentálu s předložkou „s“, která se ve slovinštině vlivem spodoby může změnit na „z“. V češtině se v tomto případě objektový komplement v akuzativu objevuje vždy s předložkou „na“ (č. 6a), ve slovinštině potom buď s „na“ (č. 6.1b) nebo se „za“ (č. 6.2b). Je dále možné pozorovat případ, kdy se spolu s popsányými valenčními členy v akuzativu a k nim příslušnými předložkami nachází ve valenčním poli obou sloves adverbialní komplement místa (č. 7a, 7.1b, 7.2b) nebo času (č. 8a, 8.1b, 8.2b), a to ve významu - *setrávat někde, až se někdo, něco dostaví* (A.). Zde je ve slovinštině odlišná situace v distribuci předložek. Neutrální vyjádření představuje komplement s jednou z předložek. Pokud je komplement nepředložkový, jedná se o expresivnější vyjádření, kdy je zdůrazněna naléhavost.

Pozice komplementu objektového v instrumentálu se bez jiných komplementů s předložkou „s“ nebo „z“ objevuje v sémantickém okruhu s názvem *odkládat nějakou činnost* (C., č. 9a, 9b). Ve stejném významu se také tento komplement nachází spolu s pozicí v akuzativu.

## 2. Adverbialní komplement času a místa a další komplementy v jednom VP

A.	1a	<b>po nějakou dobu</b>	Čekali jsme celou <u>věčnost</u> , ale nic se nedělo.	1b	<b>koliko časa</b>	Ta babica že čaka <u>predolgo</u> . <sup>662</sup>
A.	2a	<b>do nějaké doby</b>	Budu čekat jen <u>do šesti hodin</u> .	2b	<b>do kakšne dobe</b>	Dijaki naj čakajo <u>do drugega leta</u> . <sup>663</sup>
A.	3a	<b>někde</b>	Jenda čekal <u>na náměstí</u> .	3b	<b>kje</b>	Police čakajo <u>v kontejneru</u> . <sup>664</sup>

Adverbialní komplementy času a místa se pokaždé objevují ve významu *setrávat někde, až se někdo, něco dostaví* (A.). Ve valenčních polích obou sloves se nacházejí pouze spolu s komplementem objektovým v akuzativu, jak je popsáno výše.

## 3. Vedlejší věta spojková

Ve valenčním poli obou sloves ve významu *očekávat, předpokládat, že se někdo dostaví, něco nastane* (B.) se nachází vedlejší věta spojková: *Tvoje žena asi čeká, že se omluvíš. / Čaka, da bo operiran*.<sup>665</sup>

<sup>662</sup> Ta babička už čeká příliš dlouho.

<sup>663</sup> Ať žáci čekají do příštího roku.

<sup>664</sup> Police čekají v kontejneru.

#### 4. Shrnutí

Nejčastější valenční člen představuje objektový komplement v akuzativu, který se vyskytuje jak s předložkou, tak bez ní. Pokud je komplement v akuzativu předložkový, v češtině se jedná vždy předložku o „na“, ve slovinštině se střídají „na“ a „za“, jejichž distribuce závisí na záměru mluvčího.

Komplement objektový v akuzativu se ve valenčních polích obou sloves nachází spolu s pozicemi v instrumentálu s předložkou „s“ nebo „z“ nebo s adverbialními komplementy času či místa. Tyto adverbialní komplementy stejně jako vedlejší věta spojková se potom mohou v obou jazycích vyskytovat i bez jiných komplementů.

### dělat (se) / delati (se)

---

#### 1. Komplement objektový v akuzativu a další komplementy v jednom VP

A.	1a	něco	Co teď právě děláš?	1b	kaj	Delal bom izpit. <sup>666</sup>
B.	2a	někoho	V devadesátých letech dělala vědeckého pracovníka.			
C.	3a	něco	Kamarádka pak dělala jednu chybu za druhou.	3b	kaj	To zdravilo dela čudeže. <sup>667</sup>
Y <sub>1</sub> .				4b	za kaj	Ne dela za denarja. <sup>668</sup>
Y <sub>1</sub> .				5b	za koga	Dela za otroke. <sup>669</sup>
A.	6a	něco z něčeho	Babička dělala ze zbytků vlny rukavice.	6b	kaj iz česa	Delajo gume iz sintetičnega kavčuka. <sup>670</sup>
C.	7a	něco z někoho	Pan přednosta dělal ze své ženy služku.	7b	koga iz koga	Iz svojega otroka dela sužnja. <sup>671</sup>
C.	8a	něco někomu	Jezevčík dělal radost celé rodině.	8b	kaj komu	Njen otrok ji dela težave. <sup>672</sup>
C.	9a	někoho nějakým	Smutek dělal Alžbětu přitažlivou.	9b	koga kakšnega	Ta nova frizura jo dela mladostno. <sup>673</sup>

Nejčastěji obsazovanou pozici obou sloves představuje komplement objektový v akuzativu. Tento komplement je vždy nepředložkový, obě slovesa jej využívají ve významu *zabývat se něčím, konat práci* (A., č. 1a, 1b). Sémantický okruh *vykonávat zaměstnání* (B.) je sice vlastní oběma slovesům, ale pouze české sloveso zde obsazuje

---

<sup>665</sup> Čeká, že bude operován.

<sup>666</sup> Budu dělat zkoušku.

<sup>667</sup> Ten lék dělá zázraky.

<sup>668</sup> Nepracuje za peníze.

<sup>669</sup> Pracuje pro děti / kvůli dětem.

<sup>670</sup> Dělají pneumatiky ze syntetického kaučuku.

<sup>671</sup> Ze svého dítěte dělá otroka.

<sup>672</sup> Její dítě jí dělá starosti.

<sup>673</sup> Ten nový účes jí dělá mladší.

pozici uvedeného komplementu (č. 2a). Ve významu *způsobovat, působit* (C.) již své pozice obsazují obě slovesa (č. 3a, 3b). Pouze slovinské sloveso objektový komplement využívá s předložkou „za“, a to ve významovém okruhu *pracovat* (Y<sub>1.</sub>, č. 4b, 5b<sup>674</sup>), který českému slovesu vlastní není.

Ve valenčních polích obou sloves ve významu *zabývat se něčím, konat práci* (A.), se objektový komplement v nepředložkovém akuzativu může nacházet spolu s pozicí v genitivu, ke které v češtině náleží předložka „z“ (č. 6a) a ve slovinštině předložka „iz“ (č. 6b). Ve smyslu *způsobovat, působit* (C.) obě slovesa otevírají stejné pozice se stejnými předložkami jako v předchozím případě (č. 7a, 7b). V tomto významu se vedle objektového komplementu v akuzativu otevírá pozice v dativu, která je stejně jako ta akuzativní nepředložková (č. 8a, 8b).

Pozice objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu se také může otevřít zároveň s pozicí komplementu kvalifikačního, který má v češtině tvar adjektiva v instrumentálu (č. 9a), kdežto ve slovinštině adjektiva v akuzativu (č. 9b).

## 2. Komplement objektový v dativu, v lokálu a v instrumentálu a další komplementy v jednom VP

Y <sub>1.</sub>				1b	<b>proti komu</b>	Delajo <u>proti teroristom</u> . <sup>675</sup>
C.	2a	<b>někomu</b>	Ivaně dělá dobře, že o ni bývalý muž pořád stojí.			
Y <sub>2.</sub>				3b	<b>komu</b>	Auto <u>mu</u> dobro dela. <sup>676</sup>
A.	4a	<b>na něčem</b>	Dělám <u>na tom</u> celý den, a ještě nejsem hotov.	4b	<b>na čem</b>	Vedno delajo <u>na</u> istem projektu. <sup>677</sup>
Y <sub>1.</sub>				5b	<b>s/z kom</b>	Delajo <u>z mladino</u> . <sup>678</sup>

Pozice objektového komplementu v dativu je mnohem méně využívána. Obsazuje ji slovinské sloveso s předložkou „proti“ ve významu *pracovat* (Y<sub>1.</sub>, č. 1b). Objevuje ve valenčních polích obou sloves spolu s objektovým komplementem v akuzativu, jak již bylo uvedeno. Dále se nachází ve valenčním poli pouze českého slovesa ve významu *způsobovat, působit* (C., č. 2a). Stejně pozice je naopak otevírána pouze slovinským slovesem ve smyslu *fungovat* (Y<sub>2.</sub>, č. 3b), který obsahuje právě jen ono.

<sup>674</sup> Tyto pozice se ve sln. jeví jako shodné, mají ale odlišné významy (viz. překlad), proto jsou uvedeny zvlášť.

<sup>675</sup> Pracují proti teroristům.

<sup>676</sup> Auto mu dobře funguje.

<sup>677</sup> Stále dělají na stejném projektu.

<sup>678</sup> Pracují s mladými.

Pozice objektového komplementu v lokálu je otevírána pouze v jednom významu, kterým je *zabývat se něčím, konat práci* (A.). Tento komplement se objevuje s předložkou „na“ v obou jazycích (č. 4a, 4b).

Valenční člen objektového komplementu v instrumentálu s předložkou „s“ otevírá jen slovinské sloveso ve významu, který české neobsahuje: *pracovat* (Y<sub>1</sub>., č. 5b). Předložka „s“ se ve slovinštině může vlivem spodoby změnit na „z“.

Pro úplnost připomeňme, že objektový komplement v genitivu s předložkou „z“, které ve slovinštině odpovídá „iz“, patří do valenčních polí obou sloves spolu s pozicí v akuzativu, jak je uvedeno výše.

### 3. Komplement kvalifikační v akuzativu, v instrumentálu a v nominativu a další komplementy v jednom VP

<b>D.</b>	1a	<b>někoho</b>	Jindra rád dělá <u>hrdinu</u> .	1b	<b>koga</b>	Primož se dela <u>bogataša</u> . <sup>679</sup>
<b>D.</b>	2.1a	<b>nějakého</b>	Nedělej <u>nechápatvého</u> , když víš, o co jde.	2b	<b>kakšnega</b>	Dela se <u>smešnega</u> . <sup>680</sup>
	2.2a	<b>nějakým</b>	Dělá se <u>hloupějším</u> , než je.			
<b>B.</b>	3a	<b>jako někdo</b>	Vlasta dělá <u>jako laborantka</u> .	3b	<b>kot kdo</b>	Moj oče dela <u>kot skladiščnik</u> . <sup>681</sup>

Komplement kvalifikační představuje druhé nejčastější doplnění obou sloves hned po objektovém komplementu v akuzativu. Ve významu *hrát si na někoho jiného* (D.) obě slovesa obsazují pozici tohoto komplementu ve tvaru substantiva v akuzativu (č. 1a, 1b) a adjektiva v akuzativu (č. 2.1a, 2b). České sloveso vedle těchto tvarů využívá ještě adjektivum v instrumentálu (č. 2.2a). Komplement kvalifikační s předložkou „jako“, které ve slovinštině odpovídá předložka „kot“, se ve tvaru substantiva v nominativu objevuje také ve významu *vykonávat zaměstnání* (B., č. 3a, 3b).

Ve smyslu *způsobovat, působit* (C.) se komplement kvalifikační ve tvaru adjektiva v instrumentálu, čemuž ve slovinštině odpovídá adjektivum v akuzativu, objevuje ve valenčních polích obou sloves spolu s komplementem objektovým v nepředložkovém akuzativu, jak je uvedeno výše.

### 4. Adverbiální komplement místa a času a další komplementy v jednom VP

<b>B.</b>	1a	<b>někde</b>	Doktor Kasal dělá <u>na ministerstvu</u> .	1b	<b>kje</b>	Moja babica je vse živiljenje delala <u>na pošti</u> . <sup>682</sup>
-----------	----	--------------	--	----	------------	---

<sup>679</sup> Primož dělá bohatého.

<sup>680</sup> Dělá vtipného.

<sup>681</sup> Můj otec dělá jako skladičnick.

<b>Y<sub>1</sub>.</b>				2b	<b>kje</b>	Delajo v <u>kulturi</u> . <sup>683</sup>
<b>Y<sub>1</sub>.</b>				3b	<b>kdej</b>	Pošta <u>med poštnicami</u> ne dela. <sup>684</sup>

Obě slovesa obsazují pozici adverbialního komplementu místa ve významu *vykonávat zaměstnání* (B., č. 1a, 1b). Pouze slovinské sloveso potom otevírá pozici tohoto komplementu ve významu *pracovat* (Y<sub>1</sub>., č. 2b), který českému slovesu vlastní není. Pozici adverbialního komplementu času v posledně zmíněném významu slovinské sloveso také využívá (č. 3b).

### 5. Vedlejší věta spojková a vztavná

<b>D.</b>	1a	<b>že</b>	Otec občas dělá, <u>že neslyší</u> .	1b	<b>da</b>	Dela se, <u>da ni doma</u> . <sup>685</sup>
<b>A.</b>	2a	<b>Vvzt</b>	Dělám, <u>co mě napadne a co se mi líbí</u> .	2b	<b>Oo</b>	Delam, <u>kar hočem</u> . <sup>686</sup>

Doplnění obou sloves může mít ve významu *hrát si na někoho jiného* (D.) také podobu vedlejší věty spojkové (č. 1a, 1b) a ve smyslu *zabývat se něčím, konat práci* (A.) vedlejší věty vztavné (č. 2a, 2b).

### 6. Shrnutí

Nejčastěji obsazovanou pozici obou sloves představuje komplement objektový v akuzativu, který je v češtině vždy nepředložkový. Pokud je ve slovinštině předložkový, neexistuje k němu český ekvivalent, protože se jedná o význam, který české sloveso neobsahuje. Ve valenčních polích obou sloves se tento komplement může nacházet spolu s pozicí v genitivu – v češtině s předložkou „z“ a ve slovinštině s předložkou „iz“. Na místě pozice v genitivu může také stát pozice v nepředložkovém dativu nebo pozice komplementu kvalifikačního, který má v tomto případě v češtině podobu adjektiva v instrumentálu a ve slovinštině adjektiva v akuzativu. Objektový komplement v dativu je využíván slovinským slovesem jednak ve spojení s předložkou „proti“ a jednak spolu s adverbiale způsobu ve významech, který české sloveso neobsahuje. Naopak posledně zmíněné pozice české sloveso otevírá ve významu, který sice slovinské sloveso obsahuje, ale pozice neobsazuje. Pozice objektového komplementu v lokálu obě slovesa obsazují spolu s předložkou „na“. Komplement

<sup>682</sup> Moje babička celý život dělala na poště.

<sup>683</sup> Pracují v kultuře.

<sup>684</sup> Na poště se o prázdninách nepracuje.

<sup>685</sup> Dělá, že není doma.

<sup>686</sup> Dělám, co chci.

objektový v instrumentálu s předložkou „s“ naproti tomu otevírá jen slovinské sloveso, protože tak činí v sémantickém okruhu, který českému slovesu vlastní není.

Valenční člen v podobě komplementu kvalifikačního je poměrně často obsazovanou pozicí, která si v obou jazycích vždy neodpovídá. Pozice jsou shodné, pokud jsou ve tvaru substantiva v akuzativu a adjektiva v akuzativu. Ale českou pozici ve tvaru adjektiva v instrumentálu je třeba ve slovinštině vyjádřit zmíněnou pozicí ve tvaru adjektiva v akuzativu. Stejná situace se opakuje, pokud se ve valenčních polích obou sloves otevře ještě pozice objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu. Obě slovesa potom shodně obsazují pozice komplementu kvalifikačního ve tvaru substantiva v nominativu spolu s předložkou „jako“ v češtině a „kot“ ve slovinštině.

Pozice adverbialního komplementu otevírá slovinské sloveso ve významech, které českému vlastní nejsou. České sloveso pozici tohoto komplementu obsazuje jen spolu s pozicí objektového komplementu v nepředložkovém dativu ve významu, který slovinské sloveso sice obsahuje, ale pozice nevyužívá. Stejně tak neexistuje ekvivalent k pozicím obsazenými stejnými komplementy pouze ve valenčním poli slovinského slovesa, které tak činí v sémantickém okruhu, jenž českému slovesu vlastní není. Obě slovesa obsazují pozici adverbialního komplementu místa. Slovinské navíc tento komplement a také adverbialní komplement času využívá v pouze vlastním významu.

Doplnění obou sloves také může mít podobu vedlejší věty spojkové a vztažné.

## **hrát (si) / igrati (se)**

### **1. Komplement objektový v akuzativu další komplementy v jednom VP**

<b>A.</b>	1a	<b>něco</b>	Ivan zítra hraje nějaký nepříjemný <u>zápas</u> .	1b	<b>kaj</b>	Najrajši igram <u>damo</u> . <sup>687</sup>
<b>B.</b>	2a	<b>něco</b>	Tu <u>roli</u> hrála začínající herečka.	2b	<b>koga</b>	Moj prijatelj igra <u>Jemana</u> . <sup>688</sup>
<b>E.</b>	3a	<b>něco</b>	<u>Kouzelnou flétnu</u> hrají v současné době dvě divadla.	3b	<b>kaj</b>	Najrajši igra Beethovenove <u>sonate</u> . <sup>689</sup>
<b>A.</b>	4a	<b>na někoho</b>	Kluci si hrajou <u>na vojáky</u> .	4b	<b>kaj</b>	Otroci in odrasli se igrajo <u>skrivalnice</u> . <sup>690</sup>
<b>D.</b>	5a	<b>na něco</b>	Jeden náš souseď hraje	5b	<b>(na) kaj</b>	Ves večer je igral ( <u>na</u> )

<sup>687</sup> Nejradši hrajú dámu.

<sup>688</sup> Můj kamarád hraje Jermana.

<sup>689</sup> Nejradši hraje Beethovenovy sonáty.

<sup>690</sup> Děti a dospělí si hrají na schovávanou.

			na <u>trubku</u> a druhý <u>na</u> <u>klarinet</u> .			<u>flavto</u> . <sup>691</sup>
A.	6a	<b>o něco</b>	Odted' hrajeme <u>o</u> <u>peníze</u> .	6b	<b>za kaj</b>	Začeli so igrati <u>za</u> lastno <u>čas</u> . <sup>692</sup>
A.	7a	<b>za někoho</b>	Tehdy hrál Antonín Panenka <u>za</u> <u>Rapid Vídeň</u> .	7b	<b>za koga</b>	Zlatko Zehovič je igral <u>za</u> <u>FK Partizan</u> . <sup>693</sup>
A.	8a	<b>něco o něco</b>	Hráli jsme <u>mariáš</u> aspoň <u>o</u> <u>sirky</u> .	8b	<b>kaj za kaj</b>	Že cel večer igrajo <u>karte</u> <u>za</u> <u>denar</u> . <sup>694</sup>
A.	9a	<b>s někým něco</b>	Děti hrály <u>s</u> <u>rodiči</u> <u>Člověče, nezlob se</u> .	9b	<b>s/z kom kaj</b>	Že celo popoldne igra <u>nogomet</u> <u>s</u> <u>fanti</u> . <sup>695</sup>
A.	10a	<b>s někým o něco</b>	Zítbra hraje Švédsko <u>s</u> <u>USA</u> <u>o</u> <u>třetí místo</u> .	10b	<b>s/z kom za kaj</b>	Igrala je <u>z</u> <u>njim</u> najpogosteje <u>za</u> <u>kovance</u> . <sup>696</sup>
C.	11a	<b>něco při něčem</b>	Při <u>rozvoji</u> obezity hraje klíčovou <u>roli</u> nadměrný příjem tuků.	11b	<b>kaj pri čem</b>	<u>Pri</u> <u>teku</u> igra pomembno <u>vlogo</u> dihanje. <sup>697</sup>
C.	12a	<b>něco v něčem</b>	Důležitou <u>úlohu</u> <u>ve</u> <u>výchově</u> ovšem hraje i škola.	12b	<b>kaj v čem</b>	<u>V</u> <u>tem</u> igra najpomembnejšo <u>vlogo</u> družina. <sup>698</sup>
D.	13a	<b>něco v něčem</b>	<u>V</u> <u>každém</u> <u>orchestru</u> jsem hrál <u>druhé</u> <u>housle</u> .	13b	<b>kaj v čem</b>	<u>V</u> <u>orkestru</u> igta <u>prvo</u> <u>violino</u> . <sup>699</sup>
D.	14a	<b>na něco v něčem</b>	<u>V</u> <u>tom</u> <u>novém</u> <u>orchestru</u> budu hrát <u>na</u> <u>harfu</u> .	14b	<b>(na) kaj v čem</b>	<u>V</u> <u>naši</u> <u>skupini</u> bom igral <u>(na)</u> <u>kitaro</u> . <sup>700</sup>
A.	15a	<b>něco proti někomu</b>	Příští <u>zápas</u> budete hrát <u>proti</u> <u>poslednímu</u> v tabulce.	15b	<b>kaj proti komu</b>	Viola Maribor so igrale prijateljsko <u>tekmo</u> <u>proti</u> <u>Železničarju</u> . <sup>701</sup>
A.	16a	<b>něco o něco s někým</b>	Naši hokejisté hrají zítřejší <u>zápas</u> <u>o</u> <u>postup</u> do finále <u>s</u> <u>celkem</u> Kanady.	16b	<b>kaj za kaj s/z kom</b>	Naši odbojkaši igrajo <u>finale</u> <u>z</u> <u>ZDA</u> <u>za</u> <u>svetovni</u> <u>pokal</u> . <sup>702</sup>

Nejčastěji využívaným doplněním obou sloves je komplement objektový v akuzativu. Toto doplnění se v nepředložkové podobě nachází u obou sloves ve významech *provozovat dětskou nebo sportovní hru* (A., č. 1a, 1b), *vystupovat v nějaké roli, v nějaké hře* (B., č. 2a, 2b) a *provozovat divadelní hru, skladbu* (E., č. 3a, 3b). České sloveso tento komplement využívá s předložkou „na“ v sémantických okruzích *provozovat dětskou nebo sportovní hru* (A., č. 4a) a *působit jako hudebník* (D., č. 5a).

<sup>691</sup> Celý večer hrál na flétnu.

<sup>692</sup> Začali hrát o vlastní čest.

<sup>693</sup> Zlatko Zehovič hrál za FK Partizan.

<sup>694</sup> Už celý večer hrají karty o peníze.

<sup>695</sup> Už celé odpoledne hraje fotbal s kluky.

<sup>696</sup> Hrála s ním nejčastěji o mince.

<sup>697</sup> Při běhu hraje důležitou roli dýchání.

<sup>698</sup> V tom hraje nejdůležitější roli rodina.

<sup>699</sup> V orchestru hraje první housle.

<sup>700</sup> V naší skupině budu hrát na kytaru.

<sup>701</sup> Viola Maribor hrály přátelské utkání proti Železničarji.

<sup>702</sup> Naši volejbalisté hrají finále s USA o světový pohár.

V prvním případě slovinské sloveso využívá komplement bez předložky (č. 4b), ve druhém je předložka „na“ distribuována pouze, pokud si mluvčí přeje objekt zdůraznit (č. 5b). Jestliže se jedná o neutrální vyjádření, předložka se neužívá. Ve významu *provozovat dětskou nebo sportovní hru* (A.) české sloveso vedle předložky „na“ může vedle svých komplementů uplatňovat i předložky „o“ (č. 6a) a „za“ (č. 7a). Tyto předložky v uvedeném významu označují předmět zasažený dějem, pro což se ve slovinštině používá v tomto případě předložka „za“ (č. 6b, 7b).

Ve valenčních polích obou sloves se rovněž nachází dva objektové komplementy v akuzativu zároveň, a to opět ve stejném významu. České sloveso jeden z komplementů využívá s předložkou „o“ (č. 8a), které odpovídá ve slovinštině „za“ (č. 8b), a druhou ponechává bez předložky, stejně jako slovinské sloveso. Na místě jedné z pozic v akuzativu může stát instrumentální pozice s předložkou „s“, která se ve slovinštině vlivem spodoby může měnit na „z“. Opět se jedná o sémantický okruh s názvem *provozovat dětskou nebo sportovní hru* (A.), kde obě slovesa využívají objektový komplement buď bez předložky (č. 9a, 9b), nebo s předložkou „o“ (č. 10a) v češtině, a s předložkou „za“ (č. 10b) ve slovinštině. Ve významu *mít důležitou úlohu* (C.) obě slovesa otevírají zároveň pozici objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu a druhou pozici v lokálu, ke které v češtině náleží předložka „při“ (č. 11a), jíž v časovém významu odpovídá ve slovinštině předložka „pri“ (č. 11b). Místo uvedených předložek obě slovesa využívají vedle pozice v lokálu také předložku „v“ (č. 12a, 12b), a to jak v uvedeném významu, tak v sémantickém okruhu *působit jako hudebník* (D., č. 13a, 13b). Popsaná dvojice komplementů se ve valenčních polích obou sloves nachází také s předložkou „na“, která stojí před pozicí v akuzativu (č. 14a, 14b). Slovinské sloveso ji však nemusí distribuovat vždy, záleží na záměru mluvčího. Obě slovesa dále otevírají pozici objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu spolu s pozicí v dativu s předložkou „proti“ ve významu *provozovat dětskou nebo sportovní hru* (A., č. 15a, 15b). Zde je také možné obsadit tři pozice. Dvě z nich jsou pro objektové komplementy v akuzativu, z nichž je jeden nepředložkový a druhý v češtině s předložkou „o“ (č. 16a), a ve slovinštině s předložkou „za“ (č. 16b). Třetí komplement představuje valenční člen v instrumentálu s předložkou „s“ nebo „z“.

## 2. Komplement objektový v lokálu, v instrumentálu a v dativu a další komplementy v jednom VP

A.	1a	v něčem	Váš tým bude hrát v nižší	1b	v čem	Naše moštvo je igralo
----	----	---------	---------------------------	----	-------	-----------------------



			soutěži.			v <u>finalu</u> svetovnega prvenstva. <sup>703</sup>
<b>B.</b>	2a	<b>v něčem</b>	Naposledy jsem hrál <u>v Něžném barbarovi</u> .	2b	<b>v čem</b>	On igra <u>v Otthelu!</u> <sup>704</sup>
<b>D.</b>	3a	<b>v něčem</b>	Náš syn hraje <u>v orchestru</u> Státní opery.	3b	<b>v čem</b>	Zelo si želim, da bi moja hči igrala <u>v Slovenski filharmoniji</u> . <sup>705</sup>
<b>A.</b>	4a	<b>proti někomu</b>	Hrajeme <u>proti</u> fotbalistům, kteří zvítězili v poháru UEFA.	4b	<b>proti komu</b>	Slovenija je igrala <u>proti</u> Hrvaški. <sup>706</sup>
<b>A.</b>	5a	<b>s něčím</b>	Kotě si hraje <u>s klubíčkem</u> vlny.	5b	<b>s/z kom</b>	Olimpija je igrala <u>s</u> Crveno zvezdo. <sup>707</sup>

Objektový komplement v lokálu se ve významech *provozovat dětskou nebo sportovní hru* (A.), *vystupovat v nějaké roli, v nějaké hře* (B.) a *působit jako hudebník* (D.) vyskytuje vždy s přeložkou „v“ (č. 1a, 1b, 2a, 2b, 3a, 3b). Obě slovesa jeho pozici obsazují také spolu s pozicí v akuzativu, kde má valenční člen v lokálu předložkovou podobu s předložkou „v“ v obou jazycích nebo v češtině předložku „při“, které ve slovinštině odpovídá „pri“. To již bylo uvedeno výše.

Obě slovesa otevírají dále pozici objektového komplementu v dativu s předložkou „proti“ ve významu *provozovat dětskou nebo sportovní hru* (A., č. 4a, 4b). Obě slovesa také tuto pozici využívají zároveň s valenčním členem v akuzativu, jak již bylo popsáno.

Ve stejném významu obě slovesa obsazují i pozici objektového komplementu v instrumentálu s předložkou „s“ (č. 5a) nebo i „z“ (č. 5b) ve slovinštině. Tato pozice se může ve valenčních polích sloves nacházet spolu s komplementem v akuzativu, což je rovněž popsáno výše.

### 3. Adverbiální komplement místa

<b>B.</b>	1a	<b>někde</b>	Jiří Grossmann tehdy hrál <u>v Semaforu</u> .	1b	<b>kje</b>	Že dolgo igra <u>v mestnem gledališču</u> . <sup>708</sup>
<b>C.</b>	2a	<b>někde</b>	Stále významnější roli hrají dnes <u>v podnicích</u> znalosti a zkušenosti zaměstnanců.	2b	<b>kje</b>	<u>V vsaki državi</u> danes igra najpomembnejšo vlogo ekonomika. <sup>709</sup>
<b>E.</b>	3a	<b>někde</b>	Divadlo Jára Cimrmana hrálo <u>v našem kulturním domě</u> .	3b	<b>kje</b>	<u>V našem gledališču</u> igrajo lepo komedijo. <sup>710</sup>

<sup>703</sup> Naše mužstvo hrálo ve finále světového poháru.

<sup>704</sup> On hraje v Othelovi!

<sup>705</sup> Velmi si přeji, aby moje dcera hrála ve Slovinské filharmonii.

<sup>706</sup> Slovinsko hrálo proti Chorvatsku.

<sup>707</sup> Olympie hrála s Rudou hvězdou.

<sup>708</sup> Už dlouho hraje v městském divadle.

<sup>709</sup> V každém státě dnes hraje nejdůležitější roli ekonomika.

<sup>710</sup> V našem divadle hrají pěknou komedii.

Pozice adverbálních komplementů obě slovesa obsazují jen okrajově. Jedná se vždy o komplementy místa, a to ve významech *vystupovat v nějaké roli, v nějaké hře* (B., č. 1a, 1b), *mít důležitou úlohu* (C., č. 2a, 2b) a *provozovat divadelní hru, skladbu* (E., č. 3a, 3b).

#### 4. Shrnutí

Obě slovesa nejčastěji ze všech doplnění používají objektový komplement v akuzativu. Jeho české nepředložkové variantě slovinská varianta odpovídá vždy. Pokud je komplement v češtině v předložkové podobě s předložkou „na“, slovinské sloveso buď pozici ponechává bez předložky, nebo se předložka „na“ nedistribuuje pokaždé – v závislosti na záměru mluvčího. České sloveso vedle předložky „na“ může spolu se svými komplementy v akuzativu uplatňovat i předložky „o“ a „za“. Tyto předložky zde označují předmět zasažený dějem, pro což se ve slovinštině používá pouze předložka „za“. Ve valenčních polích obou sloves se objektový komplement v akuzativu může nacházet spolu s dalším valenčním členem v akuzativu nebo spolu s pozicí v instrumentálu s předložkou „s“ nebo „z“. Dalším členem ve valenčním poli vedle pozice v akuzativu může být pozice v lokálu, která se v češtině nachází s předložkou „při“, jíž ve slovinštině odpovídá předložka „pri“. Pozice v lokálu se častěji objevuje s předložkou „v“, která je v obou jazycích stejná. I objektový komplement v dativu může být uplatněn ve valenčním poli spolu s valenčním členem v akuzativu, a to s předložkou „proti“.

Komplement v lokálu, v instrumentálu a v dativu se může ve valenčním poli každého slovesa nacházet i bez jiného komplementu, stejně jako adverbální komplement místa. Jiný adverbální komplement ani jedno ze sloves nevyužívá.

### ležet / ležati

#### 1. Komplement objektový v lokálu a v instrumentálu

<b>X.</b>	1a	<b>v něčem</b>	Ondra pořád leží <u>v mapách</u> .			
<b>B.</b>	2a	<b>s něčím</b>	Vypukla epidemie, tisíce lidí leží <u>s chřipkou</u> .	2b	<b>s/z čim</b>	Leží <u>z</u> zlomjeno <u>nogo</u> . <sup>711</sup>

<sup>711</sup> Leží se zlomenou nohou.

Pouze české sloveso otevírá pozici objektového komplementu v lokálu (č. 1a), a to ve významu, který slovinské sloveso neobsahuje - *se zápašem se zabývati* (X.). Obě slovesa potom obsazují pozici objektového komplementu v instrumentálu s předložkou „s“ ve významu *být upoután na lůžko, být nemocen, být pohřben* (B., č. 2a, 2b). Předložka „s“ se vlivem spodoby ve slovinštině může měnit na „z“.

## 2. Adverbiální komplement místa, času a způsobu

A.	1a	<b>někde</b>	Pan domácí leží <u>na kanapi</u> a čte si noviny.	1b	<b>kje</b>	Ležal je <u>v sencu</u> . <sup>712</sup>
B.	2a	<b>někde</b>	Paní Malá leží <u>v nemocnici na interně</u> .	2b	<b>kje</b>	<u>Na</u> tem pokopališču ležijo njegovi predniki. <sup>713</sup>
C.	3a	<b>někde</b>	Česká republika leží <u>uprostřed Evropy</u> .	3b	<b>kje</b>	Pokrajina leži <u>pred nami</u> kot na dlani. <sup>714</sup>
A.	4a	<b>někdy</b>	<u>V osm večer</u> už děti ležely.	4b	<b>kdaj</b>	<u>Popoldne</u> rad leži. <sup>715</sup>
A.	5a	<b>po nějakou dobu</b>	Celé <u>odpoledne</u> jsme leželi u vody.	5b	<b>koliko časa</b>	Celo <u>noč</u> leži v istem položaju. <sup>716</sup>
B.	6a	<b>po nějakou dobu</b>	Sousedka leží už dva <u>měsíce</u> .	6b	<b>koliko časa</b>	<u>Ze mesec dni</u> leži. <sup>717</sup>

Obě slovesa ve svých společných významech *spočívati ve vodorovné poloze, být uložen ke spánku* (A.), *být upoután na lůžko, být nemocen, být pohřben* (B.) a *být umístěn, nalézat se* (C.) otevírají pozici adverbiálního komplementu místa (č. 1a, 1b, 2a, 2b, 3a, 3b). V sémantických okruzích *spočívati ve vodorovné poloze, být uložen ke spánku* (A.) a *být upoután na lůžko, být nemocen, být pohřben* (B.) jsou to adverbiální komplementy času, které obě slovesa využívají (č. 4a, 4b, 5a, 5b, 6a, 6b).

## 3. Komplement kvalifikační v nominativu

Ve významu *být upoután na lůžko, být nemocen, být pohřben* (B.) může představovat doplnění obou sloves také komplement kvalifikační v podobě adjektiva v nominativu: *Chudák leží nemocný. / Leži nezavesten*.<sup>718</sup>

<sup>712</sup> Ležel ve stínu.

<sup>713</sup> Na tom hřbitově leží jeho předkové.

<sup>714</sup> Krajina před námi leží jako na dlani.

<sup>715</sup> Odpoledne rád leží.

<sup>716</sup> Celou noc leží ve stejné poloze.

<sup>717</sup> Už měsíc leží.

<sup>718</sup> Leží v bezvědomí.

#### 4. Shrnutí

Ve valenčních polích obou sloves se nachází vždy jen jeden komplement. Nejčastěji je jím adverbialní komplement místa nebo času. Okrajově potom objektový komplement v instrumentálu s předložkou „s“ nebo „z“ či komplement kvalifikační v podobě adjektiva v nominativu. Pouze české sloveso obsazuje pozici v lokálu s předložkou „v“ ve významu, který slovinskému slovesu vlastní není.

### počítat / računati (se)

#### 1. Komplement objektový v akuzativu, v dativu a v instrumentálu a další komplementy v jednom VP

A.	1a	někoho	Paní učitelka počítá své <u>žáky</u> na začátku každé hodiny.	1b	kaj	V duhu je računal <u>osemdeset konj.</u> <sup>719</sup>
B.				2b	na kaj	Ni računal <u>na</u> tolikšen <u>odziv.</u> <sup>720</sup>
D.				3b	za koga	Računa se <u>za</u> njegova <u>prijatelja.</u> <sup>721</sup>
D.	4a	někoho mezi někoho	Počítáme <u>vás mezi</u> naše nejlepší <u>zákazníky.</u>	4b	koga med koga	Računa <u>se med</u> <u>izbrance.</u> <sup>722</sup>
C.				5b	kaj komu	Računali so <u>mu</u> previsoke <u>obresti.</u> <sup>723</sup>
C.	6a	něco od nějaké doby	Záruční <u>dobu</u> počítáme <u>od</u> <u>okamžiku</u> vydání zboží.	6b	kaj od kakšne dobe	<u>Dopust računamo od</u> <u>julija.</u> <sup>724</sup>
Y.				7b	kaj kako	<u>Mesece računa po</u> <u>luni.</u> <sup>725</sup>
B.	8a	s někým	Rozhodně <u>s tebou</u> počítáme, určitě přijď.	8b	s/z čim	Ni računal <u>s</u> tolikšnim <u>odzivom.</u> <sup>726</sup>

Nejčastěji užívanou pozici představuje komplement objektový v akuzativu. Ve významu *provádět číselné operace* (A.) jej obě slovesa využívají bez předložky (č. 1a, 1b). V sémantických okruzích *domnívat se, očekávat, spoléhat se, začleňovat* (B.) a *považovat se za někoho, začleňovat se mezi někoho* (D.) slovinské sloveso předložky využívá. V prvním případě je to předložka „na“ (č. 2b) a ve druhém „za“ (č. 3b). České

<sup>719</sup> V duchu počítal osmdesát koní.

<sup>720</sup> Nepočítal s tak velkou odezvou.

<sup>721</sup> Považuje se za jeho přítele.

<sup>722</sup> Počítá se mezi vybrané.

<sup>723</sup> Účtovali mu příliš vysoké úroky.

<sup>724</sup> Dovolenu počítáme od července.

<sup>725</sup> Měsíce určuje podle konstelace měsíce.

<sup>726</sup> Nepočítal s tak velkou odezvou.

sloveso uvedené významové okruhy také obsahuje, ale tyto pozice neobsazuje. Obě slovesa otevírají pozici objektového komplementu v akuzativu také dvakrát, a to ve významu *považovat se za někoho, začleňovat se mezi někoho* (D.), kde je jedna pozice nepředložková a druhá se objevuje v češtině s předložkou „mezi“ (č. 4a) a ve slovinštině s předložkou „med“ (č. 4b). V sémantickém okruhu *určovat* (C.) pouze slovinské sloveso využívá možnosti obsazovat pozici v nepředložkovém akuzativu a zároveň v dativu, rovněž bez předložky (č. 5b). Obě potom v tomto významu spolu s pozicí v nepředložkovém akuzativu otevírají pozici adverbiálního komplementu času (č. 6a, 6b). V sémantickém okruhu *být schopen určit, přemýšlet* (Y.), který obsahuje jen slovinské sloveso, právě jen ono obsazuje pozici objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu zároveň s adverbiálním komplementem způsobu (č. 8b). Pozice objektového komplementu v instrumentálu s předložkou „s“ je oběma slovesy obsazena ve významu *domnívat se, očekávat, spoléhat se, začleňovat* (B., č. 9a, 9b). Předložka „s“ se ve slovinštině může vlivem spodoby změnit na „z“. Připomeňme, že v tomto významu je slovinské sloveso schopno využít i pozici v akuzativu s předložkou „na“, která se do češtiny překládá právě pomocí instrumentální pozice s předložkou „s“.

## 2. Vedlejší věta spojková a vedlejší věta vztavná

A.	1a	že	Nikdo nepočítal, že se situace tak radikálně změní.	1b	da	Ni računal, da se bodo odzvali v tolikšnem številu. <sup>727</sup>
Y.				2b	Oo	Računal je, kaj mora še narediti. <sup>728</sup>

Doplnění obou sloves představuje i vedlejší věta spojková ve významu *provádět číselné operace* (A., č. 1a, 1b). Slovinské sloveso využívá vedlejší větu vztavnou v sémantickém okruhu, který obsahuje jen ono samo: *být schopen určit, přemýšlet* (Y., č. 2b).

## 3. Shrnutí

Obě slovesa nejčastěji obsazují pozici objektového komplementu v akuzativu, který se vyskytuje bez i s předložkou. Slovinské tuto pozici otevírá s předložkou „na“ a „za“ ve významech, které české sloveso sice obsahuje, ale pozice neobsazuje. Obě slovesa ve svých valenčních polích otevírají pozici v akuzativu zároveň dvakrát - jednou bez předložky, podruhé v češtině s předložkou „mezi“, ve slovinštině s předložkou „med“.

<sup>727</sup> Nepočítal, že se ohlásí v takovém počtu.

<sup>728</sup> Přemýšlel, co musí ještě udělat.

Slovinské sloveso na místo jedné pozice v akuzativu může klást i pozici v dativu, obě nepředložkové. České sloveso tuto možnost nevyužívá, ale spolu se slovinským slovesem je ve stejném významu vedle pozice v nepředložkovém akuzativu doplněno pozicí adverbialního komplementu času. Ve významu, který obsahuje jen slovinské sloveso, je obsazena pozice objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu spolu s adverbialním komplementem způsobu. Obě slovesa potom obsazují pozici objektového komplementu v instrumentálu s předložkou „s“ nebo „z“. Ta pro slovinské sloveso představuje jednu ze dvou možností, jak vyjádřit příslušný význam. Druhou možností je již uvedená pozice v akuzativu s předložkou „na“.

Obě slovesa jsou také doplněna vedlejší větou spojkovou a pouze slovinské ještě větou vztaznou ve významu, který obsahuje jen ono samo, protože má o jeden sémantický okruh navíc. Podle rozdílu pozic slovinského a českého slovesa je také patrné, že slovinské sloveso otevírá více pozic než české.

## potřebovat / potrebovati

### 1. Komplement objektový v akuzativu a ve formě infinitivu

A.	1a	někoho	Dítě potřebuje oba <u>rodiče</u> .	1a	kaj	Ali še <u>kaj</u> potrebuje? <sup>729</sup>
A.	2a	něco (u)dělat	Topná zařízení našich domácností potřebují <u>modernizovat</u> .			

Ani jedno ze sloves neobsahuje jiný význam než *pocit'ovat potrebu, vyžadovat* (A.), kde otevírají pozici objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 1a, 1b). Doplnění pouze českého slovesa potom může představovat také pozice ve formě infinitivu (č. 2a).

### 2. Vedlejší věta spojková

Obě slovesa také mohou být doplněna vedlejší větou spojkovou: *Nepotřebuju, aby mi pořád někdo radil. / Ne potrebujem, da mi kdo svetuje.*<sup>730</sup>

<sup>729</sup> Potřebuje ještě něco?

<sup>730</sup> Nepotřebuji, aby mi někdo radil.

### 3. Shrnutí

Obě slovesa obsahují pouze jeden význam, kde obě využívají pozice objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu. Pouze české sloveso otevírá pozici ve formě infinitivu. Doplnění opět obou sloves představuje je i vedlejší věta spojková.

## psát / pisati

### 1. Komplement objektový v akuzativu, v dativu, v lokálu a v instrumentálu a další komplementy v jednom VP

A.	1a	<b>něco</b>	Právě píšu důležitý <u>článek</u> .	1b	<b>kaj</b>	Celo svoje življenje je pisal en <u>roman</u> . <sup>731</sup>
A.	2a	<b>na něco</b>	Naše babičky ve škole psaly <u>na</u> malé <u>tabulky</u> .	2b	<b>na kaj</b>	Ne piši <u>na</u> to <u>mizo</u> ! <sup>732</sup>
B.	3a	<b>něco někomu</b>	Kárníkovi psali <u>stížnost</u> i <u>ombudsmanovi</u> .	3b	<b>kaj komu</b>	Pisal <u>ji</u> je <u>pesem</u> . <sup>733</sup>
B.	4a	<b>o něco někomu</b>	<u>O</u> ten <u>obraz</u> po dědečkovi jsem <u>ti</u> psal už před měsícem.	4b	<b>za kaj komu</b>	Pisal sem <u>teti</u> <u>za</u> tisti <u>album</u> . <sup>734</sup>
B.	5a	<b>něco někam</b>	Manželé psali <u>žádost</u> i <u>do</u> prezidentské <u>kanceláře</u> .	5b	<b>kaj kam</b>	Rada pišem <u>pisma domov</u> . <sup>735</sup>
B.	6a	<b>něco odněkud</b>	<u>Z</u> <u>dovolené</u> píšeme jen krátké <u>pozdravy</u> .	6b	<b>kaj od kod</b>	Svoji družini je pisal vsaj <u>pisma iz</u> <u>zapora</u> . <sup>736</sup>
B.	7a	<b>někomu</b>	Právě píšu <u>mamince</u> .	7a	<b>komu</b>	Ravnokar <u>ti</u> pišem. <sup>737</sup>
A.	8a	<b>proti něčemu</b>	Hus kázal a psal <u>proti</u> <u>zlořádům</u> .	8a	<b>proti čemu</b>	Ta pisatelj piše vedno <u>proti</u> <u>komunistom</u> . <sup>738</sup>
A.	9a	<b>po něčem</b>	<u>Po</u> <u>zdech</u> píšou jen vandalové!	9b	<b>po čem</b>	Parole je pisal <u>po</u> <u>zidovih</u> . <sup>739</sup>
A.	10a	<b>o někom</b>	<u>O</u> panu <u>prezidentovi</u> piš s úctou.	10b	<b>o čem</b>	<u>O</u> tisti <u>aferi</u> so časopisi veliko pisali. <sup>740</sup>
A.	11a	<b>něčím</b>	Malé děti by neměly psát propisovacím <u>perem</u> .	11b	<b>s/z čím</b>	Najrajši <u>pišem</u> s <u>kredo</u> . <sup>741</sup>

Obě slovesa obsazují nejčastěji své pozice komplementu objektového v akuzativu, který může být ve významu *produkovat písmo, tvořit text* (A.) nepředložkový (č. 1a, 1b) i s předložkou „na“ (č. 2a, 2b). Ve významu *tvořit písemné sdělení, písemně se*

<sup>731</sup> Celý svůj život psal jeden román.

<sup>732</sup> Nepiš na ten stůl!

<sup>733</sup> Psal jí píseň.

<sup>734</sup> Psal jsem tetě o to album.

<sup>735</sup> Ráda domů píšu dopisy.

<sup>736</sup> Své rodině psal z vězení alespoň dopisy.

<sup>737</sup> Právě ti píšu.

<sup>738</sup> Ten spisovatel píše vždy proti komunistům.

<sup>739</sup> Psal hesla po zdech.

<sup>740</sup> O té aféře noviny hodně psaly.

<sup>741</sup> Nejradši píšu křídou.

*k někomu obracet, žádat* (B.) je spolu s nepředložkovou pozicí v akuzativu otevřena také nepředložková pozice v dativu (č. 3a, 3b). Akuzativní pozice se může v češtině objevovat také s předložkou „o“ (č. 4a), které ve slovinštině ve smyslu označení předmětu zasaženého dějem odpovídá předložka „za“ (č. 4b). Spolu s pozicí objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu může být také stále ve významu *tvořit písemné sdělení, písemně se k někomu obracet, žádat* (B.) obsazena pozice adverbialního komplementu místa (č. 5a, 5b, 6a, 6b)

Pozice objektového komplementu se může ve valenčních polích obou sloves nacházet také bez jiných komplementů. Ve významu *tvořit písemné sdělení, písemně se k někomu obracet, žádat* (B.) v nepředložkové podobě (č. 7a, 7b), ve významu *produkovat písmo, tvořit text* (A.) s předložkou „proti“ v obou jazycích.

Stejně předložky náležejí i k objektovému komplementu v lokálu, jsou to předložka „po“ (č. 9a, 9b) a „o“ (č. 10a, 10b), a to v prvním významu *produkovat písmo, tvořit text* (A.).

Pokud má v češtině pozice objektového komplementu v instrumentálu funkci instrumentu, je nepředložková (č. 11a). Ve slovinštině v tom případě je pozice vždy s předložkou „s“ nebo „z“ (č. 11b), protože se hlásky mění vlivem spodoby. Uvedený případ se nachází opět ve významu *produkovat písmo, tvořit text* (A.).

## 2. Adverbialní komplement místa a další komplementy ve VP

Tento komplement se může nacházet ve valenčních polích obou sloves také bez jiných komplementů, a to ve významu *produkovat písmo, tvořit text* (A.): *Hašek často psal do humoristických časopisů. / Vse, kaj rabi, piše v notes.*<sup>742</sup> Pozice objektového komplementu se objevuje také spolu s pozicí objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu, jak bylo uvedeno výše.

## 3. Vedlejší věta spojková

Vedlejší věta spojková představuje valenční člen obou sloves pouze jednou, a to ve významu *produkovat písmo, tvořit text* (A.): *Historici píší, že Franc Josef I. byl především pilný úředník. / Babica v pismu piše, da bo naslednji teden prišla.*<sup>743</sup>

<sup>742</sup> Vše, co potřebuje, píše do notesu.

<sup>743</sup> Babička v dopise píše, že příští týden přijede.



#### 4. Shrnutí

Pozice obou sloves si v zásadě odpovídají. Obě slovesa nejčastěji obsazují své pozice objektovým komplementem v akuzativu, který je nepředložkový i předložkový. Předložky „na“ si v obou jazycích odpovídají, české předložce „o“ odpovídá ve slovinštině předložka „za“. Spolu s komplementem v akuzativu se ve valenčních polích sloves může nacházet i objektový komplement v nepředložkovém dativu a adverbialní komplement místa. Objektový komplement v dativu může být valenčním členem i bez jiných komplementů, a to opět nepředložkový i předložkový, kdy si předložka „proti“ odpovídají. Předložky objektového komplementu „po“ a „o“ jsou také v obou jazycích stejné. Pozice objektového komplementu v instrumentálu má v uvedeném případě funkci instrumentu, proto je v češtině nepředložkový, ve slovinštině je distribuována předložka „s“ nebo „z“ – podle hláskového okolí.

Komplement lokální představuje jediné doplnění z řady adverbialních komplementů ve valenčních polích sloves. Vyskytuje se i samostatně v prvním významu, stejně jako vedlejší věta spojková.

### sedět / sedeti

#### 1. Komplement objektový v lokálu, v akuzativu, v genitivu a v dativu

A.	1a	<b>na něčem</b>	<u>Na lavičce</u> sedí stařenka a hřeje se na sluníčku.	1b	<b>na čem</b>	Nekateri so sedeli <u>na klopi</u> , drugi so stali. <sup>744</sup>
A.	2a	<b>v něčem</b>	Ředitel seděl <u>v křesle</u> a přísně se na mě díval.	2b	<b>v čem</b>	<u>V naslonjaču</u> vedno sedi naš dedek. <sup>745</sup>
X.	3a	<b>na někom</b>	Uniforma <u>na majorovi</u> seděla jako ulitá.			
B.	4.1a	<b>za něco</b>	Cepl už potřetí sedí <u>za</u> drobné <u>krádeže</u> .	4b	<b>za kaj</b>	Sedi <u>za</u> težek <u>zločin</u> . <sup>746</sup>
	4.2a	<b>pro něco</b>	Oba dva ted' sedí <u>pro pokus</u> loupežné vraždy.			
A.	5a	<b>u něčeho</b>	Ještě sedí <u>u snídaně</u> .	5b	<b>pri čem</b>	Vsak dan sedi <u>pri knjigah</u> . <sup>747</sup>
X.	6a	<b>někomu</b>	Sukně <u>tj</u> sedí, zkus si ještě sako.			

<sup>744</sup> Někteří seděli na lavičce, jiní stáli.

<sup>745</sup> V křesle vždycky sedí náš děda.

<sup>746</sup> Sedí za těžký zločin.

<sup>747</sup> Každý den sedí u knih.

Obě slovesa obsazují pozici objektového komplementu v lokálu s předložkou „na“ (č. 1a, 1b) nebo „v“ (č. 2a, 2b) v prvním společném významu *spocívat někde spodní části trupu (o člověku) (A.)*. Význam *přiléhat, padnout (o oblečení). Hodit se, být výstižný (X.)* je vlastní jen českému slovesu, které zde obsazuje pozici v lokálu s předložkou „na“.

Pozice objektového komplementu v akuzativu je oběma slovesy obsazována ve významu *být uvězněn (B.)*. České sloveso tento komplement využívá spolu s předložkou „za“ (č. 4.1a) nebo „pro“ (č. 4.2a), kdežto slovinské sloveso uplatňuje jen jednu předložku, a to „za“ (č. 4b).

V prvním významu *spocívat někde spodní části trupu (o člověku) (A.)* české sloveso také obsazuje pozici objektového komplementu v dativu s předložkou „u“ (č. 5a). Předložce „u“ ve slovinštině odpovídá předložka „pri“, která se ovšem pojí s komplementem v lokálu (č. 5b).

Pouze české sloveso potom obsazuje pozici objektového komplementu v nepředložkovém dativu ve významu, který obsahuje jen ono: *přiléhat, padnout (o oblečení). Hodit se, být výstižný (X., č. 6a)*.

## 2. Adverbiální komplement místa, času a způsobu

A.	1a	<b>někde</b>	Vašátko seděl <u>na břehu</u> Lužnice.	1b	<b>kje</b>	Najrajši je sedel <u>v sencí</u> . <sup>748</sup>
A.	2a	<b>někde</b>	Můj otec seděl <u>v</u> pankrácké <u>věznici</u> .	2b	<b>kje</b>	Moj sorodnik je sedel <u>na Povšetovi</u> . <sup>749</sup>
C.	3a	<b>někde</b>	Tehdy <u>u maturit</u> seděl jeden člověk ze zemské školní rady.	2b	<b>kje</b>	Že leta sedi <u>v tem</u> uradu. <sup>750</sup>
D.	4a	<b>někde</b>	<u>Uprostřed luk</u> sedí malá vesnička.	4b	<b>kje</b>	Težka glava mu je sedela <u>na</u> debelem <u>vratu</u> . <sup>751</sup>
B.	5a	<b>po nějakou dobu</b>	Přišli mu na jeho podvody, a za to seděl <u>dva roky</u> .	5b	<b>koliko časa</b>	V zaporu sedi že <u>tri leta</u> . <sup>752</sup>

Obě slovesa obsazují své pozice také adverbiálními komplementy místa, a to ve významech *spocívat někde spodní části trupu (o člověku) (A., č. 1a, 1b, 2a, 2b)*, *sedět někde z důvodu výkonu povolání (C., č. 3a, 3b)* a *být umístěn (o předmětu) (D., č. 4a,*

<sup>748</sup> Nejraději seděl ve stínu.

<sup>749</sup> Můj příbuzný seděl na Pošetově.

<sup>750</sup> Už roky sedí na tom úřadě.

<sup>751</sup> Těžká hlava mu seděla na tlustém krku.

<sup>752</sup> Ve vězení sedí už tři roky.

4b). Dále obě slovesa ve významu *být uvězněn* (B.) využívají pozici adverbialního komplementu času (č. 5a, 5b).

### 3. Adverbiale příčiny

Adverbiale příčiny doplňuje obě slovesa ve významu *být uvězněn* (B.): *Seděl kvůli nezaplacenému clu za dovezené BMW. / Sedel je zaradi manjše kraje.*<sup>753</sup> V češtině má toto adverbiale podobu substantiva v dativu s předložkou „kvůli“, kdežto ve slovinštině se objevuje substantivum v genitivu s předložkou „zaradi“.

### 4. Shrnutí

Ani jeden z komplementů se ve valenčních polích sloves nenachází spolu s jiným komplementem. Nejčastěji ze všech komplementů je využívána pozice komplementu lokálního. Z adverbialních komplementů ještě slovesa užívají komplement času.

Objektový komplement v lokálu je nejčastěji užívaným objektovým komplementem, jeho předložky se v obou jazycích shodují. Výjimku představuje pozice v lokálu s předložkou „na“, kterou obsazuje jen české sloveso ve významu, který je vlastní jen jemu. Slovinské sloveso dále obsazuje pozici v lokálu s předložkou „pri“, které v češtině odpovídá předložka „u“, která se pojí s pozicí v genitivu. Pokud české sloveso obsazuje pozici v akuzativu, může k ní náležet buď předložka „za“, nebo „pro“, ale ve slovinštině lze použít jen předložku „za“ ve spojení s akuzativní pozicí. Pouze české sloveso obsazuje pozici v nepředložkovém dativu, a to ve významu, který slovinské sloveso neobsahuje.

Obě slovesa jsou také doplněna adverbiale příčiny, které má v češtině podobu substantiva v dativu s předložkou „kvůli“, které ve slovinštině odpovídá předložka „zaradi“, ta se ale pojí se substantivem v genitivu.

---

<sup>753</sup> Seděl kvůli menší krádeži.

1. Komplement objektový v akuzativu a v dativu a další komplementy v jednom VP

A.	1.1a	pro někoho	Pro <u>babičku</u> by stačil malý pes.	1b	za koga	Te zaloge <u>za nas</u> zadostujejo. <sup>754</sup> Potrebujemo dva zidarja, tole ne zadostuje niti <u>za enega</u> . <sup>755</sup>
	1.2a	na někoho	Naše úspory by nestačily ani <u>na advokáta</u> .			
X <sub>1</sub> .	2a	na něčo	Myslíte, že <u>na</u> to <u>studium</u> váš kluk stačí?			
A.	3a	něčo (u)dělat	Oharek cigarety nestačil podzemní <u>chodbu osvětlit</u> .			
X <sub>1</sub> .	4a	něčo (u)dělat	Sotva jsem stačila <u>zachytit</u> padající <u>talířek</u> .			
A.	5a	někomu	<u>Aleně</u> jedno dítě zatím stačí.	5b	čemu	Tudi on ne zadostuje <u>idealu</u> . <sup>756</sup>
A.	6a	k něčemu	<u>K sestavení</u> nosníků stačí menší průřezové rozměry trámů.	6b	k/h čemu	<u>K temu</u> zadostuje samo znati šivati. <sup>757</sup>
X <sub>2</sub> .	7a	někomu	Takto postižené dítě nemůže ostatním <u>spolužákům</u> stačit.			
X <sub>2</sub> .	8a	někomu v něčem	Zejména na dlouhých tratích <u>Zátopkovi</u> nikdo nestačil <u>v tempu</u> .			

Pozice komplementu objektového v akuzativu se ve valenčním poli obou sloves nachází vždy s předložkou, pokud se ve valenčním poli neobjevuje spolu s pozicí obsazenou infinitivem. V sémantickém okruhu *vyhovovat určitým požadavkům* (A.) českým předložkám „pro“ (č. 1.1a) a „na“ (č. 1.2a) odpovídá jediná slovinská předložka „za“ (č. 1b). Ve významu *projevit dost schopností, síly* (X<sub>1</sub>.) je to předložka „na“, která se objevuje spolu s pozicí v akuzativu u českého slovesa (č. 2a). Slovinské sloveso tento význam neobsahuje.

Vedle komplementu objektového v akuzativu se pouze ve valenčním poli českého slovesa může nacházet jiný komplement. Je jím pozice obsazená infinitivem. Jedná se o významy *vyhovovat určitým požadavkům* (A., č. 3a) a *projevit dost schopností, síly* (X<sub>1</sub>., č. 4a).

Ve významu *vyhovovat určitým požadavkům* (A.) se pozice komplementu objektového v dativu u obou sloves nachází jak bez předložky (č. 5a, 5b), tak

<sup>754</sup> Ty zálohy pro nás stačí.

<sup>755</sup> Potrebujemo dva zedníky, tohle nestačí ani na jednoho.

<sup>756</sup> Také on nestačí / se nevyrovná ideálu

<sup>757</sup> K tomu stačí jen umět šít.

s předložkou „k“ (č. 6a, 6b), případně ve slovinštině vlivem spodoby s předložkou „h“. V sémantickém okruhu *nezůstávat pozadu* (X<sub>2</sub>.) české sloveso obsazuje pozici v nepředložkovém dativu (č. 7a). Slovinské sloveso tuto pozici neotevívá, protože tento význam neobsahuje.

Ve valenčním poli českého slovesa se spolu s komplementem objektovým v nepředložkovém dativu může nacházet pozice v lokálu s předložkou „v“, a to ve významu *nezůstávat pozadu* (X<sub>2</sub>., č. 8a).

## 2. Vedlejší věta spojková

Ve valenčním poli obou sloves se nachází také vedlejší věta spojková, a to v jejich jediném shodném sémantickém okruhu *vyhovovat určitým požadavkům* (A.): *Poskytnutí finanční podpory stačilo, aby se rodina dostala znejhoršího. / Tvoj nasvet je zadostoval, da sem to potem razumela.*<sup>758</sup>

## 3. Shrnutí

Nejčastější valenční člen obou sloves představuje komplement objektový v akuzativu, který se nachází vždy s předložkou, bez předložky jen spolu s pozicí obsazenou infinitivem. Komplement objektový v akuzativu dokáže doplnit pozici obsazenou infinitivem pouze české sloveso. Českým předložkám „pro“ a „na“ ve slovinštině odpovídá předložka „za“.

Komplement objektový v dativu se vyskytuje s předložkou „k“ i bez ní, což v obou jazycích koresponduje, pomineme-li spodobu. Pouze české sloveso uvedený komplement dokáže doplnit ještě komplementem v lokálu, ale ve významu, které slovinské sloveso neobsahuje.

Ani jedno ze sloves neotevívá pozici adverbialního komplementu, ale obě ve svém valenčním poli obsahují pozici vedlejší věty spojkové.

---

<sup>758</sup> Tvoje rada stačila, abych tomu potom rozuměla.

1. Komplement objektový v akuzativu, v instrumentálu, v lokálu a v dativu

CH.	1a	něco	Takové štěně stojí <u>čtyři</u> až <u>pět</u> tisíc.	1b	kaj	Obleka stane <u>dva</u> tisoč tolarjev. <sup>759</sup>
I.	2a	něco	Druhá světová válka stála <u>miliony</u> lidských životů.	2b	kaj	Zapisovanje izdatkov stane veliko <u>truda</u> . <sup>760</sup>
X <sub>1</sub> .	3a	o někoho	On jen předstírá, že <u>o</u> <u>Magdu</u> nestojí.			
X <sub>4</sub> .	4a	za něco	Tahle holka by stála <u>za</u> <u>hřích</u> !			
D.	5a	za někým	<u>Za</u> <u>Masarykem</u> kdysi nestálo mnoho přívrženců.	5b	za kom	Stojí <u>za</u> <u>njim</u> . <sup>761</sup>
E.	6a	před něčím	Stál <u>před</u> těžkým <u>rozhodnutím</u> .	6b	pred čim	Stojí <u>pred</u> těžko <u>nalogo</u> . <sup>762</sup>
F.	7a	za něčím	Podal návrh a stojí si <u>za</u> <u>ním</u> .	7b	za čim	<u>Za</u> <u>tem</u> stojí tovariš Marek. <sup>763</sup>
D.	8a	při něčem	Polsko tehdy stálo <u>při</u> <u>habsburské monarchii</u> .			
G.	9a	na něčem	Náš stát stojí <u>na</u> <u>principech</u> demokracie.	10b	na kom	<u>Na</u> <u>mladih</u> svet stoji! <sup>764</sup>
Y <sub>2</sub> .				11b	komu	Modra barva <u>ti</u> ne stoji. <sup>765</sup>
CH.	12a	něco někoho	<u>Matýska</u> stály ty želvičky všechny <u>úspory</u> .	16b	kaj koga	Avto <u>me</u> <u>preveč</u> stane. <sup>766</sup>
I.	13a	něco někoho	Vrcholový sport stojí <u>sportovce</u> značné <u>sebezapření</u> .	13b	kaj koga	<u>Veliko</u> bi <u>nas</u> stalo, če bi tam šli. <sup>767</sup>
X <sub>4</sub> .	14a	za něco někomu	Stojí <u>ti</u> vůbec někdo <u>za</u> <u>to</u> , aby ses kvůli němu namáhal?			

Nejčastěji užívanou pozicí z objektových komplementů představuje pozice v akuzativu. Komplement v nepředložkovém akuzativu obě slovesa využívají ve významu *mít nějakou cenu, hodnotu* (CH., č. 1a, 1b) a *vyžadovat vynaložení, ztrátu něčeho* (I., č. 2a, 2b). Ve valenčním poli českého slovesa se potom mohou objektové komplementy objevit i s předložkou, a to buď „o“ (č. 3a) nebo „za“ (č. 4a) ve významu *mít zájem, přát si* (X<sub>1</sub>.). Pozice v instrumentálu se ve významu *podporovat, chránit někoho, něco* (D.) nachází v obou jazycích s předložkou „za“ (č. 5a, 5b). Předložka

<sup>759</sup> Šaty stojí dva tisíce tolarů.

<sup>760</sup> Zapisování vydání stojí hodně námahy.

<sup>761</sup> Stojí za ním.

<sup>762</sup> Stojí před těžkým úkolem.

<sup>763</sup> Za tím stojí soudruh Marek.

<sup>764</sup> Svět stojí na mladých.

<sup>765</sup> Modrá barva ti nesluší.

<sup>766</sup> Auto mě stojí příliš mnoho peněz.

<sup>767</sup> Stálo by nás hodně, kdybychom tam šli.

„před“ v češtině a „pred“ ve slovinštině náleží ke komplementu v instrumentálu v sémantickém okruhu *zaujímat určitý postoj, čelit něčemu* (E.). Obě slovesa potom užívají předložku „za“ spolu s objektovým komplementem v instrumentálu ve smyslu *zaujímat určité společenské postavení, trvat na něčem* (F.).

Předložka „při“ v češtině náleží k pozici v lokálu (č. 8a), což je zřejmé ve významu *podporovat, chránit někoho, něco* (D.). Slovinské sloveso tento význam obsahuje, ale pozici neobsazuje. Obě slovesa ve významu *záviset* (G.) obsazují lokální pozici s předložkou „na“ (č. 9a, 9b).

Pouze slovinské sloveso obsazuje pozici objektového komplementu v nepředložkovém dativu (č. 11b), a to ve významu, který české sloveso neobsahuje: *slušet, padnout* (Y<sub>2</sub>).

Nepředložkové komplementy v nepředložkovém akuzativu se mohou ve valenčních polích sloves nacházet také dvakrát, a to ve významech *mít nějakou cenu, hodnotu* (CH., č. 12a, 12b) a *vyžadovat vynaložení, ztrátu něčeho* (I., č. 13a, 13b). Pouze české sloveso otevírá vedle pozice objektového komplementu v akuzativu s předložkou „za“ také pozici v nepředložkovém dativu (č. 14a), protože slovinské sloveso význam *mít subjektivně stanovenou hodnotu* (X<sub>4</sub>) neobsahuje.

## 2. Adverbiální komplement místa, času a způsobu

A.	1a	někde	Stojím <u>tady!</u>	1b	kje	Stala sta <u>na Triglavu.</u> <sup>768</sup>
B.	2a	někde	<u>V zahradě</u> stojí mnoho ovocných stromů.	2b	kje	Knjige <u>na polici</u> ležijo in stojijo. <sup>769</sup>
F.	3a	někde	Nelson stál v tu dobu <u>na vrcholu</u> své kariéry.	3b	kje	Stal je visoko <u>na družbeni lestvici.</u> <sup>770</sup>
X <sub>2</sub> .	4a	někde	Stojí to <u>tu</u> černé na bílém.			
X <sub>3</sub> .	5a	někde	U zrodu toho díla <u>stál</u> Karel Čapek.			
A.	6a	po nějakou dobu	Vlak stojí ve stanici jen <u>pět minut.</u>	6b	koliko časa	<u>Nekaj trenutkov</u> je stal. <sup>771</sup>
C.	7a	někdy	<u>V neděli</u> a <u>o svátcích</u> výroba stojí.	7b	kdej	<u>Januarja</u> cela naša tovarna stojí. <sup>772</sup>
C.	8a	po nějakou dobu	Výzkum téměř <u>rok</u> stál, nebyly peníze.	8b	koliko časa	Promet na tej cesti je stal <u>več dni.</u> <sup>773</sup>

<sup>768</sup> Stáli na Triglavu.

<sup>769</sup> Knihy leží a stojí na polici.

<sup>770</sup> Stál vysoko na společenském žebříčku.

<sup>771</sup> Stál několik okamžiků.

<sup>772</sup> V lednu celá naše továrna stojí.

<sup>773</sup> Provoz na té silnici stál několik dní.

Y <sub>1</sub> .				9b	<b>do kakšne dobe</b>	Ta jabolka stojijo do drugega leta. <sup>774</sup>
Y <sub>1</sub> .				10b	<b>koliko časa</b>	To pecivo stoji <u>dalj časa</u> . <sup>775</sup>
A.	11a	<b>nějak</b>	Čáp stojí <u>na jedné noze</u> .	11b	<b>kako</b>	Ljudje so stali <u>v gručah</u> . <sup>776</sup>

Pozice adverbialního komplementu místa a času jsou nejčastěji využívanými komplementy. Komplement lokální se objevuje ve významech *živý tvor v klidu, ve vzpřímené poloze, v určitém útvaru* (A., č. 1a, 1b), *umístěného předmětu na určitém místě* (B., č. 2a, 2b), *zaujímat určité společenské postavení, trvat na něčem* (F., č. 3a, 3b), *vyskytovat se v písemné podobě* (X<sub>2</sub>., č. 4a) a *být iniciátorem* (X<sub>3</sub>., č. 5a). Poslední dvě pozice obsazuje pouze české sloveso, protože slovinské sloveso uvedené významy neobsahuje.

Obě slovesa obsazují pozice adverbialního komplementu času ve významech *živý tvor v klidu, ve vzpřímené poloze, v určitém útvaru* (A., č. 6a, 6b), *přerušného procesu, činnosti* (C., č. 7a, 7b, 8a, 8b) a *nechat odpočívát, uležet, odležet* (Y<sub>1</sub>., č. 9b, 10b). Poslední dvě pozice obsazuje pouze slovinské sloveso, protože sémantický okruh je vlastní jen jemu.

Slovesa obsazují jen jednu pozici adverbialního komplementu způsobu (č. 11a, 11b) ve významu *živý tvor v klidu, ve vzpřímené poloze, v určitém útvaru* (A.).

### 3. Komplement kvalifikační v nominativu

Pozici komplementu kvalifikačního v podobě adjektiva v nominativu je možné obsadit oběma slovesy ve významu *živý tvor v klidu, ve vzpřímené poloze, v určitém útvaru* (A.): *Stál zamyšlený.* / *Stal je negiben.*<sup>777</sup>

### 4. Shrnutí

Obě slovesa nejčastěji využívají pozice adverbialních komplementů místa a času, pouze jednou potom pozici komplementu způsobu a komplementu kvalifikačního.

Z Objektových komplementů je nejčastěji obsazována pozici v akuzativu. Pokud ji obsazují obě slovesa, je nepředložková, pokud pouze české sloveso ve významech, které slovinské neobsahuje, potom k této pozici náleží buď předložka „o“, nebo „za“. Obě

<sup>774</sup> Ta jablka odpočívají / se uskladní do druhého roku.

<sup>775</sup> To pečivo je tu už dlouho.

<sup>776</sup> Lidé stáli v hloučcích.

<sup>777</sup> Stál nehybný / nehybně.



slovesa otevírají pozici v instrumentálu s předložkami „za“ nebo „před“ či „pred“ ve slovinštině. Pouze české sloveso obsazuje pozici v lokálu s předložkou „při“ ve významu, který slovinské sloveso obsahuje. V jiném významu již obě slovesa pozici v lokálu otevírají, tentokrát s předložkou „na“. Pouze slovinské sloveso ve významu, který českému vlastní není, obsazuje pozici objektového komplementu v nepředložkovém dativu. Obě slovesa shodně otevírají dvě nepředložkové pozice objektového komplementu v akuzativu zároveň. Ale pouze české sloveso je schopno ve svém valenčním poli nahradit dativní pozicí, pozice v akuzativu je potom předložková s předložkou „za“.

## tvořit / tvoriti

### 1. Komplement objektový v akuzativu a další komplementy v jednom VP

A.	1a	něco	Rostliny tvoří i <u>cukry</u> .	1b	kaj	Učenci tvorijo <u>besede in stavke</u> . <sup>778</sup>
B.	2a	něco	Výjimku tvoří <u>homo sapiens</u> .	2b	kaj	Izvoljeni člani tvorijo odbor. <sup>779</sup>
A.	3a	něco z něčeho	První <u>nádoby</u> tvořili naši předkové z <u>hlíny</u> .	3b	kaj iz česa	Iz tvojih besed <u>tvori lastne povedi</u> . <sup>780</sup>
A.	4a	něco někde	V rovině teče voda pomaleji a tvoří <u>tam</u> bahnité <u>nánosy</u> .	4b	kaj kje	Skala <u>v strugi</u> tvorijo mali <u>jez</u> . <sup>781</sup>
B.	5a	něco někde	Kriminalita žen <u>v České republice</u> tvoří jen <u>deset procent</u> z celkové kriminality.	5b	kaj kje	<u>V parlamentu</u> tvorimo <u>večino</u> . <sup>782</sup>

Komplement objektový v akuzativu představuje téměř jediný objektový komplement ve valenčním poli obou sloves. Pozice v akuzativu se vždy vyskytuje bez předložky - v obou významech *úsilím vyrábět, vytvářet dílo, hodnotu, jev* (A., č. 1a, 1b) i *představovat, být něčím* (B., č. 2a, 2b). Také se ve valenčním poli obou sloves vyskytuje spolu s pozicí v genitivu s předložkou „z“, a to ve významu *úsilím vyrábět, vytvářet dílo, hodnotu, jev* (A., č. 3a, 3b) či spolu s adverbialním komplementem místa v obou významech (č. 4a, 4b, 5a, 5b).

<sup>778</sup> Žáci tvoří slova a věty.

<sup>779</sup> Zvolení členové tvoří výbor.

<sup>780</sup> Z tvých slov tvoří vlastní věty.

<sup>781</sup> Skála ve strouze tvoří malý jez.

<sup>782</sup> V parlamentě tvoříme většinu.

## 2. Adverbiální komplement místa a další komplementy v jednom VP

Jedinou pozici obsazenou adverbiálním komplementem představuje adverbiální komplement místa ve významu *úsilím vyrábět, vytvářet dílo, hodnotu, jev* (A.): *V Soběslavi žil a tvořil Otakar Ostrčil*. Tuto pozici otevírá jen české sloveso.

V jiných případech se adverbiální komplement místa objevuje ve valenčních polích obou sloves vždy spolu s objektovým komplementem v akuzativu, jak je popsáno výše.

## 3. Shrnutí

Komplement objektový v akuzativu představuje jediný objektový komplement ve valenčním poli obou sloves, pokud pomineme pozici v genitivu s předložkou „z“. Pozice v akuzativu se vždy vyskytuje bez předložky.

Pozice adverbiálního komplementu bez jiných komplementů se otevírá jen v případě komplementu místa, a to jen ve valenčním poli českého slovesa. Adverbiální komplementy místa se potom již objevují ve valenčních polích jen spolu s objektovým komplementem v akuzativu.

České sloveso má větší sémantický rozsah než slovinské *tvoriti*, ve slovinštině se totiž pro význam *vyrábění* většinou používají více specializovaná slovesa.

## ukázat (se) / pokazati (se)

### 1. Komplement objektový v akuzativu a další komplementy v jednom VP

B.	1a	něco	Pokladní požádala zákazníci, aby ukázala <u>tašku</u> .	1b	kaj	Rada vsakemu pokaže svoje novo <u>stanovanje</u> . <sup>783</sup>
C.	2a	něco	Vývoj ukázal <u>marnost</u> všech našich nadějí.	2b	kaj	Števec je pokazal <u>sto petdeset kilometrov</u> na uro. <sup>784</sup>
Y.				3b	kaj	Naš sin je pokazal <u>nadarjenost</u> za glasbo. <sup>785</sup>
A.	4a	na něco	Heřman se rozlítal a ukázal <u>na dveře</u> .	4b	na koga	Izdajalec je pokazal <u>na zadnjega</u> v vrsti. <sup>786</sup>
C.	5a	na něco	Sjezd otevřeně ukázal <u>na ožehavé sociální problémy</u> .	5b	na kaj	Tu želim samo na kratko pokazati <u>na nekatere napake</u> . <sup>787</sup>

<sup>783</sup> Ráda každému ukáže svůj nový byt.

<sup>784</sup> Tachometr ukázal sto padesát kilometrů za hodinu.

<sup>785</sup> Náš syn prokázal nadání pro hudbu.

<sup>786</sup> Zrádce ukázal na posledního v řadě.

<sup>787</sup> Zde bych chtěl jen krátce ukázat na některé chyby.

<b>A.</b>	6a	<b>něco někomu</b>	Strážník <u>nám</u> ukázal <u>cestu</u> .	6b	<b>kaj komu</b>	Děvče <u>jim</u> je pokazalo <u>pot</u> . <sup>788</sup>
<b>B.</b>	7a	<b>něco někomu</b>	Šofér ukázal <u>policistovi</u> řidičský <u>průkaz</u> .	7b	<b>koga komu</b>	Pokazala je svojega <u>fanta prijateljicam</u> . <sup>789</sup>
<b>D.</b>	8a	<b>něco někomu</b>	Našemu <u>miminku</u> se ukázaly <u>vlásky</u> už v sedmém měsíci těhotenství.	8b	<b>komu kaj</b>	Pokazali so se <u>mu</u> prvi <u>zobje</u> . <sup>790</sup>
<b>B.</b>	9a	<b>někoho někomu někde</b>	Věra ukázala <u>rodičům</u> svého <u>mládence</u> zatím alespoň <u>na fotografii</u> .	9b	<b>kaj komu kje</b>	Pokazal <u>jim</u> je prizadete <u>kraje na zemljevidu</u> . <sup>791</sup>

Komplement objektový v akuzativu se vyskytuje samostatně jak s předložkou, tak bez ní. Objektové komplementy v nepředložkovém akuzativu jsou otevírány oběma slovesy ve významech *umožnit prohlédnutí, předvést, představit* (B., č. 1a, 1b) a *dát vědět, upozornit, vyjevit, označit* (C., č. 2a, 2b). Tato pozice je ještě obsazována v okruhu *prokázat* (Y., č. 3b), který českému slovesu vlastní není. Ve významu *rukou naznačit, upozornit* (A.) a *dát vědět, upozornit, vyjevit, označit* (C.) k akuzativní pozici obou sloves náleží předložka „na“ (č. 4a, 4b, 5a, 5b).

Dalším členem valenčního pole obou sloves je vedle komplementu objektového v nepředložkovém akuzativu objektový komplement v nepředložkovém dativu. Děje se tak v sémantických okruzích *rukou naznačit, upozornit* (A., č. 6a, 6b), *umožnit prohlédnutí, předvést, představit* (B., č. 7a, 7b) a *objevit se* (D., č. 8a, 8b). K objektovému komplementu v akuzativu a v dativu je ještě možné přiřadit adverbialní komplement místa, a to ve významu *umožnit prohlédnutí, předvést, představit* (B., č. 9a, 9b).

## 2. Komplement objektový v instrumentálu a v dativu a další komplementy v jednom VP

<b>D.</b>	1a	<b>u někoho</b>	Půjčil si peníze a už se <u>u nás</u> neukázal.	1b	<b>pri kom</b>	Dala sem mu kruh in potem se ni več pokazal <u>pri nas</u> . <sup>792</sup>
<b>A.</b>	2a	<b>něčím někam</b>	Neznámý ukázal <u>palcem přes rameno</u> a něco zamumlal.	2b	<b>s/z čim kam</b>	<u>S palico</u> je pokazal <u>na desno stran</u> . <sup>793</sup>
<b>D.</b>	3a	<b>s někým někde</b>	Podnikatel se <u>na večírku</u> ukázal <u>s novou milenkou</u> .	3b	<b>s/z kom</b>	<u>Na zabavi</u> se je pokazal <u>se svojo novo mladenko</u> . <sup>794</sup>

<sup>788</sup> Děvče jim ukázalo cestu.

<sup>789</sup> Ukázala svého přítele kamarádkám.

<sup>790</sup> Ukázaly se mu první zuby.

<sup>791</sup> Ukázal jim zasažené kraje na mapě.

<sup>792</sup> Dala jsem mu chleba a pak už se u nás neukázal.

<sup>793</sup> Holí ukázal na pravou stranu.

					<b>kje</b>	
--	--	--	--	--	------------	--

Ve významu *objevit se* (D.) je ekvivalentem české předložkové dativní pozice s předložkou „u“ (č. 1a) slovinská pozice v lokálu s předložkou „pri“ (č. 1b).

Komplement objektový v instrumentálu se ve valenčním poli obou sloves objevuje jen spolu s adverbialním komplementem místa, a to ve významech *rukou naznačit*, *upozornit* (A., č. 2a, 2b) a *objevit se* (D., č. 3a, 3b). V prvním sémantickém okruhu má komplement objektový v instrumentálu funkci instrumentu, proto je v české větě nepředložkový a ve slovinské se objevuje s předložkou „s“. Tato předložka se ve slovinštině vlivem spodoby může měnit na „z“. V druhém významu již obě slovesa předložku „s“ nebo „z“ využívají.

### 3. Komplement kvalifikační v nominativu

<b>E.</b>	1a	<b>nějaký</b>	Bláža se ukázala výjimečně <u>pohotová</u> .	1b	<b>kakšen</b>	Celo naše delo se je pokazalo <u>odveč</u> . <sup>795</sup>
<b>E.</b>	2a	<b>nějak</b>	Fanda se ukázal <u>jako</u> dobrý <u>kamarád</u> .	2b	<b>kako</b>	Kratek tek se je pokazal <u>kot</u> težka <u>tekma</u> . <sup>796</sup>

Pozice komplementu kvalifikačního se objevuje ve tvaru adjektiva v nominativu (č. 1a, 1b) a substantiva v nominativu (č. 2a, 2b) ve významu *projevit se* (E.).

### 4. Adverbialní komplement místa a času a další komplementy v jednom VP

<b>A.</b>	1a	<b>někam</b>	Průvodce ukázal <u>dolů do údolí</u> .	1b	<b>kam</b>	Potem je pokazal <u>k naslanjaču</u> . <sup>797</sup>
<b>D.</b>	2a	<b>někde</b>	V mechu <u>se ukázaly</u> první houby.	2b	<b>kje</b>	V skali <u>so se pokazale</u> razpoke. <sup>798</sup>
<b>D.</b>	3a	<b>odněkud</b>	Zpoza hory <u>se ukázalo</u> slunce.	3b	<b>od kod</b>	Izza hiše <u>se je pokazal</u> gospodar. <sup>799</sup>
<b>D.</b>	4a	<b>někde někdy</b>	Jana se <u>v práci</u> ukázala až <u>v pondělí</u> .	4b	<b>kje kdaj</b>	<u>V šoli</u> se bom pokazal že <u>v petek</u> . <sup>800</sup>

Adverbialní komplement místa je nejčastějším komplementem, který slovesa využívají. Vyskytuje se ve významech *rukou naznačit*, *upozornit* (A., č. 1a, 1b) a *objevit se* (D., č. 2a, 2b, 3a, 3b) nebo spolu s objektovým komplementem v akuzativu, v dativu nebo v instrumentálu, jak je uvedeno výše.

<sup>794</sup> Na zábavě se ukázal se svojí novou přítelkyní.

<sup>795</sup> Celá naše práce se ukázala zbytečná.

<sup>796</sup> Krátký běh se ukázal jako těžký závod.

<sup>797</sup> Potom ukázal ke křeslu.

<sup>798</sup> Ve skále se ukázaly pukliny.

<sup>799</sup> Zpoza domu se ukázal hospodář.

<sup>800</sup> Ve škole se ukázu až v pátek.

Adverbiální komplement času se v žádném z významů sám nevyskytuje, pouze spolu s komplementem místa ve významu *objevit se* (D., č. 4a, 4b).

## 5. Vedlejší věta spojková a vztážná

<b>C.</b>	1a	<b>že</b>	Manometr ukázal, <u>že tlak nebezpečně stoupl.</u>	1b	<b>da</b>	Anketa je pokazala, <u>da zanimalje za to raste.</u> <sup>801</sup>
<b>B.</b>	2a	<b>Vvzt</b>	Plavčík dětem ukázal, <u>jak se plave motýlek.</u>	2b	<b>Oo</b>	Pokaži mi, <u>kako si to naredil.</u> <sup>802</sup>

Vedlejší věta spojková se ve valenčním poli obou sloves objevuje pouze ve významu *dát vědět, upozornit, vyjavit, označit* (C., č. 1a, 1b). Vedlejší věta vztážná se nachází ve významu *umožnit prohlédnutí, předvést, představit* (B., č. 2a, 2b).

## 6. Shrnutí

Nejčastěji užívanou valenční pozici u obou sloves představuje objektový komplement v akuzativu. Ve valenčním poli se vyskytuje s předložkou i bez ní, také spolu s objektovým komplementem v dativu, případně k nim přibude i adverbiální komplement místa.

Objektový komplement v instrumentálu obě slovesa uplatňují spolu s adverbiálním komplementem místa. Obě slovesa dále obsazují pozici komplementu kvalifikačního v nominativu. Z pozic adverbiálních komplementů je nejčastěji otevírána valenční pozice komplementu místa, spolu s níž se mohou obsazovat pozice objektových komplementů i adverbiálního komplementu lokálního.

Jediné problémy ve valenci mezi slovesy tkví v situaci, kdy je české předložce „u“ v místním významu ve spojení s objektovým komplementem v dativu ekvivalentem slovinská předložka „pri“, která náleží k pozici objektového komplementu v lokálu. Druhý problém představuje nedistribuce předložky „s“ českým slovesem, pokud má objektový komplement v instrumentálu funkci instrumentu. Ve slovinštině je totiž komplement vždy předložkový s předložkou „s“, která se vlivem spodoby může měnit na „z“.

<sup>801</sup> Anketa ukázala, že zájem o to raste.

<sup>802</sup> Ukaž mi, jak jsi to udělal.

## znamenat / pomeniti (se)

### 1. Komplement objektový v akuzativu, v lokálu a ve formě infinitivu

A.	1a	něco	První lety do vesmíru znamenaly obdivuhodný technický <u>pokrok</u> .	1b	kaj	Kmetija pomeni slabo <u>življenje</u> . <sup>803</sup>
B.	2a	něco pro něco	Nový redaktor znamenal <u>pro</u> Lidové <u>noviny</u> nepochybně <u>přínos</u> .	2.1b	kaj za koga	Ta nagrada je <u>zanjo</u> pomenila veliko <u>presenečenje</u> . <sup>804</sup>
				2.2b	kaj komu	On <u>mu</u> pomeni <u>več</u> kot oče. <sup>805</sup>
Y.				3b	o kom	Pomenili smo se <u>o njem</u> . <sup>806</sup>
A.	4a	něco dělat	<u>Jít</u> dietně přece neznamená držet hladovku.	4b	delati kaj	<u>Iti</u> naprej pomeni gotovo smrt. <sup>807</sup>

Obě slovesa ve svém prvním společném významu *vyplývat z určité skutečnosti* (A.) obsazují pozici objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 1a, 1b). V druhém a posledním společném sémantickém okruhu s názvem *mít nějaký význam* (B.) české sloveso ke komplementu v nepředložkovém akuzativu klade ještě stejnou pozici s předložkou „pro“ (č. 2a), které ve slovinštině odpovídá ve významu označení příjemce předložka „za“ (č. 2.1b). Ve slovinštině se uvedená situace může vyjádřit ještě obsazením nepředložkových objektových komplementů v akuzativu a v dativu (č. 2.2b).

Slovinské sloveso navíc obsahuje význam *popovídat si, domluvit se* (Y.), kde obsazuje pozici objektového komplementu v lokálu s předložkou „o“ (č. 3b). Obě slovesa potom ve společném významu *vyplývat z určité skutečnosti* (A.) otevírají pozici objektového komplementu ve formě infinitivu (č. 4a, 4b).

### 2. Vedlejší věta spojková

A.	1a	že	To znamená, <u>že nás podvedli</u> .	1b	da	Ta oznaka pomeni, <u>da je to avtomobil iz Turčije</u> . <sup>808</sup>
A.	2a	aby	To znamená, <u>abych přišel jindy?</u>	2b	da bi	To pomeni, <u>da bi moral več delati?</u> <sup>809</sup>

Doplnění obou sloves může mít ve významu *vyplývat z určité skutečnosti* (A.) také podobu vedlejších vět spojkových.

<sup>803</sup> Farma znamená špatné živobytí.

<sup>804</sup> To ocenění pro ni znamenalo velké překvapení.

<sup>805</sup> Znamená pro něj víc než otec.

<sup>806</sup> Popovídali jsme si o něm.

<sup>807</sup> Jít dál znamená jistou smrt.

<sup>808</sup> Ta značka znamená, že je to automobil z Turecka.

<sup>809</sup> To znamená, abych víc pracoval?

### 3. Shrnutí

Pokud se objektový komplement vyskytuje ve valenčních polích sloves samostatně, je nepředložkový. Pokud se objevuje spolu s jiným komplementem v akuzativu, je jeden z nich nepředložkový a druhý v češtině s předložkou „pro“, které ve slovinštině odpovídá předložka „za“. Ve slovinštině lze tuto situaci vyjádřit ještě otevřením nepředložkových pozic v akuzativu a v dativu. Pouze slovinské sloveso otevírá pozici objektového komplementu v předložkovém lokálu, obě potom ve formě infinitivu. Doplnění obou sloves mohou představovat i vedlejší věty spojkové.

## zůstat / ostati

### 1. Komplement objektový v instrumentálu, v genitivu, v dativu, v lokálu, ve formě infinitivu a další komplementy v jednom VP

B.	1a	něčím	Tělovýchova zůstane <u>součástí</u> ministerstva školství.	1b	kdo	Ostal je <u>predsednik</u> . <sup>810</sup>
A.	2a	s někým	Jana odešla, ale Petr <u>s námi</u> ještě zůstal.	2b	s/z kom	Klubovalno je ostal <u>s vojaki</u> . <sup>811</sup>
C.	3a	za někým	Zůstal <u>za ním</u> jen nepořádek.	3b	za čím	<u>Za nevihto</u> je ostalo opustošenje. <sup>812</sup>
A.	4a	s někým do nějaké doby	Hana zůstala <u>s otcem</u> až <u>do</u> jeho <u>smrti</u> .	4b	s/z kom do kakšne dobe	Ostal je <u>s partizani</u> <u>do konca</u> vojne. <sup>813</sup>
A.	5a	u něčeho	<u>U firmy</u> zůstalo jen pár spolehlivých lidí.	5b	pri čem	Ostal je <u>pri</u> njenem pevskem <u>zboru</u> . <sup>814</sup>
C.	6a	z něčeho	<u>Z většiny</u> domů zůstaly jen ohořelé zdi.	6.1b	od koga	Ostal je <u>od njega</u> samo kupček kostí. <sup>815</sup>
				6.2b	iz česa	V novi izdaji bodo ostale vse pesmi <u>iz</u> prve <u>izdaje</u> . <sup>816</sup>
C.	7a	bez něčeho	Na dlouhou dobu zůstal <u>bez paměti</u> .	7b	brez koga	Ostal je <u>brez</u> <u>sorodnikov</u> . <sup>817</sup>
C.	8a	někomu	Pocit osamělosti <u>Janě</u> zůstal, i když se vdala.	8b	komu	Težave <u>mu</u> so ostale. <sup>818</sup>
C.	9a	někomu po	<u>Po operaci</u> slepého	9b	komu po	<u>Po ranah</u> so <u>mu</u> ostale

<sup>810</sup> Zůstal prezidentem.

<sup>811</sup> Ze vzdoru zůstal s vojáky.

<sup>812</sup> Po bouři zůstala spoušť.

<sup>813</sup> Zůstal s partyzány do konce války.

<sup>814</sup> Zůstal u jejího pěveckého sboru.

<sup>815</sup> Zůstala z něho jen hromádka kostí.

<sup>816</sup> V novém vydání zůstanou všechny písně z prvního vydání.

<sup>817</sup> Zůstal bez příbuzných.

<sup>818</sup> Starosti mu zůstaly.

		<b>něčem</b>	stře <u>va</u> <u>mi</u> zůstala ošklivá jizva.		<b>čem</b>	brazgotine. <sup>819</sup>
C.	10a	<b>někomu někde po něčem</b>	<u>Dobytčeti na boku</u> zůstal šrám <u>po</u> nějaké ráně.	10b	<b>komu kje po čem</b>	Uniforma je <u>vsakemu</u> ostala <u>po vojni</u> doma. <sup>820</sup>
C.	11a	<b>někomu někde</b>	<u>Hostům v ústech</u> zůstala lahodná chuť portského.	11b	<b>komu kje</b>	Oteklina <u>na</u> <u>obrazu</u> je <u>mu</u> ostala. <sup>821</sup>
C.	12a	<b>po někom</b>	<u>Po hajném</u> zůstala hezká mladá vdova.	12b	<b>po čem</b>	Kaj jim <u>po vsem</u> tem še ostane? <sup>822</sup>
B.	13a	<b>něco dělat</b>	Muž dopadl na skálu a zůstal <u>ležet</u> na ostrých kamenech.			

České sloveso otevírá pozici objektového komplementu v nepředložkovém instrumentálu (č. 1a) ve významu *setrvat v nějaké činnosti, stavu, postavení* (B.). Slovinské sloveso zde obsazuje pozici v nominativu (č. 1b). Obě slovesa potom shodně ve významu *setrvat na nějakém místě, v nějakém zaměstnání* (A.) obsazují pozici v instrumentálu s předložkou „s“ (č. 2a, 2b), která se ve slovinštině může vlivem spodoby změnit na „z“. Ve smyslu *zbýt, zachovat se* (C.) je to předložka „za“, kterou obě slovesa používají spolu s pozicí v instrumentálu (č. 3a, 3b). Ve významu *setrvat na nějakém místě, v nějakém zaměstnání* (A.) mohou obě slovesa spolu s komplementem v instrumentálu s předložkou „s“ otevřít ještě pozici adverbialního komplementu místa (č. 4a, 4b).

Pozici objektového komplementu v genitivu s předložkou „u“ v češtině (č. 5a) odpovídá ve slovinštině pozice v akuzativu s předložkou „pri“ (č. 5b). Jedná se o význam *setrvat na nějakém místě, v nějakém zaměstnání* (A.). Ve významu *zbýt, zachovat se* (C.) české pozici v genitivu s předložkou „z“ (č. 6a) odpovídá ve slovinštině sice genitivní pozice, ale náleží k ní jiná předložka – buď „od“ (č. 6.1b), nebo „iz“ (č. 6.2b). Ve stejném významu dovedou obě slovesa otevřít genitivní pozici ještě jednou, a to s předložkou „bez“ (č. 7a), které odpovídá předložka „brez“ (č. 7b).

Obě slovesa ve významu *zbýt, zachovat se* (C.) obsazují pozice objektového komplementu v nepředložkovém dativu (č. 8a, 8b), které mohou být obsazeny i spolu s pozicí v lokálu s předložkou „po“ (č. 9a, 9b) a navíc ještě s adverbialním komplementem místa (č. 10a, 10b). Ve stejném sémantickém okruhu obě slovesa

<sup>819</sup> Po ranách mu zůstaly jizvy.

<sup>820</sup> Uniforma každému zůstala po válce doma.

<sup>821</sup> Oteklina na tváři mu zůstala.

<sup>822</sup> Co jim po tom všem ještě zůstane?



obsazují i pozici objektového komplementu v nepředložkovém dativu a komplement lokální (č. 11a, 11b).

Pozice objektového komplementu v lokálu s předložkou „po“ se může ve valenčních polích obou sloves nacházet také bez jiných komplementů (č. 12a, 12b), a to stále ve stejném významu *zbýt, zachovat se* (C.). V sémantickém okruhu *setrvat v nějaké činnosti, stavu, postavení* (B.) pouze české sloveso otevírá pozici objektového komplementu ve formě infinitivu (č. 13a). Slovinské sloveso tuto možnost nevyužívá, ač uvedený význam obsahuje.

## 2. Komplement kvalifikační v nominativu

Pozice komplementu kvalifikačního v podobě adjektiva v nominativu představuje jediné doplnění obou sloves svého druhu. Nachází se ve významu *setrvat v nějaké činnosti, stavu, postavení* (B.): *Ani naše škola nezůstala lhostejná k této tragédii. / Hiša je ostala porušena.*<sup>823</sup>

## 3. Adverbiální komplement místa a času a další komplementy v jednom VP

A.	1a	<b>někde</b>	Lidi, kteří při povodni zůstali <u>doma</u> , museli evakuovat vojáci.	1b	<b>kje</b>	Ostal je <u>na deželi</u> in ne v mestu. <sup>824</sup>
C.	2a	<b>někde</b>	<u>V</u> západní <u>části</u> chrámu zůstala románská klenba.	2b	<b>kje</b>	Lepo vreme bo ostalo samo <u>na Gorenjskem</u> . <sup>825</sup>
A.	3a	<b>někde do nějaké doby</b>	Teploty <u>zůstanou</u> pod bodem mrazu až do zítřka.	3b	<b>kje do kakšne dobe</b>	Te slike so ostale <u>na steni do</u> njene <u>smrti</u> . <sup>826</sup>
A.	4a	<b>někde po nějakou dobu</b>	Zůstaneš <u>tu</u> ještě <u>chvilku</u> , nebo už spěcháš domů?	5b	<b>kje koliko časa</b>	<u>V</u> vsakem <u>mestu</u> so ostali <u>nekaj časa</u> . <sup>827</sup>

Obě slovesa jsou doplněna adverbiálním komplementem místa ve významu *setrvat na nějakém místě, v nějakém zaměstnání* (A., č. 1a, 1b) a *zbýt, zachovat se* (C., č. 2a, 2b). V sémantickém okruhu *setrvat na nějakém místě, v nějakém zaměstnání* (A.) obě slovesa navíc mohou ve svém sémantickém poli obsadit i pozici adverbiálního komplementu času (č. 3a, 3b, 4a, 4b).

Komplement lokální je navíc oběma slovesy využíván i zároveň spolu s objektovým komplementem v nepředložkovém dativu. Může se k nim přidat i

<sup>823</sup> Dům zůstal pobořený.

<sup>824</sup> Zůstal na venkově a ne ve městě.

<sup>825</sup> Pěkné počasí zůstane jen v Kraňsku.

<sup>826</sup> Ty obrazy zůstaly na stěně do její smrti.

<sup>827</sup> V každém městě chvíli zůstali.

komplement v předložkovém lokálu. Adverbiální komplement času dokážou obě slovesa použít nejen spolu s komplementem lokálním, ale i spolu s objektovým komplementem v předložkovém instrumentálu.

#### 4. Shrnutí

Českému objektovému komplementu v nepředložkovém instrumentálu odpovídají ve slovinštině pozice v nepředložkovém nominativu. V jiných významech si předložkové instrumentální pozice sloves odpovídají. Jen je třeba mít na mysli, že slovinská předložka „s“ se vlivem spodoby může měnit na „z“. Dále českému komplementu v genitivu s předložkou „u“ odpovídá ve slovinštině komplement v akuzativu s předložkou „pri“. V jiném významu si genitivní pozice odpovídají, jen české předložce „z“ odpovídá ve slovinštině buď „od“, nebo „iz“. Česká předložka „bez“ se potom do slovinštiny překládá jako „brez“. Obě slovesa také otevírají pozici objektového komplementu v nepředložkovém dativu, kterou obsazují i spolu s objektovým komplementem v lokálu s předložkou „po“ nebo navíc i s adverbiálním komplementem místa, který se ve valenčních polích obou sloves může nacházet jen spolu s dativní nepředložkovou pozicí. Objektový komplement v předložkovém lokálu obě slovesa využívají i bez jiných komplementů. Pouze české sloveso potom otevírá pozici objektového komplementu ve formě infinitivu.

Pozice komplementu kvalifikačního v podobě adjektiva v nominativu představuje jediné doplnění obou sloves svého druhu. Více časté jsou pozice adverbiálních komplementů místa a času, které se objevují ve valenčních polích sloves bez jiných komplementů i spolu s nimi.

### Žít / živeti

#### 1. Komplement objektová v instrumentálu, v akuzativu, v lokálu, v genitivu a další komplementy v jednom VP

<b>C.</b>	1a	<b>něčím</b>	Karlovy Vary žijí <u>filmem</u> a <u>lázněmi</u> .			
<b>B.</b>	2a	<b>s někým</b>	Irena studuje v Paříži a žije <u>s Francouzem Pierrem</u> .	2b	<b>s/z kom</b>	Samo zaradi materialnih koristi živi skupaj <u>z njo</u> . <sup>828</sup>

<sup>828</sup> Žije s ní jen kvůli materiálním výhodám.

<b>Y.</b>				3b	<b>s/z čim koga</b>	Živi celo družino s eno nizko plačo. <sup>829</sup>
<b>B.</b>	4a	<b>s někým po nějakou dobu</b>	Žila jsem s maminkou až do její smrti.	4b	<b>s/z kom koliko časa</b>	Ne more živeti skupaj z njo niti en dan. <sup>830</sup>
<b>B.</b>	5a	<b>s někým někde</b>	Žije s otcem a bratrem v malém bytě v Kolíně.	5b	<b>s/z kom kje</b>	Žena ne živi več s možem v enaki hiši. <sup>831</sup>
<b>A.</b>	6a	<b>něco</b>	Naši prarodiče žili prostý život venkovských lidí.	6b	<b>kaj</b>	Živim dobro življenje. <sup>832</sup>
<b>Y.</b>				7b	<b>koga</b>	Živi ženo in pet otrok. <sup>833</sup>
<b>C.</b>	8a	<b>pro někoho</b>	Vlasta žije jen pro svou rodinu.	8b	<b>za kaj</b>	Z vsem srcem živi za glasbo. <sup>834</sup>
<b>D.</b>	9a	<b>v něm</b>	Balkánské obyvatelstvo žije ve strachu z další války.	9b	<b>v čem</b>	Princ in princesa sta živela skupaj v ljubezni. <sup>835</sup>
<b>C.</b>	10a	<b>z něčeho</b>	Obec Čičmany žije jen z turistického ruchu.	10.1b	<b>od česa</b>	Živi od dela svojih rok <sup>836</sup>
				10.2b	<b>s/z čim</b>	Živi samo z invalidnino. <sup>837</sup>

Pouze české sloveso ve významu *existovat, trvat* (C.) otevírá pozici objektového komplementu v nepředložkovém instrumentálu (č. 1a). Obě slovesa potom ve významu *bydlet, vést společný život* (B.) tuto pozici obsazují, a to s předložkou „s“ (č. 2a, 2b), která se vlivem spodoby může ve slovinštině měnit na „z“. Sémantický okruh *svým platem zajišťovat* (Y.) obsahuje jen slovinské sloveso, proto jen ono otevírá pozici v instrumentálu s předložkou „s“ nebo „z“ spolu s pozicí v nepředložkovém akuzativu (č. 3b).

Obě slovesa využívají možnosti otevírat pozici objektového komplementu v instrumentálu s předložkou „s“ či „z“ a zároveň pozici adverbialního komplementu času (č. 4a, 4b) nebo místa (č. 5a, 5b) ve významu *bydlet, vést společný život* (B.).

Obě slovesa jsou také doplněna pozicí objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 6a, 6b), a to v sémantickém okruhu *trávit život za nějakých podmínkách, nějakým způsobem* (A.). Pouze slovinské sloveso ve vlastním

<sup>829</sup> Živí celou rodinu z jednoho nízkého platu.

<sup>830</sup> Nemůže s ní žít ani jeden den.

<sup>831</sup> Žena již nežije se svým manželem ve stejném domě.

<sup>832</sup> Žiju dobrý život.

<sup>833</sup> Živí ženu a pět dětí.

<sup>834</sup> Celým srdcem žije pro hudbu.

<sup>835</sup> Princ a princezna spolu žili v lásce.

<sup>836</sup> Žije z práce svých rukou.

<sup>837</sup> Žije jen z invalidního důchodu.

okruhu *svým platem zajišťovat* (Y.) otevírá také uvedenou pozici (č. 7b). Předložce „pro“ v češtině vedle objektového komplementu v akuzativu (č. 8a) ve významu *existovat, trvat* (C.) odpovídá ve slovinštině předložka „za“ (č. 8b).

Ve významu *být v nějakém duševním stavu* (D.) jsou obě slovesa doplněna pozicí objektového komplementu v lokálu s předložkou „v“ (č. 9a, 9b). V sémantickém okruhu *existovat, trvat* (C.) potom obě slovesa sice obsazují pozici objektového komplementu v genitivu, ale každé s jinou předložkou. České předložce „z“ (č. 10a) zde odpovídá slovinská předložka „od“ (č. 10b), avšak tuto situaci je možné ve slovinštině vyjádřit ještě obsazením pozice objektového komplementu v instrumentálu s předložkou „s“ nebo „z“.

## 2. Komplement kvalifikační v nominativu

Tato pozice představuje jedinou pozici svého druhu ve valenčních polích obou sloves. Nachází se ve významu *existovat, trvat* (C.) a má podobu substantiva v nominativu se spojovacím výrazem „jako“ v češtině a „kot“ ve slovinštině: *Vdovec Jaromír by žil jako poustevník, kdyby mu ženské občas nepomohly. / Živi kot pravi svobodnjak.*<sup>838</sup>

## 3. Adverbiální komplement místa a času a další komplementy v jednom VP

B.	1a	<b>někde</b>	Normané původně žili <u>ve Skandinávii</u> .	1b	<b>kje</b>	Moja sestra živi <u>v mestu pri teti</u> . <sup>839</sup>
C.	2a	<b>někdy</b>	Karel Hynek Mácha žil <u>v první polovině 19. století</u> .	2b	<b>kdaj</b>	<u>V preteklosti</u> so živela nenavadna bitja. <sup>840</sup>
C.	3a	<b>po nějakou dobu</b>	Po těžké operaci žil pacient jen <u>několik hodin</u> .	3b	<b>koliko časa</b>	Ta vrsta metuljev živi samo <u>od marca do oktobra</u> . <sup>841</sup>
B.	4a	<b>někde po nějakou dobu</b>	Franta žil <u>po dvanáct let u babičky</u> .	4b	<b>kje koliko časa</b>	Živi <u>pod tujo streho</u> že <u>dvajset let</u> . <sup>842</sup>
C.	5a	<b>někde po nějakou dobu</b>	Lidé žijí <u>na Zemi desítky tisíc let</u> .	5b	<b>kje koliko časa</b>	Naši stari starši živijo skupaj <u>v Celju</u> že <u>sedemdeset let</u> . <sup>843</sup>

<sup>838</sup> Žije jako pravý volnomyšlenkář.

<sup>839</sup> Moje sestra žije ve městě u tety.

<sup>840</sup> V minulosti žily divné bytosti.

<sup>841</sup> Ten druh motýlů žije jen od března do října.

<sup>842</sup> Žije pod cizí střechou už dvacet let.

<sup>843</sup> Naši prarodiče spolu žijí v Celju už sedmdesát let.

Adverbiální komplement místa bez jiných komplementů (č. 1a, 1b) obě slovesa využívají jen ve významu *bydlet, vést společný život* (B.). V sémantickém okruhu *existovat, trvat* (C.) obě je to adverbiální komplement času (č. 2a, 2b, 3a, 3b), který doplňuje obě slovesa. Oba komplementy se nacházejí ve valenčních polích sloves spolu s předložkovou instrumentální pozicí, jak již bylo uvedeno.

V obou uvedených významech obě slovesa otevírají ještě i popsané pozice zároveň (č. 4a, 4b, 5a, 5b).

#### 4. Shrnutí

Nejčastěji obsazovanou pozici obou sloves představuje objektový komplement v instrumentálu. Ten se v nepředložkové podobě objevuje jen ve valenčním poli českého slovesa, s předložkou „s“ jej potom využívají obě slovesa s tím, že ve slovinštině se může vlivem spodoby změnit na „z“. Pokud je vedle předložkové instrumentální pozice obsazena i pozice v nepředložkovém akuzativu, děje se tak jen ve valenčním poli slovinského slovesa ve významu, který obsahuje jen ono samo. Obě slovesa obsazují předložkovou instrumentální pozici i spolu s adverbiálními komplementy místa a času.

Obě slovesa otevírají pozici objektového komplementu v akuzativu, a to jak jeho nepředložkovou podobu, tak s předložkou „pro“, které ve slovinštině ve smyslu označení předmětu zasaženého dějem odpovídá předložka „za“.

Pozice objektového komplementu v předložkovém lokálu je oběma slovesy využita jen v jednom případě, a to s předložkou „v“. Předložce „z“ před objektovým komplementem v genitivu ve slovinštině odpovídá předložka „od“. Slovinština má ještě jednu možnost vyjádření, kterou je obsazení instrumentální pozice s předložkou „s“ nebo „z“.

Pozice komplementu kvalifikačního v podobě substantiva v nominativu představuje jedinou pozici svého druhu ve valenčních polích obou sloves. Nachází se se spojovacím výrazem „jako“ v češtině a „kot“ ve slovinštině.

Obě slovesa otevírají pozice adverbiálních komplementů místa a času také bez jiných komplementů a také společně.

#### 4 Závěr

Tato práce s názvem *Slovesa s rozdílnou valencí v češtině a slovinštině* je zaměřena především na komparaci konkrétního jazykového materiálu a na jeho přehledném zobrazení. Avšak jako u každé problematiky bylo i zde vhodné začít pojednáním o teoretických východiscích pojetí české a slovinské valence. Po porovnání obou přístupů je možné konstatovat, že se v obou teoriích nenacházejí rozdíly, které by znemožňovaly srovnání vybraných sloves a jejich valencí. Bylo tedy zcela legitimní pojmenovávat pozorované jevy ve valenci názvoslovím vlastním české lingvistické tradici. Srovnání valenčních přístupů české a slovinské lingvistiky není zcela bez významu, jelikož rozdíly existují, ač slovinská teorie valence v mnoha ohledech vychází z české. Dialog mezi jazykovědci není možný bez předchozího srovnání.

Valence všech sloves byla přehledně zobrazena a srovnána nejprve pomocí tabulek, aby na jejich základě potom mohly být vypracovány komentáře jednotlivých valenčních komplementů a také návrhy na procvičování valence českých sloves. Zpracování tabulek se blíží slovníkovému pojetí, představuje jádro a výchozí bod práce. Komentáře poznatky v tabulkách hodnotí pouze jiným způsobem. Cvičení by bylo lépe považovat spíše za návody, jak vypracované tabulky využít. V těchto cvičeních jsou uvedena pouze problematická místa v české a slovinské valenci u vybraných sloves. Srovnání poznatků v tabulkách totiž může sloužit jak k uvědomění si rozdílů, tak i styčných bodů mezi slovesnými valencemi. Uživatel tabulek se tedy může ubezpečit, u kterého významu sloves lze využít společného základu jeho vlastního a studovaného jazyka.

Příklady užití valenčních pozic ve vypracovaných tabulkách může mimo studenta samozřejmě použít i lektor češtiny, například na přípravu nejrůznějších druhů cvičení, kdy lze podle uvedených pozic vytvářet analogické příklady dalších vět. V neposlední řadě srovnání umožňuje lektorům češtiny ve Slovinsku, jejichž povinností není ovládat jazyk této destinace, všimnout si problematických míst, kde tlak slovinské valence ztěžuje studentovi osvojit si daný gramatický tvar větného členu. Překladatel sice jistě dobře zná oba jazyky, se kterými pracuje, ale tabulky by mohly posloužit i jemu, aby se mohl ubezpečit o existenci dané pozice a o jejím kontextovém použití.

Bylo nutné velmi často konzultovat poznatky zachycované v tabulkách s rodilými mluvčími. Vytvořené vztahy osobní povahy se kromě příjemně strávených chvil

projevily také v podobě drobné publikace části této práce ve studentském časopisu iniciovaném katedrou slovenistiky a slavistiky Univerzity v Lublani.<sup>844</sup>

Vybraná část této práce, konkrétně pět slovesných predikátů sémantické skupiny „mluvení, myšlení, vnímání“, byla představena na studentské soutěžní konferenci Student a věda. Příspěvek se týkal pouze jednoho problému, jímž je ekvivalence slovinské předložky „za“, na který je zaměřeno jedno cvičení v této práci.<sup>845</sup>

Nedostatek práce je možné spatřovat v samotném zpracování tabulek slovesné valence, protože vycházejí z české valence a tu slovinskou jistým způsobem částečně deformují. Může to být patrné například v situaci, kdy se sémantické okruhy sloves nepřekrývají. Východiskem je sémantika českého slovesa, obsah slovinských sémantických okruhů bylo v některých případech nutno zúžit a zbytek uvést jako další významový okruh slovinského slovesa, vlastní jen jemu. Pokud by byla do slovinštiny přeložena i česká strana, tlak češtiny na slovinštinu by byl zmírněn. Navíc by díky většímu množství ekvivalentních příkladů bylo pro lektora umožněno lépe vytvářet procvičovací strategie. Dopracování tabulek v místech, kde slovinské sloveso nepokrývá sémantický okruh českého slovesa, by také rozšířilo možnosti jejich využití. Dopracování neobsazené slovinské strany tabulky by potom mohlo mít podobu uvádění příslušných jiných slovinských sloves, která daný význam postihují. Práci by bylo možné také rozšířit kvantitativně ve všech sémantických skupinách o další slovesa. Také se zdá být přínosné nasbírat více jazykového materiálu k již vzniklým tabulkám i k případným budoucím.

---

<sup>844</sup> Stříteská, Jarmila: Češko predavanje o Sloveniji, in: *Slavko*, 2, 2011, s. 42–45.

<sup>845</sup> Stříteská, Jarmila: *Vybraná česká a slovinská slovesa a problematika ekvivalence slovinské předložky „za“*. Soutěžní práce studentské konference Student a věda, Olomouc, 2012.

## 5 Anotace

1. Příjmení a jméno autora: Stříteská Jarmila
2. Název katedry a fakulty: Katedra bohemistiky, Filozofická fakulta
3. Název diplomové práce: Slovesa s rozdílnou valencí v češtině a slovinštině (s ohledem na problematiku výuky češtiny jako cizího jazyka)
4. Jméno vedoucího diplomové práce: doc. PhDr. Božena Bednaříková, Dr.
5. Počet znaků: cca 350 000
6. Počet příloh: 14
7. Počet titulů použité literatury: 71
8. Klíčová slova: sloveso, valence, tabulka, komentář, cvičení, pozice, komplement objektový, komplement kvalifikační, adverbialní komplement,
9. Anotace diplomové práce:

Hlavním účelem práce je komparace valence padesáti frekventovaných českých a jim odpovídajících slovinských sloves. Pro maximální zpřehlednění nasbíraného jazykového materiálu byly vytvořeny tabulky, kde je tento materiál organizován po sémantických okruzích. Z poznatků z tabulek vycházejí i komentáře, kde je pozornost upřena na charakter komplementů, na problematiku ekvivalence předložek, atp. Také návrhy cvičení vycházejí z příkladů užití valenčních pozic z tabulek, jsou zároveň návodem, jak tabulky dále využívat.



## 6 Resumé

In this work called *Verbs with Different Valence in Czech and Slovenian Language (with Regard to Educating the Czech as a Foreign Language)* verb valence in two Slavonic languages is accentuated. First, approaches to valence from the point of view of Czech and Slovenian linguistic traditions are evaluated. After a comparison of both approaches one can claim that there are no big differences between both theories that would make it impossible to compare chosen verbs and their valences. It was therefore appropriate to call the observed valence phenomena with terms from the Czech linguistic tradition.

The main purpose of this presented work is to compare the valence of 50 the highest frequented Czech verbs and analogous Slovenian ones. The collected verbal material was arranged into tables to make it more systematic. Every evaluation of valence in other parts of the work comes from findings based on the above mentioned tables containing examples of every valence positions as well as verb predicates in their non-imperative active forms because their valence fields are fully developed here, not reduced in any way.

Examples of using of valence positions were derived mainly from valence dictionaries. The Czech positions and sentences were found in the dictionary called *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení* and also in *The Czech National Corpus syn2005*, *Dictionary of Literary Czech (SSČ)*, *Dictionary of Written Czech (SSJČ)* and *Reference Dictionary of Czech Language (PSJČ)*. The Slovenian examples were acquired from the only Slovenian valence dictionary called *Vezljivostni slovar slovenskih glagolov*. The corpus of Slovenian language and *Slovar slovenskega knjižnega jezika* accesible in the internet were used as well. Regrettably, the only Czech-Slovenian and Slovenian-Czech dictionary which is available is impossible to consider a trustworthy source. The gathered linguistic material served as a proof of the existence of valence positions of Slovenian verbs and used only after discussions with native Slovenian speakers or with bilingual experts in Slovenian language. Every position was discussed minimally with 2 Slovenian speakers.

In the main part of the work there are situated commentaries of complements of 50 most frequent Czech verbs and their Slovenian correlates. The frequency dictionary *Frekvence slov, slovních druhů a tvarů v českém jazyce* helped substantially to deduce the relative frequency of Czech verbs. Slovenian verbs could not be classified by this

method because no Slovenian frequency dictionary exists so far. Verbs with high frequency were also classified according to their semantic groups presented by František Daneš in his work *Větné vzorce v češtině*. The chosen verbs are divided into semantic categories and analyzed in general. Consequently, every verb predicate is analyzed separately.

The above mentioned tables present the core of the work. They are to be found in the appendix of the work. The linguistic material contained within them is organized according to semantic ranges of every verb. Findings from the tables are elaborated in the commentaries in the main part of the work but these findings are classified according to different criteria. The positions and the examples of using are not submitted to semantic focus but to the focus of complement types. The semantic aspect is also important here but the main focus is oriented to complements and their different forms in both languages. Furthermore, differences in the distribution of prepositions and other phenomena are explained here.

The appendixes also include concepts of exercises concentrating on the problematic fields of different valences and semantic ranges of verbs discovered in the tables and in the commentaries. In the presented exercises there are shown only problematic points between Czech and Slovenian verb valence and semantic ranges. It seems better to treat the exercises as instructions how to use the elaborated tables. The comparison can be used as an appreciation of both differences and interference points between verb valences. Slovenian students of Czech studies can assure themselves in which semantic range they can use the mutual base of his and the studied language.

The examples of using of valence positions in elaborated tables can also be used by lecturers of Czech language, e.g. to prepare different kinds of exercises. Last but not least, the comparison makes it possible to focus on problematic points where the pressure of Slovenian valence makes it harder for the student to accept the grammatical form of Czech positions.

## 7 Seznam literatury a dalších zdrojů informací

### 7.1 Jazykovědná literatura

Daneš, František - Hlavsa, Zdeněk: *Větné vzorce v češtině*, Praha, Academia, 1981.

Davies, Bruce - Hejduková, Jana: *401 Czech Verbs*, Praha, 2006.

Dular, Janez: *Priglagolska vezava v slovenskem knjižnem jeziku 20. stoletja*. Disertační práce, FF, Univerza v Ljubljani, Ljubljana, 1982.

Grepl, Miroslav - Karlík, Petr: *Skladba češtiny*, Olomouc, Votobia, 1998.

Jelínek, Jaroslav - Bečka, Josef - Těšitelová, Marie: *Frekvence slov, slovních druhů a tvarů v českém jazyce*, Praha, SPN, 1961.

Karlík, Petr: Hypotéza modifikované valenční teorie, in: *SaS*, 61, 2000, s. 171–189.

Karlík, Petr - Nekula, Marek - Pleskalová, Jana (eds.): *Encyklopedický slovník češtiny*, Praha, Lidové noviny, 2002.

Karlík, Petr - Nekula, Marek - Rusínová, Zdenka: *Příruční mluvnice češtiny*, Praha, Lidové noviny, 2008.

Križaj-Ortar, Martina: *Vezljivost: iz pomena v izraz*, in: XXVI. Seminar slovenskega jezika, literature in kulture, Ljubljana, Filozofska fakulteta, 1990.

Lopatková, Markéta - Žabokrtský, Zdeněk - Kettnerová, Václava: *Valenční slovník českých sloves*, Praha, Karolinum, 2008.

Lotko, Edvard: *Slovník lingvistických termínů pro filology*, Olomouc, Univerzita Palackého, 2003.

*Mluvnice češtiny II. Tvarosloví*, Praha, Academia, 1986.

*Mluvnice češtiny III. Skladba*, Praha, Academia, 1987.

Orešnik, Janez - Reindl, Donald: *Language Typology and Universals. Focus on: Slovenian from a typological perspective*, Berlin, Akademie Verlag, 2003.

Orešnik, Janez: *Udeleženske vloge v slovenščini*, Ljubljana, ZRC SAZU, 1992.

Panevová, Jarmila: Ještě k teorii valence, in: *SaS*, 59, 1998, s. 1–13.

Panevová, Jarmila – Sgall, Petr: *Jak psát a jak nepsat česky*, Praha, Karolinum, 2004.

- Sgall, Petr: Teorie valence a její formální zpracování, in: *SaS*, 59, 1998, s. 15–29.
- Sgall, Petr: Valence jako jádro jazykového systému, in: *SaS*, 67, 2006, s. 163–178.
- Stankovska, Petra: *Češka slovnica za bohemiste*, Ljubljana, Universa v Ljubljani, Filozofska fakulteta, 2009.
- Stříteská, Jarmila: *Vybraná česká a slovinská slovesa a problematika ekvivalence slovinské předložky „za“*. Soutěžní práce studentské konference Student a věda, Olomouc, 2012.
- Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana - Jirsová, Anna: *Slovesa pro praxi: valenční slovník nejčastějších českých sloves*, Praha, Academia, 1997.
- Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana - Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.
- Škerlj, Ružena: *Češko-slovenski in slovensko-češki slovar*, Ljubljana, Izobraževalno založništvo, 2008.
- Šmilauer, Vladimír: *Novočeská skladba*, Praha, Nakladatel ing. Mikuta, 1947.
- Toporišič, Jože: *Enciklopedija slovenskega jezika*, Ljubljana, Cankarjeva založba, 1992.
- Toporišič, Jože: *Nova slovenska skladnja J. Toporišiča*, Ljubljana, Državna založna Slovenije, 1982.
- Toporišič, Jože: *Slovenska slovnica*, Maribor, Obzorja, 1991.
- Žele, Andreja: *Glagolska vezljivost: iz teorije v slovar*, Ljubljana, Založba ZRC, ZRC SAZU, 2003.
- Žele, Andreja: *Vezljivostni slovar slovenskih glagolov*, Ljubljana, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, 2008.
- Žele, Andreja: *Vezljivost v slovenskem jeziku: (s poudarkom na glagolu)*, Ljubljana, Založba ZRC, ZRC SAZU, 2001.

## 7.2 Internetové zdroje:

Český národní korpus syn2005, <http://ucnk.ff.cuni.cz>, Dostupný z: bonito.

DEBDict – obecný prohlížeč slovníků. Dostupný z WWW:  
<http://deb.fi.muni.cz/debdict/index-cs.php>.

Byl využit přístup k:

Filipec, J. a kol.: *Slovník spisovné češtiny*, Praha, Academia, 1995, elektronická verze, LEDA.

Havránek, Bohuslav a kol.: *Slovník spisovného jazyka českého*, Praha, Academia, 1960–1971, elektronická verze vytvořená ÚJČ ve spolupráci s Fakultou Informatiky Masarykovy University.

Havránek, Bohuslav a kol.: *Příruční slovník jazyka českého*, Praha, SPN, 1935–1957, elektronická verze, vytvořená ÚJČ ve spolupráci s Fakultou Informatiky Masarykovy University.

Korpus slovenskega jezika [online]. [Inštitut za slovenski jezik](http://bos.zrc-sazu.si/s_beseda.html) Frana Ramovša [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/s_beseda.html), Laboratorij za korpus slovenskega jezika. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/s\\_beseda.html](http://bos.zrc-sazu.si/s_beseda.html).

Slovar slovenskega knjižnega jezika [online]. [Inštitut za slovenski jezik](http://bos.zrc-sazu.si/sskj.html) Frana Ramovša [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/sskj.html), Laboratorij za korpus slovenskega jezika. Dostupný z WWW: <http://bos.zrc-sazu.si/sskj.html>.

### **7. 3 Učebnice češtiny jako cizího jazyka, články:**

Adamovičová, Ana: *Nebojte se češtiny*, Praha, Karolinum, 2005.

Adamovičová, Ana - Ivanovová, Darina: *Basic Czech I.*, Praha, Karolinum, 2009.

Adamovičová, Ana - Ivanovová, Darina: *Basic Czech II.*, Praha, Karolinum, 2007.

Adamovičová, Ana - Hrdlička, Milan: *Basic Czech III.*, Praha, Karolinum, 2010.

Bischofová, Jana – Hrdlička, Milan: *Čeština pro středně a vícepokročilé*, Praha, Karolinum, 2011.

Cvejnová, Jitka: *Česky, prosím I. Pracovní sešit*, Praha, Karolinum, 2008.

Cvejnová, Jitka: *Česky, prosím - Start. Učebnice češtiny pro cizince*, Praha, Karolinum, 2011.

Čadská, Milada: *Čeština pro cizince. Cvičebnice pro pokročilé*, Praha, Karolinum, 1999.

Čechová, Elga - Putz, Harry - Trabelsiová, Helena: *Chcete mluvit česky?*, Liberec, Harry Putz, 2005.

Čechová, Elga: *Chcete ještě lépe mluvit česky?*, Liberec, Harry Putz, 2001.

- Čemusová, Jana - Štindlová, Barbora: *Sborník asociace učitelů češtiny jako cizího jazyka*, 2005–2006, Praha, Akropolis.
- Čemusová, Jana – Štindlová, Barbora: *Sborník asociace učitelů češtiny jako cizího jazyka*, 2006–2007, Praha, Akropolis.
- Dobiáš, Dalibor: *Mluvme česky – Let's speak Czech*, Praha, Fragment, 2010.
- Froulíková, Lenka: *Adam a Eva v Českém ráji*, Praha, Academia, 2008.
- Holá, Lída - Bořilová, Pavla: *Čeština expres 1 (A1/1)*, Praha, Akropolis, 2010.
- Holá, Lída - Bořilová, Pavla.: *Čeština expres 2 (A1/2)*, Praha, Akropolis, 2011.
- Holá, Lída: *Czech express 1.*, Praha, Akropolis, 2007.
- Holá, Lída: *Česky krok za krokem 2.*, Praha, Akropolis, 2009.
- Holá, Lída: *New Czech step by step*, Praha, Akropolis, 2007.
- Hronová, Karla - Hron, Josef: *Ahoj, jak se máš?*, Praha, Didakta, 2011.
- Hronová, Karla - Hron, Josef: *Čeština pro cizince H+H*, Praha, Didakta, 2008.
- Hronová, Karla - Turzíková, Milada: *Čeština pro cizince*, Plzeň, Fraus, 1998.
- Luttererová, Jiřina: *Česká slovní zásoba a konverzační cvičení*, Praha, Institut sociálních vztahů, 1994.
- Nekovářová, Alena: *Čeština pro život*, Praha, Akropolis, 2006.
- Pintarová, M. - Rešková, I.: *Communicative Czech (Elementary Czech)*, Praha, Karolinum, 2006.
- Pintarová, M. - Rešková, I.: *Communicative Czech (Elementary Czech) Workbook*, Praha, Karolinum, 2006.
- Ryndová, Jitka - Čemusová, Jana - Holá, Lída (eds.): *Sborník asociace učitelů češtiny jako cizího jazyka*, 2003–2005, Praha, Akropolis.
- Trnková, Alena: *Cvičení z české mluvnice*, Praha, Karolinum, 1986.
- Štindlová, Barbora a kol.: *Česky v Česku*, Praha, Ústav jazykové a odborné přípravy UK, 2008.

## 8 Přílohy

### 8.1 Tabulky

#### 8.1.1 Metodická pomůcka k tabulkám a vzorová tabulka

Aby mohla být valence českých a jim odpovídajících slovinských sloves komentována, bylo třeba její jevy nejprve porovnat. Právě k tomuto účelu slouží následující tabulky. Ty jsou členěny po sémantických okruzích, které jsou slovesům vlastní. Sémantické hledisko bylo zvoleno jako organizační princip, protože rozdíly mezi jazyky se nenacházejí ve významu, ale v prostředcích, kterými jsou významy vyjadřovány. Primární významy, které slovesa obsahují, jsou společné, proto se z nich vychází a následují významy přenesené, v nichž se slovesa ne vždy kryjí.

Pro správnou orientaci v tabulkách je nutné pochopit způsob, jakým jsou organizovány, proto za metodickou pomůckou následuje vzorová tabulka, kde jsou organizační principy názorně představeny, a to jak přímo v tabulce, tak pomocí poznámkového aparátu.

Každý sémantický okruh v tabulce je označen kapitálou v levém horním rohu. Tento významový celek je stručně charakterizován v příslušném řádku. Pokud se slovesné významy nekryjí ve všech sémantických okruzích, jsou v dolní části tabulky pod označením  $X_{1, 2, 3...}$  uvedeny další významy onoho slovesa v češtině a pod znakem  $Y_{1, 2, 3...}$  ve slovinštině.

V každém sémantickém okruhu jsou jednotlivé pozice seřazeny tak, aby příslušným doplněním náležel vždy jeden řádek. Pro přehlednost jsou v druhém sloupci nejprve uvedena označení jednotlivých pozic – např.: „1a“ znamená první uvedená pozice v sémantickém okruhu českého slovesa. Pokud postupujeme po řádku, následuje charakterizace doplnění. Nejprve jsou řazeny komplementy objektové, potom kvalifikační, potom adverbialní a případně adverbiale. Mezi adverbialními komplementy je vždy první uváděn komplement lokální, pak teprve adverbialní komplement času a případně způsobu. Pokud se ve valenčním poli sloves nachází více komplementů, v tabulce následují jejich charakteristiky, a to nejprve dvou objektových komplementů, a potom objektových spolu s adverbialními nebo spolu s adverbiale. Pokud doplnění slovesa představuje i vedlejší věta spojková nebo předložková či věta v přímé řeči, je tato pozice umístěna v nejspodnější části sémantického bloku tabulky.

Označení vedlejších vět je převzato z českého valenčního slovníku<sup>846</sup> - u vět spojkových je uvedena vždy příslušná spojka, u vztažných je užito označení „Vvzt“. Obdobně je situace řešena na slovinské straně – větu spojkovou označuje spojka, pro větu vztažnou se ve slovinštině užívá výraz „oziralni odvisnik“, proto byla zavedena značka „Oo“. Výraz „oziralni odvisnik“ se ve slovinské lingvistické literatuře tradičně nezkracuje, ale z účelového hlediska úspory místa, byl zde nově zaveden.

Pro přehlednost jsou jednotlivé komplementy zvýrazněny i barevně, ale jen v elektronické verzi práce. Tištěná verze je pouze čenobílá. Komplementy kvalifikační jsou uvedeny zeleně, adverbialní komplementy modře, adverbiale jsou potom také modrá, ale zvýrazněna kurzivou. Věty přímé řeči a vedlejší věty jsou zabarveny dohněda.

Ve třetím sloupci jsou potom uvedeny příklady charakterizovaných pozic ve větě. Do této chvíle jsme se pohybovali jen v levé části tabulky, která je vyhrazena českým valenčním jevům. Směrem doprava se dostáváme do slovinské části, která je uspořádána analogicky podle české – nejprve číslo pozice, znak „b“ informuje o slovinské pozici, následuje charakterizace pozice, která odpovídá české, aby se v dalším sloupci objevil příklad slovinské věty, kde se uvedená pozice uplatňuje. Slovinské věty jsou v této části tabulky však přeloženy ještě pro větší názornost do češtiny.

Jazyková realita však nelze vždy tak snadno „rozparcelovat“ do kategorií a srovnat. U zkoumaných sloves je možné narazit na případy, kdy bylo v jednom z jazyků možné užít více způsobů vyjádření, pro které měl druhý jazyk jen jeden způsob. V tabulkách je tato situace řešena tak, že jsou pozice číslovány desetinným způsobem - například „1.1a“, „1.2a“ znamená, že v češtině jsou dvě možnosti, jak vyjádřit skutečnost, pro kterou má slovinština jen jednu možnost vyjádření: „1b“. Situace samozřejmě může nastat i v opačném případě. V tabulkách je také vyjádřena možnost, kdy v jednom z jazyků je možné jistou pozici otevřít a v druhém ne, protože pro ni neexistuje ve společném sémantickém okruhu ekvivalent. Celá situace je naznačena prostým vynecháním místa v řádku náležejícímu oné pozici, ať už na české nebo na slovinské straně. Navíc ve slovinštině na rozdíl od češtiny lze v určitých případech vynechat předložku, a to v závislosti na záměru mluvčího. Tato skutečnost je naznačena vložením dané předložky do závorky s náležitým komentářem v části k tomu určené - pod sémantickým blokem tabulky.

---

<sup>846</sup> Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana - Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.



Pro lepší orientaci mezi pozicemi ve větách jsou slovesa v každé jednotlivé větě podtržena. Pokud se zde nachází sloveso v reflexivní podobě, je tento jev také zdůrazněn podtržením. U některých sloves v určitých sémantických okruzích totiž dochází k disproporcím v reflexivitě. Popis rozdílů v reflexivitě sloves není předmětem této práce, proto je na něj upozorněno jen podtržením a zmínkou v příslušném komentáři pod sémantickým blokem v tabulce.

Tabulky obsahují poměrně bohatý poznámkový aparát, kde jsou uváděny zdroje příkladů užití jednotlivých pozic. Pokud na větu není odkázáno, myslí se tím, že pochází z valenčního slovníku, ať z českého,<sup>847</sup> nebo ze slovinského.<sup>848</sup> Český valenční slovník pojímá valenci českých sloves široce, proto často mezi doplněními uvádí i adverbiala. Tato tendence je zde zachována. Adverbiala jsou do valenčních tabulek řazena a komentována. Nutno podotknout, že jejich podoba se v některých případech v obou studovaných jazycích liší, takže jejich porovnávání není bezúčelné.

Pokud je na větu odkázáno pomocí poznámky pod čarou, je uveden jiný zdroj potřebných informací, než jsou valenční slovníky. Zřídka je odkazováno na české věty, mnohem častěji bylo třeba dohledávat jazykový materiál na doplnění slovinské strany tabulky. V případě šesti slovinských sloves<sup>849</sup> bylo třeba informace o nich čerpat z jiného zdroje než z valenčního slovníku, protože ten tato hesla neobsahoval. Tímto zdrojem byl pokaždé elektronický Slovinský slovník spisovného jazyka.<sup>850</sup>

Jazykový materiál obsažený v tabulkách je zredukován na minimální množství příkladů, aby ještě mohla být zachována názornost.<sup>851</sup> Pokud to jazyková realita dovoluje, je u objektových komplementů uveden minimálně jeden příklad jako charakterizace osoby a druhý k charakterizaci věci. Věty jsou v záporu uváděny jen v minimu případů, a to jen na české straně, protože ve slovinštině se zápor vyjadřuje změnou objektového komplementu v akuzativu na genitivní,<sup>852</sup> čímž by se vypovídající hodnota obsazení jednotlivých valenčních pozic výrazně změnila.

---

<sup>847</sup> Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana - Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>848</sup> Žele, Andreja: *Vezljivostni slovar slovenskih glagolov*, Ljubljana, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, 2008.

<sup>849</sup> Jedná se o slovesa: odkriti (objevit (se)), pogledati (se) (podívat (se)), pozabiti (zapomenout), slišati (slyšet), vrniti (se) (vrátit (se)), zadostovati (stačit).

<sup>850</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika[online]. ZRC SAZU. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc.sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=govoriti&hs=1](http://bos.zrc.sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=govoriti&hs=1).

<sup>851</sup> Širší verze tabulek jsou v držení autorky.

<sup>852</sup> Např.: Nimam časa. / Nemám čas.

Jak v titulu tabulek, tak v titulu komentářů v hlavní části je možné setkat se se slovesem s reflexivním „se“ nebo „si“ v závorce. Prostřednictvím této pomůcky je dáno najevo, že se sloveso v některých sémantických okruzích objevuje ve své reflexivní variantě, ale ne ve všech významech. Pokud je sloveso vždy reflexivní, „se“ nebo „si“ je uvedeno bez závorky. V závorce také může být uvedena předložka ve sloupci charakteristiky pozice. Stejně jako u reflexivních zájmen i zde tento znak vyjadřuje, že předložka nemusí být vždy distribuována.

Poslední metodická poznámka je věnována komentářům k pozicím, které jsou umístěny pod každým sémantickým blokem, jak již bylo na několika místech zmíněno. Zde jsou rozdíly i styčné body verbalizovány, pro snazší orientaci v kondenzovaném textu jsou také uvedeny odkazy na jednotlivá doplnění. Problematice ekvivalence předložek je daleko větší prostor věnován v samotných komentářích v hlavní části práce. Toto tabulkové zpracování si klade za úkol přehledným způsobem zobrazit rozdílné i styčné body ve valenci českých a slovinských sloves, kde se klade důraz na jednotlivé sémantické okruhy, které slovesa obsahují.

Následuje vzorová tabulka.

## NÁZEV ČESKÉHO SLOVESA / NÁZEV SLOVINSKÉHO SLOVESA

A. <sup>853</sup>	Název sémantického okruhu společného oběma slovesům.					
1a <sup>854</sup>	<b>na někoho</b> <sup>855</sup>	Česká věta, která je příkladem užití české pozice.	1b <sup>856</sup>	<b>koga</b> <sup>857</sup>	Slovinská věta, která je příkladem užití slovinské pozice.	Překlad slovinské věty do češtiny.
2a	<b>někým</b> <sup>858</sup>		2b	<b>kdo</b>		
3a	<b>někam</b> <sup>859</sup>		3b	<b>kam</b>		
4a	<b>nějak</b> <sup>860</sup>		4b	<b>kako</b>		
5a	<b>něco něčemu</b>		5b	<b>kaj na kaj</b>		
6a	<b>o někom někde</b>		6b	<b>o kom kje</b>		
7a	<b>něco nějak</b>		7b	<b>kaj kako</b>		
8a	<b>přímá řeč</b>		8b	<b>premi govor</b>		
9a	<b>že</b>		9b	<b>da</b>		
10a	<b>Vvzt</b>		10b	<b>da</b>		
11a	<b>s někým, že</b>		11b	<b>s/z kom, da</b>		
Komentář k pozicím v celém sémantickém okruhu s odkazy na jednotlivá doplnění.						
B.	Název sémantického okruhu společného oběma slovesům.					
12a	<b>někomu</b>	Česká věta, která je příkladem užití české pozice.	12.1b	<b>komu</b>	Slovinská věta, která je příkladem užití slovinské pozice.	Překlad slovinské věty do češtiny.

<sup>853</sup> Označení společného sémantického okruhu.

<sup>854</sup> Označení první pozice v tabulce, kterou obsazuje české sloveso (a).

<sup>855</sup> Konkrétní pozice, kterou obsazuje české sloveso a která bude demonstrována v následující větě. Příklad české pozice komplementu objektového.

<sup>856</sup> Označení první pozice v tabulce, kterou obsazuje slovinské sloveso (b).

<sup>857</sup> Konkrétní pozice, kterou obsazuje slovinské sloveso a která bude demonstrována v následující větě. Příklad slovinské pozice komplementu objektového.

<sup>858</sup> Příklad české pozice komplementu kvalifikačního.

<sup>859</sup> Příklad české pozice adverbialního komplementu.

<sup>860</sup> Příklad adverbiale v češtině, pro přehlednost zvýrazněno kurzivou.

				12.2b <sup>861</sup>	<b>v koga</b>		
	13a	<b>nějakým</b> <sup>862</sup>					
Komentář k pozicím v celém sémantickém okruhu s odkazy na jednotlivá doplnění.							
X <sub>1</sub> . <sup>863</sup>	Název sémantického okruhu, který obsahuje jen české sloveso.						
	14a	<b>po někom</b>	Česká věta, která je příkladem české pozice.				
Komentář k českým pozicím v celém sémantickém okruhu s odkazy na jednotlivá doplnění.							
Y <sub>1</sub> . <sup>864</sup>	Název sémantického okruhu, který obsahuje jen slovinské sloveso.						
				15b	<b>(na) kaj</b> <sup>865</sup>	Slovinská věta, která je příkladem slovinské pozice.	Překlad slovinské věty do češtiny.
Komentář ke slovinským pozicím v celém sémantickém okruhu s odkazy na jednotlivá doplnění.							

<sup>861</sup> Desetinným způsobem vyjádřeno, že ve slovinštině lze situaci postihnout dvěma způsoby, kdežto v češtině jen jedním.

<sup>862</sup> Takto je naznačeno, že české sloveso v jistém sémantickém okruhu jistou pozici obsazuje, kdežto ve slovinštině pro ni neexistuje ekvivalent.

<sup>863</sup> Označení sémantického okruhu, který obsahuje jen české sloveso. Pokud existuje více významů, které slovinské sloveso neobsahuje, následují sémantické okruhy s označením X<sub>2</sub>, X<sub>3</sub> apod.

<sup>864</sup> Označení sémantického okruhu, který obsahuje jen slovinské sloveso. Pokud existuje více významů, které české sloveso neobsahuje, následují sémantické okruhy s označením Y<sub>2</sub>, Y<sub>3</sub> apod.

<sup>865</sup> Předložka v závorce naznačuje, že v dané pozici lze v závislosti na záměru mluvčího vynechat předložku.

## 8.1.2 Slovesa pohybu

běžet / teči .....	184
chodit / hoditi .....	186
jít / iti (se).....	191
přijít / priti .....	197
setkat se, potkat / srečati (se) .....	206

BĚŽET / TEČI						
A.	Utíkat, spěchat, pospíchat za nějakým účelem, něco vyřídit, zařídit.					
1a	<b>pro někoho pro něco</b>	At' někdo <b>běží</b> pro doktora! Táta <b>běžel</b> pro noviny.	1b	<b>po koga po kaj</b>	<u>Teke</u> je po policaja. <sup>866</sup> <u>Teke</u> je v gozd po drva.	<u>Běžel</u> pro policistu. <u>Běžel</u> do lesa pro dřevo.
2a	<b>něco (u)dělat</b>	Kuba <b>běžel</b> žalovat mamince. Věra ještě <b>běžela</b> nakoupit.	2b	<b>delati (narediti) kaj</b>	<u>Teke</u> je nakupovat. <u>Tečem</u> pripravit kosilo. <sup>867</sup>	<u>Běžel</u> nakupovat. <u>Běží</u> připravit oběd.
3a	<b>někde</b>	Několik kluků <b>běží</b> po ulici.	3b	<b>kje</b>	Otrok je <u>tekel</u> po prehodu za pešce.	Dítě <b>běželo</b> po přechodu pro chodce.
4a	<b>někudy</b>	Zloděj <b>běžel</b> přes pole. <u>Běžely</u> tudy nějaké ženské?	4b	<b>kod</b>	Na koncu <u>sem tekel</u> čez most. <sup>868</sup> <u>Teke</u> je mimo kraja.	Na konci <u>jsem běžel</u> přes most. <u>Běžel</u> podél / okolo / vedle tohoto místa
5a	<b>odněkud</b>	Tonda <b>běží</b> až ze Smíchova.	5b	<b>od kod</b>	<u>Teke</u> je iz izpita.	<u>Běžel</u> ze zkoušky.
6a	<b>někam</b>	Děti <b>běžely</b> do školy.	6b	<b>kam</b>	Žival je <u>tekla</u> v gozd.	Zvíře <b>běželo</b> do lesa.
7a	<b>nějak</b>	Dívinka <b>běžela</b> rychle.	7b	<b>kako</b>	Po strmini <u>so tekli</u> kar po vseh štírih.	Po stráni <b>běželi</b> po všech čtyřech.
8a	<b>odněkud někam</b>	Z práce <b>běžela</b> Marie rovnou do školky.	8b	<b>od kod kam</b>	<u>Tekli so</u> od mesta do mesta.	<u>Běželi</u> z města do města.

<sup>866</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, Laboratorij za korpus slovenskega jezika - [cit. 17. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=po+policaja&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=po+policaja&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si), dále jen: Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 17. 4. 2011]. Dostupný z WWW.

<sup>867</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 17. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=teC4%8Dem+pripravit&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=teC4%8Dem+pripravit&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si)

<sup>868</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 15. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=tekel+C4%8Dez&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=tekel+C4%8Dez&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si)

	9a	<b>s něčím někam</b>	Kolega <u>běžel</u> k řediteli se žádostí o dovolenou.		9b	<b>s/z čím kam</b>	Z diplomsko nalogo <u>tečem</u> k učiteljici. <sup>869</sup>	<u>Běžím</u> za učitelkou s diplomovou prací.
V sémantickém okruhu <i>utíkat</i> , <i>spěchat</i> obě slovesa obsazují pozice objektového komplementu v akuzativu s předložkou <i>pro/po</i> (č. 1a, 1b) nebo ve formě infinitivu (č. 2a, 2b), adverbialního komplementu místa (č. 3a, 3b, 4a, 4b, 5a, 5b, 6a, 6b) či adverbiale způsobu (č. 7a, 7b). Adverbiální komplementy místa se mohou ve valenčních polích obou sloves objevit i zároveň (č. 8a, 8b), na místě jednoho komplementu místa může stát také objektový komplement v instrumentálu s předložkou <i>s/z</i> (č. 9a, 9b).								
B.	Účastnit se sportovního běhu, běžet určitou dráhu.							
	10a	<b>něco</b>	Kratochvílová <u>běžela</u> osmistovku. Psi <u>běží</u> tento závod už potřetí. <u>Běžel</u> čtyřicet dva kilometrů bez přestávky.		10b	<b>kaj</b>	Rad bi <u>tekel</u> maraton. <sup>870</sup> <u>Teke</u> je sto metrov pod desetimi sekundami.	Rád bych <u>běžel</u> maraton. <u>Běžel</u> sto metrů pod deset sekund.
Ve smyslu <i>účastnit se sportovního běhu</i> , <i>běžet určitou dráhu</i> obě slovesa shodně obsazují pozice objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 10a, 10b).								
C.	Směřovat, vést.							
	11a	<b>někam</b>	Ten vodovod <u>běží</u> jen do jejich města.		11b	<b>kam</b>	Vrstnice <u>teče</u> k jezeru.	Vrstevnice <u>běží</u> / <u>směřují</u> k jezeru.
	12a	<b>někudy</b>	Cesta <u>běží</u> přes kopec.		12b	<b>kod</b>	Železnice <u>teče</u> mimo kraja.	Železnice <u>běží</u> podél / kolem / vedle tohoto místa.
K vyjádření významu <i>směřovat</i> , <i>vést</i> obě slovesa shodně využívají pozice adverbialního komplementu místa (11a, 11b, 12a, 12b). Ve spojení s adverbialním komplementem <i>někam</i> se české sloveso objevuje pouze okrajově na rozdíl od <i>teči</i> .								
D.	Probíhat (o ději).							
	13a	<b>nějak</b>	Náborová kampaň <u>běží</u> na plné obrátky.		13b	<b>kako</b>	Življenje hitro <u>teče</u> .	Život rychle <u>běží</u> / <u>utíká</u> .
	14a	<b>po nějakou dobu</b>	Výstavba vodovodu <u>běží</u> třetí rok. Televizní seriál Dallas <u>běžel</u> několik let.		14b	<b>koliko časa</b>	Pogajanja <u>so</u> <u>tekla</u> ves mesec. Pouk <u>teče</u> od sedmih do enih.	Jednání <u>běžela</u> celý měsíc. Vyučování <u>běží</u> od sedmi do jedné.

<sup>869</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 17. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=te%C4%8Dem+k&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=te%C4%8Dem+k&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>870</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 15. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=tekel+maraton&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=tekel+maraton&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

	15a	<b>někde</b>	V našem kině <u>běží</u> film Superman.		15b	<b>kje</b>	V kinotekah zdaj <u>teče</u> predvajanje njegovega filma.	V kinech ted' <u>běží</u> promítání jeho filmu.	
Význam <i>probíhat</i> (o ději) vyžaduje upřesnění pomocí adverbiale způsobu (13a, 13b), adverbiálního komplementu času (14a, 14b) nebo místa (15a, 15b).									
X.	Fungovat (o zařízení).								
	16a	<b>nějak</b>	Elektrárna <u>běží</u> naplno.						
	17a	<b>po nějakou dobu</b>	Opravená mraznička už <u>běží</u> tři roky.						
K významu <i>fungovat</i> (o zařízení) je potřebné v obou jazycích uvést způsob a dobu trvání, proto jsou obě slovesa doplněna adverbiale způsobu (16a, 16b) nebo adverbiálním komplementem času (17a, 17b).									
Y.	Téci, proudit.								
					18b	<b>kam</b>	Sáva <u>teče</u> v Donavo. Električni tok <u>teče</u> po žici.	Sáva <u>teče</u> do Dunaje. Elektrický proud <u>teče</u> kabelem.	
Význam <i>téci, proudit</i> české sloveso <i>běžet</i> neobsahuje, ve slovinštině se pomocí <i>teči</i> naopak vyjadřuje, a to obsazením pozice adverbiálního komplementu místa (č. 18b).									

## CHODIT / HODITI<sup>871</sup>

A.	Opakovaně se pohybovat po vlastních nohou, někam docházet.								
	1a	<b>za něčím<sup>872</sup></b>	Nemůžeš <u>chodit</u> jen za zábavou a do cirkusu. <sup>873</sup>		1b	<b>za čím<sup>874</sup></b>	Vsako pomlad <u>je hodil</u> za delom v mesto. <sup>875</sup>	Každé jaro <u>chodil</u> za prací do města.	

<sup>871</sup> Ve slovinštině je na rozdíl od češtiny možné užít pouze levovalenční pozici, kterou lze užít ve významu A. a C, a to například: *Hodim*. (Jdu) nebo *Hodita* (Chodíme spolu).

<sup>872</sup> Doplněno podle pozice in: Žele, Andreja: *Vezljivostni slovar slovenskih glagolov*, Ljubljana, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, 2008.

<sup>873</sup> Český národní korpus syn2005 - [cit. 22. 4. 2011]. Dostupný z: Bonito (za zábavou).

<sup>874</sup> Doplněno podle pozice in: Slovar slovenskega knjižnega jezika [online]. [Inštitut za slovenski jezik](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=hoditi&hs=1) Frana Ramovša [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si), Laboratorij za korpus slovenskega jezika - [cit. 23. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=hoditi&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=hoditi&hs=1). Dále jen: Slovar slovenskega knjižnega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si) - [cit. 22. 4. 2011]. Dostupný z WWW.

<sup>875</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=hoditi&hs=1) - [cit. 22. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=hoditi&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=hoditi&hs=1).

2a	<b>někde</b>	Každý den <u>chodí</u> před našim domem mládenec a čeká na Žanetu. Byl nervózní, vstal a <u>chodil</u> po kanceláři.	2b	<b>kje</b>	Vsak dan <u>so hodili</u> po istem hodilniku. <u>Hodil je</u> sem ter tja po sobi.	Každý den <u>chodili</u> po stejném chodníku. <u>Chodil po</u> pokoji sem a tam.
3a	<b>někam</b> <sup>876</sup>	I mladí lidé <u>chodí</u> do kostela. Od té doby, co jsem sám, <u>chodím</u> častěji mezi lidi.	3b	<b>kam</b> <sup>877</sup>	V mraku naj otroci <u>ne hodijo</u> ven. <sup>878</sup> Kam bosta <u>hodila</u> , saj dežuje.	Ať děti <u>nechodí</u> ven za soumraku. Kam <u>byste chodili</u> , vždyť prší.
4a	<b>někudy</b>	Vesničané <u>chodili</u> lesem, i když se tam střílelo.	4b	<b>kod</b>	<u>Hodijo</u> skozi glavna vrata ven in noter. Tod doslej še <u>nisem hodil</u> . <sup>879</sup>	<u>Chodí</u> hlavními dveřmi ven i dovnitř. Tudy <u>jsem ještě nešel</u> .
5a	<b>po nějakou dobu</b>	Výletníci často <u>chodí</u> celý den a večer pak necítí nohy.	5b	<b>koliko časa</b>	Na vrh <u>se chodi</u> cele tri ure.	Nahoru <u>se jde</u> celé tři hodiny.
6b	<b>nějak</b>	Dědovi je přes sedmdesát a ještě <u>chodí</u> bez hole.	6b	<b>kako</b>	<u>Hodi že</u> brez bergel. Akrobat <u>hodi</u> po rokah.	<u>Chodí</u> už bez berlí. Akrobat <u>chodí</u> po rukou.
7b	<b>odněkud někam</b>	Z práce <u>chodí</u> pozdě domů. Věžeň <u>chodí</u> ode dveří k oknu a zase nazpátek.	7b	<b>od kod kam</b> <sup>880</sup>	Danes <u>si</u> pa dolgo <u>hodil</u> iz šole domov. <sup>881</sup> <u>Hodili so</u> od mesta do mesta.	Dnes <u>jsi šel</u> ale dlouho ze školy domů. <u>Chodili / šli</u> od města k městu.
			8b	<b>od kod kam koliko časa</b> <sup>882</sup>	Dve dobri uri <u>sem hodil</u> od doma v mesto. <sup>883</sup>	Dvě dobré hodiny <u>jsem šel</u> z domu do města.

V prvním významu *opakovaně se pohybovat po vlastních nohou, někam docházet* jsou obě slovesa shodně doplněna pozicí objektového komplementu v instrumentálu s předložkou *za* (č. 1a, 1b), ale především pozicemi adverbálních komplementů místa (č. 2a, 2b, 3a, 3b, 4a, 4b), času (č. 5a, 5b) a způsobu (č. 6a, 6b). Obě slovesa jsou v určitých případech schopná obsazovat dvě pozice komplementů místa zároveň (č. 7a, 7b). Druhý případ, kdy čeština opět využívá sloveso *jit*, protože se znovu jedná o jednorázový děj, nastane, pokud je obsazená pozice adverbálního komplementu místa a zároveň času – *od kod kam koliko časa* (č. 8b). V češtině je totiž možné použít sloveso *chodit* jen ve smyslu *jit opakovaně* ve spojení s komplementy místa charakterizovanými otázkami *kde?*, *kam?*, *kudy?*, případně *odkud kam?*. Pozice, která vyjadřuje jednorázový děj, se nemůže vázat na sloveso *chodit*, jak tomu je v posledním případě dvou pozic adverbálních komplementů místa a času (č. 8b).

B. Konat chůzi za účelem něčím se opakovaně zabývat, někoho přivést, něco přinést.

9a	<b>pro někoho pro něco</b>	Pro pivo <u>chodí</u> vždycky nejmladší z dětí.	9b	<b>po kaj</b> <sup>884</sup>	Po cigarete <u>hodi</u> samo Janez. <sup>885</sup>	Pro cigarety <u>si chodí</u> jen Jan.
----	----------------------------	---	----	------------------------------	--	---------------------------------------

<sup>876</sup> Doplněno podle pozice in: Žele, Andreja: *Vezljivostni slovar slovenskih glagolov*, Ljubljana, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, 2008.

<sup>877</sup> Doplněno podle pozice in: Slovar slovenskega knjižnega jezika[online]. ZRC SAZU - [cit. 22. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=delati&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=delati&hs=1).

<sup>878</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika[online]. ZRC SAZU - [cit. 23. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=hoditi&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=hoditi&hs=1).

<sup>879</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika[online]. ZRC SAZU - [cit. 23. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=hoditi&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=hoditi&hs=1).

<sup>880</sup> Doplněno podle pozice in: Slovar slovenskega knjižnega jezika[online]. ZRC SAZU - [cit. 22. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=delati&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=delati&hs=1).

<sup>881</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika[online]. ZRC SAZU - [cit. 23. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=hoditi&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=hoditi&hs=1).

<sup>882</sup> Doplněno podle pozice in: Slovar slovenskega knjižnega jezika[online]. ZRC SAZU - [cit. 22. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=delati&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=delati&hs=1).

<sup>883</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika[online]. ZRC SAZU - [cit. 23. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=hoditi&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=hoditi&hs=1).

<sup>884</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Naďa - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>885</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 26. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=po+cigarete+&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=po+cigarete+&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).



10a	<b>k někomu</b>	Manžel <u>chodí</u> každý týden k lékaři.	10b	<b>k/h komu</b>	Moja žena <u>hodi</u> vsak mesec k frizerju.	Moje manželka <u>chodí</u> každý měsíc ke kadeřníkovi.
11a	<b>po něčem</b>	Obvodní lékař dnes dopoledne ordinuje a odpoledne <u>chodí</u> po pacientech. Ve Florencii <u>jsem chodila</u> celých 5 dní po památkách.	11b	<b>po čem<sup>886</sup></b>	V Ljubljani vedno <u>hodijo</u> po trgovinah. <sup>887</sup> Moja teta vedno <u>hodi</u> po obiskih, je to njen hobi. <sup>888</sup>	V Lublani <u>vždy chodí</u> po obchodech. Moje teta pořád <u>chodí</u> po návštěvách, je to její koníček.
12a	<b>s něčím</b>	<u>Chodím</u> s novinami.				
13a	<b>někam</b>	V Jihlavě <u>chodil</u> Mahler do německého gymnázia. Manžel <u>chodí</u> na výstavy, já zase na módní přehlídky. Ženy donedávna <u>chodily</u> do důchodu v 57 letech.	13b	<b>kam</b>	Upam da <u>bom hodi</u> na filozofsko fakulteto. Zelo rada <u>hodim</u> na različne razstave. Moški <u>hodijo</u> v pokojnino okrog 60 let.	Doufám, že <u>budu chodit</u> na filozofickou fakultu. Velmi ráda <u>chodím</u> na různé výstavy. Muži <u>chodí</u> do důchodu kolem 60 let.
14a	<b>za nějakým účelem</b>	Moje žena ráda <u>chodí</u> na nákupy. V neděli dopoledne <u>chodil</u> na pivo i četník. V létě <u>chodíme</u> na houby.	14b	<b>s kakšnim namenom</b>	Ob nedeljah <u>hodi</u> na izlete. Najrajši <u>hodi</u> na pevske vaje. Naša babica rada <u>hodi</u> na sprehode.	O nedělích <u>chodí</u> na výlety. Nejrady <u>chodí</u> na zpěv. Naše babička ráda <u>chodí</u> na procházky.
15a	<b>něco (u)dělat</b>	Němci občas <u>chodili</u> kontrolovat, jestli jsou všude zavřená okna. V létě <u>chodím</u> denně plavat. Studovat teologii zpravidla <u>chodí</u> věřící.	15b	<b>kaj delati (narediti)</b>	Zelo rad <u>hodi</u> lovit ptice. Moj oče <u>hodi</u> zelo pozno spat. <sup>889</sup> Poleti <u>hodim</u> pomagat obirat hmelj. <sup>890</sup>	Velmi rád <u>chodí</u> lovit ptáky. Můj otec <u>chodí</u> velmi pozdě spát. V létě <u>chodím</u> pomáhat česat chmel.
16a	<b>pro něco k někomu</b>	Klienti ke mně <u>chodí</u> pro radu.	16b	<b>po kaj k/h komu</b>	Po mleko <u>hodim</u> h kmetu.	Pro mléko <u>chodím</u> k farmářům.
17a	<b>pro někoho někam pro něco někam</b>	Pro Pěťu <u>chodí</u> do školky nejčastěji táta. Pro potvrzení <u>chodíme</u> na obecní úřad.	17b	<b>po koga kam po kaj kam<sup>891</sup></b>	Po očeta mora <u>hoditi</u> v gostilno vsak večer. <sup>892</sup> Skoraj vsak dan je <u>hodi</u> po kruh v trgovino. <sup>893</sup>	Pro otce musí <u>chodit</u> do hospody každý večer. Skoro každý den <u>chodil</u> pro chleba do obchodu.
18a	<b>s něčím někam</b>	Za války <u>chodil</u> na gestapo s udáními.	18b	<b>s/z čím kam</b>	<u>Hodil</u> je z vsem na magistrat.	<u>Chodil</u> se vším na magistrát.
19.1a	<b>s něčím k někomu</b>	Dana pořád <u>chodila</u> k vedoucímu se stížnostmi.	19b	<b>s/z čím k/h komu</b>	S svojimi problemi je <u>hodila</u> k psihiatru.	Se svými problémy <u>chodila</u> k psychiatrovi.
19.2a	<b>s něčím za někým</b>	S nepříjemnými zprávami Jiřina raději za svými rodiči <u>nechodila</u> .				

<sup>886</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Naďa - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>887</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 23. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=po+trgovinah&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=po+trgovinah&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>888</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 23. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=po+obiskih&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=po+obiskih&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>889</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 23. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=hoditi&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=hoditi&hs=1).

<sup>890</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 23. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=hoditi&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=hoditi&hs=1).

<sup>891</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Naďa - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>892</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 26. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=po+o%C4%8Deta&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=po+o%C4%8Deta&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>893</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 23. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=hoditi&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=hoditi&hs=1).

	20a	<i>kvůli něčemu někam</i> <sup>894</sup>	Kvůli zlepšení kondice <u>budu chodit</u> do posilovny. <sup>895</sup>		20b	<i>zaradi česa kam</i> <sup>896</sup>	<u>Hodili so</u> zaradi tega na urad cel mesec. <sup>897</sup>	<u>Chodili</u> kvůli tomu na úřad celý měsíc.
	21a	<i>kvůli něčemu po něčem</i> <sup>898</sup>	Kvůli mé nešťastně zlomené noze <u>jsem chodil</u> pořád po doktorech. <sup>899</sup>		21b	<i>zaradi česa po čem</i> <sup>900</sup>	<u>Hodila je</u> zaradi krila po trgovinah. <sup>901</sup>	<u>Chodila</u> kvůli sukni po obchodech.
<p>Ve významu <i>konat chůzi za účelem něčím se opakovaně zabývat, někoho přivést, něco přinést</i> jsou obě slovesa doplněna pozicí objektového komplementu v akuzativu s předložkou <i>pro/po</i> (č. 9a, 9b), v dativu s předložkou <i>k/h</i> (č. 10a, 10b) a v lokálu s předložkou <i>po</i> (č. 11a, 11b). Pouze české sloveso potom otevírá pozici v instrumentálu s předložkou <i>s</i> (č. 12a). Obě slovesa dále využívají pozici adverbialního komplementu místa (č. 13a, 13b), účelu (č. 14a, 14b) nebo pozici objektového komplementu ve formě infinitivu (č. 15a, 15b). Ve valenčních polích obou sloves se dále nachází valenční člen v akuzativu s předložkou <i>pro/po</i> otevřený spolu s členem v dativu s předložkou <i>k/h</i> (č. 16a, 16b) nebo místo pozice v dativu bez předložky slovesa kladou pozici adverbialního komplementu místa (č. 17a, 17b). Slovinské sloveso neotevírá pozici objektového komplementu v instrumentálu, ale pokud se tato pozice obsazuje spolu s adverbialním komplementem místa, je tato pozice možná (č. 18b), stejně jako v češtině (č. 18a). Valenční člen v instrumentálu s předložkou <i>s/z</i> je ještě možné otevírat spolu s valenčním členem v dativu s předložkou <i>k/h</i> (č. 19.1a, 19b), v češtině je navíc možné v tomto smyslu místo pozice v dativu použít valenční člen v instrumentálu s předložkou <i>za</i> (č. 19.2a). Obě slovesa dále otevírají dvě pozice, kde se v češtině opakuje adverbiale ve formě substantiva v dativu s předložkou <i>kvůli</i>, a ve slovinské v genitivu s předložkou <i>zaradi</i>. Druhé pozice ve valenčním poli jsou potom stejné – adverbialní komplement místa (č. 20a, 20b) nebo objektový komplement v lokálu s předložkou <i>po</i> (č. 21a, 21b).</p>								
C.	Mít milostný poměr.							
	22a	<i>s někým</i>	Dušan nejdřív <u>chodil</u> s Jarmilou, teď <u>chodí</u> se Šárkou.		22b	<i>s/z kom</i>	Že tri leta <u>hodi</u> z njo. <sup>902</sup>	Už s ní <u>chodí</u> tři roky.
	23a	<i>nějak</i> <sup>903</sup>	Petr a Anežka se mají rádi, <u>chodí</u> spolu.		23b	<i>kako</i> <sup>904</sup>	Kratek čas <u>hodita</u> skupaj. <sup>905</sup>	<u>Chodí</u> spolu krátce.
	24a	<i>nějak po nějakou dobu</i>	<u>Chodí</u> spolu už pět měsíců.		24b	<i>kako koliko časa</i> <sup>906</sup>	<u>Hodita</u> skupaj že tri leta. <sup>907</sup>	<u>Chodí</u> spolu už tři roky.
<p>Význam <i>mít milostný poměr</i> obě slovesa vyjadřují obsazením pozice objektového komplementu v instrumentálu s předložkou <i>s/z</i> (č. 22a, 22b), adverbialního komplementu způsobu (č. 23a, 23b) nebo obsazením posledně zmíněného adverbialního komplementu a adverbiale času (č. 24a, 24b).</p>								

<sup>894</sup> Doplněno podle pozice in: Žele, Andreja: *Vezljivostni slovar slovenskih glagolov*, Ljubljana, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, 2008.

<sup>895</sup> Český národní korpus syn2005 - [cit. 22. 4. 2011]. Dostupný z: Bonito (kvůli zlepšení kondice).

<sup>896</sup> Doplněno na základě konzultace s rodilými slovinskými mluvčími.

<sup>897</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 2. 6. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=zaradi+tega+&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=zaradi+tega+&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>898</sup> Doplněno podle pozice in: Žele, Andreja: *Vezljivostni slovar slovenskih glagolov*, Ljubljana, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, 2008.

<sup>899</sup> Český národní korpus syn2005 - [cit. 22. 4. 2011]. Dostupný z: Bonito (kvůli).

<sup>900</sup> Doplněno na základě konzultace s rodilými slovinskými mluvčími.

<sup>901</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 2. 6. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=zaradi+&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=zaradi+&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>902</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 23. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=hoditi&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=hoditi&hs=1).

<sup>903</sup> Doplněno podle pozice in: Žele, Andreja: *Vezljivostni slovar slovenskih glagolov*, Ljubljana, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, 2008.

<sup>904</sup> Doplněno podle pozice in: Slovar slovenskega knjižnega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 22. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=delati&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=delati&hs=1).

<sup>905</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 23. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=hoditi&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=hoditi&hs=1).

<sup>906</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Naďa - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>907</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 23. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=hodita+skupaj&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=hodita+skupaj&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

D.	Být nějak upraven, v nějakém stavu, nosit něco.			
25a	nějaký	Pan radní <u>chodil</u> vždycky upravený. Celé dny <u>chodí</u> zamyšlený. Paní Eliška už <u>chodí</u> hodně shrbená.	25b	kakšen <sup>908</sup> Hodi slabo oblečen. <sup>909</sup> Najrajši <u>hodi</u> bos. <sup>910</sup> Chodí špatně oblečený. Nejradši <u>chodí</u> bos.
26a	nějak	Marek <u>chodí</u> celou zimu bez čepice.	26b	kako Naš oče poleti <u>hodi</u> brez srajce. Vdova <u>hodi</u> v črnem. Náš otec v létě <u>chodí</u> bez košile. Vdova <u>chodí</u> v černém.
V sémantickém okruhu nazvaném <i>být nějak upraven, v nějakém stavu, nosit něco</i> obě slovesa otevírají pozici komplementu kvalifikačního ve tvaru adjektiva v nominativu (č. 25a, 25b) a adverbialního komplementu způsobu (č. 26a, 26b).				
E.	Být někam dopravován.			
27a	někam	Pošta <u>chodí</u> i na samoty.	27b	kam <sup>911</sup> Na račun mi <u>hodi</u> premalo denarja. <sup>912</sup> Na účet mi <u>chodí</u> příliš málo peněz.
28a	nějak	Zprávy <u>chodily</u> čím dál řídkěji.	28b	kako Pošta <u>hodi</u> pozno. Pošta <u>chodí</u> pozdě.
			29b	koliko časa Pismo <u>je hodilo</u> tri dni. Dopis <u>šel</u> tři dny.
30a	někam nějak	Noviny sem <u>chodí</u> denně.	30b	kam kako <sup>913</sup> Pošta k nam domov <u>hodi</u> enkrat na teden. <sup>914</sup> Pošta k nám domů <u>chodí</u> jednou týdně.
Ve významu <i>být někam dopravován</i> jsou obě slovesa doplněna adverbialním komplementem místa (č. 27a, 27b) a adverbiale způsobu (č. 28a, 28b). Pozici adverbialního komplementu času otevírá pouze slovínské sloveso (č. 29b), v češtině je třeba tento význam vyjádřit slovesem <i>jít</i> . Obě slovesa také otevírají zároveň pozice adverbialního komplementu místa a způsobu (č. 30a, 30b).				
Y.	Přepravovat se dopravním prostředkem.			
			31b	s/z čim <sup>915</sup> Vsak dan <u>hodim</u> z avtobusom ali z vlakom. <sup>916</sup> Každý den <u>jezdím</u> autobusem nebo vlakem.
			32b	za čim s/z čim <sup>917</sup> Vsako pomlad <u>je hodil</u> za delom Každé jaro <u>jezdil</u> za prací do města

<sup>908</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Naďa - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>909</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 23. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=Hodi++&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=Hodi++&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>910</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 23. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=hoditi&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=hoditi&hs=1).

<sup>911</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Naďa - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>912</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 23. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=Hodi++&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=Hodi++&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>913</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Naďa - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>914</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 23. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=Hodi++&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=Hodi++&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>915</sup> Doplněno podle pozice in: Slovar slovenskega knjižnega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 22. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=delati&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=delati&hs=1).

<sup>916</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 23. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=hoditi&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=hoditi&hs=1).

					v město z vlakom. <sup>918</sup>	vlakem.
			33b	<b>kje s/z čim</b>	Vsak dan <u>so hodili</u> po isti cesti s kolesom. <sup>919</sup>	Každý den <u>jezdil</u> po stejné silnici na kole.
			34b	<b>kam s/z čim</b> <sup>920</sup>	Vsak dan <u>hodi</u> z avtobusom v šolo. <sup>921</sup>	Každý den <u>jezdí</u> do školy autobusem.

Význam *přepřevovat se dopravním prostředkem* obsahuje pouze slovinské sloveso *hoditi*, které otevírá pozice objektového komplementu v instrumentálu s předložkou *s/z* (č. 31b) a poté spolu s uvedeným komplementem ještě jednu pozici objektového komplementu v instrumentálu, ale s předložkou *za* (č. 32b), nebo druhou pozici obsazuje adverbialním komplementem místa (č. 33b, 34b).

## JÍT / ITI (SE)

A.	Pohybovat se po vlastních nohou, za nějakým účelem.					
1a	<b>pro někoho pro něco</b>	Šel už někdo pro doktora? Monika <u>šla</u> pro pivo.	1b	<b>po koga po kaj</b>	Moram <u>iti</u> po zdravníka. <sup>922</sup> Deklica je <u>šla</u> v trgovino po kruh. <sup>923</sup>	Musím <u>jít</u> pro doktora. Dívka <u>šla</u> do obchodu pro chleba.
2a	<b>někde</b>	Po náměstí <u>jde</u> skupina cizinců. Támhle <u>jdou</u> , už <u>jsme</u> měla strach.	2b	<b>kje</b> <sup>924</sup>	<u>Šel je</u> po prehodu za pešce.	<u>Šel</u> po přechodu pro pešce.
3a	<b>někudy</b>	<u>Šli jsme</u> skoro přes celou vesnici. Proč <u>jdeš</u> tím blátem?	3b	<b>kod</b>	Ta mesec <u>nismo</u> nič <u>šli</u> skozi gozd. <sup>925</sup>	Ten měsíc <u>jsme</u> ještě vůbec <u>nešli</u> lesem.
4a	<b>někam</b>	<u>Jděte</u> zatím do předsíně.	4b	<b>kam</b>	Žival je <u>šla</u> v gozd. <u>Šli so</u> na Triglav.	Zvíře <u>šlo</u> do lesa. <u>Šli</u> na Triglav.
5a	<b>odněkud</b> <sup>926</sup>	<u>Šel</u> z lesa sám.	5b	<b>od kod</b>	<u>Šel je</u> z doma.	<u>Šel</u> z domu.
6a	<b>po nějakou dobu</b>	<u>Šli jsme</u> celý den, byli jsme unaveni.				
7a	<b>nějak</b>	<u>Šla jsem</u> pěšky.	7b	<b>kako</b> <sup>927</sup>	Molče <u>sta šla</u> . <sup>928</sup>	Mlčky <u>jste šli</u> .
8a	<b>za nějakým účelem</b>	<u>Šli jsme</u> na procházku.	8b	<b>s kakšnim namenom</b> <sup>929</sup>	<u>Šel je</u> k sorodnikom na obisk.	<u>Šel</u> k příbuzným na návštěvu.

<sup>917</sup> Doplněno podle pozice in: Slovar slovenskega knjižnega jezika[online]. ZRC SAZU - [cit. 22. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=delati&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=delati&hs=1).

<sup>918</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika[online]. ZRC SAZU - [cit. 23. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=hoditi&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=hoditi&hs=1).

<sup>919</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 23. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=so+hodili+po+&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sow=1&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=so+hodili+po+&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sow=1&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>920</sup> Doplněno podle pozice in: Slovar slovenskega knjižnega jezika[online]. ZRC SAZU - [cit. 22. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=delati&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=delati&hs=1).

<sup>921</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 24. 7. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=hodi+z+avtobusom&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sow=1&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=hodi+z+avtobusom&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sow=1&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>922</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika[online]. ZRC SAZU - [cit. 26. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=iti&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=iti&hs=1).

<sup>923</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 17. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=%C5%A1la+v+trgovino&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=%C5%A1la+v+trgovino&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>924</sup> Doplněno podle pozice in: Žele, Andreja: *Vezljivostni slovar slovenskih glagolov*. Ljubljana, Inštit za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, 2008.

<sup>925</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 16. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=%C5%A1li+%C4%8Dez&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=%C5%A1li+%C4%8Dez&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>926</sup> Doplněno podle pozice in: Žele, Andreja: *Vezljivostni slovar slovenskih glagolov*. Ljubljana, Inštit za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, 2008.

<sup>927</sup> Doplněno podle pozice in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana - Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>928</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika[online]. ZRC SAZU - [cit. 26. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=iti&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=iti&hs=1).

<sup>929</sup> Doplněno podle pozice in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana - Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

		Zvonili, tak <u>jsem šla</u> otevřít.			<u>Šli so</u> nakupovat.	<u>Šli</u> nakupovat.		
9a	<b>s něčím někam</b>	S návrhem smlouvy <u>jde</u> nejprve k právníkovi. <u>Jdu se</u> žádostí na obecní úřad.		9b	<b>s/z čím kam</b> <sup>930</sup>	<u>Šli so</u> s škafoem na glavi v gozd nabirat maline. <sup>931</sup>	<u>Šli</u> s kbelíkem na hlavě do lesa sbírat maliny.	
10a	<b>na někoho s něčím</b>	Hlídač <u>šel</u> na kluka s holí.		10b	<b>na koga s/z čím</b> <sup>932</sup>	Martin Krpan <u>je šel</u> s kijem in mesarico na Brdavsca. <sup>933</sup>	Martin Krpan <u>šel</u> s kyjem a se sekerou na Brdause.	
<p>V základním sémantickém okruhu obou sloves, který je nazván <i>pohybovat se po vlastních nohou, za nějakým účelem</i> obě slovesa otevírají pozici objektového komplementu v akuzativu s předložkou <i>pro/po</i> (č. 1a, 1b) a adverbialního komplementu místa (č. 2a, 2b, 3a, 3b, 4a, 4b, 5a, 5b). Pouze české sloveso <i>jít</i> obsazuje pozici adverbialního komplementu času (č. 6a, 6b). Obě slovesa potom využívají pozici adverbialního komplementu způsobu (č. 7a, 7b) a adverbiale účelu (č. 8a, 8b). Obě také zároveň otevírají pozici objektového komplementu v instrumentálu s předložkou <i>s/z</i> a adverbialního komplementu místa (č. 9a, 9b) nebo na místo tohoto komplementu kladou objektový komplement v akuzativu s předložkou <i>na</i> (č. 10a, 10b).</p>								
B.	Volit zaměstnání, činnost, přidat se do nějaké skupiny.							
	11a	<b>k někomu</b> <sup>934</sup>	Pavel <u>půjde</u> k policistům. <sup>935</sup>		11b	<b>k/h komu</b>	<u>Šel je</u> k partizanom.	<u>Šel</u> k partyzánům.
	12a	<b>mezi někoho</b> <sup>936</sup>	<u>Šel</u> mezi nás.		12b	<b>med koga</b>	<u>Šel je</u> med potapljače.	<u>Šel</u> mezi potápěče.
	13a	<b>s někým</b> <sup>937</sup>	Náš syn <u>šel</u> s vojáky. <sup>938</sup>		13b	<b>s/z kom</b>	Gino <u>je šel</u> s partizani. <sup>939</sup>	Gino <u>šel</u> s partyzány.
	14a	<b>něco dělat</b>	Po skončení školy <u>jde</u> pracovat.		14b	<b>delati kaj</b> <sup>940</sup>	<u>Šli so</u> večkrat plesat.	Vícekrát <u>šli</u> tančit.
	15a	<b>někam</b>	Kristýna <u>půjde</u> asi na konzervatoř.		15b	<b>kam</b>	Rada bi <u>šla</u> na univerzo. <sup>941</sup>	Ráda bych <u>šla</u> na vysokou školu.
<p>Ve smyslu <i>volit zaměstnání, činnost, přidat se do nějaké skupiny</i> jsou obě slovesa doplněna objektovým komplementem v dativu s předložkou <i>k/h</i> (č. 11a, 11b), v akuzativu s předložkou <i>mezi/med</i> (č. 12a, 12b), v instrumentálu s předložkou <i>s/z</i> (č. 13a, 13b) nebo má komplement objektový podobu infinitivu (č. 14a, 14b). Obě slovesa také využívají pozici adverbialního komplementu místa (č. 15a, 15b).</p>								
C.	Probíhat (o ději).							
	16a	<b>někde</b> <sup>942</sup>	Na té stanici <u>jde</u> ten seriál pořád		16b	<b>kje</b>	Gibanje <u>gre</u> v krogu.	Pohyb <u>jde</u> v kruhu.

<sup>930</sup> Doplněno podle pozice in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>931</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 16. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=%C5%A1li+s&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=%C5%A1li+s&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>932</sup> Doplněno podle pozice in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>933</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 16. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=%C5%A1el+na&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=%C5%A1el+na&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>934</sup> Doplněno podle pozice in: Žele, Andreja: *Vezljivostni slovar slovenskih glagolov*, Ljubljana, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, 2008.

<sup>935</sup> Český národní korpus syn2005 - [cit. 26. 4. 2011]. Dostupný z: Bonito (půjde k).

<sup>936</sup> Doplněno podle pozice in: Žele, Andreja: *Vezljivostni slovar slovenskih glagolov*, Ljubljana, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, 2008.

<sup>937</sup> Doplněno podle pozice in: Žele, Andreja: *Vezljivostni slovar slovenskih glagolov*, Ljubljana, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, 2008.

<sup>938</sup> Český národní korpus syn2005 - [cit. 26. 4. 2011]. Dostupný z: Bonito (šel s).

<sup>939</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 26. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=iti&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=iti&hs=1).

<sup>940</sup> Doplněno podle pozice in: Žele, Andreja: *Vezljivostni slovar slovenskih glagolov*, Ljubljana, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, 2008.

<sup>941</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 16. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=na+univerzo&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=na+univerzo&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

			dokola. <sup>943</sup>				
	17a	<b>po nějakou dobu</b> <sup>944</sup>	Ten seriál <u>jde</u> už dva měsíce. <sup>945</sup>				
Aby obě slovesa vyjádřila význam <i>probíhat</i> (o ději), obsazují pozici adverbialního komplementu místa (č. 16a, 16b). České sloveso potom ještě využívá pozici adverbialního komplementu času (č. 17a).							
D.	Přibližovat se, šířit se, směřovat, vést.						
	18a	<b>někam</b>	<u>Jdou</u> sem hroživé mraky. Zavři dveře, ať sem <u>nejde</u> pára. Okna <u>jdou</u> do zahrady.	18b	<b>kam</b>	Rdeča armada že <u>gre</u> na Madžarsko. <sup>946</sup> Kri <u>gre</u> od srca po vsem telesu. Vrata <u>gredo</u> na dvorišče.	Rudá armáda už <u>jde</u> do Maďarska. Krev <u>jde</u> od srdce po celém těle. Dveře <u>jdou</u> do dvora.
	19a	<b>odněkud</b>	Od jihu <u>jde</u> bouřka. Od moře <u>jde</u> příjemně vlhý vzduch.	19b	<b>od kod</b>	Iz dimnika <u>gre</u> dim. Od pečenke <u>je šel</u> prijeten vonj.	Z komína <u>jde</u> kouř. Od pečeně <u>šla</u> příjemná vůně.
	20a	<b>někudy</b>	Cesta <u>jde</u> lesem.	20b	<b>kod</b> <sup>947</sup>	Železnica <u>gre</u> mimo tistega kraja <sup>948</sup>	Železnice <u>jde</u> tím krajem.
Ve významu <i>přibližovat se</i> , <i>šířit se</i> , <i>směřovat</i> , <i>vést</i> jsou obě slovesa doplněna pozicí adverbialního komplementu místa (č. 18a, 18b, 19a, 19b, 20a, 20b).							
E.	Dařit se / nedařit se.						
	21a	<b>někomu</b>	<u>Jde</u> mu pletení a háčkování.	21b	<b>komu</b> <sup>949</sup>	Matematika mu <u>ne gre</u> .	Matematika mu <u>nejde</u> .
	22a	<b>nějak</b>	Obchody <u>jdou</u> mizerně. Uzdravování <u>jde</u> pomalu.	22b	<b>kako</b>	Posli <u>grejo</u> dobro. Tako <u>ne bo</u> več moglo <u>iti</u> .	Obchody <u>jdou</u> dobře. Tak to už <u>nebude možné</u> .
	23a	<b>někomu nějak</b>	Sledování televize mu <u>jde</u> dobře, ale pomáhání ne.	23b	<b>komu kako</b>	<u>Gre</u> mu to dobro.	<u>Jde</u> mu to dobře.
K vyjádření významu <i>dařit se</i> nebo <i>nedařit se</i> obě slovesa používají pozici objektového komplementu v nepředložkovém dativu (č. 21a, 21b) a adverbialé způsobu (č. 22a, 22b) nebo tyto pozice otevírají zároveň (č. 23a, 23b).							
F.	Být možné.						

<sup>942</sup> Doplněno analogicky podle slovesa *bežet/teči*, zkontrolováno s rodilými mluvčími.

<sup>943</sup> Český národní korpus syn2005 - [cit. 26. 4. 2011]. Dostupný z: Bonito (jde).

<sup>944</sup> Doplněno analogicky podle slovesa *bežet/teči*, zkontrolováno s rodilými mluvčími.

<sup>945</sup> Český národní korpus syn2005 - [cit. 26. 4. 2011]. Dostupný z: Bonito (jde).

<sup>946</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 16. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=armada&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=armada&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>947</sup> Doplněno podle pozice in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>948</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 26. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=iti&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=iti&hs=1).

<sup>949</sup> Doplněno podle pozice in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

	24a	<b>něco dělat</b>	<u>Jde</u> to okno vůbec otvírat?				
	25a	<b>něco udělat nějak</b>	<u>Nešlo by</u> to udělat jinak?				
	26a	<b>aby</b>	To <u>by nešlo</u> , aby sis dělal, co tě napadne.	26b	<b>da bi / da</b>	<u>Ne gre</u> , da bi jaz samo delal. <u>Ne gre</u> , da samo delam.	<u>Nejde</u> , abych jen pracoval. <u>Nejde</u> , abych jen pracoval.

Význam *být možné* dokáže vyjádřit pouze české sloveso, slovinské *iti* jen okrajově. České sloveso otevírá pozici objektového komplementu v podobě infinitivu (č. 24a), která se případně ještě obsazuje spolu s adverbialie způsobu (č. 25a). Ve valenčním poli obou sloves se potom nachází vedlejší věta spojková se spojkou *aby/da bi, da* (č. 26a, 26b).

G.	Hodit se.							
	27a	<b>něco k něčemu</b> <sup>950</sup>	<u>Jde</u> vůbec ta sukně k té halence?		27b	<b>kaj k/h čemu</b>	K tej obleki <u>ne gre</u> do viskoki čevlji.	K tomu oblečení <u>nejdou</u> vysoké boty.
	28a	<b>něco někomu k něčemu</b> <sup>951</sup>	<u>Jde</u> ti to k očím. <sup>952</sup>		28b	<b>kaj komu k/h čemu</b> <sup>953</sup>	Ali mi <u>gre</u> ta klobuk k plašču? <sup>954</sup>	<u>Jde</u> mi ten klobouk k pláští?

Význam *hodit se* se u obou sloves vyjadřuje doplněním pozice objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu a v dativu s předložkou *k/h* (č. 27a, 27b). K těmto pozicím se ještě může přidat objektový komplement v nepředložkovém dativu (č. 28a, 28b).

H.	Jednat se o něco.							
	29a	<b>o někoho o něco</b>	<u>Jde</u> o skutečně dobrého autora. <u>Šlo</u> o pozoruhodné dílo.		29b	<b>za koga za kaj</b>	Kadar <u>gre</u> za človeka, se je treba potruditi. <u>Šlo je</u> za biti ali ne biti.	Když <u>jde</u> o člověka, je třeba se snažit. <u>Šlo</u> o bytí nebo nebytí.
	30a	<b>někomu o něco</b>	Týmu vědců <u>jde</u> dnes o polární medvědy. O co vám <u>jde</u> ?		30b	<b>komu za kaj</b>	Njemu <u>ni šlo</u> za zanemarjanje službene dolžnosti.	Jemu <u>nešlo</u> o zanedbávání pracovní povinnosti.

Smysl *jednat se o něco* se vyjadřuje oběma slovesy obsazením pozice v akuzativu s předložkou *o/za* (č. 29a, 29b), ke které se může přidat pozice v nepředložkovém dativu (č. 30a, 30b).

CH.	Chtít uskutečnit <sup>955</sup>						
-----	---------------------------------	--	--	--	--	--	--

<sup>950</sup> Doplněno podle pozice in: Žele, Andreja: *Vežljivostni slovar slovenskih glagolov*, Ljubljana, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, 2008.

<sup>951</sup> Doplněno podle pozice in: Žele, Andreja: *Vežljivostni slovar slovenskih glagolov*, Ljubljana, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, 2008.

<sup>952</sup> Český národní korpus syn2005 - [cit. 26. 4. 2011]. Dostupný z: Bonito (jde).

<sup>953</sup> Doplněno podle pozice in: Svozilová, Naďa - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>954</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 30. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=mi+gre+&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=mi+gre+&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>955</sup> Ve smyslu *chtít uskutečnit nějakou akci* jde o novější vyjádření.



	31a	<b>do něčeho</b>	Ještě si rozmyslím, jestli do toho <u>půjdu</u> . <u>Šli</u> vůbec někdy vojáci dobrovolně do války?		31b	<b>v kaj</b>	Razložili so, zakaj <u>so šli</u> v revolucijo. <sup>956</sup> Za to stvar država <u>ne bo šla</u> v vojno.	Vysvětlili, proč <u>šli</u> do revoluce. Kvůli té věci země <u>nepůjde</u> do války.
	32a	<b>do něčeho s někým</b>	S tebou do toho <u>jdu</u> .		32b	<b>v kaj s/z kom</b> <sup>957</sup>	S teboj <u>ne bom šla</u> v to. <sup>958</sup>	S tebou do toho <u>nepůjdu</u> .
<p>Ve smyslu <i>chtít uskutečnit</i> české sloveso otevírá pozici objektového komplementu v genitivu s předložkou <i>do</i> (č. 33a), kdežto slovinské obsazuje pozici v akuzativu s předložkou <i>v</i> (č. 31b). Obě slovesa pak tyto své pozice doplňují ještě objektovým komplementem v instrumentálu s předložkou <i>s/z</i> (č. 32a, 32b).</p>								
I.	Zastávat určitou funkci, zaměstnání.							
	33a	<b>za někoho</b>	Já bych chtěla <u>jít</u> za družičku.		33b	<b>za koga</b>	Rad bi <u>šel</u> za pričo.	Rád bych <u>šel</u> za svědka.
	34a	<b>někomu za někoho</b>	Rád ti <u>půjdu</u> za svědka.		34b	<b>komu za koga</b>	Janez se bo poročil in jaz <u>bom</u> mu <u>šel</u> za pričo.	Jan se bude ženit a já mu <u>půjdu</u> za svědka.
<p>K vyjádření smyslu <i>zastávat určitou funkci, zaměstnání</i> obě slovesa používají pozici objektového komplementu v akuzativu s předložkou <i>za</i> (č. 33a, 33b), kterou případně otevírají spolu s pozicí v nepředložkovém dativu (č. 34a, 34b).</p>								
X <sub>1</sub> .	Být někam dopravován.							
	35a	<b>někam nějak</b>	Doporučená zásilka tam <u>jde</u> rychleji než obyčejný dopis.					
	36a	<b>někam po nějakou dobu</b>	Pošta tam <u>jde</u> týdny.					
<p>Význam <i>být někam dopravován</i> vyjadřuje jen české <i>jít</i>, a to obsazením pozice adverbialního komplementu místa a adverbiale způsobu (č. 35a) nebo místo adverbiale způsobu používá adverbialní komplement času (č. 36a). Ve slovinštině by se tento význam vyjadřoval pomocí slovesa <i>hoditi</i>.</p>								
X <sub>2</sub> .	Fungovat (o zařízení).							
	37a	<b>nějak</b>	Motor našeho auta <u>jde</u> jako hodinky.					
	38a	<b>po nějakou dobu</b> <sup>959</sup>	Internet nám <u>nejde</u> už dva dny. <sup>960</sup>					

<sup>956</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika[online]. ZRC SAZU - [cit. 26. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=iti&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=iti&hs=1).

<sup>957</sup> Doplněno podle pozice in: Svozilová, Naďa - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>958</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 30. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=%C5%A1la+v+to&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=%C5%A1la+v+to&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).



Ve významu <i>fungovat</i> (o zařízení) je české sloveso doplněno pomocí adverbialie způsobu (č. 37a) nebo času (č. 38a).							
Y <sub>1</sub> .	Náležet, patřit, připadat, vejít se, pasovat.						
				39b	<b>komu čemu</b>	Njemu <u>gre</u> zahvala. Delež <u>gre</u> podjetju.	<u>Patří</u> mu poděkování. Podíl <u>připadá</u> společnosti.
				40b	<b>kam</b>	V sobo <u>gresta</u> le miza in kavč. Ta ključ <u>gre</u> v ključavnico. Te rokavice <u>ne gredo</u> na njegove roke.	Do místnosti <u>se vejde</u> jen stůl a gauč. Ten klíč <u>se vejde</u> do klíčové dírky. Ty rukavice na jeho ruce <u>nepasují</u> .
Význam <i>náležet, patřit, připadat, vejít se, pasovat</i> v češtině nelze vyjádřit pomocí slovesa <i>ít</i> . Sloveso <i>iti</i> k jejich vyjádření používá pozici objektového komplementu v nepředložkovém dativu (č. 39b) nebo pozici adverbialního komplementu místa (č. 40b).							
Y <sub>2</sub> .	Hrát si na něco, vydávat se za někoho.						
				41b	<b>koga kaj</b>	<u>Gre se</u> znastvenika. <u>Gredo se</u> umetnost. kaj <u>se pa greste</u> ? <sup>961</sup>	<u>Hraje si</u> na vědce. <u>Hrají si</u> na umění. Na co <u>si hrajete</u> ?
K vyjádření významu <i>hrát si na něco, vydávat se za někoho</i> slovinské sloveso využívá pozice objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 41b). Sloveso <i>iti</i> je v tomto významu v reflexivním tvaru se zájmenem <i>se</i> .							
Y <sub>3</sub> .	Přepravovat se dopravním prostředkem.						
				42b	<b>s/z čim</b> <sup>962</sup>	<u>Šel sem</u> z avtom. <sup>963</sup>	<u>Jel jsem</u> autem.
				43b	<b>kje</b> <sup>964</sup>	Po avtocesti <u>je šel</u> 156km/h. <sup>965</sup>	Po dálnici <u>jel</u> 156 km/h.
				44b	<b>kam kod</b>	Na morje <u>sno šli</u> skozi visoke gore. <sup>966</sup>	<u>Jeli jsme</u> k moři přes vysoké hory.

<sup>959</sup> Doplněno analogicky podle slovesa *bežet/teči*, zkontrolováno s rodilými mluvčími.

<sup>960</sup> Český národní korpus syn2005 - [cit. 26. 4. 2011]. Dostupný z: Bonito (nejde).

<sup>961</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika[online]. ZRC SAZU - [cit. 26. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=iti&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=iti&hs=1).

<sup>962</sup> Doplněno podle pozice in: Slovar slovenskega knjižnega jezika[online]. ZRC SAZU - [cit. 22. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=delati&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=delati&hs=1).

<sup>963</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika[online]. ZRC SAZU - [cit. 26. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=iti&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=iti&hs=1).

<sup>964</sup> Doplněno podle pozice in: Žele, Andreja: *Vezljivostni slovar slovenskih glagolov*, Ljubljana, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, 2008.

<sup>965</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 24. 7. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=je+%C5%A1el&c1m=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sow=1&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=je+%C5%A1el&c1m=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sow=1&sel=%28all%29&name=a_si).

				45b	<b>kam s kakšnim namenom</b> <sup>967</sup>	Šel je v Ameriko na obisk. <sup>968</sup> Šli so po nakupih v Italijo. <sup>969</sup>	Letěl do Ameriky na návštěvu. Jeli nakupovat do Itálie.
				46b	<b>po koga s/z čim po kaj s/z čim</b>	Moram iti po zdravnika z avtom. <sup>970</sup> Mati je šla po avto v Nemčijo. <sup>971</sup>	Musím jet pro doktora autem. Matka si jela do Německa pro auto.
				47b	<b>kam s/z čim</b>	V Julijske Alpe smo šli z vlakom.	Do Julských Alp jsme jeli vlakem.
				48b	<b>od kod s/z čim</b>	Z Maribora je šel z vlakom. <sup>972</sup>	Z Mariboru odjel vlakem.
				49b	<b>kako s/z čim</b> <sup>973</sup>	Šel je z avtom prehitro. <sup>974</sup>	Jel autem příliš rychle.

Slovenské sloveso *iti* obsahuje také význam *přepřevovat se dopravním prostředkem*, kde obsazuje pozici objektového komplementu v instrumentálu s předložkou *s/z* (č. 42b) nebo adverbialního komplementu místa (č. 43b). Tento adverbialní komplement se může ve valenčním poli slovesa objevovat dvakrát (č. 44b) nebo spolu s adverbiale účelu (č. 45b). Slovenské sloveso také otevírá zároveň pozici objektového komplementu v akuzativu s předložkou *po* a pozici v instrumentálu s předložkou *s/z* (č. 46b). Spolu s touto pozicí v instrumentálu se také ve valenčním poli slovesa nachází adverbialní komplement místa (č. 47b). Zmíněná pozice v instrumentálu se také objevuje spolu s adverbialním komplementem místa (č. 48b) nebo spolu s adverbiale způsobu (č. 49b).

## PŘIJÍT / PRITI

A.	Chůzí se dostat, vyzvednout si.						
1a	<b>pro někoho pro něco</b>	Pro souseda (si) <u>přišla</u> policie. Pro mléko (si) dnes <u>přišla</u> Jiřina.	1b	<b>po koga po kaj</b> <sup>975</sup>	Po otroka je <u>přišla</u> mama v vrtec. <sup>976</sup> Po paket je <u>přišla</u> na poštu Žana. <sup>977</sup>	Matka <u>přišla</u> pro dítě do školky. Pro balík <u>přišla</u> na poštu Žana.	
2a	<b>něco udělat</b>	<u>Přišli</u> jsme si prohlédnout vaši zahradu.	2b	<b>kaj narediti</b>	<u>Přišel</u> je mu odpret.	<u>Přišel</u> mu otevřít.	
3a	<b>nějaký</b>	Výletníci <u>přišli</u> unavení a hladoví.	3b	<b>kakšen</b>	<u>Přišel</u> je prestrašen. <sup>978</sup>	<u>Přišel</u> vystrašený.	
4a	<b>někam</b>	<u>Přijď</u> domů.	4b	<b>kam</b>	<u>Přišli</u> so pred dom.	<u>Přišli</u> před dům..	
5a	<b>odněkud</b>	Manžel právě <u>přišel</u> z práce.	5b	<b>odkod</b>	Fant je <u>přišel</u> iz mesta.	Kluk <u>přišel</u> z města.	
6a	<b>někudy</b>	<u>Přišli</u> jsme zkratkou.	6b	<b>kod</b>	<u>Přišel</u> je skozi glaven vhod.	<u>Přišel</u> hlavním vchodem.	
7a	<b>nějak</b>	Zavolali jsme mu a on rychle	7b	<b>kako</b>	<u>Přišel</u> z zamudo.	<u>Přišel</u> se zpožděním.	

<sup>966</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 24. 7. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=smo+%C5%A1li+skozi&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sow=1&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=smo+%C5%A1li+skozi&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sow=1&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>967</sup> Doplněno podle pozice in: Svozilová, Naďa - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>968</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 24. 7. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=%C5%A1e+je+v+&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sow=1&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=%C5%A1e+je+v+&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sow=1&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>969</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 24. 7. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=%C5%A1i+so+po+&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sow=1&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=%C5%A1i+so+po+&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sow=1&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>970</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 26. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=iti&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=iti&hs=1).

<sup>971</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 17. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=je+%C5%A1i+po+&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sow=1&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=je+%C5%A1i+po+&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sow=1&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>972</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 24. 7. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=je+%C5%A1e&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sow=1&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=je+%C5%A1e&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sow=1&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>973</sup> Doplněno podle pozice in: Svozilová, Naďa - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>974</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 26. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=iti&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=iti&hs=1).

		<u>přišel.</u>						
	8a	<b>za nějakým účelem</b>	Na kázání <u>přišly</u> stovky lidí.		8b	<b>s kakšnim namenom</b> <sup>979</sup>	K maši za božič <u>je prišlo</u> veliko ljudi. <sup>980</sup>	Na mši na Vánoce <u>přišlo</u> hodně lidí.
	9a	<b>odněkud někam</b>	Vyhladovělá liška <u>přišla</u> z lesa až na náš dvorek.		9b	<b>odkod kam</b>	Iz gostilne <u>ni prišel</u> domov.	Z hospody <u>neprišel</u> domů.
V prvním významu <i>chůzí se dostat</i> , <i>vyzvednout si</i> jsou obě slovesa shodně doplněna komplementem objektivním v akuzativu s předložkou <i>pro/po</i> (č. 1a, 1b), komplementem objektivním ve formě infinitivu (č. 2a, 2b), komplementem kvalifikačním ve tvaru adjektiva v nominativu (č. 3a, 3b), adverbialním komplementem místa (č. 4a, 4b, 5a, 5b, 6a, 6b), adverbiale způsobu (č. 7a, 7b) nebo účelu (č. 8a, 8b). Dále je u obou sloves možná otevírat zároveň pozice dvou adverbialních komplementů místa (č. 9a, 9b).								
B.	Přibýt do kolektivu.							
	10.1a	<b>k někomu</b>	Prý k vám <u>přijde</u> nová uklízečka.		10b	<b>k/h komu</b>	Več novih pevcev <u>je prišlo</u> k zboru.	Do sboru <u>přišlo</u> více nových zpěváků.
	10.2a	<b>někomu</b>	<u>Přijde</u> nám nová posila.					
	11a	<b>mezi někoho</b> <sup>981</sup>	<u>Přišla</u> mezi nás nová posila. <sup>982</sup>		11b	<b>med koga</b>	<u>Přišla je</u> mednje nova okrepitev.	<u>Přišla</u> mezi ně nová posila.
	12a	<b>někam</b>	Na naše pracoviště <u>přišel</u> další pracovník.		12b	<b>kam</b>	V tovarno <u>je prišlo</u> več mladih strokovnjakov. <sup>983</sup>	Do továrny <u>přišlo</u> hodně mladých specialistů.
Význam <i>přibýt do kolektivu</i> obě slovesa vyjadřují obsazením pozice objektového komplementu v akuzativu s předložkou <i>k/h</i> (č. 10.1a, 10b), v češtině je navíc možné tento význam vyjádřit stejnou pozicí bez předložky (č. 10.2a). Obě slovesa mohou zmíněný komplement využívat s předložkou <i>mezi/med</i> (č. 11a, 11b). Poslední pozici v tomto sémantickém okruhu představuje adverbialní komplement místa (č. 12a, 12b).								
C.	Obrátit se s přáním, se žádostí.							
	13a	<b>s něčím</b> <sup>984</sup>	Kdo s tím <u>přišel</u> první? <sup>985</sup>		13b	<b>s/z čím</b>	Spet <u>je prišla</u> z istim problemom.	Zase <u>přišla</u> se stejným problémem.
	14.1a	<b>s něčím k někomu</b>	<u>Přišel</u> k doktorovi s bolestmi v břiše. <u>Přišla jsem</u> k vám se stížností.		14b	<b>s/z čím k/h komu</b> <sup>986</sup>	Treba je k nam <u>přiti</u> z resnejšimi argumenti. <sup>987</sup> Ravno pravi čas <u>ste</u> k njim <u>přišli</u> s tem sporočilom. <sup>988</sup>	Je třeba k nám <u>přijít</u> s pravdivějšími argumenty. <u>Přišli jste</u> k nim s tím vzkazem v pravý čas.
	14.2a	<b>s něčím za někým</b>	<u>Přišli jsme</u> za tebou s prosbou.					
Obě slovesa ve významu <i>obrátit se s přáním, s žádostí</i> otevírají valenční pozici objektového komplementu v instrumentálu s předložkou <i>s/z</i> (č. 13a, 13b), kterou mohou obsazovat zároveň s pozicí v dativu s předložkou <i>k/h</i> (č. 14.1a, 14.2b). V češtině je navíc možné tento význam vyjádřit pozicemi dvou objektových komplementů v instrumentálu s předložkou <i>s</i> a <i>za</i> (č. 14.2a).								

<sup>975</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Naďa - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>976</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 21. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=v+vrtec&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=v+vrtec&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>977</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 21. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=na+po%C5%A1to&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=na+po%C5%A1to&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>978</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 21. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=prestra%C5%A1en&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=prestra%C5%A1en&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

D.	Dostat se do nějakého stavu.					
15a	<b>do něčeho</b> <sup>989</sup>	Učil se už dlouho, ale nemohl do toho <u>přijít</u> . Voda <u>přišla</u> do varu. Tátův starý kabát zase <u>přišel</u> do módy. <sup>990</sup>	15b	<b>v kaj</b>	Upam, da bo moja obleka <u>přišla</u> spet v modo. <u>Přišlo je</u> v navado, da vsak dan pozabim zakleniti vhodna vrata.	Doufám, že moje oblečení <u>přijde</u> zase do módy. <u>Stalo se</u> zvykem, že každý den zapomenu zavřít vchodové dveře.
16a	<b>na někoho</b>	<u>Přišlo</u> na mě mdlo. <sup>991</sup> <u>Přišla</u> na nás deprese.	16b	<b>na koga</b> <sup>992</sup>	<u>Přišla je</u> name depresija. <sup>993</sup> <u>Přišla je</u> name slabost. <sup>994</sup>	<u>Přišla</u> na mě deprese. <u>Přišla</u> na mě slabost.
Ve významu <i>dostat se do nějakého stavu</i> obě slovesa otevírají pozici objektového komplementu - v češtině v genitivu s předložkou <i>do</i> (č. 15a), ve slovinštině v akuzativu s předložkou <i>v</i> (č. 15b). Ve valenčním poli obou sloves se může také nacházet pozice objektového komplementu v akuzativu s předložkou <i>na</i> (č. 16a, 16b).						
E.	Být doručen.					
17a	<b>někomu</b>	Konečně mi <u>přišel</u> ten dopis.	17b	<b>za koga</b> <sup>995</sup>	<u>Přišla je</u> zate pošta. <sup>996</sup>	<u>Přišla ti</u> pošta.
18a	<b>někam</b>	Na sekretariát zatím žádná zpráva <u>nepřišla</u> .	18b	<b>kam</b>	Na njegov naslov <u>je prišel</u> paket.	Na jeho adresu <u>přišel</u> balík.
Význam <i>být doručen</i> se v češtině a slovinštině vyjadřuje jinými pozicemi. České sloveso <i>přijít</i> otevírá pozici objektového komplementu v nepředložkovém dativu (č. 17a) a slovinštině <i>priiti</i> používá stejný komplement, ale v akuzativu s předložkou <i>za</i> (č. 17b). Ve valenčním poli obou sloves se ještě objevuje adverbialní komplement místa (č. 18a, 18b).						
F.	Udát se.					

<sup>979</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>980</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/nevera.exe?expression=k+ma%C5%A1i&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 21. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/nevera.exe?expression=k+ma%C5%A1i&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/nevera.exe?expression=k+ma%C5%A1i&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>981</sup> Doplněno podle pozice in: Žele, Andreja: *Vezljivostni slovar slovenskih glagolov*, Ljubljana, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, 2008.

<sup>982</sup> Český národní korpus syn2005 - [cit. 22. 4. 2011]. Dostupný z: Bonito (mezi ně).

<sup>983</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=priiti&hs=1) - [cit. 21. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=priiti&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=priiti&hs=1).

<sup>984</sup> Doplněno podle pozice in: Žele, Andreja: *Vezljivostni slovar slovenskih glagolov*, Ljubljana, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, 2008.

<sup>985</sup> Český národní korpus syn2005 - [cit. 22. 4. 2011]. Dostupný z: Bonito (s tím přišel).

<sup>986</sup> Doplněno podle pozice in: Slovar slovenskega knjižnega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=priiti&hs=1) - [cit. 21. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=priiti&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=priiti&hs=1).

<sup>987</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/nevera.exe?expression=s+resnej%C5%A1imi+argumenti&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 21. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/nevera.exe?expression=s+resnej%C5%A1imi+argumenti&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/nevera.exe?expression=s+resnej%C5%A1imi+argumenti&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>988</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=priiti&hs=1) - [cit. 21. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=priiti&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=priiti&hs=1).

	19a	<b>někdy</b>	Rozhodující okamžik <u>přišel</u> v desáté minutě.		19b	<b>kdaj</b>	Ta pomemben trenutek <u>je prišel</u> ob enajsti uri.	Ten důležitý okamžik <u>přišel</u> v jedenáct hodin.
Obě slovesa ve smyslu <i>udát se</i> otevírají valenční pozici adverbialního komplementu času (č. 19a, 19b).								
G.	Zjistit, objevit.							
	20a	<b>na něco</b>	<u>Přišel jsem</u> na skvělou věc. Tak na copak <u>jste přišli</u> ? Policejní pes <u>přišel</u> na čerstvou stopu.		20b	<b>do česa</b>	<u>Přišel je</u> do odlične ideje. <u>Přišla sem</u> do tega, da mami prispe že jutri.	<u>Přišel</u> na skvělý nápad. <u>Přišla jsem</u> na to, že maminka dorazí už zítra.
Ve významu <i>zjistit, objevit</i> české sloveso obsazuje valenční pozici objektového komplementu v akuzativu s předložkou <i>na</i> (č. 20a), kdežto slovinské používá pozici v genitivu s předložkou <i>do</i> (č. 20b).								
H.	Získat, dostat.							
					21b	<b>do česa</b>	Rad bi <u>přišel</u> do profesure. <u>Přišel je</u> do zasluženega denarja. <u>Přišli so</u> do pravilnega rezultata.	Rád bych <u>získal</u> profesuru. <u>Dostal</u> zaslužené peníze. <u>Dostali se</u> ke správnému výsledku.
					22b	<b>kam</b>	<u>Přišel je</u> v težaven položaj. <sup>997</sup>	<u>Dostal se</u> do těžké pozice.
	23a	<b>k něčemu nějak</b>	Sousedé <u>přišli</u> ke svému majetku za podezřelých okolností. K takovým penězům těžko <u>přijdeš</u> poctivou prací.		23b	<b>k/h čemu kako</b>	Hitro <u>je prišel</u> k pameti. <sup>998</sup>	Rychle <u>přišel</u> k rozumu.
V sémantickém okruhu s názvem <i>získat, dostat</i> je slovinské sloveso doplněno pozicí objektového komplementu v genitivu s předložkou <i>do</i> (č. 21b) nebo pozicí adverbialního komplementu místa (č. 22b), obě slovesa potom otevírají pozici objektového komplementu v dativu s předložkou <i>k/h</i> spolu s pozicí adverbiale způsobu (č. 23a, 23b). Slovinské sloveso se s touto pozicí pojí jen v případě uvedené fráze.								

<sup>989</sup> Doplněno podle SSJČ. DEBDict – obecný prohlížeč slovníků -[cit. 21. 4. 2011]. Dostupný z WWW: <http://deb.fi.muni.cz/debdict/index-cs.php>.

<sup>990</sup> Všechny věty doplněny podle: *Slovník spisovného jazyka českého*. DEBDict – obecný prohlížeč slovníků -[cit. 21. 4. 2011]. Dostupný z WWW: <http://deb.fi.muni.cz/debdict/index-cs.php>.

<sup>991</sup> *Slovník spisovného jazyka českého*. DEBDict – obecný prohlížeč slovníků -[cit. 21. 4. 2011]. Dostupný z WWW: <http://deb.fi.muni.cz/debdict/index-cs.php>.

<sup>992</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Naďa - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>993</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 21. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=depresija&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=depresija&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>994</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 21. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=slabost&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=slabost&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>995</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Naďa - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>996</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 21. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=po%20C5%A1ta&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=po%20C5%A1ta&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

CH.								Mít peněžitou hodnotu.			
24a		<b>na něco</b>	Štěně knírače <u>přijde</u> i na několik tisíc. Bytové zařízení <u>přijde</u> i na velkou sumu.	24b		<b>(na) kaj</b>	Obrtniki <u>pridejo</u> tri mesečne plače. Zidar <u>pride</u> na tristo dinarjev na uro. <sup>999</sup>	Řemeslníci <u>přijdou</u> na tři měsíční platy. Zedník <u>přijde</u> na tři sta dinárů na hodinu.			
				25b		<b>kakšen</b>	Oprema <u>pride</u> predraga.	Vybavení <u>přijde</u> draho / na hodně peněz.			
26a		<b>nějak</b>	Dovolená na Jadranu <u>přišla</u> dříve poměrně lacino. Vypěstovat zeleninu bez chemikálií <u>přijde</u> draž.	26b		<b>kako</b>	Stanovanje ga <u>pride</u> preveč.	Bydlení ho <u>přijde</u> příliš draho.			
<p>Význam <i>mít peněžitou hodnotu</i> je v češtině možné vyjádřit obsazením pozice objektového komplementu v akuzativu s předložkou <i>na</i> (č. 24a), kdežto ve slovinštině distribuce této předložky u stejné pozice není vždy nutná (č. 24b). Slovinské <i>priiti</i> otevírá pozici komplementu kvalifikačního v nominativu (č. 25b), která v češtině funguje jako adverbiale způsobu. Obě slovesa potom doplněna i adverbiale způsobu (č. 26a, 26b).</p>											
I.								Ztratit někoho, něco.			
27a		<b>o někoho o něco</b>	Už v dětství <u>přišla</u> Jana o oba rodiče. <u>Přišli jsme</u> o práci.	27b		<b>ob koga ob kaj</b>	V vojni <u>je prišel</u> ob vse prijatelje in ob nogo. Krave <u>so prišle</u> ob mleko.	Ve válce <u>přišel</u> o všechny přátele a o nohu. Krávy <u>přišly</u> o mléko.			
<p>Ve významu <i>ztratit někoho, něco</i> jsou obě slovesa doplněna objektovým komplementem v akuzativu, který přibírá u českého slovesa předložku <i>o</i> (č. 27a), a u slovinského předložku <i>ob</i> (č. 27b).</p>											
J.								Připadat, zdát se.			
28a		<b>někomu jako něco</b>	Jen jsem opustil bránu vězení, hned mi <u>přišel</u> život jako sen. Brát ohled na sebe <u>přišlo</u> našemu hrdinovi jako změkčilost.	28b		<b>komu kot kaj<sup>1000</sup></b>	Ko sem plaval v jezeru, mi <u>je voda prišla</u> kot led. <sup>1001</sup> Šport mi <u>pride</u> kot izguba časa. <sup>1002</sup>	Když jsem plaval v jezeru, voda mi <u>přišla</u> jako led. Sportování mi <u>přijde</u> jako ztráta času.			
29a		<b>někomu nějaké</b>	Nesplnit daný slib <u>přišlo</u> Jirkovi	29b		<b>komu kakšno</b>	Vedno mu <u>pride</u> enako.	Vždy mu to <u>přijde</u> stejné.			

<sup>997</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika[online]. ZRC SAZU - [cit. 21. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=priiti&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=priiti&hs=1).

<sup>998</sup> Jedná se o frázi, v jiném případě se tato pozice nevyužívá, konzultováno s rodilými mluvčími.

			nemožné.				
			Ve smyslu <i>připadat, zdát se</i> obě slovesa otevírají pozici objektového komplementu v nepředložkovém dativu zároveň s pozicí komplementu kvalifikačního ve tvaru substantiva v akuzativu se spojovacím výrazem <i>jako/kot</i> (č. 28a, 28b) nebo tuto druhou pozici nahrazují jiným komplementem kvalifikačním ve tvaru adjektiva v nominativu (č. 29a, 29b).				
K.	Následovat.						
	30a	<b>po něčem</b>	Po celkem dobrých zprávách <u>přišla</u> první šokující.	30b	<b>po čem</b>	Po praznících navadno <u>pride</u> nujno delo.	Po svátcích obvykle <u>přijde</u> neodkladná práce.
	31a	<b>za čím</b>	Za mlži <u>přijdou</u> hlavonožci, pamatuj si to.	31b	<b>za čím</b>	Pesem <u>pride</u> za branjem.	Báseň <u>přijde</u> za čtením.
			Ve významu <i>následovat</i> jsou obě slovesa doplněna objektovým komplementem v lokálu s předložkou <i>po</i> (č. 30a, 30b) nebo v instrumentálu s předložkou <i>za</i> (č. 31a, 31b).				
L.	Patřit, přiřadit (o vybavení, nábytku a o území), připadnout.						
	32a	<b>k čemu</b>	K umyvadlu <u>přijde</u> ručník.	32b	<b>k/ h čemu</b>	Stol <u>pride</u> k mizi.	Židle <u>přijde</u> ke stolu.
	33a	<b>na někoho na něco</b>	Na někoho <u>přišla</u> lopata, na někoho motyka. Služba o Vánocích <u>přijde</u> na Romana. Státní svátek <u>přijde</u> na neděli.	33b	<b>na koga na kaj</b>	Na vsakega fanta <u>pridejo</u> tri punce pri plesu. Na eno vzgojiteljico <u>je prišlo</u> dvajset otrok. <sup>1003</sup> Praznik dela <u>pride</u> na soboto.	Na každého chlapce <u>přijdou</u> při tanci tři dívky. Na jednu učitelku <u>přišlo</u> dvacet dětí. Svátek práce <u>přijde</u> na sobotu.
				34b	<b>pod kaj</b>	Del sloveskega ozemlja <u>je prišel</u> pod Italijo.	Část slovinského území <u>připadl</u> Itálii. <sup>1004</sup>
	35a	<b>někam</b>	Skříň po babičce <u>přijde</u> do vedlejšího pokoje. To <u>přijde</u> zase na své obvyklé místo. <sup>1005</sup>	35b	<b>kam</b>	Na podlago <u>pride</u> zelena barva. Nad posteljo <u>pride</u> slika.	Na podlahu <u>přijde</u> zelená barva. Nad postel <u>přijde</u> obraz.
			Ve smyslu <i>patřit, přiřadit (o vybavení, nábytku a o území), připadnout</i> jsou obě slovesa shodně doplněna objektovým komplementem v dativu s předložkou <i>k/h</i> (č. 32a, 32b), v akuzativu s předložkou <i>na</i> (č. 33a, 33b). Ve slovinštině je navíc možné otevírat zmíněnou pozici s předložkou <i>pod</i> (č. 34b). Obě slovesa obsazují pozici adverbálního komplementu místa (č. 35a, 35b).				

<sup>999</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 21. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=pri%20ti&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=pri%20ti&hs=1).

<sup>1000</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1001</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 21. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=led&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=led&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1002</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 21. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=pride+kot+%26clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=pride+kot+%26clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

M.	Přibližovat se, šířit se, směřovat, vést.							
	36a	<b>odněkud</b> <sup>1006</sup>	Od severu <u>přijde</u> studená fronta.		36b	<b>od kod</b> <sup>1007</sup>	Nevihta <u>ni prišla</u> od nas.	Bouřka <u>neprišla</u> od nás.
	37a	<b>někam</b> <sup>1008</sup>	Bouřka sem brzy <u>přijde</u> . Do Troubek bohužel zase <u>přišla</u> povodeň.		37b	<b>kam</b>	Smrad iz tovarne <u>je prišel</u> do naselja. Cesta <u>pride</u> do gozda.	Smrad z továrny <u>se šířil</u> do obydlené oblasti. Cesta <u>vedla/šla</u> k lesu.
Ve významu <i>přibližovat se, šířit se, směřovat, vést</i> obě slovesa otevírají valenční pozice adverbialního komplementu místa (č. 36a, 36b, 37a, 37b), ale české sloveso <i>přijít</i> nelze užit v každém kontextu, často je nutné využít specializovanější slovesa.								
N.	Dojít k něčemu, někam; stát se.							
					38b	<b>do česa</b>	<u>Přišlo je</u> do odpoklica čet. V mednarodnih odnosih <u>je prišlo</u> do napetosti. Odkar imajo televizijo, redko <u>pridejo</u> do branja. <sup>1009</sup>	<u>Došlo</u> k odvolání čet. V mezinárodních vztazích <u>došlo</u> k napětí. Od té doby, co mají televizi, málokdy <u>se dostanou</u> ke čtení.
					39b	<b>v kaj</b>	Pitje kave <u>je prišlo</u> v navado. <sup>1010</sup>	Pití kávy <u>se stalo</u> zvykem.
	40a	<b>někam</b>	<u>Přišel</u> až do poslední kapitoly. <sup>1011</sup> S ničím nemůže <u>přijít</u> ke konci. <sup>1012</sup>		40b	<b>kam</b>	Priprave <u>so prišle</u> v novo fazo. <u>Přišel je</u> do prvih poskusov. <sup>1013</sup> Moštvo <u>je prišlo</u> v finale.	Přípravy <u>došly</u> / <u>přišly</u> do nové fáze. <u>Došel</u> k prvním pokusům. Mužstvo <u>došlo</u> / <u>přišlo</u> do finále.
Smysl <i>dojít k něčemu, někam; stát se</i> se českým slovesem <i>přijít</i> vyjadřuje velmi zřídka. Slovinské sloveso <i>priti</i> otevírá pozice objektového komplementu v genitivu s předložkou <i>do</i> (č. 38b), kdy vyjadřuje význam, který v češtině postihuje většinou sloveso <i>dojít k něčemu</i> . Dále obsazuje pozici objektového komplementu v akuzativu s předložkou <i>v</i> (č. 39b), kterou je nejlépe překládat pomocí slovesa <i>stát se</i> . Obě slovesa jsou potom doplněna pozicí adverbialního komplementu místa (č. 40a, 40b).								
X.	Dostavit se s nepřátelským úmyslem, nepříjemně postihnout za něco.							
	41a	<b>na někoho</b>	<u>Přišli</u> na ně loupežníci. <sup>1014</sup> Nekřičte, nebo na vás <u>přijde</u> souseď.					
Význam <i>dostavit se s nepřátelským úmyslem, nepříjemně postihnout za něco</i> je možné vyjádřit jen českým <i>přijít</i> , a to obsazením pozice objektového komplementu v akuzativu s předložkou <i>na</i> (č. 41a).								

<sup>1003</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika[online]. ZRC SAZU - [cit. 21. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=priti&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=priti&hs=1).

<sup>1004</sup> „Přijít pod“ ve smyslu zabraného území neobsahuje ani SSC, ani SSJC, ani PSJC. DEBDict – obecný prohlížeč slovníků -[cit. 21. 4. 2011]. Dostupný z WWW: <http://deb.fi.muni.cz/debdict/index-cs.php>.

<sup>1005</sup> Příruční slovník jazyka českého. DEBDict – obecný prohlížeč slovníků -[cit. 21. 4. 2011]. Dostupný z WWW: <http://deb.fi.muni.cz/debdict/index-cs.php>.



Y <sub>1</sub> .	Dostat se někam, objevit se někde.						
				42b	<b>kam</b>	Čoln je <u>prišel</u> v vrtinec. V čevelj mu je <u>prišel</u> kamen. Na obraz ji je <u>prišel</u> čuden izraz. Zdravnik je <u>prišel</u> do zoba. Domačija je <u>prišla</u> na dražbo.	Člun se <u>dostal</u> do víru. Do boty se mu <u>dostal</u> kámen. Na obličej se jí <u>objevil</u> podivný výraz. Lékař se <u>dostal</u> k zubu. Domácnost se <u>dostala</u> do dražby.
				43b	<b>kam od kod</b>	Ta rastlina je <u>prišla</u> k njim od drugod.	Ta rostlina se k nim <u>dostala</u> odjinud.
Ve smyslu <i>dostat se někam, objevit se někde</i> je možné uplatnit jen sloveso <i>priiti</i> , které otevírá jednu (č. 42a) nebo dvě pozice adverbialního komplementu místa (č. 43b).							
Y <sub>2</sub> .	Vzejít.						
				44b	<b>kaj iz česa</b>	Ne ve, kaj vse še lahko <u>pride</u> iz tega.	Neví, co všechno z toho ještě může <u>vzejít</u> .
Význam <i>vzejít</i> slovinské sloveso vyjadřuje obsazením pozic objektového komplementu v akuzativu a zároveň v genitivu s předložkou <i>iz</i> (č. 44b).							
Y <sub>3</sub> .	Vyjít, dostat se z nějakého stavu.						
				45b	<b>iz česa</b>	Obleka je <u>prišla</u> iz mode. <sup>1015</sup> Vozilo je <u>prišlo</u> iz ravnotežja. <sup>1016</sup>	Oblečení <u>vyšlo</u> z módy. Vozidlo <u>vyšlo/dostalo se</u> z rovnováhy.
České sloveso <i>přijít</i> ve své sémantice neobsahuje směr z určitého stavu nebo z místa pryč, proto neobsazuje pozice objektového komplementu v genitivu s předložkou <i>iz</i> (č. 45b), jak to činí slovinské sloveso.							

<sup>1006</sup> Doplněno podle pozice in: Žele, Andreja: *Vezljivostni slovar slovenskih glagolov*, Ljubljana, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, 2008.

<sup>1007</sup> Doplněno podle pozice in: Slovar slovenskega knjižnega jezika[online]. *ZRC SAZU* - [cit. 21. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=priiti&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=priiti&hs=1).

<sup>1008</sup> Doplněno podle pozice in: Žele, Andreja: *Vezljivostni slovar slovenskih glagolov*, Ljubljana, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, 2008.

<sup>1009</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika[online]. *ZRC SAZU* - [cit. 21. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=priiti&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=priiti&hs=1).

<sup>1010</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika[online]. *ZRC SAZU* - [cit. 21. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=priiti&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=priiti&hs=1).

<sup>1011</sup> *Slovník spisovného jazyka českého*. DEBDict – obecný prohlížeč slovníků -[cit. 21. 4. 2011]. Dostupný z WWW: <http://deb.fi.muni.cz/debdict/index-cs.php>.

<sup>1012</sup> *Slovník spisovného jazyka českého*. DEBDict – obecný prohlížeč slovníků -[cit. 21. 4. 2011]. Dostupný z WWW: <http://deb.fi.muni.cz/debdict/index-cs.php>.

<sup>1013</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika[online]. *ZRC SAZU* - [cit. 21. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=priiti&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=priiti&hs=1).

<sup>1014</sup> *Slovník spisovného jazyka českého*. DEBDict – obecný prohlížeč slovníků -[cit. 21. 4. 2011]. Dostupný z WWW: <http://deb.fi.muni.cz/debdict/index-cs.php>.

Y <sub>4</sub> .	Dorazit někam dopravním prostředkem.				
		47b	<b>s/z čim</b> <sup>1017</sup>	<u>Přišel je z</u> avtobusom. <sup>1018</sup>	<u>Přijel</u> autobusem.
		48b	<b>od kod</b>	Brat je <u>přišel</u> iz Londona. <sup>1019</sup>	Brat <u>přišel</u> z Londýna.
		49b	<b>po koga s/z čim</b> <b>po kaj s/z čim</b> <sup>1020</sup>	Po otroka je <u>přišla</u> mama v vrtec s avtom. <sup>1021</sup> Po paket je <u>přišla</u> na pošto Žana s kolesom. <sup>1022</sup>	Matka <u>prijela</u> pro dítě do školky autem. Pro balík <u>prijela</u> na poštu na kole Žana.
		50b	<b>kam s/z čim</b>	<u>Přišli so k</u> njemu z vlakom. <sup>1023</sup>	<u>Přjeli k</u> němu vlakem.
		51b	<b>kako s/z čim</b>	Z avtom je <u>přišel</u> izjemno hitro. <sup>1024</sup>	Autem <u>prijel</u> / <u>se</u> sem <u>dostal</u> velmi rychle.
		52b	<b>s kakšnim namenom</b> <b>s/z čim</b> <sup>1025</sup>	K maši je <u>přišlo</u> veliko ljudi iz sosednje vasi s posebnim avtobusom. <sup>1026</sup>	Na mši <u>prijelo</u> hodně lidí ze sousední vsi speciálním autobusem.
		53b	<b>kod s/z čim</b>	V gorsko kočo <u>smo</u> <u>přišli</u> z avtom po makadamski poti. <sup>1027</sup>	Na chatu <u>jsme</u> <u>dojeli</u> autem po šterkové cestě.
		54b	<b>od kod kam</b>	Iz Maribora še <u>ni</u> <u>přišel</u> v Ljubljano. <sup>1028</sup>	Z Mariboru ještě do Lublaně <u>nedojel</u> / <u>nepřijel</u> .
		55b	<b>od kod kakšen</b>	<u>Přišel je iz</u> službene poti utrujen. <sup>1029</sup>	Ze služební cesty <u>se</u> <u>vratil</u> / <u>prijel</u> unavený.

Význam *dorazit někam dopravním prostředkem* slovinské *priti* vyjadřuje také, čeština používá specializovanější slovesa *přijet*, *přiletět*, *připlout*. Slovinské sloveso v tomto významu otevírá pozici objektového komplementu v instrumentálu s předložkou *s* nebo *z* (č. 47b) nebo adverbialního komplementu místa (č. 48b). Zároveň s objektovým komplementem v předložkovém instrumentálu se ve valenčním poli slovesa *priti* může nacházet objektový komplement v akuzativu s předložkou *po* (č. 49b) nebo adverbialní komplement místa (č. 50b), adverbiale způsobu (č. 51b) či adverbiale účelu (č. 52b). Spolu s adverbialním komplementem místa se může vyskytovat také objektový komplement v instrumentálu s předložkou *s* nebo *z* (č. 53b). Na místě objektového komplementu může ještě stát druhý adverbialní komplement místa (č. 54b) nebo komplement kvalifikační ve tvaru adjektiva v nominativu (č. 55b).

<sup>1015</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika[online]. ZRC SAZU - [cit. 21. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=priti&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=priti&hs=1).

<sup>1016</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika[online]. ZRC SAZU - [cit. 21. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=priti&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=priti&hs=1).

<sup>1017</sup> Doplněno analogicky podle slovesa *chodit* a *jít*, konzultováno s rodilými mluvčími.

<sup>1018</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 11. 7. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=pri%20%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=pri%20%29&name=a_si).

<sup>1019</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 24. 7. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=je+pri%20%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=je+pri%20%29&name=a_si).

<sup>1020</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana - Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1021</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 21. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=v+vrtec&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=v+vrtec&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1022</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 21. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=na+po%20%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=na+po%20%29&name=a_si).

<sup>1023</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 24. 7. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=pri%20%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=pri%20%29&name=a_si).

<sup>1024</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 24. 7. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=je+pri%20%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=je+pri%20%29&name=a_si).

<sup>1025</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana - Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1026</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 21. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=k+ma%20%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=k+ma%20%29&name=a_si).

<sup>1027</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 11. 7. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=smo+pri%20%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=smo+pri%20%29&name=a_si).

## SETKAT SE / SREČATI SE

A.	Dostat se do kontaktu, potkat se při mýjení.						
1a	<b>s někým s něčím</b>	S kterým z vězňů <u>se</u> ten novinář asi kvůli tomu rozhovoru <u>setkal</u> . Loutkové divadlo <u>se setkalo</u> s příznivým ohlasem. Náš návrh <u>se setkal</u> s nesouhlasem.	1b	<b>s/z kom s/z čím</b>	<u>Srečal se je</u> z več ljudmi istega poklica. <u>Srečali so se</u> s pomanjkanjem pitne vode.	<u>Setkal se</u> s více lidmi stejného zaměstnání. <u>Setkali se</u> se zhoršováním stavu pitné vody.	
2a	<b>někde</b>	Jitka a Michal <u>se</u> poprvé <u>setkali</u> na lodi plující do Anglie. S uměním Lubomíra Malého <u>se setkali</u> v koncertních síních mnoha zemí.	2b	<b>kje</b>	Na tekmovanju <u>so se srečali</u> najboljši atleti. Tramvaj številka 4 in številka 7 <u>se srečata</u> na mostu.	Na závodech <u>se setkali</u> nejlepší atleti. Tramvaj číslo 4 a číslo 7 <u>se setkají</u> na mostě.	
3a	<b>někdy</b>	Bývalí milenci <u>se setkali</u> až po třiceti letech. Se záporným postojem k sametové revoluci <u>jsem se setkala</u> ještě v devadesátých letech.	3b	<b>kdej</b>	Prejšnji teden <u>sva se srečala</u> samo na trenutek. <sup>1030</sup> Včeraj <u>se je srečal</u> s najnovejšimi stroji.	Minulý týden <u>jsem se setkali</u> jen na chvílku. Včera <u>se setkal</u> s nejnovejšími stroji.	
4a	<b>při nějaké příležitosti</b>	Lidé ze vzdálených samot <u>se setkají</u> jen při volbách. Při své snaze po pátrání v archivech <u>se setkal</u> s nepochopením.	4b	<b>pri kakšni priložnosti</b>	Pri branju naslednje knjige <u>se je srečal</u> z istimi liki. Pri delu <u>se je srečal</u> s težavami.	Při čtení další knihy <u>se setkal</u> se stejnými hrdiny. Při práci <u>se setkal</u> s těžkostmi.	
5a	<b>s někým někde s něčím někde</b>	Na olomoucké konferenci jsem <u>se setkala</u> s dávnou přítelkyní. V tomto kontextu <u>jsem se</u> s tím ještě <u>nesetkal</u> .	5b	<b>s/z kom kje s/z čím kje</b>	Na zabavi <u>se je srečal</u> s zanimivimi ljudmi. Na fakulteti <u>se je srečal</u> z grško gramatiko.	Na zábavě <u>se setkal</u> se zajímavými lidmi. Na fakultě <u>se setkal</u> s řeckou gramatikou.	
6a	<b>s někým někdy s něčím někdy</b>	Během svého pražského pobytu <u>se</u> Dick Francis <u>setká</u> s českými spisovateli. <u>Setkala jsem se</u> s tím už před rokem.	6b	<b>s/z kom kdaj s/z čím kdaj</b>	Jutri <u>se bom končno srečala</u> s svojim fantom. Ali si <u>se</u> s tem kdaj <u>srečal</u> ? <sup>1031</sup>	Zítří <u>se</u> konečně <u>setkám</u> se svým přítelem. <u>Setkal ses</u> s tím někdy?	
7a	<b>s někým při nějaké příležitosti</b>	Arnošt <u>se</u> s Danielou <u>setkal</u> při návštěvě výstavy.	7b	<b>s/z kom pri kakšni priložnosti</b>	Pri delu <u>se</u> s takim človekom še <u>ni srečal</u> .	Při práci <u>se</u> s takovým člověkem ještě <u>nesetkal</u> .	

V jediném sémantickém okruhu s názvem *dostat se do kontaktu, potkat se při mýjení* se obě slovesa chovají stejně. Otevírají pozici objektového komplementu v instrumentálu s předložkou *s/z* (č. 1a,

<sup>1028</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 24. 7. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=%C5%A1e+ni+pri%C5%A1el&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sow=1&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=%C5%A1e+ni+pri%C5%A1el&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sow=1&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1029</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 21. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=pri%C5%A1el+je+iz&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sow=1&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=pri%C5%A1el+je+iz&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sow=1&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1030</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 22. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=sre%C4%8Dati+&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=sre%C4%8Dati+&hs=1).

<sup>1031</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 15. 6. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=kdaj+sre%C4%8Dal&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=kdaj+sre%C4%8Dal&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

1b), adverbialního komplementu místa (č. 2a, 2b), času (č. 3a, 3b) nebo adverbiale účelu (č. 4a, 4b). Pozice v instrumentálu se potom ještě může ve valenčním poli obou sloves nacházet spolu s adverbialním komplementem místa (č. 5a, 5b), času (č. 6a, 6b) nebo spolu s adverbiale účelu (č. 7a, 7b).

## POTKAT / SREČATI

A. Neplánovaně se setkat.

1a	<b>někoho</b>	Hanka <u>potkala</u> kamarádku, kterou neviděla více než rok.	1b	<b>koga</b>	Takega človeka še <u>ni srečal</u> .	Takového človeka ještě <u>nepotkal</u> .
2a	<b>někoho někde</b>	<u>Potkal jsem</u> na chodbě ředitele.	2b	<b>koga kje</b>	Na hodniku <u>je srečal</u> starega znanca.	Na chodbě <u>potkal</u> starého známého.
3a	<b>někoho někdy</b>	Včera <u>jsem potkala</u> Miladu.	3b	<b>koga kdaj</b>	Tega pisatelja <u>je srečal</u> naslednje leto.	Toho spisovatele <u>potkal</u> v příštím roce.

Ve významu *neplánovaně se setkat* jsou obě slovesa doplněna pozicí objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 1a, 1b), která se případně otevírá spolu s adverbialním komplementem místa (č. 2a, 2b) nebo času (č. 3a, 3b).

B. Stihnout, postihnout.

4a	<b>někoho</b>	Kolegu <u>potkala</u> nehoda.	4b	<b>koga</b> <sup>1032</sup>	<u>Srečala ga je nesreča</u> . <sup>1033</sup>	<u>Potkalo</u> ho neštěstí.
----	---------------	-------------------------------	----	-----------------------------	--	-----------------------------

Význam *stihnout, postihnout* obě slovesa také obsahují, vyjadřují ho shodně obsazením pozice objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 4a, 4b).

<sup>1032</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1033</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=nesre%C4%8Da&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 22. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=nesre%C4%8Da&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=nesre%C4%8Da&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

### 8.1.3 Slovesa manipulování

dát (se, si) / dati (se, si) .....	209
dosáhnout / doseči .....	215
vést (se, si) / voditi .....	217
vrátit (se) / vrniti (se) .....	221
vzít (se, si) / vzeti (se, si) .....	224

DÁT (SE, SI) / DATI (SE, SI)							
A.		Odevzdat do vlastnictví, k použití. (jako dar)					
1a	<b>něco někomu něco něčemu</b>	Bratr mi <u>dal</u> svůj fotoaparát a koupil si nový. Jelínkovi <u>dali</u> naší Kačence krásné koťátko. Plotu <u>dal</u> nový nátěr.	1b	<b>kaj komu kaj čemu</b>	<u>Dal</u> mi <u>je</u> svojo knjigo. <u>Dal</u> <u>je</u> podrejenim navodila. Besedi <u>je dal</u> nov pomen.	<u>Dal</u> mi svoji knihu. <u>Dal</u> podřízeným instrukce. <u>Dal</u> slovu nový význam.	
	<b>po něčem někomu</b>	Selka <u>dala</u> dětem po koláči.		<b>po kaj komu</b> <sup>1034</sup>	Vsakemu <u>je dala</u> po en kovanec. <sup>1035</sup>	Každému <u>dala</u> po jedné minci.	
	<b>něco někomu k nějaké příležitosti</b>	Manžel <u>dal</u> Věře k narozeninám koženou kabelku. Známí <u>dali</u> dítěti k Ježíšku morče.		<b>kaj komu za kakšno priložnost</b> <sup>1036</sup>	<u>Dal</u> mi <u>je</u> za božič lepo darilo. <sup>1037</sup> Za rojstni dan <u>sem dal</u> bratu psa. <sup>1038</sup>	<u>Dal</u> mi k Vánocům pěkný dárek. K narozeninám <u>jsem dal</u> bratrovi psa.	
	<b>něco někomu za něco</b>	Za maturitu <u>dali</u> rodiče Monice zlaté hodinky.		<b>kaj komu za kaj</b> <sup>1039</sup>	Za odlično spričevalo <u>je</u> mati <u>dala</u> Jani nakit. <sup>1040</sup>	Za výborné vysvědčení <u>dala</u> matka Janě náhrdelník.	

<sup>1034</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1035</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=po+en+kovanec&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 30. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=po+en+kovanec&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=po+en+kovanec&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1036</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1037</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=lepo+darilo&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 21. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=lepo+darilo&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=lepo+darilo&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1038</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=za+rojstni+dan&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 21. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=za+rojstni+dan&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=za+rojstni+dan&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1039</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

Význam *odevzdat do vlastnictví, k použití (jako dar)* je oběma slovesy vyjadřován pomocí pozic objektového komplementu v akuzativu a v dativu bez předložek (č. 1a, 1b), pozici v akuzativu je možné ve valenčních polích obou sloves nahradit valenčním členem v lokálu s předložkou *po*, ale to pouze v češtině (č. 2a). Ve slovinštině druhou pozici ve valenčním poli představuje pozice v akuzativu se stejnou předložkou *po* (č. 2b). Obě slovesa valenční člen objektového komplementu v nepředložkovém dativu a akuzativu také otevírají spolu s adverbialie účelu (č. 3a, 3b) nebo místo něho používají pozici objektového komplementu v akuzativu s předložkou *za* (č. 4a, 4b).

B.	Odevzdat do vlastnictví, použít peníze za nějakým účelem. (o penězích, směna)				
5a	<b>něco za něco</b>	Padesát korun <u>jsme</u> za to <u>dali</u> ! Za použitou věc <u>bych</u> tolik peněz <u>nedala</u> . Jen v pohádce <u>dali</u> za obyčejnou kosu hromadu zlata. Jeden ze zájemců slíbil, že <u>dá</u> za štěně pár králíků.	5.1b <b>kaj za kaj</b>	<u>Dal</u> je veliko za avto. <u>Dal</u> <u>bi</u> živiljenje za rešitev tega problema. Primož je <u>dal</u> star avto za nov motor. <sup>1041</sup>	Za auto <u>dal</u> hodně. <u>Dal</u> <u>by</u> život za vyřešení toho problému. Primož <u>vyměnil</u> staré auto za novou motorku.
6a	<b>něco na něco</b>	Vybrané peníze <u>dáme</u> na povodňové konto.	5.2b <b>kaj</b> <sup>1042</sup>	<u>Dala</u> <u>sem</u> 30 evrov! <sup>1043</sup>	<u>Dala</u> <u>jsem</u> za to 30 eur!
7a	<b>za něco po něčem</b>	Loni <u>jsme</u> <u>dali</u> za sazenice muškátů po třiceti korunách.	6b <b>kaj za kaj</b> <sup>1044</sup>	<u>Dal</u> je denar za mašo. <sup>1045</sup>	<u>Dal</u> peníze na mši.
8a	<b>něco do něčeho</b>	Otec <u>dal</u> do toho obchodu všechny své úspory.	7b <b>za kaj po kaj</b> <sup>1046</sup>	Za kokoši <u>bi</u> <u>dali</u> po pet evrov. <sup>1047</sup>	Za slepice <u>by</u> <u>dali</u> po pěti eurech.
9a	<b>někomu něco za něco</b>	Obec <u>dala</u> osadníkům pozemky za nižší cenu. Chovatel <u>dal</u> mateřské školce andulky za přijatelnou cenu.	8b <b>kaj v kaj</b> <sup>1048</sup>	Izdelek <u>je</u> <u>dal</u> v promet. <sup>1049</sup>	Výrobek <u>dali</u> do prodeje.
10a	<b>někomu něco na něco</b>	Cestovní kancelář <u>dala</u> průvodkyni nějaké peníze na nepředvídané výdaje.	9b <b>komu kaj za kaj</b>	Marko mi <u>je</u> <u>dal</u> nekaj denarja za sadje. <sup>1050</sup>	Marek mi <u>dal</u> za ovoce nějaké peníze.
11a	<b>za něco někomu po něčem</b>	Sběratel vám <u>dá</u> za staré pohlednice po dvaceti korunách.	10b <b>komu kaj za kaj</b>	<u>Dal</u> je sinu denar za kino.	<u>Dal</u> synovi peníze na kino.
			11b <b>za kaj komu po kaj</b> <sup>1051</sup>	Za delo jim <u>je</u> <u>dala</u> vsakemu po eno steklenico. <sup>1052</sup>	Za práci jim <u>dala</u> každému po jedné flaše.

<sup>1040</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 21. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=Za+odli%C4%8Dno+spri%C4%8Devalo+%clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=Za+odli%C4%8Dno+spri%C4%8Devalo+%clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1041</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 21. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=dal&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=dal&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1042</sup> Doplněno na základě konzultace s rodilými slovinštinými mluvčími.

<sup>1043</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 30. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=dala+sem+%clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=dala+sem+%clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1044</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana - Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1045</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 21. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=dal&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=dal&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1046</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana - Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1047</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 30. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=po+5+evrov&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=po+5+evrov&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1048</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana - Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1049</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 21. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=dal&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=dal&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1050</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 21. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=dal&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=dal&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1051</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana - Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1052</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 30. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=po+eno+steklenico&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=po+eno+steklenico&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

		Dědovi <u>jsem dala</u> za kuřata po padesátikoruně.				
12a	<b>někomu něco nějak</b>	Rodiče <u>dali</u> Pokorným ten domek dost lacino. Tak levně vám štěně <u>nedám</u> .	12b	<b>komu (kaj) kako</b>	Krava nam <u>daje</u> mleko zastonj.	Kráva nám <u>dává</u> mléko zadarmo.
13a	<b>někomu něco, aby</b>	<u>Dám</u> dětem pár stovek, aby měly na dárky.	13b	<b>komu kaj, da bi</b>	<u>Dali so</u> mu transfuzijo krvi, da ne bi umrl.	<u>Dali</u> mu krevní transfuzi, aby neumřel.

V sémantickém okruhu s názvem *odevzdat do vlastnictví, použít peníze za nějakým účelem (o penězích, směna)* obě slovesa shodně otevírají pozice dvou objektových komplementů v akuzativu s předložkou *za* (č. 5a, 5.1b). Ve slovinštině je vedle toho možné tento význam vyjádřit pouze jednou pozicí v nepředložkovém akuzativu (č. 5.2b). Další význam je v češtině možné vyjádřit pouhým nahrazením předložky *za* předložkou *na* (č. 6a), ve slovinské větě však zůstává stejná předložka (č. 6b). Obě slovesa otevírají pozici objektového komplementu v akuzativu s předložkou *za*, kterou české sloveso dále obsazuje spolu s pozicí v lokálu s předložkou *po* (č. 7a), slovinské sloveso tuto předložku využívá spolu s pozicí v akuzativu (č. 8b). Ve valenčním poli pouze českého slovesa se může nacházet také objektový komplement v nepředložkovém akuzativu spolu s pozicí v genitivu s předložkou *do* (č. 9a), ekvivalentem této pozice je ve slovinštině opět pozice v akuzativu s předložkou *v* (č. 8b). Ve valenčním poli českého slovesa lze ke dvěma objektovým komplementům v akuzativu s předložkami *na* (č. 5a) a *za* (č. 6a) přiřadit pozici v nepředložkovém dativu (č. 9a, 10a), stejně tak je tomu ve slovinštině, jen zmíněným dvěma českým předložkám zde odpovídá jediná předložka *za* (č. 9a, 9b). K pozicím 7a, 7b je také možné připojit pozici objektového komplementu v nepředložkovém dativu (č. 11a, 11b). K valenčnímu členu v nepředložkovém dativu může být připojen i valenční člen v nepředložkovém akuzativu, jehož distribuce ve slovinštině není vždy nutná, a adverbiale způsobu (č. 12a, 12b) nebo se místo tohoto adverbiale může ve valenčním poli obou sloves objevit vedlejší věta spojková (č. 13a, 13b).

C. Postihnout úderem i jinak.

14a	<b>někomu něco</b>	Franta <u>dal</u> Hanykýřovi pár facek a byl pokoj. Podnik už <u>dal</u> řadě zaměstnanců výpověď. Pes neposlouchal, a tak <u>jsem</u> mu <u>dal</u> ránu.	14b	<b>komu kaj</b> <sup>1053</sup>	<u>Dal</u> mu <u>je</u> klofuto. Direktor <u>je dal</u> odpoved svojemu delavcu. <sup>1054</sup>	<u>Dal</u> mu facu. Ředitel <u>dal</u> svému dělníkovi výpověď.
15a	<b>někomu někam</b>	Matka <u>dalá</u> Tomášovi na zadek.	15b	<b>komu kam</b> <sup>1055</sup>	Oče <u>je dal</u> otroku po ustih. <sup>1056</sup>	Otec <u>dal</u> dítěti přes pusu.

Ve smyslu *postihnout úderem i jinak* jsou obě slovesa doplněna pozicemi objektového komplementu v dativu a v akuzativu bez předložek (č. 14a, 14b) nebo obě slovesa pozici v dativu otevírají spolu s adverbialním komplementem místa (č. 15a, 15b).

D. Přesunout, umístit.

16a	<b>někoho někam něco někam</b>	Raněného vojáka <u>dali</u> na nosítka. Kořata <u>dáme</u> do starého košíku.	16b	<b>koga kaj kam</b>	<u>Dal</u> jih <u>je</u> na seznam. Čevlje <u>je dal</u> v popravilo.	<u>Dal</u> je na seznam. <u>Dal</u> spravit boty.
-----	--------------------------------	--	-----	---------------------	--	--

<sup>1053</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1054</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=dal&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 21. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=dal&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=dal&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1055</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1056</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=dal&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 21. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=dal&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=dal&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

			<u>Dala jsem</u> na stůl nový ubrus. Boty <u>dej</u> ven, jsou špinavé.			<u>Dal je</u> pismo na pošto. Oglas je <u>dal</u> v časopis.	<u>Dal</u> dopis na pošto. Do novin <u>dal</u> inzerát.
Význam <i>přesunout, umístit</i> obě slovesa opět vyjadřují shodně, a to obsazením pozic objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu a adverbialního komplementu místa (č. 16a, 16b).							
E.	Vést ke studiu, k činnosti, vychovávat.						
	17a	<b>někoho něco dělat</b>	Každý zaměstnavatel <u>dá</u> povinně vyškolit svého účetního.		17b	<b>koga kaj delati</b>	<u>Dali so</u> me študirati. <u>Dali</u> mě na studia.
	18a	<b>někoho někam</b>	Karešovi <u>dali</u> dceru na studia. Nejmladšího Pepíka <u>dal</u> otec do učení.		18b	<b>koga kam</b>	Otroka <u>so dali</u> v rejo. <u>Dali so</u> me na ekonomsko srednjo šolo. <sup>1057</sup> <u>Dali</u> dítě do pěstounské péče. <u>Dali</u> mě na střední ekonomickou školu.
V sémantickém okruhu <i>vést ke studiu, k činnosti, vychovávat</i> jsou obě slovesa doplněna pozicí objektového komplementu v dativu a ve formě infinitivu (č. 17a, 17b) nebo pozici v infinitivu nahrazují adverbialním komplementem místa (č. 18a, 18b).							
F.	Způsobit, aby bylo něco vykonáno.						
	19a	<b>něco udělat</b>	To kolo <u>jsem</u> už <u>dala</u> spravit. Nevěsta <u>si dala</u> ušít svoje svatební šaty.		19b	<b>kaj narediti</b>	<u>Dal je</u> poklicati služabnike. Župan je <u>dal</u> zapreti pretepače. <u>Dala si je</u> postriči in pobarvati lase. <sup>1058</sup> <u>Dal si</u> zavolat služebnky. Starosta <u>dal</u> zavřít výtržníky. <u>Dala si</u> ostříhat a obarvit vlasy.
	20a	<b>někomu něco udělat</b>	<u>Dali</u> jim pít jen šfávu.		20b	<b>komu kaj narediti</b>	<u>Dala je</u> otrokom kosilo jesti. <u>Dala</u> dětem jíst oběd.
Ve smyslu <i>způsobit, aby bylo něco vykonáno</i> obě slovesa otevírají pozici objektového komplementu ve formě infinitivu (19a, 19b). K těmto dvěma pozicím obě slovesa ještě případně přiřazují pozici objektového komplementu v předložkovém dativu (č. 20a, 20b). Obě slovesa se mohou vyskytovat v reflexivní podobě se zájmenem <i>si</i> .							
G.	Být nebo nebýt možné. <sup>1059</sup>						
	21a	<b>něco dělat</b>	To <u>se dá</u> stihnout, snaž se. Vrata <u>se dají</u> zavřít, jen se do nich musíš		21b	<b>kaj delati</b>	To <u>se ne dá</u> brati. On <u>se dá</u> pregovoriti. To <u>se nedá</u> číst. On <u>se dá</u> přemluvit.

<sup>1057</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 21. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=na+ekonomsko+srednjo+%C5%A1olo&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=na+ekonomsko+srednjo+%C5%A1olo&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1058</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 11. 7. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=dala+si+je&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sow=1&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=dala+si+je&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sow=1&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1059</sup> Doplněno podle sémantického okruhu uvedeného in: Žele, Andreja: *Vezljivostni slovar slovenskih glagolov*, Ljubljana, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, 2008.



			hodně opřít.				
Ve významu <i>být nebo nebyt možné</i> slovesa obsazují pozici objektového komplementu ve formě infinitivu (č. 21a, 21b) a vyskytují se v reflexivní podobě se zájmenem <i>se</i> .							
H.	Řídit se.						
	22a	<b>na někoho na něco</b>	Moje sestry na mě hodně <u>dají</u> . <u>Dám</u> na tvoji radu. Ona hodně <u>dá</u> na vzhled.		22b	<b>na koga na kaj</b>	Dostí <u>da</u> na poštenost. Nič <u>ne dajo</u> na njegovo besedo. Velmi <u>si váží</u> poctivosti. Vůbec <u>neberou</u> jeho slova vážně.
Ve smyslu <i>řídít se</i> obě slovesa používají pozici objektového komplementu v akuzativu s předložkou <i>na</i> (č. 22a, 22b).							
X <sub>1</sub> .	Vynakládat námahu.						
	23a	<b>něco</b>	I kocourek <u>dá</u> nějakou práci. Letošní dovolená <u>dale</u> dost shánění. Studovat na vysoké škole <u>dá</u> hodně námahy.				
Ve významu <i>vynakládat námahu</i> figuruje jen české sloveso <i>dát</i> , a to ve spojení s pozicí objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 23a).							
X <sub>2</sub> .	Začít dělat.						
	24a	<b>do něčeho</b>	Na jaře <u>se dáme</u> do stavby chaty. Všichni přítomní <u>se dali</u> do smíchu.				
Význam <i>začít dělat</i> české sloveso <i>dát</i> vyjadřuje obsazením pozice objektového komplementu v genitivu s předložkou <i>do</i> (č. 24a). Sloveso se vyskytuje v reflexivní podobě se zájmenem <i>se</i> .							
X <sub>3</sub> .	Pohybovat se určitým směrem.						
	25a	<b>někudy</b>	Turisté <u>se dali</u> po ní cestou. <u>Dejte se</u> podél potoka a u myslivny zahrňte vlevo.				
Ve významu <i>pohybovat se určitým směrem</i> se české sloveso rovněž vyskytuje s reflexivním <i>se</i> , a to ve spojení s pozicí adverbialního komplementu místa (č. 25a).							

X <sub>4</sub> .	Přijmout účast, stát se stoupencem.						
	26a	<b>k někomu</b>	Oba bratři <u>se</u> k nacistům <u>dali</u> už před válkou. Synovec <u>se dal</u> k nějaké náboženské sektě.				
	27a	<b>do něčeho</b>	V té době <u>se dalo</u> hodně lidí do komunistické strany.				
Význam <i>přijmout účast, stát se stoupencem</i> české <i>dát</i> ve spojení s reflexivním <i>se</i> vyjadřuje obsazením pozice objektového komplementu v dativu s předložkou <i>k</i> (č. 26a) nebo v genitivu s předložkou <i>do</i> (č. 27a).							
Y <sub>1</sub> .	Mít rád, oceňovat.						
				28b	<b>na kaj</b>	Sosed veliko <u>da</u> na svojo auto.	Soused <u>má</u> velice <u>rád</u> svoje auto.
Význam <i>mít rád, oceňovat</i> dokáže vyjádřit jen slovinské <i>dati</i> , a sice obsazením pozice objektového komplementu v akuzativu s předložkou <i>na</i> (č. 28b).							
Y <sub>2</sub> .	Chtít.						
				29b	<b>komu kaj delati</b>	<u>Ne da se</u> mu učiti.	<u>Nechce se</u> mu učiti.
				30b	<b>komu kam</b>	<u>Ne da se</u> mu v kino.	<u>Nechce se</u> mu do kina.
Stejně tak význam <i>chtít</i> je možné vyjádřit jen slovinským <i>dati</i> , a to ve spojení s reflexivním <i>se</i> , otevřením pozice objektového komplementu v nepředložkovém dativu spolu s pozicí stejného komplementu ve formě infinitivu (č. 29b) nebo může být infinitiv nahrazen adverbialním komplementem místa (č. 30b).							
Y <sub>3</sub> .	Obléci si.						
				31b	<b>na koga</b> <sup>1060</sup>	Ali <u>boš dala</u> nase tole ali ne? <sup>1061</sup>	<u>Oblečeš si</u> tohle nebo ne?

<sup>1060</sup> Doplněno podle: Korpus slovenskega jezika.

<sup>1061</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 21. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=dala+nase&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=dala+nase&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

Význam *obléci si* rovněž vyjadřuje jen sloviské sloveso, a to otevřením pozice objektového komplementu v akuzativu s předložkou *na* (č. 31b).

## DOSÁHNOUT / DOSEČI

A.	Vztáhnout ruce až někam, dotknout se něčím až někam.					
1a	<b>na někoho na něco</b>	<u>Nedosáhn</u> na tebe. Je to moc vysoko, <u>nedosáhn</u> na to.	1b	<b>kaj</b>	Ni mogel <u>doseči</u> toliko jabolk. Z uteženo vrvjo je <u>dosegel</u> dno.	Nemohl <u>dosáhnout</u> na tolik jablek. Zatíženým lanem <u>dosáhl</u> dna / na dno.
2a	<b>někam</b>	Chci <u>dosáhnout</u> až na dno. Klíček v jeho ruce až k poutům <u>nedosáhl</u> .	2b	<b>kam</b> <sup>1062</sup>	<u>Dosegla je</u> do najskrajnejšega kota.	<u>Dosáhla</u> do nejzazšího kouta.
3a	<b>někam něčím</b>	<u>Dosáhn</u> tam jen dlouhou tyčí.	3b	<b>kam s/z čím</b> <sup>1063</sup>	Z uteženo vrvjo je <u>dosegel</u> do dna.	<u>Dosáhl</u> na dno zatíženým lanem.

Ve významu *vztáhnout ruce až někam, dotknout se něčím až někam* české sloveso obsazuje pozici objektového komplementu v akuzativu s předložkou *na* (č. 1a), sloviské sloveso ponechává pozici v akuzativu bez předložky (č. 1b). Obě slovesa mohou být dále doplněna adverbialním komplementem místa (č. 2a, 2b), který mohou otevírat spolu s objektovým komplementem v instrumentálu (č. 3a, 3b), který je v češtině nepředložkový, ale ve slovinštině se objevuje s předložkou *s*.

B.	Dosáhnout určité fyzické meze, místa, cíle.					
4a	<b>něčeho</b>	Starší syn <u>dosáhl</u> skoro dvoumetrové výšky. Námořníci <u>dosáhli</u> vytouženého cíle. Pší spřežení <u>dosáhlo</u> tábora polárníků.	4b	<b>koga kaj</b>	Reka je <u>dosegla</u> kritično točko. Industrija je <u>dosegla</u> najvišjo stopnjo modernizacije.	Řeka <u>dosáhla</u> kritického bodu. Průmysl <u>dosáhl</u> nejvyššího stupně modernizace.
5a	<b>někam</b>	Slzný plyn <u>dosáhl</u> do výše našich obličejů. Voda <u>dosáhla</u> k mostním obloukům.	5b	<b>kaj</b>	Dekle je <u>doseglo</u> nasproti breg. S težavo so <u>dosegli</u> gozd.	Děvče <u>dosáhlo</u> protějšího břehu. <sup>1064</sup> S obtížemi <u>dospěli</u> do lesa / <u>dosáhli</u> lesa. <sup>1065</sup>

V konkrétním smyslu *dosáhnout určité fyzické meze, místa, cíle* české sloveso otevírá pozici objektového komplementu v nepředložkovém genitivu (č. 4a), kdežto sloviské sloveso obsazuje pozici v

<sup>1062</sup> Doplněno podle pozice in: Svozilová, Naďa - Prouzová, Hana - Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1063</sup> Doplněno podle pozice in: Svozilová, Naďa - Prouzová, Hana - Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1064</sup> Ve významu *dospět na určité místo* se v češtině sloveso *dosáhnout* téměř nepoužívá, i když norma připouští také variantu *dosáhli lesa*. Zdroj: Slovník spisovného jazyka českého, DEBDict – obecný prohlížeč slovníků -[cit. 2. 3. 2011]. Dostupný z WWW: <http://deb.fi.muni.cz/debdict/index-cs.php>.

<sup>1065</sup> K vyjádření významu *dospět na určité místo* se v češtině sloveso *dosáhnout* téměř nepoužívá. I když norma připouští také variantu *dosáhli lesa*. Zdroj: Slovník spisovného jazyka českého, DEBDict – obecný prohlížeč slovníků -[cit. 2. 3. 2011]. Dostupný z WWW: <http://deb.fi.muni.cz/debdict/index-cs.php>.

akuzativu opět bez předložky (č. 4b.). České sloveso je také doplněno adverbialním komplementem místa (č. 5a). Tato pozice je ve slovinštině obsazena objektovým komplementem v nepředložkovém akuzativu.

C. Dosažení určitého stupně, cíle, stavu, meze.

6a	<b>něčeho</b>	Katastrofa <u>dosáhne</u> obrovských rozměrů. Úspěchu málokdo <u>dosáhne</u> snadno. Nakonec <u>jsem dosáhl</u> uznání v očích její rodiny. První psi kosmonautka Lajka tak <u>dosáhla</u> slávy.	6b	<b>kaj</b>	<u>Dosegel je</u> doktorski naslov. S težavo <u>je dosegel</u> zaželeni cilj. Z vztrajnostjo vse <u>doseže</u> . <u>Dosegel je</u> veliko hitrost. Obe strani <u>sta dosegli</u> sporazum. Moštvo <u>je doseгло</u> pričakovanjo zmago z vztrajnostjo. Delavci <u>so dosegli</u> normo.	<u>Dosáhl</u> doktorskeho titulu. S obtížemi <u>dosáhl</u> vytuženého cíle. S vytrvalostí všeho <u>dosáhne</u> . <u>Dosáhl</u> veliké rychlosti. Obě strany <u>dosáhly</u> porozumění. Mužstvo <u>dosáhlo</u> očekávaného vítězství. Dělníci <u>dosáhli</u> normy. Běžec <u>dosáhl</u> rekordního času.
----	---------------	--	----	------------	---	--

Ve smyslu *dosažení určitého stupně, cíle, stavu, meze* se české sloveso otevírá pozici objektového komplementu v nepředložkovém genitivu (č. 6a), slovinské v akuzativu, rovněž bez předložky (č. 6b).

D. Bez vlastního úsilí nabýt, dočkat se.

7a	<b>něčeho</b>	<u>Dosáhli</u> vysokého věku. <sup>1066</sup>	7b	<b>kaj</b>	<u>Dosegel je</u> visoko starost. <u>Dosegel je</u> veliko čast s pogumom.	<u>Dosáhl</u> / <u>Dočkal se</u> vysokého věku. <u>Dočkal se</u> čti díky odvaze.
----	---------------	---	----	------------	---	--

Pro vyjádření významu *bez vlastního úsilí nabýt* české sloveso využívá pozice objektového komplementu v nepředložkovém genitivu (č. 7a), slovinské naproti tomu v akuzativu bez předložky (č. 7b).

Y. Dospět někam, dosáhnout někoho.

			8b	<b>koga kaj</b>	Njegov glas me <u>ni dosegel</u> . Zasledovalci <u>so ga</u> z lahkoto <u>dosegli</u> . S pogledom <u>je dosegel</u> konec vasi. Težavno <u>so dosegli</u> vas.	Jeho hlas ke mně <u>nedospěl</u> . Pronásledovatelé ho snadno <u>dohonili</u> / <u>chytily</u> / <u>dosáhli</u> . Pohledem <u>dohlédl</u> na konec vsi. <sup>1067</sup> S obtížemi <u>dospěli</u> do vsi.
--	--	--	----	-----------------	--	--

Význam *dospět někam, dosáhnout někoho* české sloveso neobsahuje. Slovinské sloveso otevírá opět pozici objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 8b).

<sup>1066</sup> Slovník spisovného jazyka českého, DEBDict – obecný prohlížeč slovníků -[cit. 2. 3. 2011]. Dostupný z WWW: <http://deb.fi.muni.cz/debdict/index-cs.php>.

<sup>1067</sup> Význam *pohledem dosáhnout na určité místo* sice lze v češtině vyjádřit slovesem *dosáhnout*, ale tato pozice je velmi zastaralá. Uvádí ji pouze Příruční slovník jazyka českého. Zdroj: Slovník spisovného jazyka českého, DEBDict – obecný prohlížeč slovníků -[cit. 2. 3. 2011]. Dostupný z WWW: <http://deb.fi.muni.cz/debdict/index-cs.php>.

## VÉST (SE, SI) / VODITI

A.	Převádět, provádět, přivádět.							
1a	<b>někoho něco</b>	Policista <u>vede</u> těhotnou ženu. Slepce <u>vedl</u> cvičený vlčák. Některý loutkoherec <u>vede</u> zároveň dvě loutky.	1b	<b>koga kaj</b>	<u>Vodí</u> slepega človeka. <u>Vodí</u> lutko.	<u>Vede</u> slepého človeka. <u>Vede</u> loutku.		
2a	<b>někoho nějak něco nějak</b>	Babička <u>vede</u> Katku za ruku. Bulteriér je nebezpečný, proč ho <u>nevedete</u> na vodítku? Marek <u>vedl</u> moped za řídítka.	2b	<b>koga kako kaj kako</b>	<u>Vodí</u> jo za roko ali pod roko. Ona konja navadno <u>vodí</u> za uzdo.	<u>Vede</u> ji za ruku nebo pod rukou. Ona koně obvykle <u>vodí</u> za uzdu.		
3a	<b>někoho někam</b>	Dnes <u>vedou</u> rodiče prvňáčky poprvé do školy. <u>Vedu</u> Pěťu k zubaři. Turnovský sládek <u>si vedl</u> k oltáři sličnou pannu. Ty se tváříš, jakoby tě <u>vedli</u> na popravu.	3b	<b>koga kam</b> <sup>1068</sup>	Strežniki <u>vodijo</u> bolnike na pregledu. <u>Vodili so</u> goste v hotelske sobe. Ta pot <u>vodí</u> Rdečo Kapico k babici. <sup>1069</sup>	Ošetrovatelé <u>vodí</u> pacienty na prohlídky. <u>Vedli</u> hosty do hotelových pokojů. Ta cesta <u>vede</u> Červenou Karkulku k babičce.		
4a	<b>někoho někudy</b>	Průvodkyně <u>vede</u> návštěvníky křivolakými uličkami.	4b	<b>koga kod</b> <sup>1070</sup>	Pisec <u>vodí</u> bralca skozi zgodovino teh krajev.	Spisovatel <u>provádí</u> čtenáře historií těch krajů.		
V prvním sémantickém okruhu nazvaném <i>převádět, provádět, přivádět</i> jsou obě slovesa shodně doplněna pozicí objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 1a, 1b), kterou případně otevírají spolu s pozicí adverbialního komplementu způsobu (č. 2a, 2b) nebo místa (č. 3a, 3b, 4a, 4b).								
B.	Vychovávat, podněcovat.							
5a	<b>někoho k něčemu</b>	Dobrý učitel <u>vede</u> žáky k samostatnému myšlení. Nízké ceny <u>vedly</u> farmáře k snížení počtu dobytka. K nepředloženému jednání <u>vedla</u> chlapce horká hlava.	5b	<b>koga k čemu</b>	Sveto pismo nas <u>vodí</u> k resnici. <sup>1071</sup> Nikoli jih <u>ni vodil</u> po poti k sovraštvu. <sup>1072</sup>	Písmo svaté nás <u>vede</u> k pravdě. Nikdy je <u>nevedl</u> k nenávisti.		

<sup>1068</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1069</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=k+babici&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 17. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=k+babici&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=k+babici&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1070</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1071</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=vodi+k&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 17. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=vodi+k&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=vodi+k&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1072</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=vodil+k&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 17. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=vodil+k&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=vodil+k&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

	6a	<b>někoho nějak</b>	Otec <u>vedl</u> syny přísně, ale spravedlivě.		6b	<b>koga kako</b>	Moralno <u>vodi</u> mladino.	Mladé <u>vede</u> morálně.
<p>Význam <i>vychovávat, podněcovat</i> obě slovesa vyjadřují obsazením pozice objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu a v dativu s předložkou <i>k/h</i> (č. 5a, 5b) nebo k pozici v nepředložkovém akuzativu přiřazují adverbialie způsobu (č. 6a, 6b).</p>								
C.	Řídit, velet, být v čele, mít na starosti, vykonávat nějakou činnost.							
	7a	<b>někoho něco</b>	Povstalec <u>vedl</u> bývalý armádní generál. Po vyhraných volbách <u>by</u> zemi <u>vedla</u> nynější opozice. Veškerou agendu podniku <u>vede</u> sekretářka Myšková.		7b	<b>koga kaj</b>	Pri plesu <u>vodi</u> moški žensko. <u>Vodi</u> prodajni oddelek. Sprevod <u>je vodil</u> zastavonoša. Kolono <u>je vodil</u> gasilski avtomobil.	Při tanci <u>vede</u> muž ženu. <u>Vede</u> oddělení prodeje. Průvod <u>vedl</u> ten, který nesl prapor. Kolonu <u>vedl</u> hasičský automobil.
	8a	<b>něco někomu</b>	Faráři <u>vedly</u> domácnost jeho dvě sestry.		8b	<b>kaj komu</b>	Gospodinjstvo nam <u>vodi</u> naša najstarejša sestra. <sup>1073</sup>	Domácnost nám <u>vede</u> naše nejstarší sestra.
	9a	<b>něco někde</b>	Ve Fondu ohrožených dětí <u>vede</u> účetnictví pan Veselý.		9b	<b>kaj kje</b>	Kapitan na morju <u>je sam vodil</u> celo ladjo.	Kapitán na moři sám <u>vedl</u> celou loď / <u>velel</u> celé lodi.
	10a	<b>něco nějak</b>	Američané <u>vedou</u> reklamní kampaně nejprofesionálněji.		10b	<b>kaj kako</b>	Redno <u>vodijo</u> evidenco o prebivalstvu.	Evidenci o obyvatelstvu <u>vedou</u> řádně.
<p>Ve smyslu <i>řídit, velet, být v čele, mít na starosti, vykonávat nějakou činnost</i> obě slovesa otevírají pozici objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 7a, 7b), která se může obsazovat spolu s pozicí v dativu, rovněž bez předložky (č. 8a, 8b), nebo s adverbialním komplementem místa (č.9a, 9b) či s adverbialie způsobu (č. 10a, 10b).</p>								
D.	Mít přední postavení v soutěži.							
	11a	<b>něco</b>	Tabulku extraligy <u>vede</u> Slávie.		11b	<b>kaj</b>	Tekmo <u>vodi</u> najmlajši kolesar.	Závod <u>vede</u> nejmladší cyklista.
	12a	<b>o něco</b>	V prvním poločase <u>vedl</u> Blaník Ostrava o dvě branky.		12b	<b>za kaj</b> <sup>1074</sup>	Naši atleti <u>vodijo</u> za pet točk. <sup>1075</sup>	Naši atleti <u>vedou</u> o pět bodů.
	13a	<b>nad někým</b>	Zatím <u>vede</u> Sampras nad Agassim.		13b	<b>nad kom</b> <sup>1076</sup>	Naši nogometiši <u>vodijo</u> nad Hrvatí. <sup>1077</sup>	Naši fotbalisté <u>vedou</u> nad Chorvaty.
	14a	<b>před někým</b> <sup>1078</sup>	Tomáš Dvořák <u>vede</u> před Romanem Šebrlem. <sup>1079</sup>		14b	<b>před kom</b> <sup>1080</sup>	<u>Vodi</u> Francija pred Sovjetsko zvezo.	<u>Vede</u> Francie před Sovětským

<sup>1073</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 7. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=gospodinstvo+vodi&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=gospodinstvo+vodi&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1074</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1075</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 17. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=vodijo+pet+to%28C4%8Dk&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=vodijo+pet+to%28C4%8Dk&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1076</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1077</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 17. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=vodijo+nad&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=vodijo+nad&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1078</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1079</sup> Český národní korpus syn2005 - [cit. 1. 4. 2011]. Dostupný z: Bonito (vede před)

<sup>1080</sup> Doplněna podle Slavarja slovenskega jezika.

						svazem.
15a	<b>někde</b>	Ve skupině C <u>vede</u> Kamerun.	15b	<b>kje</b> <sup>1081</sup>	Naši skakalci <u>vodijo</u> na svetu. <sup>1082</sup>	Naši skokani na světě <u>vedou</u> .
16a	<b>nějak</b>	Hurá, <u>vedeme</u> 1:0! <u>Vedli jsme</u> s rozdílem jedné branky, teď soupeř bohužel vyrovnal.	16b	<b>kako</b>	Naše družstvo <u>vodi</u> 5:0! <sup>1083</sup> <u>Vodi</u> z dvema točkama.	Naše družstvo <u>vede</u> 5:0! <u>Vede</u> s dvěma body.

Ve významu *mít přední postavení v soutěži* jsou obě slovesa doplněna pozicí objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 11a, 11b). Tato pozice se v češtině může doplnit předložkou *o* (č. 12a), ale ve slovinštině předložkou *za* (č. 13b). Dále obě slovesa otvírají pozici objektového komplementu v instrumentálu s předložkami *nad* (č. 13a, 13b) nebo *před/před* (č. 14a, 14b). Ve valenčním poli obou sloves se také objevuje adverbialní komplement místa (č. 15a, 15b) nebo způsobu (č. 16a, 16b).

E. Určovat směr pohybu nějakým zařízením.

17a	<b>něco něčím</b>	Elektrický proud <u>vedeme</u> kabely.	18b	<b>kaj s/z čim</b>	Opilke <u>so vodili</u> z magnetom.	Piliny <u>vedli</u> magnetem.
18a	<b>něco něčím</b> <b>někam</b>	Papírna <u>vede</u> odpadní vody kanálem do řeky.	19b	<b>kaj kod kam</b> <sup>1084</sup>	Elektriko <u>vodijo</u> skozi gozd k nam domov. <sup>1085</sup>	Elektrinu k nám domů <u>vedou</u> přes les.

V sémantickém okruhu *určovat směr pohybu nějakým zařízením* obě slovesa otvírají pozice objektového komplementu v akuzativu a v instrumentálu – české sloveso bez předložek, slovinšské s předložkou *s/z* (č. 17a, 17b). České sloveso je schopné uvedené pozice doplnit pozicí adverbialního komplementu místa (č. 18a). Slovinšské sloveso klade adverbialní komplement místa přímo na místo pozice objektového komplementu v instrumentálu (č. 19b).

F. Směřovat.

19a	<b>někam</b>	Všechny cesty <u>vedou</u> do Říma. Kotevní lana <u>vedou</u> šikmo dolů. Okna <u>vedou</u> na dvůr.	19b	<b>kam</b>	Stopnice <u>vodijo</u> navzdol. Vse poti, ki <u>ne vodijo</u> nikamor, sem že prehodila. <sup>1086</sup> Vrata <u>vodijo</u> v kuhijo.	Schody <u>vedou</u> směrem dolů. Všechny cesty, které <u>nevedou</u> nikam, jsem už prošla. Dveře <u>vedou</u> do kuchyně.
20a	<b>někudy</b>	Naše putování <u>vedlo</u> i přes veliký kopec. Tudy asi cesta <u>nevede</u> .	20b	<b>kod</b> <sup>1087</sup>	Most <u>vodi</u> čez reko. Cesta <u>vodi</u> skozi gozd.	Most <u>vede</u> přes řeku. Cesta <u>vede</u> lesem.
21a	<b>odněkud někam</b>	Dveře <u>vedou</u> z provozovny přímo na ulici. Jihočeská úzkokolejná trať <u>vede</u> z Jindřichova	21b	<b>od kod kam</b> <sup>1088</sup>	Sledovi <u>vodijo</u> od tod nazaj. Ta plinovod <u>bo vodi</u> l od Kašče na	Stopy <u>vedou</u> odtud zpět. Ten plynovod <u>povede</u> od Kašče na

<sup>1081</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1082</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 17. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=voditi&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=voditi&hs=1).

<sup>1083</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 17. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=vodi+5%3A0&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=vodi+5%3A0&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1084</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1085</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 17. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=vodi+&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=vodi+&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1086</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 17. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=vodijo&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=vodijo&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1087</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1088</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

			Hradce do Nové Bystřice.			Vrtačo. <sup>1089</sup>	Vrtaču.	
Význam <i>směřovat</i> je silně svázán s prostorovým umístěním, proto jsou obě slovesa doplněna pozicemi adverbialního komplementu místa (č. 19a, 19b, 20a, 20b, 21a, 21b).								
G.	Být ukazatelem směru, směřovat.							
	22a	<b>někoho</b>	Ve dne <u>vedlo</u> poutníky slunce, v noci hvězdy.		22b	<b>koga</b>	Markacije <u>so vodile</u> predvsem tabornike. <sup>1090</sup>	Značky <u>vedly</u> především skauty.
	23a	<b>někoho někam</b>	Tabule <u>vedly</u> účastníky kongresu k hotelu. Směrovka <u>vedla</u> chodce doleva.		23b	<b>koga kam</b>	Smerokaz <u>vodi</u> izgubljene ljudi na pravo pot. <sup>1091</sup>	Směrovka <u>vede</u> zbloudilé na správnou cestu.
	24a	<b>někoho někudy</b>	Červená turistická značka nás <u>vedla</u> úbočím Černé hory.		24b	<b>koga kod</b>	Ta smer nas <u>vodi</u> po navpičnih zajedah skale. <sup>1092</sup>	Ten směr nás <u>vede</u> po svislých zářezích skály.
Význam <i>být ukazatelem směru</i> , <i>směřovat</i> obě slovesa vyjadřují obsazením pozice objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 22a, 22b), kterou mohou otevírat spolu s pozicí adverbialního komplementu místa (č. 23a, 23b, 24a, 24b).								
H.	Mít za následek.							
	25a	<b>k něčemu</b>	Tato léčba bohužel <u>nevedla</u> k úspěchu. Porážka <u>vedla</u> k podmanění Srbska Turky.		25b	<b>k/h čemu</b>	Mirovni protest <u>vodi</u> k boljši družbi. To vse <u>vodi</u> k pogubi človeštva. <sup>1093</sup>	Nenasílný protest <u>vede</u> k lepší společnosti. To všechno <u>vede</u> k záhubě lidstva.
	26a	<b>někam</b>	Chamtivost zpravidla <u>vede</u> do záhuby.		26b	<b>kam</b>	Tako gospodarjenje <u>vodi</u> v bankrot.	Takové hospodaření <u>vede</u> k bankrotu.
V sémantickém okruhu s názvem <i>mít za následek</i> obě slovesa otevírají pozici objektového komplementu v dativu s předložkou <i>k/h</i> (č. 26a, 26b) nebo adverbialního komplementu místa (č. 26a, 26b).								
X <sub>1</sub> .	Jít a přitom se držet za ruku nebo kolem pasu.							
	27a	<b>s někým</b>	Ten frajer <u>se</u> včera <u>vedl</u> s Jarmilou a teď zase s Kateřinou.					
	28a	<b>nějak</b>	Novomanželé <u>se</u> <u>vedli</u> kolem pasu.					
	29a	<b>s někým nějak</b>	Dáša <u>se</u> <u>vede</u> se Slávkem spokojeně za ruku.					

<sup>1089</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 17. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=vodil+nad&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=vodil+nad&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1090</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 17. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=tabornike&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=tabornike&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1091</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 17. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=smerokaz+vodi&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=smerokaz+vodi&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1092</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 17. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=vodi+nad&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=vodi+nad&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1093</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 17. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=vodi+k&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=vodi+k&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).



Význam *jít a přitom se držet za ruku nebo kolem pasu* vyjadřuje pouze české *vést*, které je zde v reflexivní podobě se zájmenem *se*. Obsazuje pozici objektového komplementu v instrumentálu s předložkou *s* (č. 27a), adverbialního komplementu způsobu (č. 28a) nebo tyto dvě pozice otevírá zároveň (č. 29a).

X <sub>2</sub> .	Dařit se / nedařit se.				
30a	<b>nějak</b>	V posledních letech <u>si</u> naši hokejisté <u>vedli</u> na mezinárodních turnajích perfektně. Některé zprivatizované podniky <u>si nevedou</u> špatně.			

Stejně tak význam *dařit se / nedařit se* vyjadřuje jen české *vést*, tentokrát ale ve spojení s reflexivním *si*, a to pomocí pozice adverbiale způsobu (č. 30a).

## VRÁTIT (SE) / VRNITI (SE)<sup>1094</sup>

A.	Dát původnímu majiteli, na původní místo, nepřijmout, poslat zpět.				
1a	<b>někoho něco</b>	Prosíme nálezce, aby <u>vrátil</u> perského kocoura. Pošta všechny přeplatky <u>vrátí</u> . Jana ten dar <u>vrátila</u> .	1b	<b>koga kaj</b>	Ali <u>boste vrnili</u> našeho sina? Ali bi lahko <u>vrnil</u> denar? Rad bi <u>vrnil</u> tole izposojeno knjigo. <u>Vrátíte</u> našeho syna? Mohl byste <u>vrátit</u> peníze? Rád bych <u>vrátil</u> tuto vypůjčenou knihu.
2a	<b>někoho někomu něco někomu</b>	Zabitě vojáky už rodinám nikdo <u>nevrátí</u> . Únosci našťestí <u>vrátili</u> dítě rodičům. Při restitucích <u>vrátili</u> majetek tisícům původních majitelů. Nakladatelství autorovi <u>vrátilo</u> knihu k přepracování.	2b	<b>koga komu kaj komu</b>	Policisté <u>so vrnili</u> ubrabljenega otroka staršem. Moram <u>vrniti</u> tole pismo pošiljatelju. Je možno <u>vrniti</u> pokvarjeno stvar prodajalcu. Policisté <u>vrátili</u> unesené dítě rodičům. Musím <u>vrátit</u> tento dopis odesilatelji. Je možné <u>vrátit</u> rozbitou věc prodejci.
3a	<b>někoho někam něco někam</b>	Uprchlého psa asi <u>vrátíme</u> do útulku. Psychiatr brzy <u>vrátí</u> pacienta do rodiny. Čtenář <u>vrátil</u> noviny do příslušné přihrádky.	3b	<b>koga kam kaj kam</b>	<u>Vrnili so</u> pobegnelega zločinca v Slovenijo. Upamo, da <u>bomo vrnili</u> vesoljsko plovilo na Zemljo. <u>Vrátíli</u> uprchlého zločinca do Slovinska. Doufáme, že <u>vrátíme</u> / se nám <u>podaří vrátit</u> vesmírné plavidlo na Zem.
4a	<b>někoho</b>	Od vchodu do sálu pořadatelé reportéry			

<sup>1094</sup> Slovinský valenční slovník toto heslo neobsahuje. Pokud není uvedeno jinak, všechny příklady jsou čerpany z: Slovar slovenskega knjižnega jezika[online]. ZRC SAZU - [cit. 2. 3. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=postati&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=postati&hs=1).

		<b>odněkud</b>	<u>vrátili.</u>				
V prvním sémantickém okruhu s názvem <i>dát původnímu majiteli, na původní místo, nepřijmout, poslat zpět</i> jsou obě slovesa doplněna pozicí objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 1a, 1b), která se v dalších případech otevírá spolu s objektovým komplementem v dativu, jenž je rovněž bez předložky (č. 2a, 2b), nebo s adverbialním komplementem místa (č. 3a, 3b). V češtině může mít tento komplement místa vedle podoby odpovědi na otázku <i>kam?</i> Také podobu na otázku <i>odkud?</i> (č. 4a).							
B.	Obnovit.						
5a	<b>něco někomu</b>	Oční chirurgové už <u>vrátili</u> nebo zlepšili zrak tisícům pacientů. Samotné léky nikomu zdraví <u>nevrátí</u> . Teď <u>by</u> českým fotbalistům <u>vrátil</u> sebedůvěru jen výrazný úspěch.	5b	<b>kaj komu</b>	Zdravila mu <u>so vrnila</u> vid. Nastanek nove države <u>je vrnil</u> njenim prebivalcom svobodo. Spanje <u>je</u> mu <u>vrnilo</u> moč.	Léky mu <u>vrátily</u> zrak. Vznik nového státu <u>vrátil</u> jeho obyvatelům svobodu. Spánek mu <u>vrátil</u> sílu.	
Ve smyslu <i>obnovit</i> se obě slovesa otevírají zároveň pozici objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu a v dativu (č. 5a, 5b).							
C.	Dostat se na původní místo.						
6a	<b>k někomu</b>	Mladý Elian <u>se vrátil</u> ke svému otci.	6b	<b>k/h komu</b>	Otrok <u>se je vrnil</u> k srečni materi.	Dítě <u>se vrátilo</u> ke šťastné matce.	
7a	<b>od někoho</b>	Referenti <u>se od ředitele</u> ještě <u>nevrátili</u> .	7b	<b>od koga</b>	Mojca <u>se še ni vrnila</u> od zdravnika.	Mojca <u>se</u> ještě od lékaře <u>nevrátila</u> .	
8a	<b>bez někoho bez něčeho</b>	I když se policisté velmi snažili, zase <u>se vrátili</u> bez hledané Aničky. Kolegyně <u>se vrátila</u> bez svetru, zapomněla ho v jídelně.	8b	<b>brez koga brez česa</b>	<u>Vrnil se je</u> brez otroka, pozabil ga je v čakalnici. <u>Vrnil se je</u> brez jabolk, mora po njih še enkrat v trgovino.	<u>Vrátil se</u> brez dítěte, zapomněl ho v čekárně. <u>Vrátil se</u> brez jablek, musí pro ně ještě jednou do obchodu.	
9a	<b>s někým s něčím</b>	<u>Vrátil se</u> už Kopecký s tou novou klientkou? <u>Magda se vrátila</u> s nákupem.	9b	<b>s/z kom s/z čim</b>	Ali <u>se je</u> Peter <u>vrnil</u> sam, ali z njo? <u>Vrnil se je</u> z izgubljenjo igračo.	<u>Vrátil se</u> Petr sám, nebo s ní? <u>Vrátil se</u> se ztracenou hračkou.	
10a	<b>pro někoho pro něco</b>	Tatínek <u>se</u> už pro tebe za chvíli <u>vrátí</u> . Děti, <u>vraťte se</u> pro čepice, je tam zima.	10b	<b>po koga<sup>1095</sup> po kaj</b>	Moram <u>se vrniti</u> po sestru, mogoče je utrujena. <sup>1096</sup> Moram <u>se vrniti</u> po ključ.	Musím <u>se vrátit</u> pro sestru, možná je unavená. Musím <u>se vrátit</u> pro klíč.	
11a	<b>nějaký</b>	Všichni <u>se vrátili</u> živi a zdraví.	11b	<b>kakšen</b>	Otroci <u>so se vrnili</u> zelo utrujeni.	Děti <u>se vrátily</u> velmi unavené.	
12a	<b>někam</b>	Vítězní hokejisté <u>se vrátili</u> do vlasti. Na jeviště národního divadla <u>se vrátil</u> slavný herec.	12b	<b>kam</b>	Bila je na koncu vasi, pa <u>se je</u> še enkrat <u>vrnila</u> nazaj.	Byla na konci vsi, ale ještě <u>se</u> jednou <u>vrátila</u> zpátky.	
13a	<b>odněkud</b>	Když <u>se</u> pan Čermák <u>vrátil</u> z nemocnice, našel	13b	<b>od kod</b>	Končno <u>sem se vrnila</u> iz tujine, zdaj	Konečně <u>jsem se vrátila</u> z ciziny, teď budu	

<sup>1095</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1096</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 20. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=vrniti+&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=vrniti+&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

		prázdný byt. Tchoř <u>se vrátil</u> z lovu žab.			bom doma. Na veliko soboto <u>se</u> zvonovi <u>vrnejo</u> iz Rima.	doma. Na veliko soboto <u>se</u> zvony <u>vracej</u> z Říma.
14a	<b>někdy</b>	Já už <u>jsem se vrátila</u> před čtyřmi dny.	14b	<b>kdaj</b>	Oče <u>se bo</u> kmalu <u>vrnil</u> .	Otec <u>se</u> brzy <u>vrátí</u> .
15a	<b>nějak</b>	Všichni <u>se šťastně vrátili</u> .	15b	<b>kako</b>	Nihče <u>se ni</u> vrnil glede na plan.	Nikdo <u>se nevrátil</u> podle plánu.
16a	<b>odněkud někam</b>	Z Příbrami <u>se samozřejmě vrátíme</u> do Prahy.	16b	<b>od kod kam</b>	Kdaj <u>boš se</u> od tam <u>vrnil</u> domov?	Kdy <u>se</u> odtamtud <u>vrátíš</u> domů?

Význam *dostat se na původní místo* obě slovesa vyjadřují obsazením pozice objektového komplementu v dativu s předložkou *k/h* (č. 6a, 6b), v genitivu s předložkou *od* (č. 7a, 7b) nebo s předložkou *bez/brez* (č. 8a, 8b), v instrumentálu s předložkou *s/z* (č. 9a, 9b), v akuzativu s předložkou *pro/ po* (č. 10a, 10b), komplementu kvalifikačního ve tvaru adjektiva v nepředložkovém nominativu (č. 11a, 11b), adverbialních komplementů místa (č. 12a, 12b, 13a, 13b) nebo času (č. 14a, 14b) a adverbiale způsobu (č. 15a, 15b). Ve valenčních polích obou sloves se může nacházet adverbialní komplement otevřený dvakrát (č. 16a, 16b). Obě slovesa se v tomto významu vyskytují v reflexivní podobě se zájmenem *se*.

D.	Dostat se do původního stavu, obnovit se.					
17a	<b>k něčemu</b>	Přes všechna předsevzetí <u>se</u> Tomáš <u>vrátil</u> ke starému způsobu života. <u>Vrátíš se</u> ke svým houslím?	17b	<b>k/h čemu</b>	<u>Vrnil se je</u> k svojemu življenskemu ritmu. <u>Vrnil se je</u> k veri in k nekdanjim navadam. <u>Vrnila se je</u> k sanjarjenju.	<u>Vrátil se</u> ke svému životnímu rytmu. <u>Vrátil se</u> k víře a k dřívějším zvykům. <u>Vrátila se</u> ke snění.
18a	<b>někam</b>	Do domácnosti <u>se vrátila</u> pohoda. Do Kosova <u>se konečně vrátí</u> mír.	18b	<b>kam</b>	Telo <u>se bo</u> vrnilo v prvotno stanje. Kdaj <u>se boš vrnil</u> v službo?	Tělo <u>se vrátí</u> do původního stavu. Kdy <u>se vrátíš</u> do práce?
19a	<b>něco někomu</b>	Raněnému <u>se vrátilo</u> vědomí. Všem <u>se vrátila</u> dobrá nálada.	19b	<b>kaj komu</b>	<u>Vrnil se</u> mi <u>je</u> spomin.	<u>Vrátila se</u> mi paměť.

Ve významu *dostat se do původního stavu, obnovit se* jsou obě slovesa doplněna pozici objektového komplementu v dativu s předložkou *k/h* (č. 17a, 17b), adverbialního komplementu místa (č. 18a, 18b) a objektových komplementů v akuzativu a v dativu bez předložek zároveň (č. 19a, 19b). Obě slovesa se v tomto významu vyskytují v reflexivní podobě se zájmenem *se*.

X.	Uvést zpět do původního stavu, do původní funkce.					
20a	<b>někoho něčemu něco něčemu něco někomu</b>	Nezaměstnanost <u>vrátila</u> mnoho úředníků jejich původnímu povolání. Nikdo a nic už <u>nevrátí</u> zesnulého životu. Zdařilá operace <u>vrátila</u> milovanou babičku rodině. Stavební rekonstrukce <u>vrátila</u> Pražanům Rudolfinum.				

Význam *uvést zpět do původního stavu, do původní funkce* vyjadřuje pouze české sloveso *vrátit*, a to za pomoci pozic objektových komplementů v akuzativu a dativu bez předložek, které jsou otevřeny zároveň (č. 20a).

VZÍT (SE, SI) / VZETI (SE, SI)							
A. Uchopit rukou.							
1a	<b>něco</b>	Ředitel <u>(si) vzal</u> pero a podepsal se. <u>Vežmi (si)</u> knížku a čti si.	1b	<b>kaj</b>	<u>Vzel (si) je</u> košarico in odšel po sadje. <u>Vezmi (si)</u> žlico in jej!	<u>Vzal (si)</u> košík a odešel pro ovoce. <u>Vežmi (si)</u> lžici a jez!	
2a	<b>něco něčím</b>	Dort <u>(si) vezměte</u> touhle lopatičkou.	2b	<b>kaj s čím</b> <sup>1097</sup>	<u>Vzemite (si)</u> to z rokavicami. <sup>1098</sup>	<u>Vezměte (si)</u> to rukavicemi.	
3a	<b>někoho za něco něco za něco</b>	Honzík <u>vzal</u> slepce za ruku a převedl ho přes ulici. <u>Vzala jsem</u> toho psa za obojek a dala jsem mu vodítko. <u>Vežmi</u> tu kabelu za druhé ucho.					
4a	<b>někoho odněkud něco odněkud</b>	Kristýna <u>vzala</u> dítě z kočárku a posadila ho na židli. Hostitelka <u>vzala</u> ze stolu ták a všem nabídl.	4b	<b>koga od kod kaj od kod</b>	<u>Vzela</u> otroka iz vozička. <u>Vzel (si)</u> je kompot iz shrambe.	<u>Vzala</u> dítě z kočárku. <u>Vzal (si)</u> kompot ze špajzu.	
5a	<b>někoho nějak něco nějak</b>	<u>Vežmi (si)</u> Tomáška na klín! Manžel <u>vzal</u> starou paní pod paží, aby neuklouzla.	5b	<b>koga kako kaj kako</b>	Otroka <u>je vzela (si)</u> v naročje. <u>Vežmi</u> košarico odspodaj, da se ne razsuje/razsipa.	Dítě <u>(si) vzala</u> do náručí. <u>Vežmi</u> košík zespodu, ať se nevysype.	
V prvním sémantickém okruhu s názvem <i>uchopit rukou</i> jsou obě slovesa doplněna pozicí objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 1a, 1b), která může být otevřena spolu s pozicí v instrumentálu ve funkci instrumentu, tzn. v češtině bez předložky (č. 2a), ale ve slovinštině s předložkou <i>s/z</i> (č. 2b), nebo spolu s další pozicí v akuzativu s předložkou <i>za</i> (č. 3a), ale to pouze v češtině. Obě slovesa potom ještě obsazují pozici objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu a zároveň adverbialního komplementu místa (č. 4a, 4b) nebo způsobu (č. 5a, 5b). Obě slovesa se mohou vyskytovat i v reflexivní podobě se zájmenem <i>si</i> .							
B. Odvést, přemístit, odejmout, sebrat, připravit o něco, o někoho.							

<sup>1097</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1098</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=vzemite+to&c1m=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 26. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=vzemite+to&c1m=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=vzemite+to&c1m=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

6a	<b>někoho k někomu</b>	O Vánocích jsme (si) <u>vzali</u> starou tetu k nám.	6b	<b>koga k/h komu</b>	Starše (si) je vzal k sebi.	<u>Vzal (si)</u> rodiče k sobě.	
7a	<b>někoho někomu něco někomu</b>	Válka <u>vzala</u> tisícům matek syny. Komunisti <u>vzali</u> velkostatkářům všechnen majetek. Když psovi <u>vezmeš</u> kost, kousne tě. Velká voda <u>vzala</u> mnoha našim spoluobčanům obydlí. Vědomosti ti nikdo <u>nevezme</u> .	7b	<b>koga komu kaj komu</b>	Otroke <u>so</u> mu <u>vzeli</u> . <u>Vzeli so</u> ji prtljago iz rok. Učiteljica mu je <u>vzela</u> test, ker je prepisoval. <u>Vzeli so</u> mu vozniško dovolenje. Neuspeh mu je <u>vzel</u> veselje do risanja.	Děti mu <u>vzali</u> . <u>Vzali jí</u> zavazadlo z rukou. Učitelka mu <u>vzala</u> test, protože opisoval. <u>Vzali</u> mu řidičský průkaz. Neúspěch mu <u>vzal</u> nadšení z kreslení.	
8a	<b>někoho někam něco někam</b>	Když mrzne, <u>vezmeme</u> psa do předsíně. <u>Vzali jsme</u> oba synovce k moři. <u>Vzal jsi (sis)</u> to céděčko s sebou k babičce? <u>Vzal jsem</u> návštěvu na terasu.	8b	<b>koga kam kaj kam</b>	V popravilo je <u>vzela</u> vso njegovo garderobo. <u>Vzel (si)</u> ga je v avto. <u>Vzeli so (si)</u> ga s seboj na potovanje.	Všechnu jeho garderobu <u>vzala/dala</u> na spravení. <u>Vzal (si)</u> ho do auta. <u>Vzali (si)</u> ho s sebou na cesty.	
<p>Ve významu <i>odvést, přemístit, odejmout, sebrat, připravit o něco, o někoho</i> obě slovesa shodně otevírají pozice objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu a zároveň v dativu s předložkou <i>k/h</i> (č. 6a, 6b) či bez předložky (č. 7a, 7b) nebo zmíněnou pozici v akuzativu obsazují spolu s pozicí adverbialního komplementu místa (č. 8a, 8b). Obě slovesa se mohou vyskytovat i v reflexivní podobě se zájmenem <i>si</i>.</p>							
C.	Nabídnout si, posloužit si.						
9a	<b>něco</b>	<u>Vezměte si</u> obložené chlebičky. Léky <u>si vezmu</u> až večer.	9b	<b>kaj</b>	Vse sadje (si) je <u>vzel</u> . <u>Vzemite (si)</u> prosim še kakšen piškot. <sup>1099</sup> <u>Vzel (si)</u> je nekaj eurov. <sup>1100</sup>	Všechno ovoce <u>si vzal</u> . <u>Vezměte si</u> prosím ještě nějakou sušenku. <u>Vzal si</u> několik eur.	
<p>Ve smyslu <i>nabídnout si, posloužit si</i> se obě slovesa chovají rovněž stejně, obsazují pozici objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 9a, 9b). Distribuce reflexivního <i>si</i> je zde závazná jen v češtině.</p>							
D.	Použít, uplatnit, odebrat.						
10a	<b>něco</b>	Chlapec <u>si vzal</u> otcovo auto a havaroval. Venku leje, <u>vezmi si</u> deštník.	10b	<b>kaj</b>	<u>Vzela sta si</u> taksi. Ker je bil bolan, (si) je njegovo plačo <u>vzela</u> žena.	<u>Vzali si</u> taxi. Protože byl nemocný, jeho plat (si) <u>vzala manželka</u> .	
11a	<b>něco od někoho</b>	Od každé nové pacientky (si) primář <u>vezme</u> pět set korun zápisného.	11b	<b>kaj od koga</b>	Od kupca (si) je <u>vzel</u> preveč denarja. Nerad je <u>vzel</u> denar od staršev.	Od zákazníka (si) <u>vzal</u> příliš mnoho peněz.	

<sup>1099</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika[online]. ZRC SAZU - [cit. 23. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=vzeti&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=vzeti&hs=1).

<sup>1100</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 23. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=vzel+si+je&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=vzel+si+je&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

		Od tebe <u>by (si) pes nevezal</u> ani kůrku chleba.				Nerad <u>(si) vzal</u> peníze od rodičů.
12a	<b>něco za něco</b>	Za pouhou prohlídku chrupu <u>si</u> zubařka <u>vzala</u> tři stovky.	12b	<b>kaj za kaj</b> <sup>1101</sup>	Za popravilo zidu <u>(si) je</u> zidar <u>vzel</u> preveč denarja. <sup>1102</sup>	Za opravu zdi <u>si</u> zedník <u>vzal</u> příliš mnoho peněz.
13a	<b>něco na něco</b>	<u>Vežmi si</u> na to rytí pořádný rýč. <sup>1103</sup> Proč <u>sis vzala</u> na pleteni tu starou vlnu? <sup>1104</sup>	13b	<b>kaj za delati</b>	Ali <u>(si) vzal</u> s seboj nekaj za brat? <sup>1105</sup> <u>Vzemi se</u> nekaj za igrat. <sup>1106</sup>	<u>Vzal sis</u> s sebou něco na čtení? <u>Vežmi si</u> něco na hraní.
14a	<b>něco někam</b>	K moři <u>si</u> Novákovi <u>vzali</u> nafukovací člun. Do Tater <u>si vežmi</u> pohorky!	14b	<b>kaj kam</b>	Na pot <u>so (si) vzeli</u> najnujnejše stvari.	Na cestu <u>si vzali</u> nejnjutnější věci.
15a	<b>něco odněkud</b>	Když <u>si</u> něco <u>vežmeš</u> z rodinné pokladny, musíš to pak vrátit.	15b	<b>kaj od kod</b>	Iz denarnice <u>(si) je</u> vzela bankovce.	Z peněžky <u>si vzala</u> bankovky.
16a	<b>něco někde</b>	Kde kluci <u>vzali</u> tolik céděček?	16b	<b>kaj kje</b>	Pri prodajalcu <u>so (si) vzeli</u> plačano blago.	U prodavače <u>si vzali</u> zaplacené zboží.
17a	<b>něco za nějakým účelem</b>	Na nákup <u>si vežmu</u> kabelu na kolečnách.	17b	<b>kaj s kakšnim namenom</b> <sup>1107</sup>	Za pomoč <u>(si) je</u> morala <u>vzeti</u> metlo.	Na pomoc <u>si</u> musela <u>vzít</u> koště.

Ve významu *použít, uplatnit, odebrat* obě slovesa využívají pozice objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 10a, 10b), která se v následujících případech otevírá spolu s další pozicí v akuzativu s předložkou *od* (č. 11a, 11b) nebo *za* (č. 12a, 12b). Ekvivalentem dvou českých pozic v akuzativu s předložkou *na* (č. 13a) je ve slovinštině pozice v akuzativu s předložkou *za* a pozice obsazená infinitivem (č. 13b). Dále je možné pozici v nepředložkovém akuzativu otevírat spolu s adverbialním komplementem místa (č. 14a, 14b, 15a, 15b, 16a, 16b) nebo spolu s adverbiale účelu (č. 17a, 17b). Obě slovesa se mohou vyskytovat i v reflexivní podobě se zájmenem *si*.

E.	Vybrat si, považovat.					
18a	<b>něco</b>	Češi jsou vynalézavý národ, <u>vezmeme si</u> například kontaktní čočky.	18b	<b>kaj</b>	Športí so zdravi, <u>vzemimo (si)</u> kolesarjenje.	Sporty jsou zdravé, <u>vezmeme (si)</u> cyklistiku.
19a	<b>něco jako něco</b>	Jako odstrašující příklad <u>(si) vezmeme</u> obezitu.	19b	<b>kaj kot kaj</b>	<u>Vzemimo (si)</u> to kot opozorilo.	<u>Vezmeme (si)</u> to jako upozornění.
20a	<b>něco nějak</b>	Netušili jsme, že kamarádi <u>vezmou</u> ten náš žert tak vážně.	20b	<b>kaj kako</b> <sup>1108</sup>	Če <u>vzamemo</u> v celoti, se je stanje izboljšalo. <sup>1109</sup>	Když to <u>vezmeme</u> v celku, stav se zlepšil.
21a	<b>že</b> <sup>1110</sup>	<u>Vezmeme si</u> , že auto jelo 100 km v hodině.	21b	<b>da</b>	<u>Vzemimo</u> , da bodo prišli vsi.	<u>Vezmeme (si)</u> , že přijdou všichni.

<sup>1101</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1102</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=vzel+&c1m=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 24. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=vzel+&c1m=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=vzel+&c1m=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1103</sup> Český národní korpus syn2005 - [cit. 22. 4. 2011]. Dostupný z: Bonito (na to rytí).

<sup>1104</sup> Český národní korpus syn2005 - [cit. 22. 4. 2011]. Dostupný z: Bonito (na pleteni).

<sup>1105</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=za+brat&c1m=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 23. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=za+brat&c1m=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=za+brat&c1m=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1106</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=za+igrat&c1m=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 23. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=za+igrat&c1m=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=za+igrat&c1m=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1107</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1108</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1109</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=vzeti&hs=1) - [cit. 23. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=vzeti&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=vzeti&hs=1), 23.4.2011.

<sup>1110</sup> Doplněno podle pozice in: Zele, Andreja: *Vežljivostni slovar slovenskih glagolov*, Ljubljana, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, 2008.

V okruhu s názvem *vybrat si, považovat* obě slovesa otevírají valenční pozici objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 18a, 18b), která může být obsazena také spolu s komplementem kvalifikačním v podobě substantiva v akuzativu s výrazem *jako/kot* (č. 19a, 19b) nebo spolu s adverbiale způsobu (č. 20a, 20b). Ve valenčním poli obou sloves se také objevuje vedlejší věta spojková se spojkou *že/da* (č. 21a, 21b). Obě slovesa se mohou vyskytovat i v reflexivní podobě se zájmenem *si*.

F.	Přijmout. (o člověku)				
22a	<b>někoho mezi někoho</b>	Parta z mokré čtvrti hned <u>vzala</u> toho zelenáče mezi sebe.	22b	<b>koga med koga</b>	<u>Vzeli so</u> jo med redovnice. <u>Vzali</u> ji mezi řádové sestry.
23a	<b>někoho jako někoho</b>	Novou pedagožku <u>vzali</u> nejdřív jako tělocvikářku.	23b	<b>koga kot koga</b>	<u>Vzeli so</u> ga kot začetnika. <u>Vzali</u> ho jako začátečníka.
24a	<b>něco na někoho</b> <sup>1111</sup>	<u>Vzal</u> na sebe všechny výdaje.	24b	<b>kaj na koga</b>	<u>Vzeli so</u> krivdo in odgovornost nase. <u>Vzali</u> vinu a odpovědnost na sebe.
25a	<b>někoho za někoho</b> <sup>1112</sup>	<u>Vzali si</u> ho za svědka. <sup>1113</sup>	25b	<b>koga za koga</b>	<u>Vzel (si)</u> ga <u>je</u> za služabnika. <u>Vzal</u> ho za služebníka.
26a	<b>někoho někam</b>	Do našeho baru <u>vezmeme</u> dvě pohledné dívky. Helenu <u>vzali</u> na uvolněné místo mzdové účetní.	26b	<b>koga kam</b>	V firmo <u>so (si)</u> <u>vzeli</u> več novih delavcev. V šolo <u>so (si)</u> <u>vzeli</u> le učence s odličnim uspehom. Do firmy <u>vzali</u> víc nových pracovníků. Do školy <u>vzali</u> jen žáky s výborným prospěchem.
27a	<b>někoho za nějakým účelem</b>	Léčitel <u>vzal</u> Hanu na vyšetření a pak i do léčení. <u>Vzali si</u> mě na starosti.	27b	<b>koga s kakšnim namenom</b>	Bolnika <u>so (si)</u> <u>vzeli</u> v oskrbo. Na stanovanje <u>so (si)</u> <u>vzeli</u> dva študenta. Pacienta <u>vzali</u> do péče. <u>Vzali</u> dva studenty na byt.

V sémantickém okruhu s názvem *přijmout (o člověku)* obě slovesa otevírají pozici objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu spolu s druhou pozicí v akuzativu s předložkou *mezi/med* (č. 22a, 22b) nebo spolu s komplementem kvalifikačním ve tvaru substantiva v akuzativu s výrazem *jako/kot* (č. 23a, 23b), potom znovu spolu s objektovým komplementem v akuzativu s předložkou *na* (č. 24a, 24b) či *za* (č. 25a, 25b). Dále je možno pozici v nepředložkovém akuzativu otevírat zároveň s adverbialním komplementem místa (č. 26a, 26b) nebo spolu s adverbiale účelu (č. 27a, 27b). Obě slovesa se mohou vyskytovat i v reflexivní podobě se zájmenem *si*.

G.	Oženit se, vdát se.				
28a	<b>někoho</b>	Denisa <u>si vzala</u> Patrika. <u>Vzal siš</u> krasavici, budeš si ji muset hlídat.	28b	<b>koga</b>	<u>Vzela (si)</u> je mladega vdovca. <u>Vzala si</u> mladého vdovce.
29a	<b>někde</b>	Snoubenci <u>se vezmou</u> v Jaroměři.	29b	<b>kje</b>	Želela sta <u>se vzeti</u> v cerkvi. Chtěli <u>se vzít</u> v kostele.
30a	<b>někdy</b>	Magda a Jakub <u>se</u> včera <u>vzali</u> .	30b	<b>kdaj</b>	Před postom <u>se bosta vzela</u> . <sup>1114</sup> Před pústem <u>se vezmete</u> .

<sup>1111</sup> Doplněno podle pozice in: Žele, Andreja: *Vezljivostni slovar slovenskih glagolov*, Ljubljana, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, 2008.

<sup>1112</sup> Doplněno podle pozice in: Žele, Andreja: *Vezljivostni slovar slovenskih glagolov*, Ljubljana, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, 2008.

<sup>1113</sup> Slovník spisovného jazyka českého. DEBDict – obecný prohlížeč slovníků [-cit. 2. 3. 2011]. Dostupný z WWW: <http://deb.fi.muni.cz/debdict/index-cs.php>.

31a	<i>nějak</i>	Mladí <u>se vzali</u> bez souhlasu nevěstinych rodičů.	31b	<i>kako</i>	<u>Vzela sta se</u> skrivoma.	<u>Vzali se</u> tajně.
32a	<i>někoho za někoho</i>	<u>Vežmu si</u> tě za ženu, jestli mě chceš.	32b	<i>koga za koga</i>	<u>Vzela (si)</u> ga je za moža, čeprav je precej starejši od nje.	<u>Vzala si</u> ho za muže, ačkoli je o hodně starší než ona.
<p>Význam <i>oženit se, vdát se</i> obě slovesa vyjadřují obsazením pozice objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 28a, 28b) nebo adverbialního komplementu místa (č. 29a, 29b), času (č. 30a, 30b) či pozice adverbiale způsobu (č. 31a, 31b). Zmíněnou pozici v akuzativu je potom možné otevírat spolu s další pozicí v akuzativu s předložkou <i>za</i> (č. 32a, 32b). Obě slovesa se mohou vyskytovat v reflexivní podobě se zájmenem <i>si</i>, ale i <i>se</i>.</p>						
H.	Objevit se, vzniknout.					
33a	<i>někde</i>	Kde Kateřina <u>vzala</u> tu drzost?	33b	<i>kje</i> <sup>1115</sup>	Je čudno, kje <u>je vzal</u> toliko moči za življenje. <sup>1116</sup>	Je zvláštní, kde <u>vzal</u> tolik síly do života.
34a	<i>odněkud</i>	Odkud <u>se vzaly</u> ty tvé výtvarné sklony?	34b	<i>od kod</i>	Od kod <u>so se vzeli</u> vsi ti ljudje? Od nekod <u>je vzal</u> idejo, da bo prišel.	Odkud <u>se vzali</u> všichni ti lidé? Odněkud <u>vzal</u> nápad, že přijde.
<p>Ve významu <i>objevit se, vzniknout</i> obě slovesa obsazují pozici adverbialního komplementu místa (č. 33a, 33b, 34a, 34b). Obě slovesa se mohou vyskytovat i v reflexivní podobě se zájmenem <i>se</i>.</p>						
Y.	Opakované brání.					
			35b	<i>kaj</i>	Pri zgodovini <u>so vzeli</u> poglavja iz druge svetovne vojne. Vsakokrat, ko je bila bolna, <u>je vzela</u> sirup proti kašlu. <sup>1117</sup> Vsako navodilo <u>vzame</u> preveč dobesedno. Nikoli ni rada <u>vzela</u> metle v roke.	Při dějepisu <u>brali</u> kapitoly z druhé světové války. Pokaždé, když byla nemocná, <u>brala</u> sirup proti kašli. Každý návod <u>bere</u> příliš doslovně. Nikdy ráda <u>nebrala</u> koště do rukou.
<p>V tomto sémantickém okruhu se nejedná tolik o význam, jako spíše o vnímání vidovosti. Čeština pro opakovaný, nedokončený a neaktuální děj na rozdíl od slovinštiny striktně používá imperfektivních slovesných tvarů. Pro sloveso <i>vzít</i> je to právě sloveso <i>brát</i>. Slovinské sloveso <i>vzeti</i> i ve významu <i>opakovaného brání</i> využívá pozici objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 35b).</p>						

<sup>1114</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 23. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=vzeti&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=vzeti&hs=1).

<sup>1115</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1116</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 24. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=vzel&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=vzel&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1117</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 24. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=je+vzela&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=je+vzela&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).



#### 8.1.4 Slovesa mluvení, myšlení, vnímání

bát se / bati se .....	220
cítit (se) / čutiti (se) .....	231
dívat se / gledati .....	233
mluvit / govoriti .....	235
myslet (si) / misliti (si) .....	238
podívat se / pogledati (se) .....	240
prosit (se) / prositi .....	243
ptát se / vprašati .....	244
rozumět (si) / razumeti (se) .....	247
říci (se, si) / reči (se, si) .....	249
slyšet / slišati .....	253
stydět se / sramovati se .....	255
vědět / vedeti .....	256
věřit / verjeti .....	259

vidět (se) / videti (se) .....	260
volat / klicati.....	264
všimnout si / opaziti .....	268
zapomenout / pozabiti .....	269
zdat se / zadeti se.....	270
znát (se) / poznati (se) .....	271

<b>BÁT SE / BATI SE</b>							
A.		Mít pocit ohrožení, obavu, očekávat něco nepříjemného.					
1a	<b>někoho něčeho</b>	Odmalička <u>se bojím</u> policajtů. Venkovští lidé <u>se</u> odjakživa <u>báli</u> úřadů. Obyvatelé měst <u>se bojí</u> přemnožených potkanů.	1b	<b>koga česa</b>	<u>Boji se</u> ga kot hudič križa. <u>Boji se</u> smrti. <u>Boji se</u> toče.	<u>Bojí se</u> ho jako čert kříže. <u>Bojí se</u> smrti. <u>Bojí se</u> krup.	
2a	<b>o někoho o něco</b>	Rodiče <u>se</u> vždycky o své děti <u>bojí</u> . <u>Bojím se</u> víc o zdraví než o majetek.	2b	<b>za koga za kaj</b>	Starši <u>se bojijo</u> za otoke. Preveč <u>se boji</u> za svoje imetje.	Rodiče <u>se bojí</u> o děti. Příliš <u>se bojí</u> o svoje jmění.	
3a	<b>že</b>	Mladí manželé <u>se bojí</u> , že budou mít málo peněz.	3b	<b>da</b>	<u>Boji se</u> , da mu bo potem očital.	<u>Bojí se</u> , že mu to bude potom vyčítat.	
4a	<b>aby</b>	Stařík <u>se bojí</u> , aby ho někdo neošidil.	4b	<b>da bi<sup>1118</sup></b>	<u>Bojim se</u> , da ne bi prišel moj mož. <sup>1119</sup>	<u>Bojím se</u> , aby nepřišel můj manžel.	
5a	<b>jestli/zda</b>	<u>Báli jsme se</u> , jestli nás taky nevykradli.	5b	<b>če<sup>1120</sup></b>	<u>Bala bom se</u> , če bo me pogledal grdo. <sup>1121</sup>	<u>Budu se bát</u> , jestli se na mě podívá ošklivě.	

<sup>1118</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1119</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=bojim+se&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 22. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=bojim+se&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=bojim+se&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1120</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1121</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=bala+&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 22. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=bala+&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=bala+&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

V sémantickém okruhu s názvem *mít pocit ohrožení, obavu, očekávat něco nepříjemného* obě slovesa otevírají pozici objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 1a, 1b), která se může také vyskytovat s předložkou. V češtině je to předložka *o* (č. 2a) a ve slovinštině *za* (č. 2b). Ve valenčním poli obou sloves se nacházejí vedlejší věty spojkové se spojkami *že/da* (č. 3a, 3b), *aby/da bi* (č. 4a, 4b) nebo *jestli, zda/če* (č. 5a, 5b). Obě slovesa jsou zde v reflexivním tvaru se zájmenem *se*.

B.	Mít obavu z nějaké vlastní činnosti.						
6a	<b>něco (u)dělat</b>	Raněný <u>se bojí</u> pohnout. Kůň <u>se bál</u> skočit přes překážku.	6b	<b>delati (narediti) kaj</b>	Vsako stvar <u>se boji</u> začeti. Fante <u>so se bali</u> iti k vojakom.	Každou věc <u>se bojí</u> začít. Kluci <u>se báli</u> jít k vojákům.	

Ve významu *mít obavu z nějaké vlastní činnosti* jsou obě slovesa doplněna pozicí objektového komplementu ve formě infinitivu (č. 6a, 6b). Obě slovesa jsou zde v reflexivním tvaru se zájmenem *se*.

## CÍTIT (SE) / ČUTITI (SE)

A.	Vnímat čichem.						
1a	<b>někoho něco</b>	Jdi se umýt, <u>cítím</u> tě. Ten pes <u>cítí</u> cizí kočku na sto honů. Pasažéři před výbuchem <u>cítili</u> silný zápach plynu.	1b	<b>koga kaj</b>	Psi <u>so čutili</u> ljudji na nekaj sto metrov daleč. Ali <u>čutiš</u> ta smrad?	Psi <u>cítili</u> lidi na několik set metrů daleko. <u>Cítíš</u> ten zápach?	

Aby obě slovesa vyjádřila význam *vnímat čichem* obsazují pozici objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 1a, 1b).

B.	Vnímat jiným smyslem než čichem, pociťovat.						
2a	<b>někoho něco</b>	V místnosti někdo byl, Ivan ho <u>cítil</u> . <u>Cítila jsem</u> chuť ginu v ústech ještě hodně dlouho. Strážný nikdy <u>necítil</u> strach. Lidé <u>cítili</u> povinnost pomoci.	2b	<b>koga kaj</b>	<u>Čutila sem</u> njegovo prisotnost. <u>Čutim</u> kri v ustih. <u>Čutila je</u> njegovo bližino. Živali <u>čutijo</u> nevarnost.	<u>Cítila jsem</u> jeho přítomnost. <u>Cítím</u> krev v ústech. <u>Cítila</u> jeho blízkost. Zvířata <u>cítí</u> nebezpečí.	
3a	<b>něco z něčeho</b>	Z chování našich hostů <u>jsme cítili</u> nadřazenost.	3b	<b>kaj iz česa</b>	Iz njegovih gest <u>čutim</u> surovost.	Z jeho gest <u>cítím</u> surovost.	
4a	<b>že</b>	Mladá žena <u>cítila</u> , že ji považují za cizinku.	4b	<b>da</b>	<u>Čutili so</u> , da govori iz srca.	<u>Cítili</u> , že mluví od srdce.	

	5a	<b>Vvzt</b>	<u>Cítím</u> , jak se červenám.		5b	<b>Oo</b> <sup>1122</sup>	<u>Čutila sem</u> samo, kako mi je vroče. <sup>1123</sup>	<u>Cítila jsem</u> jen, jaké je mi vedro.
<p>Stejně tak ve významu <i>vnímat jiným smyslem než čichem</i>, <i>pocít'ovat</i> obě slovesa otevírají pozici objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 2a, 2b), která se může ve valenčním poli obou sloves vyskytovat spolu s pozicí v genitivu s předložkou <i>z/iz</i> (č. 3a, 3b). Ve valenčním poli obou sloves se také nachází vedlejší věta spojková se spojkou <i>že/da</i> (č. 4a, 4b) nebo vedlejší věta vztažná například s výrazy <i>jak/kako</i> (č. 5a, 5b).</p>								
C.	Sympatizovat.							
	7a	<b>s někým</b>	Všichni <u>cítíme</u> s nešťastnými obyvateli Afganistanu.					
	8a	<b>něco k někomu</b> <sup>1124</sup>	<u>Cítíš</u> ke mně ještě vůbec něco?		8b	<b>kaj do koga</b>	Mislím, da do njega <u>čuti</u> ljubezen.	Myslím, že k němu <u>cítí</u> lásku.
<p>Ve významu <i>sympatizovat</i> české sloveso otevírá pozici objektového komplementu v instrumentálu s předložkou <i>s</i> (č. 7a), obě slovesa potom obsazují pozici objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu, kterou české sloveso doplňuje pozicí v dativu s předložkou <i>k</i> (č. 8a), a slovinské pozicí v akuzativu s předložkou <i>do</i> (č. 8b).</p>								
D.	Připadat si.							
	9a	<b>nějaký</b>	Marcela <u>se cítila</u> opuštěná.					
	10a	<b>někým</b>	Když <u>se cítíš</u> soudcem, zkus soudit.		10b	<b>koga</b>	<u>Čuti se</u> aristokratinjo.	<u>Cítí se</u> aristokratkou.
	11a	<b>nějak</b>	<u>Necítíš se</u> dobře?					
	12a	<b>nějak někde</b>	Všechny návštěvy <u>se</u> u nás <u>cítí</u> jako doma.					
	13a	<b>nějak někdy</b>	O Vánocích <u>jsme se</u> všichni <u>cítili</u> skvěle.					
	14a	<b>někým někde</b>	Ve Slovinsku <u>se</u> už <u>necítím</u> cizincem.		14b	<b>koga kje</b>	V lastni hiši <u>se čuti</u> tujca.	<u>Cítí se</u> cizincem ve vlastním domě.
<p>Ve smyslu <i>připadat si</i> české sloveso, která jsou zde v reflexivním tvaru ve spojení se zájmenem <i>se</i>, otevírá pozici komplementu kvalifikačního ve tvaru adjektiva v nepředložkovém nominativu (č. 9a) nebo instrumentálu (č. 10a). Tento význam slovinské sloveso vyjadřuje obsazením pouze pozice objektového komplementu v akuzativu bez předložky (č. 10b). České sloveso je dále doplňováno pozicí adverbialé způsobu (č. 11a), kterou může otevírat spolu s adverbialním komplementem místa (č. 12a) nebo času (č. 13a). Také je možné zároveň otevřít pozice adverbialního komplementu místa a pozici komplementu kvalifikačního ve tvaru adjektiva v nepředložkovém instrumentálu (č. 14a), ke které je ve slovinské ekvivalentní pozice objektového komplementu v akuzativu bez předložky, druhá pozice ve valenčním poli slovinského slovesa zůstává stejná (č. 14b).</p>								

<sup>1122</sup> Doplněno podle pozice in: Svozilová, Naďa - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1123</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 22. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=%C4%8Dutila+sem&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=%C4%8Dutila+sem&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1124</sup> Doplněno podle pozice in: Zele, Andreja: *Vezljivostni slovar slovenskih glagolov*, Ljubljana, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, 2008.

## DÍVAT SE / GLEDATI

A.	Používat zrak.					
1a	<b>na někoho na něco</b>	Celou cestu jsem přemýšlela, proč <u>se</u> na mě ten člověk pořád <u>dívá</u> . Děti <u>se</u> <u>dívaly</u> na lední medvědy. Miliony lidí <u>se</u> dnes <u>budou</u> <u>dívat</u> na zatmění Slunce.	1b	<b>koga kaj</b>	<u>Gledala</u> <u>ga</u> <u>je</u> vedno samo na skrivaj. Rad <u>gleda</u> filme. To <u>je</u> <u>gledal</u> brez očal.	<u>Dívala</u> <u>se</u> na něj vždy jen tajně. Rád <u>se</u> <u>dívá</u> na filmy. <u>Díval</u> <u>se</u> na to bez brýlí.
2a	<b>něčím</b>	<u>Dívala</u> <u>se</u> uplakanýma očima.	2b	<b>s/z čim</b>	Naš dedek rad <u>gleda</u> z dalnogledom.	Náš děda <u>se</u> rád <u>dívá</u> dalekohledem.
3a	<b>někam</b>	Když jdu, <u>dívám</u> <u>se</u> před sebe i okolo sebe. Vojáci <u>se</u> <u>dívali</u> za děvčaty.	3b	<b>kam</b>	Celo poletje <u>so</u> <u>gledali</u> proti planinam. <u>Gledal</u> <u>je</u> na vse strani.	Celé léto <u>se</u> <u>dívali</u> směrem k horám. <u>Díval</u> <u>se</u> na všechny strany.
4a	<b>odněkud</b>	Nahoře ve věži <u>se</u> někdo <u>díval</u> z okna.	4b	<b>od kod</b>	<u>Gledal</u> <u>je</u> z stolpe.	<u>Díval</u> <u>se</u> z věže.
5a	<b>někudy</b>	Vlčák neštěkal, jen <u>se</u> <u>díval</u> skulinou v plotě.	5b	<b>kod</b>	Kar naprej <u>je</u> <u>gledal</u> skozi okno.	Pořád <u>se</u> <u>díval</u> oknem.
6a	<b>nějak</b>	Princezna <u>se</u> jen zasněně <u>dívá</u> . Punt'a <u>se</u> <u>dívá</u> nějak smutně.	6b	<b>kako</b>	<u>Gleda</u> kakor miš iz moke. <u>Gleda</u> zaljubljeno.	<u>Dívá</u> <u>se</u> jako myš z mouky. (Dívá se přivřenýma očima.) <u>Dívá</u> <u>se</u> zamilovaně.
7a	<b>někomu někam</b>	<u>Dívej</u> <u>se</u> mi do očí, když se mnou mluvíš. Pánové <u>se</u> s oblibou <u>dívají</u> ženám na nohy.	7b	<b>komu kam</b> <sup>1125</sup>	<u>Ne</u> <u>gledaj</u> mi v karte! <sup>1126</sup>	<u>Nedívej</u> <u>se</u> mi do karet!
<p>Ve významu <i>používat zrak</i> se obě slovesa otevírají pozici objektového komplementu v akuzativu - české sloveso s předložkou <i>na</i> (č. 1a), kdežto slovinská pozice je nepředložková (č. 1b). Dále obě slovesa obsazují pozici objektového komplementu v instrumentálu (č. 2a, 2b), české sloveso bez předložky, slovinské s předložkou <i>s/z</i>. Dále mohou být obě slovesa doplněna adverbialním komplementem místa (č. 3a, 3b, 4a, 4b, 5a, 5b) nebo pomocí adverbiale způsobu (č. 6a, 6b). Ve valenčních polích obou sloves se může nacházet pozice objektového komplementu v nepředložkovém dativu spolu s adverbialním komplementem místa (č. 7a, 7b). České sloveso je vždy v reflexivním tvaru se zájmenem <i>se</i>.</p>						
B.	Zjišťovat.					
8a	<b>jestli/zda</b>	Matka <u>se</u> denně <u>dívala</u> , <u>jestli</u> jí přišel	8b	<b>če</b> <sup>1127</sup>	<u>Gledali</u> <u>so</u> , če se h gradu ne	<u>Dívali</u> <u>se</u> , zda se k hradu neblíží poselstvo.

<sup>1125</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1126</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 18. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=ne+gledaj&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=ne+gledaj&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1127</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

			dopis od syna. Pes <u>se</u> pozorně <u>dívá</u> , jestli pán už jde.				přibližujejo odposlanci. <sup>1128</sup>	
	9a	<b>Vvzt</b>	<u>Dívám se</u> , jaký je dnes v televizi program.		9b	<b>Oo</b>	Najprej vedno <u>gledamo</u> , kaj je na jedilniku.	Nejdřív <u>se</u> vždy <u>díváme</u> , co je na jídelním lístku.
Ve smyslu <i>zjišťovat</i> se ve valenčním poli obou sloves nachází vedlejší věta spojková se spojkami <i>jestli</i> , <i>zda/če</i> (č. 8a, 8b) a vztavná s výrazy <i>jaký</i> , <i>kaj</i> (č. 9a, 9b). České sloveso je vždy v reflexivním tvaru se zájmenem <i>se</i> .								
C.	Mít zájem.							
	10a	<b>po někom po něčem</b>	Náš kluk <u>se</u> už začíná <u>dívat</u> po slečnách. <u>Dívá se</u> po různých pracovních příležitostech.		10b	<b>za kom za čím</b>	Vedno <u>je gledala</u> za moškimi. <u>Gledali so</u> samo za visokimi položaji v vladi.	Pořád <u>se dívala</u> po mužích. <u>Dívali se</u> jen po vysokých funkcích ve vládě.
Význam <i>hledat</i> , <i>mít zájem</i> každé ze sloves vyjadřuje jiným valenčním členem. České <i>dívat se</i> otevírá pozici objektového komplementu v lokálu s předložkou <i>po</i> (č. 10a), naproti tomu slovinské <i>gledati</i> obsazuje pozici v instrumentálu s předložkou <i>za</i> (č. 10b). České sloveso je vždy v reflexivním tvaru se zájmenem <i>se</i> .								
D.	Pohlížet, hodnotit.							
	11a	<b>na někoho nějak na něco nějak</b>	Proč <u>se</u> na uprchlíky <u>díváte</u> tak nevlídně? <u>Dívali se</u> na mě jako na blázna. Na takové poklesky <u>se</u> doktor <u>díval</u> s porozuměním.		11b	<b>na koga kako na kaj kako</b>	Na njega <u>je gledala</u> kot bi bila njegova mati. Na svet <u>je gledal</u> zelo kritično.	<u>Dívala se</u> na něho, jako kdyby byla jeho matka. Na svět <u>se díval</u> velmi kriticky.
V sémantickém okruhu s názvem <i>pohlížet</i> , <i>hodnotit</i> jsou obě slovesa doplněna pozicí objektového komplementu v akuzativu s předložkou <i>na</i> a zároveň adverbiale způsobu (č. 11a, 11b). V tomto případě je distribuce předložky <i>na</i> ve slovinštině obligatorní. České sloveso je vždy v reflexivním tvaru se zájmenem <i>se</i> .								
X.	Hledat.							
	12a	<b>po někom po něčem</b>	<u>Díval jsem se</u> po ní, ale mezi tolika lidmi jsem ji neviděl. Rodiče <u>se dívají</u> po malém venkovském domku na důchod.					

<sup>1128</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 9. 6. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=gledali+so&c1m=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=gledali+so&c1m=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

Význam <i>hledat</i> vyjadřuje jen české sloveso, a to obsazením pozice objektového komplementu v lokálu s předložkou <i>po</i> (č. 12a). České sloveso je vždy v reflexivním tvaru se zájmenem <i>se</i> .							
Y <sub>1</sub> .	Starat se, snažit se, dohlédnout.						
				13b	<b>da</b>	<u>Gledal bom</u> , da se bo vse končalo. Sama naj <u>gleda</u> , da ne bo imela težav.	<u>Budu se snažit</u> , aby to všechno skončilo. Sama at' <u>se snaží</u> , aby neměla problémy. / At' <u>se sama stará</u> , aby neměla problémy.
				14b	<b>na kaj, da</b>	<u>Gleda</u> le na to, da bi kaj zaslužil.	<u>Stará se</u> jen o to, aby si něco vydělal.
Význam <i>starat se, snažit se, dohlédnout</i> obsahuje jen slovinské <i>gledati</i> , které jako své doplnění uplatňuje vedlejší větu spojkovou se spojkou <i>da</i> (č. 13b) nebo otevírá pozici objektového komplementu v akuzativu s předložkou <i>na</i> spolu s uvedenou vedlejší větou (č. 14b).							
Y <sub>2</sub> .	Vykukovat.						
				15b	<b>od kod</b>	Krilo <u>gleda</u> izpod plašča.	Sukně <u>vykukuje</u> zpod pláště.
				16b	<b>komu od kod</b>	Uho mu <u>gleda</u> izpod kape.	Ucho mu <u>kouká</u> zpod čepice.
K vyjádření významu <i>vykukovat</i> slovinské sloveso potřebuje obsadit pozici adverbialního komplementu místa (č. 15b), kterou případně otevírá spolu s pozicí objektového komplementu v dativu bez předložky (č. 16b).							

<b>MLUVIT / GOVORITI</b>								
A.	Vyjadřovat se řečí, promlouvat, mít proslov.							
	1.1a	<b>na někoho</b>	Už chvíli na tebe <u>mluvím</u> , neslyšíš? <u>Nemluv</u> na něj, když se učí.		1b	<b>komu</b>	<u>Govorim</u> ti že pol ure in ti ne slišiš. Naš duhovnik nam <u>je govoril</u> skoraj celo uro.	<u>Mluvím</u> na tebe už půl hodiny a ty neslyšíš. Náš kněz k nám <u>mluvil</u> skoro celou hodinu.
	1.2a	<b>k někomu k něčemu</b>	Poslanec Jandák <u>mluvil</u> ke shromážděným občanům. Ekonom <u>mluvil</u> k otázce investic.					

2a	<b>o někom o něčem</b>	O profesoru Slánském <u>bude mluvit</u> jeho spolupracovník. Premiér <u>mluvil</u> hlavně o ekonomické situaci.	2b	<b>o kom o čem</b>	<u>Govorili so</u> samo o njem. <sup>1129</sup> Pesem <u>govori</u> o ljubezni. Avtor <u>govori</u> o tem vprašanju z zaskrbljenostjo.	<u>Mluví</u> jen o něm. Píseň <u>mluví</u> o lásce. Autor o té otázce <u>mluví</u> s obavami.
3a	<b>za někoho</b>	Nechápu, že sneseš, že za tebe <u>mluví</u> matka.	3b	<b>namesto koga</b> <sup>1130</sup>	Vedno <u>je govori</u> la namesto njega. <sup>1131</sup>	Vždycky za něj / místo něj <u>mluví</u> .
4a	<b>do něčeho</b>	Matka by ráda <u>mluvila</u> do všech našich záležitostí.				
5a	<b>čím</b>	Plynule <u>mluví</u> dvěma jazyky, pasivně potom ještě ovládá tři další.	5b	<b>kaj</b>	<u>Govori</u> šest jezikov.	<u>Mluví</u> šesti jazyky.
6a	<b>někde</b>	Na demonstraci <u>mluvilo</u> několik řečníků. prezident <u>mluví</u> v televizi!	6b	<b>kje</b>	Zunaj nekdo <u>govori</u> . Na simpoziju sem tokrat <u>govoril</u> prvič. <sup>1132</sup>	Venku někdo <u>mluví</u> . Na sympoziu jsem tehdy <u>mluvil</u> poprvé.
7a	<b>odněkud</b>	Z tribuny teď <u>mluví</u> pražský primátor.	7b	<b>od kod</b> <sup>1133</sup>	Mati <u>govori</u> z okna. <sup>1134</sup>	Matka <u>mluví</u> z okna.
8a	<b>nějak</b>	Cizinec <u>mluvil</u> pomalu a zřetelně. Řečník <u>mluvil</u> příliš potichu.	8b	<b>kako</b>	Predavatel <u>govori</u> z naglasom. Bolnik naj čim manj <u>govori</u> . <sup>1135</sup>	Přednášející <u>mluvil</u> s přízvukem. Ať pacient <u>mluví</u> co nejméně.
9.1a	<b>na někoho nějak</b>	Vychovatel <u>mluvil</u> na děti anglicky.	9b	<b>komu kako</b> <sup>1136</sup>	Vedno mi <u>govori</u> s piskajočim glasom. <sup>1137</sup> <u>Govolil</u> nam je z dolenskim naglasom. <sup>1138</sup>	Pořád na mě <u>mluví</u> pisklavým hlasem. <u>Mluvil</u> k nám dolenským přízvukem.
9.2a	<b>k někomu nějak k něčemu nějak</b>	Hrabě <u>mluvil</u> k synovi naléhavě, ale bez výsledku. Politik <u>mluvil</u> k otázce privatizace velice složitě.				
10a	<b>o někom nějak o něčem nějak</b>	<u>Mluví</u> o Goethovi s úctou. O výsledcích jejich výzkumu <u>mluvil</u> s respektem.	10b	<b>o kom kako o čem kako</b>	<u>Govori</u> o njej kot bi imel žgance v ustih. Dedek o tem <u>govori</u> s težavo.	<u>Mluví</u> o ní jako by měl knedlíky v ústech. Děda o tom těžko <u>mluví</u> .

V sémantickém okruhu s názvem *vyjadřovat se řečí, promlouvat, mít proslov* české sloveso otevírá pozici objektového komplementu v akuzativu s předložkou *na* (č. 1.1a) nebo v dativu s předložkou *k* (č. 1.2a), kdežto slovinské je doplněno pouze pozicí v nepředložkovém dativu (č. 1b). Obě slovesa potom shodně otevírají pozice objektových komplementů v lokálu s předložkou *o* (č. 2a, 2b) a v akuzativu, u něhož však čeština používá předkožku *za* (č. 3a), a slovinština *namesto* (č. 3b). Ve valenčním poli pouze českého slovesa se objevuje pozice objektového komplementu v genitivu s předložkou *do* (č. 4a). Dále je české sloveso doplněno pozicí v nepředložkovém instrumentálu (č. 5a), kdežto slovinské pozicí v nepředložkovém akuzativu (č. 5b). Obě slovesa potom otevírají pozice adverbialního komplementu místa (č. 6a, 6b, 7a, 7b) nebo používají adverbialie způsobu (č. 8a, 8b). Adverbialie způsobu lze také využít spolu s další pozicí - v češtině s objektovým komplementem v akuzativu s předložkou *na* (č. 9.1a) nebo v dativu s předložkou *k* (č. 9.2a), kdežto ve slovinštině lze uplatnit pouze pozici v nepředložkovém dativu (č. 9b). Obě slovesa ještě shodně otevírají zároveň

<sup>1129</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 19. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=govorili+so&c1m=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=govorili+so&c1m=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1130</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana - Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1131</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 19. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=govorila+&c1m=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=govorila+&c1m=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1132</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 19. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=govoriti&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=govoriti&hs=1).

<sup>1133</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana - Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1134</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 19. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=ti+govori&c1m=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=ti+govori&c1m=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1135</sup> Doplněno podle pozice in: Slovar slovenskega knjižnega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 19. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=govoriti&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=govoriti&hs=1).

<sup>1136</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana - Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1137</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 19. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=govoriti&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=govoriti&hs=1).

<sup>1138</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 19. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=govoriti&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=govoriti&hs=1).



pozici objektového komplementu v lokálu s předložkou <i>o</i> a adverbiale způsobu (č. 10a, 10b).							
B. Vést rozhovor.							
11a	<b>s někým</b>	Mluvila <u>jsem</u> s Milenou, už je na tom líp. Tvrdí, že s ním nikdy <u>nemluvil</u> .	11b	<b>s/z kom</b> <sup>1139</sup>	Ali <u>si</u> že <u>govoril</u> z njo? <sup>1140</sup>	Už <u>jsi</u> s ní <u>mluvil</u> ?	
12a	<b>o někom s někým o něčem s někým</b>	O Lindě <u>jsem</u> už <u>mluvil</u> s psychiatrem. O zvýšení platů s námi již vedoucí <u>mluvil</u> .	12b	<b>o kom s/z kom o čem s/z kom</b> <sup>1141</sup>	<u>Ne govori</u> o njej z nami. <u>Govoril je</u> z vnuki o svojih doživetjih. <sup>1142</sup>	<u>Nemluví</u> o ní s námi. <u>Mluvil</u> s vnučaty o svých zážitcích.	
Ve významu <i>vést rozhovor</i> jsou obě slovesa doplněna pozicemi objektového komplementu v instrumentálu s předložkou <i>s/z</i> (č. 11a, 11b), kterou dokáží otevírat spolu s pozicemi v lokálu a předložkou <i>o</i> (č. 12a, 12b).							
C. Vypovídat, svědčit, být důkazem.							
13a	<b>o něčem</b>	Tvar a dekorace <u>mluví</u> o době jejího vzniku.	13b	<b>o čem</b>	Pohišťvo <u>govori</u> o dobrem okusu lastnikov. <sup>1143</sup>	Nábytek <u>mluví</u> o dobrém vkusu vlastníků.	
14a	<b>pro něco</b>	Všechny body <u>mluví</u> pro legalizaci marihuany.	14b	<b>za kaj</b> <sup>1144</sup>	Vse <u>govori</u> za to, da se je ponesrečil. <sup>1145</sup>	Všechno <u>mluví</u> pro to, že měl nehodu.	
15a	<b>proti někomu proti něčemu</b>	Fakta <u>mluvila</u> proti obžalované. Proti navrhovanému řešení <u>mluví</u> několik okolností.	15b	<b>proti komu proti čemu</b> <sup>1146</sup>	Ampak on <u>je govori</u> l proti meni! <sup>1147</sup> Vse <u>govori</u> proti temu, da bi to veljalo. <sup>1148</sup>	Ale on <u>mluvil</u> proti mně! Všechno <u>mluví</u> proti tomu, že by to platilo.	
16a	<b>z někoho</b>	Honzy si nevíšmej, <u>mluví</u> z něj závist.	16b	<b>iz koga</b> <sup>1149</sup>	Iz njega skoraj vedno <u>govori</u> hrepenenje. <sup>1150</sup>	<u>Mluví</u> z něho skoro vždy touha.	

<sup>1139</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1140</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=govoril+z+njo&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 19. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=govoril+z+njo&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=govoril+z+njo&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1141</sup> Doplněno podle pozice in: Slovar slovenskega knjižnega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=govoriti&hs=1) - [cit. 19. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=govoriti&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=govoriti&hs=1).

<sup>1142</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=govoriti&hs=1) - [cit. 19. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=govoriti&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=govoriti&hs=1).

<sup>1143</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=govoriti&hs=1) - [cit. 19. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=govoriti&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=govoriti&hs=1).

<sup>1144</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1145</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=govoriti&hs=1) - [cit. 19. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=govoriti&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=govoriti&hs=1).

<sup>1146</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1147</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=govoril+proti+meni&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 19. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=govoril+proti+meni&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=govoril+proti+meni&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1148</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=govori+proti+temu&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 19. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=govori+proti+temu&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=govori+proti+temu&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1149</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1150</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=iz+njega&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 19. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=iz+njega&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=iz+njega&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

Ve smyslu *vypovídat, svědčit, být důkazem* obě slovesa používají pozici objektového komplementu v lokálu s předložkou *o* (č. 13a, 13b), v akuzativu s předložkou *pro/za* (č. 14a, 14b), v dativu s předložkou *proti* (č. 15a, 15b) nebo v genitivu s předložkou *z/z* (č. 16a, 16b).

D.	Říkat.							
	17a	<b>něco</b>	<u>Nemluv</u> takové nesmysly.		17b	<b>kaj</b>	Oči so <u>govorile</u> samo strah.	Oči <u>říkaly</u> , že má strach.
					18b	<b>kaj komu</b>	To mu <u>govori</u> notrajni glas.	To mu <u>říká</u> vnitřní hlas.
					19b	<b>kaj kje</b>	Na predavanju <u>je</u> <u>govoril</u> najbolj tipične primere.	Na prednášce <u>říkal</u> nejtypičtější příklady.
					20b	<b>da</b>	<u>Govorijo</u> , da jo bo poročil zaradi denarja.	<u>Říká se</u> , že se s ní ožení kvůli penězům.

České sloveso *mluvit* je ve významu *říkat* schopné otevírat pouze pozici objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 17a), kdežto slovinské tuto pozici (č. 17b) může také obsazovat spolu s pozicí v nepředložkovém dativu (č. 18b) či spolu s pozicí adverbialního komplementu místa (č. 19b). Také se ve valenčním poli pouze slovinského slovesa nachází vedlejší věta spojková se spojkou *da* (č. 20b).

E.	Dabovat, mluvit roli.							
	21a	<b>někoho</b>	Hlavního hrdinu <u>mluví</u> Viktor Preis.		21b	<b>koga</b>	Ta igralec <u>govori</u> Hamleta.	Ten herec <u>mluví</u> Hamleta.

Ve významu *dabovat, mluvit roli* jsou obě slovesa doplněna pozicí objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 21a, 21b).

## MYSLET (SI) / MISLITI (SI)

A.	Přemýšlet, uvažovat, přemítat.							
	1a	<b>na někoho na něco</b>	<u>Myslel jsem</u> jen na Míšu. <u>Myslela jsem</u> na naše první setkání.		1b	<b>na koga na kaj</b>	Velikokrat na dan <u>misli</u> nanjo. <u>Mislil je</u> na bolečine, ki ga čakajo.	Mnohokrát za den na ni <u>myslí</u> . <u>Myslel</u> na bolesti, které ho čekají.
	2a	<b>nějak</b>	Moderní manažer <u>myslí</u> globálně. Ženy prý <u>nemyslí</u> logicky.		2b	<b>kako</b>	Ne more urejeno <u>misliti</u> .	Nemůže uspořádaně <u>myslet</u> .

3a	<b>na něko</b> <i>nějak</i> <b>na něco</b> <i>nějak</i>	Vašek kupodivu <u>nemyslel</u> na své vězňatele s nenávisť. Matka <u>myslela</u> na ty časy s jistou dávkou nostalgie.	3.1b	<b>na koga</b> <i>kako</i> <b>na kaj</b> <i>kako</i>	<u>Misli</u> nanjo z ljublezjo. Večina z nas <u>misli</u> na to drugače.	<u>Mysli</u> na ni s láskou. Většina z nás na to <u>myslí</u> jinak.
			3.2b	<b>o kom</b> <i>kako</i> <b>o čem</b> <sup>1151</sup> <i>kako</i>	<u>Misli</u> dobro o meni. <sup>1152</sup> Slabo <u>misli</u> o tej stvari. <sup>1153</sup>	<u>Mysli</u> na mě v dobrém. <u>Smýšlí</u> o té věci špatně.
			4b	<b>o kom</b> <i>kaj</i> <b>o čem</b> <i>kaj</i>	Mati <u>si</u> o njem <u>misli</u> neresnične stvari. O tem <u>si</u> res <u>ne mislim</u> nič hudega.	Matka <u>si</u> o něm <u>myslí</u> nepravdivé věci. O tom <u>si</u> vážně <u>nemyslím</u> nic špatného.
			5b	<b>da bi</b> / <b>da</b>	<u>Mislila</u> <u>sta</u> , da bosta kmalu na cilju. <u>Misli</u> , da bi ga morali boljše plačati.	<u>Mysleli</u> <u>si</u> , že budou brzy v cíli. <u>Myslí</u> , že by ho měli lépe platit.
6a	<b>o někom</b> , <b>že</b> <b>o něčem</b> , <b>že</b>	O našem vedoucím <u>si</u> všichni <u>myslí</u> , že je neschopný. <u>Nemyslím</u> <u>si</u> o tom článku, že je špatný.	6b	<b>o kom</b> , <b>da</b> <b>o čem</b> , <b>da</b>	O njem <u>mislijo</u> , da ni dober prijatelj. O tej zadevi <u>si mislim</u> , da je izmišljena.	O něm <u>si</u> <u>myslí</u> , že není dobrý kamarád. O té záležitosti <u>si</u> <u>myslím</u> , že je vymyšlená.

Ve významu *přemýšlet, uvažovat, přemítat* obě slovesa obsazují pozici objektového komplementu v akuzativu s předložkou *na* (č. 1a, 1b) nebo adverbialie způsobu (č. 2a, 2b). Tyto dva členy obě slovesa také využívají zároveň (č. 3a, 3.1b), přičemž slovinské *misli* stejný význam vyjadřuje také pozicemi objektového komplementu v lokálu s předložkou *o* a pozicí zmíněného adverbialie způsobu (č. 3.2b). Ve valenčních polích obou sloves se také nachází pozice objektového komplementu v lokálu s předložkou *o* a pravovalenčního členu v nepředložkovém akuzativu (č. 4a, 4b). Doplnění obou sloves může mít také podobu vedlejší věty spojkové se spojkami *že/da bi, da* (č. 5a, 5b), která se ve valenčním poli obou sloves může objevovat spolu s pozicí objektového komplementu v lokálu s předložkou *o* (č. 6a, 6b). Obě slovesa se v některých případech vyskytují v reflexivní podobě se zájmenem *si*.

B.	Zamýšlet, mít úmysl, záměr, plán.					
			7b	<b>delati</b> <i>kaj</i>	<u>Mislil</u> <u>je</u> govoriti z njim. <u>Misli</u> kupiti to blago. Potreben je, <u>mislim</u> reči, denar.	<u>Zamýšlel</u> / <u>chtěl</u> s ním mluvit. <u>Zamýšlí</u> / <u>chce</u> koupit to zboží. Jsou potřebné, chci <u>řici</u> / <u>mám na</u> <u>mysli</u> , peníze.
	8a	<b>něco</b> <i>něčim</i>		8b	<b>kaj</b> <i>s/z čim</i>	Kaj <u>misliš</u> s tem svojim malčanjem? Co <u>mysliš</u> tím svým mlčením?
	9a	<b>něco</b> <i>nějak</i>		9b	<b>kaj</b> <i>kako</i> <sup>1154</sup>	<u>Mislim</u> to resno. <sup>1155</sup> <u>Myslím</u> to vážně.

<sup>1151</sup> Doplněno podle pozice in: Slovar slovenskega knjižnega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 21. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=delati&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=delati&hs=1).

<sup>1152</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 21. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=misliti&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=misliti&hs=1).

<sup>1153</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 21. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=slabo+misli&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=slabo+misli&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1154</sup> Doplněno podle pozice in: Svozilová, Naďa - Prouzová, Hana - Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1155</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 21. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=mislil&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=mislil&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

		Promiň, <u>myslel jsem</u> to v legraci.				
10a	<b>něco s někým</b> <i>nějak</i> <b>něco s něčím</b> <i>nějak</i>	Otec to s tebou <u>myslí</u> dobře. Přejeme si, abyste to s členstvím v NATO <u>mysleli</u> vážně.	10b	<b>(kaj) s/z kom</b> <i>kako</i> <b>(kaj) s/z čím</b> <i>kako</i> <sup>1156</sup>	Ta učitelj z dijaki <u>ni mislil</u> dobro. <u>Misliš</u> , da je s tem izletom mislil resno?	Ten učitel to se žáky <u>nemyslel</u> dobře. <u>Mysliš</u> , že to s tím výletem myslel vážně?
			11b	<b>delati, da</b>	<u>Mislím</u> reči, da nimate prav.	Chci <u>říci</u> , že nemáte pravdu.

V druhém a posledním sémantickém okruhu s názvem *zamýšlet, mít úmysl, záměr, plán* slovinské sloveso otevírá pozici objektového komplementu ve tvaru infinitivu (č. 7b), obě slovesa potom otevírají zároveň pozice tohoto komplementu v nepředložkovém akuzativu a v instrumentálu s předložkou *s/z* (č. 8a, 8b). Místo pozice v instrumentálu se může použít také pozice adverbialie způsobu (č. 9a, 9b). České sloveso je schopno všechny 3 uvedené pozice otevřít naráz (č. 10a), slovinské sloveso většinou vynechává pozici objektového komplementu v akuzativu (č. 10b). Slovinské sloveso je navíc schopno spolu s pozicí objektového komplementu ve tvaru infinitivu otevřít i pozici určenou pro vedlejší větu spojkovou se spojkou *da* (č. 12b).

## PODÍVAT SE / POGLEDATI (SE)<sup>1157</sup>

A.	Pohlédnout.					
1a	<b>na někoho</b> <b>na něco</b>	Jarmila <u>se</u> na otce <u>podívala</u> a měla slzy v očích. Režisér <u>se</u> nervózně <u>podíval</u> na hodinky.	1b	<b>koga</b> <b>kaj</b>	<u>Pogledal je</u> sliko, pa mu ni bila všeč. <u>Pogledala se je</u> v ogledalu. <u>Pokaži, to bom pogledala</u> doma.	<u>Podíval se</u> na obraz, ale nelíbil se mu. <u>Podívala se</u> na sebe v zrcadle. <u>Ukaž, podívám se</u> na to doma.
2a	<b>něčím</b>	Když <u>se podíváš</u> dalekohledem, uvidíš i hvězdy pouhým okem neviditelné.	2b	<b>s/z čím</b>	<u>Poglej</u> z očali.	<u>Podívej se</u> brýlemi.
3a	<b>někam</b>	<u>Podívejte se</u> na stranu pět.	3b	<b>kam</b>	<u>Pogledal je</u> proti hribom.	<u>Podíval se</u> směrem ke kopcům.
4a	<b>odněkud</b>	Strážmistr <u>se podíval</u> z okna, na ulici nikdo nebyl.	4b	<b>od kod</b>	<u>Mati se je pogledala</u> z okna.	<u>Matka se podívala</u> z okna.
5a	<b>na někoho nějak</b>	<u>Podíval se</u> na ni dost zlostně.	5b	<b>koga kako</b>	<u>Zaljubeno ga je pogledala</u> .	<u>Zamilovaně se</u> na něj <u>podívala</u> .

V prvním sémantickém okruhu s názvem *pohlédnout* obě slovesa otevírají pozici objektového komplementu v akuzativu - české sloveso s předložkou *na* (č. 1a) a slovinské bez předložky (č. 1b). Dále obě slovesa obsazují pozici v instrumentálu, české bez předložky (č. 2a) - na rozdíl od slovinského, které jej využívá s předložkou *s/z* (č. 2b). Obě slovesa také otevírají pozici adverbialního komplementu místa (č. 3a, 3b, 4a, 4b) a pozici objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu spolu s adverbialie způsobu. České sloveso pozici v akuzativu otevírá s předložkou *na* (č. 5a), a slovinské bez předložky (č. 5b). České sloveso je vždy v reflexivním tvaru se zájmenem *se*, kdežto slovinské jen v jistých případech.

<sup>1156</sup> Doplněno podle pozice in: Svozilová, Naďa - Prouzová, Hana - Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*. Praha, Academia, 2005.

<sup>1157</sup> Slovinský valenční slovník toto heslo neobsahuje. Pokud není uvedeno jinak, všechny příklady jsou čerpány z: Slovar slovenskega knjižnega jezika[online]. [ZRC SAZU](http://zrc.sazu.si) - [cit. 2. 3. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=postati&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=postati&hs=1).

B.	Zjistit.							
	6a	<b>jestli/zda</b>	Nejdřív <u>se podíváme</u> , jestli už profesor přišel.		6b	<b>če</b>	Pogledal <u>je</u> , če je oče tam.	Podíval <u>se</u> , jestli je tam otec.
	7a	<b>Vvzt</b>	<u>Podívám se</u> , co jste zase provedli.		7b	<b>Oo</b>	Šli so <u>pogledati</u> , kaj se dogaja.	Šli <u>se podívat</u> , co se děje.
Ve významu <i>zjistit se</i> ve valenčním poli obou sloves nachází vedlejší věta spojková se spojkou <i>jestli, zda/če</i> (č. 6a, 6b) nebo vedlejší věta vztážná se spojovacími výrazy <i>co/kaj</i> (č. 7a, 7b). České sloveso je vždy v reflexivním tvaru se zájmenem <i>se</i> .								
C.	Poohlédnout se.							
	8a	<b>po něčem</b>	V příštím roce <u>se podíváme</u> po větším bytě.		8b	<b>za čím</b> <sup>1158</sup>	Moram <u>pogledati</u> za boljšo službo. <sup>1159</sup>	Musím <u>se podívat</u> po lepši práci.
Ve smyslu <i>poohlédnout se</i> české sloveso otevírá pozici objektového komplementu v lokálu s předložkou <i>po</i> (č. 8a), kdežto slovinské v instrumentálu s předložkou <i>za</i> (č. 8b). České sloveso je vždy v reflexivním tvaru se zájmenem <i>se</i> .								
D.	Odborně prohlédnout.							
	9a	<b>na někoho na něco</b>	Lékař <u>se</u> na otce <u>podíval</u> , a nic znepokojivého nezjistil. Hodinář slíbil, že <u>se</u> na babiččiny hodinky <u>podívá</u> .		9b	<b>koga kaj</b> <sup>1160</sup>	Zubar <u>je pogledal</u> brata in ni ničesar našel. <sup>1161</sup> Čevljar <u>je pogedal</u> babičine škornje. <sup>1162</sup>	Zubař <u>se podíval</u> na bratra, a nic nenašel. Obuvník <u>se podíval</u> na babiččiny boty.
Ve významu <i>odborně prohlédnout</i> obě slovesa obsazují pozici objektového komplementu v akuzativu – české sloveso s předložkou <i>na</i> (č. 9a), a slovinské bez předložky (č. 9b). České sloveso je vždy v reflexivním tvaru se zájmenem <i>se</i> .								

<sup>1158</sup> Doplněno podle pozice in: Svozilová, Naďa - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1159</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 22. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=pogledati+za&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=pogledati+za&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1160</sup> Doplněno podle pozice in: Svozilová, Naďa - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1161</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 22. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=pogledal+brata&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=pogledal+brata&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1162</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 22. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=pogledal+&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=pogledal+&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

E.	Posoudit, zhodnotit.						
10a	<b>na něco nějak</b>	<u>Podívejme se</u> na život z té lepší stránky.	10b	<b>(na) kaj kako</b> <sup>1163</sup>	<u>Poglejmo</u> (na) situacijo z druge strani. <sup>1164</sup>	<u>Podívejme se</u> na situaci z druhé strany.	
K vyjádření smyslu <i>posoudit, zhodnotit</i> obě slovesa využívají pozici objektového komplementu v akuzativu s předložkou <i>na</i> , jejíž distribuce není ve slovinštině vždy nutná. Tuto pozici obě slovesa otevírají spolu s adverbialie způsobu (č. 10a, 10b). České sloveso je vždy v reflexivním tvaru se zájmenem <i>se</i> .							
Y <sub>1</sub> .	Vyukovat.						
			11b	<b>od kod</b>	Zvončki <u>so</u> že <u>pogledali</u> izpod zemlje.	Zvonky už <u>vykukovaly</u> ze země.	
			12b	<b>komu od kod</b>	Krilo ji je <u>pogledalo</u> izpod plašča.	Sukně jí <u>vykukovala</u> zpod pláště.	
Význam <i>vykukovat</i> vyjadřuje jen slovinské sloveso. Využívá k tomu pozici adverbialního komplementu místa (č. 11b), kterou případně otevírá spolu s pozicí objektového komplementu v nepředložkovém dativu (č. 12b).							
Y <sub>2</sub> .	Dohlédnout. <sup>1165</sup>						
			13b	<b>na koga na kaj</b>	Ko me ne bo, malo <u>poglej</u> na otroke. <u>Poglej</u> na juho, prosim. <sup>1166</sup>	Až tu nebudu, trochu <u>dohlédni</u> na děti. <u>Dohlédni</u> na polévku, prosím.	
Význam <i>dohlédnout</i> také obsahuje jen slovinské <i>pogledati</i> , zde otevírá pozici objektového komplementu v akuzativu s předložkou <i>na</i> (č. 13b), jejíž distribuce je v tomto případě nutná.							

<sup>1163</sup> Doplněno podle pozice in: Svozilová, Naďa - Prouzová, Hana - Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1164</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/eva.exe?expression=poglejmo+na+situacijo&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 22. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/eva.exe?expression=poglejmo+na+situacijo&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/eva.exe?expression=poglejmo+na+situacijo&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1165</sup> V češtině není možné, není k nalezení v SSSJČ, SSČ ani PSLČ. Zdroj: DEBDict – obecný prohlížeč slovníků - [cit. 22. 5. 2011]. Dostupný z WWW: <http://deb.fi.muni.cz/debdict/index-cs.php>.

<sup>1166</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/eva.exe?expression=poglej+na+&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 22. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/eva.exe?expression=poglej+na+&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/eva.exe?expression=poglej+na+&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

## PROSIT (SE) / PROSITI

A.	Slušně žádat.					
1.1a	<b>o něco</b>	<u>Prosíme</u> o co nejstručnější příspěvky do diskuse.	1b	<b>(za) koga (za) kaj</b>	Mladi moški <u>je prosil</u> za njihovo hči. <u>Prosi</u> kruh v trgovini. <u>Prosi</u> za nasvet. Z dvignjeno roko <u>je prosil</u> (za) besedo. <u>Prosila je</u> za odpuščanje. <sup>1167</sup>	Mladý muž <u>prosil</u> o jejich dceru. <u>Prosi</u> o chleba v obchodě. <u>Prosi</u> o radu. Se zdviženou rukou <u>prosil</u> o slovo. <u>Prosila</u> za odpuštění.
1.2a	<b>za něco</b>	Chlapec <u>prosil</u> za prominutí, prý to neudělal schválně.	2b	<b>koga za kaj</b> <sup>1168</sup>	Mater <u>je prosil</u> za hčerino roko. <sup>1169</sup> Vsi <u>so ga prosili</u> za odpuščanje. <sup>1170</sup>	<u>Prosil</u> matku o dceřinu ruku. Všichni ho <u>prosili</u> za odpuštění.
2.1a	<b>někoho o něco</b>	<u>Prosíme</u> zájemce o upřesnění požadavků.	3b	<b>premi goror</b> <sup>1171</sup>	<u>Prosil je</u> : „Pridi k meni!“ <sup>1172</sup>	<u>Prosil</u> : „Pojď ke mně!“
2.2a	<b>někoho za něco</b>	Zloděj <u>prosi</u> vedoucího pokladny za odpuštění.	4b	<b>da bi</b>	<u>Prosil je</u> , da bi mu pomagali pri vsakodnevem delu.	<u>Prosil</u> , aby mu pomáhali při každodenní práci.
3a	<b>přímá řeč</b>	Markéta <u>prosila</u> : „Neříkej to nikomu, všichni by se mi smáli“.	5b	<b>koga + premi govor</b> <sup>1173</sup>	<u>Prosila ga je</u> : „Ne hodi tam!“ <sup>1174</sup>	<u>Prosila ho</u> : „Nechod' tam!“
4a	<b>aby</b>	Nemocná sousedka mne <u>prosila</u> , abych jí koupila léky.	6b	<b>koga, da</b> <sup>1175</sup>	<u>Prosil me je</u> , da mu vse prinem. <sup>1176</sup>	<u>Prosil</u> mě, abych mu všechno přinesla.
5a	<b>někoho + přímá řeč</b>	Nebohá dívka <u>prosi</u> Boha: „Pomoz mi, Pane Bože!“				
6a	<b>někoho, aby</b>	<u>Prosíme</u> zákazníky, aby urychlili své nákupy.				

V prvním sémantickém okruhu s názvem *slušně žádat* české sloveso otevírá pozici objektového komplementu v akuzativu s předložkou *o* (č. 1.1a), kdežto slovinské používá komplement v nepředložkovém akuzativu, případně s předložkou *za* (č. 1b). Tento komplement s předložkou *za* používá i české sloveso (č. 1.2a). V češtině lze otevřít dvě pozice objektových komplementů v akuzativu – buď s předložkou *o* (č. 2.1a), nebo s předložkou *za* (č. 2.2a). Ve slovinštině odpovídá těmto předložkám jen předložka *za* (č. 2b). Ve valenčním poli obou sloves se potom objevuje ještě věta v přímé řeči (č. 3a, 3b) a vedlejší věta spojková se spojkou *aby/da bi* (č. 4a, 4b). Tyto věty mohou dále představovat doplnění sloves zároveň s pozicí objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 5a, 5b, 6a, 6b).

<sup>1167</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 22. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=prosila+je&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=prosila+je&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1168</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1169</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 22. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=prosil+za&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=prosil+za&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1170</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 22. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=prosili+za&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=prosili+za&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1171</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1172</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 22. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=prosil+je&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=prosil+je&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1173</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1174</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 22. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=prosila+ga+je&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=prosila+ga+je&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1175</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1176</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 22. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=prosil+me+je&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=prosil+me+je&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

B. Přimlouvat se.							
7a	<b>za někoho</b>	Se slzami v očích <u>prosí</u> matka za provinilého syna.	7b	<b>za koga</b>	Ta človek očetovsko <u>prosi</u> za sirote.	Ten človek otcovsky <u>prosi</u> za sirotky.	
8a	<b>někoho za někoho</b>	Pan Hynek <u>prosil</u> krále za svého uvězněného bratra.	8b	<b>koga za koga</b> <sup>1177</sup>	<u>Prosila je</u> zdravnika za svojega sina, ampak se mu ni dalo pomagati. <sup>1178</sup>	<u>Prosila</u> doktora za svého syna, ale nešlo mu pomoci.	
Ve významu <i>přimlouvat se</i> obě slovesa obsazují pozici objektového komplementu v akuzativu s předložkou <i>za</i> (č. 7a, 7b), kterou mohou otevírat s dalším komplementem v akuzativu, který je již bez předložky (č. 8a, 8b).							
C. Žádat.							
9a	<b>někoho</b>	Nikoho <u>se neprosíme</u> , poradíme si sami.	9b	<b>koga</b> <sup>1179</sup>	Nikogar <u>ne bomo prosili</u> . <sup>1180</sup>	Nikoho <u>se nebudeme prosit</u> .	
10a	<b>někoho o něco</b>	Kdo <u>se tě prosí</u> o tvoje rady?	10b	<b>koga česa</b> <sup>1181</sup>	Ničesar te <u>ne prosim</u> . <sup>1182</sup>	O nic <u>se tě neprosím</u> .	
Ve smyslu <i>žádat se</i> české sloveso objevuje v reflexivním tvaru se zájmenem <i>se</i> a otevírá pozici objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 9a), stejně jako slovinské <i>prositi</i> , které zde reflexivní tvary netvoří (č. 9b). České sloveso zmíněnou pozici v akuzativu obsazuje spolu s dalším objektovým komplementem v akuzativu s předložkou <i>o</i> (č. 10a), slovinské naproti tomu s objektovým komplementem v genitivu bez předložky (č. 10b).							

## PTÁT SE / VPRAŠATI

A.	Otázkou se snažit dozvědět, zjistit.
----	--------------------------------------

<sup>1177</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1178</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=prosila+je+&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 22. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=prosila+je+&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=prosila+je+&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1179</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1180</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=Nikogar+ne+bomo+prosili&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 22. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=Nikogar+ne+bomo+prosili&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=Nikogar+ne+bomo+prosili&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1181</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1182</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=Ni%C4%8Desar+te+ne+prosim&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_sj) - [cit. 22. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=Ni%C4%8Desar+te+ne+prosim&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_sj](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=Ni%C4%8Desar+te+ne+prosim&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_sj).



1a	<b>na někoho na něco</b>	Ptal se tu na tebe nějaký mladík. Manžel se nerad ptá na cestu, a tak často bloudíme.	1.1b	<b>za koga za kaj</b>	Jaz bom tudi vprašal za gospoda Hobiča. <sup>1183</sup> Vprašal je za cigareto in za dovoljenje kaditi.	Já se budu také ptát na pana Hobiče. Zeptal se na cigaretu a na dovolení kouřit. / Požádal o cigaretu a o dovolení kouřit.
			1.2b	<b>po kom po čem</b>	Jernej je že spet vprašal po tebi. <sup>1184</sup> Nikoli ni vprašal po doti. <sup>1185</sup>	Jernej se na tebe už zase ptal. Nikdy se neptal na věno.
2a	<b>někoho na někoho někoho na něco</b>	Slávek se mě ptal na jednu naši spolužačku. Ředitel se nás na náš názor neptá.	1.3b	<b>o kom o čem</b>	S stresočim glasom je vprašala o sinu. Pri prodajalcu je vprašala o ceni.	Třesoucím hlasem se ptala na syna. Ptala se na cenu u prodavače.
			2.1b	<b>koga za koga koga za kaj</b>	Vprašala me je za svojo hči. Prodajalca je vprašal za cenu.	Ptala se mě na svoji dceru. Ptal se prodavače na cenu.
			2.2b	<b>koga po kom koga po čem</b>	S velikim zanimanjem jih je vprašal po njej. Vprašal ga je po imenu.	S velkým zájmem se jich na ni ptal. Ptal se ho na jméno.
3a	<b>přímá řeč</b>	„Je to ještě daleko?“ ptaly se děti.	2.3b	<b>koga o kom koga o čem</b>	Zakaj bi me rad vprašal o Schellingu? <sup>1186</sup> Nisem te vprašal o tem! <sup>1187</sup>	Proč by se mě rád ptal na Schellinga? Neptal jsem se tě na to.
			3b	<b>premi govori</b> <sup>1188</sup>	„Kaj je?“ je vprašal mojster. <sup>1189</sup>	„Co je?“ ptal se mistr.
4a	<b>jestli/zda</b>	Ptal se, zda může mít modlitba i zpětný účinek.	4b	<b>če</b> <sup>1190</sup>	Vprašal je, če Mateja kaj želi. <sup>1191</sup>	Ptal se / Zeptal se, jestli Mateja něco nechce.
5a	<b>Vvzt</b>	Poručík se ptal, jak ten muž vypadal. Nikdo se neptá, co bude zítra.	5b	<b>Oo</b>	Vprašal je, kako bi moral vse skupaj narediti. Vprašal je Effendi, kaj jo moti? <sup>1192</sup> Golob je ni vprašal, kam gre. Vprašala je ga, kdaj se misli vrniti.	Ptal se sám sebe, jak by měl všechno dohromady udělat. Ptala se / Zeptala se Effendi, co jí vadí? Golob se jí neptal / nezeptal, kam jde. Ptala / Zeptala se ho, kdy se chce vrátit.

Ve významu otázkou se snažit dozvědět, zjistit české sloveso ptát se, které je na rozdíl od slovinského v reflexivní podobě se zájmenem se, otevírá pozici objektového komplementu pouze v akuzativu s předložkou na (č. 1a). Slovinské vprašati obsazuje nejen pozici v akuzativu, která se vyskytuje s předložkou za (č. 1.1b) nebo bez ní (č. 2.1b), ale vedle ní lze otevřít i pozice v lokálu, a to s předložkou po (č. 1.2b) nebo o (č. 1.3b). Dále je české sloveso schopné otevírat zároveň pozice objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu s valenčním členem v genitivu s předložkou na (č. 2a). Stejně tak se chová slovinské vprašati, které v této kombinaci pozic používá stejné pozice jako v předešlém případě (č. 2.1b, 2.2b, 2.3b). Obě slovesa jsou potom doplněna ještě větou v přímé řeči (č. 3a,

<sup>1183</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 14. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=vpra%C5%A1al+za&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=201&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=vpra%C5%A1al+za&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=201&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1184</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 14. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=vpra%C5%A1al+po&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=vpra%C5%A1al+po&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1185</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 14. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=vpra%C5%A1al+o&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=vpra%C5%A1al+o&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1186</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 14. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=vpra%C5%A1al+O&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=vpra%C5%A1al+O&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1187</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 14. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=vpra%C5%A1al+O&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=vpra%C5%A1al+O&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1188</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1189</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 14. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=vprašal+je&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=vprašal+je&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1190</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1191</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 14. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=vprašal+je&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=vprašal+je&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1192</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 14. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=vprašal+je&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=vprašal+je&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

3b), vedlejší větou spojkovou se spojkami *jestli, zda/če* (č. 4a, 4b) a vztažnými s výrazy *jak/kako, kdo, co/kaj, kam, kdy/kdaj, kde/kje* (č. 5a, 5b).

B.		Dotazováním hledat, shánět, žádat.					
6a	<b>po někom po něčem</b>	Někdo <u>se</u> telefonicky <u>ptal</u> po Standovi. <u>Ptala se</u> po té kabelce?		6.1b	<b>po kom po čem</b>	<u>Vprašal je</u> po hčeri, ker je ni našel. <sup>1193</sup> Po tem izdelku <u>vpraša</u> redkokateri kupec. <sup>1194</sup>	<u>Ptal se</u> po dceři, protože ji nenašel. Po tom výrobku <u>se ptá</u> sotva který zákazník / Ten výrobek <u>žádá</u> sotva který zákazník.
				6.2b	<b>za koga za kaj</b>	<u>Vprašal je</u> za sina. Že pred časom <u>so vprašali</u> za ta izdelek. <u>Vpraša</u> za službo.	<u>Ptal se</u> po synovi. Už před časem <u>se ptali</u> po tom výrobku / na ten výrobek. <u>Ptá se</u> na práci / po práci / <u>Žádá</u> o práci.
7a	<b>někoho po někom někoho po něčem</b> <sup>1195</sup>	<u>Ptal se</u> dětí po učiteli. <sup>1196</sup> <u>Ptali se</u> ho po příčině tak dlouhého nezájmu. <sup>1197</sup>		7.1b	<b>koga po kom</b>	<u>Vprašala je</u> ga po njegovu prejšnji puncu, ker ga videla s njo včeraj.	<u>Ptala se</u> ho po jeho bývalé dívce, protože ho s ní včera viděla.
				7.2b	<b>koga za koga koga za kaj</b>	<u>Vprašala je</u> ga za njegovo prejšnjo punco, ker ga videla s njo včeraj. S pogledom jih <u>je vprašal</u> za sobo.	<u>Ptala se</u> ho po jeho bývalé dívce, protože ho s ní včera viděla. Pohledem <u>se</u> jich <u>ptala</u> po pokoji / na pokoj.

Ve smyslu *dotazováním hledat, shánět, žádat* obě slovesa otevírají pozice objektového komplementu v lokálu. České sloveso jej využívá s předložkou *po* (č. 6a) a slovinské vedle ní (č. 6.1b) ještě s předložkou *za* (č. 6.2b). Uvedenou pozici je pak také možné obsadit spolu s valenčním členem v akuzativu, v češtině zůstává předložka *po* (č. 7a), ale ve slovinštině se užívá předložka *za* (č. 7.1b) nebo *po*, která je ale spojena s pozicí v lokálu (č. 7.2b). České *ptát se* je vždy v reflexivní podobě se zájmenem *se*.

Y.		Zkoušet.					
				8b	<b>kaj</b>	Učenca <u>je vprašal</u> matematiko.	<u>Zkoušel</u> studenta z matematiky.
				9b	<b>koga kaj</b>	Otroke <u>je vprašala</u> osnove bontona.	<u>Zkoušela</u> děti ze základů bontonu / <u>Ptala se</u> dětí na základy bontonu.

Význam *zkoušet* obsahuje jen slovinské sloveso, které obsazuje pozici nepředložkového akuzativu (č. 8b), kterou může ve svém valenčním poli otevírat dvakrát (č. 9b).

<sup>1193</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 1. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=vpra%C5%A1a+me+je+po&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=vpra%C5%A1a+me+je+po&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1194</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 13. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=vpra%C5%A1ati&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=vpra%C5%A1ati&hs=1).

<sup>1195</sup> Doplněno podle pozice in: Žele, Andreja: *Vezljivostni slovar slovenskih glagolov*, Ljubljana, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, 2008.

<sup>1196</sup> Příruční slovník jazyka českého, ptáti se. V druhých dvou slovnících se tato vazba nevyskytuje. DEBDict – obecný prohlížeč slovníků - [cit. 2. 3. 2011]. Dostupný z WWW: <http://deb.fi.muni.cz/debdict/index-cs.php>.

<sup>1197</sup> Český národní korpus syn2005 - [cit. 1. 4. 2011]. Dostupný z: Bonito (ptali se po).

## ROZUMĚT (SI) / RAZUMETI (SE)

A.	Postihnout smysl, význam něčeho, mít pochopení.					
1a	<b>někomu něčemu</b>	Vždyt' Bára <u>nerozumí</u> ani sama sobě. Moje manželka mi <u>nerozumí</u> . Děti sice opakovaly text, ale ani trochu mu <u>nerozuměly</u> . <u>Rozumíš</u> teorii relativity? Otec <u>nerozumí</u> legraci.	1b	<b>koga kaj</b> <sup>1198</sup>	Le s težavo ga <u>razume</u> . <sup>1199</sup> Samo žena ga <u>razume</u> . <sup>1200</sup> Učenci tovrstne probleme zelo hitro <u>razumejo</u> . Takoj <u>je razumel</u> to težavo.	Jen obtížně mu <u>rozumí</u> . Jen žena mu <u>rozumí</u> . Žáci problémům tohoto druhu rychle <u>rozumějí</u> . Hned <u>rozuměl</u> tomu problému.
2a	<b>nějak</b>	<u>Rozumíte</u> německy?	2b	<b>kako</b>	Ali <u>razumete</u> po nemško?	<u>Rozumíte</u> německy?
3a	<b>někomu něco</b>	<u>Nerozumím</u> ti ani slovo.				
4a	<b>někomu nějak něčemu nějak</b>	Myslím, že jsem mamince <u>rozuměla</u> správně. Ředitelovu vzkazu asi někteří žáci <u>rozuměli</u> špatně.	4b	<b>koga kako kaj kako</b>	Mladostnike poskuša čimbolje <u>razumeti</u> . Moderno arhitekturo nekateri <u>razumejo</u> slabo.	Zkouší mladistvým co nejvíce <u>rozumět</u> . Někteří moderní architektuře špatně <u>rozumějí</u> .
5a	<b>že</b>	Marta <u>rozuměla</u> , že ji paní žádá o pomoc.	5b	<b>da</b>	<u>Razumem</u> , da moram priti bolj zgodaj.	<u>Rozumím</u> , že musím přijít dříve.
<p>Ve významu <i>postihnout smysl, význam něčeho, mít pochopení</i> české sloveso obsazuje pozici objektového komplementu v nepředložkovém dativu (č. 1a), slovinské sloveso pak otevírá nepředložkovou akuzativní pozici (č. 1b). Dále obě slovesa využívají adverbialé způsobu (č. 2a, 2b). České sloveso oproti slovinskému dokáže otevřít zároveň dativní a akuzativní pozici objektového komplementu (č. 3a) nebo tuto dativní pozici spolu s adverbialé způsobu (č. 4a). Adverbialé způsobu slovinské <i>razumeti</i> užívá spolu s objektovým komplementem v nepředložkovém akuzativu (č. 4b). Dále se ve valenčním poli obou sloves objevuje vedlejší věta spojková se spojkou <i>že/da</i> (č. 5a, 5b).</p>						
B.	Považovat.					
6.1a	<b>něco pod něčím</b>	Pod pojmem svoboda <u>rozumí</u> Karel Marx poznanou nutnost.	6b	<b>kaj pod čim</b>	Pod okusom vsakdo <u>razume</u> nekaj drugega.	Pod vkusem každý <u>rozumí</u> něco jiného.
6.2a	<b>něco něčím</b>	Demokracií <u>rozumí</u> každý něco jiného. Topologií <u>rozumíme</u> jednu oblast moderní				

<sup>1198</sup> Doplněno podle pozice in: Slovar slovenskega knjižnega jezika[online]. ZRC SAZU - [cit. 18. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=razumeti&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=razumeti&hs=1).

<sup>1199</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika[online]. ZRC SAZU - [cit. 18. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=razumeti&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=razumeti&hs=1).

<sup>1200</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika[online]. ZRC SAZU - [cit. 18. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=razumeti&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=razumeti&hs=1).

			matematiky.				
V druhém sémantickém okruhu s názvem <i>považovat</i> slovinské sloveso obsazuje dvě pozice objektového komplementu, a to v nepředložkovém akuzativu a v instrumentálu s předložkou <i>pod</i> (č. 6b). Vedle této možnosti (č. 6.1a) české sloveso využívá také variantu bez předložky (č. 6.2a).							
C.	Jednat s někým ve shodě.						
	7a	s někým	Rozumíte <u>si</u> se šéfem? Já už <u>si</u> <u>nerozumím</u> snad s nikým.		7b	s/z kom	Z ženo <u>se</u> <u>razumeta</u> . S ženou <u>si</u> <u>rozumíme</u> .
	8a	<i>nějak</i> <sup>1201</sup>	Rozumíte <u>si</u> dobře?		8b	<i>kako</i>	Lepo <u>se</u> <u>razumejo</u> . Pěkně <u>si</u> <u>rozumějí</u> .
	9a	s někým <i>nějak</i> <sup>1202</sup>	S mým bývalým spolužákem <u>si</u> teď <u>rozumím</u> špatně, nemáme si už co říci.		9b	s kom <i>kako</i>	Dobro <u>se</u> <u>razume</u> s starši. Dobře <u>si</u> <u>rozumí</u> s rodiči.
Ve významu <i>jednat s někým ve shodě</i> obě slovesa obsazují pozici objektového komplementu v instrumentálu s předložkou <i>s/z</i> (č. 7a, 7b) nebo využívají adverbialé způsobu (č. 8a, 8b). Ty mohou být otevřeny oběma slovesy zároveň (č. 9a, 9b). Obě slovesa se zde vyskytují v reflexivním tvaru, české <i>rozumět</i> se zájmenem <i>si</i> , slovinské <i>razumeti</i> se zájmenem <i>se</i> .							
D.	Umět něco dobře dělat						
	10a	<i>něčemu</i> <sup>1203</sup>	Dobře rozumí fotbalu, je to dobrý hráč. <sup>1204</sup>		10b	<i>na kaj</i>	Na svoje delo <u>se</u> dobro <u>razume</u> . Své práci dobře <u>rozumí</u> .
Význam <i>umět něco dobře dělat</i> české sloveso vyjadřuje obsazením pozice objektového komplementu v nepředložkovém dativu (č. 10a). Slovinské k vyjádření tohoto významu používá pozici objektového komplementu v akuzativu s předložkou <i>na</i> (č. 10b). V tomto významu je sloveso v reflexivním tvaru se zájmenem <i>se</i> .							

<sup>1201</sup> Doplněno podle pozice in: Žele, Andreja: *Vezljivostni slovar slovenskih glagolov*, Ljubljana, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, 2008.

<sup>1202</sup> Doplněno podle pozice in: Žele, Andreja: *Vezljivostni slovar slovenskih glagolov*, Ljubljana, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, 2008.

<sup>1203</sup> Doplněno podle pozice in: Žele, Andreja: *Vezljivostni slovar slovenskih glagolov*, Ljubljana, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, 2008.

<sup>1204</sup> Český národní korpus syn2005 - [cit. 18. 5. 2011]. Dostupný z: Bonito (rozumí fotbalu).

## ŘÍCI (SI, SE) / REČI (SI, SE)

A.	Dát vědět řečí, vyjádřit slovy.					
1a	<b>něco</b>	Řeknou lidé otevřeně své názory?	1b	<b>kaj</b>	Težko reče „r“.	Těžko říká / vyslovuje „r“.
2a	<b>něco nějak</b>	Řekni to třeba rusky!	2b	<b>kaj kako</b> <sup>1205</sup>	Reci to hlasneje! <sup>1206</sup>	Řekni to hlasitěji!
3a	<b>něco někomu</b>	Řekl jsem to kominíkovi.	3b	<b>kaj komu</b>	To besedo nam je potem rekel.	To slovo nám potom řekl.
4a	<b>přímá řeč</b>	„V neděli půjdeme na výlet“, řekl tatínek.	4b	<b>premi govor</b> <sup>1207</sup>	„Včera sem bil zunaj,“ je rekel brat. <sup>1208</sup>	„Včera jsem byl venku“, řekl bratr.
5a	<b>že</b>	Plynař řekl, že krádeže plynoměrů jsou běžná věc.	5b	<b>da</b>	Radio je rekel, da bo sončno.	V rádiu řekl, že bude slunečno.
6a	<b>aby</b>	Vedoucí výpravy řekl, abychom se vrátili.	6b	<b>da</b> <sup>1209</sup>	Rekli so mi, da se pazim. <sup>1210</sup>	Řekli mi, abych dával pozor.
7a	<b>Vvzt</b>	Dívka neřekla, co vlastně chce.	7b	<b>Oo</b> <sup>1211</sup>	Rekli so mi, kaj naj naredim. <sup>1212</sup>	Řekli mi, co mám udělat.

V prvním významu *dát vědět řečí, vyjádřit slovy* obě slovesa obsazují pozici objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 1a, 1b), která se případně otevírá spolu s adverbialie způsobu (č. 2a, 2b) nebo s pozicí objektového komplementu v nepředložkovém dativu (č. 3a, 3b). Dále se ve valenčním poli obou sloves objevuje věta v přímé řeči (č. 4a, 4b) a vedlejší věta spojovací se spojkami *že/da* (č. 5a, 5b), *aby/da* (č. 6a, 6b) a vedlejší věta vztahová s výrazy *co/kaj* (č. 7a, 7b).

B.	Nazvat, pojmenovat.					
8a	<b>někomu nějak něčemu nějak</b>	Jana tehdy poprvé <u>řekla</u> svojí nevlastní matce „maminko“. Otce rozčlíl, když mu někdo <u>řekne</u> děda. Michalovi nikdo <u>neřekne</u> jinak než Míša. Naší škole jsme <u>neřekli</u> jinak než bouda.	8b	<b>komu jako čemu jako</b>	Vsakemu odraslemu <u>reče</u> stric. Psu so rekli Lisko. Braniku <u>so rekli</u> Rihenberk. Oni temu <u>rečejo</u> poštenost.	Každému dospělému <u>řká</u> strýc. Psovi <u>řkali</u> Lisko. Pevnosti <u>řkali</u> Richenberk. Oni tomu <u>řkají</u> poctivost.

Ve smyslu *nazvat, pojmenovat* obě slovesa obsazují pozici objektového komplementu v nepředložkovém dativu a adverbialního komplementu způsobu (č. 8a, 8b) Adverbialní komplement je z hlediska slovnědruhového většinou substantivem. Morfologicky se potom jedná o nominativ, mezi českými vazbami se může objevit ještě vokativ, který se v češtině užívá při oslovení, jehož ekvivalentem je ve

<sup>1205</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1206</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=glasneje&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 21. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=glasneje&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=glasneje&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1207</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1208</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=mi+je+rekel&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 21. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=mi+je+rekel&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=mi+je+rekel&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1209</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1210</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=rekli+so+mi+da&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 21. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=rekli+so+mi+da&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=rekli+so+mi+da&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1211</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1212</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=rekli+so+mi+kaj&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 21. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=rekli+so+mi+kaj&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=rekli+so+mi+kaj&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

slovinštině právě nominativ.							
C.	Vyslovit své mínění, zaujmout stanovisko.						
9a	<b>něco na něco</b>	David mi na mé nářky vždycky <u>řekne</u> nějaké povzbuzující slovo.	9b	<b>kaj na kaj</b> <sup>1213</sup>	Le kaj <u>bi</u> mama <u>rekla</u> na to? <sup>1214</sup>	Co <u>by</u> na to <u>řekla</u> máma?	
10a	<b>něco něčemu</b>	Co <u>řekne</u> našemu návrhu náměstek? Co by váš syn <u>řekl</u> tomu, kdybychom o něm napsali?					
11a	<b>něco k něčemu</b>	Ministr dopravy k odborářské stávce <u>řekl</u> jen dvě věty.					
Význam <i>vyslovit své mínění, zaujmout stanovisko</i> obě slovesa společně vyjadřují obsazením pozice dvou objektových komplementů v akuzativu s předložkou <i>na</i> (č. 9a, 9b). V češtině je navíc možné využít akuzativní pozici v spolu s dativní, a sice bez předložky (č. 10a) i s předložkou <i>k</i> (č. 11a).							
D.	Rozhodnout se, dohodnout se.						
12a	<b>přímá řeč</b>	<u>Řekl jsem si</u> : „Vydrž!“	12b	<b>premi govor</b> <sup>1215</sup>	<u>Rekli smo si</u> : “Zmoremo!” <sup>1216</sup>	<u>Řekli jsme si</u> : „To zvládneme!“	
13a	<b>že</b>	<u>Řekl jsem si</u> , že přestanu kouřit.	13b	<b>da</b> <sup>1217</sup>	<u>Rekla sem si</u> , da bom shujšala. <sup>1218</sup>	<u>Řekla jsem si</u> , že zhubnu.	
14a	<b>s někým, že</b>	S kamarádem <u>jsme si řekli</u> , že půjdeme na vysokou školu.	14b	<b>s/z kom, da</b> <sup>1219</sup>	<u>Rekli smo si</u> s prijatelji, da bomo šli na Triglav. <sup>1220</sup>	<u>Řekli jsme si</u> s kamarády, že půjdeme na Triglav.	
Ve smyslu <i>rozhodnout se, dohodnout se</i> ve valenčním poli obou sloves, která jsou tu opět v reflexivním tvaru se zájmenem <i>se</i> , objevuje věta v přímé řeči (č. 12a, 12b) a vedlejší věta spojková se spojkou <i>že/da</i> (č. 13a, 13b). Ve valenčních polích obou sloves se tato vedlejší věta může nacházet také spolu s pozicí objektového komplementu v instrumentálu s předložkou <i>s/z</i> (č. 14a, 14b).							
E.	Sdílet, povědět.						
15a	<b>o někom někomu</b>	Když podnikatel o vyděračích <u>řekne</u> policii,					

<sup>1213</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1214</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=rekla+na+to&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 21. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=rekla+na+to&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=rekla+na+to&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1215</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1216</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=rekli+smo+si+&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 21. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=rekli+smo+si+&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=rekli+smo+si+&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1217</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1218</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=rekla+sem+si&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 21. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=rekla+sem+si&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=rekla+sem+si&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1219</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1220</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=rekli+smo+si+&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 21. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=rekli+smo+si+&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=rekli+smo+si+&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

		<b>o něčem někomu</b>	může to s ním špatně dopadnout. <u>Řeknu</u> o vaší nabídce paní učitelce.				
16a		<b>o někom něco</b> <b>o něčem něco</b>	Testy toho o zkoušeném příliš mnoho <u>neřeknou</u> . <u>Řekne</u> oděv něco o povaze člověka?				
17a		<b>o někom někde</b> <b>o něčem někde</b>	Děti <u>řekly</u> o dealerovi ve škole. Děti <u>řekly</u> o drogách ve škole.				
18a		<b>o někom, že</b> <b>o něčem, že</b>	Ta drbna o mě určitě <u>řekne</u> , že si vodím domů ženské. Kritik o představení <u>řekl</u> , že ho trochu nudilo.				
19a		<b>o někom+ přímá řeč</b> <b>o něčem + přímá řeč</b>	„Je to husa!“ <u>řekl</u> o správce Honza. O tvých plánech šéf nejspíš <u>řekne</u> : „Jsou to samé fantazie.“	19b	<b>o kom + premi</b> <b>o čem + premi</b> <b>govor</b>	„Ona je krava,“ <u>je řekl</u> Janez o njej. O tem <u>bo řekl</u> : „To ni možno.“	„Ona je kráva,“ <u>řekl</u> o ní Jan. O tom <u>řekne</u> : „To není možné.“

Ve smyslu *sdělit, povědět* se převážně objevuje pouze české *řici*, vždy otevírá pozici objektového komplementu v lokálu s předložkou *o*. Spolu s touto pozicí se potom ve valenčním poli českého slovesa objevuje pozice v nepředložkovém dativu (č. 15a), v nepředložkovém akuzativu (č. 16a), pozice adverbialního komplementu místa (č. 17a), dále vedlejší věta spojková se spojkou *že* (č. 18a) nebo věta v přímé řeči (č. 19a). Pozici v lokálu s předložkou *o* a zároveň pozici obsazenou větou v přímé řeči dokáže otevřít i slovinské sloveso (č. 19b).

X <sub>1</sub> .	Dát najevo, sdělit jinak než řečí. (o člověku)						
	20a	<b>něčím něco</b>	Výrazem tváře <u>řeknete</u> někdy i nevyslovitelné.				
	21a	<b>něčím, že</b>	Tím pousmáním ředitel vlastně <u>řekl</u> , že nám rozumí.				
	22a	<b>něčím, Vvzt</b>	Co bylo nezbytné, <u>řekla</u> dívka očima.				

Sémantický okruh *dát najevo, sdělit jinak než řečí (o člověku)* je možné vyjádřit pouze slovesem *řici*, které obsazuje pozice objektového komplementu v nepředložkovém instrumentálu a akuzativu (č. 20a) nebo se v jeho valenčním poli objevuje vedlejší věta spojková se spojkou *že* (č. 21a) či vztavná vedlejší věta s výrazem *co* (č. 22a).

X <sub>2</sub> .	Ukázat, znamenat, mít význam. (o nějakém jevu)						
	23a	<b>někomu něco</b>	Příčinu smrti kriminalistům <u>řekne</u> až výsledek pitvy.				
	24a	<b>že</b>	Odmítavý posunek <u>řekne</u> prosebníkovi, že se namáhá zbytečně.				
	25a	<b>Vvzt</b>	Namalovaná šipka nám <u>řekla</u> , kterou cestou se máme dát.				

Okruh *ukázat, znamenat, mít význam (o nějakém jevu)* rovněž české *řici* na rozdíl od *reči* vyjadřuje, a to obsazením pozice objektového komplementu v dativu a v akuzativu bez předložek (č. 23a) nebo je doplněno vedlejší větou spojkovou se spojkou *že* (č. 24a) či vztahnou, například s výrazem  *který* (č. 25a).

X <sub>3</sub> .	Prozradit.					
	26a	<b>na někoho něco</b>	Spolužák na mě nic <u>neřekl</u> .			
	27a	<b>na někoho někomu něco</b>	Ta užalovaná Katka paní učitelce na každého všechno <u>řekne</u> .			
	28a	<b>na někoho, že</b>	Líba <u>řekla</u> na svého bratra, že ji zavřel na půdě.			
	29a	<b>na někoho někomu, že</b>	<u>Řeknu</u> na tebe mamince, že sis půjčila její náramek.			

Význam *prozradit* obsahuje opět pouze české sloveso. Otevírá zároveň dvě pozice objektového komplementu v akuzativu s předložkou *na* (č. 26a), které případně doplňuje ještě o nepředložkovou dativní pozici (č. 27a). Také se v jeho valenčním poli objevuje vedlejší věta spojková se spojkou *že*, a to spolu s pozicí a předložkou *na* (č. 28a), ke které případně může ještě přibýt pozice v nepředložkovém dativu (č. 29a).

X <sub>4</sub> .	Požádat, vyžádat si.					
	30a	<b>o něco o někoho</b>	Magda <u>si řekla</u> o sklenici limonády. Včera byl u nás doma Tomáš a <u>řekl si</u> o naší Lucii.			
	31a	<b>někomu</b>	Já ti nepomůžu, <u>řekni si</u> sestře.			
	32a	<b>někomu o něco někomu o někoho</b>	<u>Řekli jsme si</u> úředníci o prospekty. Dáša <u>si</u> k desátým narozeninám <u>řekla</u> o štěně.			
	33a	<b>za něco něco za někoho něco</b>	Zedník <u>si</u> za dva dny práce <u>řekl</u> tisíc korun. Za to hříbě <u>si řekli</u> dvacet tisíc.			
	34a	<b>za někoho o něco za něco o něco</b>	Za koťátko <u>si</u> kamarádka <u>řekla</u> o bonboniéru. Za opravu pračky <u>si</u> známý <u>řekl</u> o láhev slivovice.			

Ve významu *požádat, vyžádat si* české sloveso funguje v reflexivním tvaru se zájmenem *si*. Otevírá pozici objektového komplementu v lokálu s předložkou *o* (č. 30a) nebo pozici v nepředložkovém dativu (č. 31a). Tyto dva pravovalenční členy také otevírá zároveň (č. 32a). Dále obsazuje dvě pozice objektového komplementu v akuzativu s předložkou *za* (č. 33a) nebo otevírá zároveň pozici v akuzativu s předložkou *za* a pozici v lokálu s předložkou *o* (č. 34a).



## SLYŠET / SLIŠATI<sup>1221</sup>

A.		Vnímat sluchem.					
1a	<b>někoho něco</b>	Přednášejícího <u>slyšeli</u> jen studenti v předních řadách. Zdálo se mi, že <u>slyším</u> zvony.	1b	<b>koga kaj</b>	Hotel <u>je slišat</u> še brata. Nekaj trenutkov je bilo <u>slišati</u> samo dež.	Chtěl <u>slyšet</u> ještě bratra. Několik okamžiků bylo <u>slyšet</u> jen déšť.	
2a	<b>někoho nějak něco nějak<sup>1222</sup></b>	<u>Slyšíte</u> mě zřetelně? Ten přenos <u>jsem slyšela</u> velmi špatně.	2b	<b>koga kako kaj kako</b>	Kljub starosti me še dobro <u>sliši</u> . Njene besede <u>slišal</u> dobro.	Navzdory věku mě ještě dobře <u>slyší</u> . Její slova <u>slyšel</u> dobře.	
3a	<b>někoho něco dělat něco něco dělat</b>	Kluci <u>slyšeli</u> Tonda volat o pomoc. V lese teď každou chvíli <u>slyšíme</u> kukat kukačku. Otec vstane, jakmile <u>slyší</u> věžní hodiny odbíjet pátou.	3b	<b>koga delati kaj kaj delati kaj</b>	<u>Slišala</u> ga <u>je</u> prihajati. <u>Slišala sem</u> praviti že veliko laži.	<u>Slyšela</u> ho přicházet. <u>Slyšela jsem</u> říkat už mnoho lží.	
4a	<b>že</b>	<u>Neslyšíš</u> , že za tebou někdo jde?	4b	<b>da</b>	Ali <u>ne slišiš</u> , da zvoni?	<u>Neslyšíš</u> , že zvoni?	
5a	<b>Vvzt</b>	Svědkyne pak údajně <u>slyšela</u> , co obvinění muži říkali.	5b	<b>Oo</b>	<u>Slišal si</u> , kaj je rekla?	<u>Slyšel jsi</u> , co rekla?	

Ve významu *vnímat sluchem* obě slovesa otevírají pozici objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 1a, 1b), která se může otevírat spolu s adverbialní způsobu (č. 2a, 2b) nebo s pozicí objektového komplementu obsazenou infinitivem (č. 3a, 3b). Ve valenčním poli obou sloves se také nachází vedlejší věta spojková se spojkou *že/da* (č. 4a, 4b) nebo vztavná, a to například s výrazem *co/kaj* (č. 5a, 5b).

B.		Vnímat sluchem a tím se dozvídat, poznávat.					
6a	<b>něco</b>	Rádi bychom <u>slyšeli</u> i názory oponentů.	6b	<b>kaj</b>	Hotel je <u>slišati</u> še bratrovo mnenje.	Chtěl <u>slyšet</u> ještě bratrův názor.	

Ve smyslu *vnímat sluchem a tím se dozvídat, poznávat* jsou obě slovesa doplněna pozicí objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 6a, 6b).

<sup>1221</sup> Slovinský valenční slovník toto heslo neobsahuje. Pokud není uvedeno jinak, všechny příklady jsou čerpány z: Slovar slovenskega knjižnega jezika[online]. ZRC SAZU - [cit. 2. 3. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=postati&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=postati&hs=1).

<sup>1222</sup> Doplněno podle pozice in: Zele, Andreja: *Vezljivostni slovar slovenskih glagolov*, Ljubljana, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, 2008.

C.		Nepřímý, z doslechu se dozvídat.					
7a	<b>něco</b>	Náhodou <u>jsem</u> tu zprávu <u> Slyšela</u> .	7b	<b>kaj</b>	Kdo <u>je</u> že kaj takega <u>slišal</u> ?	Kdo už něco takového <u>slyšel</u> ?	
8a	<b>o někom o něčem</b>	Princ se ptal převozníka, jestli <u>slyšel</u> o Dědu Vševedovi. <u>Slyšeli jste</u> o té další vraždě psychiatra?	8b	<b>o kom o čem</b>	O tem pevcu še <u>nisem slišal</u> . Ali si <u>že</u> o tem <u>slišala</u> ?	O tom zpěvákovi <u>jsem</u> ještě <u>neslyšel</u> . Už <u>jsi</u> o tom <u>slyšela</u> ?	
9a	<b>od někoho něco</b>	Bártová tvrdí, že to <u>slyšela</u> od samotného ředitele.	9b	<b>od koga kaj</b>	To od tebe želim <u>slišati</u> .	Tohle chci <u>slyšet</u> od tebe.	
10a	<b>od někoho o někom od někoho o něčem</b>	O tomhle kandidátovi na prezidenta <u>slyším</u> od tebe prvně. Od jednoho lékaře <u>jsem slyšela</u> o novém léku proti AIDS.	10b	<b>od koga o kom od koga o čem</b>	O tem novem učitelju <u>so</u> prvič <u>slišali</u> od nas. O tem <u>sem</u> že <u>slišala</u> od matere.	O tom novém učiteli poprvé <u>slyšeli</u> od nás. O tom <u>jsem</u> už <u>slyšela</u> od matky.	
11a	<b>odněkud něco</b>	Brzy poté <u>slyšeli</u> z rádia výzvu o pomoc.	11b	<b>od kod kaj</b> <sup>1223</sup>	Že od tod <u>slišim</u> ta neprijeten zvok. <sup>1224</sup>	Už odtud ten nepříjemný zvuk <u>slyším</u> .	
12a	<b>někde něco</b>	Ty vtipy <u>jsi slyšel</u> v hospodě, ne?	12.1b	<b>kje kaj</b>	To <u>sem</u> že v šoli <u>slišal</u> .	To už <u>jsem slyšel</u> ve škole.	
			12.2b	<b>po čem kaj</b> <sup>1225</sup>	<u>Slišala sem</u> to po televiziji. <sup>1226</sup>	<u>Slyšela jsem</u> to v televizi.	
13a	<b>odněkud o někom odněkud o něčem</b>	Z nejmenovaných zdrojů <u>slyšel</u> o haitském prezidentovi. O osobních komputerech <u>jsem</u> poprvé <u>slyšela</u> z Hlasu Ameriky.	13b	<b>od kod o kom od kod o čem</b> <sup>1227</sup>	O njem nočem ničesar <u>slišati</u> niti s televizije. <sup>1228</sup> O teh nesrečnih zadevah <u>sem</u> prvič <u>slišala</u> z radija. <sup>1229</sup>	O něm nechci nic <u>slyšet</u> ani z televize. O těch nešťastných záležitostech <u>jsem</u> poprvé <u>slyšela</u> z radia.	
14a	<b>někde o někom někde o něčem</b>	O Paulovi Mac Cartneym teď <u>budeme slyšet</u> všude. O turné Lucie Bílé <u>jsem slyšeli</u> všude.	14.1b	<b>kje o kom kje o čem</b>	O tebi <u>sem slišala</u> že doma. O tem se v zadnjem času v Sloveniji dosti <u>sliši</u> .	O tobě <u>jsem slyšela</u> už doma. O tom se ve Slovinsku v poslední době dost <u>slyší</u> .	
			14.2b	<b>po čem o kom po čem o čem</b> <sup>1230</sup>	Po radiju <u>sem slišala</u> o tem učitelju. <sup>1231</sup> Po televiziji <u>sem slišala</u> o tisti nesreči. <sup>1232</sup>	O tom učiteli <u>jsem slyšela</u> v rádiu. O té nehodně <u>jsem slyšela</u> v televizi.	

<sup>1223</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1224</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=sli%C5%A1im&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 18. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=sli%C5%A1im&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=sli%C5%A1im&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1225</sup> Doplněno po diskuzi s 10 rodilými mluvčími.

<sup>1226</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=po+televiziji&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 9. 6. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=po+televiziji&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=po+televiziji&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1227</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1228</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=ni%C4%8Desar+sli%C5%A1ati&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sow=1&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 10. 10. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=ni%C4%8Desar+sli%C5%A1ati&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sow=1&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=ni%C4%8Desar+sli%C5%A1ati&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sow=1&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1229</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=sem+prvi%C4%8D+sli%C5%A1ala&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sow=1&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 10. 10. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=sem+prvi%C4%8D+sli%C5%A1ala&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sow=1&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=sem+prvi%C4%8D+sli%C5%A1ala&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sow=1&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1230</sup> Doplněno po diskuzi s 10 rodilými mluvčími.

<sup>1231</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=po+radiju&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 18. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=po+radiju&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=po+radiju&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1232</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=po+televiziji&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 18. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=po+televiziji&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=po+televiziji&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

15a	<b>že</b>	Už <u>jsi slyšel</u> , že se zase bude zdražovat benzín?	15b	<b>da</b>	Slišali <u>smo</u> , da so te nove smuči dobre.	<u>Slyšeli jsme</u> , že jsou ty nové lyže dobré.
16a	<b>od někoho, že</b>	Právě od sekretářky Emil <u>slyšel</u> , že se jedná o jeho povýšení.	16b	<b>od koga, da</b>	<u>Slišela sem</u> od prijatelja, da vam je tudi to že znano.	<u>Slyšela jsem</u> od kamaráda, že vám je to také už známo.
17a	<b>odněkud, že</b>	Někteří zaměstnanci <u>slyšeli</u> až z podnikového rozhlasu, že budou propuštěni.	17b	<b>od kod, da</b> <sup>1233</sup>	Od mame <u>sem slišala</u> , da je vlada padla. <sup>1234</sup>	Od mámy <u>jsem slyšela</u> , že padla vláda.
18a	<b>někde, že</b>	Pořád kolem sebe <u>slyšíme</u> , že se demokracii musíme učit.	18.1b	<b>kje, da</b> <sup>1235</sup>	Nekje <u>sem slišala</u> , da so na Češkem spet poplave. <sup>1236</sup>	Někde <u>jsem slyšela</u> , že jsou v Česku zase povodně.
			18.2b	<b>po čem, da</b> <sup>1237</sup>	Po radiju <u>sem slišala</u> , da bo lepo vreme. <sup>1238</sup>	V rádiu <u>jsem slyšela</u> , že bude hezké počasí.

V posledním sémantickém okruhu s názvem *nepřímo, z doslechu se dozvědět* jsou obě slovesa doplněna pozicí objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 7a, 7b) nebo v lokálu s předložkou *o* (č. 8a, 8b). Dále obě slovesa otevírají zároveň pozice v nepředložkovém akuzativu a pozici v genitivu s předložkou *od* (č. 9a, 9b) nebo na místo uvedeného pravovalenčního členu v akuzativu kladou pozici v lokálu s předložkou *o* (č. 10a, 10b). K pozici objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu obě slovesa přiřazují také adverbialní komplement místa (č. 11a, 11b, 12a, 12.1b), přičemž ve slovinštině je ještě možné na místo tohoto komplementu místa specifikovaného otázkou *kde?* přidat pozici objektového komplementu v lokálu s předložkou *po* (č. 12.2b). Adverbialní komplementy místa se dále mohou uplatňovat spolu s pozicí objektového komplementu v lokálu s předložkou *o* (č. 13a, 13b, 14a, 14.1b), kde se opakuje stejná situace s dvojí podobou slovinské pozice (č. 14.2b). Ve valenčním poli obou sloves se také nachází vedlejší věta spojková se spojkou *že/da* (č. 15a, 15b), která může představovat doplnění slovesa spolu s pozicí objektového komplementu v genitivu s předložkou *od* (č. 16a, 16b) nebo s adverbialním komplementem místa (č. 17a, 17b, 18a, 18.1b), kde se opět opakuje stejná situace s dvojí podobou slovinské pozice (č. 18.2b).

## STYDĚT SE / SRAMOVALI SE

A.	Mít pocit studu a ostychu.					
1a	<b>za někoho za něco</b>	Ty <u>se</u> za mě asi <u>stydíš</u> . <u>Stydím se</u> za své chyby.	1b	<b>koga</b>	<u>Sramoval se je</u> sorodnikov.	<u>Styděl se</u> za příbuzné.
2a	<b>před někým</b>	<u>Stydím se</u> před nimi.	2b	<b>pred kom</b>	<u>Sramoval se je</u> pred sodelavci.	<u>Styděl se</u> před spolupracovníky.
3a	<b>něco udělat</b>	<u>Styděl se</u> to říci. <sup>1239</sup>	3b	<b>narediti kaj</b> <sup>1240</sup>	<u>Ne sramujem se</u> to povedati. <sup>1241</sup>	<u>Nestydím se</u> to povědět.

<sup>1233</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana - Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1234</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=sl%C5%A1ala&c1m=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 18. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=sl%C5%A1ala&c1m=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=sl%C5%A1ala&c1m=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1235</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana - Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1236</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=sl%C5%A1ala&c1m=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 18. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=sl%C5%A1ala&c1m=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=sl%C5%A1ala&c1m=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1237</sup> Doplněno po diskusí s 10 rodilými mluvčími.

<sup>1238</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=po+radiju&c1m=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 18. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=po+radiju&c1m=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=po+radiju&c1m=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1239</sup> V tomto případě má slovinský překlad rozdílnou syntaktickou stavbu: „Sram ga je reči“, i když je možná i varianta, kdy se sloveso *sramovati se* použije jako verbum finitum: „Sramoval se je to reči“, ale všech 10 oslovených rodilých mluvčích uvedlo jako jednoznačně častější první variantu.

4a	<i>kvůli někomu kvůli něčemu</i> <sup>1242</sup>	Synovci <u>se stydí</u> kvůli mně a mé slávě, tvrdí Hugh Grand. <sup>1243</sup> <u>Styděla jsem se</u> kvůli své postavě. <sup>1244</sup>	4b	<i>zaradi koga zaradi česa</i>	<u>Sramovala se je</u> zaradi svoje matere. <u>Sramovala se je</u> zaradi umazane obleke. <sup>1245</sup>	<u>Styděla se</u> kvůli svojí matce. <u>Styděla se</u> kvůli špinavému oblečení.
5a	<i>že</i>	Skoro <u>jsme se styděli</u> za to, že jsme z Prahy. Někdy <u>se stydím</u> , že jsem Čech.	5b	<i>da</i> <sup>1246</sup>	<u>Srujem se</u> , da si tudi ti častnik naše armade. <u>Sramujem se</u> , da sem verjel v sovjetsko propagando.	<u>Stydím se</u> , že i ty jsi důstojník naší armády. <u>Stydím se</u> , že jsem věřil sovětské propagandě.

Ve významu *mít pocit studu a ostychu* naproti české pozici objektového komplementu v akuzativu s předložkou *za* (č. 1a) stojí slovinská pozice v nepředložkovém genitivu (č. 1b). Obě slovesa obsazují pozici objektového komplementu v instrumentálu s předložkou *před/pred* (č. 2a, 2b). Obě slovesa potom obsazují zároveň pozici objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu a pozici obsazenou infinitivem (č. 3a, 3b), také užívají pozici adverbialie příčiny. V češtině má podobu substantiva v dativu s předložkou *kvůli* (č. 4a), kdežto ve slovinštině je substantivum v genitivu s předložkou *zaradi* (č. 4b). Ve valenčním poli se objevuje vedlejší věta spojková se spojkami *že/da* (č. 5a, 5b). Obě slovesa jsou v reflexivním tvaru se zájmenem *se*.

## VĚDĚT / VEDETI

A.	Mít vědomost, užívat informaci.					
1a	<b>něco</b>	Alexandr <u>ví</u> spoustu užitečných věcí. <u>Ví</u> někdo odpověď?	1b	<b>kaj</b>	Janko <u>ve</u> veliko stvari o enoti Moris. <sup>1247</sup> Kaj <u>vem</u> , kaj ga je prineslo. Naj naredim <u>ne vem</u> kaj, jim ne bo všeč.	Janko <u>ví</u> mnoho věcí o jednotě Moris. Co já <u>vím</u> , co ho sem zaválo. Ať udělám <u>nevím</u> co, jim se to nebude líbit.
2a	<b>o někom o něčem</b>	<u>Vím</u> o vynikající švadleně. Novináři o jeho útěku <u>vědí</u> .	2.1b	<b>o kom o čem</b>	Ampak nič drugega <u>ne vem</u> o tebi. <sup>1248</sup> O tem <u>bodo</u> več <u>vedeli</u> neposredno vpletení.	Ale nic jiného o tobě <u>nevím</u> . O tom <u>budou</u> více <u>vědět</u> ti bezprostředně zúčastnění.
			2.2b	<b>za kaj</b>	<u>Ve</u> za njegovo preteklost. <sup>1249</sup>	<u>Ví</u> o jeho minulosti.

<sup>1240</sup> Doplněno analogicky podle pozice in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1241</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=sramujem+se+&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 31. 3. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=sramujem+se+&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=sramujem+se+&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1242</sup> Doplněno podle pozice in: Žele, Andreja: *Vezljivostni slovar slovenskih glagolov*, Ljubljana, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, 2008.

<sup>1243</sup> Tuto pozici neobsahuje SSJČ, SSČ ani PSJČ, zdroj: [http://kultura.idnes.cz/synovci-se-za-me-stydi-kvuli-slave-tvrdi-herec-hugh-grant-pew-/filmvideo.aspx?c=A100130\\_111045\\_filmvideo\\_jaz](http://kultura.idnes.cz/synovci-se-za-me-stydi-kvuli-slave-tvrdi-herec-hugh-grant-pew-/filmvideo.aspx?c=A100130_111045_filmvideo_jaz). [21.5.2011].

<sup>1244</sup> Tuto pozici neobsahuje SSJČ, SSČ ani PSJČ, zdroj: [http://kultura.idnes.cz/synovci-se-za-me-stydi-kvuli-slave-tvrdi-herec-hugh-grant-pew-/filmvideo.aspx?c=A100130\\_111045\\_filmvideo\\_jaz](http://kultura.idnes.cz/synovci-se-za-me-stydi-kvuli-slave-tvrdi-herec-hugh-grant-pew-/filmvideo.aspx?c=A100130_111045_filmvideo_jaz). [21.5.2011].

<sup>1245</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/sskj.html) - [cit. 1. 4. 2011]. Dostupný z WWW: <http://bos.zrc-sazu.si/sskj.html>.

<sup>1246</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=sram+me+je+da&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 31. 3. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=sram+me+je+da&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=sram+me+je+da&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1247</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=ve+veliko+stvari&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 30. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=ve+veliko+stvari&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=ve+veliko+stvari&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1248</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=vem+o&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 31. 3. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=vem+o&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=vem+o&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

3a	<b>něco o někom něco o něčem</b>	O té nové učitelce <u>nevíme</u> nic zajímavého. Ve světě moc věcí o Česku <u>nevědí</u> .	3b	<b>kaj o kom kaj o čem</b>	Ga je kdo srečal ali kaj <u>ve</u> o njem? <sup>1250</sup> Zgodovina <u>ve</u> veliko o tem.	Potkal ho někdo nebo <u>ví</u> o něm někdo něco? Historie o tom <u>ví</u> mnoho.
4a	<b>od někoho něco</b>	Od sekretářky to <u>vím</u> .				
5a	<b>od někoho o někom od někoho o něčem</b>	Od jeho matky o něm <u>věděla</u> všechno. O manželčině nevěře <u>ví</u> od její přítelkyně.	5.1b	<b>od koga o kom od koga o čem</b> <sup>1251</sup>	Od njegovih staših <u>je</u> o njem <u>vedel</u> . <sup>1252</sup> O njeni težavi Žana <u>ve</u> od njenega prijatelja. <sup>1253</sup>	Od jeho rodičů o něm <u>věděl</u> . O jejím problému Žana <u>ví</u> od jejího přítele.
			5.2b	<b>od koga za koga od koga za kaj</b> <sup>1254</sup>	Od mene <u>ve</u> za njo. <sup>1255</sup> Od njegovih staršev <u>ve</u> za to. <sup>1256</sup>	Ode mne o ní <u>ví</u> . Od jeho rodičů o tom <u>ví</u> .
6a	<b>z něčeho něco</b>	<u>Vím</u> to z vlastní zkušenosti.	6b	<b>iz česa kaj</b> <sup>1257</sup>	To <u>vem</u> iz zanesljivih virov. <sup>1258</sup>	To <u>vím</u> z bezpečných zdrojů.
7a	<b>z něčeho o někom z něčeho o něčem</b>	O údajně zázračném léčiteli <u>ví</u> veřejnost z letáků a plakátů. O módě na příští rok <u>vědí</u> ženy především z módních časopisů.	7.1b	<b>iz česa o kom iz česa o čem</b> <sup>1259</sup>	O njih <u>smo</u> <u>vedeli</u> iz plakatov. <sup>1260</sup> O tem potresu <u>so</u> <u>vedeli</u> iz časopisa.	<u>Věděli jsme</u> o nich z plakátů. O tom zemětřesení <u>jsem věděl</u> z novin.
			7.2b	<b>iz česa za koga iz česa za kaj</b> <sup>1261</sup>	Iz Dela <u>ve</u> za njega. <sup>1262</sup> Iz časopisa <u>ve</u> za pevcov prihod. <sup>1263</sup>	Z Dela <u>ví</u> o něm. Z novin <u>ví</u> o zpěvákově příchodu.
8a	<b>že</b>	Kuřáci dobře <u>vědí</u> , že jim kouření škodí. <u>Vím</u> , že nic nevím.	8b	<b>da</b>	<u>Vedeti</u> mora, da je vsako pretiravanje škodljivo. <u>Ve</u> , da je treba vstati. <u>Vem</u> , da pride tudi on nekega dne.	Musí <u>vědět</u> , že je každé přehánění škodlivé. <u>Ví</u> , že musí vstát. <u>Vím</u> , že jednou přijde.
9a	<b>jestli/zda</b>	<u>Ví</u> někdo, jestli Hanka dnes přijde do práce? Nikdo předem <u>nevěděl</u> , zda ten pokus vyjde.	9b	<b>če</b> <sup>1264</sup>	<u>Ne vem</u> , če imaš pogum. <sup>1265</sup> Kdo <u>ve</u> , če se bo sploh povrnil. <sup>1266</sup>	<u>Nevím</u> , jestli máš odvalu. Kdo <u>ví</u> , jestli se vůbec dá dohromady.

<sup>1249</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 31. 3. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=vedeti&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=vedeti&hs=1).

<sup>1250</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 31. 3. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=ve+o+njem&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=ve+o+njem&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1251</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana - Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1252</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 31. 3. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=o+njem+iz&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=o+njem+iz&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1253</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 31. 3. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=o+njeni&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=o+njeni&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1254</sup> Doplněno analogicky podle pozice 2.2b, konzultováno s rodilými mluvčími.

<sup>1255</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 27. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=ve+za+njo&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=ve+za+njo&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1256</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 27. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=ve+za+to&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=ve+za+to&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1257</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana - Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1258</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 31. 3. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=to+vem+iz&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=to+vem+iz&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1259</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana - Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1260</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 31. 3. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=o+njih&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=o+njih&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1261</sup> Doplněno analogicky podle pozice 2.2b, konzultováno s rodilými mluvčími.

<sup>1262</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 27. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=ve+za+njega&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=ve+za+njega&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1263</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 27. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=ve+za+pevcov+neprihod&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=ve+za+pevcov+neprihod&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1264</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana - Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1265</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 31. 3. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=ne+vem+%C4%8De&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=ne+vem+%C4%8De&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1266</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 31. 3. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=ve+%C4%8De&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=ve+%C4%8De&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

	10a	<b>Vvzt</b>	Mnohé dítě školou povinné <u>neví</u> , jak se jmenoval náš první prezident. Už <u>víš</u> , kam večer půjdeme? <u>Víte</u> , kolik stály vstupenky na Rolling Stones?		10b	<b>Oo</b>	<u>Ne vedo</u> , kam s pridelkom. <u>Ni vedel</u> , kaj reči. <u>Ve</u> , kaj govori. Ljudje v tih krajih <u>vedo</u> , kaj je ta prava kava.	<u>Nevědí</u> , kam s úrodou. <u>Nevěděl</u> , co říci. <u>Ví</u> , co mluví. Lidé v těchto krajích <u>vědí</u> , co je ta pravá káva.	
<p>Slovinšské sloveso <i>vedeti</i> i české <i>vědět</i> se ve významu <i>mít vědomost, užívat informaci</i> shodně otevírají pozici objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 1a, 1b). Obě také obsazují pozici v lokálu s předložkou <i>o</i> (č. 2a, 2.1b), přičemž slovinština má v tomto významu ještě jednu možnost vyjádření, kterou je obsazení pozice v akuzativu s předložkou <i>za</i> (č. 2.2b). Dále obě slovesa otevírají zároveň pozici v nepředložkovém akuzativu a pozici v lokálu s předložkou <i>o</i> (č. 3a, 3b). Pouze české sloveso potom může nahradit pozici v lokálu valenčním členem v genitivu s předložkou <i>od</i> (č. 4a). Obě slovesa dále otevírají zmíněnou pozici v genitivu s předložkou <i>od</i> spolu s pozicí v lokálu s předložkou <i>o</i> (č. 5a, 5b). Stejně tak jsou obě slovesa doplněna pozicí v genitivu s předložkou <i>z/iz</i> spolu s pozicí v nepředložkovém akuzativu (č. 6a, 6b) nebo spolu s valenčním členem v lokálu s předložkou <i>o</i> (č. 7a, 7.1b). Ve slovinštině je navíc možné valenční člen v lokálu s předložkou <i>o</i> nahradit pozicí v akuzativu s předložkou <i>za</i> (č. 7.2b). Ve valenčním poli obou sloves se také nachází vedlejší věty spojkové se spojkami <i>že/da</i> (č. 8a, 8b) a <i>jestli, zda /če</i> (č. 9a, 9b) a vedlejší věty vztahné například s výrazy <i>jak, kam, kolik, kaj</i> (č. 10a, 10b).</p>									
X. Znat tajnou informaci.									
	11a	<b>na někoho něco</b>	Věděla na svého muže něco nepěkného.						
	12a	<b>na někoho nějak množství</b>	Na Marii toho <u>víme</u> hodně.						
<p>Sémantiku <i>znat tajnou informaci</i> obsahuje jen české sloveso, které opět otevírá pozici objektového komplementu v akuzativu s předložkou <i>na</i>, a to spolu s pozicí obsazenou dalším objektovým komplementem v akuzativu (č. 11a) nebo adverbialie míry (č. 12a).</p>									
Y. Umět, moci.									
					13b	<b>kaj</b>	Mogoče <u>ve</u> vse tuje jezike.	<u>Umi</u> možná všechny cizí jazyky.	
					14b	<b>narediti kaj</b>	Izročilo <u>ve</u> povedati zanimive zgodbe. <u>Ne vedo</u> se potolažiti. Kaj <u>veš</u> svetovati.	Tradicie <u>může</u> vyprávět zajímavé příběhy. <u>Neumí</u> / <u>Nedovedou</u> se utižit. Co <u>můžeš</u> poradit.	
<p>České sloveso <i>vědět</i> se významově nekryje se smyslem <i>umět, dokázat</i> jako slovinšské <i>vedeti</i>, které je zde doplněno pozicí objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 13b) nebo ve formě infinitivu (č. 14b).</p>									

## VĚŘIT / VERJETI

A.	Důvěřovat, být přesvědčen o pravdivosti něčeho.						
1a	<b>někomu něčemu</b>	<u>Věřím</u> vám. <u>Věříš</u> lékařům nebo léčitelům? Spousta žen <u>věří</u> radám v ženských časopisech. <u>Věřím</u> jen vlastním zkušenostem.	1.1b	<b>komu čemu</b>	Dekle fantu <u>ne verjame</u> več. Slepo <u>so verjeli</u> svojim voditeljem. <u>Verjame</u> samo časopisom in televiziji. <u>Verjame</u> klevetam.	Dívka svému chlapci už <u>nevěří</u> . Slepě <u>věřili</u> svým vedoucím. <u>Věří</u> jen novinám a televizi. <u>Věří</u> klepům.	
			1.2b	<b>v koga (v) kaj</b>	<u>Verjame</u> v dolgoročne načrte. <u>Verjame</u> v vraže. Vse <u>verjame</u> .	<u>Věří</u> dlouhodobým plánům. <u>Věří</u> pověrám. Všemu <u>věří</u> .	
2a	<b>někomu něco</b>	Tu povídačku mu nikdo <u>nevěřil</u> .	2b	<b>komu kaj</b>	<u>Verjamemo</u> vam vse. <sup>1267</sup>	<u>Věříme</u> vám všechno.	
3a	<b>že</b>	<u>Věřím</u> , že se usmíví.	3b	<b>da</b>	<u>Verjame</u> , da se bo vse dobro rešilo.	<u>Věří</u> , že se vše dobře vyřeší.	
			4b	<b>Oo</b> <sup>1268</sup>	<u>Verjamem</u> , kar vidim. <sup>1269</sup>	<u>Věřím</u> tomu, co vidím.	
5a	<b>někomu, že něčemu, že</b>	<u>Věřím</u> mu, že to myslel vážně. <u>Nevěřím</u> tomu, že to nejsou lži.	5b	<b>komu, da čemu, da</b> <sup>1270</sup>	<u>Verjamem</u> mu, da ne kadi. <u>Verjamem</u> temu, da se zgodovina ponavlja. <sup>1271</sup>	<u>Věřím</u> mu, že nekoufí. <u>Věřím</u> tomu, že se historie opakuje.	
6a	<b>někomu, Vvzt něčemu, Vvzt</b>	<u>Věřím</u> vojákovi, co přišel jako poslední, že se bil statečně. <u>Nevěřili</u> tomu, co se píše v novinách.	6.1b	<b>komu, Oo čemu, Oo</b>	<u>Verjame</u> tistemu, ki ne laže niti ne krađe. <sup>1272</sup> <u>Verjamem</u> temu, kar vidim. <sup>1273</sup>	<u>Věří</u> tomu, kdo nelže ani nekrade. <u>Věřím</u> tomu, co vidím.	
			6.2b	<b>kaj, Oo</b>	<u>Verjamem</u> to, kar vidim. <sup>1274</sup>	<u>Věřím</u> tomu, co vidím.	
<p>Ve významu <i>důvěřovat, být přesvědčen o pravdivosti něčeho</i> se české sloveso <i>věřit</i> otevírá pozici objektového komplementu v nepředložkovém dativu (č. 1a). Slovinské <i>verjeti</i> však mimo této možnosti (č. 1.1b) obsazuje také pozici v akuzativu s předložkou <i>v</i>, která není vždy u neosobních předmětů vyžadována (č. 1.2b). Dále jsou obě slovesa doplněna pozicí objektového komplementu v dativu spolu s pozicí v akuzativu bez předložek (č. 2a, 2b). Ve valenčním poli obou sloves se také objevuje vedlejší věta spojková se spojkou <i>že/da</i> (č. 3a, 3b) a pouze slovinské sloveso může být doplněno i vedlejší větou vztažnou (č. 4b). Doplnění obou sloves může mít podobu vedlejší věty spojkové se spojkami <i>že/da</i> (č. 5a, 5b) nebo vztažné například se spojovacími výrazy <i>co/ki, kar</i> (č. 6a, 6.1a). Pouze slovinské sloveso otevírá zároveň pozici objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu a je doplněno vedlejší větou vztažnou za pomoci vztažného výrazu <i>kar</i> (č. 6.2b).</p>							

<sup>1267</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 15. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=verjeti&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=verjeti&hs=1).

<sup>1268</sup> Doplněno po konzultaci s rodilými mluvčími.

<sup>1269</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 9. 9. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=verjamem+kar&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sow=1&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=verjamem+kar&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sow=1&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1270</sup> Doplněno po konzultaci s rodilými mluvčími.

<sup>1271</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 9. 9. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=verjamem+temu&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sow=1&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=verjamem+temu&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sow=1&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1272</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 9. 9. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=verjame+temu&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sow=1&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=verjame+temu&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sow=1&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1273</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 9. 9. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=verjamem+temu&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sow=1&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=verjamem+temu&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sow=1&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1274</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 9. 9. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=verjamem+to&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sow=1&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=verjamem+to&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sow=1&sel=%28all%29&name=a_si).



B.		Být přesvědčen o existenci nějakého jevu, o Boží existenci, doufat.					
5.1a	<b>v někoho v něco</b>	V dětství <u>jsem věřil</u> v Boha. Lidé tehdy ještě <u>věřili</u> ve vyšší mravní principy. <u>Věřím</u> v přátelství, v lidskou soudržnost vůbec.	5b	<b>v koga v kaj</b>	<u>Verjame</u> v čarovnice. <u>Verjeli so</u> v še nepriznanega umetnika. <u>Verjamem</u> v pravilno rešitev. <sup>1275</sup> <u>Verjamem</u> v sanje. <sup>1276</sup>	<u>Věřím</u> na čarodějnice. <u>Věřili</u> v ještě neznámého umělce. <u>Věřím</u> ve správné řešení. <u>Věřím</u> na sny.	
5.2a	<b>na něco</b>	Indové <u>věř</u> í na stěhování duší.					
6a	<b>že</b>	I naši současníci <u>věř</u> í, že existuje posmrtný život. Stále ještě <u>věříme</u> , že se poměry u nás spraví.	6b	<b>da</b>	<u>Verjamejo</u> , da so nekatera števila nesrečna. <u>Verjamem</u> , da ste to res vi. <sup>1277</sup>	<u>Věříme</u> , že některá čísla jsou nešťastná. <u>Věřím</u> , že jste to opravdu vy.	
Aby obě slovesa vyjádřila smysl <i>být přesvědčen o existenci nějakého jevu, doufat</i> , otevírají pozici objektového komplementu v akuzativu s předložkou <i>v</i> (č. 5.1a, 5b), české sloveso navíc může v některých významech obsadit pozici v akuzativu s předložkou <i>na</i> (č. 5.2a). Ve valenčním poli obou sloves se objevuje vedlejší věta spojková se spojkou <i>že/da</i> (č. 6a, 6b).							

## VIDĚT (SE) / VIDETI (SE)

A.		Uplatňovat zrak.					
1.1a	<b>někoho něco</b>	<u>Vidíš</u> tu namalovanou blondýnku v minisukni? Mami, my jsme <u>viděli</u> duhu!	1b	<b>koga kaj</b>	Ali <u>si</u> že <u>videl</u> novega predsednika? <u>Videl je</u> že pol sveta.	Už <u>jsi viděl</u> nového prezidenta? <u>Viděl</u> už půl světa.	
1.2a	<b>na někoho na něco</b>	Neboj se, já na děti <u>vidím</u> . Náš děda už na televizi skoro <u>nevidí</u> .					
2a	<b>něčím</b>	Ten ostrůvek <u>jsme viděli</u> jen dalekohledem.	2b	<b>s/z čím</b> <sup>1278</sup>	<u>Vidim</u> to s prostim očesom. <sup>1279</sup>	<u>Vidím</u> to pouhým okem.	
3a	<b>něco (u)dělat</b>	Kdo <u>vidí</u> padat hvězdu, má si něco přát.	3b	<b>delati (narediti) kaj</b> <sup>1280</sup>	Skozi okno <u>je videl</u> prihajati vojake. <sup>1281</sup>	Z okna <u>viděl</u> přicházet vojáky.	

<sup>1275</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika[online]. ZRC SAZU - [cit. 15. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=verjeti&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=verjeti&hs=1).

<sup>1276</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 15. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=verjamem+v&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=verjamem+v&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1277</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika[online]. ZRC SAZU - [cit. 15. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=verjeti&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=verjeti&hs=1).

<sup>1278</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1279</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika[online]. ZRC SAZU - [cit. 25. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=videti&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=videti&hs=1).

<sup>1280</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.



4a	<b>nějak</b>	Vždy <u>jsem viděla</u> dobře, až teď ve stáří mi zrak slábne.	4b	<b>kako</b>	Kljub starosti še dobro <u>vidi</u> .	Navzdory stáří ještě dobře <u>vidí</u> .
5a	<b>někam</b>	Do místnosti strážník <u>neviděl</u> , byla tma.	5b	<b>kam</b>	Ali <u>vidiš</u> tja?	<u>Vidíš</u> tam?
6a	<b>odněkud</b>	Na jeviště <u>vidíte</u> i z poslední řady.	6b	<b>od kod</b>	Iz hotela je lepo <u>videti</u> .	Z hotelu <u>je</u> dobře <u>vidět</u> .
7.1a	<b>odněkud někoho odněkud něco</b>	Kolega mě <u>viděl</u> z tramvaje. Odtamtud asi <u>nevidíte</u> vůbec nic.	7b	<b>od kod koga od kod kaj</b>	<u>Vidi</u> ga od daleč. Od tu <u>vidim</u> Triglav in morje hkrati.	<u>Vidí</u> ho zdaleka. Odtud <u>vidím</u> (na) Triglav i (na) moře zároveň.
7.2a	<b>odněkud na někoho odněkud na něco</b>	<u>Vidíš</u> odtamtud na děti? Čermákovi <u>vidí</u> z kuchyně na Národní divadlo.	8b	<b>koga kje kaj kje</b>	<u>Vidi</u> ga na poti. V mestu <u>smo</u> na lastne oči <u>videli</u> najnovejšo predstavo.	<u>Vidí</u> ho na cestě. / Vidí na něho na cestě. Ve městě jsme na vlastní oči <u>viděli</u> nejnovější představení.
8.1a	<b>někoho někde něco někde</b>	Svou vnučku <u>jsme viděli</u> zatím jen na fotografii. V Bulharsku <u>viděl</u> Pěťa poprvé moře.	9b	<b>od kod kam</b>	Od daleč lakho <u>vidiš</u> domov.	Domů můžeš <u>vidět</u> z daleka.
8.2a	<b>na někoho někde na něco někde</b>	<u>Vidíš</u> na ně tam? <u>Vidíš</u> na to učení v tom rohu, nepotřebuješ lampičku?	10b	<b>od kod kako</b>	<u>Vidíš</u> od tod dobro?	<u>Vidíš</u> odtud dobře?
9a	<b>odněkud někam</b>	Z protějšího domu nám všichni <u>vidí</u> do bytu.	11b	<b>komu kam</b>	Ali mu <u>vidiš</u> v oči?	<u>Vidíš</u> mu do očí?
10a	<b>odněkud nějak</b>	Odtud <u>vidím</u> jen velmi špatně.	12b	<b>komu na kaj</b> <sup>1282</sup>	Primožu se je pa zdelo, da mu starec <u>vidi</u> na dno duše. <sup>1283</sup>	Primožovi se zdálo, že mu stařec <u>vidí</u> na dno duše.
11a	<b>někomu někam</b>	<u>Viděla jsi</u> té ženské do obličeje?	13b	<b>da</b>	<u>Videl</u> , da mu sledijo.	<u>Viděl</u> , že ho sledují.
12a	<b>někomu na něco</b>	Kouzelníkovi v tu dobu nikdo <u>neviděl</u> na ruce.	14b	<b>Oo</b> <sup>1284</sup>	Hotel je <u>videti</u> , kam so to napisali. <sup>1285</sup> Ali <u>si videl</u> , kdo je bil to? <sup>1286</sup>	Chtěl <u>vidět</u> , kam to napsali. <u>Viděl jsi</u> , kdo to byl?
13a	<b>že</b>	Snad ten policajt <u>neviděl</u> , že jsem projel na červenou.				
14a	<b>Vvzt</b>	Ať nikdo <u>nevidí</u> , kam jdeme a co neseme! <u>Vidíš</u> , Andulko, kdo to přišel?				

V prvním sémantickém okruhu s názvem *uplatňovat zrak*, obě slovesa obsazují pozici objektového komplementem v nepředložkovém akuzativu (č. 1.1a, 1b), přičemž v češtině je navíc ještě možná akuzativní pozice s předložkou *na* (č. 1.2a). Dále obě slovesa otevírají pozici objektového komplementu v instrumentální ve funkci instrumentu – české sloveso bez předložky (č. 2a), slovinské s předložkou *s/z* (č. 2b), pozici komplementu kvalifikačního ve formě infinitivu (č. 3a, 3b), užívají adverbialní způsobu (č. 4a, 4b) i adverbialní komplement místa (č. 5a, 5b, 6a, 6b). Pozici adverbialního komplementu místa obě slovesa otevírají taky spolu s komplementem objektovým v nepředložkovém akuzativu (č. 7.1a, 7b, 8.1a, 8b). Pouze v češtině je možná akuzativní pozice s předložkou *na* obsazená spolu s tímto komplementem lokálním (č. 7.2a, 8.2a). Dále existuje možnost otevřít dva adverbialní komplementy místa zároveň (č. 9a, 9b) nebo pozici komplementu místa užívat spolu

<sup>1281</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 25. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=videti&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=videti&hs=1).

<sup>1282</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1283</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 25. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=vidi+na+&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=vidi+na+&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1284</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1285</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 25. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=videti&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=videti&hs=1).

<sup>1286</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 25. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=videl&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=videl&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

s adverbialie způsobu (č. 10a, 10b). Obě slovesa jsou také doplněna pozicí objektového komplementu v nepředložkovém dativu a adverbialního komplementu místa (č. 11a, 11b) nebo tuto adverbialní pozici obě slovesa nahrazují pozicí objektového komplementu v akuzativu s předložkou *na* (č. 12a, 12b). Doplnění obou sloves může také představovat s vedlejší věta spojková se spojkami *že/da* (č. 13a, 13b) či vedlejší věta vztavná, například se spojovacím výrazem *kam* nebo *kdo* (č. 14a, 14b).

B.	Představovat si.					
15a	<b>někde</b>	Naši chlapi <u>se</u> už <u>viděli</u> na stupních vítězů.	17b	<b>kje</b> <sup>1287</sup>	<u>Videli smo se</u> že doma. <sup>1288</sup>	<u>Viděli jsme se</u> už doma.
16a	<b>někoho někde</b>	Pátková už <u>vidí</u> svého syna v lepší společnosti.	18b	<b>koga kje</b> <sup>1289</sup>	<u>Vidí</u> svojo sestru na poroki. <sup>1290</sup>	<u>Vidí</u> svoji sestru na svatbě.
17a	<b>někoho jako někoho</b>	Maminka už <u>vidí</u> Marcelu jako nevěstu.	19b	<b>koga kot koga</b> <sup>1291</sup>	Mati že <u>vidi</u> sina kot zmagovalca. <sup>1292</sup>	Matka už <u>vidí</u> syna jako vítěze.
Ve významu <i>představovat si</i> obě slovesa obsazují pozici adverbialního komplementu místa (č. 15a, 15b), vedle něhož se ve valenčním poli obou sloves může objevit objektový komplement v nepředložkovém akuzativu (č. 16a, 16b). K pozici objektového komplementu v akuzativu lze také připojit pozici komplementu kvalifikačního ve tvaru substantiva v akuzativu s výrazem <i>jako/kot</i> (č. 17a, 18b). V některých případech se slovesa vyskytují v reflexivní podobě se zájmenem <i>se</i> .						
C.	Poznávat, zjišťovat, shledávat, spatřovat, posuzovat, hodnotit.					
18a	<b>něco</b>	<u>Vidíš</u> snad jinou možnost, než se přiznat?	18b	<b>kaj</b>	<u>Videl je</u> bližajočo pomlad.	<u>Viděl</u> blížící se jaro.
19a	<b>něco někde</b>	V tvých očích <u>vidím</u> nesouhlas.	19b	<b>kaj kje</b> <sup>1293</sup>	Tak način opisovanja <u>vidimo</u> že v prej navedenih romanih. <sup>1294</sup>	Takový způsob popisu <u>vidíme</u> už v dříve uvedených románech.
20a	<b>něco nějak</b>	Vstup České republiky do Evropské unie leckdo <u>vidí</u> skepticky.	20b	<b>kaj kako</b>	Našo ekonomsko situacijo <u>vidi</u> odlično.	Naši ekonomickou situaci <u>vidí</u> výborně.
21a	<b>na někom něco</b>	Učitelka <u>viděla</u> na dětech nezájem.	21b	<b>na kom kaj</b>	Učitelj telovadbe <u>je videl</u> na otrocih naveličanost.	Učitel tělocviku <u>viděl</u> na dětech únavu.
22a	<b>někoho v někom</b>	Náš šéf <u>vidí</u> v každém soupeře. Kdo <u>vidí</u> v Lidovcích spojence ODS,	22b	<b>koga v kom kaj v kom</b>	V njem <u>so videli</u> velikega pesnika. V krščanih <u>vidi</u> oporo.	<u>Viděli</u> v něm velkého básníka. V křesťanech <u>vidí</u> oporu.

<sup>1287</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1288</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=videli&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 25. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=videli&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=videli&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1289</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1290</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=vidi&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 25. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=vidi&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=vidi&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1291</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1292</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=vidi&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 25. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=vidi&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=vidi&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1293</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1294</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=skj_testa&expression=videti&hs=1) - [cit. 25. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=skj\\_testa&expression=videti&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=skj_testa&expression=videti&hs=1).

	<b>něco v někom</b> <b>něco v něčem</b>	hluboce se mylí. Řešení policie <u>vidí</u> v tvrdém postihu vandalů.		<b>kaj v čem</b>	V tem poklicu <u>vidi</u> možnost za dober zaslužek.	V tom zaměstnání <u>vidí</u> možnost dobrého výdělku.
23a	<b>že</b>	Chlapec <u>viděl</u> , že provedl hloupost.		<b>da</b>	<u>Videl je</u> , da bo lepo vreme.	<u>Viděl</u> , že bude hezké počasí.
24a	<b>na někom, že</b>	Každý na Sabině <u>viděl</u> , že je jí ten instruktor protivný.		<b>na kom, da</b>	Matí na njem <u>vidí</u> , da ne želi učiti otroke.	Matka na něm <u>vidí</u> , že nechce učít děti.

Ve smyslu *poznávat, zjišťovat, shledávat, spatřovat, posuzovat, hodnotit* jsou obě slovesa doplněna pozicí objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 18a, 18b), která může být otevřena spolu s pozicí adverbialního komplementu místa (č. 19a, 19b), užitá spolu s adverbiale způsobu (č. 20a, 20b), spolu s objektovým komplementem v lokálu s předložkou *na* (č. 21a, 21b) nebo *v* (č. 22a, 22b). Ve valenčních polích obou sloves se také může nacházet vedlejší věta spojková se spojkami *že/da* (č. 23a, 23b), případně spolu s pozicí objektového komplementu v lokálu s předložkou *na* (č. 24a, 24b).

D. Setkat se, potkat se.

25a	<b>s někým</b>	Je pravda, že <u>ses viděla</u> s Hurychem.		25b	<b>s/z kom</b> <sup>1295</sup>	Ali <u>si se</u> z njim <u>videla</u> ? <sup>1296</sup>	<u>Viděla ses</u> s ním?
26a	<b>někde</b>	<u>Viděli jsme se</u> na recepci na americkém velvyslancetví, že?		26b	<b>kje</b> <sup>1297</sup>	<u>Videli smo se</u> v gledališču. <sup>1298</sup>	<u>Viděli jsme se</u> v divadle.
27a	<b>někdy</b>	Milenci <u>se viděli</u> každý den.		27b	<b>kdaj</b> <sup>1299</sup>	<u>Se vidiva</u> kmalu. <sup>1300</sup>	Brzy <u>se uvidíme</u> .
28a	<b>s někým někdy</b>	S režisérem Formanem <u>jsme se</u> naposledy <u>viděli</u> před pěti lety.		28b	<b>s/z kom kdaj</b> <sup>1301</sup>	<u>Videla sem se</u> z njo predčerašnjim. <sup>1302</sup>	<u>Viděla jsem se</u> s ní předevčirem.
29a	<b>s někým někde</b>	V Praze <u>se</u> Honza s Milenou <u>uvidí</u> už potřetí.		29b	<b>s/z kom kje</b> <sup>1303</sup>	<u>Videla sem se</u> z njimi v Celju. <sup>1304</sup>	<u>Viděla jsem se</u> s nimi v Celje.

Ve významu *setkat se, potkat se* se obě slovesa vyskytují v reflexivním tvaru se zájmenem *se* a obě obsazují pozici objektového komplementu v instrumentálu s předložkou *s/z* (č. 25a, 25b), adverbialního komplementu místa (č. 26a, 26b) a času (č. 27a, 27b) nebo objektový komplement v instrumentálu s předložkou *s/z* otevírají spolu s komplementem času (č. 28a, 28b) nebo místa (č. 29a, 29b).

<sup>1295</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1296</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=videla&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 23. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=videla&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=videla&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1297</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1298</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=videli&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 23. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=videli&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=videli&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1299</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1300</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=vidiva&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 23. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=vidiva&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=vidiva&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1301</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1302</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=videla&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 23. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=videla&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=videla&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1303</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1304</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=videla&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 23. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=videla&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=videla&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

X.	Mít někoho, něco velmi rád.					
30a	<b>v někom</b> <b>v něčem</b>	Matka <u>se</u> ve své dceři jen <u>vidí</u> . Ve své práci <u>se</u> <u>vidí</u> , je tam spokojený.				
Význam <i>mít někoho, něco velmi rád</i> dokáže vyjádřit jen české <i>vidět</i> , které je zde v reflexivním tvaru se zájmenem <i>se</i> . Sloveso je doplněno pozicí objektového komplementu v lokálu s předložkou <i>v</i> (č. 30a)						

## VOLAT / KLICATI

A.	Hlasitě sdělovat, přivolávat, křičet, oslovovat.					
1a	<b>někoho</b> <b>něco</b>	Když dětem není dobře, <u>volají</u> mámu. Už čtvrt hodiny <u>volám</u> vrchního. Stážmistr <u>volal</u> nějaké pokyny, ale nikdo ho neposlouchal.	1b	<b>koga</b>	<u>Klicál je</u> prijatelj. <u>Klicál</u> jo je.	<u>Volal</u> přátele. <u>Volal</u> ji.
2a	<b>na někoho</b>	Ta paní <u>volá</u> z okna na kolemjdoucího. Na psa <u>nevolej</u> , je skoro hluchý.	2b	<b>komu</b>	Neprestano jim <u>je</u> nekaj klicál. Od daleč ji <u>je klicál</u> . <sup>1305</sup>	Nepřetržitě na ně něco <u>volal</u> . Z dálky na ni <u>volal</u> .
3a	<b>o něco</b>	V dálce někdo <u>volal</u> o pomoc.				
4a	<b>za někým</b>	<u>Volal</u> za někým. <sup>1306</sup>	4b	<b>za kom</b>	„Počakaj“, <u>je klicala</u> za njim. <sup>1307</sup>	„Počekaj“, <u>volala</u> za ním.
5a	<b>na něco někoho</b>	<u>Voláme</u> na pomoc všechny lidi dobré vůle.	5b	<b>na kaj koga</b>	<u>Klicál je</u> na pomoč očeta. <sup>1308</sup>	<u>Volal</u> otce na pomoc.
6a	<b>přímá řeč</b>	Přepadený <u>volá</u> : „pomoc!“	6b	<b>premi govor</b> <sup>1309</sup>	Ta človek <u>je klicál</u> : „Pojdi k meni.“ <sup>1310</sup>	Ten člověk <u>volal</u> : „Pojď ke mně.“
7a	<b>že</b>	Soused <u>volá</u> , že už jde listonoška. Spolužák na Majku <u>volal</u> , že nejde do školy.	7b	<b>da</b> <sup>1311</sup>	Sicer mu <u>je</u> Gašper ze dvorišča <u>klicál</u> , da ne gre s njim. <sup>1312</sup> Begal je po sobi in <u>klicál</u> , da pojde z vojaky. <sup>1313</sup>	I když na něj Gašper ze dvora <u>volal</u> , že s ním nejde. Pobíhal po místnosti a <u>volal</u> , že půjde s vojáky.

<sup>1305</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika[online]. ZRC SAZU - [cit. 1. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=klicati&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=klicati&hs=1).

<sup>1306</sup> Slovník spisovné češtiny. DEBDict – obecný prohlížeč slovníků -[cit. 2. 3. 2011]. Dostupný z WWW: <http://deb.fi.muni.cz/debdict/index-cs.php>.

<sup>1307</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 31. 3. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=klicaldada&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=klicaldada&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1308</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 31. 3. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=klicaldana&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=klicaldana&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1309</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1310</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 17. 6. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=je+klicald&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=je+klicald&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1311</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1312</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 1. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=klicaldada&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=klicaldada&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

8a	<b>aby</b>	Maminka <u>volá</u> , abychom na ni počkali. Paní Nováková <u>volá</u> na manžela, aby ji ze sklepa přinesl zeleninu.	8b	<b>da bi</b> <sup>1314</sup>	Mati <u>je me klicala</u> , da bi kupila zdravila. <sup>1315</sup> Jan <u>je klical</u> Žano, da bi mu pripravila kosilo. <sup>1316</sup>	Maminka na mě <u>volala</u> , abych koupila léky. Jan <u>volal</u> Žanu, aby mu pripravila oběd.
----	------------	--	----	------------------------------	--	---

Obě slovesa ve významu *hlasitě sdělovat, přivolávat, křičet, oslovovat* obsazují pozice objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 1a, 1b). V opozici proti české pozici obsazené objektovým komplementem v akuzativu s předložkou *na* (č. 2a) stojí slovinská pozice v nepředložkovém dativu (č. 2b). Objektový komplement v akuzativu se může objevit ještě s předložkou *o*, ale pouze v češtině (č. 3a). Obě slovesa potom otevírají pozici objektového komplementu v instrumentálu s předložkou *za* (č. 5a, 5b) a také zároveň obsazují dvě pozice v akuzativu – jednu s předložkou *na* a druhou bez předložky (č. 5a, 5b). Ve valenčním poli obou sloves se také objevuje věta v přímé řeči (č. 6a, 6b), vedlejší věta spojková se spojkami *že/da* (č. 7a, 7b) a *aby/da bi* (č. 8a, 8b).

B. Zvát, předvolávat, povolávat.

9.1a	<b>někoho</b>	Už <u>jste volali</u> policii? Vyšetřovatel <u>volá</u> za svědka mého syna. Ředitel <u>volal</u> naši šéfkou.	9b	<b>koga</b>	Mati <u>kliče</u> otroke domov. <u>Klicaj</u> ga je delat.	Maminka <u>volá</u> děti domů. <u>Volal</u> / <u>povolával</u> ho k práci. / <u>Volal</u> / <u>povolával</u> ho, aby šel pracovat.
9.2a	<b>pro někoho</b>	Paní vrátná už <u>volala</u> pro doktora.				
10a	<b>za někoho</b> <sup>1317</sup>	Ve výpisu žaloby máte být <u>volán</u> za svědka, jak se tam dočtete. <sup>1318</sup>	10b	<b>za koga</b>	Sodišče ga <u>kliče</u> za pričo.	Soud ho <u>volá</u> / <u>předvolává</u> za svědka.
11a	<b>někoho k někomu někoho k něčemu</b> <sup>1319</sup>	Desátníka <u>volali</u> k veliteli. Ve starých spolcích Čechů obyčejně některá strana Němce ku pomoci <u>volala</u> . <sup>1320</sup>	11b	<b>koga k/h komu koga k/h čemu</b>	Fante <u>so klicali</u> k vojakom. <u>Klicaj</u> ga je k delu. Zvon <u>kliče</u> vernike k molitvi.	Kluky <u>volali</u> / <u>povolávali</u> k vojákům. <u>Volal</u> / <u>povolával</u> ho k práci. / aby šel pracovat. Zvon <u>volá</u> / <u>svolává</u> věřící k modlitbě.
12a	<b>někoho někam</b>	Manžela <u>volají</u> na obecní úřad. Odbory <u>volají</u> všechny na veřejné shromáždění.	12b	<b>koga kam</b>	Starše <u>so klicali</u> v šolo.	Rodiče <u>volali</u> do školy.

Obě slovesa obsazují v tomto smyslu *zvat, předvolávat, povolávat* pozice objektových komplementů v akuzativu. V prvním případě bez předložky (č. 9.1a, 9b), přičemž v češtině se stejný význam dá vyjádřit také spojením pozice v akuzativu s předložkou *pro* (č. 9.2a). Obě slovesa otevírají pravovalenční člen v akuzativu i s předložkou *za* (č. 10a, 10b) nebo ho obsazují spolu s pozicí v dativu s předložkou *k/h* (č. 11a, 11b) či s adverbialním komplementem místa (č. 12a, 12b).

<sup>1313</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 1. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=klicaj+da+&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=klicaj+da+&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1314</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana - Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1315</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 31. 3. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=klicaj+da+&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=klicaj+da+&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1316</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 31. 3. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=klicaj+da+&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=klicaj+da+&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1317</sup> Doplněno podle pozice in: Žele, Andreja: *Vezljivostni slovar slovenskih glagolov*, Ljubljana, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, 2008.

<sup>1318</sup> Tuto pozici neobsahuje český valenční slovník (Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana - Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005), SSČ, SSJČ ani PSJČ (DEBDict – obecný prohlížeč slovníků - [cit. 2. 3. 2011]. Dostupný z WWW: <http://deb.fi.muni.cz/debdict/index-cs.php>). Vyskytuje se pouze in: Český národní korpus syn2005 - [cit. 1. 4. 2011]. Dostupný z: Bonito (za svědka).

<sup>1319</sup> Doplněno podle pozice in: Žele, Andreja: *Vezljivostni slovar slovenskih glagolov*, Ljubljana, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, 2008.

<sup>1320</sup> Příruční slovník jazyka českého. DEBDict – obecný prohlížeč slovníků - [cit. 1. 4. 2011]. Dostupný z WWW: <http://deb.fi.muni.cz/debdict/index-cs.php>.

C.	Vyzývat k telefonickému hovoru, telefonovat.					
13a	<b>někomu</b>	<u>Volal</u> ti přítel. <u>Nevolal</u> mi někdo?	13b	<b>koga</b>	<u>Klicāl</u> ga je po telefonu. <u>Klicāl sem</u> ga, ampak se ni oglašil. <sup>1321</sup>	<u>Volal</u> mu po telefonu. <u>Volal jsem</u> mu, ale neohlásil se.
14a	<b>něco</b>	Asi <u>voláte</u> špatné číslo telefonu. Už ti to <u>volal</u> ?	14b	<b>kaj</b>	Ali ste prepričani, da <u>kličete</u> pravo številko? <sup>1322</sup>	Jste přesvědčen, že <u>voláte</u> správné číslo?
15a	<b>k někomu</b>	<u>Volali jsme</u> k vašim sousedům, ale nebyli doma.	15b	<b>k/h komu</b>	Ali <u>boš klicāl</u> k stašem domov? <sup>1323</sup>	<u>Budeš volat</u> k rodičům domů?
16a	<b>někam</b>	Už <u>ste volali</u> do nemocnice? Policie <u>volala</u> i na jiné adresy z toho diaře.	16b	<b>kam</b>	Andreja <u>ne bo več klicāla</u> v bolnico. <sup>1324</sup> Starši <u>so klicāli</u> v šolo.	Andrea už <u>nebude volat</u> do nemocnice. Rodiče <u>volali</u> do školy.
17a	<b>že</b>	Babička <u>volala</u> , že se dědovi přitížilo. Dnes ráno mi <u>volala</u> , že přijde dnes večer.	17b	<b>da</b> <sup>1325</sup>	Pred nekaj dnevi <u>je me klicāl</u> , da pripravljajo snemanje dokumenta. <sup>1326</sup> Potem pa <u>je klicāl</u> , da nima časa. <sup>1327</sup>	Před několika dny mi <u>volal</u> , že připravují natáčení dokumentu. Potom ale <u>volal</u> , že nemá čas.
18a	<b>aby</b>	Vaše sekretářka <u>volala</u> , abyste hned přišel. <u>Volala</u> , aby Petr koupil pečivo.	18b	<b>da bi</b> <sup>1328</sup>	Večkrat <u>sem ga klicāl</u> , da bi se dobila na pijači. <sup>1329</sup> Lani <u>je klicāl</u> , da bi mu dal sliko tega sklikarja. <sup>1330</sup>	Několikrát <u>jsem mu volal</u> , abychom se šli spolu napít. Minulý rok <u>volal</u> , abych mu dal obraz toho malíře.
19a	<b>někomu +přímá řeč</b>	<u>Volal</u> mi: „Nechod, prosím.“ <sup>1331</sup>	19b	<b>koga + premi govor</b> <sup>1332</sup>	<u>Klicāl me je</u> : „Lepo bodi.“ <sup>1333</sup>	<u>Volal</u> mi: „Měj se hezky.“
<p>Ve smyslu <i>telefonovat</i> naproti nejčastější české pozici objektového komplementu v nepředložkovém dativu (č. 13a) stojí slovinská pozice v akuzativu, rovněž bez předložky (č. 13b). České sloveso také otevírá pozici objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu, avšak ve významu <i>telefonovat něco</i> (č. 14a), stejně jako <i>klicati</i> (č. 14b). Obě slovesa obsazují pozici objektového komplementu v dativu s předložkou <i>k/h</i> (č. 15a, 15b) a adverbialního komplementu místa (č. 16a, 16b) a v jejich valenčním poli se objevují vedlejší věty spojkové se spojkami <i>že/da</i> (č. 17a, 17b) a <i>aby/da bi</i> (č. 18a, 18b) a také věta v přímé řeči spolu s objektovým komplementem v nepředložkovém dativu v češtině (č. 19a), kterému ve slovínštině odpovídá pozice v akuzativu (č. 19b).</p>						

<sup>1321</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 31. 3. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=klicati&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=klicati&hs=1).

<sup>1322</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 1. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=pravo+%C5%A1tevilko&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=pravo+%C5%A1tevilko&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1323</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 1. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=k+star%C5%A1em&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=k+star%C5%A1em&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1324</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 1. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=v+bolnico&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=v+bolnico&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1325</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 1. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=v+bolnico&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=v+bolnico&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1326</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 1. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=klicāl+da+&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=klicāl+da+&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1327</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 1. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=klicāl+da+&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=klicāl+da+&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1328</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 1. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=klicāl+da+bi&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=klicāl+da+bi&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1329</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 1. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=klicāl+da+bi&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=klicāl+da+bi&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1330</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 1. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=klicāl+da+bi&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=klicāl+da+bi&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1331</sup> Český národní korpus syn2005 - [cit. 22. 4. 2011]. Dostupný z: Bonito (volal mi).

<sup>1332</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nadřa - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1333</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 1. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=klicāl+me+je&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=klicāl+me+je&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

D.	Přát si, mít velkou potřebu, touhu.					
20a	<b>po něčem</b>	Tyrš <u>volal</u> po jednotě národa. Po trestu smrti u nás nyní <u>volá</u> kolem 60 procent lidí.	20b	<b>po čem</b>	Vse <u>kliče</u> po starih časih. Izsušena zemlja <u>kliče</u> po dežju.	Všechno <u>volá</u> po starých časech. Vyschlá země <u>volá</u> po dešti.
Pozice objektového komplementu v lokálu s předložkou <i>po</i> (č. 20a, 20b) se v tomto okruhu <i>přát si, mít velkou potřebu, touhu</i> kryjí.						
Y <sub>1</sub> .	Jmenovat, nazývat jménem.					
			21b	<b>kako</b> <sup>1334</sup>	<u>Kličem se</u> Žiga.	<u>Jmenuju se</u> Žiga.
			22b	<b>koga po kom</b>	Vsi <u>ga kličejo</u> po očetu.	Všichni mu <u>řikají</u> po otci.
			23b	<b>koga s/z čim</b>	<u>Kličejo</u> jo z Mimi.	<u>Řikají</u> jí Mimi.
Ve významu <i>jmenovat, nazývat jménem</i> je slovinské <i>klicati</i> doplněno pozicí adverbialního komplementu způsobu (č. 21b), objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu a zároveň v lokálu s předložkou <i>po</i> (č. 22b) nebo je na místě lokální pozice pravovalenční člen v instrumentálu s předložkou <i>s/z</i> (č. 23b).						
Y <sub>2</sub> .	Budit.					
			24b	<b>koga</b>	Zjutraj <u>ga kliče</u> mama, ker predolgo spi. Navsezgodaj <u>je klical</u> otroke, ker morajo zgodaj v šolo.	Ráno ho <u>budí</u> máma, protože spí příliš dlouho. Ráno nejprve <u>budil</u> děti, protože musí brzy do školy.
České sloveso <i>volat</i> není možné použít ve významu <i>budit</i> . Zde je slovinské sloveso doplněno pozicí objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 24b).						

<sup>1334</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení, Praha, Academia, 2005.

## VŠIMNOUT SI / OPAZITI

A.		Věnovat pozornost, projevit zájem, pocítit změnu.					
1a	<b>někoho něčeho</b>	Kolemjdoucí si plačící holčičky ani <u>nevšimli</u> . Kritika si nadané klavíristky <u>všimla</u> už dávno. Napravo <u>si všimněte</u> domu se sgrafity.	1b	<b>koga kaj</b>	<u>Opazi</u> ga na poti. <u>Opazili so</u> prve znake bolezni. <sup>1335</sup> <u>Opazili so</u> njegovo zadovoljstvo. <u>Opazili so</u> občutno zvišanje cen na trgu.	<u>Všimni si</u> ho při cestě. <u>Všimli si</u> prvních příznaků nemoci. <u>Všimli si</u> jeho spokojenosti. <u>Všimli si</u> citelného zvýšení cen na trhu.	
2a	<b>že</b>	Fleming <u>si všiml</u> , že bakterie v okolí plísně odumřely.	2b	<b>da</b> <sup>1336</sup>	<u>Ne bi opazila</u> , da je preišljeval o tem. <u>Zdaj je opazil</u> , da je okno na drugi strani hodnika odprto.	<u>Nevšimla by si</u> , že o tom přemýšlel. <u>Ted' si všiml</u> , že je okno na druhé straně chodby otevřené.	
3a	<b>Vvzt</b>	Blažej <u>si</u> vůbec <u>nevšiml</u> , jak je Andrea poslední dobou zamklá.	3b	<b>Oo</b>	Poštar sprva <u>ni opazil</u> , kako stara je dopisnica. <sup>1337</sup>	Pošťák <u>si</u> nejprve <u>nevšiml</u> , jak je pohlednice stará.	
<p>České sloveso <i>opaziti</i> se ve významu <i>věnovat pozornost</i> otevírá pozici objektového komplementu v nepředložkovém genitivu (č. 1a), kdežto slovinské sloveso obsazuje pozici v nepředložkovém akuzativu (č. 1b). Ve valenčním poli obou sloves se nachází vedlejší věta spojková se spojkou <i>že/da</i> (č. 2a, 2b) a vztažná se spojkou <i>jak/kako</i> (č. 3a, 3b). České sloveso se objevuje vždy v reflexivní variantě se zájmenem <i>si</i>.</p>							
B.		Postřehnout, zpozorovat.					
4a	<b>někoho něčeho</b>	Každý muž <u>si všimne</u> hezké ženy. Blížícího se auta <u>si všiml</u> až v poslední chvíli.	4b	<b>koga kaj</b>	Mladega umetnika <u>so</u> kmalu <u>opazili</u> . Peniško zbirko <u>so</u> kritiki <u>opazili</u> .	Mladého umělce <u>si</u> brzy <u>všimli</u> . Básnické sbírky <u>si</u> kritikové <u>všimli</u> .	
<p>I v sémantickém okruhu <i>postřehnout, zpozorovat</i>, se <i>všimnout si</i> je české sloveso doplněno pozicí objektového komplementu v nepředložkovém genitivu (č. 4a), kdežto <i>opaziti</i> pozicí v nepředložkovém akuzativu (č. 4b). České sloveso se objevuje vždy v reflexivní variantě se zájmenem <i>si</i>.</p>							

<sup>1335</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 1. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=opaziti&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=opaziti&hs=1).

<sup>1336</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 31. 3. 2011]. Dostupný z WWW [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=opazila+da&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=opazila+da&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1337</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 31. 3. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=ni+opazil+kako&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=ni+opazil+kako&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).



## ZAPOMENOUT / POZABITI<sup>1338</sup>

A.		Přestat si pamatovat, uvědomovat.				
1a	<b>něco</b>	Mrzí mě, že <u>jsem</u> tu melodii <u>zapomněla</u> .	1b	<b>kaj</b>	Žal, <u>pozabila sem</u> ime ulice.	Bohužel, <u>zapomněla jsem</u> jméno ulice.
2a	<b>na někoho na něco</b>	Táta se zastyděl, že na hosta dočista <u>zapomněl</u> . <u>Nezapomněla jsi</u> na to, že je zítra volno? V noci má mrznout a my <u>zapomněli</u> na muškáty za oknem.	2b	<b>(na) koga (na) kaj</b>	Ljudje <u>so</u> (na njega) ga kmalu <u>pozabili</u> . <u>Pozabil je</u> na to kot na svojo smrt. <u>Pozabil je</u> (na) svojo prvo ljubezenj.	Lidé na něj brzy <u>zapomněli</u> . <u>Zapomněl</u> na to jako na svoji smrt. <u>Zapomněl</u> na svoji první lásku.
3a	<b>nějak</b>	Snažím se, abych <u>nezapomněl</u> rusky.	3b	<b>kako</b>	V tujini <u>je pozabil</u> slovensko.	V cizině <u>zapomněl</u> slovinsky.
4a	<b>něco (u)dělat</b>	Málem <u>bych</u> vám <u>zapomněl</u> říct adresu a číslo telefonu. Nějak <u>jsme</u> v létě <u>zapomněli</u> nařezat na zimu dříví.	4b	<b>delati (narediti) kaj</b>	Mati <u>je pozabila</u> kupiti kruh. <u>Pozabili so</u> paziti na mleko na štendilniku.	Matka <u>zapomněla</u> koupit chleba. <u>Zapomněli</u> dát pozor na mléko na sporáku.
5a	<b>že</b>	V tom shonu <u>jsem</u> úplně <u>zapomněla</u> , že mám jít večer na koncert. Pan Novák asi <u>zapomněl</u> , že o tom se mnou mluvil.	5b	<b>da</b>	<u>Pozabila je</u> , da jo čakajo. Čisto <u>je pozabil</u> , da sem prišla.	<u>Zapomněla</u> , že ji čekají. Úplně <u>zapomněl</u> , že jsem přišla.
6a	<b>Vvzt</b>	Ještě <u>jsem nezapomněl</u> , jaký je život a jak chutná.	6b	<b>Oo</b>	<u>Pozabil je</u> kako se to dela.	<u>Zapomněl</u> , jak se to dělá.

Ve významu *přestat si pamatovat, uvědomovat* obě slovesa obsazují pozici objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 1a, 1b), která v češtině přibírá také předložku *na* (č. 2a), kdežto ve slovinštině distribuce této předložky není vždy nutná (č. 2b). Obě slovesa potom shodně užívají adverbialie způsobu (č. 3a, 3b), pozici objektového komplementu ve formě infinitivu (č. 4a, 4b). V jejich valenčním poli se také vyskytuje vedlejší věta spojková se spojkou *že/da* (č. 5a, 5b) a vztažná napříkld s výrazy *jak /kako* (č. 6a, 6b).

B.		Nechat někde, nevtít s sebou.				
7a	<b>něco někde</b>	Danuška <u>zapomněla</u> ve škole čítanku. Někdo <u>si</u> tady <u>zapomněl</u> svetr.	7b	<b>kaj kje</b>	<u>Pozabila sem</u> denarnico doma. Dežnik <u>je pozabil</u> na vlaku.	<u>Zapomněla jsem</u> doma peněženku. <u>Zapomněl</u> deštník ve vlaku.

Ve smyslu *nechat někde, nevtít s sebou* obě slovesa otevírají pozici objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu a zároveň pozici adverbialního komplementu místa (č. 7a, 7b).

<sup>1338</sup> Slovinský valenční slovník toto heslo neobsahuje. Všechny příklady jsou čerpány z: Slovar slovenskega knjižnega jezika[online]. ZRC SAZU - [cit. 2. 3. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=postati&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=postati&hs=1).

## ZDÁT SE / ZDETI SE

A.	Jevit se, připadat.							
1a	<b>nějaký</b>	Voda <u>se zdá</u> kupodivu teplá.	1b	<b>kakšen</b>	Z vznožja <u>se zdijo</u> gore še višje.	Z úpatí <u>se hory zdají</u> ještě vyšší.		
2a	<b>někomu nějaký</b>	Karel <u>se</u> už dlouho <u>zdá</u> matce nějaký ztrápený. Boty <u>se</u> mi <u>zdály</u> příliš drahé, tak jsem si je nekoupila.	2b	<b>komu kakšen</b>	<u>Zdel se je</u> sam sebi majhen. Na pogled <u>se mi zdi</u> zdrav. Delo <u>se mu ne zdi</u> preveč težko.	<u>Připadal si</u> malý. Od pohledu <u>se mi zdá</u> zdravý. Práce <u>se mu nezdá</u> příliš těžká.		
3a	<b>někomu, že</b>	<u>Zdá se mi</u> , že z té výhry ani nemáš radost.	3b	<b>komu, da</b>	<u>Zdelo se mi je</u> , da nekdo trka.	<u>Zdalo se mi</u> , že někdo klepe.		
<p>V prvním sémantickém okruhu s názvem <i>jevit se, připadat</i> se obě slovesa otevírají pozici komplementu kvalifikačního ve tvaru adjektiva v nominativu (č. 1a, 1b), dále obsazují pozici objektového komplementu v nepředložkovém dativu spolu s uvedeným komplementem kvalifikačním (č. 2a, 2b) nebo spolu s vedlejší větou spojkovou se spojkou <i>že/da</i> (č. 3a, 3b).</p>								
B.	Nelíbit se, nezamlouvat se.							
4a	<b>někomu</b>	Ten Mírkův kamarád <u>se mi moc nezdá</u> , nevěřím mu.						
5a	<b>někomu na někom někomu na něčem</b>	Panu Strnadovi <u>se</u> na tom člověku něco <u>nezdálo</u> . Co <u>se</u> ti na té nabídce <u>nezdá</u> ?						
6a	<b>někomu nějaký</b> <sup>1339</sup>	<u>Zdalo se mi</u> to užitečné, než se to rozbilo. <sup>1340</sup>	6b	<b>komu kakšen</b>	To <u>se mi ni zdelo</u> dobro.	To <u>se mi nezdálo</u> dobré.		
<p>Ve významu <i>nelíbit se, nezamlouvat se</i> pouze české sloveso obsazuje pozici objektového komplementu v nepředložkovém dativu (č. 4a), kterou otevírá také spolu s pozicí v lokálu s předložkou <i>na</i> (č. 5a). Obě slovesa dále objektový komplement v nepředložkovém dativu obsazují spolu s pozicí komplementu kvalifikačního ve tvaru adjektiva v nominativu (č. 6a, 6b).</p>								
X.	Vidět ve snu.							
7a	<b>někomu něco</b>	Skoro každou noc <u>se mi zdají</u> živé sny.						
8a	<b>někomu o někom někomu o něčem</b>	<u>Zdalo se mi</u> o mém učiteli ze základní školy. Milanovi <u>se zdálo</u> o samých zakletých princeznách. <u>Zdalo se mi</u> o tvé svatbě. O čem <u>se ti dnes zdálo</u> ?						

<sup>1339</sup> Doplněno podle pozice in: Žele, Andreja: *Vezljivostni slovar slovenskih glagolov*. Ljubljana, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, 2008.

<sup>1340</sup> Český národní korpus syn2005 - [cit. 22. 4. 2011]. Dostupný z: Bonito (zdálo se mi to).

9a	<b>někomu, že</b>	Katce <u>se zdálo</u> , že se Honza vrátil.				
----	-------------------	---	--	--	--	--

Význam *vidět ve snu* vyjadřuje pouze české sloveso, a to obsazením pozice objektového komplementu v nepředložkovém dativu, který otevírá spolu s pozicí v nepředložkovém akuzativu (č. 7a, 7b) nebo spolu s pozicí v lokálu s předložkou *o* (č. 8a, 8b) nebo s vedlejší větou spojkovou se spojkou *že* (č. 9a).

## ZNÁT (SE) / POZNATI (SE)

A.	Mít představu z vlastní zkušenosti, být znalcem, být s někým obeznámen.					
1a	<b>někoho něco</b>	Dnes už muzikanti <u>znají</u> jen R. A. Dvorského a jeho melodie. Které sladkovodní ryby <u>znáte</u> ? Cizinci <u>znají</u> hlavně české pivo. Řidič tu cestu <u>znal</u> ! <u>Znám</u> několik cizích jazyků.	1b	<b>koga kaj</b>	Nihče ga <u>ne pozna</u> . Oče <u>pozna</u> direktorja. <u>Pozna</u> jo dobro. Precej dobro <u>pozna</u> razmere. <u>Pozna</u> imena večine rastlin.	Nikdo ho <u>nezná</u> . Otec <u>zná</u> ředitele. Dobře ji <u>zná</u> . Velmi dobře <u>zná</u> poměry. <u>Zná</u> jména většiny rostlin.
2a	<b>někoho odněkud něco odněkud</b>	Strnada <u>znám</u> z dovolené. Většinu těch kluků <u>známe</u> od tábora. Pojem valence <u>známe</u> především z chemie.	2b	<b>koga od kod kaj od kod</b>	<u>Pozna</u> ga iz šole. <u>Pozna</u> Jenkove pesmi iz radia.	<u>Zná</u> ho ze školy. <u>Zná</u> Jenkovy písně z rádia.

V sémantickém okruhu s názvem *mít představu z vlastní zkušenosti, být znalcem, být s někým obeznámen* jsou obě slovesa shodně doplněna pozicí objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 1a, 1b), kterou případně otevírají spolu s adverbialním komplementem místa (č. 2a, 2b).

B.	Být s někým obeznámen z osobního styku.					
3a	<b>s někým</b>	Ano, <u>znám se</u> s ním.	3b	<b>s/z kom</b>	Moj oče <u>se pozna</u> z direktorjem.	Můj otec <u>se zná</u> s ředitelem.
4a	<b>s někým nějak</b>	<u>Znám se</u> s ní jen od vidění.	4b	<b>s/z kom kako</b>	S tím igralcem <u>se poznám</u> osebno.	S tím hercem <u>se znám</u> osobně.

Ve významu *být s někým obeznámen z osobního styku* se obě slovesa vyskytují v reflexivní podobě se zájmenem *se* a otevírají pozici objektového komplementu v instrumentálu s předložkou *s/z* (č. 3a, 3b), kterou dokáží užívat i spolu s adverbialé způsobu (č. 4a, 4b).

Y.	Poznat.						
				5b	<b>koga kaj</b>	<u>Pozna</u> jo po glasu. Še vedno <u>poznám</u> to hišo, v kateri sem živila, ko sem se rojila. <sup>1341</sup>	<u>Pozná</u> ji po hlasu. Ještě stále <u>poznám</u> ten dům, v kterém jsem žila, když jsem se narodila.
Význam <i>poznat</i> obsahuje jen slovinské sloveso, obsazuje pozici objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 5b).							

<sup>1341</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 8. 6. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=%C5%A1e+vedno+poznam&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=%C5%A1e+vedno+poznam&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

### 8.1.5 Slovesa s obecným významem změny

hledat (se) / iskati (se) .....	273
najít (se, si) / najti (se).....	274
objevit (se) / odkriti (se).....	276
stát se / postati .....	278
ztratit (se) / izgubiti (se).....	280

<b>HLEDAT (SE) / ISKATI (SE)</b>								
A. Snažit se nalézt, očekávat.								
	1a	<b>někoho něco</b>	Kočka pořád <u>hledá</u> svoje kořata. Marně <u>jsme hledali</u> vysvětlení.		1b	<b>koga kaj</b>	<u>Iskala je</u> svojega moža. <u>Iskal je</u> denar.	<u>Hledala</u> svého manžela. <u>Hledal</u> peníze.
	2a	<b>někoho někde něco někde</b>	Marii <u>hledal</u> nějaký muž u ní v kanceláři, ale nebyla tam. Nezaměstnaní <u>hledají</u> práci hlavně ve městech.		2b	<b>koga kje kaj kje</b>	Mati <u>je iskala</u> svojega otroka v vrtcu. V mestu <u>je iskal</u> delo in stanovanje.	Matka <u>hledala</u> své dítě ve školce. Ve městě <u>hledal</u> práci a ubytování.
V sémantickém okruhu <i>snažit se nalézt, očekávat</i> obě slovesa otevírají pozici objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 1a, 1b), který mohou obsazovat spolu s adverbialním komplementem místa (č. 2a, 2b).								
B. Tušit, přát si.								
	3a	<b>někoho v někom</b>	Rodina <u>hledala</u> záchránce v Jindřichovi. Marie <u>by</u> v sobě takovou odvahu <u>nehledala</u> .		3b	<b>koga v kom</b>	<u>Iskal je</u> v meni prijatelja. Kako <u>bi iskal</u> v njih ugodne misli. <sup>1343</sup>	<u>Hledal</u> ve mně přítele. Jako <u>by</u> v nich <u>hledal</u> přízeň.

<sup>1342</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

	<b>něco v někom něco v něčem</b>	Kdo by <u>nehledal</u> symboliku v pouštění skořápek po vodě?		<b>kaj v kom kaj v čem</b> <sup>1342</sup>	To je Leon tudi čutil, dasiravno je vzroke <u>ni iskal</u> v enaki starosti. <sup>1344</sup>	To Leon také cítil, ačkoli příčiny <u>nehledal</u> ve stejném věku.
Ve významu <i>tušit, přát si</i> jsou obě slovesa doplněna pozicí objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu a v lokálu s předložkou v (č. 3a, 3b).						
C.	Snažit se poznávat sebe sama. <sup>1345</sup>					
4a	<b>kde</b>	<u>Hledá se</u> ve svém zaměstnání, proto ho pořad mění.	4b	<b>kje</b>	Avtor <u>se je</u> šele začel <u>iskati</u> v svojih zadnjih romanih.	Autor se začal <u>hledat</u> až ve svých posledních románech.
Ve smyslu <i>snažit se poznávat sebe sama</i> obě slovesa, která jsou tu v reflexivní podobě ve spojení se zájmenem se, obsazují pozici adverbialního komplementu místa (č. 4a, 4b).						

## NAJÍT (SE, SI) / NAJTI (SE)

A.	Hledáním objevit, získat.					
1a	<b>někoho něco</b>	Policie <u>našla</u> dlouho pohřešovaného muže. <u>Našli jste</u> nějaké houby? Vedení závodu <u>našlo</u> řešení přijatelné pro obě strany. To <u>sis našla</u> pěknou zábavu. <u>Najdi</u> tu knihu. <sup>1346</sup>	1b	<b>koga kaj</b>	<u>Našel je</u> primerne ljudi. <u>Našel je</u> izgubljeno stvar. Končno je <u>našla</u> stanovanje. Pri raziskavah je <u>našel</u> metodo in končno formulo.	<u>Našel</u> vhodné lidi. <u>Našel</u> ztracenou věc. Konečně <u>našla</u> byt. Při výzkumu <u>našel</u> metodu a konečný vzorec.
2a	<b>někomu něco</b>	Maminka mi <u>našla</u> pavouka ve vlasech.	2b	<b>komu kaj</b>	Pri pregledu <u>so</u> mu <u>našli</u> raka na dvanajsterniku.	Při prohlídce mu <u>našli</u> rakovinu na dvanácterníku.
3a	<b>někoho někde něco někde</b>	Pod sutinami <u>našli</u> záchránci několik živých lidí. Klíč <u>jsem našla</u> v kapse.	3b	<b>koga kje kaj kje</b>	V gostilni je <u>našla</u> moza z neko mladenko. V leksikonu je <u>našel</u> napake.	V hostinci <u>našla</u> manžela s nějakou mladící. V lexikonu <u>našel</u> chyby.

<sup>1343</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 18. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=iskal+v&c1m=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=iskal+v&c1m=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1344</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 18. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=iskal+v&c1m=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=iskal+v&c1m=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1345</sup> Doplněno podle pozice in: Žele, Andreja: *Vezljivostni slovar slovenskih glagolov*. Ljubljana, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, 2008.

<sup>1346</sup> Ve slovinštině v imperativu nelze použít sloveso *najti*, ale *poiskati*: Poišči to knjigo.

4a	<b>někoho v někom něco v někom něco v něčem</b>	Ve své spolužačce <u>našla</u> silnou odpůrkyni. V matce <u>jsem</u> bohužel oporu <u>nenášla</u> . Myslím, že v takové práci <u>najdete</u> uspokojení.	4b	<b>koga v kom kaj v kom kaj v čem</b> <sup>1347</sup>	Našel <u>je</u> v njem prijatelja. <sup>1348</sup> V svoji sestri <u>sem</u> <u>našla</u> oporo. <sup>1349</sup> <u>Našel je</u> srečo v študiju. <sup>1350</sup>	<u>Našel</u> v njem prijetele. Ve své sestře <u>jsem</u> <u>našla</u> oporu. <u>Našel</u> štěstí ve studiu.
5a	<b>něco u někoho</b>	Rodiče <u>našli</u> zastání u cizích lidí. Takový slovník <u>najde</u> uplatnění u odborníků i laiků.	5b	<b>kaj pri kom</b>	Pri njem <u>je našel</u> sočutje.	U něho <u>našel</u> soucit.
<p>Ve významu <i>hledáním objevit, získat</i> jsou obě slovesa doplněna objektovým komplementem v nepředložkovém akuzativu (č. 1a, 1b), který se případně otevírá spolu s pozicí v dativu, rovněž bez předložky (č. 2a, 2b) nebo s adverbialním komplementem místa (č. 3a, 3b) či s pozicí objektového komplementu v lokálu s předložkou v (č. 4a, 4b). Dále je v češtině možné obsadit pozice dvou objektových komplementů v akuzativu – jeden s předložkou u, druhý nepředložkový (č. 5a). Ve slovinštině se ale k pozici objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu přidává pozice v lokálu s předložkou pri (č. 5b). České sloveso se v tomto významu může nacházet v reflexivním tvaru se zájmenem si.</p>						
B.	Zjistit, postřehnout.					
6a	<b>něco na někom něco na něčem</b>	Na každém muži <u>najdeš</u> nějaké nedostatky. Pokud <u>najdete</u> na zakoupeném zboží závadu, můžete ho reklamovat.	6b	<b>kaj na kom kaj na čem</b> <sup>1351</sup>	Na vsakem učitelju <u>najdeš</u> napake. <sup>1352</sup> Če na kupljenih oblačilih <u>najdete</u> napako, jih lahko vrnete. <sup>1353</sup>	Na každém učiteli <u>najdeš</u> chyby. Jestli na koupeném oblečení <u>najdete</u> závadu, můžete je vrátit.
7a	<b>něco v něčem</b>	Ve svém studiu <u>jsem</u> <u>nenášel</u> žádný smysl.	7b	<b>kaj v čem</b> <sup>1354</sup>	V svojem življenju <u>je</u> končno <u>našel</u> smisel.	Ve svém životě konečně <u>našel</u> smysl.
<p>Ve druhém sémantickém okruhu s názvem <i>zjistit, postřehnout</i> obě slovesa opět otevírají stejné pozice - objektový komplement v nepředložkovém akuzativu spolu s pozicí v lokálu s předložkou na (č. 6a, 6b) nebo v (č. 7a, 7b).</p>						
C.	Objevit se, být.					
8a	<b>mezi někým</b>	Mezi posluchači rozhlasu <u>se</u> každoročně <u>najdou</u> stovky dárců krve.	8b	<b>med kom</b> <sup>1355</sup>	Med študenti <u>se bodo našli</u> tudi tatovi. <sup>1356</sup>	Mezi studenty <u>se</u> <u>najdou</u> také zloději.
9a	<b>někde</b>	Naštěstí <u>se</u> v hromadných dopravních prostředcích	9b	<b>kje</b> <sup>1357</sup>	V tisti skupini bo <u>se</u> sigurno <u>našel</u>	V této skupině <u>se</u> určitě <u>najde</u>

<sup>1347</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1348</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/nevera.exe?expression=v+njem+prijatelja&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 25. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/nevera.exe?expression=v+njem+prijatelja&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/nevera.exe?expression=v+njem+prijatelja&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1349</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/nevera.exe?expression=na%C5%A1la+oporo&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 25. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/nevera.exe?expression=na%C5%A1la+oporo&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/nevera.exe?expression=na%C5%A1la+oporo&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1350</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/nevera.exe?expression=v+%C5%A1tudiju&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 25. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/nevera.exe?expression=v+%C5%A1tudiju&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/nevera.exe?expression=v+%C5%A1tudiju&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1351</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1352</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/nevera.exe?expression=najde%C5%A1&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 25. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/nevera.exe?expression=najde%C5%A1&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/nevera.exe?expression=najde%C5%A1&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1353</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/nevera.exe?expression=najdete+napako&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 25. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/nevera.exe?expression=najdete+napako&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/nevera.exe?expression=najdete+napako&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1354</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1355</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1356</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/nevera.exe?expression=na%C5%A1li&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 20. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/nevera.exe?expression=na%C5%A1li&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/nevera.exe?expression=na%C5%A1li&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

			<u>najdou</u> lidé, kteří pustí starší občany sednout.			nekdo, kdor bo izdal skrivnost. <sup>1358</sup>	někdo, kdo vyzradí tajemství.
Ve významu <i>objevit se</i> , <i>být</i> obě slovesa obsazují pozici objektového komplementu v instrumentálu s předložkou <i>mezi/med</i> (č. 8a, 8b) nebo adverbialního komplementu místa (č. 9a, 9b). Obě slovesa se vyskytují v reflexivní podobě se zájmenem <i>se</i> .							
D.	Poznat se, realizovat se.						
	10a	<b>někde</b> <sup>1359</sup>	V té literární postavě <u>jsem se našla</u> .		10b	<b>kje</b>	V srednji šoli <u>se je našel</u> in spoznal, kaj hoče. Ve střední škole <u>se našel</u> a poznal, co chce.
Význam <i>poznat se</i> , <i>realizovat se</i> obě slovesa v reflexivní podobě se zájmenem <i>se</i> vyjadřují obsazením pozice adverbialního komplementu místa (č. 10a, 10b).							
Y.	Sejít se.						
					11b	<b>kje</b>	<u>Bomo se našli</u> pred kinom. Popoldne <u>smo se vsi našli</u> na igrišču za šolo. <u>cké</u> Odpoledne <u>jsme se</u> všichni <u>sešli</u> na hřišti za školou.
Význam <i>sejít se</i> vyjadřuje pouze slovinské sloveso, a to otevřením pozice adverbialního komplementu místa (č. 11b). Sloveso se zde vyskytuje v reflexivní podobě se zájmenem <i>se</i> .							

## OBJEVIT (SE) / ODKRITI<sup>1360</sup>

A.	Nalézt, odhalit něco.						
	1a	<b>někoho něco</b>	Detektiv <u>objevil</u> unesené dítě. Kutnohorské stříbrné doly prý <u>objevil</u> řeholník Michael.		1b	<b>koga kaj</b>	Ko mu je bilo petnajst let, <u>odkril je</u> Gorkega. <u>Odkril je</u> bacil tuberkuloze. Učitelj je <u>odkril</u> študentov talent. Když mu bylo patnáct let, <u>objevil</u> Gorkého. <u>Objevil</u> bacil tuberkulózy.

<sup>1357</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1358</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 20. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=na%C5%A1el&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=na%C5%A1el&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1359</sup> Doplněno podle významu in: Žele, Andreja: *Vezljivostni slovar slovenskih glagolov*, Ljubljana, Inštit za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, 2008.

<sup>1360</sup> Slovinský valenční slovník toto heslo neobsahuje. Pokud není uvedeno jinak, všechny příklady jsou čerpány z: Slovar slovenskega knjižnega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 2. 3. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=postati&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=postati&hs=1).



			Naschvál chodí kolem trosek, aby <u>objevil</u> staré předměty.				Učitel <u>objevil</u> studentův talent.
2a	<b>někoho</b> <b>někde</b> <b>něco někde</b>		Policisté <u>objevili</u> hledaného muže na nádraží. V prvním odstavci korektor <u>objevil</u> hned několik chyb.	2b	<b>koga kje</b> <b>kaj kje</b>	Antropologi <u>so odkrili</u> nove divjake v Indoneziji. <sup>1361</sup> Krištof Kolumb <u>je odkril</u> Ameriko za morjem.	Antropologové v Indonézii <u>objevili</u> nové divočky. Kryštof Kolumbus <u>objevil</u> za mořem Ameriku.
Obě slovesa se ve svém jediném společném sémantickém okruhu nazvaném <i>nalézt, odhalit něco</i> otevírají pozici objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 1a, 1b), která se případně obsazuje spolu s adverbialním komplementem místa (č. 2a, 2b).							
X.	Nenadále se vyskytnout.						
3a	<b>někde</b>		Tu <u>se</u> náhle <u>objevil</u> přede mnou. <sup>1362</sup> Na jeho tváři <u>se objevil</u> úsměv.				
4a	<b>někdy</b>		V tomto věku <u>se</u> zpravidla <u>objeví</u> první vrásky.				
Význam <i>nenadále se vyskytnout</i> vyjadřuje jen české <i>objevit</i> ve spojení s reflexivním <i>se</i> , a to obsazením pozic adverbialního komplementu místa (č. 3a) nebo času (č. 4a).							
Y <sub>1</sub> .	Odstranit z povrchu něčeho nějaký předmět, pokryv.						
				5b	<b>kaj</b>	Premaknil se je in s tim <u>odkril</u> skrivni vhod. <u>Odkril je</u> pokrovko. Mama <u>je odkrila</u> spečega otroka.	Pohnul se, a tím <u>odkryl</u> skrytý vchod. <u>Odstranil</u> víčko. Matka <u>odkryla</u> spící dítě.
Význam <i>odstranit z povrchu něčeho nějaký předmět, pokryv</i> naproti tomu vyjadřuje jen slovinské <i>odkriti</i> , a to otevřením pozice objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 5b).							
Y <sub>2</sub> .	Zjistit, přijít na něco.						
				6b	<b>kaj</b>	Boleznej <u>so</u> pravočasno <u>odkrili</u> . <u>Odkrili so</u> nevarnost tega izdelka.	<u>Přišli</u> na nemoc včas. <u>Zjistili</u> nebezpečnost toho výrobku.
				7b	<b>da</b>	<u>Odkril je</u> , da ima vsaka stvar svoje ime. Takat se mu <u>je odkrilo</u> , da oče tega ne zmore	<u>Zjistil</u> , že každá věc má svoje jméno. Tehdy <u>zjistil</u> , že otec toho už víc

<sup>1361</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 27. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=so+odkrili&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=so+odkrili&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1362</sup> Slovník spisovného jazyka českého, DEBDict – obecný prohlížeč slovníků -[cit. 2. 3. 2011]. Dostupný z WWW: <http://deb.fi.muni.cz/debdict/index-cs.php>.

						več.	nezvládne.
Ve významu <i>zjistit, přijít na něco</i> se slovinské sloveso opět doplněno objektovým komplementem v nepředložkovém akuzativu (č. 6b) a také vedlejší větou spojkovou se spojkou <i>da</i> (č. 7b).							
Y <sub>3</sub> .	Udělat z neznámého známé.						
				8b	<b>kaj</b>	Preučevanje teh dejstev <u>bo</u> tudi <u>odkrilo</u> izhodišča gibanja.	Prostudování těch faktů <u>odkryje</u> východiška pohybu.
				9b	<b>kaj komu</b>	<u>Odkril</u> mu <u>je</u> skrivnost. <u>Odkril</u> ji <u>je</u> svojo ljubezen.	<u>Prozradil</u> mu své tajemství. <u>Vyznal</u> jí svoji lásku.
				10b	<b>kaj kje</b>	V svoji knjigi <u>je odkril</u> preteklost te dežele.	Ve své knize <u>odkryl</u> minulost té vesnice.
Posledním významem slovesa <i>odkriti</i> je <i>udělat z neznámého známé</i> , kde se ve valenčním poli slovesa opět objevuje objektový komplement v nepředložkovém akuzativu (č. 8b), který se potom může otevírat spolu s objektovým komplementem v dativu, jenž je rovněž bez předložky (č. 9b), nebo s adverbialním komplementem místa (č. 10b).							

## STÁT SE / POSTATI

A.	Nabýt nové podoby, podstaty.						
1a	<b>z někoho z něčeho</b>	Z malé holčičky <u>se</u> náhle <u>stala</u> slečna. Z malého štěňátka <u>se</u> náhle <u>stal</u> mohutný pes.	1b	<b>iz koga iz česa</b> <sup>1363</sup>	Iz dečka <u>je postal</u> lep fant. <sup>1364</sup> Področje Exjugoslavije <u>je</u> razvidno <u>postalo</u> iz srbskega prostora. <sup>1365</sup>	Z chlapečka <u>se</u> <u>stal</u> pěkný kluk. Ze srbského prostoru <u>se</u> zjevně <u>stala</u> oblast Exjugoslávie.	
2a	<b>někým něčím</b>	<u>Stali</u> <u>se</u> svědky nezvyklé podívané. Nedostatkové zboží <u>se</u> snadno <u>stane</u> předmětem spekulace.	2b	<b>kdo kaj</b>	<u>Postal</u> <u>je</u> bogataš.	<u>Stal</u> <u>se</u> bohatým. / Zbohatl.	
3a	<b>nějakým</b>	Prožiješ-li velké štěstí, <u>staneš</u> <u>se</u> šťastným.					
4a	<b>nějaký</b> <sup>1366</sup>	Jakmile odejdete do důchodu, <u>stanete</u> <u>se</u> zbytečný.	4b	<b>kakšen</b>	<u>Postal</u> <u>je</u> lačen. Država <u>je</u> <u>postala</u> neodvisna.	<u>Začal</u> <u>být</u> hladový. <u>Země</u> <u>se</u> <u>stala</u> nezávislou.	

<sup>1363</sup> Doplněno analogicky podle české pozice.

<sup>1364</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 1. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=postati&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=postati&hs=1).

<sup>1365</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 31. 3. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=postalo+iz&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=postalo+iz&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1366</sup> *Mluvnice češtiny* pozice 1a, 2a, 3a označuje za komplementy kvalifikační, kdežto *Skladba češtiny* je hodnotí jako predikativy, sloveso „stát se“ je potom mutační predikátorizátor, zdroj: Grepl, Miroslav - Karlík, Petr: *Skladba češtiny*, Votobia, Olomouc, 1998.

						<u>Postal je</u> domišljav.	<u>Stal se</u> domyšlivým. / <u>Začal být</u> domyšlivý.
<p>Obě slovesa ve významu <i>nabýt nové podoby</i>, <i>podstaty</i> otevírají pozici objektového komplementu v genitivu s předložkou <i>z/iz</i> (č. 1a, 1b). České sloveso je potom doplněno pozicí komplementu kvalifikačního ve tvaru substantiva v nepředložkovém instrumentálu (č. 2a), kdežto slovinský komplement je stejného slovního druhu, ale v nominativu (č. 2b). České sloveso je dále doplněno pozicí komplementu kvalifikačního ve tvaru adjektiva v nepředložkovém instrumentálu (č. 3a) nebo nominativu (č. 4a), slovinské sloveso otevírá jen pozici v podobě adjektiva v nepředložkovém nominativu (č. 4b). České sloveso je vždy v reflexivním tvaru se se zájmenem <i>se</i>.</p>							
X.	Udát se, přihodit se.						
5a	<b>někomu něčemu</b>	<u>Stala se</u> jim podivná příhoda. Opravdu <u>se stala</u> tomu zařízení tady porucha?					
6a	<b>s někým s něčím</b>	Pak <u>se stala</u> ta zlá věc s tím Karlem. Něco <u>se</u> s tou věcí <u>stalo</u> , nefunguje.					
7a	<b>někde</b>	Na Pražském mostě <u>se stala</u> vážná dopravní nehoda.					
8a	<b>někdy</b>	Ta událost <u>se stala</u> 7. října roku 2007.					
<p>Ve významu <i>udát se</i>, <i>přihodit se</i> slovinština využívá jiná slovesa. V tomto sémantickém okruhu sloveso <i>stát se</i> otevírá pozice objektového komplementu v nepředložkovém dativu (č. 5a), v instrumentálu s předložkou <i>s</i> (č. 6a) nebo adverbialního komplementu místa (č. 7a) či času (č. 8a). České sloveso je vždy v reflexivním tvaru se zájmenem <i>se</i>.</p>							
Y.	Vzniknout, nastat.						
			9b	<b>kaj</b>	<u>Postalo je</u> mráz.	<u>Přišel</u> mráz. / <u>Začalo</u> mrznout.	
			10b	<b>kako</b>	Zvečer <u>postane</u> hladno. <u>Postalo je</u> jasno. <u>Postalo je</u> temno kot v rogu.	Večer <u>přijde</u> chladno / chlad. <u>Vyjasnilo se</u> . <u>Přišla</u> tma jako v pytli.	
			11b	<b>komu</b>	<u>Postala</u> mu <u>je</u> všeč.	<u>Začala se</u> mu líbit.	
			12b	<b>komu kaj</b>	<u>Žal</u> mu <u>je</u> <u>postalo</u> .	<u>Začalo</u> mu <u>být</u> smutno.	
			13b	<b>koga kaj</b>	<u>Postalo ga je</u> groza.	<u>Ochromila</u> ho hrůza. / <u>Začal se</u> bát.	
<p>Slovinské sloveso <i>postati</i> je ve významu <i>vzniknout</i>, <i>nastat</i> doplněno pozicemi abjektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 9b) nebo komplementem kvalifikačním v podobě adverbia (č. 10b). Dále může být sloveso doplněno pozicí objektového komplementu v nepředložkovém dativu (č. 11b). Tato dativní pozice se však ve valenčním poli slovesa objevuje spolu s pozicí komplementu kvalifikačního v podobě substantiva v nominativu (č. 12b). Na místě dativní pozice může stát i objektový komplement v nepředložkovém akuzativu (č. 13b).</p>							

## ZTRATIT (SE) / IZGUBITI (SE)

A. Přijít o něco tak, že to nelze najít.							
1a	<b>něco</b>	Honza celý den hledal klíče, které včera <u>ztratil</u> . Kůň <u>ztratil</u> jednu podkovu.	1b	<b>kaj</b>	<u>Izgubil je</u> denarnico in vse dokumente. Zaradi malomarnosti se lahko <u>izgubi</u> rokopis.	<u>Ztratil</u> peněženku a všechny doklady. Kvůli nedbalosti <u>se</u> může <u>ztratit</u> rukopis.	

V prvním významu *přijít o něco tak, že to nelze najít* obě slovesa obsazují pozici objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 1a, 1b).

B. Pozbýt spojení, styk, odloučit se, přijít o někoho.							
2a	<b>někoho něco</b>	Po odchodu z podniku <u>ztratil</u> většinu přátel. Banka Union po vyhlášení konkurzu <u>ztratila</u> klienty. Brzy <u>jsem ztratil</u> souvislost a pak už jsem ničemu nerozuměl.	2b	<b>koga kaj</b>	Že zelo zgodaj <u>je izgubila</u> starše. V šestem mesecu nosečnosti <u>je izgubila</u> otroka. <u>Izgubil je</u> ključ od njenega srca.	Už velmi brzy <u>ztratila</u> rodiče. V šestém měsíci těhotenství <u>ztratila</u> dítě. <u>Ztratil</u> klíč od jejího srdce.	
3a	<b>něco někde</b>	V husté mlze <u>ztratilo</u> letadlo směr. V lese <u>ztratili</u> skauti stopu.	3b	<b>kaj kje</b>	V snegu <u>je izgubil</u> sledi.	Ve sněhu <u>ztratil</u> stopy.	

V sémantickém okruhu *pozbýt spojení, styk, odloučit se, přijít o někoho* se obě slovesa opět obsazují pozici objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 2a, 2b), kterou dále otevírají spolu s adverbialním komplementem místa (č. 3a, 3b).

C. Pozbýt nějakou hodnotu, vlastnost, nevyužít, promarnit.							
4a	<b>něco</b>	Jeden z nosičů <u>ztratil</u> vědomí. Jakmile by někdo z nás začal vydělávat, rodina <u>by ztratila</u> nárok na sociální dávky. Ivana <u>ztratila</u> rok studií.	4b	<b>kaj</b>	<u>Zgubil je</u> ugled in z njim čast. Sčasoma <u>je izgubil</u> strah pred javnim nastopanjem.	<u>Ztratil</u> pověst a s ní čest. Časem <u>ztratil</u> strach před veřejným vystupováním.	
5a	<b>něco z nějaké příčiny</b>	Při zemětřesení v Kolumbii <u>ztratily</u> život tisíce lidí. Ve stáří <u>ztratí</u> pokožka pružnost. Nerad bych kvůli zahraniční stáži <u>ztratil</u>	5b	<b>kaj iz kakšnega vzroka</b>	Življenje <u>je izgubil</u> v prometni nesreči. Zaradi čakanja dneвно <u>izgubi</u> veliko dragocenega časa.	<u>Ztratil</u> život v dopravní nehodě. Denně <u>ztratí</u> kvůli čekání mnoho drahocenného času. Manželstvím <u>ztratil</u> svobodu.	

			kontakt s kolegy.				V zákonu s njo <u>je izgubil</u> svobodo.	
<p>Smysl <i>pozbyt</i> nějakou hodnotu, vlastnost, nevyužit, promarnit obě slovesa vyjadřují pozici objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 4a, 4b), kterou případně využívají i spolu s adverbialé příčiny (č. 5a, 5b).</p>								
D.	Prodělat.							
	6a	<b>něco za nějakých okolností</b>	Při prodeji akcií <u>ztratil</u> fond skoro milion.		6b	<b>kaj v kakšnih okoliščinah</b>	Pri transakcih <u>je izgubil</u> precej denarja.	Při transakcích <u>ztratil</u> hodně peněz.
	7a	<b>něco někde</b>	Jandák na burze <u>ztratil</u> téměř všechny peníze.		7b	<b>kaj kje</b> <sup>1367</sup>	V banki <u>je izgubil</u> svoje prihranke. <sup>1368</sup>	V bance <u>ztratil</u> svoje úspory.
	8a	<b>něco nějak</b>	Výrobce <u>ztratil</u> statisíce na nekvalitním zboží.		8b	<b>kaj kako</b>	Država <u>je hitro izgubila</u> precej ozemlja.	Země rychle <u>ztratila</u> hodně území.
<p>Význam <i>prodělat</i> opět vyjadřují obě slovesa a opět obsazují pozici objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu. V tomto případě se tento komplement využívá spolu s adverbialé okolnosti (č. 6a, 6b) nebo spolu s adverbialním komplementem místa (č. 7a, 7b) či s adverbialé způsobu (č. 8a, 8b).</p>								
E.	Neúspěch ve sportu.							
	9a	<b>něco</b>	Selešová <u>ztratila</u> set. Poborský bohužel míč zase rychle <u>ztratil</u> .		9b	<b>kaj</b> <sup>1369</sup>	Zlatko Zahovič <u>je izgubil</u> žogo. <sup>1370</sup>	Zlatko Zahovič <u>ztratil</u> míč.
<p>V tomto okruhu s názvem <i>neúspěch ve sportu</i> jsou obě slovesa doplněna pozicí objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 9a, 9b).</p>								
F.	Být postrádán, nebýt k nalezení, stát se těžko viditelným.							
	10a	<b>někomu</b>	Rodiče si v první chvíli nevšimli, že <u>se</u> jim chlapeček <u>ztratil</u> . Holčička pláče, že <u>se jí ztratil</u> pejsek.		10b	<b>komu</b>	Hinavsko <u>se ji je izgubil</u> izpred očí.	Pokrytecky <u>se jí ztratil</u> z očí.
	11a	<b>odněkud</b>	Z galerie <u>se ztratily</u> dva vzácné obrazy.		11b	<b>od kod</b>	Slika <u>se je izgubila</u> iz trezora.	Obraz <u>se ztratil</u> z trezoru.
	12a	<b>někde</b>	Za chvíli <u>se děti ztratily</u> za malinovými keři.		12b	<b>kje</b>	Letalo <u>se je izgubilo</u> v daljavi.	Letadlo <u>se ztratilo</u> v dálce.

<sup>1367</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1368</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=je+izgubil&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 27. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=je+izgubil&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=je+izgubil&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1369</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1370</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=Zlatko+Zahovi%C4%87+%&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 27. 4. 2011]. Dostupný z WWW [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=Zlatko+Zahovi%C4%87+%&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=Zlatko+Zahovi%C4%87+%&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

		Hory <u>se ztratily</u> v mlze.				
13a	<b>někomo někde</b>	V úzkých uličkách <u>se</u> zloděj policistům rychle <u>ztratil</u> . Kotě <u>se</u> mi <u>ztratilo</u> pod postelí.	13b	<b>komu kje</b>	Otroci <u>so se</u> mi <u>izgubili</u> v veži. Sonce <u>se je</u> nam <u>izgubilo</u> za goro.	Děti <u>se</u> mi <u>ztratily</u> ve vstupní hale. Slunce <u>se</u> nám <u>ztratilo</u> za horou.
Ve významu <i>být postrádán, nebýt k nalezení, stát se těžko viditelným</i> obě slovesa otevírají pozici objektového komplementu v nepředložkovém dativu (č. 10a, 10b), adverbialního komplementu místa (č. 11a, 11b, 12a, 12b), případně obsazují uvedenou dativní pozici spolu s adverbialním komplementem místa (č. 13a, 13b). Obě slovesa se zde vyskytují v reflexivní podobě se zájmenem <i>se</i> .						
G.	Odejít, vytrtit se.					
14a	<b>někde</b> <sup>1371</sup>	Postava <u>se ztratila</u> mezi stromy. <sup>1372</sup>	14b	<b>kje</b>	<u>Izgubil se je</u> pri zadnjih vratih kot dim.	<u>Ztratil se</u> u zadních dveří jako dým.
15a	<b>někdy</b>	Několik žáků <u>se</u> před hodinou matematiky <u>ztratilo</u> .	15b	<b>kdaj</b>	Med odmorom <u>se je</u> dobesedno <u>izgubil</u> .	O přestávce <u>se</u> doslova <u>ztratil</u> .
16a	<b>nějak</b>	Oba mladíci <u>se</u> nenápadně <u>ztratili</u> bez placení.	16b	<b>kako</b> <sup>1373</sup>	Hitro <u>se je</u> <u>izgubil</u> . <sup>1374</sup>	Rychle <u>se ztratil</u> .
Ve smyslu <i>odejít</i> obě slovesa otevírají pozici adverbialního komplementu místa (č. 14a, 14b), času (č. 15a, 15b) nebo užívají adverbiale způsobu (č. 16a, 16b). Obě slovesa se zde vyskytují v reflexivní podobě se zájmenem <i>se</i> .						
Y.	Prohrát.					
			17b	<b>kaj</b>	<u>Izgubili smo</u> najpomembnejšo tekmo. <sup>1375</sup>	<u>Prohráli jsme</u> nejdůležitější zápas.
			18b	<b>v čem</b>	<u>Izgubil je</u> v šahu. <sup>1376</sup>	<u>Prohrál</u> v šachách.
			19b	<b>s/z kom</b>	<u>Izgubili so</u> z Avari. <sup>1377</sup>	<u>Prohráli</u> s Avary.
			20b	<b>kaj s/z kom</b>	<u>Izgubili so</u> tekmo s Španijo. <sup>1378</sup>	<u>Prohráli</u> zápas se Španěly.
			21b	<b>v čem s/z kom</b>	Ta kralj <u>je izgubil</u> v bitki s Hrvati. <sup>1379</sup>	Ten král <u>prohrál</u> v bitvě

<sup>1371</sup> Doplněno podle pozice in: Žele, Andreja: *Vezljivostni slovar slovenskih glagolov*, Ljubljana, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, 2008.

<sup>1372</sup> *Slovník spisovného jazyka českého*, DEBDict – obecný prohlížeč slovníků [-cit. 21. 5. 2011]. Dostupný z WWW: <http://deb.fi.muni.cz/debdict/index-cs.php>.

<sup>1373</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1374</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/nevera.exe?expression=izgubili&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 27. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/nevera.exe?expression=izgubili&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/nevera.exe?expression=izgubili&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1375</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/nevera.exe?expression=izgubili+smo&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 27. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/nevera.exe?expression=izgubili+smo&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/nevera.exe?expression=izgubili+smo&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1376</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/nevera.exe?expression=izgubil+je&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 27. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/nevera.exe?expression=izgubil+je&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/nevera.exe?expression=izgubil+je&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1377</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/nevera.exe?expression=izgubili+so&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 27. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/nevera.exe?expression=izgubili+so&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/nevera.exe?expression=izgubili+so&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1378</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/nevera.exe?expression=izgubili+so&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 27. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/nevera.exe?expression=izgubili+so&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/nevera.exe?expression=izgubili+so&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1379</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/nevera.exe?expression=v+bitki&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=101&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 27. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/nevera.exe?expression=v+bitki&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=101&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/nevera.exe?expression=v+bitki&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=101&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

								s Chorvaty.	
--	--	--	--	--	--	--	--	-------------	--

Slovinské *izgubiti* na rozdíl od českého slovesa obsahuje i význam *prohrát*, kde se pojí s pozicí objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 17b), v lokálu s předložkou *v* (č. 18b), nebo v instrumentálu s předložkou *s/z* (č. 19b), dále je schopno otevírat nepředložkovou akuzativní pozici spolu s instrumentální pozicí s předložkou *s/z* (č. 20b) nebo je tato pozice objektového komplementu v instrumentálu obsazena spolu s pozicí v lokálu s předložkou *v* (č. 21b).

### 8.1.6 Slovesa obecně pojatých a elementárních dějů

čekat / čakati.....	285
dělat (se) / delati (se).....	287
hrát (si) / igrati (se).....	290
ležet / ležati .....	293
počítat / računati (se).....	294
potřebovat / potrebovati .....	296
psát / pisati .....	297
sedět / sedeti .....	298
stačit / zadostovati.....	301
stát (si) / stati .....	302
tvořit / tvoriti .....	307
ukázat (se) / pokazati (se).....	308
znamenat / pomeniti (se).....	311
zůstat / ostati.....	313
žít / živeti.....	315



## ČEKAT / ČAKATI

A.		Setrvávat někde, až se někdo, něco dostaví.					
1a	<b>na někoho na něco</b>	Musím už jít, <u>čeká</u> na mě přítelkyně. <u>Čekáme</u> na vlak. <u>Čekám</u> na povolení k pokácení toho stromu. <u>Budu</u> na tebe ještě <u>čekat</u> dlouho?	1.1b	<b>(na) koga (na) kaj</b>	Pacienti <u>čakajo</u> (na) zdravnika. Potniki <u>čakajo</u> (na) avtobus.	Pacienti <u>čekají</u> na lékaře. Výletníci <u>čekají</u> na autobus.	
			1.2b	<b>(za) koga (za) kaj</b>	Pacienti <u>čakajo</u> (za) zdravnika. Zakaj bi morali stati v vrsti z vsemi, ki <u>čakajo</u> za vizo? <sup>1380</sup>	Pacienti <u>čekají</u> na lékaře. Proč bychom měli stát v řadě se všemi, kteří <u>čekají</u> na vízum?	
2a	<b>někde</b>	Jenda <u>čekal</u> na náměstí.	2b	<b>kje</b>	Police <u>čakajo</u> v kontejneru.	Police <u>čekají</u> v kontejneru.	
3a	<b>po nějakou dobu</b>	<u>Čekali jsme</u> celou večnost, ale nic se nedělo.	3b	<b>koliko časa</b>	Ta babica že <u>čaka</u> predolgo.	Ta babička už <u>čeká</u> příliš dlouho.	
4a	<b>do nějaké doby</b>	<u>Budu čekat</u> jen do šesti hodin.	4b	<b>do kakšne dobe</b>	Dijaki naj <u>čakajo</u> do drugega leta.	At' žáci <u>čekají</u> do příštího roku.	
5a	<b>na někoho někde na něco někde</b>	Před ošetřovnou <u>čekalo</u> na doktora několik vojáků. Celá rodina <u>čekala</u> na letišti na náš přelet.	5.1b	<b>(na) koga kje (na) kaj kje</b>	<u>Bom</u> na njega <u>čakala</u> doma. <u>Čakajo</u> (za, na) vstopnice pred kinom.	<u>Budu</u> na něho <u>čekat</u> doma. <u>Čekají</u> na vstupenky před kinem.	
			5.2b	<b>(za) kaj kje<sup>1381</sup></b>	Že dolgo <u>čaka</u> v bolšnici (za) operacijo. <sup>1382</sup>	Už dlouho <u>čeká</u> v nemocnici na operaci.	
6a	<b>na někoho po nějakou dobu na něco po nějakou dobu</b>	<u>Čekala jsem</u> na tebe celé odpoledne. Na poslední zprávy o něm <u>jsme čekali</u> až do půlnoci.	6.1b	<b>(na) koga koliko časa (na) kaj koliko časa</b>	Že dolgo (na njo) jo <u>čakam</u> . <u>Čaka</u> na pomlad celo zimo.	Už dlouho na ni <u>čekám</u> . <u>Čeká</u> na jaro celou zimu.	
			6.2b	<b>(za) kaj koliko časa</b>	Koliko časa že <u>čaka</u> (za) operacijo sive mrene? <sup>1383</sup>	Jak dlouho už <u>čeká</u> na operaci šedého zákalu?	
<p>Ve významu <i>setrvávat někde, až se někdo, něco dostaví</i> české sloveso <i>čekat</i> otevírá pozici objektového komplementu v akuzativu s předložkou <i>na</i> (č. 1a), slovinské sloveso používá buď předložku <i>na</i> (č. 1.1b), nebo <i>za</i> (č. 1.2b), přičemž distribuce předložek není vždy nutná. Ve valenčním poli obou sloves se potom nachází adverbialní komplement místa (č. 2a, 2b) a času (č. 3a, 3b, 4a, 4b). Obě slovesa také otevírají zároveň pozici komplementu objektového v akuzativu a adverbialního komplementu místa (č. 5a, 5.1b, 5.2b) nebo času (č. 6a, 6.1b, 6.2b) – situace v distribuci předložek je obdobná jako v prvním případě.</p>							

<sup>1380</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 16. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=%C4%8Dakajo+za&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=%C4%8Dakajo+za&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1381</sup> Doplněno analogicky podle pozic 1.1b a 1.2b, zkontrolováno s rodilými mluvčími.

<sup>1382</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 16. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=%C4%8Daka+&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=%C4%8Daka+&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1383</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 16. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=%C4%8Daka+&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=%C4%8Daka+&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

B.		Očekávat, předpokládat, že se někdo dostaví, něco nastane.					
7a	<b>někoho něco</b>	Už <u>jsme</u> tě <u>nečekali</u> . Magda <u>čeká</u> dvojčata. <u>Čekal jsem</u> hysterický výstup.	7b	<b>koga kaj</b>	<u>Čakali smo</u> te. <u>Čakal sem</u> nevihto, ampak je bilo lepo.	<u>Čekali jsme</u> tě. <u>Čekal jsem</u> bouřku, ale bylo pěkně.	
8a	<b>něco od někoho</b>	<u>Čekala jsem</u> od tebe porozumění, ne takový podraz.	8b	<b>kaj od koga</b>	<u>Čakala sem</u> od tebe ljubezen.	<u>Čekala jsem</u> od tebe lásku.	
9a	<b>že</b>	Tvoje žena asi <u>čeká</u> , že se omluvíš.	9b	<b>da</b>	<u>Čaka</u> , da bo operiran.	<u>Čeká</u> , že bude operován.	
<p>V druhém sémantickém okruhu nazvaném <i>očekávat, předpokládat, že se někdo dostaví, něco nastane</i> obě slovesa otevírají pozici objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 7a, 7b), která může být obsazována spolu s dalším objektovým komplementem v genitivu s předložkou <i>od</i> (č. 8a, 8b). Doplnění obou sloves může mít podobu i vedlejší věty spojkové se spojkou <i>že/da</i> (č. 9a, 9b).</p>							
C.		Odkládat nějakou činnost.					
10a	<b>s něčím</b>	Pan Vlach stále <u>čeká</u> s uplatněním svého nároku.	10b	<b>s/z čím</b>	Mati <u>čaka</u> s kosilom!	Máma <u>čeká</u> s obědem!	
11a	<b>s něčím na někoho s něčím na něco</b>	Náměstek <u>čekal</u> se zahájením porady na ředitele. <u>Čekali jsme</u> s koňakem na našeho nového spolubydlícího. Jandovi <u>čekají</u> s odjezdem na jaro.	11.1b	<b>s/z čím (na) koga s/z čím (na) kaj</b>	Z otvoritvijo ceste še <u>čakajo</u> (na) direktorja. Z gradnjo vodovoda zdaj <u>čaka</u> (na) dobro vreme.	S otevřením cesty ještě <u>čekají</u> na ředitele. Stavba vodovodu teď <u>čeká</u> na dobré počasí.	
			11.2b	<b>s/z čím (za) kaj</b>	<u>Čaka</u> s tem (za) prihodna leta. <sup>1384</sup>	<u>Čeká</u> s tím do příštích let.	
<p>Význam <i>odkládat nějakou činnost</i> je oběma slovesy shodně vyjádřen obsazením pozice komplementu objektového v instrumentálu s předložkou <i>s/z</i> (č. 10a, 10b), který je možné otevírat spolu s komplementem v akuzativu. V češtině se tato pozice objevuje s předložkou <i>na</i> (č. 11a), ve slovinštině na místo předložky může přijít jak <i>na</i> (č. 11.1b), tak i <i>za</i> (č. 11.2) nebo se předložka nerealizuje.</p>							
D.		Děj, událost, která nutně nastane.					
12a	<b>někoho něco</b>	Teď už nás <u>čeká</u> jenom útek. <u>Čeká</u> nás drtivá porážka. <u>Čeká</u> mě státní zkouška.	12b	<b>koga kaj</b>	<u>Čakajo</u> jih še težke naloge. Gozd <u>čaka</u> žalostna usoda. Ne <u>čaka</u> ga nič dobrega.	<u>Čekají</u> je ještě těžké úkoly. Les <u>čeká</u> smutný osud. Ne <u>čeká</u> ho nic dobrého.	
13a	<b>na někoho něco</b>	Na doktora <u>čeká</u> obtížné rozhodnutí.	13b	<b>(na) koga kaj</b>	<u>Čaka</u> (na) me izpit iz francoščine.	<u>Čeká</u> na mě zkouška z francouzštiny.	

<sup>1384</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 16. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=%C4%8Daka+&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=%C4%8Daka+&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

V posledním sémantickém okruhu s názvem *děj, událost, která nutně nastane* jsou shodně oběma slovesy otvírány dvě pozice objektových komplementů v nepředložkovém akuzativu (č. 12a, 12b), k jedné z těchto pozic potom v češtině může přibýt jen předložka *na* (č. 13a), která je ve slovinštině distribuována v souvislosti se záměrem mluvčího (č. 13b).

## DĚLAT (SE) / DELATI (SE)

A.	Zabývat se něčím, konat práci.						
1a	<b>něco</b>	Co teď právě děláš? Komise celá ta léta <u>dělala</u> naprosto zbytečnou práci.	1b	<b>kaj</b>	<u>Delajo</u> čevlje. <u>Delal bom</u> izpit. <sup>1385</sup>	<u>Dělají</u> boty. <u>Budu dělat</u> zkoušku.	
2a	<b>na něčem</b> <sup>1386</sup>	<u>Dělám</u> na tom celý den, a ještě nejsem hotov.	2b	<b>na čem</b>	Vedno <u>delajo</u> na istem projektu.	Stále <u>dělají</u> na stejném projektu.	
3a	<b>něco z něčeho</b>	Babička <u>dělala</u> ze zbytků vlny rukavice.	3b	<b>kaj iz česa</b>	<u>Delajo</u> gume iz sintetičnega kavčuka.	<u>Dělají</u> pneumatiky ze syntetického kaučuku.	
4a	<b>Vvzt</b>	<u>Dělám</u> , co mě napadne a co se mi líbí.	4b	<b>Oo</b>	<u>Delam</u> , kar hočem. <sup>1387</sup>	<u>Dělám</u> , co chci.	
V sémantickém okruhu nazvaném <i>zabývat se něčím, konat práci</i> obě slovesa obsazují pozici objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 1a, 1b) a v lokálu s předložkou <i>na</i> (č. 2a, 2b). Obě slovesa otvírají zároveň pozici objektového komplementu v genitivu s předložkou <i>z/iz</i> a v nepředložkovém akuzativu (č. 3a, 3b), v jejich valenčním poli se také nachází s vedlejší věta vztažná s výrazem <i>co/kaj</i> (č. 4a, 4b).							
B.	Vykonaávat zaměstnání.						
5.1a	<b>jako někdo</b>	Vlasta <u>dělá</u> jako laborantka.	5b	<b>kot kdo</b>	Moj oče <u>dela</u> kot skladiščnik.	Můj otec <u>dělá</u> jako skladník.	
5.2a	<b>někoho</b>	V devadesátých letech <u>dělala</u> vědeckého pracovníka.	6b	<b>kje</b>	Moja babica <u>je</u> vse življenje <u>delala</u> na pošti.	Moje babička celý život <u>dělala</u> na poště.	
6a	<b>někde</b>	Doktor Kasal <u>dělá</u> na ministerstvu.					

<sup>1385</sup> V obou jazycích se jedná o formu na hranici spisovnosti. Zdroj: Slovar slovenskega knjižnega jezika[online]. ZRC SAZU - [cit. 22. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=delati&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=delati&hs=1).

<sup>1386</sup> Doplněno podle pozice in Žele, Andreja: *Vezljivosti slovar slovenskih glagolov*, Ljubljana, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, 2008.

<sup>1387</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika[online]. ZRC SAZU - [cit. 22. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=delati&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=delati&hs=1).

Význam *vykonávat zaměstnání* je v obou jazycích možné vyjádřit obsazením pozice komplementu kvalifikačního ve tvaru substantiva v nominativu s výrazem *jako/kot* (č. 5.1a, 5b), v češtině je navíc možné otevřít pozici objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 5.2a). Obě slovesa jsou potom ještě doplněna adverbialním komplementem místa (č. 6a, 6b).

C.	Způsobovat, působit.						
7a	<b>něco</b>	Kamarádka pak <u>dělala</u> jednu chybu za druhou. <u>Nedělej</u> ostudu! Tiskařské stroje <u>dělaly</u> nepřiměřený hluk.	7b	<b>kaj</b>	To zdravilo <u>dela</u> čudeže. Ta dež <u>dela</u> vedno probleme. Naš majhen otrok vedno <u>dela</u> nered.	Ten lék <u>dělá</u> zázraky. Ten dešť <u>dělá</u> stále problémy. Naše malé dítě stále <u>dělá</u> nepořádek.	
8a	<b>něco někomu</b>	Děti nám teď <u>dělají</u> velké starosti. Jezevčík <u>dělal</u> radost celé rodině.	8b	<b>kaj komu</b>	Nov auto mu <u>dela</u> veselje. Njen otrok ji <u>dela</u> težave.	Nové auto mu <u>dělá</u> radost. Její dítě jí <u>dělá</u> starosti.	
9a	<b>něco z někoho</b>	Pan přednosta <u>dělá</u> ze své ženy služku.	9b	<b>koga iz koga</b> <sup>1388</sup>	Iz svojega otroka <u>dela</u> sužnja.	Ze svého dítěte <u>dělá</u> otroka.	
10a	<b>někoho nějakým něco nějakým</b>	Smutek <u>dělá</u> Alžbětu přitažlivou. Ten nový nátěr <u>dělá</u> celou místnost mnohem přívětivější.	10b	<b>koga kakšnega kaj kakšnega</b> <sup>1389</sup>	Ta nova frizura jo <u>dela</u> mladostno. Cvetje <u>so delali</u> sobo lepšo. Moderna dekoracija <u>dela</u> dvorano zanimivo. <sup>1390</sup>	Ten nový účes ji <u>dělá</u> mladší. Květy <u>dělaly</u> místnost hezčí. Moderní dekorace <u>dělá</u> sál zajímavější.	
11a	<b>někomu nějak</b>	Ivaně <u>dělá</u> dobře, že o ni bývalý muž pořád stojí.					

V sémantickém okruhu s názvem *způsobovat, působit* obě slovesa otevírají pozici objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 7a, 7b), kterou je možné obsadit spolu s pozicí v dativu opět bez předložky (č. 8a, 8b) nebo lze otevřít dvě pozice v akuzativu s předložkou *z/iz* (č. 9a, 9b). České sloveso také doplňuje pozici objektového komplementu v akuzativu bez předložky komplementem kvalifikačním ve tvaru adjektiva v nepředložkovém instrumentálu (č. 10a), ve slovinštině je komplement kvalifikační v podobě adjektiva v akuzativu (č. 10b). Pouze české sloveso může být doplněno pozicí objektového komplementu v nepředložkovém dativu spolu s adverbialním způsobu (č. 11a).

D.	Hrát si na někoho jiného.						
12a	<b>někoho</b>	Jindra rád <u>dělá</u> hrdinu.	12b	<b>koga</b> <sup>1391</sup>	Primož <u>se dela</u> bogataša.	Primož <u>dělá</u> bohatého.	
13.1a	<b>nějakého</b>	<u>Nedělej</u> nechápavého, když víš, o co jde.	13b	<b>kakšnega</b> <sup>1392</sup>	<u>Dela se</u> smešnega.	<u>Dělá</u> vtípného.	
13.2a	<b>nějakým</b>	<u>Dělá se</u> hloupějším, než je.					
14a	<b>že</b>	Otec občas <u>dělá</u> , že neslyší.	14b	<b>da</b> <sup>1393</sup>	<u>Dela se</u> , da ni doma.	<u>Dělá</u> , že není doma.	

Ve významu *hrát si na někoho jiného* se české sloveso může v některých případech vyskytovat v reflexivní podobě se zájmenem *se*, kdežto slovinské k sobě přibírá reflexivní *se* pokaždé. Obě slovesa

<sup>1388</sup> Doplněno podle pozice in: Svozilová, Naďa - Prouzová, Hana - Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1389</sup> Doplněno podle pozice in: Svozilová, Naďa - Prouzová, Hana - Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1390</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika[online]. ZRC SAZU - [cit. 22. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=delati&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=delati&hs=1).

<sup>1391</sup> Doplněno podle pozice in: Svozilová, Naďa - Prouzová, Hana - Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1392</sup> Doplněno podle pozice in: Svozilová, Naďa - Prouzová, Hana - Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1393</sup> Doplněno podle pozice in: Svozilová, Naďa - Prouzová, Hana - Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

otevřávají pozici komplementu kvalifikačního ve tvaru substantiva v nepředložkovém akuzativu (č. 12a, 12b) a adjektiva v nepředložkovém genitivu (č. 13.1a, 13b). Pouze české sloveso je doplněno komplementem kvalifikačním ve tvaru adjektiva v nepředložkovém instrumentálu (č. 13.2a). Ve valenčním poli obou sloves se nachází také vedlejší věta spojková se spojkami *že/da* (č. 14a, 14b).

Y <sub>1</sub> .	Pracovat.						
				15b	<b>s/z kom s/z čím</b>	<u>Delajo</u> z mladino. <u>Delajo</u> s pravosodnimi predpisi.	<u>Pracujj</u> s mladými. <u>Pracujj</u> se soudními nařízenými.
				16b	<b>za kaj</b>	<u>Ne dela</u> za denarja.	<u>Nepracuje</u> za peníze.
				17b	<b>za koga za kaj</b>	<u>Dela</u> za otroke. <u>Dela</u> za mir na svetu.	<u>Pracuje</u> pro děti / kvůli dětem. <u>Pracuje</u> pro mír ve světě.
				18b	<b>proti komu</b>	<u>Delajo</u> proti teroristom.	<u>Pracujj</u> proti teroristům.
				19b	<b>kje</b>	<u>Delajo</u> v kulturi.	<u>Pracujj</u> v kultuře.
				20b	<b>kdej</b> <sup>1394</sup>	Pošta med počitnicami <u>ne dela</u> . <sup>1395</sup>	Na poště se o prázdninách <u>nepracuje</u> .
				21b	<b>kako</b>	<u>Delajo</u> z veseljem. Srce dobro <u>dela</u> .	<u>Pracujj</u> s radostí. Srdce dobře <u>pracuje</u> .

České sloveso *dělat* obsahuje význam *pracovat* pouze okrajově, kdežto slovinské *delati* tento význam vyjadřuje pomocí pozice obsazené objektovým komplementem v instrumentálu s předložkou *s/z* (č. 15b), v akuzativu s předložkou *za* (č. 16b, 17b), v dativu s předložkou *proti* (č. 18b), ale také adverbialním komplementem místa (č. 19b), času (č. 20b) nebo s adverbiale způsobu (č. 21b).

Y <sub>2</sub> .	Fungovat.						
				22b	<b>kako</b>	Vse stroje dobro <u>delajo</u> . <sup>1396</sup>	Všechny stroje dobře <u>fungujj</u> / <u>pracujj</u> .
				13b	<b>komu kako</b>	Auto mu dobro <u>dela</u> . <sup>1397</sup>	Auto mu dobře <u>funguje</u> .

Význam *fungovat* slovinské *delati* vyjadřuje obsazením pozice adverbiale způsobu (č. 22b), kterou je možné otevírat spolu s pozicí objektového komplementu v dativu (č. 23b).

<sup>1394</sup> Doplněno podle pozice in: Svozilová, Naďa - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1395</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika[online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=delati&hs=1) - [cit. 22. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=delati&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=delati&hs=1).

<sup>1396</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika[online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=delati&hs=1) - [cit. 22. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=delati&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=delati&hs=1).

<sup>1397</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika[online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=delati&hs=1) - [cit. 22. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=delati&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=delati&hs=1).

## HRÁT (SI) / IGRATI (SE)

A.	Provozovat dětskou nebo sportovní hru.					
1a	<b>něco</b>	Ivan zítra <u>hraje</u> nějaký nepříjemný zápas. Naši a Hanzlíkovi <u>hrají</u> kanastu.	1b	<b>kaj</b>	Kljub starosti še vedno <u>igra</u> košarko. Najrajši <u>igram</u> damo.	Navzdory věku stále <u>hraje</u> basketbal. Nejradši <u>hrajú</u> dámu.
2a	<b>na někoho na něco</b>	Kluci <u>si hrajou</u> na vojáky. Jako děti <u>jsme si</u> často <u>hráli</u> na slepou bábu.	2b	<b>koga kaj</b> <sup>1398</sup>	Ona dva sta <u>se igrala</u> mamice in očke. <sup>1399</sup> Otroci in odrasli <u>se igrajo</u> skrivalnice. <sup>1400</sup>	<u>Hráli si</u> na maminku a na tatínka. Děti a dospělí <u>si hrají</u> na schovávanou.
3a	<b>o něco</b>	Odeť <u>hrajeme</u> o peníze.	3b	<b>za kaj</b> <sup>1401</sup>	Začeli so <u>igrati</u> za lastno čast. <sup>1402</sup>	Začali <u>hrát</u> o vlastní čest.
4a	<b>za někoho</b>	Tehdy <u>hrál</u> Antonín Panenka za Rapid Vídeň.	4b	<b>za koga</b> <sup>1403</sup>	Zlatko Zehovič <u>je igral</u> za FK Partizan. <sup>1404</sup>	Zlatko Zehovič <u>hrál</u> za FK Partizan.
5a	<b>v něčem</b>	Váš tým <u>bude hrát</u> v nižší soutěži.	5b	<b>v čem</b>	Naše moštvo <u>je igralo</u> v finalu svetovnega prvenstva.	Naše mužstvo <u>hrálo</u> ve finále světového poháru.
6a	<b>s někým s něčím</b>	Tesla Pardubice <u>hrála se</u> svým největším soupeřem. Kamilka <u>si</u> nejraději <u>hraje</u> s Vítkem. Kotě <u>si hraje</u> s klubíčkem vlny.	6b	<b>s/z kom s/z čim</b>	Olimpija <u>je igrala</u> s Crveno zvezdo. Na dvorišču <u>se je igrala</u> s svojim bratcem. V parku <u>se je</u> veter <u>igral</u> s listjem.	Olympie <u>hrála</u> s Rudou hvězdou. Na dvorku <u>si hrála</u> se svým bratrem. V parku <u>si</u> vítr <u>hrál</u> s listím.
7a	<b>proti někomu</b>	<u>Hrajeme</u> proti fotbalistům, kteří zvítězili v poháru UEFA.	7b	<b>proti komu</b>	Slovenija <u>je igrala</u> proti Hrvaški.	Slovinsko <u>hrálo</u> proti Chorvatsku.
8a	<b>s někým o něco</b>	Zítra <u>hraje</u> Švédsko s USA o třetí místo.	8b	<b>s/z kom za kaj</b> <sup>1405</sup>	<u>Igrala je</u> z njim najpogosteje za kovance. <sup>1406</sup>	<u>Hrála</u> s ním nejčastěji o mince.
9a	<b>s někým něco</b>	Děti <u>hrály</u> s rodiči Člověče, nezlob se.	9b	<b>s/z kom kaj</b>	Že celo popoldne <u>igra</u> nogomet s fanti.	Už celé odpoledne <u>hraje</u> fotbal s kluky.
10a	<b>něco proti někomu</b>	Příští zápas <u>budete hrát</u> proti poslednímu v tabulce.	10b	<b>kaj proti komu</b>	Viole Maribor <u>so igrale</u> prijateljsko tekmo proti Železničarju.	Viole Maribor <u>hrály</u> přátelské utkání proti Železničáři.
11a	<b>něco o něco</b>	<u>Hráli jsme</u> mariáš aspoň o sirky.	11b	<b>kaj za kaj</b> <sup>1407</sup>	Že cel večer <u>igrajo</u> karte za denar. <sup>1408</sup>	Už celý večer <u>hrají</u> karty o peníze.
12a	<b>něco s někým o</b>	Naši hokejisté <u>hrají</u> ztířejší zápas o postup do	12a	<b>kaj s/z kom za</b>	Naši odbojkaši <u>igrajo</u> finale z ZDA za	Naši volejbalisté <u>hrají</u> finále s USA o

<sup>1398</sup> Doplněno podle pozice in: Svozilová, Naďa - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1399</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=igrala&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 16. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=igrala&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=igrala&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1400</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=igrajo&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 16. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=igrajo&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=igrajo&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1401</sup> Doplněno podle pozice in: Svozilová, Naďa - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1402</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=iti&hs=1) - [cit. 16. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=iti&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=iti&hs=1).

<sup>1403</sup> Doplněno podle pozice in: Svozilová, Naďa - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1404</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=Zlatko+Zahovi%C4%8D+&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 16. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=Zlatko+Zahovi%C4%8D+&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=Zlatko+Zahovi%C4%8D+&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1405</sup> Doplněno podle pozice in: Svozilová, Naďa - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1406</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=igrala+je+&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 16. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=igrala+je+&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=igrala+je+&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1407</sup> Doplněno podle pozice in: Svozilová, Naďa - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1408</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=karte+za+denar&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 16. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=karte+za+denar&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=karte+za+denar&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

	<b>něco</b>	finále s celkem Kanady.		<b>kaj</b> <sup>1409</sup>	svetovni pokal. <sup>1410</sup>	světový pohár.		
<p>Ve významu <i>provozovat dětskou nebo sportovní hru</i> obě slovesa otevírají pozici objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 1a, 1b). Další pozici v akuzativu české sloveso otevírá s předložkou <i>na</i> (č. 2a), ale slovinské sloveso tuto pozici ponechává bez předložky (č. 2b). Dále obě slovesa pozici v akuzativu otevírají s předložkou <i>o/za</i> (č. 3a, 3b), nebo shodně s předložkou <i>za</i> (č. 4a, 4b). Obě slovesa obsazují pozici objektového komplementu také v lokálu s předložkou <i>v</i> (č. 5a, 5b), v instrumentálu s předložkou <i>s/z</i> (č. 6a, 6b) a v dativu s předložkou <i>proti</i> (č. 7a, 7b). Obě slovesa otevírají zároveň pozici komplementu objektového v instrumentálu s předložkou <i>s/z</i> a pozici v akuzativu s předložkou <i>o/za</i> (č. 8a, 8b) nebo bez předložky (č. 9a, 9b). Dále se ve valenčním poli obou sloves může objevit pozice v nepředložkovém akuzativu a pozice v dativu s předložkou <i>proti</i> (č. 10a, 10b) nebo dvě pozice v akuzativu s předložkou <i>o/za</i> (č. 11a, 11b), ke kterým se ještě případně přidá pozice v instrumentálu s předložkou <i>s/z</i> (č. 12a, 12b). V některých případech jsou obě slovesa v reflexivním tvaru, české se zájmenem <i>si</i> a slovinské se zájmenem <i>se</i>.</p>								
B.	Vystupovat v nějaké roli, v nějaké hře.							
	13a	<b>někoho něco</b>	Hamleta tehdy <u>hrál</u> František Němec. Tu roli <u>hrála</u> začínající herečka.	13b	<b>koga kaj</b> <sup>1411</sup>	Moj prijatelj <u>igra</u> Jermana. <sup>1412</sup> To vlogo je igrala ona. <sup>1413</sup>	Můj kamarád <u>hraje</u> Jermana. Tu roli <u>hraje</u> ona.	
		14a	<b>v něčem</b>	Naposledy <u>jsem hrál</u> v Něžném barbarovi.	14b	<b>v čem</b>	On <u>igra</u> v Othelu!	On <u>hraje</u> v Othelovi!
		15a	<b>někde</b>	Jiří Grossmann tehdy <u>hrál</u> v Semaforu.	15b	<b>kje</b> <sup>1414</sup>	Že dolgo <u>igra</u> v mestnem gledališču. <sup>1415</sup>	Už dlouho <u>hraje</u> v městském divadle.
<p>V sémantickém okruhu s názvem <i>vystupovat v nějaké roli, v nějaké hře</i> obě slovesa otevírají pozici objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 13a, 13b), v lokálu s předložkou <i>v</i> (č. 14a, 14b) nebo pozici adverbialního komplementu místa (č. 15a, 15b).</p>								
C.	Mít důležitou úlohu.							
	16a	<b>někde</b>	Stále významnější roli <u>hrají</u> dnes v podnicích znalosti a zkušenosti zaměstnanců.	16b	<b>kje</b> <sup>1416</sup>	V vsaki državi danes <u>igra</u> najpomembnejšo vlogo ekonimika. <sup>1417</sup>	V každém státě dnes <u>hraje</u> nejdůležitější roli ekonomika.	
		17a	<b>něco při něčem</b>	Při rozvoji obezity <u>hraje</u> klíčovou roli nadměrný příjem tuků.	17b	<b>kaj pri čem</b> <sup>1418</sup>	Pri teku <u>igra</u> pomembno vlogo dihanje. <sup>1419</sup>	Při běhu <u>hraje</u> důležitou roli dýchání.
		18a	<b>něco v něčem</b>	Důležitou úlohu ve výchově ovšem <u>hraje</u> i škola.	18b	<b>kaj v čem</b> <sup>1420</sup>	V tem <u>igra</u> najpomembnejšo vlogo družina. <sup>1421</sup>	V tom <u>hraje</u> nejdůležitější roli rodina.

<sup>1409</sup> Doplněno podle pozice in: Svozilová, Naďa - Prouzová, Hana - Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1410</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=za+svetovni+pokal&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 16. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=za+svetovni+pokal&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=za+svetovni+pokal&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1411</sup> Doplněno podle pozice in: Svozilová, Naďa - Prouzová, Hana - Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1412</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=iti&hs=1) - [cit. 16. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=iti&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=iti&hs=1).

<sup>1413</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=igrala+odli%C4%8Dno&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 16. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=igrala+odli%C4%8Dno&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=igrala+odli%C4%8Dno&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1414</sup> Doplněno podle pozice in: Svozilová, Naďa - Prouzová, Hana - Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1415</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=iti&hs=1) - [cit. 16. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=iti&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=iti&hs=1).

<sup>1416</sup> Doplněno podle pozice in: Svozilová, Naďa - Prouzová, Hana - Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1417</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=najpomembnej%C5%A1o+vlogo&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 16. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=najpomembnej%C5%A1o+vlogo&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=najpomembnej%C5%A1o+vlogo&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1418</sup> Doplněno podle pozice in: Svozilová, Naďa - Prouzová, Hana - Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1419</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=pomembno+vlogo&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 16. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=pomembno+vlogo&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=pomembno+vlogo&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1420</sup> Doplněno podle pozice in: Svozilová, Naďa - Prouzová, Hana - Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

Ve smyslu *mít důležitou úlohu* jsou obě slovesa doplněna pozicí adverbialního komplementu místa (č. 16a, 16b) nebo pozicí objektového komplementu v akuzativu a zároveň pozicí v lokálu s předložkou *při/pri* (č. 17a, 17b) nebo *v* (č. 18a, 18b).

D.	Působit jako hudebník.					
19a	<b>na něco</b>	Jeden náš soused <u>hraje</u> na trubku a druhý na klarinet.	19b	<b>(na) kaj</b>	Ves večer <u>je igral</u> (na) flavto.	Celý večer <u>hrál</u> na flétnu.
20a	<b>s někým</b>	Náš kytarista <u>hrál</u> s Janáčkovým komorním orchestrem.	20b	<b>s/z kom</b> <sup>1422</sup>	Moj brat pogosto <u>igra</u> z Vladom Kreslinom. <sup>1423</sup>	Můj bratr často <u>hraje</u> s Vladem Kreslinem.
21a	<b>v něčem</b>	Náš syn <u>hraje</u> v orchestru Státní opery.	21b	<b>v čem</b>	Zelo si želim, da bi moja hči <u>igrala</u> v Slovenski filharmoniji.	Velmi si přeji, aby moje dcera <u>hrála</u> ve Slovinské filharmonii.
22a	<b>v něčem na něco</b>	V tom novém orchestru <u>budu hrát</u> na harfu.	22b	<b>v čem (na) kaj</b>	V naši skupini <u>bom igral</u> (na) kitaro.	V naší skupině <u>budu hrát</u> na kytaru.
23a	<b>v něčem něco</b>	V každém orchestru <u>jsem hrál</u> druhé housle.	23b	<b>v čem kaj</b>	V orkestru <u>igra</u> prvo violino.	V orchestru <u>hraje</u> první housle.

Ve významu *působit jako hudebník* obě slovesa otevírají pozici objektového komplementu v akuzativu s předložkou *na* (č. 19a, 19b), ale ve slovinštině na rozdíl od češtiny její distribuce není vždy nutná, řídí se územ. Dále mohou být obě slovesa doplněna pozicí objektového komplementu v instrumentálu s předložkou *s/z* (č. 20a, 20b) či v lokálu s předložkou *v* (č. 21a, 21b). Poslední jmenovaná pozice se může ve valenčních polích obou sloves objevit spolu s pozicí v akuzativu – v češtině vždy s předložkou *na*, ve slovinštině se její distribuce řídí opět územ (č. 22a, 22b). Vyjádření *hrát na něco* v češtině znamená *používat hudební nástroj*, kdežto *hrát něco* znamená *mít určitou úlohu* (viz sém. okruh C.) v *nějakém hudebním tělese*, proto se v druhém případě předložka nepoužívá. Ve slovinštině se oba tyto významy vyjadřují stejným způsobem (č. 22b, 23b).

E.	Provozovat divadelní hru, skladbu.					
24a	<b>něco</b>	Kouzelnou flétnu <u>hrají</u> v současné době dvě divadla. Česká filharmonie <u>hrála</u> Dvořákův houslový koncert.	24b	<b>kaj</b>	Najrajši <u>igra</u> Beethovneve sonate. Slovenska filharmonija <u>je igrala</u> Mozarta. <sup>1424</sup>	Nejradši <u>hraje</u> Beethovenovy sonáty. Slovinská filharmonie <u>hrála</u> Mozarta.
25a	<b>někde</b>	Divadlo Jára Cimrmana <u>hrálo</u> v našem kulturním domě.	25b	<b>kje</b>	V našem gledališču <u>igrajo</u> lepo komedijo.	V našem divadle <u>hrají</u> pěknou komedii.

V posledním významu *provozovat hru, skladbu* je oběma slovesy obsazována pozice objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 24a, 24b) nebo pozice adverbialního komplementu místa (č. 25a, 25b).

<sup>1421</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 16. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=najpomembnej%C5%A1o+vlogo&c1m=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=najpomembnej%C5%A1o+vlogo&c1m=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1422</sup> Doplněno podle pozice in: Svozilová, Naďa - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1423</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 16. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=igra&c1m=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=igra&c1m=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1424</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 16. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=iti&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=iti&hs=1).



## LEŽET / LEŽATI

A. Spočívat ve vodorovné poloze, být uložen ke spánku.							
1a	<b>někde</b>	Pan domácí <u>leží</u> na kanapi a čte si noviny. Muž v posteli napůl seděl a napůl <u>ležel</u> .	1b	<b>kje</b>	<u>Ležal</u> je v senci.	<u>Ležel</u> ve stínu.	
2a	<b>někdy</b>	V osm večer už děti <u>ležely</u> .	2b	<b>kdaj</b>	Popoldne rad <u>leži</u> .	Odpoledne rád <u>leží</u> .	
3a	<b>po nějakou dobu</b>	Celé odpoledne <u>jsme leželi</u> u vody.	3b	<b>koliko časa</b>	Celo noč <u>leži</u> v istem položaju.	Celou noc <u>leží</u> ve stejné poloze.	
4a	<b>nějak</b>	Mímimo <u>leží</u> na bříšku.	4b	<b>kako</b>	<u>Ležal</u> je na hrbtu in spal.	<u>Ležel</u> na zádech a spal.	
V prvním sémantickém okruhu s názvem <i>spočívat ve vodorovné poloze, být uložen ke spánku</i> jsou obě slovesa doplněna adverbialním komplementem místa (č. 1a, 1b), času (č. 2a, 2b, 3a, 3b) nebo adverbiale způsobu (č. 4a, 4b).							
B. Být upoután na lůžko, být nemocen, být pohřben.							
5a	<b>s něčím</b>	Vypukla epidemie, tisíce lidí <u>leží</u> s chřipkou.	5b	<b>s/z čím</b> <sup>1425</sup>	<u>Leži</u> z zlomjeno nogo. <sup>1426</sup>	<u>Leží</u> se zlomenou nohou.	
6a	<b>nějaký</b> <sup>1427</sup>	Chudák <u>leží</u> nemocný. <sup>1428</sup>	6b	<b>kakšen</b>	<u>Leži</u> nezavesten.	<u>Leží</u> v bezvědomí.	
7a	<b>někde</b>	Paní Malá <u>leží</u> v nemocnici na interně. Mnoho ruských vojáků <u>leží</u> ve společných hrobech.	7b	<b>kje</b>	Na tem pokopališču <u>leži</u> jo njegovi predniki. Kdo <u>leži</u> tukaj?	Na tom hřbitově <u>leží</u> jeho předkové. Kdo <u>leží</u> tady?	
8a	<b>po nějakou dobu</b>	Sousedka <u>leží</u> už dva měsíce.	8b	<b>koliko časa</b>	Že mesec dni <u>leži</u> .	Už měsíc <u>leží</u> .	
Ve významu <i>být upoután na lůžko, být nemocen, být pohřben</i> obě slovesa otevírají pozici objektového komplementu v instrumentálu s předložkou <i>s/z</i> (č. 5a, 5b), komplementu kvalifikačního v podobě adjektiva v nominativu (č. 6a, 6b) nebo adverbialního komplementu místa (č. 7a, 7b) či času (č. 8a, 8b).							
C. Být umístěn, nalézat se.							
9a	<b>někde</b>	Na stolku <u>leží</u> noviny a časopisy.	9b	<b>kje</b>	Knjige na polici <u>leži</u> jo ali stojijo.	Knihy na polici <u>leží</u> nebo stojí.	

<sup>1425</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1426</sup> Korpus slovenskega jezika [online], ZRC SAZU - [cit. 22. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=le%C5%B5Ei&cjm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=le%C5%B5Ei&cjm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1427</sup> Doplněno podle pozice in: Žele, Andreja: *Vezljivostni slovar slovenskih glagolov*, Ljubljana, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, 2008.

<sup>1428</sup> Český národní korpus syn2005 - [cit. 22. 5. 2011]. Dostupný z: Bonito (ležel).

			Před krbem <u>ležela</u> kůže z medvěda. Česká republika <u>leží</u> uprostřed Evropy.			Nekaj steklenic v shrambi stoji, druge <u>ležijo</u> . Pokrajina <u>leži</u> pred nami kot na dlani.	Některé sklenice v komoře stojí, jiné <u>leží</u> . Krajina před námi <u>leží</u> jako na dlani.
Aby obě slovesa vyjádřila významu <i>být umístěn, nalézat se</i> , obsazují pozici adverbialního komplementu místa (č. 9a, 9b).							
X.	Se zápaem se zabývat.						
	10a	<b>v něčem</b>	Ondra pořád <u>leží</u> v mapách.				
Pouze české sloveso <i>ležet</i> vyjadřuje také význam <i>se zápaem se zabývat</i> , a to obsazením pozice objektového komplementu v lokálu s předložkou <i>v</i> (č. 10a).							

<b>POČÍTAT / RAČUNATI (SE)</b>							
A.	Provádět číselné operace.						
	1a	<b>někoho něco</b>	Paní učitelka <u>počítá</u> své žáky na začátku každé hodiny. V noci nespím a <u>počítám</u> ovečky.		1b	<b>kaj</b>	V duhu <u>je računal</u> osemdeset konj. <sup>1429</sup> V duhu <u>počítal</u> osmdesát koní.
V tomto sémantickém okruhu <i>provádět číselné operace</i> obě slovesa obsazují pozice objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 1a, 1b).							
B.	Očekávat, spoléhat se, začleňovat.						
	2a	<b>s někým s něčím</b>	Rozhodně s tebou <u>počítáme</u> , určitě přijd'. Diváci <u>počítají</u> s výhrou mužstva na domácím hřišti.		2.1b	<b>s/z kom s/z čím</b>	<u>Računal je</u> z vsemi novimi dijaki. <u>Ni računal</u> s tolikšnim odzivom.
					2.2b	<b>na koga na kaj</b>	<u>Računa</u> na svoje prijatelje. Letos <u>računajo</u> na občutno večji obisk turistov. <u>Ni računal</u> na tolikšen odziv.
							<u>Počítal</u> se všemi novými žáky. <u>Nepočítal</u> s tak velkou odezvou. <u>Počítá</u> se svými přáteli. Letos <u>počítají</u> s citelně větší návštěvností turistů. <u>Nepočítal</u> s tak velkou odezvou.

<sup>1429</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 1. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=klic+da+&cim=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=klic+da+&cim=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

	3a	<b>že</b>	Nikdo <u>nepočítal</u> , že se situace tak radikálně změní.		3b	<b>da</b>	<u>Računal je</u> na denar od prodaje. <u>Ni računal</u> , da se bodo odzvali v tolikšnem številu.	<u>Počítal</u> s penězi z prodeje. <u>Nepočítal</u> , že se ohlásí v takovém počtu.
České <i>počítat</i> ve smyslu <i>očekávat</i> , <i>spoléhat se</i> , <i>začleňovat</i> otevírá pozici objektového komplementu v instrumentálu s předložkou <i>s/z</i> (č. 2a). Mimo této pozice (č. 2.1b) slovinské sloveso obsazuje také pozici v akuzativu s předložkou <i>na</i> (č. 2.2b). Ve valenčním poli obou sloves se také nachází vedlejší věta spojková se spojkou <i>že/da</i> (č. 3a, 3b).								
C.	Určovat.							
	5a	<b>něco od nějaké doby</b>	Záruční dobu <u>počítáme</u> od okamžiku vydání zboží.		4b	<b>komu kaj</b>	<u>Računali so</u> mu previsoke obresti.	<u>Účtovali</u> mu příliš vysoké úroky.
					5b	<b>kaj od kakšne dobe</b>	Dopust <u>računamo</u> od julija.	Dovolenu <u>počítáme</u> od července.
V sémantickém okruhu <i>určovat</i> slovinské sloveso používá kombinaci pozic objektového komplementu v dativu a v akuzativu bez předložek (č. 4b). Obě slovesa jsou potom doplněna pozicí objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu spolu s pozicí adverbialního komplementu času (č. 5a, 5b).								
D.	Považovat se za někoho, začleňovat se mezi někoho							
	7a	<b>někoho mezi někoho</b>	<u>Počítáme</u> vás mezi naše nejlepší zákazníky.		6b	<b>za koga</b>	<u>Računa se</u> za njegova prijatelja.	<u>Považuje se</u> za jeho přítele. <sup>1430</sup>
					7b	<b>koga med koga</b>	<u>Računa se</u> med izbrance.	<u>Počítá se</u> mezi vybrané.
Ve významu <i>považovat se za někoho</i> , <i>začleňovat se mezi někoho</i> slovinské sloveso obsazuje pozici objektového komplementu v akuzativu s předložkou <i>za</i> (č. 6b). Obě slovesa potom otevírají dvě pozice v akuzativu – jedna je nepředložková a druhá s předložkou <i>mezi/med</i> . Slovinské sloveso se zde vyskytuje v reflexivní podobě.								
Y.	Být schopen určit, přemýšlet.							
					8b	<b>Oo</b>	<u>Računal je</u> , kaj mora še narediti.	<u>Premýšlel</u> , co musí ještě udělat.
					9b	<b>kaj kako</b>	Mesece <u>računa</u> po luni. Vse <u>računa</u> samo po materini liniji. <sup>1431</sup>	Měsíce <u>určuje</u> podle konstelace měsíce. Všechny <u>určuje</u> jen po matčině linii.
Sémantický okruh <i>být schopen určit</i> , <i>přemýšlet</i> české sloveso <i>počítat</i> nevyjadřuje. Slovinské sloveso obsazuje pozici objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 8b). Dále je možné tuto								

<sup>1430</sup> V tomto smyslu nelze užít slovesa *počítat se*. Zdroj: Český národní korpus syn2005 - [cit. 1. 4. 2011]. Dostupný z: Bonito (počítá se).

<sup>1431</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika[online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=ra%C4%8Dunati&hs=1) - [cit. 1. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=ra%C4%8Dunati&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=ra%C4%8Dunati&hs=1).

pozici otevřít spolu s adverbialním komplementem způsobu (č. 9b).

## POTŘEBOVAT / POTREBOVATI

A.	Pociťovat potřebu, vyžadovat.					
1a	<b>někoho něco</b>	Dítě <u>potřebuje</u> oba rodiče. Nový provoz <u>potřebuje</u> mladé odborníky. Feministky neuznávají, že žena <u>potřebuje</u> ochranu. Náš průmysl <u>potřebuje</u> nové trhy.	1b	<b>koga kaj</b>	Družina jo <u>potrebuje</u> . Ali še kaj <u>potrebuje</u> ? Fant <u>potrebuje</u> novo obleko za ples.	Rodina ji <u>potrebuje</u> . <u>Potrebuje</u> ještě něco? Kluk <u>potrebuje</u> nový oblek na ples.
2a	<b>něco (u)dělat</b>	Alžběta <u>by potřebovala</u> sehnat nové zaměstnání. Topná zařízení našich domácností <u>potřebují</u> modernizovat. Ta věc <u>potřebuje</u> ještě pořádně uvážit.				
3a	<b>někoho za nějakým účelem něco za nějakým účelem</b>	Co a koho <u>potřebujete</u> ke štěstí? Pro spokojený život <u>potřebujeme</u> i dobré přátele a zajímavou práci. Na co <u>potřebuješ</u> ty peníze?	3b	<b>koga za kakšnim namenom kaj za kakšnim namenom</b>	Tovarna <u>potrebuje</u> nove delavce za porast produkcije. Za tovrstno pisanje <u>potrebuje</u> dober računalnik.	Továrna <u>potrebuje</u> nové dělníky na zvýšení produkce. Na takové psaní <u>potřebuje</u> dobrý počítač.
4a	<b>aby</b>	<u>Nepotřebuju</u> , aby mi pořád někdo radil. Každá tvůrčí činnost <u>potřebuje</u> , aby byla konána se zaujetím.	4b	<b>da</b> <sup>1432</sup>	<u>Ne potrebujem</u> , da mi kdo svetuje. <sup>1433</sup>	<u>Nepotrebujji</u> , aby mi někdo radil.

V jediném sémantickém okruhu s názvem *pociťovat potřebu, vyžadovat* jsou obě slovesa doplněna pozicí objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 1a, 1b), kterou pouze české sloveso dovede otevřít spolu s pozicí obsazenou infinitivem (č. 2a). Obě slovesa potom tuto pozici v akuzativu obsazují spolu s adverbialním účelem (č. 3a, 3b) a v jejich valenčním poli se rovněž objevuje vedlejší věta spojková se spojkami *aby/da bi, da* (č. 4a, 4b).

<sup>1432</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1433</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=bala+%&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 22. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=bala+%&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=bala+%&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

## PSÁT / PISATI

A.	Produkovat písmo, tvořit text.					
1a	<b>něco</b>	Boris <u>psal</u> svůj podrobný životopis celé odpoledne. Zítřa <u>budeme</u> při hudební výchově <u>psát</u> noty! Právě <u>píšu</u> důležitý článek. Období, kdy Němcová <u>psala</u> Babičku, patřilo k nejmudnějším v jejím životě.	1b	<b>kaj</b>	Celo svoje življenje je <u>pisal</u> en roman. <u>Pisal</u> je črko za črko. <sup>1434</sup> Moram <u>pisati</u> magistersko nalogo. <sup>1435</sup>	Celý svůj život <u>psal</u> jeden román. <u>Psal</u> písmeno po písmenu / za písmenem. Musím <u>psát</u> diplomovou práci.
2a	<b>na něco</b>	Naše babičky ve škole <u>psaly</u> na malé tabulky.	2b	<b>na kaj</b> <sup>1436</sup>	<u>Ne piši</u> na to mizo! <sup>1437</sup>	<u>Nepiš</u> na ten stůl!
3a	<b>proti něčemu</b>	Hus kázal a <u>psal</u> proti zlořáďům.	3b	<b>proti čemu</b> <sup>1438</sup>	Ta pisatelj <u>piše</u> vedno proti komunistom. <sup>1439</sup>	Ten spisovatel <u>píše</u> vždy proti komunistům.
4a	<b>po něčem</b>	Po zdech <u>píšou</u> jen vandalové!	4b	<b>po čem</b>	Parole je <u>pisal</u> po zidovih.	<u>Psal</u> hesla po zdech.
5a	<b>o někom</b> <b>o něčem</b>	O panu prezidentovi <u>piš</u> s úctou. O problému euthanasie teď <u>píší</u> všude.	5b	<b>o kom</b> <b>o čem</b>	O njej vedno <u>piše</u> vse najboljše. O tisti aferi <u>so</u> časopisi veliko <u>pisali</u> .	Vždy o ní <u>píše</u> jen to nejlepší. O té aféře noviny hodně <u>psaly</u> .
6a	<b>něčím</b>	Malé děti by neměly <u>psát</u> propisovacím perem.	6b	<b>s/z čím</b>	Najrajši <u>pišem</u> s kredo. <sup>1440</sup>	Nejradší <u>píšu</u> křídou.
7a	<b>někam</b>	<u>Nepište</u> do vypůjčených knih ani časopisů. Hašek často <u>psal</u> do humoristických časopisů.	7b	<b>kam</b>	Vse, kaj rabi, <u>piše</u> v notes.	Vše, co potřebuje, <u>píše</u> do notesu.
8a	<b>nějak</b>	<u>Piš</u> pěkně, ať to po tobě přečtu. Rusové <u>píší</u> azbukou.	8b	<b>kako</b>	Naš otrok že počasi <u>piše</u> . Vse je <u>pisal</u> v tujem jeziku.	Naše dítě už pomalu <u>píše</u> . Všechno <u>psal</u> v cizím jazyku.
9a	<b>že</b>	Historici <u>píší</u> , že Franc Josef I. byl především pilný úředník.	9b	<b>da</b>	Babica v pismu <u>piše</u> , da bo naslednji teden prišla.	Babička v dopise <u>píše</u> , že příští týden přijede.
<p>Ve významu <i>produkovat písmo, tvořit text</i> obě slovesa otevírají pozici objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 1a, 1b) i s předložkou <i>na</i> (č. 2a, 2b), v dativu s předložkou <i>proti</i> (č. 3a, 3b), v lokálu s předložkou <i>po</i> (č. 4a, 4b) a <i>o</i> (č. 5a, 5b) a v instrumentálu (č. 6a, 6b), kde je český komplement nepředložkový a slovinský předložkový s předložkou <i>s/z</i>. Dále mohou být slovesa doplněna adverbialním komplementem místa (č. 7a, 7b) či adverbiale způsobu (č. 8a, 8b). Ve valenčním poli obou sloves se také nachází vedlejší věta spojková se spojkou <i>že/da</i> (č. 9a, 9b).</p>						

<sup>1434</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika[online]. ZRC SAZU - [cit. 17. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=pisati&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=pisati&hs=1).

<sup>1435</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika[online]. ZRC SAZU - [cit. 17. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=pisati&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=pisati&hs=1).

<sup>1436</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1437</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 17. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=ne+pi%C5%A1+&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=ne+pi%C5%A1+&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1438</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1439</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 17. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=pi%C5%A1e+proti&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=pi%C5%A1e+proti&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1440</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika[online]. ZRC SAZU - [cit. 17. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=pisati&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=pisati&hs=1).

B.	Tvořit písemné sdělení, písemně se k někomu obracet, žádat.					
10a	<b>někomu</b>	Právě <u>píšu</u> mamince.	10b	<b>komu</b> <sup>1441</sup>	Ravnokar ti <u>pišem</u> . <sup>1442</sup>	Právě ti <u>píšu</u> .
11a	<b>někomu o něco</b>	O ten obraz po dědečkovi <u>jsem</u> ti <u>psal</u> už před měsícem.	11b	<b>komu za kaj</b> <sup>1443</sup>	<u>Pisal sem</u> teti za tisti album. <sup>1444</sup>	<u>Psal jsem</u> tetě o to album.
12a	<b>něco někomu</b>	Kárníkovi <u>psali</u> stížnost i ombudsmanovi.	12b	<b>kaj komu</b>	<u>Pisal ji je</u> pesem.	<u>Psal jí</u> píseň.
13a	<b>něco někam</b>	Manželé <u>psali</u> žádost i do prezidentské kanceláře.	13b	<b>kaj kam</b> <sup>1445</sup>	Rada <u>pišem</u> pisma domov. <sup>1446</sup>	Ráda domů <u>píšu</u> dopisy.
14a	<b>něco odněkud</b>	Z dovolené <u>píšeme</u> jen krátké pozdravy.	14b	<b>kaj od kod</b>	Svoji družini <u>je pisal</u> vsaj pisma iz zapora.	Své rodině <u>psal</u> z vězení alespoň dopisy.

Ve smyslu *tvořit písemné sdělení, písemně se k někomu obracet, žádat* obě slovesa obsazují pozici objektového komplementu v nepředložkovém dativu (č. 10a, 10b), který je možné otevírat zároveň s pozicí v akuzativu s předložkou *o/za* (č. 11a, 11b). Dále se valenčních polích obou sloves nacházejí pozice objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu spolu s pozicí v nepředložkovém dativu nebo s pozicí obsazenou adverbialním komplementem místa (č. 13a, 13b, 14a, 14b).

## SEDEŤ / SEDETI

A.	Spočívát někde spodní části trupu. (o člověku)					
1a	<b>na někom na něčem</b>	Ježdec <u>seděl</u> na pěkném ryzákoví. Na lavičce <u>sedí</u> stařenka a hřeje se na sluníčku.	1b	<b>na kom na čem</b> <sup>1447</sup>	Rad bi enkrat <u>sedel</u> na konju, ampak me je strah. <sup>1448</sup> Nekateri <u>so sedeli</u> na klopi, drugi so stali. <sup>1449</sup>	Rád bych jednou <u>seděl</u> na koni, ale bojím se. Někteří <u>seděli</u> na lavičce, jiní stáli.
2a	<b>v něčem</b>	Ředitel <u>seděl</u> v křesle a přísně se na mě díval.	2b	<b>v čem</b>	V naslonjaču vedno <u>sedí</u> náš dedek.	V křesle vždycky <u>sedí</u> náš děda.
3a	<b>u něčeho</b> <sup>1450</sup>	Ještě <u>sedí</u> u snídaně.	3b	<b>pri čem</b>	Vsak dan <u>sedí</u> pri knjigah.	Každý den <u>sedí</u> u knih.

<sup>1441</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1442</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=ti+pi%C5%A1em&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 21. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=ti+pi%C5%A1em&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=ti+pi%C5%A1em&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1443</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1444</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=pisal+sem&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 21. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=pisal+sem&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=pisal+sem&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1445</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1446</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=pisati&hs=1) - [cit. 17. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=pisati&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=pisati&hs=1).

<sup>1447</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1448</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=sedel+na+konju&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 25. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=sedel+na+konju&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=sedel+na+konju&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1449</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=sedeti&hs=1) - [cit. 25. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=sedeti&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=sedeti&hs=1).

	4a	<b>někde</b>	Vašátko <u>seděl</u> na břehu Lužnice.		4b	<b>kje</b>	Najrajší <u>je sedel</u> v senci.	Nejraději <u>seděl</u> ve stínu.
	5a	<b>nějak</b>	Vždycky <u>sedí</u> s ohnutými zády.		5b	<b>kako</b>	<u>Sedeli so</u> drug ob drugem.	<u>Seděli</u> jeden vedle druhého.
<p>V prvním sémantickém okruhu s názvem <i>spočívat někde spodní části trupu (o člověku)</i> jsou obě slovesa doplněna objektovým komplementem v lokálu s předložkou <i>na</i> (č. 1a, 1b) a <i>v</i> (č. 2a, 2b). České sloveso <i>sedět</i> dále otevírá pozici objektového komplementu v genitivu s předložkou <i>u</i> (č. 3a), kdežto <i>sedeti</i> znovu otevírá pozici v lokálu, tentokrát s předložkou <i>pri</i> (č. 3b). Obě slovesa ještě obsazují pozici adverbialního komplementu místa (č. 4a, 4b) nebo užívá adverbiale způsobu (č. 5a, 5b).</p>								
B.	Být uvězněn.							
	6.1a	<b>za něco</b>	Cepl už potřetí <u>sedí</u> za drobné krádeže.		6b	<b>za kaj</b> <sup>1451</sup>	<u>Sedi</u> za težek zločin. <sup>1452</sup>	<u>Sedí</u> za těžký zločin.
	6.2a	<b>pro něco</b>	Oba dva teď <u>sedí</u> pro pokus loupežné vraždy.					
	7a	<b>jako někdo</b>	Honzův bratr <u>seděl</u> jako politický vězeň.		7b	<b>kot kdo</b> <sup>1453</sup>	<u>Sedel je</u> kot politični zapornik. <sup>1454</sup>	<u>Seděl</u> jako politický vězeň.
	8a	<b>z nějaké příčiny</b> <sup>1455</sup>	<u>Seděl</u> kvůli nezaplacenému clu za dovezené BMV. <sup>1456</sup>		8b	<b>iz kakšnega vzroka</b>	<u>Sedel je</u> zaradi manjše kraje.	<u>Seděl</u> kvůli menší krádeži.
	9a	<b>někde</b>	Můj otec <u>seděl</u> v pankrácké věznici.		9b	<b>kje</b> <sup>1457</sup>	Moj sorodnik <u>je sedel</u> na Povšetovi. <sup>1458</sup>	Můj příbuzný <u>seděl</u> na Pošetově.
	10a	<b>po nějakou dobu</b>	Přišli mu na jeho podvody, a za to <u>seděl</u> dva roky.		10b	<b>koliko časa</b>	V zaporu <u>sedí</u> že tri leta.	Ve vězení <u>sedí</u> už tři roky.
<p>Ve významu <i>být uvězněn</i> obě slovesa otevírají pozici objektového komplementu v akuzativu s předložkou <i>za</i> (č. 6.1a, 6b). V češtině je navíc ještě možné tento význam vyjádřit obsazením zmíněné pozice s předložkou <i>pro</i> (č. 6.2a). Následně obě slovesa obsazují pozici komplementu kvalifikačního ve tvaru substantiva v nominativu se spojovacím výrazem <i>jako/kot</i> (č. 7a, 7b). České sloveso potom ještě užívá adverbiale příčiny ve formě substantiva v dativu s předložkou <i>kvůli</i> (č. 8a), jehož obdobou je ve slovinštině předložka <i>zaradi</i>, která náleží k adverbiale ve formě substantiva v genitivu (č. 8b). Obě slovesa jsou shodně doplněna pozicemi adverbialního komplementu místa (č. 9a, 9b) nebo času (10a, 10b).</p>								
C.	Sedět někde z důvodu výkonu povolání.							
	11a	<b>někde</b>	Hana <u>seděla</u> v redakci Lidových novin. Tehdy u maturit <u>seděl</u> jeden člověk ze		11b	<b>kje</b>	Že leta <u>sedí</u> v tem uradu. Zanima ga, kdo <u>sedí</u> v ten odboru. <sup>1459</sup>	Už roky <u>sedí</u> na tom úřadě. Zajímá ho, kdo <u>sedí</u> v tom

<sup>1450</sup> Doplněno podle pozice in: Žele, Andreja: *Vezljivostni slovar slovenskih glagolov*, Ljubljana, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, 2008.

<sup>1451</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana - Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1452</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=sedi+za&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 25. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=sedi+za&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=sedi+za&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1453</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana - Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1454</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=kot+politi%C4%8Dni+zapornik&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 25. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=kot+politi%C4%8Dni+zapornik&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=kot+politi%C4%8Dni+zapornik&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1455</sup> Doplněno podle pozice in: Žele, Andreja: *Vezljivostni slovar slovenskih glagolov*, Ljubljana, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, 2008.

<sup>1456</sup> Český národní korpus syn2005 - [cit. 22. 4. 2011]. Dostupný z: Bonito (seděl kvůli).

<sup>1457</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana - Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1458</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=sedel+na+&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 25. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=sedel+na+&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=sedel+na+&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1459</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=skj_testa&expression=sedeti&hs=1) - [cit. 22. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=skj\\_testa&expression=sedeti&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=skj_testa&expression=sedeti&hs=1).

		zemské školní rady.				odboru.
Ve smyslu <i>sedět někde z důvodu výkonu povolání</i> obě slovesa otevírají pozici adverbialního komplementu místa (č. 11a, 11b).						
D.	Být umístěn. (o předmětu)					
12a	<b>někde</b>	Na hlavě řeholnice <u>seděl</u> bělostný čepec. Uprostřed luk <u>sedí</u> malá vesnička.	12b	<b>kje</b>	Težka glava mu <u>je sedela</u> na debelem vratu. <sup>1460</sup>	Těžká hlava mu <u>seděla</u> na tlustém krku.
Pro vyjádření významu <i>být umístěn (o předmětu)</i> obě slovesa využívají pozice adverbialního komplementu místa (č. 12a, 12b).						
X.	Přiléhat, padnout, (o oblečení). Hodit se, být výstižný.					
13a	<b>někomu</b>	Sukně ti <u>sedí</u> , zkus si ještě sako. Přezdívka mistrovi dokonale <u>seděla</u> . Každá role každému herci <u>nesedí</u> .				
14a	<b>někomu nějak</b> <sup>1461</sup>	Šaty jí výborně <u>seděly</u> . <sup>1462</sup>				
15a	<b>na někom nějak</b>	Uniforma na majorovi <u>seděla</u> jako ulitá.				
Ve významu <i>přiléhat, padnout (o oblečení)</i> . <i>Hodit se, být výstižný</i> funguje jen české sloveso. <sup>1463</sup> Otevírá pozici objektového komplementu v nepředložkovém dativu (č. 13a), kterou je možné obsazovat spolu s adverbialie způsobu (č. 14a). K adverbialie způsobu se může připojit i pozice objektového komplementu v lokálu s předložkou <i>na</i> (č. 15a).						

<sup>1460</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika[online]. ZRC SAZU - [cit. 22. 4. 2011]. Dostupný z WWW [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=sedeti&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=sedeti&hs=1).

<sup>1461</sup> Doplněno podle pozice in: Žele, Andreja: *Vezljivostni slovar slovenskih glagolov*. Ljubljana, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, 2008.

<sup>1462</sup> PSJČ, SSČ. DEBDict – obecný prohlížeč slovníků -[cit. 2. 3. 2011]. Dostupný z WWW: <http://deb.fi.muni.cz/debdict/index-cs.php>.

<sup>1463</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika sice sloveso *sedeti* v tomto významu také uvádí, ale sloveso se podle 10 dotázaných rodilých mluvčích v tomto významu již neužívá.



## STAČIT / ZADOSTOVATI<sup>1464</sup>

A.	Vyhovovat určitým požadavkům.						
1a	<b>někomu něčemu</b>	Aleně jedno dítě zatím <u>stačí</u> . Petrovi <u>by stačil</u> i křeček, jen aby to bylo zvířátko. Houbám <u>nestačí</u> jen ranní rosa.	1b	<b>komu čemu</b>	To pojasnilo mi <u>zadostuje</u> , zdaj vse razumem. Tudi on <u>ne zadostuje</u> idealu.	To vysvětlení mi <u>stačí</u> , teď všemu rozumím. Také on <u>nestačí</u> / <u>se nevyrovná</u> ideálu.	
2a	<b>k něčemu</b>	K sestavení nosníků <u>stačí</u> menší průřezové rozměry trámů.	2b	<b>k/h čemu</b>	K temu <u>zadostuje</u> samo znati šivati.	K tomu <u>stačí</u> jen umět šít.	
3.1a	<b>pro někoho</b>	Pro babičku <u>by stačil</u> malý pes. Bochník chleba na víkend pro nás bohatě <u>stačí</u> .	3b	<b>za koga za kaj</b>	Te zaloge za nas <u>zadostujejo</u> . Potrebujemo dva zidarja, tole <u>ne zadostuje</u> niti za enega. Ta pisava <u>ne zaslostuje</u> za pisanje po hitrem nareku.	Ty zálohy pro nás <u>stačí</u> . Potřebujeme dva zedníky, tohle <u>nestačí</u> ani na jednoho. Takové psaní <u>nestačí</u> na psaní při rychlém diktátě.	
3.2a	<b>na někoho na něco</b>	Naše úspory <u>by nestačily</u> ani na advokáta. Na tvorbu listů <u>stačí</u> nižší teplota než na tvorbu semen a plodů.					
4a	<b>něco (u)dělat</b>	Oharek cigarety <u>nestačil</u> podzemní chodbu osvětlit.					
5a	<b>aby</b>	Poskytnutí finanční podpory <u>stačilo</u> , aby se rodina dostala z nejhoršího.	5b	<b>da</b>	Tvoj nasvet <u>je zadostoval</u> , da sem to potem razumela.	Tvoje rada <u>stačila</u> , abych tomu potom rozuměla.	

V jediném shodném sémantickém okruhu s názvem *vyhovovat určitým požadavkům* obě slovesa otevírají pozici objektového komplementu v nepředložkovém dativu (č. 1a, 1b) i s předložkou *k/h* (č. 2a, 2b). Dále jsou obě slovesa doplněna objektovým komplementem v akuzativu, kdy ke slovinské předložce *za* (č. 3b) existují v češtině dvě varianty: předložka *pro* (č. 3.1a) a *na* (č. 3.2a). Pouze české *stačit* obsazuje zároveň pozici objektového komplementu ve tvaru infinitivu (č. 4a). Ve valenčním poli obou sloves se objevuje vedlejší věta spojková se spojkami *aby/da* (č. 5a, 5b).

X <sub>1</sub> .	Projevit dost schopností, síly.						
6a	<b>na někoho na něco</b>	Matka si stěžuje, že na Romana sama <u>nestačí</u> . Myslíte, že na to studium váš kluk <u>stačí</u> ?					
7a	<b>něco (u)dělat</b>	Sotva <u>jsem stačila</u> zachytit padající talířek.					

Význam *projevit dost schopností, síly* vyjadřuje pouze české sloveso, a to otevřením pozice objektového komplementu v akuzativu s předložkou *na* (č. 6a) nebo pomocí objektového komplementu ve formě infinitivu (č. 7a).

<sup>1464</sup> Slovinský valenční slovník toto heslo neobsahuje. Všechny příklady jsou čerpány z: Slovar slovenskega knjižnega jezika[online]. ZRC SAZU - [cit. 2. 3. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=postati&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=postati&hs=1).

X <sub>2</sub> .	Nezůstávat pozadu.				
8a	<b>někomu</b>	Takto postižené dítě nemůže ostatním spolužákům <u>stačit</u> .			
9a	<b>někomu v něčem</b>	Zejména na dlouhých tratích Zátokovi nikdo <u>nestačil</u> v tempu.			

Stejně tak význam *nezůstávat pozadu* dokáže vyjádřit jen *stačit* obsazením pozice objektového komplementu v nepředložkovém dativu (č. 8a), který se případně otevírá spolu s objektovým komplementem v lokálu s předložkou v (č. 9a).

<b>STÁT (SI) / STATI</b>						
A.	Živý tvor v klidu, ve vzpřímené poloze, v určitém útvaru.					
1a	<b>nějaký</b>	<u>Stál</u> nehybný a zamyšlený.	1b	<b>kakšen</b> <sup>1465</sup>	<u>Stal je</u> negiben. <sup>1466</sup>	<u>Stál</u> nehybný / nehybně.
2a	<b>někde</b>	<u>Stojím</u> tady skoro hodinu.	2b	<b>kje</b>	<u>Stala sta</u> na Triglavu. Ustavil se in <u>stal</u> tam.	<u>Stáli</u> na Triglavu. Zastavil se a <u>stál</u> tam.
3a	<b>po nějakou dobu</b>	Vlak <u>stojí</u> ve stanici jen pět minut.	3b	<b>koliko časa</b>	Nekaj trenutkov <u>je stal</u> .	<u>Stál</u> několik okamžiků.
4a	<b>nějak</b>	<u>Stújte</u> rovně! Čáp <u>stojí</u> na jedné noze. Kdysi <u>jsme stáli</u> ve frontách skoro na všechno. <u>Stál</u> jako sloup a díval se za dívkou.	4b	<b>kako</b>	Ljudje <u>so stali</u> v gručah. <u>Stal je</u> na eni nogi. Mirno <u>so stali</u> . <u>Stal je</u> kot kip.	Lidé <u>stáli</u> v hloučcích. <u>Stál</u> na jedné noze. <u>Stáli</u> klidně. <u>Stál</u> jako socha.

Obě slovesa v tomto v sémantickém okruhu s názvem *živý tvor v klidu, ve vzpřímené poloze, v určitém útvaru* otevírají pozici komplementu kvalifikačního ve tvaru adjektiva v nominativu (č. 1a, 1b) nebo adverbialního komplementu místa (č. 2a, 2b), času (č. 3a, 3b) či užívají adverbiale způsobu (č. 4a, 4b).

<sup>1465</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1466</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=zami%C5%A1ljen&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 4. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=zami%C5%A1ljen&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=zami%C5%A1ljen&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

B.	Umístěný předmět na určitém místě.					
5a	<b>někde</b>	Stůl <u>stojí</u> u okna. V zahradě <u>stojí</u> mnoho ovocných stromů. Ve vitríně <u>stojí</u> skleničky z broušeného skla.	5b	<b>kje</b>	Knjige na polici ležijo in <u>stojijo</u> . Lestev <u>stoji</u> ob zidu. Sončnik <u>ne stoji</u> v vrtu.	Knihy leží a <u>stojí</u> na polici. Žebřík <u>stojí</u> opřený o zeď. Slunečník <u>nestojí</u> na zahradě.
Ve smyslu <i>umístění na určitém místě</i> obě slovesa obsazují pozici adverbialního komplementu místa (č. 5a, 5b).						
C.	Přerušovaný proces, činnost.					
6a	<b>někdy</b>	V neděli a o svátcích výroba <u>stojí</u> .	6b	<b>kdej</b>	Januarja cela naša tovarna <u>stoji</u> .	V lednu celá naše továrna <u>stojí</u> .
7a	<b>po nějakou dobu</b>	Výzkum téměř rok <u>stál</u> , nebyly peníze.	7b	<b>koliko časa</b>	Tovarna že dalj časa <u>stoji</u> . Promet na tej cesti <u>je stal</u> več dni.	Továrna už delší dobu <u>stojí</u> . Provoz na té silnici <u>stál</u> několik dní.
V dalším možném významu obou sloves, kterým je <i>přerušování procesu nebo činnosti</i> , je třeba uvést čas, proto jsou obě slovesa doplněna adverbialním komplementem času (č. 6a, 6b, 7a, 7b).						
D.	Podporovat, chránit někoho, něco.					
8a	<b>za někým</b>	Za Masarykem kdysi <u>nestálo</u> mnoho přívrženců.	8b	<b>za kom</b>	<u>Stoji</u> za njim. Skušali so izvedeti, kdo <u>stoji</u> za njim. <sup>1467</sup>	<u>Stojí</u> za ním. Zkoušeli se dozvědět, kdo za ním <u>stojí</u> .
9a	<b>při někom při něčem</b>	Tomáš si cení toho, že při něm kamarádi <u>stojí</u> . Polsko tehdy <u>stálo</u> při habsburské monarchii.				
Sloveso <i>stát</i> v tomto významu <i>podporovat, chránit někoho, něco</i> otevírá pozici objektového komplementu v instrumentálu s předložkou <i>za</i> (č. 8a) nebo v lokálu s předložkou <i>při</i> (č. 9a), kdežto jeho slovinský protějšek obsazuje pouze pozici objektového komplementu v instrumentálu se stejnou předložkou <i>za</i> (č. 8b).						
E.	Zaujímat určitý postoj, čelit něčemu.					
10a	<b>před něčím</b>	<u>Stál</u> před těžkým rozhodnutím.	10b	<b>pred čim</b>	<u>Stoji</u> pred težko nalogo.	<u>Stojí</u> před těžkým úkolem.

<sup>1467</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika[online]. ZRC SAZU - [cit. 3. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=stati&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=stati&hs=1).

Ve smyslu *zaujímat určitý postoj, čelit něčemu* obě slovesa využívají pozici objektového komplementu v instrumentálu s předložkou *před/před* (č. 10a, 10b).

F.	Zaujímat určité společenské postavení, trvat na něčem.					
11a	<b>za něčím</b>	Za tím atentátem údajně <u>stojí</u> IRA. Podal návrh a <u>stojí si</u> za ním.	11b	<b>za čím</b>	Za tem <u>stojí</u> tovariš Marek. <sup>1468</sup> Še vedno <u>stojí</u> za tem, čeprav je dobil negativno oceno javnosti. <sup>1469</sup>	Za tím <u>stojí</u> soudruh Marek. Ještě stále <u>si</u> za tím <u>stojí</u> , ačkoli to veřejnost ocenila negativně.
12a	<b>někde</b>	Nelson <u>stál</u> v tu dobu na vrcholu své kariéry.	12b	<b>kje</b> <sup>1470</sup>	<u>Stal je</u> na vrhuncu svoje slave in moči. <sup>1471</sup> <u>Stal je</u> visoko na družbeni lestvici. <sup>1472</sup>	<u>Stál</u> na vrcholu své slávy a moci. <u>Stál</u> vysoko na společenském žebříčku.

Ve významu *zaujímat určité společenské postavení* jsou obě slovesa doplněna objektovým komplementem v instrumentálu s předložkou *za* (č. 11a, 11b) nebo adverbialním komplementem místa (č. 12a, 12b). České sloveso *stát* je v tomto významu v reflexivním tvaru se zájmenem *si*.

G.	Záviset					
13a	<b>na někom na něčem</b>	Vědecká činnost toho ústavu <u>stála</u> na několika jednotlivcích. Na tom svět <u>nestojí</u> . Náš <u>stát</u> <u>stojí</u> na principech demokracie.	13b	<b>na kom na čem</b>	Na mladih <u>svet</u> <u>stoji</u> ! <sup>1473</sup> Nova ustava <u>je stojí</u> na stališču, da je dovoljeno vse. <sup>1474</sup>	Svět <u>stojí</u> na mladých. Nová ústava <u>stojí</u> na stanovisku, že je vše dovoleno.

Ve smyslu *záviset* obě slovesa využívají pozici objektového komplementu v instrumentálu s předložkou *na* (č. 13a, 13b).

H.	Být v určité situaci.					
14a	<b>nějak</b>	<u>Stojí si</u> špatně. <sup>1475</sup>	14b	<b>kako</b>	Kmetija trdno <u>stoji</u> . Gospodarsko podjetje <u>dobro</u> <u>stoji</u> .	Farma <u>si</u> dobře <u>stojí</u> . Obchodní společnost <u>si</u> dobře <u>stojí</u> .

<sup>1468</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 3. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=za+tem+stoji&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=za+tem+stoji&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1469</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 4. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=stoji+za+njim&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=stoji+za+njim&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1470</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana - Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1471</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 3. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=na+vrhuncu&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=na+vrhuncu&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1472</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 3. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=stati&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=stati&hs=1).

<sup>1473</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 4. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=stoji+na&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=stoji+na&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1474</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 4. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=stoji+na&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=stoji+na&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1475</sup> Slovník spisovné češtiny. DEBDict – obecný prohlížeč slovníků -[cit. 2. 3. 2011]. Dostupný z WWW: <http://deb.fi.muni.cz/debdict/index-cs.php>.

Smysl <i>být v určité situaci</i> obě slovesa také postihují. Obě jsou doplněna adverbialně způsobu (č. 14a, 14b). České sloveso <i>stát</i> je v tomto významu v reflexivním tvaru se zájmenem <i>si</i> .							
CH.	Mít nějakou cenu, hodnotu.						
	15a	<b>něco</b>	Takové štěně <u>stojí</u> čtyři až pět tisíc.	15b	<b>kaj</b>	Obleka <u>stane</u> dva tisoč tolarjev.	Šaty <u>stojí</u> dva tisíce tolarů.
	16a	<b>něco někoho</b>	Matýska <u>stály</u> ty želvičky všechny úspory.	16b	<b>kaj koga</b>	Avto me preveč <u>stane</u> .	Auto mě <u>stojí</u> příliš mnoho peněz.
Ve významu <i>mít nějakou cenu, hodnotu</i> obě slovesa otevírají pozici objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 15a, 15b), kterou dokáží obsazovat spolu s další pozicí v akuzativu (č. 16a, 16b).							
I.	Vyžadovat vynaložení, ztrátu něčeho.						
	17a	<b>něco</b>	Druhá světová válka <u>stála</u> miliony lidských životů.	17b	<b>kaj</b>	Zapisovanje izdatkov <u>stane</u> veliko truda.	Zapisování vydání <u>stojí</u> hodně námahy.
	18a	<b>něco někoho</b>	Vrcholový sport <u>stojí</u> sportovce značné sebezapření.	18b	<b>kaj koga</b>	Veliko <u>bi</u> nas <u>stalo</u> , če bi tam šli.	<u>Stálo by</u> nás hodně, kdybychom tam šli.
K vyjádření významu <i>vyžadovat vynaložení, ztrátu něčeho</i> obě slovesa používají pozici objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 17a, 17b), která se může otevřít spolu s další pozicí v akuzativu, znovu bez předložky (č. 18a, 18b).							
X <sub>1</sub> .	Mít zájem, přát si.						
	19a	<b>o někoho o něco</b>	On jen předstírá, že o Magdu <u>nestojí</u> . Moc bych o to štěně <u>stála</u> . Nikdy jsem příliš <u>nestála</u> o společnost.				
Význam <i>mít zájem, přát si</i> vyjadřuje jen české <i>stát</i> , které obsazuje pozici objektového komplementu v akuzativu s předložkou <i>o</i> (č. 19a).							
X <sub>2</sub> .	Vyskytovat se v písemné podobě.						
	20a	<b>někde</b>	V protokolu <u>stojí</u> , že se technická závada nedá prokázat. <u>Stojí</u> to tu černé na bílém.				

Ve smyslu *vyskytovat se v písemné podobě* je opět možné využít jen české sloveso, a to ve spojení s pozicí adverbialního komplementu místa (č. 20a).

X <sub>3</sub> .	Být iniciátorem.					
21a	<b>někde</b>	U zrodu toho díla <u>stál</u> Karel Čapek.				

Význam *být iniciátorem* ve spojení se slovesem *stát* je možný jen v češtině, a to obsazením pozice adverbialního komplementu místa (č. 21a).

X <sub>4</sub> .	Mít subjektivně stanovenou hodnotu.					
22a	<b>za něco</b>	Tahle holka <u>by stála</u> za hřích! Lední medvědi rozhodně <u>stojí</u> za vidění.				
23a	<b>za něco někomu</b>	<u>Stojí</u> ti vůbec někdo za to, aby ses kvůli němu namáhal? Takovýhle časopis <u>by mi nestál</u> ani za prolistování.				

K vyjádření významu *mít subjektivně stanovenou hodnotu* české sloveso používá pozici obsazenou objektovým komplementem v akuzativu s předložkou *za* (č. 22a), kterou může otevírat spolu s pozicí v nepředložkovém dativu (č. 23a)

Y <sub>1</sub> .	Nechat odpočívat, uležet, odležet.					
			24b	<b>do jakšne dobe</b>	Ta jabolka <u>stojijo</u> do drugega leta. To testo naj <u>stoji</u> do drugega dna.	Ta jablka <u>odpočívají</u> / <u>se uskladní</u> do drugeho roku. At' to těsto <u>odpočívá</u> do drugeho dne. / At' <u>se</u> to těsto <u>nechá uležet</u> do drugeho dne.
			25b	<b>koliko časa</b>	To pecivo <u>stoji</u> dalj časa. To testo naj <u>stoji</u> pol ure. Solata naj malo <u>stoji</u> .	To pečivo <u>je</u> tu už dlouho. At' to těsto <u>odpočívá</u> půl hodiny. / At' <u>se</u> to těsto <u>nechá uležet</u> půl hodiny. At' <u>se</u> salát chvíli <u>odleží</u> .

Význam *nechat odpočívat, uležet, odležet* české *stát* neobsahuje, slovinské sloveso potom otevírá pozice adverbialního komplementu času (č. 24b, 25b).

Y <sub>2</sub> .	Slušet, padnout.				26b	<b>komu</b>	Modra barva ti <u>ne</u> <b>stoji</b> .	Modrá barva ti <u>nesluší</u> .
Ve významu <i>slušet, padnout</i> slovinšské sloveso obsazuje pozici objektového komplementu v nepředložkovém dativu (č. 26b).								

## TVOŘIT / TVORITI

A.	Úsilím vyrábět, vytvářet dílo, hodnotu, jev.							
1a	<b>něco</b>	Během představení klaun <u>tvořil</u> obří mýdlové bubliny. Mnoho textů k písňím <u>tvoří</u> básníci. Kdo vlastně <u>tvoří</u> zákony? Rostliny <u>tvoří</u> i cukry. Řeka Stropnička <u>tvoří</u> vodopády.		1b	<b>kaj</b>	Bakterije <u>tvorijo</u> črevesno floro. Učenci <u>tvorijo</u> besede in stavke.	Bakterie <u>tvoří</u> střevní floru. Žáci <u>tvoří</u> slova a věty.	
2a	<b>někde</b>	V Soběslavi žil a <u>tvořil</u> Otakar Ostrčil.						
3a	<b>něco z něčeho</b>	První nádoby <u>tvořili</u> naši předkové z hlíny.		3b	<b>kaj iz česa</b> <sup>1476</sup>	Iz tvojih besed <u>tvori</u> lastne povedi. <sup>1477</sup>	Z tvých slov <u>tvoří</u> vlastní věty.	
4a	<b>něco někde</b>	V rovině teče voda pomaleji a <u>tvoří</u> tam bahnité nánosy.		4b	<b>kaj kje</b>	Skala v strugi <u>tvori</u> mali jez.	Skála ve strouze <u>tvoří</u> malý jez.	
5a	<b>něco nějak</b>	Veletoky <u>tvoří</u> ústí do moře ve tvaru delty.		5b	<b>kaj kako</b>	Skrbno <u>tvorijo</u> nove strokovne izraze.	Opatrně <u>tvoří</u> nové odborné výrazy.	
Ve významu <i>úsilím vyrábět, vytvářet dílo, hodnotu, jev</i> jsou obě slovesa doplněna objektovým komplementem v nepředložkovém akuzativu (č. 1a, 1b) nebo adverbialním komplementem místa (č. 2a), to ale pouze v češtině. Objektový komplement v nepředložkovém akuzativu je dále možné otevírat spolu s pozicí v genitivu s předložkou <i>z/iz</i> (č. 3a, 3b), s adverbialním komplementem místa (č. 4a, 4b) nebo lze užít spolu s adverbialie způsobu (č. 5a, 5b). Jak je patrné z nestejného množství příkladů (č. 1a, 1b), slovinšské sloveso je více sémanticky zúžené, ve slovinštině se totiž pro význam <i>vyrábění</i> většinou používají více specializovaná slovesa.								

<sup>1476</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1477</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=tvori&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 18. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=tvori&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=tvori&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

B.	Představovat, být něčím.					
6a	<b>něco</b>	Maďaři <b>tvorili</b> jen menšinu obyvatelstva Uher. Výjimku <b>tvorí</b> homo sapiens. Ryby <b>tvorí</b> hlavní součást obživy přímořských národů. Domácnost <b>tvorí</b> její členové. Kvočna a kuřata <b>tvorí</b> nerozlučný celek.	6b	<b>kaj</b>	To vprašanje <b>tvori</b> jedro cele koncepcije. Izvoljeni člani <b>tvorijo</b> odbor. Števila s istimi lastnostmi <b>tvorijo</b> množice.	Ta otázka <b>tvorí</b> jádro celé koncepce. Zvolení členové <b>tvorí</b> výbor. Čísla se stejnými vlastnostmi <b>tvorí</b> množiny.
7a	<b>něco někde</b>	Obzor tu <b>tvorí</b> lesy, lesy a opět lesy. Kriminalita žen v České republice <b>tvorí</b> jen deset procent z celkové kriminality.	7b	<b>kaj kje</b> <sup>1478</sup>	V parlamentu <b>tvorimo</b> večino. <sup>1479</sup>	V parlamentě <b>tvoríme</b> většinu.

V druhém sémantickém okruhu s názvem *představovat, být něčím* obě slovesa shodně otevírají pozice objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 6a, 6b), kterou také dokážou obsazovat spolu s pozicí adverbialního komplementu místa (č. 7a, 7b).

## UKÁZAT (SE) / POKAZATI (SE)

A.	Rukou naznačit, upozornit.					
1a	<b>na někoho na něco</b>	Svěděk <b>ukázal</b> na pana domácího. Heřman se rozlítl a <b>ukázal</b> na dveře.	1b	<b>na koga na kaj</b> <sup>1480</sup>	Izdajalec <b>je pokazal</b> na zadnjega v vrsti. <sup>1481</sup> <b>Pokazal je</b> s prstom na njegovo čelo. <sup>1482</sup>	Zrádce <b>ukázal</b> na posledního v řadě. <b>Ukázal</b> prstem na jeho čelo.
2a	<b>někam</b>	Průvodce <b>ukázal</b> dolů do údolí.	2b	<b>kam</b> <sup>1483</sup>	Potem <b>je pokazal</b> k naslanjaču. <sup>1484</sup>	Potom <b>ukázal</b> ke křeslu.
3a	<b>něčím někam</b>	Neznámý <b>ukázal</b> palcem přes rameno a něco zamumlal.	3b	<b>s/z čim kam</b>	S palico <b>je pokazal</b> na desno stran.	Holí <b>ukázal</b> na pravou stranu.
4a	<b>něco někomu</b>	Strážník nám <b>ukázal</b> cestu.	4b	<b>kaj komu</b>	Dekle jim <b>je pokazalo</b> pot.	Děvče jim <b>ukázalo</b> cestu.

V prvním sémantickém okruhu nazvaném *rukou naznačit, upozornit* obě slovesa otevírají pozici objektového komplementu v akuzativu s předložkou *na* (č. 1a, 1b). Dále obě slovesa obsazují

<sup>1478</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1479</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=tvorimo+ve%C4%8Dino&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si) - [cit. 18. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=tvorimo+ve%C4%8Dino&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=tvorimo+ve%C4%8Dino&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1480</sup> Doplněno podle Slovarja slovenskega knjižnega jezika.

<sup>1481</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=pokazati&hs=1) - [cit. 26. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=pokazati&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=pokazati&hs=1).

<sup>1482</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=pokazati&hs=1) - [cit. 26. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=pokazati&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=pokazati&hs=1).

<sup>1483</sup> Doplněno podle Slovarja slovenskega knjižnega jezika.

<sup>1484</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika [online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=pokazati&hs=1) - [cit. 26. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=pokazati&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=pokazati&hs=1).



pozice adverbialního komplementu místa (č. 2a, 2b). Tu také spolu s pozicí objektového komplementu v instrumentálu ve funkci instrumentu (č. 3a, 3b). Ve valenčním poli obou sloves se dále společně objevuje objektový komplement v akuzativu a v dativu, pokaždé bez předložky (č. 4a, 4b).

B.	Umožnit prohlédnutí, předvést, představit.					
5a	<b>něco</b>	Pokladní požádala zákazníci, aby <u>ukázala</u> tašku.	5b	<b>kaj</b>	Rada vsakemu <u>pokaže</u> svoje novo stanovanje.	Ráda každému <u>ukáže</u> svůj nový byt.
6a	<b>někoho někomu</b> <b>něco někomu</b>	Pojďte, <u>ukážu</u> vám naše miminko. Šofér <u>ukázal</u> policistovi řidičský průkaz.	6b	<b>koga komu</b> <b>kaj komu</b>	<u>Pokazala je</u> svojega fanta prijateljicam. <u>Pokazal mu je</u> vse vrste blaga.	<u>Ukázala</u> svého přítele kamarádkám. <u>Ukázal</u> mu všechny druhy zboží.
7a	<b>někoho někomu</b> <b>někde</b> <b>něco někomu</b> <b>někde</b>	Věra <u>ukázala</u> rodičům svého mládence zatím alespoň na fotografii. Kolega mi v novinách <u>ukázal</u> zajímavý graf.	7b	<b>koga komu kje</b> <b>kaj komu kje</b>	Mati nam <u>je pokazala</u> dekle v narodni noši na Gorenjskem. <u>Pokazal jim je</u> prizadete kraje na zemljevidu.	Maminka nám <u>ukázala</u> děvče v národním kroji v Kraňsku. <u>Ukázal jim</u> zasažené kraje na mapě.
8a	<b>Vvzt</b>	Plavčík dětem <u>ukázal</u> , jak se plave motýlek.	8b	<b>Oo</b> <sup>1485</sup>	<u>Pokaži</u> mi, kako si to naredil. <sup>1486</sup>	<u>Ukaž</u> mi, jak jsi to udělal.

Ve významu *umožnit prohlédnutí, předvést, představit* obě slovesa obsazují pozici objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 5a, 5b). Vedle této pozice otevírají zároveň i pozici objektového komplementu v nepředložkovém dativu (č. 6a, 6b). K těmto pozicím obě slovesa dokážou přidat ještě adverbialní komplement místa (č. 7a, 7b). Ve valenčním poli obou sloves se také objevuje vedlejší věta vztahná s výrazem *jak/kako* (č. 8a, 8b).

C.	Dát vědět, upozornit, vyjevit, označit.					
9a	<b>něco</b>	Vývoj <u>ukázal</u> marnost všech našich nadějí. Ciferník budíku <u>ukázal</u> dvě hodiny po půlnoci.	9b	<b>kaj</b>	Letna bilanca <u>je pokazala</u> hudo izgubo. Števec <u>je pokazal</u> sto petdeset kilometrov na uro.	Roční bilance <u>ukázala</u> velkou ztrátu. Tachometr <u>ukázal</u> sto padesát kilometrů za hodinu.
10a	<b>na něco</b>	Sjezd otevřeně <u>ukázal</u> na ožehavé sociální problémy.	10b	<b>na kaj</b> <sup>1487</sup>	Tu želim samo na kratko <u>pokazati</u> na nekatere napake. <sup>1488</sup>	Zde bych chtěl jen krátce <u>ukázat</u> na některé chyby.
11a	<b>že</b>	Údaje z října <u>ukázaly</u> , že nepatrně stoupl vývoz našich výrobků. Manometr <u>ukázal</u> , že tlak nebezpečně stoupl.	11b	<b>da</b>	Anketa <u>je pokazala</u> , da zanimanje za to raste.	Anketa <u>ukázala</u> , že zájem o to roste.

<sup>1485</sup> Doplněno podle Slovarja slovenskega knjižnega jezika.

<sup>1486</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika[online]. ZRC SAZU - [cit. 26. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=pokazati&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=pokazati&hs=1).

<sup>1487</sup> Doplněno podle Slovarja slovenskega knjižnega jezika.

<sup>1488</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika[online]. ZRC SAZU - [cit. 26. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=pokazati&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=pokazati&hs=1).

Ve smyslu *dát vědět, upozornit, vyjavit, označit* obě slovesa obsazují pozici objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 9a, 9b) i s předložkou *na* (č. 10a, 10b), dále se v jejich valenčním poli objevuje vedlejší věta spojková se spojkou *že/da* (č. 11a, 11b).

D.	Objevit se.					
12a	<b>u někoho</b>	Půjčil si peníze a už <u>se</u> u nás <u>neukázal</u> .	12b	<b>pri kom</b> <sup>1489</sup>	Dala sem mu kruh in potem <u>se ni</u> več <u>pokazal</u> pri nas. <sup>1490</sup>	Dala jsem mu chleba a pak už <u>se</u> u nás <u>neukázal</u> .
13a	<b>někde</b>	V mechu <u>se ukázaly</u> první houby.	13b	<b>kje</b> <sup>1491</sup>	V skali <u>so se pokazale</u> razpoke. <sup>1492</sup>	Ve skále <u>se ukázaly</u> pukliny.
14a	<b>odněkud</b> <sup>1493</sup>	Zpoza hory <u>se ukázalo</u> slunce.	14b	<b>od kod</b>	Izza hiše <u>se je pokazal</u> gospodar.	Zpoza domu <u>se ukázal</u> hospodář.
15a	<b>s někým někde</b>	Podnikatel <u>se</u> na večírku <u>ukázal</u> s novou milenkou.	15b	<b>s kom kje</b> <sup>1494</sup>	Na zabavi <u>se je pokazal</u> se svojo novo mladenko. <sup>1495</sup>	Na zábavě <u>se ukázal</u> se svojí novou přítelkyní.
16a	<b>někde někdy</b>	Jana <u>se</u> v práci <u>ukázala</u> až v pondělí.	16b	<b>kje kdaj</b> <sup>1496</sup>	V šoli <u>se bom pokazal</u> že v petek. <sup>1497</sup>	Ve škole <u>se ukáží</u> až v pátek.
17a	<b>někomu něco</b> <sup>1498</sup>	Našemu miminku <u>se ukázaly</u> vlásky už v sedmém měsíci těhotenství.	17b	<b>komu kaj</b>	<u>Pokazali so se</u> mu prvi zobje.	<u>Ukázaly se</u> mu první zuby.

Ve významu *objevit se* české sloveso obsazuje pozici objektového komplementu v akuzativu s předložkou *u* (č. 12a), kdežto slovinské otevírá pozici komplementem v lokálu s předložkou *pri* (č. 12b). Dále obě slovesa využívají pozici adverbialního komplementu místa (č. 13a, 13b, 14a, 14b). Ve stejném valenčním poli se může objevit i pozice objektového komplementu v instrumentálu s předložkou *s* (č. 15a, 15b) nebo pozice adverbialního komplementu času (č. 16a, 16b). Ve valenčním poli obou sloves se také nacházejí pozice objektového komplementu v nepředložkovém dativu a akuzativu zároveň (č. 17a, 17b). České *ukázat* i slovinské *pokazati* se v tomto významu vyskytují v reflexivních podobách se zájmenem *se*.

E.	Projevit se.					
18a	<b>nějaký</b>	Bláža <u>se ukázala</u> výjimečně pohotová. Všechno, čemu jsme věřili, <u>se ukázalo</u> falešné.	18b	<b>kakšen</b> <sup>1499</sup>	Celo naše delo <u>se je pokazalo</u> odveč. <sup>1500</sup>	Celá naše práce <u>se ukázala</u> zbytečná.
19a	<b>jako někdo</b>	Fanda <u>se ukázal</u> jako dobrý kamarád.	19b	<b>kot kaj</b>	Kratek tek <u>se je pokazal</u> kot težka	Krátký běh <u>se ukázal</u> jako těžký

<sup>1489</sup> Doplněno podle Slovarja slovenskega knjižnega jezika.

<sup>1490</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 23. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=pokazal&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=pokazal&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1491</sup> Doplněno podle Slovarja slovenskega knjižnega jezika.

<sup>1492</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 23. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=pokazale&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=pokazale&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1493</sup> Doplněno podle pozice in: Žele, Andreja: *Vezljivostni slovar slovenskih glagolov*, Ljubljana, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, 2008.

<sup>1494</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana - Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1495</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 23. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=pokazal&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=pokazal&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1496</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana - Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1497</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 23. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=pokazal&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=pokazal&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si), 23.5.2011.

<sup>1498</sup> Doplněno podle pozice in: Žele, Andreja: *Vezljivostni slovar slovenskih glagolov*, Ljubljana, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, 2008.

<sup>1499</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nad'a - Prouzová, Hana - Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1500</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 23. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=pokazalo&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=pokazalo&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

						tekma. <sup>1501</sup>	závod.
20a	<b>za nějakých okolností</b>	Při nejbližší příležitosti <u>se ukázalo</u> , že ten nový správce je mizera.		20b	<b>v kakšnih okoliščinah</b> <sup>1502</sup>	Nezadovoljstvo ljudji <u>se bo pokazalo</u> pri naslednjih volitvah. <sup>1503</sup>	Nespokojenost lidí <u>se ukáže</u> v příštích volbách.
Pro vyjádření významu <i>projevit se</i> obě slovesa využívají pozici obsazenou komplementem kvalifikačním ve tvaru adjektiva v nepředložkovém nominativu (č. 18a, 18b) či substantiva v nominativu se výrazem <i>jako/kot</i> (č. 19a, 19b) nebo užívají adverbialie okolnosti (č. 20a, 20b). České <i>ukázat</i> i slovinské <i>pokazami</i> se v tomto významu vyskytují v reflexivních podobách se zájmenem <i>se</i> .							
Y.	Prokázat.						
				21b	<b>kaj</b> <sup>1504</sup>	<u>Pokazala je</u> lastnosti dobre gospodinje. <sup>1505</sup> Naš sin <u>je pokazal</u> nadarjenost za glasbo. <sup>1506</sup>	<u>Prokázala</u> vlastnosti dobré hodpodyně. Náš syn <u>prokázal</u> nadání pro hudbu.
Význam <i>prokázat</i> obsahuje jen slovinské <i>pokazati</i> , vyjadřuje ho obsazením pozice objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 21b).							

## ZNAMENAT / POMENITI (SE)

A.	Vyplývat z určité skutečnosti.							
	1a	<b>něco</b>	První lety do vesmíru <u>znamenal</u> y obdivuhodný technický pokrok. Jeden zmeškaný termín <u>neznamená</u> ještě žádnou pohromu.		1b	<b>kaj</b>	Simbol Fe v kemii <u>pomeni</u> železo. Kmetija <u>pomeni</u> dosti dela in slabo življenje. Ta priimek med ljudmi še zdaj veliko <u>pomeni</u> .	Symbol Fe v kemii <u>znamená</u> železo. Farma <u>znamená</u> dost práce a špatné živobyť. To příjmení mezi lidmi ještě teď mnoho <u>znamená</u> .
	2a	<b>něco udělat</b>	Hospodaření s energií <u>znamená</u> nenechat rozsvícené světlo přes noc.		2b	<b>narediti kaj</b>	To <u>pomeni</u> pospraviti takoj? Íti naprej <u>pomeni</u> gotovo smrt.	To <u>znamená</u> uklidit hned? Jít dál <u>znamená</u> jistou smrt.

<sup>1501</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 23. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=pokazalo&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=pokazalo&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1502</sup> Doplněno dle pozice, in: Svozilová, Nadřa - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1503</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 23. 5. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=pokazala&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=pokazala&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1504</sup> Doplněno podle Slovarja slovenskega knjižnega jezika.

<sup>1505</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 26. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=pokazati&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=pokazati&hs=1).

<sup>1506</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 26. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=pokazati&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=pokazati&hs=1).

		Jíst dietně přece <u>neznamená</u> držet hladovku.				
3a	<b>že</b>	Kateřina zhluboka dýchala, a to <u>znamenalo</u> , že se chystá říci nějaké přísloví. To <u>znamená</u> , že nás podvedli.	3b	<b>da</b>	Ta oznaka <u>pomeni</u> , da je to avtomobil iz Turčije.	Ta značka <u>znamená</u> , že je to avtomobil z Turecka.
4a	<b>aby</b>	To <u>znamená</u> , abych přišel jindy?	4b	<b>da bi</b>	To <u>pomeni</u> , da bi moral več delati?	To <u>znamená</u> , abych víc pracoval?

V sémantickém okruhu s názvem *vyplývat z určité skutečnosti* obě slovesa shodně otevírají pozici objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 1a, 1b), která může být obsazena spolu s pozicí ve formě infinitivu (č. 2a, 2b). Ve valenčním poli obou sloves se nachází i vedlejší věta spojková se spojkami *že/da* (č. 3a, 3b) a *aby/da bi* (č. 4a, 4b).

B.	Mít nějaký význam.					
5a	<b>něco pro někoho něco pro něco</b>	Jandák věděl, co pro toho kluka <u>znamená</u> . Matčina smrt <u>znamenala</u> pro rodinu velké komplikace. Nový redaktor <u>znamená</u> pro Lidové noviny nepochybně přínos.	5.1b	<b>kaj za koga kaj za kaj</b>	Ta nagrada je zanjo <u>pomenila</u> veliko presenečenje. Ali se današnja vlada zaveda, kaj <u>pomeni</u> mladina za prihodnost države?	To ocenění pro ni <u>znamenalo</u> velké překvapení. Uvědomuje si dnešní vláda, co <u>znamená</u> mládež pro budoucnost země?
			5.2b	<b>komu kaj</b>	<u>Pomeni</u> (mi) toliko kot nič. On mu <u>pomeni</u> več kot oče.	<u>Neznamená</u> to pro mě nic. <u>Znamená</u> pro něj víc než otec.

Ve smyslu *mít nějaký význam* obě slovesa otevírají pozice obsazené dvěma objektovými komplementy v akuzativu – jednu nepředložkovou a druhou s předložkou *pro/za* (č. 5a, 5.1b). Ve slovinštině lze navíc využít nepředložkové pozice v akuzativu a v dativu (č. 5.2b).

Y.	Popovídat si, domluvit se.					
			6b	<b>o kom o čem</b>	<u>Pomenili smo se</u> o njem. <u>Pomenili ste se</u> o tem?	<u>Popovídali jsme si</u> o něm. <u>Domluvili jste se</u> na tom?
			7b	<b>kako</b>	Prijateljsko sta se <u>pomenila</u> .	Přátelsky <u>si popovídali</u> .
			8b	<b>o kom kako o čem kako</b>	<u>Pomenili smo se</u> o njej malo. Kot že stari znanci <u>so se pomenili</u> o pomembnih stvareh.	<u>Popovídali jsme si</u> o ní trochu. Jako staří známí <u>si popovídali</u> o důležitých věcech.

Význam *popovídat si, domluvit se* dokáže vyjádřit jen slovinské *pomeniti*, které je zde v reflexivním tvaru se zájmenem *se*. Sloveso otevírá pozici objektového komplementu v lokálu s předložkou *o* (č. 6b) a využívá i adverbialie způsobu (č. 7b), případně komplement i adverbialie otevírá zároveň (č. 8b).

## ZŮSTAT / OSTATI

A. Setrvat na nějakém místě, v nějakém zaměstnání.			
1a	<b>u někoho u něčeho</b>	Nejezděte nikam, <u>zůstaňte</u> u nás! Jakub <u>zůstal</u> u továrníka Hamera celý život. U firmy <u>zůstalo</u> jen pár spolehlivých lidí.	1b <b>pri kom pri čem</b> <u>Ostala je</u> pri njih doma. <u>Ostal je</u> pri gospodu Tušu deset let. <u>Ostal je</u> pri njenem pevskem zboru.
2a	<b>s někým</b>	Jana odešla, ale Petr s námi ještě <u>zůstal</u> .	2b <b>s/z kom</b> Klubovalno <u>je ostal</u> s vojaki.
3a	<b>někde</b>	Lidi, kteří při povodni <u>zůstali</u> doma, museli evakuovat vojáci.	3b <b>kje</b> <u>Ostal je</u> na deželi in ne v mestu.
4a	<b>někde do nějaké doby</b>	Teploty <u>zůstanou</u> pod bodem mrazu až do zítřka.	4b <b>kje do kakšne dobe</b> <sup>1507</sup> Te slike <u>so ostale</u> na steni do njene smrti. <sup>1508</sup>
5a	<b>někde po nějakou dobu</b>	<u>Zůstaneš</u> tu ještě chvílku, nebo už spěcháš domů?	5b <b>kje koliko časa</b> V vsakem mestu <u>so ostali</u> nekaj časa.
6a	<b>s někým do nějaké doby</b>	Hana <u>zůstala</u> s otcem až do jeho smrti.	6b <b>s/z kom do kakšne dobe</b> <sup>1509</sup> <u>Ostal je</u> s partizani do konca vojne.

V prvním sémantickém okruhu nazvaném *setrvat na nějakém místě, v nějakém zaměstnání* české sloveso otevírá pozici objektového komplementu v akuzativu s předložkou *u* (č. 1a), a slovinské v lokálu s předložkou *pri* (č. 1b). Dále obě slovesa shodně obsazují pozici objektového komplementu v instrumentálu s předložkou *s/z* (č. 2a, 2b), adverbialního komplementu místa (č. 3a, 3b), kterou případně otevírají spolu s adverbialním komplementem času (č. 4a, 4b, 5a, 5b), nebo obsazují pozice adverbialního komplementu času zároveň s objektovým komplementem v instrumentálu s předložkou *s/z* (č. 6a, 6b).

B. Setrvat v nějaké činnosti, stavu, postavení.			
7a	<b>nějaký</b>	Ani naše škola <u>nezůstala</u> lhostejná k této tragédii. Pes <u>zůstal</u> uvázaný u boudy celý den.	7b <b>kakšen</b> Hiša <u>je ostala</u> porušena. Dekle <u>je ostalo</u> pridno celo življenje.
8a	<b>někým něčím</b>	Můžeme-li pomoci, samozřejmě <u>nezůstaneme</u> pouhými diváky.	8b <b>kdo kaj</b> <u>Ostal je</u> predsednik. Moja mama <u>je ostala</u> učiteljica.
			Dům <u>zůstal</u> pobořený. Děvče <u>zůstalo</u> pilné celý život. <u>Zůstal</u> prezidentem. Moje matka <u>zůstala</u> učitelkou.

<sup>1507</sup> Doplněno podle pozice in: Svozilová, Naďa - Prouzová, Hana - Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1508</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 27. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=do+njene+smrti&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/neva.exe?expression=do+njene+smrti&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1509</sup> Doplněno podle pozice in: Svozilová, Naďa - Prouzová, Hana - Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

		Kocour <u>zůstal</u> jediným obyvatelem zchátralého stavení. Tělovýchova <u>zůstane</u> součástí ministerstva školství.			Fužine <u>bodo ostale</u> del Ljubljane.	Fužiny <u>zůstanou</u> částí Lublaně.
9a	<b>něco dělat</b>	Muž dopadl na skálu a <u>zůstal</u> ležet na ostrých kamenech.				
10a	<b>nějak</b>	Většina veršů Ivana Blatného <u>zůstala</u> v rukopise. Skutečný vrah <u>zůstal</u> půl roku zcela mimo podezření. <u>Zůstali</u> při penězích. <sup>1510</sup>	10b	<b>kako</b>	<u>Ostal je</u> brez imetja. <u>Ostal je</u> brez pameti. <u>Ostal je</u> pri življenju. <u>Ostal je</u> pri zavesti.	<u>Zůstal</u> bez majetku. <u>Zůstal</u> bez paměti. <u>Zůstal</u> při životě. <u>Zůstal</u> při vědomí.

Ve významu *setrvat v nějaké činnosti, stavu, postavení* obě slovesa otevírají pozici komplementu kvalifikačního ve tvaru adjektiva v nominativu (č. 7a, 7b). České sloveso potom znovu otevírá pozici komplementu kvalifikačního, ale nyní v podobě substantiva v předložkovém instrumentálu (č. 8a), kdežto slovinské v předložkovém nominativu (č. 8b). Pouze české sloveso *zůstat* otevírá pozici objektového komplementu ve formě infinitivu (č. 9a). Obě slovesa potom shodně užívají adverbialie způsobu (č. 10a, 10b).

C.	Zbýt, zachovat se.					
11a	<b>někomu něčemu</b>	Děti královně umřely, jen nejmladší syn jí <u>zůstal</u> . Pocit osamělosti Janě <u>zůstal</u> , i když se vdala. Pověst strašidelného domu tomu domku <u>zůstala</u> i po změně majitele.	11b	<b>komu čemu</b>	Nekaj ljudskih šeg nam <u>je ostalo</u> . Težave mu <u>so ostale</u> .	Nějaké lidové zvyky nám <u>zůstaly</u> . Starosti mu <u>zůstaly</u> .
12a	<b>po někom po něčem</b>	Po hajném <u>zůstala</u> hezká mladá vdova. Po dopadlém meteoritu <u>zůstal</u> tenhle kráter.	12b	<b>po kom po čem</b>	Po materi <u>je</u> vse <u>ostalo</u> . Kaj jim po vsem tem še <u>ostane</u> ?	Po matce všechno <u>zůstalo</u> . Co jim po tom všem ještě <u>zůstane</u> ?
13a	<b>za někým za něčím</b>	<u>Zůstal</u> za ním jen nepořádek. Za tím strojem <u>zůstala</u> hromada papíru.	13b	<b>za kom za čím</b>	Njegovo veliko delo <u>je</u> za njim <u>ostalo</u> . Za nevihto <u>je ostalo</u> opustošenje.	<u>Zůstalo</u> po něm jeho velké dílo. Po bouřce <u>zůstala</u> spoušť.
14a	<b>z někoho z něčeho</b>	Z člověka nakonec <u>zůstane</u> hromádka popele. Z většiny domů <u>zůstaly</u> jen ohořelé zdi.	14.1b	<b>od koga od česa</b>	<u>Ostal je</u> od njega samo kupček kosti. Od velike ljubezni <u>so ostali</u> samo spomini. <sup>1511</sup>	<u>Zůstala</u> z něho jen hromádka kostí. Z velké lásky <u>zůstaly</u> jen vzpomínky.
			14.2b	<b>iz česa</b>	V novi izdaji <u>bodo ostale</u> vse pesmi iz prve izdaje.	V novém vydání <u>zůstanou</u> všechny písně z prvního vydání.

<sup>1510</sup> Český národní korpus syn2005 - [cit. 22. 4. 2011]. Dostupný z: Bonito (při penězích).

<sup>1511</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika[online]. [ZRC SAZU](http://bos.sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=ostati&hs=1) - [cit. 16. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=ostati&hs=1](http://bos.sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=ostati&hs=1).

15a	<b>bez někoho bez něčeho</b> <sup>1512</sup>	Zbytek života <u>zůstal</u> bez ženy. Na dlouhou dobu <u>zůstal</u> bez paměti.	15b	<b>brez koga brez česa</b>	<u>Ostal je</u> brez sorodnikov. Meso <u>je ostalo</u> brez kosti.	<u>Zůstal</u> bez příbuzných. Maso <u>zůstalo</u> brez kosti.
16a	<b>někde</b>	V západní části chrámu <u>zůstala</u> románská klenba.	16b	<b>kje</b>	Lepo vreme <u>bo ostalo</u> samo na Gorenjskem.	Pěkné počasí <u>zůstane</u> jen v Kraňsku.
17a	<b>někomu někde</b>	Hostům v ústech <u>zůstala</u> lahodná chuť portského.	17b	<b>komu kje</b>	Oteklina na obrazu <u>je mu ostala</u> .	Oteklina na tváři mu <u>zůstala</u> .
18a	<b>někomu po něčem</b>	Po operaci slepého střeva mi <u>zůstala</u> ošklivá jizva.	18b	<b>komu po čem</b>	Po ranah <u>so</u> mu <u>ostale</u> brazgotine.	Po ranách mu <u>zůstaly</u> jizvy.
19a	<b>někomu někde po něčem</b>	Dobytčeti na boku <u>zůstal</u> šrám po nějaké ráně.	19b	<b>komu kje po čem</b> <sup>1513</sup>	Uniforma <u>je</u> vsakemu <u>ostala</u> po vojni doma. <sup>1514</sup>	Uniforma každému <u>zůstala</u> po válce doma.

V posledním sémantickém okruhu s názvem *zbytí, zachovat se* jsou obě slovesa doplněna objektovým komplementem v nepředložkovém dativu (č. 11a, 11b), v lokálu s předložkou *po* (č. 12a, 12b), v instrumentálu s předložkou *za* (č. 13a, 13b). České sloveso *zůstat* potom otevírá pozici objektového komplementu v genitivu s předložkou *z* (č. 14a), slovinštině sloveso *ostati* posledně uvedený komplement užívá buď s předložkou *od* (č. 14.1b), nebo *iz* (č. 14.2b). V druhém případě se v češtině k pozici v genitivu náleží předložka *bez* (č. 15a), a ve slovinštině *brez* (č. 15b). Obě slovesa otevírají také pozici adverbialního komplementu místa (č. 16a, 16b) a pozici objektového komplementu v nepředložkovém dativu s tímto komplementem místa mohou otevřít i zároveň (č. 17a, 17b). Také je možné otevřít pozici objektového komplementu v lokálu s předložkou *po* spolu s nepředložkovou dativní pozicí (č. 18a, 18b) nebo se dá k posledně uvedeným pozicím přiřadit ještě pozice adverbialního komplementu místa (č. 19a, 19b).

## ŽÍT / ŽIVETI

A.	Trávit život za nějakých podmínek, nějakým způsobem.					
1a	<b>něco</b>	Naši prarodiče <u>žili</u> prostý život venkovských lidí.	1b	<b>kaž</b> <sup>1515</sup>	<u>Živim</u> dobro življenje. <sup>1516</sup>	<u>Žiju</u> dobrý život.
2a	<b>za nějakých podmínek</b>	Doufejme, že celý střední stav <u>bude žít</u> za snesitelných podmínek.	2b	<b>v kakšnih pogojih</b> <sup>1517</sup>	Na Gorenjskem ljudje <u>živijo</u> v težkih pogojih.	Na Goreňsku lidé <u>žijí</u> v těžkých podmínkách.
3a	<b>nějak</b>	Kamzíci <u>žijí</u> ve stádech po dvaceti až třiceti kusech. Taky máš pocit, že <u>žiješ</u> v neustálém stresu?	3b	<b>kako</b>	<u>Živj</u> vedno z velikim veseljem. Alge in glive <u>živijo</u> skupaj v obliki lišajev. <sup>1518</sup>	Stále <u>žije</u> s velkou radostí. Řasy a houby spolu <u>žijí</u> ve formě lišejníků.

<sup>1512</sup> Doplněno podle pozice in: Žele, Andreja: *Vezljivostni slovar slovenskih glagolov*, Ljubljana, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, 2008.

<sup>1513</sup> Doplněno podle pozice in: Svozilová, Naďa - Prouzová, Hana - Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1514</sup> Korpus slovenskega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 16. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=ostala+po&clm=44&crm=44&hits\\_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a\\_si](http://bos.zrc-sazu.si/c/veva.exe?expression=ostala+po&clm=44&crm=44&hits_shown=100&hs=1&wth=0&sel=%28all%29&name=a_si).

<sup>1515</sup> Doplněno podle pozice in: Svozilová, Naďa - Prouzová, Hana - Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1516</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika [online]. ZRC SAZU - [cit. 22. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=%C5%BEiveti&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=%C5%BEiveti&hs=1).

<sup>1517</sup> Doplněno podle pozice in: Svozilová, Naďa - Prouzová, Hana - Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

Aby obě slovesa vyjádřila význam *trávit život za nějakých podmínek, nějakým způsobem*, otevírají pozici objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 1a, 1b), adverbialní podmínky (č. 2a, 2b) a adverbialního komplementu způsobu (č. 3a, 3b).

B.	Bydlet, vést společný život.					
4a	<b>s někým</b>	Irena studuje v Paříži a <b>žije</b> s Francouzem Pierrem.	4b	<b>s/z kom</b>	Samo zaradi materialnih koristi <b>živi</b> skupaj z njo.	<b>Žije</b> s ní jen kvůli materiálním výhodám.
5a	<b>někde</b>	Někdejší slavná herečka dnes <b>žije</b> na venkově. Normané původně <b>žili</b> ve Skandinávii.	5b	<b>kje</b>	Moja sestra <b>živi</b> v mestu pri teti.	Moje sestra <b>žije</b> ve městě u tety.
6a	<b>s někým po nějakou dobu</b>	<b>Žila jsem</b> s maminkou až do její smrti.	6b	<b>s/z kom koliko časa</b> <sup>1519</sup>	Ne more <b>živeti</b> skupaj z njo niti en dan. <sup>1520</sup>	Nemůže s ní <b>žít</b> ani jeden den.
7a	<b>s někým někde</b>	<b>Žije</b> s otcem a bratrem v malém bytě v Kolíně.	7b	<b>s/z kom kje</b>	Žena <b>ne živi</b> več s možem v enaki hiši. <sup>1521</sup>	Žena již <b>nežije</b> se svým manželem ve stejném domě.
8a	<b>někde po nějakou dobu</b>	Franta <b>žil</b> po dvanáct let u babičky.	8b	<b>kje koliko časa</b>	<b>Živi</b> pod tujo streho že dvajset let.	<b>Žije</b> pod cizí střechou už dvacet let.

Ve významu *bydlet, vést společný život* obě slovesa obsazují pozici objektového komplementu v instrumentálu s předložkou *s/z* (č. 4a, 4b) nebo adverbialního komplementu místa (č. 5a, 5b). Dále otevírají pozice objektového komplementu v instrumentálu s předložkou *s/z* spolu s adverbialním komplementem času (č. 6a, 6b) či místa (č. 7a, 7b). Nebo pozici adverbialního komplementu místa a času otevírají zároveň (č. 8a, 8b).

C.	Existovat, trvat.					
9a	<b>jako někdo</b>	Vdovec Jaromír <b>by žil</b> jako poustevník, kdyby mu ženské občas nepomohly.	9b	<b>kot kdo</b>	<b>Živi</b> kot pravi svobodnjak.	<b>Žije</b> jako pravý volnomyšlenkář.
10a	<b>z něčeho</b>	Mnoho lidí dnes <b>žije</b> jen z podpory v nezaměstnanosti. Obec Čičmany <b>žije</b> jen z turistického ruchu.	10.1b	<b>od česa</b>	<b>Živi</b> od dela svojih rok <sup>1522</sup> Ta dežela <b>živi</b> od turizma. <sup>1523</sup>	<b>Žije</b> z práce svých rukou. Ten stát <b>žije</b> z turizmu.
			10.2b	<b>s/z čím</b>	<b>Živi</b> samo z invalidnino. <b>Živi</b> z moževo pokojnino.	<b>Žije</b> jen z invalidního důchodu. <b>Žije</b> z mužovy penze.
11a	<b>pro někoho</b>	Vlasta <b>žije</b> jen pro svou rodinu.	11b	<b>za koga</b>	<b>Živi</b> samo za svoje otroke.	<b>Žije</b> jen pro svoje děti.

<sup>1518</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika[online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=%C5%BEiveti&hs=1) - [cit. 22. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=%C5%BEiveti&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=%C5%BEiveti&hs=1).

<sup>1519</sup> Doplněno podle pozice in: Svozilová, Naďa - Prouzová, Hana – Jirsová, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Praha, Academia, 2005.

<sup>1520</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika[online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=%C5%BEiveti&hs=1) - [cit. 22. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=%C5%BEiveti&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=%C5%BEiveti&hs=1).

<sup>1521</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika[online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=%C5%BEiveti&hs=1) - [cit. 22. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=%C5%BEiveti&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=%C5%BEiveti&hs=1).

<sup>1522</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika[online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=%C5%BEiveti&hs=1) - [cit. 22. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=%C5%BEiveti&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=%C5%BEiveti&hs=1).

<sup>1523</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika[online]. [ZRC SAZU](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=%C5%BEiveti&hs=1) - [cit. 22. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=%C5%BEiveti&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=%C5%BEiveti&hs=1).



	<b>pro něco</b>	Žije jen pro svoje rybaření.		<b>za kaj</b>	Z vsem srcem živi za glasbo.	Celým srdcem žije pro hudbu.
12a	<b>něčím</b>	Američané žijí jen hokejem. Karlovy Vary žijí filmem a lázněmi.				
13a	<b>někdy</b>	Karel Hynek Mácha žil v první polovině 19. století. V době ledové už mnozí tito živočichové nežili.	13b	<b>kdaj</b>	Prednik človeka je živel ob koncu ledene dobe. <sup>1524</sup> V preteklosti so živelá nenavadna bitja. <sup>1525</sup>	Předchůdce člověka žil na konci doby ledové. V minulosti žily divné bytosti.
14a	<b>po nějakou dobu</b>	Po těžké operaci žil pacient jen několik hodin.	14b	<b>koliko časa</b>	Ta vrsta metuljev živi samo od marca do oktobra.	Ten druh motýlů žije jen od března do října.
15a	<b>někde po nějakou dobu</b>	Lidé žijí na Zemi desítky tisíc let.	15b	<b>kje koliko časa</b>	Naši stari starši živijo skupaj v Celju že sedemdeset let.	Naši prarodiče spolu žijí v Celju už sedmdesát let.

V sémantickém okruhu s názvem *existovat, trvat* jsou obě slovesa doplněna pozicí komplementu kvalifikačního ve tvaru substantiva v nominativu s výrazem *jako/kot* (č. 9a, 9b). České sloveso dále otevírá pozici objektového komplementu v genitivu s předložkou *z* (č. 10a), kdežto ve slovinštině vedle pozice v genitivu s předložkou *od* (č. 10.1b) lze použít k vyjádření stejného významu také pozici v instrumentálu s předložkou *s/z* (č. 10.2b). Obě slovesa potom shodně otevírají pozici objektového komplementu v akuzativu s předložkou *pro/za* (č. 11a, 11b). České sloveso navíc obsazuje ještě pozici objektového komplementu v instrumentálu ve funkci prostředku (č. 12a), což znamená, že je pozice nepředložková, ale v jiném významu než slovinské. Dále je možné obsadit pozici adverbialního komplementu času (č. 13a, 13b, 14a, 14b), kterou je možné otevírat spolu s adverbialním komplementem místa (č. 15a, 15b).

D. Být v nějakém duševním stavu.

16a	<b>v něčem</b>	Eva žije v přesvědčení, že je všechno v pořádku. Balkánské obyvatelstvo žije ve strachu z další války.	16b	<b>v čem</b>	Starši so živelj v velikem strahu za svojega otroka. Princ in princesa sta živelá skupaj v ljubezni. <sup>1526</sup>	Rodiče žili ve velkém strachu o svoje dítě. Princ a princezna spolu žili v lásce.
-----	----------------	---	-----	--------------	---	--

Význam *být v nějakém duševním stavu* obě slovesa vyjadřují obsazením pozice objektového komplementu v akuzativu s předložkou *v* (č. 16a, 16b).

Y. Svým platem zajišťovat.

			17b	<b>koga</b>	Živi ženo in pet otrok. Ta tovarna živi veliko ljudi. <sup>1527</sup>	Živí ženu a pět dětí. Ta továrna živí mnoho lidí.
			18b	<b>koga s/z čim</b>	Živj celo družino s eno nizko plačo.	Živí celou rodinu z jednoho nízkého platu.

<sup>1524</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika[online]. ZRC SAZU - [cit. 22. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=%C5%BEiveti&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=%C5%BEiveti&hs=1).

<sup>1525</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika[online]. ZRC SAZU - [cit. 22. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=%C5%BEiveti&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=%C5%BEiveti&hs=1).

<sup>1526</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika[online]. ZRC SAZU - [cit. 22. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=%C5%BEiveti&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=%C5%BEiveti&hs=1).

<sup>1527</sup> Slovar slovenskega knjižnega jezika[online]. ZRC SAZU - [cit. 22. 4. 2011]. Dostupný z WWW: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=%C5%BEiveti&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=%C5%BEiveti&hs=1).

				19b	<b>koga s/z čim kako</b>	S kmetijo solidno <u>živí</u> celo svojo družino in veliki starši.	Farma solidně <u>živí</u> svou rodinu i prarodiče.	
--	--	--	--	-----	--------------------------	--	--	--

Význam *svým platem zajišťovat* vyjadřuje pouze slovínské sloveso, a to otevřením pozice objektového komplementu v nepředložkovém akuzativu (č. 17b), kterou je možné obsazovat spolu s pozicí v instrumentálu s předložkou *s/z* (č. 18b) a dále s adverbiale způsobu (č. 19b).

## 8.2 Cvičení

### 8.2.1 Úvod ke cvičením

Následující návrhy cvičení jsou pojaty jako ukázky možné další práce s tabulkami a zároveň jako demonstrace rozdílů ve valenci a sémantice sloves. Ve všech cvičeních je poukazováno jen na rozdíly mezi slovesy, aby si slovinští bohemisté měli možnost procvičit a upevnit rozdíly mezi studovaným jazykem a svým vlastním. K tomu slouží především vždy připojená ekvivalentní slovinská věta. Uvedené české varianty jsou jejím překladem. Cvičení se nezaměřují na možnost uvědomění si styčných bodů mezi oběma slovanskými jazyky. Kvůli orientaci na rozdíly je následně stručně pojednáno o obsahu a účelu cvičení.

První vytvořené cvičení se zabývá adverbialním komplementem místa, které se ve smyslu směrem dovnitř často v češtině objevuje ve tvaru substantiva v genitivu s předložkou „do“, kdežto ve slovinštině jako substantivum v akuzativu s předložkou „v“, což může činit potíže. Další předložka, která vyjadřuje prostorové vztahy je například v češtině předložka „z“, které ve slovinštině odpovídá předložka „iz“, pád komplementu se nemění, obě předložky také slouží k vyjádření pohybu směrem ven. Cvičení je rozděleno na dvě části podle sémantiky sloves.

Na několika místech již byl uveden rozdíl mezi českými slovesy „setkat se“ a „potkat“ a slovinským „srečati (se)“. Tato slovesa byla vybrána právě proto, aby byly osvětleny rozdíly mezi reflexivními a nereflexivními variantami slovinského slovesa a jeho ekvivalenty v češtině.

Další cvičení se týká komplementu kvalifikačního, který má v češtině nejčastěji podobu substantiva nebo adjektiva v instrumentálu nebo případně v nominativu, což je pro češtinu nejtypičtější, kdežto ve slovinštině se uplatňuje nejčastěji nominativ nebo také genitiv. Česká i slovinská pozice v nominativu se může objevit se spojovacím výrazem „jako“, kterému odpovídá slovinské „kot“. Zbývající pozice jsou vždy nepředložkové.

Komplement objektový v instrumentálu je také nutno procvičit, a to především kvůli případné distribuci předložek. V případech, kdy má objektový komplement v instrumentálu v české větě funkci nástroje nebo prostředku, je nepředložkový, kdežto ve slovinštině je tato předložka vždy přítomná a má buď podobu „z“, nebo „s“. Předložka „z“ se totiž ve slovinštině vlivem spodoby před neznělými konsonanty na

začátku slova mění na „s“. Ve významu slučování obě slovesa předložku spolu s objektovým komplementem využívají.<sup>1528</sup>

Poměrně problematická se jeví distribuce předložek ve spojení s objektovým komplementem v akuzativu s předložkou „za“ ve slovinštině, jejíž překlad do češtiny je v mnoha případech náročný, proto jsou v následně uvedeny i vzrové příklady. Předložce „za“, která se pojí s pozicí v akuzativu, v češtině může „za“ také odpovídat, ale jen ve smyslu nahrazení: *Dal je veliko za avto.*<sup>1529</sup> Nebo ve smyslu přijetí: *Vzela (si) ga je za moža.*<sup>1530</sup> či reprezentace: *Zlatko Zehovič je igral za FK Partizan.*<sup>1531</sup> Předložka „za“ se také může do češtiny překládat jako „na“, pokud se jedná o vyjádření cíle nebo účelu: *Jaz bom tudi vprašal za gospoda Hobiča.*<sup>1532</sup>; *Dal je denar za mašo.*<sup>1533</sup>; Dále může předložka „za“ v české větě figurovat jako předložka „pro“, a to také ve smyslu cíle nebo účelu: *Živi samo za svoje otroke.*<sup>1534</sup>; *Vse govori za to, da se je ponesrečil.*<sup>1535</sup> Poslední možností, jak předložku „za“ do češtiny přeložit, je „o“, čím je označenu předmět zasažený dějem: *Starši se bojijo za otoke.*<sup>1536</sup>; *Ve za njegovo preteklost.*<sup>1537</sup> Toto pravidlo je některými slovinskými i českými slovesy ze skupiny „mluvení, myšlení, vnímání“ narušeno. Všechny příklady těchto odchylek jsou ve cvičeních zahrnuty.<sup>1538</sup>

Pomocí dalších cvičení jsou zdůrazňovány rozdíly ve valenci a sémantice vybraných sloves. Poslední vypracované cvičení upozorňuje na okrajový jev, protože se jedná o předložky náležející k adverbialu příčiny. Ekvivalentem předložky „kvůli“ je ve slovinštině „zaradi“, která se ale nepojí s pozicí v dativu, ale v genitivu.

Problematika distribuce předložek je mnohem širší, než umožňují zdůraznit vypracovaná cvičení. Neuvedené jevy jsou však dobře čitelné i z tabulek.

K formální stránce návrhů cvičení zbývá ještě podotknout, že v jejich závěru je vždy připojen klíč se správnými řešeními v podobě celých českých vět.

<sup>1528</sup> Stankovska Petra: *Češka slovnica za bohemiste*, Ljubljana, Universa v Ljubljani, Filozofska fakulteta, 2009, s. 200 – 203; 218 – 224; tabulky.

<sup>1529</sup> Za auto dal hodně.

<sup>1530</sup> Vzela si ho za muže.

<sup>1531</sup> Zlatko Zehovič hrál za FK Partizan.

<sup>1532</sup> Já se budu také ptát na pana Hobiče.

<sup>1533</sup> Dal peníze na mši.

<sup>1534</sup> Žije jen pro svoje děti.

<sup>1535</sup> Všechno mluví pro to, že měl nehodu.

<sup>1536</sup> Rodiče se bojí o děti.

<sup>1537</sup> Ví o jeho minulosti.

Zdroj: Stankovska Petra: *Češka slovnica za bohemiste*, Ljubljana, Universa v Ljubljani, Filozofska fakulteta, 2009, s. 200 – 203; 218 – 224; tabulky.

<sup>1538</sup> Jedná se o slovesa: vědět / vedeti, mluvit / govoriti, prosit (se) / prositi, ptát se / vprašati. Podrobněji o těchto odchylkách viz: Stříteská, Jarmila: *Vybraná česká a slovinská slovesa a problematika ekvivalence slovinské předložky „za“*. Soutěžní práce studentské konference Student a věda, Olomouc, 2012.

## 8.2.2 Adverbiální komplement místa: předložka do x z, z x iz

### Základní význam sloves

#### Doplň předložku a správný tvar slova:

1. Zvíře šlo .... (les). **x** Žival je šla v gozd.
2. Kluk přišel .... (město). **x** Fant je přišel iz mesta.
3. Rodiče volali .... (škola). **x** Starše so klicali v šolo.
4. Dveře vedou .... (kuchyň). **x** Vrata vodijo v kuhijo.
5. Konečně jsem se vrátila .... (cizina), teď budu doma. **x** Končno sem se vrnila iz tujine, zdaj bom doma.
6. Vrátili uprchlého zločince .... (Slovinsko). **x** Vrnili so pobegnelega zločinca v Slovenijo.
7. .... (Julské Alpy) jsme jeli vlakem. **x** V Julijske Alpe smo šli z vlakom.
8. Pro otce musí chodit .... (hospoda) každý večer. **x** Po očeta mora hoditi v gostilno vsak večer.
9. Na velkou sobotu se zvony vracejí .... (Řím). **x** Na veliko soboto se zvonovi vrnejo iz Rima.
10. Andrea už nebude volat .... (nemocnice). **x** Andreja ne bo več klicala v bolnico.
11. .... (hospoda) nepřišel domů. **x** Iz gostilne ni prišel domov.
12. Zvíře běželo .... (les). **x** Žival je tekla v gozd.
13. To vím .... (bezpečné zdroje). **x** To vem iz zanesljivih virov.
14. Každý den jezdí .... (škola) autobusem. **x** Vsak dan hodi z avtobusom v šolo.
15. Tělo se vrátí .... (původní stav). **x** Telo se bo vrnilo v prvotno stanje.
16. Vedli hosty .... (hotelové pokoje). **x** Vodili so goste v hotelske sobe.
17. Nedívej se mi .... (karty)! **x** Ne gledaj mi v karte!
18. Běžel .... (zkouška). **x** Tekel je iz izpita.

### Přenesený význam sloves

#### Doplň předložku a správný tvar slova:

19. Muži chodí .... (důchod) kolem 60 let. **x** Moški hodijo v pokojnino okrog 60 let.
20. Výrobek dali .... (prodej). **x** Izdelek je dal v promet.
21. .... (firma) vzali víc nových pracovníků. **x** V firmo so (si) vzeli več novih delavcev.
22. .... (noviny) dal inzerát. **x** Oglas je dal v časopis.
23. Dali dítě .... (pěstounská péče). **x** Otroka so dali v rejo.

#### Klíč:

- |   |   |
|---|---|
| 1. Zvíře šlo do lesa.                               | 11. Z hospody nepřišel domů.              |
| 2. Kluk přišel z města.                             | 12. Zvíře běželo do lesa.                 |
| 3. Rodiče volali do školy.                          | 13. To vím z bezpečných zdrojů.           |
| 4. Dveře vedou do kuchyně.                          | 14. Každý den jezdí do školy autobusem.   |
| 5. Konečně jsem se vrátila z ciziny, teď budu doma. | 15. Tělo se vrátí do původního stavu.     |
| 6. Vrátili uprchlého zločince do Slovinska.         | 16. Vedli hosty do hotelových pokojů.     |
| 7. Do Julských Alp jsme jeli vlakem.                | 17. Nedívej se mi do karet!               |
| 8. Pro otce musí chodit do hospody každý večer.     | 18. Běžel ze zkoušky.                     |
| 9. Na velkou sobotu se zvony vracejí z Říma.        | 19. Muži chodí do důchodu kolem 60 let.   |
| 10. Andrea už nebude volat do nemocnice.            | 20. Výrobek dali do prodeje.              |
|   | 21. Do firmy vzali víc nových pracovníků. |
|   | 22. Do novin dal inzerát.                 |
|   | 23. Dali dítě do pěstounské péče.         |

### 8.2.3 Slovesa setkat se, potkat / srečati (se)

---

#### Doplň reflexivní *se* a předložku *s*, je-li třeba:

1. .... takového člověka.... ještě nepotkal. **x** Takega človeka še ni srečal.
2. Setkal .... více lidmi stejného zaměstnání. **x** Srečal se je z več ljudmi istega poklica.
3. Na závodě .... setkali .... nejlepší atleti. **x** Na tekmovanju so se srečali najboljši atleti.
4. Potkalo .... ho .... neštěstí. **x** Srečala ga je nesreča.
5. .... toho spisovatele .... potkal v příštím roce. **x** Tega pisatelja je srečal naslednje leto.
6. Na zábavě.... setkal.... zajímavými lidmi. **x** Na zabavi se je srečal s zanimivimi ljudmi.
7. Při čtení další knihy .... Setkal .... stejnými hrdiny. **x** Pri branju naslednje knjige se je srečal z istimi liki.
8. Včera.... setkal .... nejnovějšími stroji. **x** Včeraj se je srečal s najnovejšimi stroji.
9. Na chodbě.... potkal.... starého známého. **x** Na hodniku je srečal starega znanca.
10. Zítra .... konečně setkám .... svým přítelem. **x** Jutri se bom končno srečala s svojim fantom.

#### Klíč:

1. Takového člověka ještě nepotkal.
2. Setkal se s více lidmi stejného zaměstnání.
3. Na závodě se setkali nejlepší atleti.
4. Potkalo ho neštěstí.
5. Toho spisovatele potkal v příštím roce.
6. Na zábavě se setkal se zajímavými lidmi.
7. Při čtení další knihy se setkal se stejnými hrdiny.
8. Včera se setkal s nejnovějšími stroji.
9. Na chodbě potkal starého známého.
10. Zítra se konečně setkám se svým přítelem.

### 8.2.4 Komplement kvalifikační: český instrumentál nebo nominativ x slovinský nominativ nebo genitiv

---

#### Podtrhni správný tvar slova:

1. Přišel (vystrašený, vystrašeného). **x** Prišel je prestrašen.
2. Chodí špatně (oblečeného, oblečený). **x** Hodi slabo oblečen.
3. Stali se (svědky, svědkové) nezvyklé podívané. **x** Postali so priče neobičajnega prizora.
4. Seděl jako (politickým vězněm, politický vězeň). **x** Sedel je kot politični zapornik.
5. Ten nový účes ji dělá (mladší, mladším). **x** Ta nova frizura jo dela mladostno.
6. Stal se (domýšlivého, domýšlivým). **x** Postal je domišljav.
7. Práce se mu nezdá příliš (těžké, těžká). **x** Delo se mu ne zdi preveč težko.
8. Když jsem plaval v jezeru, voda mi přišla jako (led, ledem). **x** Ko sem plaval v jezeru, mi je voda prišla kot led.
9. Zůstal (prezidenta, prezidentem). **x** Ostal je predsednik.
10. Primož dělá (bohatého, bohatým). **x** Primož se dela bogataša.
11. Stal se (bohatého, bohatým). **x** Postal je bogataš.
12. Krátký běh se ukázal jako (těžký závod, těžkým závodem). **x** Kratek tek se je pokazal kot težka tekma.
13. Květy dělaly místnost (hezčím, hezčí). **x** Cvetje so delali sobo lepšo.
14. Od pohledu se mi zdá (zdravému, zdravý). **x** Na pogled se mi zdi zdrav.
15. Cítí se (aristokratkou, aristokratka). **x** Čuti se aristokratinjo.
16. Fužiny zůstanou (částí, částem) Lublaně. **x** Fužine bodo ostale del Ljubljane.
17. Sportování mi přijde jako (ztrátou času, ztráta času). **x** Šport mi pride kot izguba časa.

### Doplň správný tvar slova:

18. Vždy mu to přijde ..... (stejný). **x** Vedno mu pride enako.
19. Děvče zůstalo ..... (pilné) celý život. **x** Dekle je ostalo pridno celo življenje.
20. Dělá ..... (vtipný). **x** Dela se smešnega.
21. Z úpatí se hory zdají ještě ..... (vyšší). **x** Z vznožja se zdijo gore še višje.
22. To se mi nezdálo ..... (dobré). **x** To se mi ni zdelo dobro.
23. Dělá se ..... (hloupější), než je. **x** Dela se bolj neumnega, kot je.
24. Cítí se ..... (cizinec) ve vlastním domě. **x** V lastni hiši se čuti tujca.
25. Stál ..... (nehybný). **x** Stal je negiben.
26. Můj otec dělá jako ..... (skladník). **x** Moj oče dela kot skladišnik.
27. Moderní dekorace dělá sál ..... (zajímavější). **x** Moderna dekoracija dela dvorano zanimivo.
28. Dům zůstal ..... (pobořený). **x** Hiša je ostala porušena.
29. Moje matka zůstala ..... (učitelka). **x** Moja mama je ostala učiteljica.
30. Žije jako ..... (pravý volnomyšlenkář). **x** Živi kot pravi svobodnjak.

### Klíč:

- |  |   |
|--|---|
| 1. Přišel vystrašený.                                  | 16. Fužiny zůstanou částí Lublaně.          |
| 2. Chodí špatně oblečený.                              | 17. Sportování mi přijde jako ztráta času.  |
| 3. Stali se svědky nezvyklé podívané.                  | 18. Vždy mu to přijde stejné.               |
| 4. Seděl jako politický vězeň.                         | 19. Děvče zůstalo pilné celý život.         |
| 5. Ten nový účes jí dělá mladší.                       | 20. Dělá vtipného.                          |
| 6. Stal se domyšlivým.                                 | 21. Z úpatí se hory zdají ještě vyšší.      |
| 7. Práce se mu nezdá příliš těžká.                     | 22. To se mi nezdálo dobré.                 |
| 8. Když jsem plaval v jezeru, voda mi přišla jako led. | 23. Dělá se hloupějším / hloupější, než je. |
| 9. Zůstal prezidentem.                                 | 24. Cítí se cizincem ve vlastním domě.      |
| 10. Primož dělá bohatého.                              | 25. Stál nehybný.                           |
| 11. Stal se bohatým.                                   | 26. Můj otec dělá jako skladník.            |
| 12. Krátký běh se ukázal jako těžký závod.             | 27. Moderní dekorace dělá sál zajímavějším. |
| 13. Květy dělaly místnost hezčí.                       | 28. Dům zůstal pobořený.                    |
| 14. Od pohledu se mi zdá zdravý.                       | 29. Moje matka zůstala učitelkou.           |
| 15. Cítí se aristokratkou.                             | 30. Žije jako pravý volnomyšlenkář.         |

## 8.2.5 Komplement objektový v instrumentálu – prostředek nebo slučování?

### Doplň předložku s, pokud je třeba:

1. Šli .... kbelíkem na hlavě do lesa sbírat maliny. **x** Šli so s škaфом na glavi v gozd nabirat maline.
2. Zase přišla .... stejným problémem. **x** Spet je prišla z istim problemom.
3. Jel jsem .... autem. **x** Šel sem z avtom.
4. .... svými problémy chodila k psychiatrovi. **x** S svojimi problemi je hodila k psihiatru.
5. Vezměte (si) to .... rukavicemi. **x** Vzemite (si) to z rokavicami.
6. Běžím za učitelkou .... diplomovou prací. **x** Z diplomatsko nalogo tečem k učiteljici.
7. Gino šel .... partyzány. **x** Gino je šel s partizani.
8. Vrátil se Petr sám nebo .... ní? **x** Ali se je Peter vrnil sam, ali z njo?
9. .... tím hercem se znám osobně. **x** S tím igralcem se poznam osebno.
10. .... tebou do toho nepůjdu. **x** S teboj ne bom šla v to.
11. Dosáhl na dno .... zatíženým lanem. **x** Z uteženo vrvjo je dosegel do dna.
12. Co myslíš .... tím svým mlčením? **x** Kaj misliš s tem svojim mlčanjem?
13. Musím jet pro doktora .... autem. **x** Moram iti po zdravnika z avtom.

14. Už .... ní chodí tři roky. **x** Že tri leta hodi z njo.  
 15. Je třeba k nám přijít .... pravdivějšími argumenty. **x** Treba je k nam priti z resnejšimi argumenti.

**Podtrhni správnou větu:**

16. Ten učitel to se žáky nemyslel dobře., Ten učitel to žáky nemyslel dobře. **x** Ta učitelj z dijaki ni mislil dobro.  
 17. Do Julských Alp jsme jeli s vlakem., Do Julských Alp jsme jeli vlakem. **x** v Julijske Alpe smo šli z vlakom.  
 18. Přišli jste k nim tím vzkazem v pravý čas., Přišli jste k nim s tím vzkazem v pravý čas. **x** Ravno pravi čas ste k njim prišli s tem sporočilom.  
 19. Vrátil se se ztracenou hračkou., Vrátil se ztracenou hračkou. **x** Vrnil se je z izgubljeno igračo.  
 20. Ženou si rozumíme. S ženou si rozumíme. **x** Z ženo se razumeta.  
 21. Naš děda se rád dívá dalekohledem., Naš děda se rád dívá s dalekohledem. **x** Naš dedek rad gleda z dalnogledom.  
 22. Olympie hrála s Rudou hvězdou., Olympie hrála Rudou hvězdou. **x** Olimpija je igrala s Crveno zvezdo.  
 23. Nejradši píšu s křídou., Nejradši píšu křídou. **x** Najrajši pišem s kredo.  
 24. Žena již nežije se svým manželem ve stejném domě., Žena již nežije svým manželem ve stejném domě. **x** Žena ne živi več s možem v enaki hiši.  
 25. Máma čeká s obědem!, Máma čeká obědem! **x** Mati čaka s kosilom!  
 26. S holí ukázal na pravou stranu., Holí ukázal na pravou stranu. **x** S palico je pokazal na desno stran.  
 27. Ze vzdoru zůstal s vojáky., Ze vzdoru zůstal vojáky. **x** Klubovalno je ostal s vojaki.  
 28. Můj bratr často hraje s Vladem Kreslinem., Můj bratr často hraje Vladem Kreslinem. **x** Moj brat pogosto igra z Vladom Kreslinom.  
 29. Otevřením cesty ještě čekají na ředitele., S otevřením cesty ještě čekají na ředitele. **x** Z otvoritvijo ceste še čakajo (na) direktorja.  
 30. V parku si vítr hrál s listím., V parku si vítr hrál listím. **x** V parku se je veter igral s listjem.

**Klíč:**

- |  |   |
|--|---|
| 1. Šli s kbelíkem na hlavě do lesa sbírat maliny.    | 16. Ten učitel to se žáky nemyslel dobře.             |
| 2. Zase přišla se stejným problémem.                 | 17. Do Julských Alp jsme jeli vlakem.                 |
| 3. Jel jsem autem.                                   | 18. Přišli jste k nim s tím vzkazem v pravý čas.      |
| 4. Se svými problémy chodila k psychiatrovi.         | 19. Vrátil se se ztracenou hračkou.                   |
| 5. Vezměte (si) to rukavicemi.                       | 20. S ženou si rozumíme.                              |
| 6. Běžím za učitelkou s diplomovou prací.            | 21. Naš děda se rád dívá dalekohledem.                |
| 7. Gino šel s partyzány.                             | 22. Olympie hrála s Rudou hvězdou.                    |
| 8. Vrátil se Petr sám nebo s ní?                     | 23. Nejradši píšu křídou.                             |
| 9. S tím hercem se znám osobně.                      | 24. Žena již nežije se svým manželem ve stejném domě. |
| 10. S tebou do toho nepůjdu.                         | 25. Máma čeká s obědem!                               |
| 11. Dosáhl na dno zatíženým lanem.                   | 26. Holí ukázal na pravou stranu.                     |
| 12. Co myslíš tím svým mlčením?                      | 27. Ze vzdoru zůstal s vojáky.                        |
| 13. Musím jet pro doktora autem.                     | 28. Můj bratr často hraje s Vladem Kreslinem.         |
| 14. Už s ní chodí tři roky.                          | 29. S otevřením cesty ještě čekají na ředitele.       |
| 15. Je třeba k nám přijít s pravdivějšími argumenty. | 30. V parku si vítr hrál s listím.                    |



## 8.2.6 Objektový komplement v akuzativu a v lokálu a české předložky za, na, pro, o x za

### Doplň správný tvar slova a předložku o, na, pro nebo za:

1. .... (auto) dal hodně. **x** Dal je veliko za avto.
2. Já se budu také ptát .... (pan Hobič). **x** Jaz bom tudi vprašal za gospoda Hobiča.
3. Žije jen .... (její děti). **x** Živi samo za svoje otroke.
4. Rodiče se bojí .... (děti). **x** Starši se bojijo za otoke.
5. Vzala si ho .... (muž). **x** Vzela (si) ga je za moža.
6. Zlatko Zehovič hrál .... (FK Partizan). **x** Zlatko Zehovič je igral za FK Partizan.
7. Zeptal se .... (cigareta) a .... (dovolení kouřit). **x** Vprašal je za cigareto in za dovolenje kaditi.
8. Naši volejbalisté hrají finále s USA .... (světový pohár). **x** Naši odbojkaši igrajo finale z ZDA za svetovni pokal.
9. Ví .... (jeho minulost). **x** Ve za njegovo preteklost.
10. Ptal se prodavače .... (cena). **x** Prodajalca je vprašal za ceno.
11. Všechno mluví .... (to), že měl nehodu. **x** Vse govori za to, da se je ponesrečil.
12. Už celý večer hrají karty .... (peníze). **x** Že cel večer igrajo karte za denar.
13. Ten člověk otcovsky prosí .... (sirotkové). **x** Ta človek očetovsko prosí za sirote.
14. Prosila doktora .... (její syn), ale nešlo mu pomoci. **x** Prosila je zdravnika za svojega sina, ampak se mu ni dalo pomagati.
15. Dal peníze .... (mše). **x** Dal je denar za mašo.
16. Jernej se .... (ty) už zase ptal. **x** Jernej je že spet vprašal po tebi.
17. Ode mne .... (ona) ví. **x** Od mene ve za njo.
18. Proč by se mě rád ptal .... (Schelling)? **x** Zakaj bi me rad vprašal o Schellingu?
19. Mluvili jen .... (on). **x** Govorili so samo o njem.

### Podtrhni správnou větu:

20. Pacienti čekají na lékaře., Pacienti čekají o lékaři. **x** Pacienti čakajo (za) zdravnika.
21. Kdo čeká za vízum?, Kdo čeká na vízum? **x** Kdo čaka za vizo?
22. Celým srdcem žije za hudbu., Celým srdcem žije pro hudbu. **x** Z vsem srcem živi za glasbo.
23. Hrála s ním nejčastěji o mince., Hrála s ním nejčastěji za mince. **x** Igrala je z njim najpogosteje za kovance.
24. Příliš se bojí o svoje jmění., Příliš se bojí za svoje jmění. **x** Preveč se boji za svoje imetje.
25. Od jeho rodičů o tom ví., Od jeho rodičů za to ví. **x** Od njegovih staršev ve za to.
26. Už dlouho čeká v nemocnici o operaci., Už dlouho čeká v nemocnici na operaci. **x** Že dolgo čaka v bolšnici (za) operacijo.
27. Mladý muž prosil o jejich dceru., Mladý muž prosil za jejich dceru. **x** Mladi možki je prosil za njihovo hči.
28. Začali hrát o vlastní čest., Začali hrát za vlastní čest. **x** Začeli so igrati za lastno čast.
29. Jak dlouho už čeká na operaci šedého zákalu?, Jak dlouho už čeká o operaci šedého zákalu? **x** Koliko časa že čaka (za) operacijo sive mreene?
30. Z novin ví za zpěvákův příchod., Z novin ví o zpěvákově příchodu. **x** Iz časopisa ve za pevcov prihod.
31. Takové psaní nestačí na psaní při rychlém diktátě., Takové psaní nestačí na psaní při rychlém diktátě. **x** Ta pisava ne zasдостuje za pisanje po hitrem nareku.

32. Proší za radu., Proší o radu. **x** Proší za nasvet.
33. Tohle nestačí ani o jednom., Tohle nestačí ani na jednoho. **x** Tole ne zadostuje niti za enega.
34. Se zdviženou rukou prosil o slovo., Se zdviženou rukou prosil za slovo. **x**  
Z dvignjeno roko je prosil (za) besedo.
35. Za její těžkost Žana ví od jejího přítele., O její těžkosti Žana ví od jejího přítele.  
**x** O njeni težavi Žana ve od njenega prijatelja.
36. Ptal se ho na jméno., Ptal se ho o jméně. **x** Vprašal ga je po imenu.
37. Za ně jsme věděli z plakátů., O nich jsme věděli z plakátů. **x** O njih smo vedeli iz plakatov.
38. U prodavače se zeptala za cenu., U prodavače se zeptala na cenu. **x** Pri prodajalcu je vprašala o ceni.
39. Píseň mluví na lásku., Píseň mluví o lásce. **x** Pesem govori o ljubezni.

#### Klíč:

- |  |  |
|--|--|
| 1. Za auto dal hodně.                                    | 21. Kdo čeká na vízum?                                 |
| 2. Já se budu také ptát na pana Hobiče.                  | 22. Celým srdcem žije pro hudbu.                       |
| 3. Žije jen pro svoje děti.                              | 23. Hrál s ním nejčastěji o mince.                     |
| 4. Rodiče se bojí o děti.                                | 24. Příliš se bojí o svoje jmění.                      |
| 5. Vzala si ho za muže.                                  | 25. Od jeho rodičů o tom ví.                           |
| 6. Zlatko Zechovič hrál za FK Partizan.                  | 26. Už dlouho čeká v nemocnici na operaci.             |
| 7. Zeptal se na cigaretu a na dovolení kouřit.           | 27. Mladý muž prosil o jejich dceru.                   |
| 8. Naši volejbalisté hrají finále s USA o světový pohár. | 28. Začali hrát o vlastní čest.                        |
| 9. Ví o jeho minulosti.                                  | 29. Jak dlouho už čeká na operaci šedého zákalu?       |
| 10. Ptal se prodavače na cenu.                           | 30. Z novin ví o zpěvákově příchodu.                   |
| 11. Všechno mluví pro to, že měl nehodu.                 | 31. Takové psaní nestačí na psaní při rychlém diktátě. |
| 12. Už celý večer hrají karty o peníze.                  | 32. Proší o radu.                                      |
| 13. Ten člověk otcovsky prosí za sirotky.                | 33. Tohle nestačí ani na jednoho                       |
| 14. Prosila doktora za svého syna, ale nešlo mu pomoci.  | 34. Se zdviženou rukou prosil o slovo.                 |
| 15. Dal peníze na mši.                                   | 35. O její těžkosti Žana ví od jejího přítele.         |
| 16. Jernej se na tebe už zase ptal.                      | 36. Ptal se ho na jméno.                               |
| 17. Ode mne o ní ví.                                     | 37. O nich jsme věděli z plakátů.                      |
| 18. Proč by se mě / mne rád ptal na Schellinga?          | 38. U prodavače se zeptala na cenu.                    |
| 19. Mluvili je o něm.                                    | 39. Píseň mluví o lásce.                               |
| 20. Pacienti čekají na lékaře.                           |  |

## 8.2.6 Specifické rozdíly ve valenci vybraných sloves

### Vědět

#### Doplň předložku a správný tvar slova:

1. Ví .... jeho ..... (minulost). **x** Ve za njegovo preteklost.
2. Od jeho rodičů .... (to) ví. **x** Od njegovih staršev ve za to.
3. Z novin ví .... (zpěvákův příchod). **x** Iz časopisa ve za pevcov prihod.
4. To vím .... (bezpečné zdroje). **x** To vem iz zanesljivih virov.

### Vidět

#### Doplň předložku (pokud je třeba) a správný tvar slova:

5. Odtud vidím .... (Triglav) i .... (moře) zároveň. **x** Od tu vidim Triglav in morje hkrati.
6. Vidí .... (on) na cestě. **x** Vidi ga na poti.

7. Vidím to.... (pouhé oko). **x** Vidim to s prostim očesom.

### Myslet

#### **Podtrhni větu se správnou předložkou (nebo bez ní) a se správným tvarem slova:**

8. Myslí na mě v dobém. Myslí o mě v dobrém **x** Misli dobro o meni.  
9. Většina z nás o tom myslí jinak. Většina z nás na to myslí jinak. **x** Večina z nas misli na to drugače.  
10. Co myslíš tím svým mlčením? Co myslíš s tím svým mlčením? **x** Kaj misliš s tem svojim malčanjem?

### Mluvit

#### **Doplň předložku a správný tvar slova:**

11. Mluví .... (ty) už půl hodiny a ty neslyšíš. **x** Govorim ti že pol ure in ti ne slišiš.  
12. Náš kněz .... (my) mluvil skoro celou hodinu. **x** Naš duhovnik nam je govoril skoraj celo uro.  
13. Mluví .... (šest jazyků). **x** Govori šest jezikov.  
14. Mluvil .... (my) dolenským přízvukem. **x** Govolil nam je z dolenskim naglasom.  
15. Pořád .... (já) mluví .... (pisklavý hlas). **x** Vedno mi govori s piskajočim glasom.  
16. Všechno mluví .... (to), že měl nehodu. **x** Vse govori za to, da se je ponesrečil.  
17. Mluví .... (on) skoro vždy touha. **x** Iz njega skoraj vedno govori hrepenenje.

### Slyšet

#### **Doplň předložku a správný tvar slova:**

18. Slyšela jsem to.... (televize). **x** Slišala sem to po televiziji.  
19. To už jsem slyšel .... (škola). **x** To sem že v šoli slišal.  
20. O tom učiteli jsem slyšela .... (rádio). **x** Po radiju sem slišala o tem učitelju.  
21. .... (rádio) jsem slyšela, že bude hezké počasí. **x** Po radiju sem slišala, da bo lepo vreme.

### Počítat

#### **Doplň předložku a správný tvar slova:**

22. Počítá.... (jeho přátelé). **x** Računa na svoje prijatelje.  
23. Nepočítal .... tak .... (velká odezva). **x** Ni računal na tolikšen odziv.  
24. Letos počítají .... citelně větší..... (návštěvnost turistů). **x** Letos računajo na občutno večji obisk turistov.  
25. Počítal .... (všichni noví žáci). **x** Računal je z vsemi novimi dijaki.  
26. Počítal .... (peníze) z prodeje. **x** Računal je na denar od prodaje.  
27. Nepočítal .... tak..... (velká odezva). **x** Ni računal s tolikšnim odzivom.

### Hrát

#### **Doplň správnou předložku na, o nebo za a správný tvar slova:**

28. Hráli si .... (maminka) a .... (tatínka). **x** Ona dva sta se igrala mamice in očke.  
29. Naši volejbalisté hrají finále s USA .... (světový pohár). **x** Naši odbojkaši igrajo finale z ZDA za svetovni pokal.

30. Děti a dospělí si hrají .... (schovávána). **x** Otroci in odrasli se igrajo skrivalnice.
31. Začali hrát .... (vlastní čest). **x** Začeli so igrati za lastno čast.
32. Zlatko Zehovič hrál .... (FK Partizan). **x** Zlatko Zehovič je igral za FK Partizan.
33. Hrála s ním nejčastěji .... (mince). **x** Igrala je z njim najpogosteje za kovance.
34. Už celý večer hrají karty .... (peníze). **x** Že cel večer igrajo karte za denar.

### **Všimnout si**

#### **Doplň správný tvar slova:**

35. Všimli si ..... (první příznaky nemoci). **x** Opazili so prve znake bolezni.
36. .... (básnická sbírka) si kritikové všimli. **x** Peniško zbirko so kritiki opazili.
37. Všimli si ..... (jeho spokojenosti). **x** Opazili so njegovo zadovoljstvo.
38. .... (mladý umělec) si brzy všimli. **x** Mladega umetnika so kmalu opazili.
39. Všimli si ..... (citelné zvýšení cen) na trhu. **x** Opazili so občutno zvišanje cen na trgu.

### **Rozumět**

#### **Doplň správný tvar slova:**

40. Jen obtížně ..... (on) rozumí. **x** Le s težavo ga razume.
41. Žáci ..... (problémy) tohoto druhu rychle rozumějí. **x** Učenci tovrstne probleme zelo hitro razumejo.
42. Zkouší ..... (mladistvý) co nejvíce rozumět. **x** Mladostnike poskuša čimbolje razumeti.
43. Někteří ..... (moderní architektura) špatně rozumějí. **x** Moderno arhitekturo nekateri razumejo slabo.
44. .... (jeho práce) dobře rozumí. **x** Na svoje delo se dobro razume.

### **Podívat se**

#### **Doplň předložku na nebo po:**

45. Podíval se .... (obraz), ale nelíbil se mu. **x** Pogledal je sliko, pa mu ni bila všeč.
46. Podívala se .... (sebe) v zrcadle. **x** Pogledala se je v ogledalu.
47. Ukaž, podívám se .... (to) doma. **x** Pokaži, to bom pogledala doma.
48. Zamilovaně se .... (on) podívala. **x** Zaljubeno ga je pogledala.
49. Musím se podívat .... (lepší práci). **x** Moram pogledati za boljšo službo.
50. Obuvník se podíval .... (babiččiny boty). **x** Čevljar je pogledal babičine škornje.
51. Zubař se podíval .... (bratra) a nic nenašel. **x** Zubar je pogledal brata in ni ničesar našel.
52. Podívejme se .... (situace) z druhé strany. **x** Poglejmo situacijo z druge strani.

### **Věřit**

#### **Doplň správný tvar slova:**

53. Věří ..... (klepy). **x** Verjame klevetam.
54. Věří jen ..... (noviny a televize). **x** Verjame samo časopisom in televiziji.
55. Věří ..... (dlouhodobé plány). **x** Verjame v dolgoročne načrte.
56. Věřím ..... (to), co vidím. **x** Verjamem temu, kar vidim.
57. .... (vše) věří. **x** Vse verjame.
58. Dívka ..... (chlapci) už nevěří. **x** Dekle fantu ne verjame več.
59. Věří ..... (pověra). **x** Verjame v vraže.

60. Věřím ..... (to), co vidím. **x** Verjamem to, kar vidim.

### **Ptát se**

#### **Rozhodni, zda je správná předložka *na, za* nebo *o*. Doplň správný tvar slova:**

61. Já se budu také ptát .... (pan Hobič). **x** Jaz bom tudi vprašal za gospoda Hobiča.
62. Jernej se .... (ty) už zase ptal. **x** Jernej je že spet vprašal po tebi.
63. Nikdy se neptal .... (věno). **x** Nikoli ni vprašal po doti.
64. Třesoucím hlasem se ptala .... (syn). **x** S stresočim glasom je vprašala o sinu.
65. Ptala se .... (cena) u prodavače. **x** Pri prodajalcu je vprašala o ceni.
66. Ptala se mě .... (dcera). **x** Vprašala me je za hči.
67. S velkým zájmem se jich .... (ona) ptal. **x** S velikim zanimanjem jih je vprašal po njej.
68. Neptal jsem se tě .... (to). **x** Nisem te vprašal o tem!

### **Dosáhnout**

#### **Doplň předložku (pokud je třeba) a správný tvar slova:**

69. Nemohl dosáhnout .... tolik ..... (jablka). **x** Ni mogel doseči toliko jabolok.
70. Zatíženým lanem dosáhl .... (dno). **x** Z uteženo vrvo je dosegel dno.
71. Průmysl dosáhl ..... (nejvyšší stupeň modernizace). **x** Industrija je doseгла najvišjo stopnjo modernizacije.
72. S obtížemi dosáhl ..... (vytoužený cíl). **x** S težavo je dosegel zaželeni cilj.
73. S vytrvalostí ..... (vše) dosáhne. **x** Z vztrajnostjo vse doseže.
74. Dosáhl ..... (veliká rychlost). **x** Dosegel je veliko hitrost.

#### **Klíč:**

1. Ví o jeho minulosti.
2. Od jeho rodičů o tom ví.
3. Z novin ví o zpěvákově příchodu.
4. To vím z bezpečných zdrojů.
5. Odtud vidím (na) Triglav i (na) moře zároveň.
6. Vidí ho na cestě. / Vidí na něho na cestě.
7. Vidím to pouhým okem.
8. Myslí na mě v dobém.
9. Většina z nás na to myslí jinak.
10. Co myslíš tím svým mlčením?
11. Mluvím na tebe už půl hodiny a ty neslyšíš.
12. Náš kněz k nám mluvil skoro celou hodinu.
13. Mluví šesti jazyky.
14. Mluvil k nám dolenským přízvukem.
15. Pořád na mě mluví pisklavým hlasem.
16. Všechno mluví pro to, že měl nehodu.
17. Mluví z něho skoro vždy touha.
18. Slyšela jsem to v televizi.
19. To už jsem slyšel ve škole.
20. O tom učitelé jsem slyšela v rádiu.
21. V rádiu jsem slyšela, že bude hezké počasí.
22. Počítá se svými přáteli.
23. Nepočítal s tak velkou odezvou.
24. Letos počítají s citelně větší návštěvností turistů.
25. Počítal se všemi novými žáky.
26. Počítal s penězi z prodeje.
27. Nepočítal s tak velkou odezvou
28. Hráli si na maminku a na tatínka.
29. Naši volejbalisté hrají finále s USA o světový pohár.
30. Děti a dospělí si hrají na schovávanou.
31. Začali hrát o vlastní čest.
32. Zlatko Zehovič hrál za FK Partizan.
33. Hrála s ním nejčastěji o mince.
34. Už celý večer hrají karty o peníze.
35. Všimli si prvních příznaků nemoci.
36. Básnické sbírky si kritikové všimli.
37. Všimli si jeho spokojenosti.
38. Mladého umělce si brzy všimli.
39. Všimli si citelného zvýšení cen na trhu.
40. Jen obtížně mu rozumí.
41. Žáci problémům tohoto druhu rychle rozumějí.
42. Zkouší mladistvým co nejvíce rozumět.
43. Někteří moderní architektuře špatně rozumějí.
44. Své práci dobře rozumí.
45. Podíval se na obraz, ale nelíbil se mu.
46. Podívala se na sebe v zrcadle.
47. Ukaž, podívám se na to doma.
48. Zamilovaně se na něj / něho podívala.
49. Musím se podívat po lepší práci.
50. Obuvník se podíval na babiččiny boty.
51. Zubař se podíval na bratra a nic nenašel.
52. Podívejme se na situaci z druhé strany.
53. Věří klepům.
54. Věří jen novinám a televizi.
55. Věří dlouhodobým plánům.
56. Věřím tomu, co vidím.
57. Všemu věří.
58. Dívka chlapci už nevěří.
59. Věří pověrám
60. Věřím tomu, co vidím.

- |  |   |
|--|---|
| 61. Já se budu také ptát na pana Hobiče. | 69. Nemohl dosáhnout na tolik jablek.             |
| 62. Jernej se na tebe už zase ptal.      | 70. Zatíženým lanem dosáhl na dno.                |
| 63. Nikdy se neptal na věno.             | 71. Průmysl dosáhl nejvyššího stupně modernizace. |
| 64. Třesoucím hlasem se ptala na syna.   | 72. S obtížemi dosáhl vytouženého cíle.           |
| 65. Ptala se na cenu u prodavače.        | 73. S vytrvalostí všeho dosáhne.                  |
| 66. Ptala se mě na dceru.                | 74. Dosáhl veliké rychlosti.                      |
| 67. S velkým zájmem se jich na ni ptal.  |   |
| 68. Neptal jsem se tě na to.             |   |

## 8.2.7 Sémantické rozdíly mezi vybranými slovesy

### Podtrhněte správnou větu:

1. Marcela se cítila opuštěná., Marcela se pocítila opuštěná. **x** Marcela se je počutila osamljeno.
2. Skoro každou noc se mi zdají živé sny., Skoro každou noc se sním živé sny **x** Skoraj vsako noč sanjam/ imam žive sanje.
3. Matka na Romana sama nestačí., Matka na Romana není dost. **x** Mati za vzgojo Romana sama ni dovolj.
4. Zátopkovi nikdo nestačil v tempu., Zátopka nikdo nestačil v tempu. **x** Zátopka ni nihče dohajal v tempu.
5. Zdál se mi můj učitel ze základní školy., Zdálo se mi o mém učiteli ze základní školy. **x** Sanjalo se mi je o mojem učitelju iz osnovne šole.
6. Nepocítíš se dobře?, Necítíš se dobře? **x** Ali se ne počutiš dobro?
7. Takové dítě nemůže ostatním spolužákům stačit., Takové dítě nemůže ostatní spolužáci stačit. **x** Taki otrok ne more dohajati svojih sošolcev.
8. Všechny návštěvy se u nás cítí jako doma. Všechny návštěvy se u nás pocítí jako doma. **x** Vsi gostii se pri nas počutijo kot doma.
9. Milanovi se zdálo o zakletých princeznách., Milanovi se zdály o zakleté princezny. **x** Milanu se je sanjalo o zakletih princesah.
10. Myslíte, že na to studium vašemu klukovi stačí?, Myslíte, že na to studium váš kluk stačí? **x** Mislite, da bo za ta študij vaš fant dovolj sposoben?
11. O Vánocích jsme se všichni pocítili skvěle., O Vánocích jsme se všichni cítili skvěle. **x** Ob božiču smo se vsi počutili odlično.
12. Katce se zdálo, že se Honza vrátil., Katce se snilo, že se Honza vrátil. **x** Katki se je sanjalo, da se je Honza vrnil.
13. Sotva jsem stačila zachytit padající talířek., Sotva jsem uspěla zachytit padající talířek. **x** Komaj sem uspela ujeti padajoči krožniček.
14. Zdálo se mi o tvé svatbě., Snilo se mi o tvé svatbě. **x** Sanjalo se mi je o tvoji poroki.
15. O čem se ti dnes zdálo?, O čem se ti dnes snilo? **x** O čem se ti je danes sanjalo?

### Klíč:

- |   |   |
|---|---|
| 1. Marcela se cítila opuštěná.                    | 8. Všechny návštěvy se u nás cítí jako doma.      |
| 2. Skoro každou noc se mi zdají živé sny.         | 9. Milanovi se zdálo o zakletých princeznách.     |
| 3. Matka na Romana sama nestačí.                  | 10. Myslíte, že na to studium váš kluk stačí?     |
| 4. Zátopkovi nikdo nestačil v tempu.              | 11. O Vánocích jsme se všichni cítili skvěle.     |
| 5. Zdálo se mi o mém učiteli ze základní školy.   | 12. Katce se zdálo, že se Honza vrátil.           |
| 6. Necítíš se dobře?                              | 13. Sotva jsem stačila zachytit padající talířek. |
| 7. Takové dítě nemůže ostatním spolužákům stačit. | 14. Zdálo se mi o tvé svatbě.                     |
|   | 15. O čem se ti dnes zdálo?                       |

## 8.2.8 Adverbiale příčiny: předložka kvůli x zaradi

---

### Doplň správný tvar slova:

1. Chodili kvůli ..... (to) na úřad celý měsíc. **x** Hodili so zaradi tega na urad cel mesec.
2. Styděla se kvůli ..... (špinavé oblečení). **x** Sramovala se je zaradi umazane obleke.
3. Chodila kvůli ..... (sukně) po obchodech. **x** Hodila je zaradi krila po trgovinah.
4. Denně ztratí kvůli ..... (čekání) mnoho drahocenného času. **x** Zaradi čakanja dnevno izgubi veliko dragocenega časa.
5. Styděla se kvůli ..... (její matka). **x** Sramovala se je zaradi svoje matere.
6. Seděl kvůli ..... (menší krádež). **x** Sedel je zaradi manjše kraje.

### Klíč:

1. Chodili kvůli tomu na úřad celý měsíc.
2. Styděla se kvůli špinavému oblečení.
3. Chodila kvůli sukni po obchodech.
4. Denně ztratí kvůli čekání mnoho drahocenného času.
5. Styděla se kvůli její matce.
6. Seděl kvůli menší krádeži.

### **8.3 Seznam zkratek**

č. - číslo

GVV - generativní větný vzorec

např. - například

okr. - okruh

Oo - ozirální odvisník (vedlejší věta vztažná)

PSJČ - Příruční slovník jazyka českého

SaS - Slovo a slovesnost

SAZU - Slovenska akademija znanosti in umetnosti

SSČ - Slovník spisovné češtiny

SSJČ - slovník spisovné češtiny

SVV - sémantický větný vzorec

ÚJČ - Ústav pro jazyk český

viz - podívej se

VP - valenční pole, valenční potenciál (jen v kapitole o teorii valence)

Vvzt - vedlejší věta vztažná

ZRC - Cankarjeva založba (Cankarovo nakladatelství)







